

تصویر ابو عبد الرحمن الکردي

گهلاویزی کوردستان

عاجی ملا کریم زهنگنه

منتقدی اِقرأ الشافعی

للکتاب (کوردی - عربی - فارسی)

www.iqra.ahlamontada.com

گهلاویژی کوردستان

که ئیله و دیمه به کوردی

دهزگای چاپ و بلاوکردنه‌وی

زنجیره‌ی روشنبیری

•

ناوونیشان: دهزگای چاپ و بلاوکردنه‌وی ناراس، گهره‌کی راه‌پین، همولیر

ژماره‌ی تله‌فون: ۲۲۳۲۰۲۱

سندووقی پوسته ژماره: ۱

گهلاوڙي ڪوردستان

ڪهليله و ديمنه به ڪوردي

وهڙگيراني: حاجي مڙا ڪهريسي زمينگهه

پيشهگي: ه. محمد نوري طرف

ناری کتیب: گەلاوێژی کوردستان یان گەلیله و دینه به کوردی*
 وەرگێڕانی: حاجی مه‌لا که‌ریم حاجی سه‌عید زه‌نگه‌نه
 سالی وەرگێڕان: ١٩٣٤ سلێمانی
 پێشه‌کی: د. محمەد نووری عارف
 بلاوکراره‌ی ئاراس- ژماره: ٧٠
 دهره‌یتانی هه‌ره‌ری: به‌دران نه‌حمەد حه‌مید
 به‌رگ: شکار عه‌فان نه‌قشه‌بندی
 نووسینی سه‌ر به‌رگ: خوێشووێس محمەد زاده
 وێنه‌کان: له‌ کێشانی "سوزانه فریتزه" و له‌ "کليلة و دمنه" چاپی ١٩٨١ "دار الشروق - به‌روت"
 وه‌رگێراوه.
 پیت لێدان: ئه‌میر داوود
 سه‌ره‌شتیی چاپ: ئاره‌حه‌مان مه‌حمود
 چاپی به‌کەم - چاپخانه‌ی وه‌زاره‌تی په‌روه‌رده، هه‌ولێر- ٢٠٠١
 له‌ کتێبخانه‌ی په‌ڕوه‌ره‌رایه‌تی گشتیی پۆشنییری و هه‌نهر له‌ هه‌ولێر ژماره (٣٠١) ی سالی
 ٢٠٠١ ی دراوده‌تی

پيشه‌ګی

د. محمد نوری عارف

رږځنګی هاوینی سالی ۱۹۷۶ به هوی هارپتی دیرنم خوالیخوښو هوندرمند شه‌مال
سانب بۆ یدکم جار ماموستا مه‌لا که‌ریم ناسی، نو کاته ه‌ردووکمان ماموستا بووین له
کزلیجی نادابی زانکزی سلیمانی، کاک شه‌مال وتی: با س‌رئ له ماموستا مه‌لا که‌ریم
به‌دین، قسه‌ګانی خوښه و ماوه‌یه‌ک له‌ګه‌لیدا داده‌نیشین، ر‌ویش‌تین بۆ ماله‌که‌ی، وا ر‌پک
که‌وت له‌وی بوو، به‌خیر هاتنی کردین و س‌ن ق‌ولی دانیش‌تین، مه‌لا که‌ریم پیاوړیکی نارام و
له‌س‌رخ‌و بوو، قسه‌ګانی به‌تام و خوښ بوون، نو س‌ر ده‌مه، نو انه‌ی که‌ هاوته‌مه‌نی نو
بوون و خوښ‌ه‌وار بوون، له‌ ح‌رج‌ه‌ی مزګه‌وته‌کاندا خوښ‌ه‌وویان، له‌ پال زمانی ع‌ده‌بیدا
بی‌جګه‌ له‌ زمانه‌که‌ی خ‌ویان فارسی‌شان ده‌زانی، که‌ زانی من ماموستای زمان و نه‌ده‌بی
فارسی‌م، هاته‌ س‌ر باسی نه‌ده‌بی فارسی، دیار یو که‌ ه‌زګری نو نه‌ده‌به‌ بوو، د‌وی
وت‌وړئ و گ‌فت‌وگ‌و له‌ باره‌یوه، باسی به‌ر ده‌مه‌ به‌ناوبانګه‌ګانی نه‌ده‌بی فارسی کرد، وه‌کو؛
ګولستان و بوستان و دیوانی ح‌اف‌ز و... ه‌تد. ئینجا قسه‌ هاته‌ س‌ر باسی که‌لېله و د‌ینه‌ که‌
ناوبانګنکی جیهانی ه‌دیه، له‌ پ‌تش نیس‌لام و د‌وی نیس‌لامیش وهرگ‌تر دراوته‌ س‌ر زمانه‌
جیا جیاګانی دونیا، بی‌ګومان له‌ نه‌ده‌بی فارسی‌شدا جی‌ګایه‌کی تایبه‌تی ه‌دیه و ه‌ده‌وی
چیر‌وکی خوښ و به‌که‌لک و پر له‌ نام‌و‌زګاریه‌. مه‌لا که‌ریم وتی: که‌لېله و د‌ینه‌م له‌
فارسی‌ه‌وه‌ وهرگ‌تر ا‌روه‌ته‌ س‌ر زمانی کوردی و ناویشانی (که‌لا و‌ړی کوردستان)م بۆ
داناوه، وه‌کو ناګام ل‌تیه، کراوه‌ به‌ زور زمان و لام ح‌دیف بوو که‌ خوښ‌ه‌وارانی کورد ل‌تی
ب‌ن به‌ش ب‌ن، د‌وی نه‌وه‌ وتی: ساله‌های ساله‌ به‌ ته‌مای نه‌وه‌م که‌ ب‌وم چاپ ب‌کن، به‌لام
هر و ماوه‌ته‌وه، ئینجا ده‌ست‌وسه‌که‌ی پ‌شان د‌ین، ه‌ندیکم ل‌ن خوښ‌ه‌وه‌، ب‌ینیم به‌
کوردیه‌کی خوښ و شیرین و پ‌وان سالی ۱۹۳۴ نووسی‌وتیه‌وه، له‌ راستیدا په‌خشانی
کوردی و له‌و س‌ر ده‌مه‌دا و به‌و ش‌یوه‌ نووسرا بیت‌ه‌وه‌ بی‌ګومان نرخ و به‌هایه‌کی تایبه‌تی
ه‌دیه و ده‌ګمن و نایابه، که‌م ر‌و‌ش‌نبیری کورد له‌و س‌ر ده‌مه‌دا بیران له‌وه‌ کرد‌وته‌وه
کتی‌ب‌یکی وا ب‌ک‌رئ به‌ کوردی. چ‌ند سالیکی به‌س‌ردا تیه‌ری و مه‌لا که‌ریم ک‌وچی کرد و
نا‌واته‌که‌ی نه‌هاته‌ دی و ک‌ت‌ب‌ه‌که‌ی هر و ماوه‌وه‌ و نه‌خ‌رایه‌ ژ‌تر چاپ د‌وی نه‌وه‌ سال
هات و سال چ‌و ن‌زیکه‌ی چاره‌که‌ س‌ده‌یه‌ک تی پ‌ری به‌س‌ر نو دیداره‌ی که‌ کردمان
له‌ګ‌ل خ‌والیخوښو مه‌لا که‌ر‌غدا، ر‌و‌ژئ له‌ ناګاو نه‌زیره‌ خانی کچی خ‌والیخوښووم له‌

هولتیر بیهنی، بهخیرها تهم کرد و دهمزانی که ماوهی چند سالتیکه له هۆلنده دوهی و ئیستا بۆ سهردان هاوتۆتهوه، دواى ههندێ گهتوگۆ وتی: کتیبیکم لسه ر شه مال نووسیه و (گه لاویژی کوردستان)ای باوکیشم ههناوه به نیازی نهوهی ههول بدم، به لکو چاپیان بهکم، دهستنوسه که به پتنوسی کوژی کوردی نووسرا بوو، به لام کاتی خوێ ماموستا محهمه دی مه لا که ریم خستویه تیه به سهر پتنوسی نوێ کوردی و نهوانهیشی له گه له خۆیدا ههنا بوو، و تم نه مه کاریکی زۆر باشه و چاپکردنی کتیه که ناسانتر و خهترتر دهکات، به نه زه ره خانم وت: من ناماده م داوا له سه رنوسه ری ده زگای چاپ و بلاک کرده ی ناراس کاک به دران نه محهم بهکم بۆ چاپ کردنیان، دلنایم که خواسته که مان به جێ دههێنێ. دواى نه وهی که نه محهم به کاک به دران وت، دهستنوسه کانی وه رگرت و به لێنی دا که دواى هه له سه نگاندرن چاپیان بکات. زۆری هه نه جوو، ره ژێی چاو م هه یی کهوت، وتی: (گه لاویژی کوردستان)ای مه لا که ریم خۆینه وه و سه ره لچى راکیشام و به نیم که کاریکی زۆر باشه و به کوردیه کی شیرینی نه و سه رده مه نووسراوه و له بهر کوژی په خشانه که ی نه رخکی تایبه تی هه یه و به یاری له چاپدانیم دا و ئیستا به شتیکی زۆری لێ چاپکراوه و به م زووانه ته واه دهه ی و داوات لێ ده کم پشه کییه کی بۆ بنوسی، هه ییش به لێنی نه وه م هه ی دا، دواى نه وهی که ته واه بوو، دهستنوس و لا په ره چاپکراوه کانی پیغام، وا لته ردا کورته یه ک ده نووسم له به ری نه م وه رگه یترانه کوردیه و میژووی اهوردووی نه م کتیه گرنکه و جێگای تایبه تی له نه ده ییاتی جیهاندا.

نوسبته‌ده‌ک‌ی‌ ح‌ام‌رت‌ا‌ محمد‌ی‌ ملا‌ ک‌رم‌ له‌ چ‌وار‌ ده‌ت‌ه‌رد‌ا‌ ب‌وه‌. و‌ا‌ د‌ه‌اره‌ پ‌ه‌گ‌ت‌گ‌ له‌ ده‌ت‌ه‌ره‌کان‌ (ده‌ت‌ه‌ری‌ س‌ت‌ی‌م‌) له‌ل‌ه‌نا‌و‌چ‌وه‌ ب‌ه‌ه‌ ده‌ز‌گ‌ای‌ ئ‌ار‌اس‌ دل‌و‌ای‌ له‌ ک‌اک‌ ن‌ه‌مه‌د‌ تا‌ق‌انه‌ ک‌رد‌ که‌ ده‌ت‌ه‌ری‌ س‌ت‌ی‌ه‌مان‌ ب‌و‌ ب‌ن‌وس‌ت‌ه‌ره‌، ن‌ه‌وش‌ کار‌ه‌ک‌ه‌ ب‌و‌ ن‌ی‌جام‌ دا‌ین‌ و‌ س‌و‌ه‌اس‌ ده‌ک‌ه‌ن‌.

نه‌دیب و رۆشن‌بیره‌کاغان هه‌میشه هه‌ولیان داوه به کوردی په‌تی بنووسن و له جیاتی وشه به‌یگانه‌کان وشه‌ی خۆمالی و په‌سه‌نی کوردی به‌کاربه‌یتن، چونکه ناشکرایه که زمان به‌ره‌ی یشتی هه‌موو میلله‌تیکه و مهرجیکی گرنکه بۆ به‌ونی نه‌و نه‌توه‌یه و هه‌شتنه‌وه و پاراستن و گه‌شه پێدانی. نه‌وه‌ی که شایانی هاسه نه‌وه‌یه که نه‌و شتیه‌یه‌ی مه‌لا که‌رم گه‌لاوتی کوردستانی پێ نووسیه‌توه، کوردیی رۆشنیرانی قۆناغی نه‌و سه‌رده‌مه‌ به‌وه، به‌پێ زۆرکردن له‌خۆ، نووسه‌ره‌که‌ی به‌ شتیه‌یه‌کی ساده و ئاسان و په‌وانی نه‌و سه‌رده‌مه کتێبه‌که‌ی له فارسییه‌وه، وه‌رگه‌ت‌راوه بۆ سه‌ر کوردی، نه‌وه شتیه‌یه‌کی تایبه‌تمه‌نده به‌و قۆناغه، له‌ رووی لێکۆڵینه‌وه و دیراسه‌ی زمانی کوردی بایه‌خیکی تایبه‌تی و به‌ نرخ‌یه هه‌یه.

په‌خشانێ نه‌گه‌ر به‌ زمانی میلله‌ته‌کانی ده‌وره‌په‌شتمان، وه‌کو: عه‌ره‌یی و فارسی و تورکی، له‌و سه‌رده‌مه‌دا نووسرا‌په‌شته‌وه، به‌ نوێ دانان‌رێت و جیاوازییه‌کی نه‌وتۆی نییه له‌گه‌ڵ شتیه‌ی نووسینی نه‌مه‌ریاندا، چونکه له‌ کۆنه‌وه تا نه‌مه‌رێ خاوه‌ن ده‌سه‌لاتن، زمانی عه‌ره‌یی هه‌ر له‌سه‌ره‌تای ئیسلامه‌وه تا نه‌مه‌رێ نه‌توه مه‌وسلمانه جیا‌جیا‌کان به‌ره‌مه‌ی هه‌مه جۆره‌یان پێ نووسیه‌وه و خه‌زه‌تیان کردوه، له‌به‌ر نه‌وه‌ی که زمانی نا‌ین و زانست و ده‌سه‌لات به‌وه. فارسه‌کانیش خاوه‌نی ده‌سه‌لاتیکی پتر له‌ (۲۵۰۰) دوو هه‌زارو پێنج سه‌د ساله‌ن، له‌ سه‌ره‌تاوه تا ده‌گاته په‌یدا‌بوونی ئیسلام زمانی په‌سمییان هه‌به‌وه، دوا‌ی ئیسلام‌یش تا نه‌مه‌رێ هه‌ر هه‌پانه‌و پیتی ده‌وتری فارسی ده‌ری یان فارسی نوێ. هه‌روه‌ها تورکه‌کانیش خاوه‌نی ده‌سه‌لاتیکی زیاتر له‌ (۵۰۰) پێنج سه‌د ساله‌ن، زمانی په‌سمی خۆیان هه‌یه، کوردیش له‌ دوا‌ی ئیسلام سه‌ده‌ها سال میرنشین و ده‌سه‌لاتی سه‌ره‌خۆ و نه‌یچه سه‌ره‌خۆی هه‌به‌وه، به‌ دیالێکته جیا‌جیا‌کانی زمانه‌که‌ی، به‌ره‌مه‌تیکێ زۆری به‌جێ هه‌شتتوه، به‌لام به‌ شتیه‌یه‌کی گه‌شتی هه‌ر شیع‌ر به‌وه، له‌ زه‌مانی به‌په‌ر و دوا‌ به‌دوا‌ی نه‌و، سه‌ده‌ها شاعیری به‌ توانامان هه‌به‌وه، به‌لام ته‌مه‌نی په‌خشانێ کۆنی کوردی، له‌ نزیکه‌ی دوو سه‌ده ته‌په‌ر نا‌کات، له‌و ماوه‌یه‌دا نه‌وانه‌ی که په‌خشانێ کوردییان نووسیه‌وه له‌ په‌نجه‌ی ده‌ستێ ته‌په‌ر نا‌کات، له‌وانه‌یه به‌ره‌مه‌کانیان وه‌کو کتێبی له‌ نزیکه‌ی دوو سه‌د په‌ره‌یه‌ک دا جێگای به‌په‌شته‌وه، له‌ میتووری نه‌ده‌به‌که‌ماندا په‌خشان‌شان به‌شانی شیع‌ر نه‌رۆش‌توه، چونکه ده‌سه‌لات و میرنشینه کوردیه‌یه‌کاغان زمانی کوردییان وه‌کو زمانی په‌سمی به‌کار نه‌هه‌تاوه، له‌ باتی زمانه‌که‌ی خۆمان به‌ زۆری زمانی فارسی و عه‌ره‌به‌ییان به‌کار هه‌تاوه، زمانی میلله‌ته‌کانی دراوستیمان وه‌کو پاسمان کرد زمانی په‌سمی، هه‌ر به‌کتی

لەو زمانانە لە سنوورێکی تاییەتی و لە قەڵەمڕەوی خۆیاندا بەکارهێنراون و ددهیتن، زانایان و نووسەرانیان دەسلەتدارەکانی خۆیان هانیان داون و پشتیان گرتوون، بەلام ئەو زەمینە لەبەرە بۆ زمانی کوردی نەڕەخسایوو، زمانەکەمان زمانی رسمی نەبوو، ئەو کەسێکی بە کوردی بێنوسیبایە تەنها هەستی نەتەواوەتی بوو کە پالی پێتە نابوو، بە پێنەوێ هەر بەسەر بەسەر (گەلاوێژی کوردستان) و لە سالی ۱۹۳۴دا مەلا کەرم لە فارسییەو بە پەخشێ وەرگیراوەتە سەر زمانی کوردی، وەرگیرێ دەسلەتێ پشتی نەگرتوو، کەسێ هانی نەداوە، یەکتێ پشتیوانی نەبوو، کە ئەو کتێبە بکات بە کوردی و بۆ چاپ بکات، تەنها هەستی نەتەواوەتی بزواندووێتی، زانیوێتی کە، کە لەبەر و بۆشاییەکی هەبە و وێستووێتی بە پێتی توانای خۆی بەشتیکی لێ پر بکاتەو، وەرکۆخی لە پێشەکییەکییدا دەلێ: «پەچایە، بێر خۆشەوێستەکانم وەرکۆتەماشام کرد، نامۆگارییەکی کە بە کوردی بێت نەنووسراوێوو، یا عەرەبی، یا فارسی، هەر کەسە جۆرە کتێبیکی بۆ زوبانەکی نووسیووێوو، وە (گەلاوێژی کوردستان) کە بێست و چوار زوبان تەرجومە کرابوو، منیش بە کوردی کە زوبانی نەجدادمانە، نووسیووێوو، یارمەتی لە خواوە.»

نەوینیشانی کتێبەکی (گەلاوێژی کوردستان) و، کە لە فارسییەکییدا (انوار سەیلی) یە ئەم هاتوو نەوینیشانی کە خستۆتە قەلبی کتێبی نەتەواوەتی و ناوی ناوێ گەلاوێژی کوردستان، (سەیل: سەهیل) و شەپەکی عەرەبییە و ناوی نەستیرەکی کە لە کۆتایی گەرمای هاوندا دەرکەوت، مێوێ لەم کاتەدا پێ دەگات، لەبەرئەوێ کە لە (یەمەن) دا بە تەواوی دەهینرێت، پێی دەلێن (سەهیلی یەمانی)، ئەم وشە لە فارسییەدا بەکاردێت، لە زمانی کوردیدا پێی دەوترێ (سەهیل)، لە پەندیکی پێشیشانی کوردیدا ئەم وشە بەکارهێنرێت، لەکاتی کە ئەگەر کەسێ بۆ ماوێیەکی دوور و درێژ یەکتێ نەبینی و لە پێت کەدا چاوی پێ بکەوێ، پێی دەلێ: «بۆی بە نەستیرەکی سەهیل»، ناوی کتێکی تری هەبە لە کوردیدا کە زۆر ناسراوە و پێی دەلێن «گەلاوێژ» نەستیرەکی کە شە و لە کۆتایی هاوندا کاتی کە دەرکەوت لە شەودا، لەناو خەلکەدا باوو دەلێن: «گەلاوێژ دەرکەوت و گەرمانەما»، وەرگیرێ پارچە هۆنراوەکی شاعیری بەناوبانگی کورد (حەمدی) کردوو بە سەرەتاکە یە لێژێر نەوینیشانی سۆرە (فاتحە الکتاب) بە کوردی. هەر وەها لە پەڕە (۶) ی گەلاوێژی کوردستاندا بەم جۆرە دەلێ:

«لە زمانی ئەو المظفر بەهراو شاه کۆری سۆلتان مەحمودی غازێ غەزنەوی، حەکیمی

بن نه‌مال و زویان فصیح ابو المعالی نصرالله کوپی محمد کوپی حمید ترجمه‌می کرد به فارسی، ناوِرا «نه‌نوازی سهیلی» یه‌وه مه‌لا که‌رم کوپی حاجی سعید کوپی مه‌لا که‌رم ناوی نرا که‌لاوِژی کوردستان».

له راستیدا من نازانم مه‌لا که‌رم له سالی ۱۹۳۴دا چ چاپتکی که‌لیله و دینه‌ی لم‌تر ده‌ستدا بووه و له چ ساته‌کدا چاپ کراوه، له‌وه ده‌جیت که‌ نهمه‌ی له پیتشه‌کی نه‌و چاه‌دا وه‌رگرتین که‌ لم‌تر ده‌ستیدا بووه، به‌لام نه‌مه‌ بۆچوونیک‌ی راست نیسه‌ و هه‌له‌یه‌ و راستیه‌که‌ی به‌م جۆزه‌یه: ابو المعالی نصرالله بن محمد له ده‌وروبه‌ری سالی ۵۳۶ کۆچی) که‌لیله و دینه‌ی وه‌رگرتاوه‌ته‌ سه‌ر فارسی^(۱) دوا‌ی نه‌وه‌ له‌ کۆتایی سه‌ده‌ی نۆه‌مه‌ی کۆچی (حسین واعظ الکاشفی) که‌لیله و دینه‌ی (ابو المعالی نصرالله بن محمد) هیتا و هه‌ندیک‌ی لێ لا‌برد و هه‌ندیک‌ی خسته‌سه‌ر و به‌شیه‌یه‌کی تر به‌ فارسی نووسیه‌وه‌ و ناوی نا (انوار سهیلی) نه‌نوازی سه‌وه‌یلی^(۲). هه‌روه‌ها (براون) ده‌لێ: حسین کاشفی ناسراو به‌ (واعظ) دانه‌ری کتیبی (نه‌نوازی سه‌وه‌یلی) یه، که‌ ناسراوه‌ به‌ (مه‌ولانا کمال الدین حسین واعظ کاشفی) له‌ سالی (۹۱۰ کۆچی) دا مردووه‌^(۳).

له‌به‌رنه‌وه‌ی که‌ (نه‌نوازی سه‌وه‌یلی) په‌یه‌ندی به‌کاره‌که‌مانه‌وه‌ هه‌یه‌ و مه‌لا که‌رم له‌ که‌لاوِژی کوردستاندا ناوی باهه‌کانی نه‌نووسیه‌وه‌ و له‌وانه‌یه‌ له‌ چاپه‌که‌ی نه‌ودا به‌و جۆزه‌ بوویت و نایشزانین که‌ به‌جینه‌ی وه‌رگرتانه‌که‌ی چ چاپن بووه، لته‌ردا کورته‌یه‌ک له‌باره‌ی نه‌نوازی سه‌وه‌یلییه‌وه‌ ده‌نوسین و ناویشانی باهه‌کانی ده‌خه‌ینه‌ ڕوو:

له‌کۆتایی سه‌ده‌ی نۆه‌مه‌ی کۆچیدا و له‌ سه‌رده‌می سولتان حسین میرزا بایقرا‌ی نه‌وه‌ی ته‌م‌ووردا (حسین واعظی کاشفی) ده‌ستی کرد به‌ نووسینه‌وه‌ی که‌لیله و دینه‌که‌ی (ابو المعالی) به‌جۆزیک‌ی تر و به‌رگتیک‌ی تریشی کرد به‌ به‌ردا، هه‌ندیک‌ی لێ لا‌برد و هه‌ندێ چیرۆکی تری خسته‌سه‌ر و، هه‌روه‌ها گۆزانکایشی کرد له‌ ناویشانی باهه‌کانیدا و شیهری فارسی خسته‌ شوێن شیهره‌ عه‌ره‌بیه‌کان و هه‌ولی گۆپین و ئاسان کردنی رسته‌ و ده‌رپه‌نه‌کانیدا و پیتشه‌کشی (نظام الدوله‌ امیر شیخ احمد السهیلی) کرد، که‌ په‌کن بووه‌ له‌ نه‌میره‌کانی سولتان حسین و ناوی نا (انوار سهیلی: نه‌نوازی سه‌وه‌یلی) و براون (ڕۆژه‌لاتناسی به‌ناوبانگی ئینگلیزی) به‌ باشتترین وه‌رگرتانه‌کانی که‌لیله و دینه‌ی داده‌نیت، به‌لام نوستاد (عبدالعظیم قریب) له‌ باره‌ی شیه‌وی نووسینه‌که‌یه‌وه‌ ده‌یخاته‌ پله‌یه‌کی زۆر خوارووی وه‌رگرتانه‌که‌ی (ابو المعالی) یه‌وه‌ و ده‌لێ: هۆیه‌که‌یشی نه‌وه‌بووه‌ که‌

نه و کاته سهردهمی دواکومتی نهدمی فارسی بووه و له پلهی هیتاوهته خوارهوه و دیسان ده‌لن: خوازه و لیکچوونی بێ هیزی به‌کاره‌یتاوه و له شیرویه نووسینه‌که‌یدا زۆر له خۆکردنی پتوه دیاره، نهم (نه‌نوازی سه‌وه‌یلی) یه وه‌رگێرداوه‌ته سه‌ر زمانی تورکی جده‌تایی و عوسمانی و دیسان کراوه به زمانی هندی و ده‌که‌نی. ژماره‌ی باب‌ه‌کانی نه‌نوازی سه‌وه‌یلی چوارده باب‌ه به‌م جوهره‌ی خوارهوه که به فارسییه و له‌ژێردا به کوردی نووسراوه، که نه‌مانهن:

باب اول: در اجتناب نمودن قول ساعی و نمام.
 بابی یه‌که‌م: له‌باره‌ی دوورکه‌وتنه‌وه له‌وانه‌ی که قسه‌ی خه‌لک ده‌گێژنوه.
 باب دوم: در سزا یافتن بدکاران و شامت عاقبت کارشان.
 بابی دووم: له‌باره‌ی سزادانی به‌دکاران له نه‌نجایی کاره‌کانیان.
 باب سوم: در موافقت دوستان و فوائد معاضده. ایشان.
 بابی سێهه‌م: له‌باره‌ی رێککه‌وتن له‌گه‌ڵ دۆستان و یارمه‌تیدانیهان.
 باب چهارم: در بیان ملاحظه کردن احوال دشمنان.
 بابی چواره‌م: له‌باره‌ی ناگاداره‌بوون له کاروباری دۆشمنان.
 باب پنجم: در حضرت غافل شدن و از دست دادن.
 بابی پێنجه‌م: له‌باره‌ی زیانی بێ ناگایی و له‌دست دان.
 باب ششم: در آفت تعجیل و شتاب زدگی درکارها.
 بابی شه‌هه‌م: له‌باره‌ی زیانی په‌له و غیریایی کردن له کاره‌کاندا.
 باب هه‌فتم: در حزم و تدبیر و بحیله خلاص یافتن.
 بابی حه‌وته‌م: له‌باره‌ی رویایی و بیرکردنه‌وه و به‌فیل خۆ رزگارکردن.
 باب هشتم: در احترازکردن: از ارباب حقد و حسد و اعتماد ناکردن بر تملق ایشان.
 بابی ده‌هه‌هه‌م: له‌باره‌ی خۆ دوورخسته‌نه‌وه له‌ کینه تو‌زان و حسودان و پشت نه‌به‌ستن به زمان لورسییان.

باب نهم: در فضیلت عفو که ملوک را بهترین صفاتست.
 بابی نۆه‌هه‌م: له‌باره‌ی باشیی لێبو‌ردن که بۆ پاشایان چاکترین سیفه‌ته.
 باب ده‌هه‌م: در بیان جزاء اعمال بر طریق مکافات.
 بابی ده‌هه‌م له‌باره‌ی چه‌زای کرده‌وه‌کان به هۆی پاداشته‌وه.
 باب یازده‌هه‌م: در حضرت افزودن طلبیدن و ازکارخود بازماندن.

بابی یانزه‌هم: له بهاری زیانی زۆر داواکردن و له کاری خۆ دواکه‌وتن.

باب دوازدهم: در فضیلت علم و وقار.

بابی دوانزه‌هم: له بهاری پله‌ی به‌لندی زانست و گه‌وره‌یی.

باب سیزدهم: در بیان اجتناب نمودن ملوک از اقوال اهل غدر و خیانت.

باب سیانزه‌هم: له بهاری دووره‌ی پهریز برون له پاشایان و له قسه‌ی ستم‌کاران و به‌دکاران.

باب چهاردهم: در عدم التفات بانقلاب زمان و بنای کار بر قضاو قدر نهادن.

بابی چواره‌هم: له بهاری گوشت نه‌دان به‌دهور و زمانه‌ی بێ بار و کاردا نه‌دمستی چاره‌نووس^(٤).

وه‌رگه‌تر دراوه‌کانی که‌لیله و دینه‌ی بۆ سه‌ر زمانی فارسی:

١- پرووده‌کی (عبدالله جعفر بن محمد) شاعیری گه‌وره‌ی سه‌ده‌ی چواره‌می کۆچی، له سالتی (٩٤٠ زایینی) دا مردووه^(٥). بۆ یه‌که‌مین جار که‌لیله و دینه‌ی که‌ به‌ کۆمه‌له‌ی به‌یدیای هیندی به‌ناوبانگ بوو، (عبدالله بن مقفع) له پارسی میانه‌وه وه‌ریگه‌ترابووه سه‌ر عه‌ره‌یی و پرووده‌کی به‌ شیعهر وه‌ریگه‌ترایه سه‌ر فارسی^(٦).

٢- که‌لیله و دینه‌ی به‌هه‌رامشاهی: نه‌م کتێبه به‌ناوبانگه‌ترین و رازاوه‌ترین که‌لیله و دینه‌ی فارسیه‌، که‌ له که‌لیله و دینه‌که‌ی (عبدالله بن المقفع) وه‌هه‌ر کراوه به‌ فارسی به‌ده‌مستی (ابو المعالی نصرالله بن محمد بن عبدالمحمید منشی) نه‌هه‌جام دراوه، به‌پیتی هه‌ندێ سه‌رچاوه خه‌لکی شیرازیان ده‌لێن خه‌لکی (هه‌زینی) بوو. به‌هه‌رامشاهی هه‌زنده‌وی (٥١١-٥٢٢ کۆچی) پهریزی لێگرتووه و له به‌ره‌گای نه‌ودا کاری کردووه. (ابو المعالی) له ده‌زگای هه‌زنده‌ویه‌کاندا مایه‌وه، له نه‌هه‌جامدا بوو به‌ وه‌زیری خوسره و مه‌لیک (٥٥٩ - ٥٨٣ کۆچی). عه‌فی له جوامع الحکایات دا و هه‌روه‌ها لهاب الالباب له‌به‌اری په‌لو پایه‌ی نه‌وه‌وه گه‌لێ شته‌یان نووسه‌وه^(٧).

٣- انوار سه‌هیلی «که‌لیله و دینه‌ی»: حسین کاشفی ناسراو به‌ مه‌ولانا که‌مال الدین حسین واعظ کاشفی دایناوه، که‌ له سالتی (٩١٠ کۆچی) دا مردووه. نه‌مه لاسایی کردنه‌وی که‌لیله و دینه‌که‌ی ابو المعالییه‌و به‌شته‌یه‌کی تر به‌ فارسی دایناوه^(٨).

٤- عیار دانش: نه‌م که‌لیله و دینه‌یه (ابو الفضل بن بمارک ناسراو به‌ علامی) له هیندستان به‌ په‌خشانیکی جوان و په‌وان نووسیویتی، ناوه‌راو یه‌کتی بووه له زانا و

وزیرہ کانی (اکبر ہمایون) ی پاشای ہند، ابو الفضل لہ سالی (۱۰۱۱ کزجی) دا کوڑا^(۹).

دہن نہویش بزائین کہ کہلیلہ و دینہ، ماوہیکہ زور دوی (کہلاویتی کوردستان) ی مہلاکہریم، دوو جاری ترکراوہ بہ کوردی. یہ کم (عومہر تزفیق) لہ سالی ۱۹۷۰ دا تہوای کردوہ و بۆ دووم جبار لہ سالی ۱۹۷۵ دا چاپ کراوہ تموہ لہ چاپخانہ ی کامہرانی لہ سلیمانہ و بہرامبہر بہ وشہی (باب) ی عہرہ بی (دہرگا) ی داناوہ، کہ ہموروی دہکاتہ نژدہ دہرگا و، لہ عہرہ بیہوہ کردوہ تی بہ کوردی و (۲۰۵) لاہرہ یہ، بہلام نالیت لہ چی چایتکی عہرہ بیہوہ وہری گتہرہ.

دوومہ میان کہلیلہ و دینہیکہ ترہ و (دلاوہر) لہ عہرہ بیہوہ وہری گتہرہ بۆ سہر کوردی، سالی ۲۰۰۱ یہ کم چاپی دہرچوہ لہ کوردستان - سلیمانہ، وہرگتہر پتیشہ کیہیکہ بۆ نووسوہ بہ رتکہوتی ۲۲/۵/۲۰۰۱ و دہلی: چند کتیلہیکہ زور گرنگمان لہ ہلہژارد و ہرمان گتہرایہ سہر زمانی کوردی شیرین، کتیبہ کہ ہلہژاردہ بہ کہ لہ عہرہ بیہوہ و (۱۹۹) لاہرہ یہ، ناوی چاپہ عہرہ بیہیکہ نہ ہتہرہوہ.

لیتہرہ دا کورتہیکہ لہبارہ ی کہلیلہ و دینہوہ دہخینہ روو، ہر لہ سہرچاوہ کہیموہ کہ (پہنجہ تہنترہ) یہ، تینجا دینہ سہر باسی (ابن المقفع) و کہلیلہ و دینہیکہ نہو کہ ہر لہ کونہوہ ہنچینہیکہ زورگرنگ بوہ بۆ ہمور وہرگتہر دراوہ ناودارہ کانی جیہان. یہ ناوبانگترین کومہلہ چیرۆکن کہ لہ سہر دہمی ساسانیہکاندا لہ سہنسکرتہوہ کرابی بہ زمانی پهلہقی، کتیبی کہلیلہ و دینہ یہ و سہرچاوہ ہنہرہ تیہہیکہ (پہنجہ تہنترہ) یہ و پتیک ہاتوہ لہ پتہنج باب و نمہرۆ لہژیر دہستدا نیہ.

لہ زمانی نہو شیرواندا (ہوزوویہ یزیشک) نہم کتیبہ ی وہرگتہرایہ سہر زمانی پهلہقی و کومہلہ داستانیکی تری لہ سہرچاوہ ی ہندیہوہ وکو (مہا بہاراثہ) وہرگرت و خستییہ سہری، بہلام نہم سہرچاوہ یہ پهلہقیہ نیستا نہماوہ و ابن المقفع لہ سہر دہمی نیسلامدا نہو کہلیلہ و دینہ ی کرد بہ پەخشانی عہرہ بی و دوی نہوہ چند شاعیری بہ شعر وہریان گتہرایہ سہر زمانی عہرہ بی، یہ کت لہوانہ (ایان لاحق) یہ، کہ لہم وہرگتہرانہ تہنہا چند بہیتیک ماوہ. لہ وہرگتہر دراوہ کانی کہلیلہ و دینہ نووسینہوہ یاندا گہلہ بابہت و شتی تری خراوہ تہ سہر. یان ہندلی جبار لہی کہم کراوہ تہوہ، لہ کہلیلہ و دینہیکہ ی ابوالمعالی نصراللہ منشی دا باسی نہوہ کراوہ کہ (۱۰) دہ بابی لہ ہندیہوہ

وهرگیراوه و نیرانییه‌کان پیتج بایان خستوته سمر، به قسمی (ابن التمیم) که لیل و دینه (۱۷-۱۸) باب یوه و هدر همدان نووسر ده‌لی: که لیل و دینه یه‌کی بینره دوو بابی له‌وانی تر زیاتر بوه. که لیل و دینه چ له سمرده‌می ساسانییه‌کان، واته پیتج نیسلام و چ له‌سمرده‌می نیسلامدا به‌مشتویه‌کی تاییه‌تی بایه‌خی پین دراوه^(۱۰).

نینجا دینه سمر باسی وهرگیراوه کوته‌کانی که لیل و دینه هژ سمر زمانه‌کانی جیهان هدر له‌سمرده‌تاوه که بهم جوره:

سمرچاوه هدره کوژ و بنه‌ره‌تییه‌که‌ی به زمانی (هیندی) بوه، بورزویه‌ی پزیشک له زمهانی نه‌نوشیروان، له پیتج نیسلامدا وهری گتیراوه‌ته سمر زمانی (په‌له‌لی) و، وهرگیرانیک‌ی تریش به زمانی (تیتی)، له په‌له‌قیه‌که‌وه (ابن المقفع) له سالی (۷۵۰ زاینی) دا کردوویه‌تی به عمره‌بی و له سالی (۵۷۰ ز) دا هدر له په‌له‌قیه‌که‌وه کراوه به زمانی سریانی کوژ.

دوای نه‌وه هدر سمرچاوه عمره‌بییه‌که‌ی (ابن المقفع) بوه به سمرچاوه‌یه‌کی بنه‌ره‌تی و له‌ممه‌وه وهریان گتیراوه هژ سمر زمانه‌کانی جیهان بهم جوره: له سالی (۱۲۵۱ ز) دا کراوه به نیسه‌انی کوژ و له (سده‌ی ۱۳ ی ز) کراوه به لاتینی کوژ و له (سده‌ی ۱۳ ی ز) یعقوب بن العازار کردوویه‌تی به عیبری و هدر له‌م عیبری‌وه له سالی (۱۲۷۰ ز) کراوه به لاتینی ناوه‌راست و جارتیکی تر له عمره‌بییه‌که‌ی (ابن المقفع) ده له سالی (۱۲۷۰ ز) کراوه به لاتینی ناوه‌راست و جارتیکی یوحه‌نا کردوویه‌تی به عیبری و له عیبرییه‌که‌ی یوحه‌ناوه له سالی (۱۵۵۲ ز) کراوه به زمانی نیسانی و له نیسانییه‌وه له سالی (۱۵۷۰ ز) کراوه به نینگلیزی و دیسان له عیبرییه‌که‌ی یوحه‌ناوه له سالی (۱۴۹۳ ز) دا کراوه به نیسه‌انی نوئی و هدر له‌ممه‌وه له سالی (۱۵۴۸ ز) دا کراوه به نیسانی و دیسان له عیبرییه‌که‌ی یوحه‌ناوه له سالی (۱۴۸۰ ز) دا کراوه به ئه‌لمانی و له ئه‌لمانییه‌وه کراوه به دوو زمان واته زمانی دانیمارکی له سالی (۱۶۱۸ ز) دا و زمانی هژله‌ندی له سالی (۱۶۲۳ ز) دا، دیسان نصرالله بن عبدالحمید له (سده‌ی ۱۶ ی کوژی) ده له عمره‌بییه‌که‌ی (ابن المقفع) ده کردوویه‌تی به فارسی و هدر له‌م فارسییه‌وه (کاشفی) له‌سده‌ی ۱۹ ی کوژی) له‌تیر ناویشانی (انوار سهیلی) دا کردوویه‌تی به فارسی و هدره‌ها له (انوار سهیلی) فارسییه‌وه: یه‌کم کراوه به تورکی له‌تیر ناویشانی (همایون نامه) که له‌سده‌ی (۱۰ کوژی) دا، وهرگیراوه هژ (سولتان سوله‌یمان). دووم به دستکارییه‌وه له هیندا

هر به زمانی فارسی نو سراسر او تهوه لغزیر ناونیشانی (عیار دانش) که (ابو الفضل هیندی) له سالی (۹۹۶ کۆچی) دا نووسیویتی، بهلام له (همایون نامه) تورکییه کموه له سالی (۱۷۲۴ز) کراوه به قهره نسی، دیسان هر له (ابن المقفع) عهره بییه کموه له سالی (۱۰۸۰ز) دا کراوه به زمانی یۆتانی و هر لهم یۆتانییه وه دوو وهرگیتیران ههیه: یه کهم (سلاقۆنی کۆن)، دووهم نیتالی له سالی (۱۵۸۳ز) دا، دیسان هر له (ابن المقفع) یوه له سه دهی (۱۱ی ز) دا کراوه به سریانی نوی و هر لهم سریانییه وه له سالی (۱۸۸۰ز) دا کراوه به نینگلیزی^(۱۱).

که لیلله و دینه که ی (ابن المقفع) هر له سه رده می خۆیه وه و دوا ی خۆشی، بایه خیتیکی زۆری بین دراوه و به درژایی میژوو وه که ی وهرگیتیراوه ته سه ر زمانه ده سه لاتداره کان و له نه ده بی جیهانی شه دا شوونی تاییه تی خۆی هه یه و کاریشی تی کردوون. له به رنه وه به پیوستی ده زانم که له بهاری نه ژاد و بنه ماله و ژیان و به ره مه کانییه وه کورته یه ک پێشکهش به کم:

میژوونوس و لیکنۆله ره کان باوه ریان وایه که (ابن المقفع) له نه ژادی فارسی بووه، بنه ماله که ی له گوندی (جوور) دا ژیاوه، که نه مه ر ناسراوه به فیروزناهاد و ده که وێته نزیک شه راز، و هه ندیکیش ده لێن له (خۆز) ژیاوه، که (خۆزستان) و عهره ب پیتی ده لێن (نه هواز) و یه که تیکه له پارێزگا کانی خواروی نهران له نزیک (به سه ره) و جهش یاری له کتیبی (الوزراء و الکتاب - ص ۱۰۹) و ابن الندیم له کتیبی (الفهرست - ص ۱۷۸) دا، ده لێن خه لکی (جوور) ی سه ر به (شه راز)، نو ستاد ملک الشعراء بهار له کتیبی (سبک شناسی - ج ۱، ص ۱۵۳) دا، ده لێن (جوور) کراوه به عهره بی (گور) ه^(۱۲).

لیکنۆله ره نهرانیه کان باوه ریان وایه که ابن المقفع خه لکی ده وره به ری (شه راز) ی سه ر به ناوچه ی فارسه. زۆره ی میژوونوسه کان ده لێن ناوی (روزبه) بووه، واته خۆش به خت، کامه ران، به ختیار. بهلام ناوی هاوکی (دافیه) بووه. بۆ نه م واتایه (زییدی) ده لێ: ابو محمد عبدالله بن القفع زمان پاراو بووه و، ناوی (روزبه) یان (دازجشنس) بووه پێش نه وه ی که بین به نیسلام، و دوا وه له بهاری ناوه که یوه (ابن المقفع) خۆی له کتیبه که یدا البتیمه (تاج العروس ج ۵، ص ۴۷۹ طبعه القا هره) ناوی بردووه. ابن الندیم ده لێ: ناوی عبدالله بن القفع به فارسی (روزبه) بووه، پێش نه وه ی بین به نیسلام، ابا عمرو، کاتی که به رو به نیسلام پێیان ده وت ابو محمد المقفع ابن مبارک (الفهرست، ص ۱۷۸)

طبعة القاهرة). ناری ابن المقفع و هکس ناسراوه، هر له دایک یونیسموه تا نهمرو له باوکیبیهوه بوی ماوه تهموه، ابن خهلله کان دهلتی: له لایمن حجاج کوپی یوسف الشقی که والی عیراق هو (۷۵-۹۵ کوی) باج و خراجی له ناوچی فارس کو ده کردهوه، کاتی که لهو پاره و دهستکه وتانهی به کارده هیتا بو رابواردن و خوشگوزهرانی، حجاج له مه زور توپه هو و فهرمانی دا به لیدن و شکه نجه یه کی سهختی، تا وای لئ هات که دهستی کوتلوار هو، هر لهووه ناوئرا (المقفع)، دوی تهموه کوپه که یشی بهوه ناوئرا و تینجا ناوبانگی بهوه پیداکرد. ههروهه به جویکی تر، دهلتی باوکی (ابن المقفع)، باج و خراجی له ناوچی فارس کو ده کردهوه و (خالد عبدالله القسری) که والی عیراق هو له سر نهم کاره دایمه زراند هو، کاتی که (یوسف بن عمر الشقی) هو به والی عیراق و رقی لئی ههستا فهرمانی دا به لیدانی به جویکی تا دهستی کوتل هو. (وفیات الاعیان، ج ۱، ص ۲۷) (۱۳).

ندیم، ص ۴۵ - نهمه کارتکی گمورهی کرده سمر ابن الملقع و هردوو پڑشنبری به ناوبانگی فارسی و عمرهیی تیدا کتوبوهوه و گه یشته قولایی و ناخی هردوو ندههی عمرهیی و فارسی. ابن الملقع قومونهی بلیمهتی بوو، محمد سلام دهلیت: له عجهمد له ابن الملقع زیره کتری تیدا نه بوو، هروه ها له ندههی عمرهیییدا بهره می نوتی هیتایه کایده و باشتیرین بهره می له پهله فیه وه وهرگتیرایه سر عمرهیی... (ضحی الاسلام، لاحمد امین، جا، ص ۲۰۷) (۱۵).

زاناو نو سه ره کانی به سره (ابن الملقع) یان ناسی و ناوبانگی گه یشته وه زیر و میره کان، له باره گای نواندا کاری ده کرد، بوو به نزدیکترین هاوړتی (عبد الحمید الکاتب) و ژبانتیکی باشی بو سازکرد له زمانی مروانی دوا خلیفه ی بهنی نومه ییبه (۱۶).

دوا ی که وتی خه لافه تی بهنی نومه ییبه و دامه زړاندنی خه لافه تی بهنی عه بیاس ناوبانگی ابن الملقع لمبه سردها گه یشته هم مو کتوب و نه غچومه نئ، والی به سره نه میر عه بیاسی مامی خلیفه سلیمان کوری عه لی نریکی کرده وه له خوی و کردی به ماموستای منداله کانی و دوا ی نه وه، لای مامه کانی خه لیفه ناسراو له وانیش نریک بووه وه، له باره گای نواندا کاری نیو سینی گرت نه ستوی خوی، به لام له پله و پایه ی بهر ز خوی دور ده خسته وه دوا ی نه وه ووازی له ناینی مانموه ی هیتا و بوو به نیسلام و ناوړا عبدالله (۱۷).

به دبه ختی ابن الملقع له ودا بوو که سوله یان له میرنشینی به سره لا برا و سوفیانی کوری مه عاویه کوری یمزید هاته شوتنی و زور رقی له ابن الملقع بوو، نه مه پیش هوی زوری هم بوو، ده لیتن ابن الملقع گالته ی به سوفیانی کوری مه عاویه ده کرد، پرسیاری لت ده کرد، کاتق ولامی ده دایوه، پیتی دهوت: راست ناکه یت و پیتی دهوت: «یا بن المقتلمه والله ما اکتفت امک برجال اهل العراق، حتی تصدمهم الى الشام - وفيات الاعیان، ج ۱، ص ۲۶۸ واته: نهی کوړی وا وا لیکروا... دایکت به هم مو پیاوه کانی عیراق تیری نه خوارد، تا خوی که یانده خه لکی شام» دیسان ابن خلکان له (وفیات الاعیان) دا ده لیت: سوفیانی کوری مه عاویه لووتیکی گموره ی هه بوو، هر کاتق که ابن الملقع پر ویشتبایه بز لای، بهم جوړه سه لامی لت ده کرد: (السلام علیکما)، مه بهستی له مه دا گالته ین کردن بوو، واته: خوی پیاوئ بوو، لووتیشی له گموره ییدا په اوتیکی تر بوو. (وفیات الاعیان لابن خلکان، جا، ص ۱۸۸، طبعه بلاق). هر لمهر نه وه بوو که سوفیان نه یثوانی زال بیت به سمر نهو کین و توریه ییبه ی که هه یسو بهره مبر به ابن الملقع و،

ویستی که توله‌ی لُق بستنی و ناگری رق و قینی خۆی دایرگیتته‌وه و، هه‌ر له‌به‌ر نه‌وه‌ش بوو که له‌مانگی رهمه‌زانی سالی (١٣٩ کۆچی)دا، نه‌بو‌جه‌عه‌فری مه‌نسور، کاتی که سوله‌یانی مامی له‌ویلایه‌تی به‌سه‌ر لا‌برد و سوفیانی کوری مه‌عاویه‌ی خسته‌شونی، سوفیان نه‌مه‌ی به‌هه‌ل زانی تا توله‌ له‌ابن المقفع بکاته‌وه، رۆژی ابن المقفعی هه‌تایه‌ سه‌ر ته‌نوو و فه‌رمانی دا تا نه‌ندامه‌کانی له‌شی بی‌رن و له‌به‌رچاوی خۆی فره‌یان بده‌نه‌ ناو ته‌نوو‌ه‌که‌وه، تا دو‌ا پارچه‌ی له‌شی (١٨).

هه‌روه‌ها ده‌گه‌یه‌نه‌وه، ده‌لێن له‌کاتی‌که‌دا که ته‌مه‌نی (٣٦) سی و شه‌ش سال ته‌په‌ری نه‌کردبوو، نه‌بو سوفیان له‌حه‌مامدا خنکاندی، یان ده‌لێن خسته‌یه‌ ناو بی‌ر و به‌رده‌بارانی کرد، هه‌روه‌ها ده‌لێن نه‌ندامه‌کانی له‌شی پارچه‌ پارچه‌ کرد (١٩).

دیسان ده‌لێن له‌ سالی (١٤٢ کۆچی)دا، به‌ده‌ستی سوفیانی کوری مه‌عاویه‌ له‌به‌سه‌ر به‌تاوانی زنده‌قه‌ کوژرا (٢٠).

می‌ژوو‌ن‌روسه‌کان له‌کوشتنیدا بی‌ر و بۆ‌چوونی جیاجیایان هه‌یه، هه‌یه‌ ده‌لێن: سالی (١٤٥ کۆچی) کوژراوه، یه‌کێکی تر ده‌لێن: (١٤٣ کۆچی)، کوژراوه، یان له‌به‌سه‌ر سالی (١٤٢ کۆچی) کوژراوه، (هه‌دی‌ه‌ العارفين، ج١، ص٤٣٨) و ابن‌الجوزی له‌کتیبه‌ «مرآة‌ الزمان»دا، ده‌لێن: سالی ١٤٥ کۆچی کوژرا، هه‌روه‌ها (عمر بن‌ شبة) خاوه‌نی کتیبی (أخبار البصرة) ده‌لێن: له‌سالی ١٤٣ کۆچیدا کوژرا، (وفیات‌ الاعیان لابن‌ خلکان، ج١، ص١٨٩) (٢١).

به‌رهمه‌کانی (ابن‌ المقفع):

ابن‌ المقفع کتیبی زانستی له‌ په‌له‌قییه‌وه‌ وه‌رگه‌ی‌راوه‌ بۆ سه‌ر عه‌ره‌بی، وه‌کو: کتیبی ایساغوجی و قاطیفور یاس و باری میناس و انالوطیقیای نه‌رس‌تۆ. هه‌ندێ لیکۆله‌ران باوه‌ریان وایه‌ که‌ ته‌م وه‌رگه‌ی‌ه‌راوه‌ هینی محه‌مه‌دی کوری عبدالله بن‌ المقفعه، له‌ر وه‌رگه‌ی‌ه‌راوه‌ نوسه‌یه‌ک له‌ کتیبخانه‌ی زانستگای سن‌ ژۆف - بی‌روت و نوسه‌یه‌کی تری له‌ کتیبخانه‌ی مه‌شه‌ده‌ هه‌یه، نزیک‌تره‌ له‌ راستیه‌یه‌وه‌ ته‌گه‌ر به‌هینی (عبدالله بن‌ المقفع) دا‌ه‌ن‌ئ. هه‌روه‌ها وه‌رگه‌ی‌ه‌رانی کتیبی نه‌ده‌یی و می‌ژوو‌یی و داستانه‌ میللییه‌ ئی‌رانییه‌کان و په‌ند و قسه‌ی نه‌سته‌ق و گه‌لێ به‌ره‌مه‌ی تری کراون به‌ زمانی عه‌ره‌بی، که‌ به‌شی زۆریان، گه‌وره‌ترین نووسه‌ری نی‌سه‌لام (روزیه) کوری دا‌فویه (ابن‌ المقفع) وه‌رگه‌ی‌ه‌راون (٢٢).

ابن المقفع بود به هوی گزافانگی مهن له پهخشانی عده پیدا، که به باشی شاره زای نه دبیاتی په هله فی و عده بی بو، دهستی کرد به وهرگترانی کتیبه به ناویانگه کان له په هله فییه وه بق عده بی وهرکو کتیبی؛ گاهنامه، نایین نامه، که لیل و دینه، خداینامه (سیر الملوك، سيرة ملوك الفرس)، کتیبی مه زده ک، کتیبی تاج، ههروه ها ژماره په کی زور له کتیب و نامه کانی تر، نم هه موو به ره مانندی زور به سرکه و تویی و زرنگییه وه کرد به زمانی عده بی، بهم هوییه به ختیرایی بایه فی پین دراو جتیکای غزی گرت (۲۳).

سن کتیبی به ناویانگی ابن المقفع لمزجر ناویشانی: الأدب الكبير، ناسراو به الدرة الیتمیه، والأدب الصغير، ورسالة الصحابة، لفسر هه موو کتیبه کانه وه جتیکای تایه تی خویان هدی، ابن المقفع نم سن کتیبی راسته وخو له په هله فییه وه وهرنه گتیراوه، به لکو غزی داینان و بق کتیبی په کهمیان گه لن که لکی وهرگرتوه له سرچاوه په هله فییه کان. الأدب الصغير والأدب الكبير له نیتوان نووسه رانی عده پیدا به ناویانگ بیون و که لکیان لن وهرگرتون. (ابن قتیبه) له کتیبی (عیون الأخبار) دا گه لن سوودی لن وهرگرتون و جاره هایش ناویانی برودوه و ههروه ها که لکی له که لیل و دینه که یسی وهرگرتوه (۲۴).

په ناویانگه کان

- ۱- تاریخ ادبیات ایران- تألیف دکتر ذبیح الله صفا -جلد دوم- ص ۸۸۸.
- ۲- القصة في الأدب العربي -الدكتور امين عبدالمجيد بدوي- دار المعارف- ص ۳۲۴.
- ۳- از سعدي تا جامي -تاریخ ادبی ایران- تألیف ادوارد براون انگلیسی، ترجمه و حواشی علی اصغر حکمت، ص ۶۳۹، ۶۴۰.
- ۴- القصة في الأدب الفارسي، الدكتور امين عبدالمجيد بدوي، دار المعارف، ص ۳۲۴، ۳۲۶.
- ۵- گنج سخن، از رودکی تا بهار - تألیف دکتر ذبیح الله صفا، تهران ص ۷۱.
- ۶- تاریخ ادبیات ایران، بان ریپکا، ترجمه کیخسرو کشاورزی، چاپ اول، ۱۳۷، ص ۳۳۸.
- ۷- تاریخ ادبیات ایران، تألیف دکتر ذبیح الله صفا، جلد دوم، ص ۹۴۸، ۹۴۹.
- ۸- از سعدي تا جامي، تاریخ ادبیات ایران، تألیف ادوارد براون انگلیسی، ترجمه و حواشی، علی اصغر حکمت، ص ۶۳۹، ص ۶۴۰. پروانه هر نم سرچاوه به لاهره ۷۳۶.
- ۹- از سعدي تا جامي، تاریخ ادبیات ایران، تألیف ادوارد براون.. ص ۶۸۱، ۶۸۲.
- ۱۰- تاریخ ادبیات ایران پیش از اسلام، دکتر احمد تفضلی، تهران، ۱۳۷۷، ص ۳۰۳، ۳۰۴.
- ۱۱- که لیل و دینه، ابن المقفع، دقت فیها وعلق علیها الشیخ الیاس خلیل زخريا - دار الاندلس، بیروت، ص ۳۱.

وههروه ها پروانه: تاریخ الأدب العربي، حنا الفاخوري، بیروت-لبنان. طبعه ثامنه، ص ۴۵۱.

۱۲- عبدالله بن المقفع، تألیف محمد غفرانی الخراساني، مطبعة العالم العربي، ۱۹۶۵، ص ۶۱.

- ۱۳- سرچاوی پتشیور ل ۶۳.۶۲
- ۱۴- سرچاوی پتشیور ل ۶۳
- ۱۵- سرچاوی پتشیور ل ۶۶، ۶۵
- ۱۶- سرچاوی پتشیور ل ۶۷
- ۱۷- سرچاوی پتشیور ل ۷۱، ۶۹
- ۱۸- سرچاوی پتشیور ل ۹۷-۹۸
- ۱۹- کلیلة ودمنة- عبدالله بن المقفع. دقق قیها وعلق علیها الشیخ الیاس خلیل زخریا دار الاندلس- بیروت، ص ۱۸.
- ۲۰- تاریخ ادبیات ایران- دکتر صفا، جلد اول، ص ۱۸۶
- ۲۱- عبدالله بن المقفع، محمد غفرانی، ۱۹۶۵، ص ۱۰۲.
- ۲۲- تاریخ ادبیات ایران، تألیف دکتر ذبیح الله صفا، جلد اول، چاپ دوازدهم، ۱۳۷۱-تهران، ص ۱۰۴، ص ۱۴۱.
- ۲۳- تاریخ ادبیات در ایران، دکتر صفا، جلد اول، ص ۱۸۵
- ۲۴- تاریخ ادبیات در ایران، دکتر صفا، جلد اول، ص ۱۸۵، ص ۱۸۷.

پیتاسی و مرگینر

حاجی مهلا که یم حاجی سه عید زندگنه سالی ۱۸۹۷ له شاری سلیمانی له گهره کی سهرسه قام هاتووته دنیا. تممینی سن سال بووه هاوکی کتچی دواپی کردووه. داپکی نامینه خان رسول ناغایان که له دهوله مهنده کانی زندگنه بووه، به ختیری کردووه و ناردوویتیه قوتابخانهی روشدیهی توری که تنیا قوتابخانه بووه و هتا پۆلی چوارهمی سهره تایی خوتندووه. بهلام خوتندنی به هزی بهاریکی حکومتهی عوسمانی تموا نه کردووه که قوتایی ده بویه به پۆشه نیی رسمی بیته قوتابخانه ده بریتی بووه له چاکهت و پانتوولی و شه پلهی قه پاغداره، نم بهاریی جیههجن نه کردووه و وازی له خوتندن هیتاوه. داپکی دهیخانه قوتابخانهی دینی که پتی دهوترا حوجره، پاشان دهچته قوتابخانهی ماموستا و ناجیه خان که تافره تیکی موسلمان و زیرهک بووه، لهوئی دستی کردووه به فخره بونی زمانی فارسی و توری و عهره بی. لهه رنهوی نووسر له قوتابخانهی روشدیه فخری نووسن و خوتندن و زمانی توری ده بیت و زور زیرهک ده بیت، له ماوهی ۶ مانگدا قورتان تموا دهکات و نازناوی مهلا که یم به سهره دهزی، ههروه له ماموستا ناجیه خان به باشی فیری زمانی فارسی ده بیت، تینجا دوس دهکات به خوتندنهوی کتبی فارسی و عهره بی، و به هزی قورتانی پهره زووه فیری عهره بییه کی باش ده بیت.

له تممینی ۱۸ سالیدا داپکی کتچی دواپی دهکات. لهو کاته دا دهچته به کتیک له مرگه وتنه کانی سهرسه قام و ده بیت به فخری بۆ نهوی نه بیت به عهسکری توری. بهلام نهه سهری نه کرت و کرا به عهسکمر و رهوانی شاری موسل کرا، چند مانگیک عهسکری دهکات و پاشان را دهکات و دتتهوه سلیمانی. دورای نهوه ننگلیز دتته سلیمانی و متجه رسون دین به حاکمی سیاسی. نهو کاته مهلا که یم، مرید دین له مرگه وتی حاجی کاک نهحمه دی شیخ و هاتوچتی گۆزی کاک نهحمه دهکات. پاشان خوی دهناسیتن به متجه رسون. متجه رسون که ده زانیت زور زیرهکه، روژیک پتی دهلی حکومه تی عتراق کارهبا دههتی بۆ سلیمانی و ده توانی له گهل نهواندا کاری کارهبا بهکته.

به هزی جوولانی سوپا بۆ موسول بۆ دامرکاندهوی راهه پتی شیخ نهحمه دی بارزلن، چند جاریک چووته موسول. بهر و هستی کورداپتهی له میشک و دلیدا دهچه سهن.

سالی ۱۹۳۴، شهوانه دواپی نوژن کردن دهستی ده کرد به وهرگهرانی کتبی (کلیله و دمنه). چند مانگیک لهه پر چرا ترجمه می ده کردن و به گۆرهی حیکایه تکان وینه بۆ دهکیشان. دواپی راکتیشانی کارهبا بۆ چند مالییک وهک مالی متجه رسون و شاه ندر و شیخ مه محمود و شیخ قادر و همه می نه وره حمان ناغا و عیزت بهگ عوسمان پاشا، کارهبا بۆ مالی خوی راکتیشا له گهره کی ده رگه زن نزیک مالی عیزت بهگ. له سایه ی بیونی کارهباوه، به ماوهی دوو سال له ترجمه می که لیل و دینه بووهوه که تا نهستا دانه که به دهستووسی خوی و وینه کیشانی نهو پارتراره.

به نه خوتنی دل له میتروی ۸/۲۱/۱۹۸۰ کتچی دواپی کرد و له گردی شیخ نهولا که ناسراوه به شتخی کاسه و کهوچک نهژا.

سورة فاتحة الكتاب

به کوردی

(یا رسول الله) زلیل و دل جهزیم، رهحمهتین
موسستمهتند و بین قهزار و بین قهریم، رهحمهتین
راحهتی قهلب و وجود و عجزهتی نفسم نهما
وهقتی مهرگه، حافیقی نسان و دینم، رهحمهتین
دادخواهی محشهر و پشت و پنهانی موئسمیان
هم نشینی ذاتی دنیا و نافریم، رهحمهتین
با به (بسم الله الرحمن الرحيم) دست پین بگم
چونکه تنووی رهحمهت، دل ناگریم، رهحمهتین
کائنات (الحمد لله) هر له نووی رووی تو
ئهی حمیب و یاری (رب العالمین)م، رهحمهتین
ئهی وجودت مهتبهعی ئهلفاتی (الرحمن الرحيم)
(مالک)ی تبعجاز و شمس (یوم الدین)م، رهحمهتین
قائمی (ایاک نمجد) یوم به تهلیغاتی تو
وا (ایاک) تهلقم، بو (نستعین)م، رهحمهتین
(اهدنا) بو یلی (صراط المستقیم)م تو خودا
بو ئیراتهی پتی (صراط الدین)م، رهحمهتین
با له (انصت علیهم) من نعم پین بهش خودا
خۆ سهکی کووی (امیر المرسلین)م، رهحمهتین
عهیری تو کین من له (المفضوب علیهم) لا ئهدا
ههروهک (ولا الضالین، آمین) هیچ نه بینم، رهحمهتین
تو خودا غافل له (عهمدی) قهت مهه پۆزی جهزا
رووسیا هم، ئهی (شقیع الذینین)م، رهحمهتین

رجایه، برا خۆشموسته گانم، و دکور تهماشام کرد نامۆزگاریه که به کوردی بیت نه نووسراوه. یا
عهدهی یا فارسی هه کهسه جوړه کتیبکی بو ئه زوبانه گانی نووسیهوه، وه (که لاوتزی کوردستان)
که به بیست و چوار زوبان ترجمه کراوه، منیش به کوردی که زوبانی نهجدادمانه، نووسیهوه.
یارمهتی له خوداوه. خهلقی شاری سلیمانی، له که رهکی ده رگهزین.

مهلا کریم

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله الذي هدانا للإيمان والاسلام. والصلاة والسلام على سيدنا ومولانا ومقتدانا محمد وعلى آله وصحبه وسلم.

له پاش حمد و ثنا، غمدهزی نيمه نمويه خزمهتن بۆ نهوجوانی کورد جن بیتلین. نسیحهتن به زویانی فارسی بهیان کرابوو. نیمهیش به کوردی بهیانی بهکین. له عسری پیتشودا حهکیمی به معرفهت (بهیهای) ناوی پیاوێکه له مهملهکتهی هیندوستان، له زهمانی (دابیشلیم) کتیبتيکی به زویانی حهیواناتهوه دانا ناوی (کهلیله و دینه) به، به چواره نسیحهت دروستی کرد و هر نسیحهتن معرفهتیک نیشان ئه‌دا بۆ نهوانه‌ی تهماشای بهکین له نه‌واعی سیاست و دۆستایه‌تی شاه‌زا ئه‌بن. ئهم کتیبه سێ فاتیده‌ی هه‌یه. بۆ عه‌قل بلیتیت ڕێگه نیشان ئه‌دا. بۆ حکایه‌ت ئاره‌زوو بهکیت له نه‌واعی نه‌ده‌بیات و موصه‌وه‌رات بهیان کراوه. بۆ قیسه‌ت هر که‌لیمه‌ی به‌ یه‌ک ئالتوون موشابه‌یه. وه پادشاهانی پیتشو موعامه‌له‌ی حوکمدارییان له‌سه‌ر قانونی ئهم کتیبه کردووه. ئه‌وه‌ل به زویانی هیندی نووسرا‌بوو. له زهمانی نه‌وشیروان ته‌رجمه‌یه‌ کرا به فارسی.

ڕۆژێ له مجلسی نه‌وشیروان وتیان: له خه‌زنده‌ی دابیشلیم پادشای هیند کیتابێ (به‌هه‌من) ته‌رتیبی کردووه. که‌لی ده‌رگای عه‌داله‌ته. ئه‌ساسی بناغه‌ی مه‌للته. بۆ سیاسه‌تی پادشاهان ره‌حه‌ته. به زویانی ته‌یر و حه‌یواناتهوه بهیان کراوه. وه‌قه‌تی نه‌وشیروان ناوی ئه‌و کتیبه‌ی به‌ست، بۆ په‌یدا کردنی ئه‌مری کرد به ئومه‌را و وزه‌را. عوموم قه‌ریان دا به‌کتيکی به‌ فیکر ره‌وانه‌ی هیندوستان به‌کری به‌ سیاسه‌ت ئه‌و کیتابه ته‌رجمه‌یه‌ به‌کات. له‌و عه‌مه‌دا حه‌کیم خه‌لقی فارس بوو، له عه‌قل و زیره‌کی‌دا به‌ی ئه‌مه‌شال بوو. مه‌قداری دینار ته‌سلیم به‌ حه‌کیم کرا. له‌سه‌ر ئه‌مری نه‌وشیروان حه‌ره‌که‌تی کرد، بۆ هیندوستان. به موده‌یه‌تیک هر جه‌زی بوو ئه‌و کیتابه‌ی په‌یدا کرد، به زویانی فارسی ته‌رجمه‌یه‌ی کرد، هه‌تایه‌ خزمه‌تی نه‌وشیروان.

حوکومه‌تی عه‌داله‌تی نه‌وشیروان به واسطه‌ی ئه‌و کیتابه‌وه بوو. له پاش نه‌وشیروان چه‌ند پادشاهانی عه‌جم له‌سه‌ر قانونی ئهم کتیبه حوکمدارییان نه‌کرد. تا زهمانی خه‌لیفه‌ی دووم له عه‌باسیه‌یان نه‌بوو جه‌غه‌ری مه‌نصور کوپی موحه‌مه‌د کوپی عه‌لی کوپی عه‌بدوللا کوپی عه‌باس خودایان لێ ڕازی به‌ت، خه‌به‌ری ئه‌و کیتابه‌یان به‌ست. به

همسور معامله که تدا به سمعیکی زور دستان کموت. ترجمه میان کرد به عمره بی. دفعه بیکی که له زمانی ابو المظفر بهرام شاه کوری سرتان مهسودی غازی غزنوی، که کسی بین نمثال و زویان فصیح ابو المعالی نصرالله کوری مرجهه کوری حمید ترجمه می کرد به فارسی. ناو نرا (نمنواری سهیلی)، وه (مهلا کریم کوری حاجی سعید کوری مهلا کریم) ناوی نا (که لاویزی کوردستان). به راستی نم کتبه بین نمساله. وه بزی به زویانی درنده و بالنده وه به بیان کراره. نینسان له بین ندمهانه وه تهریمیت وه نه گریخت. نم کتبه وه ک غزنیه پادشاهان له همسور جقر فائده دست نمغات. (اولا) نه گهر ناره زوی نه ده پ نه کیت له همسور جقر ندمهات بز دنیا و ناخبرهت به عمل بیت به بیان کراره. وه دووم نه گهر ناره زوی حیکایهت نه کیت له نه نواع حیکایهتی غریب به بیان کراره. وه نه گهر ناره زوی نه ماشای شکل نه کیت بز نه ماشا کردنی تازه پنگه پشته وه کاغان موسه وه ده کراره. به زویانی کوردی، زویانی

• وه گتر زور ویتنی بز نم کتبه گشاده. ویتکان رشکا ورنگیش به لام لهرنمدهی زور سادمن به پترشمان نمرانی به لاریان به کینه وه. ویتنی ترمان دانا که به جوی به پیر ۵. مارف غزنه داروه دستان کورتی. نارلی.

نه جدا دمانه نو سراوه توره. رجا نه کم له برا خوشمویسته گانم نه گهر سهره وه یان غه له تیک هبی قهلمی عطر بهسوریا بکیشن. وه هر چند و قلم موعاده دی نه نه گرد، به شو نه کم کتابم نو سیهوه. هدایت له خودا تمعنا نه کم. نعم کتابه به چواره نسجعت نو سراوه توره، وه هر نسجعتی به یانی موعاده له پدک نه کات. وه منش پدک نسجعت له کتابه که زیاد دمانا، یو به پازده نسجعت. (ان شاء الله) هر پدک له جنگی لوی به یان نه کړت. نه ما له پش نسجعت ته گان لازمه به یان گردنی په پدا یونی کتابه که معلوم بکړت.

حکمت

نه گتر نه وه له مملکه تی چین پادشاهک یو صاحب عدالت، دهر حق به نه مالی زور چاک یو. نه و شپروانی زمانه یو. حاتم تمبعت یو. ناوی (هوما یون فال) یو. وه زری پادشاه ناوی (خجسترای) یو. وه زره که عقل و زیره کی بی نعل یو.

پادشاه به بنی وهزیر دستی بۆ نوموورات درئژ نه نه کرد. رۆژێ پادشاه ناره زوی راوی کرد، رووی کرده وهزیر وتی: فکری راوم ههیه. نه سبابی راو رێک بخره. وهزیر له سهر نه مری شاه میقداری لهشکری ناماده کرد. بۆ سوپه بهینی پادشاه و وزیر له گهل لهشکر و نه سباب روویان کرده سه حرا. وهقتی دهست کرا به راو کردن باز به ناسمانا و تووله و تانجی به نه زردا نمو سه حرایه یان له نیچیر پاک کرده وه. وهزیر به نه مری پادشاه نه مری کرد به راو به تال کردن. وهقتی گه رانه وه بۆ مهمله کهت گه رمیی خۆز تاوی گرتیوو. نمو سه حرایه وهک کوورهی ناسنگه ران جووشی سهندیوو. نه سب له رۆیشتن، تهیر له فهین نه کهوتن. پادشاه وتی: نهی وهزیر! لهم گه رما به دا رۆشتمان مه سله حهت نییه. وهزیر وتی: نهی پادشاه! نه مری نه مری جه نایهت. ناره زوو نهغه رموویت نمو کتوو له پێشمانه وه دیاره ساحیت درهخته، نه چین له ژێر سیبه مری درهخته کان میقداری ئیسرا حهت نه کهین. وهقتی شیده تهی گه رما خه لاس بوو ئیتمهیش هه ره کهت نه کهین بۆ مهمله کهت. له سهر قسهی وهزیر روویان کرده کتویه که. وهقتی نزیک به کتویه که بوون ته ماشایان کرد له هه موو نوع تهیر به سهر داره وه به خوێندن خه ریکن. درهختی سهندی وه عوود سهریان بۆ ناسمان بلند بوتموه. ناوی وهک مرواری نه هاته خواریوه. وهقتی داخل به سهری کتویه که بوون له ژێر سیبه مری دارێکا جیتگی پادشایان داخست. مو قاییل به جیتگی پادشاه دارێک شکا بوو و په رپوت بوو بوو. ناوی داره که بۆش بوو بوو، ههنگ هیلانه یان تیا دروست کردیوو. پادشاه چاوی به ههنگه کان کهوت، سونالی له وهزیر کرد: نه مری جان وه ره بال سوو کانه ناویان چییه و، نه مری ها تو چۆ و رۆشینه یان له بهر چییه؟ وهزیر وتی: نهی شه هریار! نه مری جان وه ره نه زۆر به مه نفه عه تن وه که مێک به نازارن. له ته ره ف خودا وه ئیلهام دراون "واوحی ریک الی النحل ان اتخذي من الجبال بیوتا". مه قسه دی نه مری نایه ته بۆ نه مری جان وه ره نه یه. ناویان ههنگه. پادشاه کیهان ههیه ناوی (یه عسووب). نهختی له وان له به ده نا گوره تره. عوموموی نمو ههنگانه له ژێر حوکمی یه عسووبدان. پادشاه کیهان نه مری کرد وه له پیسی نه نیشن. وه له گولی بۆنخۆش زه خیره نه بن. وه تهختی مێتو بۆ پادشاه دروست کرا وه. عومومویان له ژێر حوکمی پادشاه دان. به نه مری پادشاه، وهزیر و ده رگاوان و ره نیس و چاوش و هه ریه که به وه زیفه ی خۆیان خه ریکن. وه ستا و مو هه ندیس شانه دروست نه کهن کون کون هه چیان له یهک فهرق نه کرین. وهقتی خانوه که تمواو کرا، به نه مری یه عسووب دینه ده ره وه، نه چین له گولی بۆنخۆش نه نیشن، خواردنی شیرین نه خۆن. به مو ده ته تیکی کهم له زکیانا به شه ره ته تیکی شیرین و ساف نه بیته وه داخلی کونی شانه ی نه کهن. نه بیته به ههنگوین.

خودا فەرموویەتی: «قیە شفا» للناس». ئەما وەختی لە دەروە نەرۆنەو جێگە ی خۆیان لە دەرگا دەرگاوان تەفتیشیان ئەکا. ئەگەر لەسەر ئەمری پادشاه مایوون، نەزەن ئەدرین بۆ ژوورەو. وە ئەگەر وەفا و شەرتیان شکاندبوو، دەرگاوانەکان دوو لەتی ئەکەن و فەتی ئەدەنە دەروە. وە ئەگەر دەرگاوانەکان خەبەریان نەبوو بۆنی پیس بە لووتی پادشا دا چو پادشاه بە نەفسی خۆی ئەو هەنگە ئەدۆزێتەو، داخڵی جێگە ی سیاسەتی ئەکات وە لەگەڵ دەرگاوانەکان ئەمر ئەکات بە کوشتیان. وە ئەگەر واقیع بوو هەنگێکی غەریب ڕوی کرد بۆ لای ئەوان، مەنە ی ئەکەن بچێتە ژوورەو. وە ئەگەر ئەگەراییەو هەنگە ئەکۆژن، ئەگەراییەو جەمشید شاه تەخت و سەلتەنەت و وەزیر و دەرگاوان و ئەساسی لەسەر تەرتیبی هەنگ دانا و بە مەرتەبە ی تەواو گەشت، ناوی چاکە ی بەجێ هێشت.

(هوما یوون فال) ئەو قەسە ی لە وەزیر بیست، ڕوی کرد بۆ لای دارەکە. وەختی تەماشای هاتوچۆ ی کردن هەر یەکە میقداری گۆل بە قاچیانەو دیارە و زەرەر بە یەک نادەن. پادشاه تەحەییرو ما. هوما یوون فال وتی: ئە ی وەزیر! عەجەبا ئەم جانە وەرانی زەرەر بە یەک نادەن، عوموم وەک یەک بە هاتوچۆ کردن خەریکن، ئەما خولقیان لەگەڵ بەنی ئادەم زۆری فەرە، بەنی ئادەم دا یا خەریکی ئازاری یەکترن؟! وەزیر وتی: ئە ی پادشا ئەم جانە وەرانی لەسەر یەک تەبیەت خەلق بوون، وە بەنی ئادەم لەسەر تەبیەتی موختەلیفە خەلق کراون وەک ڕۆح و نەفس و جەسەد، خێر و شەر. بەسەر یەکا ڕۆلون. قیسمتیکیان بۆ بەهشت وە قسمتیکیان بۆ جەهننەم خەلق بوون. ئەو ی بۆ بەهشت خەلق کراون خەریکی نوێژ و ڕێگە ی شەریعە تە. ئەو ی بۆ جەهننەم خەلق (کەرلە) بە ئارەزووی نەفس و شەیتان موغامە لە ئەکات. پادشاه وتی: ئە ی وەزیر! وەک تۆ بە پانی ئەکەیت سەلامەتی ئێنسان لە تەنهاییدایە وە ئیسراحت لە عەزل بوونایە. وەکوو بیستومە رەفاقەتی بەنی ئادەم ئاخری پەشیمانیی لە دوا دیت. ئەوانە عیبادهتی خودا ئارەزوو بکەن لە چۆلێ وە یا لە غاری بە عیبادت کردن خەریکن. وەزیر وتی: ئەو ی تۆ ئەفەرموویت حەقیقەت ڕێگە ی راستییە. ئەما رەفاقەت یا عیسی فەرەحی دلە. حوکما فەرموویانە: لەناو مەجلیسا دانیشتن لە تەنهاییی چاکترە چونکە تەنهاییی نزیکیی سەفاهە تە. خودای تەعالا بەنی ئادەمی خەلق کردووە عوموم بە واسیەتی یەکووە مەعیشەت پەیدا ئەکەن، مەسەلا وەک ئاسنەگر و دارتاش و پادشاه رەعییەت. ئەمانە بە یەک موحتاجن. پادشاه وتی: ئە ی وەزیر ئەو ی تۆ بە پانت کرد راستە، ئەما لەو خۆف ئەکەم لەمەو دوا بە واسیەتی قەرەت وە یا مال و دولەت زۆلم پەیدا بییت. ئەهالی بکەوئە ژێر جەمس و رەزەلەتەو،

عوقوبه تیان به گهردنی من بهت. وزیر وتی: نهی پادشاه! بۆ دهغی خه یالاتی جه نابت، عیلمیک هه به باعیشی ریگهی عه داله ته، وه ناسایشی میلله ته. پادشاه وتی: نهو عیلمه ناوی چیه؟ وه زیر وتی: چاوم پت کمو توه له ئینجیلدا له بابی حه و تم (افاره قلیتا) نه لیت: له ته ریخی میلادی سه نهی ۵۸۱ پتغه مبه ری دتته سه ر دنیا ناوی مو باره کی نه حمه ده، پر هه نه ان یه عنی عالمان نه لیت نامووسی نه کبه ره. نهو پتغه مبه ره ساحیب شه ریعه ته، ساحیب مه عراج، سیراج، وه هاجه، کللی ده رگای جه نه نه ته، نهو ده لی نه نبیایه، له ناخری دنیا یه. یه عنی دوا ی نهو پتغه مبه ر نایه ته سه ر دنیا. به واسیته ی جیسر نیلی نه مین قورناتی بۆ دتته خواره وه. له سه ر نه مری فه رمو ده ی نهو پتغه مبه ره هه رچی به کری گونا هی نییه. وه له پاش وه فاتی خوله فا له جتی نهو حوکم نه فه رمو ون. وه پادشاهان له ریگهی شه رعه وه هه رچی به کن گونا نییه، وه قایی سه لته نه تی پادشاهان به واسیطه ی شه رعه وه مو مکن نه بیت، وه باقی بوونی شه رع به واسیته ی پادشای عه دله وه نه وه ستی. هو مایو ون فال وتی: نهو حاکمه عه دله له سه ر شه ریعه تی مو حمه ده مو عامه له به کات، سیفه تی مه نمو ورانی چۆنه؟ وه زیر وتی: نهو حاکمه لازمه له قانونی سیاسه ت بزانیته وه له ریگهی شه ریعه ت ده رنه چیت. به حوکمی "تشاوهرم فی الامر" به ته دبیری وزه را و عوله ما و حوکما حوکم به فه رمو یت. وه نه گه ر له ریگهی شه ریعه ت لای دا به مو ده دتیک کی که م مه مله که تی له دست نه چیت، تروشی عه زابی دنیا و قیامه ت نه بیت «وجزا» سیئه سیئه مثلها». وه لازمه پادشاهان له گه ل تایفه یه کدا به ته دبیر خه ریک بن، وه له تایفه یه ک خۆی به یار تیت، چونکه مه نمو وران له سه ر دوو نه و عن، نهو عتیکیان زۆر به ئیخلاص بۆ به رز بوونه ده ی پادشاه و مه نغه عه تی حوکمو صه ت، بۆ ئیسرا حه تی میلله ت سه عی نه کنن. وه قیسسیکیان غهیره ز مه نغه عه تی خۆیان نه بیت ئاره زو ی که ناکنن. دانیا چاوه روانی ریشه ون. نه گه ر که سن خزه تیان به کین مو مکنه به قاتیلی به سرت بۆ حوزووری حاکم ده ستی عه فو ی بۆ درت نه کنن. لازمه بۆ زاتی مو باره کی پادشاه نهو دوو تایفه بنا سیت، وه راست قسه و نه ملی فیتنه فه رق به کات تا به واسیته ی فیتنه ی زو بانوه بینا غه ی مه مله که تی تیک نه چیت. وه شه رایتی پادشاهان نهو ده به فه رمو ده ی عوله ما و حوکمه ما و وزه را نمو ورات نه دا به فه رمو یت، وه هه ر پادشایه ک له سه ر قانونی شه ریعه ت مو عامه له ی نه دا فه رمو مه مله که تی ناو ده ان نه بیت، وه میلله تی توره قی نه کات، وه ناوی عه داله تی گوم نابت، هه ر وه ک دا بی شلی می هیندی قانونی سیاسه تی له سه ر قسه ی پر هه نه ی حه کیم دانا مه مله که ت و میلله تی توره قی

غریب و لیتقه و ماو بانگ بکن. فہ قیر و فوقہ را و نہ ہلی کہ سابت لہ خدیری پادشاہ پورڈانہوہ. موددہ تی بہو جڑوہ دہوامی کرد. شموئ بہ ٹیسراحت نووستبوو، لہ خہویا تماشا ی کرد پیایوکی نورانی ہاتہ بہردہمی. رسمی گہورہیی بہ جن ہٹنا، وتی: نہی پادشا موددہ تیکہ دہرگای مہرحمہ تہ کردوہ تہوہ، بہ واسیتہی ہناسہی فوقہ راوہ خودا نہ تہہ خشتی. بڑ سو بہہنن لازمہ سوار بہت بڑ تہرفی راستی مہملہ کت جہرکہ ت نہکیت بہ مہقسد نہگہیت، وہ خہزینہک بہ ناوی مہارہکتہوہ دانراوہ لہ نہنواعی جہواہیرات، ہر نوع نارہزوو بفرہ مصویت تہا مہوجوودہ. دابیشلیم لہ خوشی نہو قسہ بہ خہبری پوہ، ہلسا، بہ عبادت کردنی خودا خہریک ہرو تا رڑو. وقتن ہہ تار ہہلہات نمری کرد نولاغ زین بکن. نولاغی خوشووسی زین کرا، وہ میقداری عولہما و حوکہما لہ خزمہ تہا سوار ہون پرویان کرد بڑ رڑوہلاتی مہملہ کت، بہ رڑشتن و بہ تماشا کردن خہریک ہون. لہ نسنای تماشا کردن لہ کتوہکہ غاری دہرکوت. نزدیک بہ غار ہون. پادشاہ چاری بہ دہروشتی کھوت لہ دہرگی غارہکہ دانیشتبوو. وقتن دہروشت چاری بہ پادشاہ کھوت چو بہ ٹیستیقبالی پادشاہوہ. رسمی نہدہی بہ جن ہٹنا. پادشاہ مہیلی رہفاقہتی کرد. دہروشت بہ عقل زانیی پادشاہ نارہزووی دابہ زین نہکات. وتی: نہی تاجی سمری میللت؛ سولہیان بہو ہہموو گہورہییہوہ مہرحمہ تی لہگہل مہروولہ کرد. ٹومید نہکم بہ قودوومی مہارہکت دلی بہندہ پروناک بکہیتہوہ، وہ ہر چہند لہ دستی بہندہ لہ دوعا زیاتر ہیچ نایم ٹومید نہکم سہرم ہرز بکہیتہوہ، وہ خہزینہیی لہبارکھوہ جن ماوہ لم غارہدا دہفن کراوہ نہمر بفرہ مصویت بہ نہقل کردنی. قابیلی خہزینہیی جہناہتہ.

وقتن پادشاہ نہو قسہی لہ دہروشت بیست خہوہکہی بڑ دہروشت بہیان کرد. دہروشت وتی: مہارہکہ مادہم لہ غہییہوہ تہلیغ کراویت ہہلالی جہناہتہ. پادشاہ نمری کرد بہ ہہلکہ نہینی. میقداری ہہلکہنراو دہرکھوت. سندووق بہ سندووق نایانہ بہر دہمی پادشاہ: سندووقی دور و سندووقی یاقوت و سندووقی نہلساس و سندووقی قوفلی رڑومی لی درابوو. ہرچہندہ بڑ کلیل گہران نہو سندووقہ بکہنموہ کلیل نہہوو. پادشا کھوتہ مہراقوہ، وتی مومکینہ نہو سندووقہ نہشیای عہنتیکہی تہا بہت. نمری کرد بہ پیپی ناسنگہری شکاندیان. لہ ناو سندووقہکہ سندووقتہکی ہچووک دانراہوو، لہ ناو سندووقہکہ قوتوویک دانراہوو. پادشا بہ دستی مہارہکی قوتوہکہی کردوہ پارچہ ناوریشتن بہ خہتی سورانی نووسراہوو لہ قوتوہکہ دا دانراہوو، عولہما و وزہرا و

حرکه‌ما تهماشایان کرد، بزبان مەعلووم نەبوو چی نووسراوه. پادشا کەوتە بەحرێ مەراقمەوه، فەرمووی لازمە بەکێ بدۆزنەوه لەم خەتە شارەزا بێت. عەرزیان کرد نە ی پادشا لە مەملەکەت حەکیمێ هەیە خەتی سووریانی ئەزانیت، مومکینە ئەو حەکیمە ببخوینیتەوه. پادشا نەمری کرد بە گەڕاندنەوهی لەشکر بۆ مەملەکەت. وەختێ داخڵ بە مەملەکەت بوون حەکیمیانی لای پادشا حازر کرد. پادشا فەرمووی: زەحمەت دانی تۆ بۆ نەم خەتەیه، ببخوینتەرووه. حەکیم تهماشای حورووفاقی ناوڕیشمی کرد، وتی: نە ی پادشا نەمە و مەسبەت نامە ی هۆشەنگ شایە وە خەزێنە ی بۆ جەنەت دانائەوه. وە سبەتەکە ی نەمە یه: نە ی دابیشلیم! مەن لە غەیبمەوه تەبلیغ کراوم. نەم خەزێنە بۆ تۆم دانائەوه، وە خەزێنەکە نەقلی خەزێنە ی خۆت نەکەیت، وە حوکمداری سەلتەنەت لەسەر نەم چوارەوه و مەسبەتە دائەنیت. وە بە مالتی دنیا مەغرور نەبیت، هەر رۆژە لای یەکیکە. نەم و مەسبەتە نامە رۆژ لازمە بۆ پادشاهان. بەم و مەسبەتە موعامەلە بکەن حوکومەتیان بەردەوام نەبیت وە پناغە ی مەملەکەتیان ناڕووخت وە میللەتیان تەرەقی نەکات. بینایەگ بیناغە ی مەحکەم بوو پرووختاندنی زەحمەتە. بە پانی و مەسبەتەکان نەمە یه:

نەوێل نەسیحەت: مەئموور لە پادشا نزیك بوو خزمەتی لازمە. وە بە قەسە ی فیتنە مەئموور عەزێل نەکەیت. عەزێل کردنیان باعەسی وێرانی مەملەکەتە.

دووم نەسیحەت: موماندەغەتی دوو روو و فیتنە لازمە وە کوشتیان حەلالە چونکە خودا فەرموویەتی: «والفتنة أشد من القتل».

سێهەم نەسیحەت: زویان شیری لەگەڵ نومەرا لازمە. بە دلنەوایی و بە تەدبیری وزەرا هەموو کاریک بە ئاسانی دروست نەبیت.

چوارەم نەسیحەت: بە زوبان لووسی دوشمن باوەر نەکردنە، وە عاقڵ بوون لە دوشمن باعەسی هیلاکەتە وە وێرانی مەملەکەت و میللەتە. نەم بە کوشتیان لازمە.

پێنجەم نەسیحەت: ئیسراف کردن حەرامە. خەزێنە وەیا گەنج دەستت کەوت بپەرودە سەرف کریت پەشیمانێی لە دوو دیت. «کلوا واشربوا ولا تسرفوا».

شەشەم نەسیحەت: بێ تەدبیر کردن دەست بۆ نیش نەبیت وە عەجەلە لە نیش نەکەیت. لە ناخری پەشیمان بوونەوه بێ قانیدەیه. «العجلة من الشيطان».

هەوتەم نەسیحەت: نەگەر دوشمن نەترافیان گرتیت لەگەڵ یەکیکیان سولح کردن لازمە. بە تەدبیر و ئیقتدار نەبیت لە دەستی دوشمن نەجات بوون.

هشتم نسیحہ: رہافت لہ گہل حسود و دانیشن لہ گہلیان زورہ۔ نینسانی
حسود داریک بنیژیت بہری تال دینیت۔

نہم نسیحہ: تمہی پادشا لازمہ سلیم بی۔ عفو کردنی زور بیت۔ لہ نہولی دنیا
تا قیامت لہ بچووک گوناہ بوہ، لہ گورہ عفو کردن۔

دہم نسیحہ: نارہزوی پادشا لہسر زولم نہ بی۔ ہناسی مہزلومان زو نہ گاتہ
«وزوری خودا۔ رتگی عدالت گوم نابیت۔ «ان احسنتم احسنتم لانفسکم»۔

یازدہم نسیحہ: موعامہ لہ یک ہز مولک و میللت نہفعدار نہ بیت کردنی دروست
نیہ۔ بناغہی موعامہ لہ بہ تہدیر کرا تیکچوونی نیہ۔

دوازدهم نسیحہ: وہقتی دلت گری غہزہی داگیرسا، بہ ناوی حیلیم بیکوژنہوہ۔
وہحیلیم روشتی پیغمبرانہ۔ «والکاظمین الغیظ والعافین عن الناس»۔

سیازدہم نسیحہ: نہلی خاتین و جاہیل و غمدار لایقی نومورات نین، دور بوون
لہو تانیفانہ لازمہ۔ نہمین و ساحب عدل مہمور بوہ، تورہ قبی پادشاہ۔

چواردہم نسیحہ: رازی بوون بہ قہزاو قہدہر۔ سہر کردن لہ ژر بہلا، شوکر کردن
لہسر نہمہت۔ نینسانی عاقل پین بہستراوی دہر و بہلاہ۔ پیای جاہیل
خریکی سہر و سفاہ۔

نہم چوارده و سہتہ بہیانم کرد ہر یکہ بہ درژی داستانیکی ہہ۔ وہ نگہر پادشاہ
نارہزو نہکات تا ناخری نہم نسیحہ تانہ بہ تمواری بزانت ہرہکات ہز کیتی
سہرندیب جیگہ پیتی ہزرتی نادم علیہ السلام، لہو کتوہ مہقسہدی دہست نہکوت۔
خودا یارمہتی نہدات لہسر رتگی ہیدایہت۔ پادشاہ نہو قسانہی لہ حکیم بیست
نہمری کرد بہ خلالت کردنی حہکیم، لہ پاشا و سہت نامہی ہلگرت، فہرموی: نہم
خہزینہی نیشانی من درا خہزینہی رہمہت بوہ، سہری خودا بوہ لہ من ناشکرا کرا۔
(الحمد لله)، نہوی بہ عومومی پادشاہان لازمہ لہ لای من زورہ، نہمری کرد بہ صہر
کردنی خہزینہ بہ خیری ہوشہنگ شاہ۔ نہو رورہ بہ کہیف کردن خریک بوہ لہ خوشی
نہو و سہت نامہیہ۔ ہز شوہی خہوی نسیراحہتی نہکرد۔ لہ بہر خہیال کردن چوونی ہز
سہرندیب بہ چ نہوہ بی، لہ جیگہی خوی کتی بی بہ عدالت حوکم کات قاییلی
وہکالت بی؟! ہز سوجہنی لہسر تہختی پادشاہی قہراری گرت، روی کردہ وہزیران،
وتی: نیمشوہ خہوی نسیراحہت نہکردوہ لہر چوونم ہز سہراندیب۔ نیتوہ فکرتان چہیہ،

به یانی بکن. موده‌تیکه لسه‌ر ته‌دبیری ټیوه حوکم کردوه، وه هر یکه ته‌دبیریکی لایقه به یانی به‌رموون. نیش یی ته‌دبیر دروست نییه. وه‌زیرکان عمر زیان کرد: بۆ نم سه‌فهره فکر لازمه. ټیمه همدوکسان پټگه‌یه‌کی لایق نه‌دۆزینه‌وه، بۆ سوچه‌ینی عهرزی جه‌نابتی نه‌کین. پادشا فرموی موباره‌که. بۆ سوچه‌ینی همدوو وه‌زیر چونه دانیره، هر یکه لسه‌ر جټگه‌ی خۆی دانیشته. وه‌زیری گهوره چوه به‌ردمی پادشا عهرزی کرد: نه‌ی پادشای عالم! به‌فکری من سه‌فهره کردن مونسب نابهری. نه‌گهر چی نم سه‌فهره مه‌نفعه‌ت ده‌ست نه‌خا، نه‌ما ناره‌حه‌تیی زۆره، وه‌ معلومی جه‌نابت «السفر قطعه من السفر». سه‌فهره کردن به‌ده‌ست خۆته وه‌ هاتنه‌وی معلوم نییه. ټیستا به‌نیسراحت له جټگه‌ی خۆت حوکمداری نه‌کیت، مونسب نییه نیسراحت به‌مه‌شقه‌ت ته‌بدیل بکرت. مه‌سله‌جه‌ت نه‌ویه به‌واسیته‌ی سه‌فهره‌وه نه‌وت به‌سه‌ر نه‌یت به‌سه‌ر دوو کۆتره‌که هات. پادشا فرموی چۆنه؟

حیکایه‌لی بازنده و نه‌واژنده

وه‌زیر وتی: نه‌گه‌تره‌وه دوو کۆتر له دارستانن هیلانه‌یان دروست کردبوو. نه‌و دارستانه پټگه‌ی خه‌لقی لڼ دوور بوو، تووشی زه‌حه‌تی زه‌مانه نه‌بوون. یه‌کټیکیان (بازنده) و یه‌کټیکیان (نه‌واژنده) ناو بوون. بازنده خه‌یالی سه‌فهری کرد، به‌نه‌واژنده‌ی وت: نه‌ی رۆحی شیرینم! فکر مه‌یه به‌عه‌ده‌ی دوو سڼ رۆژ سه‌فه‌رئ بکهم. خودا فرمویه‌تی:

«قل سبّروا فی الأرض». ته‌ماشای عه‌جایب و عه‌رایبی دونیا بکهم. حوکمه‌ما فرمویه‌انه: «السفر وسیلة الغفر». ناشکرا معلومه‌ خه‌جهر تا له کالان ده‌رنه‌چټت برین ناکات. قه‌له‌م تا سه‌ری دوو له‌ت نه‌بټت خه‌تی (جه‌وه‌ری) نانووسڼ. ناسمان دایم له سه‌فه‌رایه. به‌مه‌رتبه‌ی پلندی گه‌یشته‌وه. نه‌رز له جټگه‌ی خۆی ثابت بووه به‌جټگه‌ی مار و میتروو. سه‌فه‌ر نه‌شانه‌ی ده‌وله‌ته. خه‌زینه‌ی یی نه‌مساله. دار نه‌گهر ټیقه‌تیداری سه‌فه‌ر کردنی هویه تووشی برین نه‌هات. نه‌واژنده وتی: نه‌ی ره‌فیق تو مه‌شقه‌تی سه‌فه‌رت نه‌دیوه عه‌زیه‌تی سه‌فه‌رت نه‌کټشاوه. نه‌تبیستوه (الفریه کره) و (الفرقه حرقة). سه‌فه‌ر دارټکه به‌ری تال نه‌دات. سه‌فه‌ر هه‌ورتکه پارانی زه‌لیلی نه‌بارټنټت. ره‌فیقی چاک به‌خه‌یالی سه‌فه‌ر نه‌کیت.

بازنده وتی: نه‌گه‌رچی سه‌فه‌ر بۆنی ناخۆشی لڼ دټت، نه‌ما سه‌یر کردنی مه‌مله‌که‌تان و ته‌جره‌به‌ی ره‌فیقان و خوهراتی زه‌مان معلوم نه‌کات. سه‌فه‌ر گولټیکه له‌ناو درکی تیژ

دېته دهره وه. عهتری گولې به ناسانی دست ناکه ویت.

نوازنده وتی: نهی ره فیق مه علومه سغه ره وک باغی نیرم وایه نهما به تنهایی سغه دروست نییه. نهگر دوو ره فیق به ناره زوی یک سغه بهکن بیت نه مساله. وه هدا نیستا هردو کمان به خوشی یهک ژباوین، چوڼ هراقی ره فاقهت و غه می غه ریسی بۆت مومکین نه یی. چا نه کم له سر خه یالی سغه ره لاچۆ، باعیسی دوری تره فین نیختیار مه که.

بازنده وتی: نهی ره فیق قسه ی هراق و خه فته تی ره فاقهت مه که. نهگر قه دهر له ره فاقه تی توی خستم ره فیقان زۆره، نیتر ده فته ری مه فقهت هه لگره. دلم بۆ سغه ره گری گرتوه، لازمه سغه ری به کم. سغه ره بر دی مه که. نالتوون به مه که نه یی ناسریت.

نوازنده وتی: نهی ره فیق نیستا ته نافی مه حبه بهت نه پچر نییت، له گه ل ره فیقی تازه چوڼ بۆت نه به سرتیت. حوکه ما وتو یانه: ته رکی ره فیقی موافیق کردن باعیسی تکچرونی نیسرا حه ته. نهوی شرت و وه فای ره فاقهت هو به نه سیحت عرز م کردی. نیختیار به دستي خۆته.

قسه ی هردو وکیان لیره دا ته وار هو. دوعا خواز یان له بهک کرد. بازنده له شه قده ی بالی دا، رۆشت. نوازنده له هیلانه که به تنه ما یه وه.

وه قتن بازنده رووی کرده سه حرا میقداری رتکه رۆشت، له دوو ساخیکی به دی کرد، رووی کرده شاخه که. له دامینی شاخه که باغی دیار هو، رووی کرده ناو باغه که، گولی تازه پشکو ته بو، میوه ی به داره وه شوژ هوو هو. نهو شوه له ناو نهو باغه دا به که یف راپیوار. بۆ سوچه نین هه لفری، رووی کرده سه حرا. میقداری نهو سه عات رتکه رۆشت، هور و تریشه به ری ناسانی گرت. له بریسه کی به ره ق و له دهنکی ره عد شیر خۆی نه خسته کونه وه. له ناکاو ته رزه و باران دای به یه کدا. دنیا وهک توفانی نوو که وه ته سر ناو. که لا به داره وه نهما، عوموم ته رزه وه راندی. بازنده لهو وه قته دا جتکه نه بو خۆی تیا به سار تهمه وه. له یه گه لای دار هه ره نوع هوو خۆی شارده وه. نهو شوه به نیوه مردووی هه تا رۆژ له سه رما نه له رزا. فکری قسه ی ره فیقی نه کرد وه. زۆر به شیمایی حاصل کرد. وه قتن رۆژ هه لهات په رو بالی وشک بۆ وه. به فکری که رانه وه هه لفری. له نه سنا ی فرینا واشه یه کی تی ژبال بۆ هاته خواره وه. بازنده له ترسی رۆحی

خۆی دا به نەرددا، نەزری کرد ئەگەر لە دەست ئەو بەلایە نەجاتی بوو تا مودەدی حەياتی ناوی سەفەر نەیات. لە ناكاو بازی پەیدا بوو تەماشای کرد و اشەپەك خەریكە كۆترێك بگرت. بە فكري لێ سەندنی كۆترەكە لە چنگ و اشەكە بستیته هاته خوارەوه، و اشە قووەتی بازی نەبوو، هەردووکیان بە گژ یەكا چوون. كۆتر فرسەتی زانی خۆی کرد بەین دركێكا، لە چنگ هەردوو بەلا نەجاتی بوو. وەقتی شەوی بە سەراھات چوو بەین بەردێك. ئەو شەو بە برسییەتی رۆژی كۆتەوه. بۆ وەقتی هەتا و كەوتن لە بن بەردەكە هاته دەرەوه بە نەترافی خۆیدا تەماشای کرد نە باز و نە و اشە دیار نەبوون. هەلەسە بچیتەوه بۆ لای رەفیعەكە. لە رێكە تەماشای کرد كۆترێ نیشستەوه، دانێکی زۆری لە بەردەم رۆ كراوه. بازندە لە تاو برستی هار بوو بوو، نیشستەوه، هیشتا دەمی نەگەشتە دان بە داووه بوو. بە زوبانی عیتاب رۆوی كۆتەوه و تی: ئەی رەفیع! من و تۆ هەر دوو یەك جێنشین، بۆج نەتوت ئەمە داوی شەیتانە؟ شەرتی وەفای میوانداری ئەمە یە لای تۆ؟ كۆترەكە و تی: ئەی غەریب لە قەزاو قەدەر خۆ لادان مومكین نییە. بازندە و تی: ئەی رەفیع نەتوانیت لەم بەلایە نەجاتم بەدەیت؟ هەتا سەردن تەوقی عەبدایەتی لە مل كەم؟ جوابی دا یەوه: ئەی فەقیر ئەگەر حیلەم بزاننیا یە خۆم لە حەس نەجات ئەدا، بۆ نەو عە تۆ نەلتیت با عیسی داوی تەیران نەنەبووم. عەجایب بۆ تۆ كە ماویت. حالی تۆ وەك حالی بەچكە حوشترەكە وایە، لە رێگا هیلەك بوو بوو، بانگی دا یەكی نەكرد: نەختی ورد بۆ. دا یەكی جوابی دا یەوه: نابینیت هەوسارەكەم بە دەست غەیرەو یە. ئەگەر بە دەستی من نەبوو پستی خۆم لە ژێر بار نەجات ئەدا، تۆیش لە رێكە ئیسراحت نەكرد. ئینتیها بازندە رێكە نەجاتی لێ مەعلوم كرا. لە ترسی رۆح فرەفرە و پەلە پەلی دەست پێن کرد. رۆژی ئەواو نەبوو بوو. سووی داووە پچرا، لە بەلا نەجاتی بوو، لە ترسی رۆح برستی سەوایی لە قەراغ ناو دەانییەكە چێنرا بوو. دیواری بۆ موحافەزە زەرەكە دروست كرابوو. بازندە لەسەر دیوارەكە نیشستەوه. كوێتێکی تازه پێتگە یشتوو چاوی بە كۆترەكە كەوت. بە خەیاڵی مەزە كەباب تیری بۆ كۆتر هاوشت، دای لە پالێ كۆتر. كۆتر سەرەو لێژ كەوتە خوارەوه، بیری لەن دیوارەكە كرابوو كەوتە بیرەكەوه. وەقتی كۆتەوه چوو بەین دیوارەكە تەماشای کرد كۆترەكە كەوتۆتە بیرەكەوه. مومكین نەبوو بۆی بچیتە ناو بیرەكەوه. جێی هیشت. بازندە ئەو شەو بە برستی لەناو بیرا مایەوه. بە زەلیلی و مەحزونی بۆ فیرا قی نەوازندە ئەگرا. وەقتی رۆژ بوووه هەر نەوع بوو هاته سەر بیرەكە.

فرسه‌تی زانی به ناسمانا بلند بڼه، نه‌وېستا تا داخل به خودوودی هیلانه‌کمی بوو. وه‌قتی نوازنده له دوور چاوی به بازنده کموت، چوو به پیریه‌وه، میقداری سه‌عاتی دهمیان له ناو دهمی یک نا. نوازنده وتی: نهی ره‌فییق! بڼ چی وا زه‌عیف هویت؟ بازنده وتی: دهردی‌کم کیشاوه به واسیتدی سه‌فه‌روه شه‌رتیک به نیسراحت بڼ نه‌گتیه‌وه. (الحمد لله) نم دغه‌یه به دیدارت گه‌یستم‌وه. هتا به روح زیندوو بم ناوی سه‌فه‌ر نه‌بم. بڼ نیحتیاجی نه‌بیت له هیلانه نه‌چمه دهره‌وه.

وه‌زیر وتی: نهی پادشاه نم مسالهم بڼیه به‌یان کرد تا خه‌یالی سه‌فه‌ر نه‌گه‌یت. پادشا وتی: نهی وه‌زیری ناسیخ. م‌ه‌شه‌قغه‌تی سه‌فه‌ر زوره، ن‌ما م‌ه‌نغه‌تی سه‌فه‌ر له‌حساب نایه‌ت. مانگ و پژ دایم له سه‌فه‌ر وه‌ستانیان نییه. ناو به‌و پروناکی و جوانییه، موده‌تی له جتگی خوی مایه‌وه رنگی نه‌گورت و بڼ‌گن نه‌بیت. نه‌گه‌ر به‌چکه بازکه له‌گه‌ل بیتجوری قه‌له‌باچکه بمایه، به شه‌رفی ته‌رییه‌تی پادشاه نه‌نه‌گیشته. وه‌زیر وتی: چڼ بوو؟

حیکایه‌تی قه‌له‌باچکه و باز

دایشلیم فرموی: بیستوومه جووتی باز له‌سهر شاخ هیلانه‌یان دروست کردبوو. سیمرخ قوه‌تی فنی نهو جتگیان نه‌بوو. وه‌قتی به‌چکه‌یان هه‌ل‌هینا هه‌ردوکیان بڼ په‌یدا کردنی خواردنی به‌چکه‌که فین. دره‌نگیان پڼ چوو، نه‌هاتنه‌وه بیتجوه‌که سوری له هیلانه هینایه دهره‌وه، بڼ سهر و خوار تماشای نه‌کرد. له نا‌کاو که‌وته خواره‌وه. قه‌له‌باچکه‌یه‌ک بڼ خواردن نه‌گه‌را، تماشای کرد پارچه‌گوشته له‌سهر شاخه‌که‌وه هاته خواره‌وه، وای زانی مشکه له دهنوکی قه‌ل به‌ره‌لا بوو. قه‌له‌باچکه چوو به ناسمانا، به‌چکه بازکه‌ی گرت‌وه، به دل‌تکی خوش بردی له به‌رده‌م بیتجوه‌کانی داینا. وه‌قتی که ورد بوووه تماشای کرد دهنوک و نینوکی پنی هدی. بڼی م‌ه‌علوم کرا له جینسی بالدارو شکارییه. ر‌حمی پڼ کرد. فکری کرد: خودا منی کردوه به باعیشی ر‌وحی نم ته‌یره. وا چاکه له‌گه‌ل بیتجوه‌کانی خوم فره‌قی نه‌کم، به نه‌ولادی خومی قویول بکم. نیهایه‌ت وه‌ک بیتجوه‌کانی په‌روه‌ده‌ی کرد. بڼ خواردن له‌گه‌ل بیتجوه‌کانی فره‌قی نه‌بوو. وه‌قتی نزدیک باله فره‌بوون، به‌چکه‌ی بازکه فکری کرد: نه‌گه‌ر من برای ته‌مانم، بڼ چ سووره‌تان وه‌ک یک نییه؟ وه نه‌گه‌ر من لم تایفه‌ نیم. په‌روه‌ده‌م بڼ‌چ نه‌کن؟ نه خوم له نه‌سلی ته‌مان نه‌زانم و. نه خوم به بیتگانه حساب نه‌کم. بهو خه‌یاله‌وه زور عاجز بوو.

پوڙڻي قهله باچکه به په چکه ي بازه کې وټ: باعيسى دلته نگيت چيپه، به ياني بکه هه تا دهرمانى بڼ پيدا بکړم. په چکه باز وټى: زور عاجزم. به يان کردنى مومکين نيسي. مه سله حدت نهويه نيزنم بدهيت دوو سن پوڙ به نه ترافى نه م کټوه دا بگه رټم، مومکينه دلم فمروحي تن کموت. قهله باچکه به عقل بڼى مه علوم بوو لسه رچ فکريکه. پووى کرده بازه که وټى: نهى پوحي شيرنم نه قصه کردت جاريکي که مه يکه. حوکه ما وتويانه: سه فمرو بڼى جده نه م نه دات. نامان خوټ تووشى عه زاب نه که يت. دوو تايغه نيختياري سه فمرو نه کمن. نه وه پو مه عيشه ت پيدا کردن. دووهم له ترسى خد تا فيرار کردن. (الحمد لله) تو لهو دوو تايغه نيت. نه ترس و نه برسپيه تى نه زاني. سه فمرو کردنت باعيت به چيپه. باز وټى: نه وه ي به يانت کرد راسته، نه ما هر چند خديال نه کم نټره به جينگى خوټ نازانم. نيراده ي سه فمروم هيد. قهله باچکه وټى: نه وه ي من به ياني نه کم، نه مسيحه تى خيره. نه ما قسه ي تو ده لالت له حيرس و تهمع نه کات. نينسانى تهمه عکار موفليس و سرگردانه. نه ترسم نه وهت به سر بيت به سر پشيله ي پيريزنه که هات. باز وټى: چونه نهو مه سته له؟

جيكه ي پشيله ي پيريزن

قهله باچکه وټى: نه گټه نه وه پيريزن بوو له خانوتيکى تاريخ به فقيرى نيداره ي نه کرد. له بهر ته نهايى نولفه تى له گم پشيله يد گرتيوو. نهو پشيله به له عومرى خوټ نه بڼى تهمام و نه له زه تى گوشتى ديسو. نيداره ي نه وه بوو حه فته ي جاري ويا دوو جار مشکيتى نه گرت. ههمو خوټي پشيله که له وه زياتر نه بوو. تهمادوف پوڙڻي بڼ تهماشا کردن سرکه و ته سهران. له دوو پشيله يد که دهرکه وت. نهو پشيله به، به ته که بسور، سه عاتى هه نگاوټکى نه نا. نزیک به پشيله ي پيريزن بوو. وه قتن پشيله ي پيريزن نهو پشيله به وه نوه چاو پټکه وت، به زويانى خوټان بانگى کرد: نهى ره يق! ته شريف ت له کوټه ديت؟ نه م شه وقت له کوټ پيدا کردوه؟ جوابى دايه وه: خواردنى من له سر سيني پادشاه. ههمو پوڙ نه ونده پلاو و تاسکه بابى و گوشتى سوروه کراوه نه خوټ وه هه تا بکه حه فته نيشته هام خواردن نابات. پشيله ي پيريزن وټى: پلاو و تاسکه بابى و گوشتى سوروه کراو چونه، له زه تى چيپه؟ من له عومرى خوټ له مشکى خانوى پيريزن زياتر هيچم نه ديوه.

پشيله که جوابى دايه وه: حه يغه تو خوټ به جينسى من حيساب که يت. تو له جينسى

جالجالتوکه و قرژال نه کهیت. نایینیت وهک مردوو له قهر هاتووته دهره وه؟ نه گهر بونی پاقلاره و کولیچه بیت به لوتتا مومکینه له غه بیه وه بانگ بکرت (یحیی العظام وهي رمیم) زیندوو بیته وه. پشیلهی پیرژن به گریان وتی: نهی ره فقیق، حقی جینسییه و دراوسیتیم به سهرته وه. کهسن موعاونه تی زعیفی بکات خودا موعاونه تی نه کات. هیمهت به فرمویت به لکی به واسیته جه نایته وه ببورژیمه وه. پشیلکه ره حسی پی کرد، وتی: شهرته نم دفعه به پی تو داخل به سهر سینی نهیم. وه قتی نان خواردن خه برت نه دم به یکه وه نه چین بز مالی پادشاه. پشیلهی پیرژن به وه وعده به دل خوش بو. له سهر بان چوه خواروه لای پیرژن نه وه تا ناخر قسه ی بز پیرژن گپه ایوه. پیرژن له رویی نه سیحه ته وه وتی: نهی فقیر به قسه نه هلی دنیا مهورور مبه. بیت له دائیره ی قناعت نه کهیمته دهره وه. چاوی نه هلی تمهع به خاکی قهر نه بیت پر نابن. چاوی تمه عکار به سوژنی مردن نه پی نادوورته وه. نه وه نه سیحه تانه ی پیرژن ته نسیری له پشیلکه نه کرد. به خه پالی گوشت خواردن رویی کرده وه بز لای پشیلکه. وه قتی هردوو پشیلکه ره رویان کرد بز مالی پادشاه، مشهوره (الحریص محروم) نه وه پی به خته ناوی مه حرومی به ناگری خه یالیا کرابوو، سه به ب نه وه بوو چیشته کهری پادشا له دست پشیلکه شکاتیان کردبو، نه مر درابوو تیرانناز له ههمرو لایه که وه بز کوشتی پشیلکه حازر بوو بوون. پشیلهی پیرژن له وه مدسه له پی خه بر بوو، له گهل بونی ته معای کرد وهک سه گی برسی چوه پیشه وه. هیشتا دمی به گوشت نه گیشته شریخه له کهوان هات. تیری دای له سهر سنگی، له ترسی رۆح فیراری کرد، وتی: گهر نه جاتم بیی له دست نه تیره، من و مشکلی خانوی داپیره. به گریان رۆشته وه بز خزمهت پیرژن..

قه له باچکه وتی: هینانه وهی نم میسالم بز نه وه به هم به شه شوکر بیت. ناشوگری له سهر نهیمهت کوفره. باز وتی: نه وهی به یانت کرد عومومی نه سیحه ته و پیگهی ممرحه مه ته، نه ما خواردن و خواردنه وه بز حه یوان هاتوه، وه ههر کهس ناره زوی مه رته به ی بلندی بکات له سارد و گهرمی زه مان خوف ناکات وه به جیگهی بهر حوکم رازی نابن وه پیگهی بهرز به ره حه تی مومکین نابن. قه له باچکه وتی: نم خه یاله له سهری تز دایه مومکین نابن وه ههر کهس ناره زوی حوکمداری بوو به پی له شکر بوی مومکین نابن. باز وتی: تیری دهنوک و نینوک هیه، محتاج به له شکر نیم. مه گهر حیکایه تی پیاهه رشیده کهت نه بیستوه به قوه تی شمشیر له سهر ته ختی سه لته نهت دانیشته؟ قه له باچکه وتی: چۆن بووه؟

باز وتی: نه گهترنموه پیاویتیکی فقهیر حال هتا نانی پهیدا نه کرد لییاسی نه بوو. هتا لییاسی پهیدا نه کرد نزدیک به مردن نه بوو. له دهرجهی موحاجیدا نیدارهی نه کرد. چند سال عمری تالی راوارد. نینتهها خودا رحمی پین کرد نه ولادیکی نیرینهی پین عهتا فدرموو نیشانهی روسته می له ناوچه وانیا شوعلهی نه دا. به واسیتهی قودوومی کوره که وه دهرگای رهمه تی بو کرایم وه، رۆژ به رۆژ دهره تیان له زیادی بوو. کوره که عمری گه یشته همت سال، نرایه مه کتته ب. موعه للیم نه پوت: بلتی نه لف، کوره که نه پوت: تیر. موعه للیم نه پوت: بلتی تن، کوره که نه پوت: شمشیر. نیهایهت سه ری زوبان و بنی زوبانی تیر و شیر بوو. وه قتنی بلووغ بوو، باوکی وتی: نهی کووم فکرم هه به هتا ماوم ژنت بو بیتم چونکی نه فس و شهیتان ریگهی خراپه نیشان نه دا. له پیش نه وهی عیشق غه له به بیتیت ژن هتان باعیسی خیره. به واسیتهی مال و ژنوه نیشان له گناه دور نه بیت. کوره که وتی: ژنی خوم ناره زوی بکم ممشه ققهت نانیمه بهر جه نابت. باوکی وتی: نهو ژنه ی ناره زوی تو ی له سهره، نیشانم بده لیم مه علوم بهن کتیه. کوره که چوه ژوره وه شمشیری هتایه دهره وه. وتی: باه نه م شمشیره له گژنه ی دهسگیران جوانتره. له دانی مار تیژ تره. به قوه تی نه م شمشیره کچی پادشاه داگیر نه کم وه قتنی بهخت موساعده بکات. ماره یی کچی پادشاه شمشیره. نیهایهت بهو فکروه رۆژی روری کرد بو باغی پادشاه. کچی پادشای به زور راکتیاو به مقصده ی خوی گه یشت.

باز وتی: نه م میسالم بویه هتایه وه لیت مه علوم پین دست له خه یاله هه لئاگرم تا به مه قصده ی خوم نه کم. قه له باچکه بوی مه علوم کرا نیش چیه. ناعیلاج نیزنی دا. دوعا خوازیا ن له یهک کرد. باز میقداری فری. تا هیلاک بوو، له سهر شاخ نیشته وه. ته ماشای کرد کموتیک به له نجمولار و قاسپه قاسپ نزدیک به باز بووه. باز په لاماری دا گرتی، له گژنشتی سنگی تیر بوو (ولهم طیر ما یشته ون). ته سکی نی به دلی دا، وتی: (الحمد لله) خودا رحمی پین کردم له جیگهی نا نعل نه جاتم بوو. نه مه نه وول سه فهره. نومید ده کم هتا بیت روو له خیر پین. چند رۆژی به گرتنی کم و سوئسکه راپیوارد. رۆژی ته ماشای کرد باز له دامینی شاخه که وه میقداری سوار بهراو خهریک بوون. له ناسمان باز بو گرتنی ته یرو، تووله و تانجی له شاخه که بلاو بوو یونه وه. پادشای نهو ویلایه ته بوو زور ناره زوی راوی نه کرد. بازی به دست پادشاه بوو، قه سدی ته ریکی

کرد، بازه‌ک‌ی لای قه‌له‌باچکه پیش‌ده‌ستی بازی پادشای کرد، ته‌یره‌ک‌ی له چنک دهره‌تینا. وه‌قتی پادشاه ته‌ماشای قوه‌تی نه‌و بازه‌ی کرد، ناره‌زووی گرتنی کرد. نه‌مری به نومه‌را دا له هه‌موو لایه‌که‌وه داویان بۆ باز نایه‌وه. عاقیبه‌ت بازه‌که‌یان گرت، هیتیان بۆ خزمه‌ت پادشاه، به ده‌ستی خۆی په‌روه‌ده‌ی نه‌کرد. لای پادشاه به په‌سه‌ندی مه‌شه‌وور بوو. به واسیته‌ی سه‌فه‌روه له ره‌فاقه‌تی قه‌له‌باچکه نه‌جاتی بوو، به ره‌فاقه‌تی پادشاه گه‌یشته. نه‌م مه‌ساله‌م بۆیه هیتیانیه‌وه مه‌نفه‌عه‌تی سه‌فه‌ر له حیسه‌اب نایه‌ت. خودا فه‌رمویه‌تی: «فامشوا فی مناکبها».

دابیشلیم رووی کرده وه‌زیری بچووک، وتی: بۆ مه‌سه‌له‌ی سه‌فه‌ر قسه‌ی تۆ چیه‌؟ وه‌زیری بچووک په‌سی ته‌عظیمی به جیه‌تینا، وتی: نه‌ی پادشاه عه‌زه‌تی سه‌فه‌ر وه ره‌زاله‌تی غوره‌ت لایقی نه‌فسی پادشاه نییه. له‌به‌ر نه‌وه پادشاه سیبه‌ری سه‌ری مه‌للته وه پاسه‌وانی په‌عه‌یه‌ته. نه‌گه‌ر پادشا نه‌بیت مه‌للته به قه‌تل و قیتالی یه‌ک خه‌ریک نه‌بن. به موده‌تیکی که‌م مه‌مله‌که‌ت به چۆلی نه‌مه‌نته‌ت. سه‌فه‌ر بۆ نه‌فسی پادشاه زۆر خه‌ته‌ره. پادشا وتی: نه‌ی وه‌زیر ترس بۆ ژن هاتوه، سام و ترسانن نیشی شیرانه. مه‌علومه هه‌تا پادشاهان خۆیان نه‌نینه درکستانه‌وه په‌عه‌یت گۆلی ئیسراحه‌ت ناکه‌نه‌وه و فه‌قیران سه‌رناکه‌نه سه‌ر سه‌رینی ئیسراحه‌ت. ئیوه بزائن فره‌قی پادشاه و په‌عه‌یت دوو شه‌رته. هه‌رچی پادشایه ته‌مخ و سه‌لته‌نه‌ت و نه‌مری یه‌ عه‌تا کراوه، هه‌رچی مه‌للته ئیسراحه‌ت و موطیع و به‌رحوکی یه‌ دراوه. پادشاه و مه‌للته هه‌ردوکیان تالیبی ئیسراحه‌ت بن نه‌ حوکی پادشاه و نه‌ په‌عه‌تی مه‌للته باقی نه‌مه‌نته‌ت. نه‌گه‌ر پادشاه ناره‌زووی ئیسراحه‌ت و خواردنی کرد مه‌للته زوو مه‌حو نه‌بیته‌وه. قه‌ولی حوکه‌مايه: سه‌عی کردن بۆ پادشاهان باعث به توره‌قیی مه‌للته‌ته. ئینسان فه‌کری نی‌شی کرد هه‌تا بۆی نه‌چیت ده‌ستی ناکه‌ویت. مه‌سه‌له‌ته‌ نه‌ویه به پیتی خۆم بۆ په‌نگه‌ی خه‌ره‌که‌ت به‌که‌م، وه‌ک په‌نگه‌که ناره‌زووی جیه‌کی خۆی کرد به سه‌عه‌یتی زۆر ده‌ستی که‌وت. وه‌زیره‌کان و تیان چۆن بووه؟

حیکایه‌ت

دابیشلیم فه‌رموی: نه‌گه‌تر نه‌وه له نه‌ترافی به‌سه‌ره جه‌زیره‌که‌ بوو ده‌لگیر و هه‌را خوش، به هه‌موو نه‌ترافیا ناو نه‌رویشته، دارستانی بۆ ئاسمان به‌لند بووه‌و. له‌خۆشیی جه‌زیره‌که ناو نه‌راهو (فه‌ره‌ه نه‌فزا). نه‌و جه‌زیره‌یه په‌نگی هیتانه‌ی تیا دروست کردبوو، شیری توند

تمبیهعت موقابله‌ی له‌گه‌ل نمو پلنگه بۆ نه‌ه‌کرا. درنده قودره‌تی داخل بوونی نمو
 جه‌زیره‌یان نه‌بوو. نمو پلنگه بی‌چو‌تکی بوو، ناره‌زووی نه‌کرد له‌ جی‌گه‌ی خۆی دای‌نیت،
 مهرگ مره‌له‌تی نه‌دا (اذا جاء أجلهم لا يستأخرون ساعة ولا يستقدمون). پلنگه‌که
 مرد. نه‌ما چه‌ند سال بوو درنده ناره‌زووی نمو بی‌شه‌یان نه‌کرد. وه‌قتی بۆیان مه‌علوم بوو
 پلنگ مردوو به‌ یه‌ک ده‌فعه هوجو‌میان کرده جه‌زیره‌که‌وه. بی‌چوه پلنگه‌که موقابله‌ی پی
 نه‌ه‌کرا، فیراری کرد. نمو درنده شیریان به‌ پادشای خۆیان قوبول کرد. به‌ نیس‌راحه‌ت له
 ناو جه‌زیره‌که دا رایان نه‌بوارد. نه‌ما وه‌قتی بی‌چوه پلنگه‌که پرووی کرده سه‌حرا تهرکی
 وه‌ته‌نی کرد، پتگی‌که‌که‌وته جه‌زیره‌یک، له‌گه‌ل درنده‌ی نمو جه‌زیره‌به‌ ره‌فاهه‌تی گرت.
 ده‌ودی خۆی بۆ درنده‌کان گتراه‌وه، ته‌له‌بی نیس‌دادی کرد، نه‌وانیش وتیان نیسه قووه‌تی
 شه‌رکردغان نیسه، نیستا جه‌زیره‌ی فه‌رح نه‌فزا به‌ دست درنده‌وه‌به، پادشاه‌هیکیان هه‌یه
 زۆر به‌ قووه‌ت، ته‌ر قودره‌تی فرینی نیسه به‌سه‌ر فه‌رح نه‌فزا دا به‌فری. نیسه چه‌ن نه‌توانین
 موقابله‌ی شیر به‌کین، وه‌ به‌رگی‌که‌که‌مله‌ی شیر ناگرین، وه‌ نه‌گه‌ر تو فکری وه‌ته‌ن
 نه‌که‌یت مه‌سه‌له‌ه‌ت نه‌وه‌به‌ به‌جیت به‌ دل‌تکی ساف خزمه‌تی شیر نیختیار به‌کیت. پلنگ
 له‌به‌ر نه‌وه (حب الوطن من الايمان) چۆوه بۆ جی‌گه‌ی خۆی. وه‌قتی نزیک به‌ جه‌زیره‌ بۆوه
 له‌گه‌ل یه‌کتی له‌ خزمه‌تکاران به‌ خزمه‌ت شه‌ر که‌یشت. شه‌رتی نه‌ده‌بی به‌جی هینا. به
 دل‌تکی ساف خزمه‌تی شیری نه‌کرد. خورمه‌تی لای شیر رۆژ به‌ رۆژ له‌ زیادی بوو، مه‌رته‌به
 به‌ مه‌رته‌به‌ گه‌وره‌ بوو هه‌تا بوو به‌ وه‌زیر. نیشتیه‌ها رۆژی واقیعه‌ات له‌ نه‌ترافی جه‌زیره‌که
 پرووی دا، له‌و وه‌قته‌ دا دنیا زۆر گه‌رم بوو. له‌ گه‌رمی رۆژ دنیا سوور بوو بووه‌وه. ته‌ر
 قودره‌تی فرینی نه‌بوو. له‌به‌ر گه‌رمی شیر که‌وته مه‌راقه‌وه. له‌و وه‌قته‌ دا پلنگ داخل به
 خزمه‌تی شیر بوو، له‌گه‌ل ته‌ماشای کرد شیر عاجزه، پرووی کرده شیر عه‌زی کرد: جه‌نا‌بت
 به‌ر قه‌رار بیت، واسیته‌ی دل‌ته‌نگیت چییه؟ شیر قسه‌ی بۆ پلنگ کرد. پلنگ له‌ مه‌سه‌له‌
 حالی بوو، وتی: نه‌گه‌ر نه‌م‌ری عالیی له‌سه‌ر پی به‌نده‌ نه‌م خزمه‌ته به‌جی دینم. شیر
 رو‌خسه‌تی دا، له‌گه‌ل میقداری درنده پلنگ رۆیشت. وه‌قتی نیشه‌که‌ی به‌جی هینا، نانه‌ن
 له‌گه‌ل درنده‌کان گه‌راه‌وه. یه‌کتی له‌ درنده‌کان پرووی کرده پلنگ، وتی: وه‌قت گه‌رمه،
 سه‌عاتی سه‌ر بگریت هه‌تا فیتک نه‌کات، نمو وه‌قته‌ هه‌ره‌که‌ت کردن مه‌سه‌له‌ه‌ته.
 نه‌له‌مه‌دو لیللا نیشه‌که به‌جی هینا و به‌مه‌رامی جه‌نا‌بت دروست بوو، عه‌جه‌له‌ کردن بۆ
 چییه؟ به‌جی له‌ ژیر سیته‌ری نمو دارانه نیس‌راحه‌ت به‌کین و نه‌ختی ناوی سارد نه‌خۆینه‌وه
 بۆ فیتکی عه‌س هه‌ره‌که‌ت به‌کین زۆر مونا‌سبه. پلنگ جوابی دایه‌وه: رۆح فیدایی من له

پادشا معلومه. شمerti وهفا نييه من نيسراحت بكمم و پادشا به مرقاه وه بليتموه. نيسراحتي نيمه باعيسي مرقا زياد كردني پادشايبه. هتا زو به خزمهت پادشا بگهين چاكه. وهقتن هره كه تيان كرد و داخل به خزمهت پادشا بوون. قسه ي پلنگ يكه يكه عمرزي شير كرا. شير نافه ريني له پلنگ كرد. وتي: ره حه تي دست يه كني نه كه و يت نارحه تبي و هلي نيمه حه تي به لاره گران بهت. نيمستا معلومه پلنگ ساحب وهفايه، لايقي پادشا يبي فهرح نه فزايه. له سهر نهمري شير پلنگ كرايه وه به پادشا ي فهرح نه فزاو، بيشه كه تسليم به پلنگ كرايه وه له جتگه ي شير به حوكراني دانيش.

دايشليم وتي: هتانه دبي نم ميسالهم بو نموه بوو نيوه بو تان معلوم بهت دست كه وتني مه تله ب بهين زه حهت مومكين نابي. معلومه رۆژ له مشريق هه لډيت و له مشرپ ناوا نه بهت. نه كدر يكه سه عات نيسراحت بكات غولفوله نه كه و تته ناو مه خلوقمه. وه كهس له سهر ناو ميده نه به وه خوسوس نم سه فهره بو من واسيته ي رتگه ي عه داله ته و بو دستكه وتني عيلميتكه باعيسي نيسراحت به بو ميلله ت (ان ذلک من عزم الأمور). وزه را بو يان معلوم كرا مومانه عه تي پادشا مومكين نابيت. موباره كبا ديبان كرد، وه له سهر نهمري وزه را نه سبابي سهره دروست كرا.

پادشا كه وته به حري فكر وه بو خوسوس يه كيتكي نهمين له جتگه ي پادشا به حوكمداري دانري. به نهمري پادشا مه جلس گيرا. به نيتتيفاقي نومه را، وزه را و ميلله ت يه كيتكيان له جتگه ي پادشا ته عيين كرد. پادشا رووي كرده وه كيله كه فهرموي: من نيراده ي سهره نديب نه كم، بو تو لازمه خوي نيسراحت له خوت حه رام بكهيت. رتگه ي عه داله ت بگريته پيش. حه ق ي مه زلومان له زالم بسيني به نهمري شريعت حوكم بكهيت و، له قانوني عه داله ت نه چيته دهر وه، ناره زووي ره حه تبي ميلله ت بكهيت و، دهستي ته عه ددا دريژ نه كهيت. بو ت معلوم بين هه ناسه يكه دنيا ژير و ژور نه كات. وه به ته خت و سه لته نه ت مه غرور نه بهت. نم رچه لاي بهني ناده م نه مانه ته، به وه عه دي چهن رۆژي له به دن دهر نه چيت. وه رجا نه كم نم ومسيه تانه فهراموش نه كهيت. له پاشا هاته دهر وه، به پيش ده مي له شكرا هاتو چوي دست بين كرد و ميقداري نه سيحه تي نهواني كرد. دوعا خوازي له ميلله ت كرد، له كهل ميقداري له شكر له مه مله كه ت چونه دهر وه، روويان كرد بو رتگه ي سهره نديب. به حر و به ريان بري، وه له گهرمي و هيلاكبي رتگه كه يشتن. نيتتياها داخل به حودودي سهره نديب بوون. وهقتن نزيك به شاري سهره نديب بوونه وه، رووي پادشا وهك گولي هه نارسور

هه‌ل‌گه‌راو هه‌مدو سه‌نا‌ی خود‌ای به‌جی هه‌تا. و‌ه‌قتی دا‌خل به‌ شاری سه‌ره‌ندی‌ب هوون، دوو سێ رۆژ بۆ نێ‌س‌را‌حه‌ت له‌ شاره‌که‌دا به‌ گه‌را‌ن خه‌ریک هوون، باری فه‌زله‌و نه‌و می‌قه‌داره‌ له‌شکه‌ره‌ له‌ شاره‌که‌دا دا‌نرا، وه‌ پادشاه و هه‌ردوو وه‌زیر و کاتب پرویان کرد بۆ سه‌ر شاخه‌که. و‌ه‌قتی دا‌خل به‌ سه‌ر شاخ هوون به‌ ته‌ماشایه‌ کردن خه‌ریک هوون. غازیکی تاریک ده‌رکه‌وت، پادشای بۆ‌ی مه‌علووم بوو چی‌گه‌ی هه‌کیمی ساحتیبه‌ ته‌دبیره‌، ناوی (به‌یدیای به‌ره‌مه‌ن)ه‌. به‌ هیندی (پیل پای) ناو نه‌برا. نه‌و هه‌کیمه‌ له‌ عه‌قل و قسه‌که‌ردندا به‌ن نه‌مه‌سال بوو ده‌ستی له‌ دنیا هه‌ل‌گرتبوو، شوو و رۆژ به‌ عیباده‌ت مه‌شغوول بوو. دابیشلیم می‌قه‌داری له‌ به‌ر غاره‌که‌ دا و‌ستای. هه‌کیمی دل رووناک ها‌ته به‌ردهم غاره‌که‌، بانگی کرد: «دا‌خلوها بسلام امین». پادشاه به‌ سووره‌تی شاهانه‌ چووه‌ ژووره‌وه‌، ده‌سی ته‌عزیی به‌جی هه‌تا، سه‌لامی له‌هه‌کیم کرد. هه‌کیم جوابی دا‌یه‌وه‌. و‌ه‌قتی پادشای ته‌ماشای هه‌کیمی به‌هه‌منی کرد، له‌ سووره‌تی ته‌حه‌ییور ما. به‌ سووره‌ت به‌نی ئاده‌م بوو، به‌ سیفه‌ت وه‌ک مه‌لاتیکه‌ بوو. هه‌کیم به‌ عه‌قل بۆ‌ی مه‌علووم بوو پادشاه بۆ‌ سونا‌ل چووه‌. فه‌رمووی: دانیشه‌، به‌یان به‌فه‌رموو واسیته‌ی زه‌حه‌مه‌ت کیشانه‌ت چی‌یه‌؟ دابیشلیم به‌ینی خه‌وه‌که‌ و دۆ‌زینه‌وه‌ی خه‌زینه‌که‌ی و وه‌سیه‌ت نامه‌ی هۆشه‌نگ شای، نه‌وول تا نا‌خر، بۆ‌ هه‌کیم به‌یان کرد. هه‌کیم به‌زه‌رده‌خه‌نه‌وه‌ وتی: ئافه‌رین بۆ‌ غیبه‌ت و عه‌داله‌ت. مه‌وه‌فه‌قه‌یه‌ت بۆ‌ په‌حه‌تی می‌لله‌ت نه‌وه‌نده‌ ری‌گه‌ی زه‌حه‌مه‌ت کیشاوه‌. نیشالا ناوی چاکه‌ت گوم نابن. له‌ و‌ه‌قتی سونا‌ل و جواب پادشاه وه‌سه‌ته‌کانی هۆشه‌نگ شای بۆ‌ هه‌کیم یه‌که‌ یه‌که‌ گه‌را‌یه‌وه‌. هه‌کیم عوموموی حی‌فز کرد، وه‌ ئی‌مه‌ش سونا‌ل و جوابی دابیشلیم و به‌ره‌مه‌نی هه‌کیم به‌ناوی (گه‌لاریژی کوردستان)ه‌وه‌، به‌ چواره‌ نه‌سی‌حه‌ت به‌یان نه‌که‌ین و، نه‌سی‌حه‌تی له‌ نا‌خ‌ری چواره‌ نه‌سی‌حه‌ته‌کان به‌ ناوی (ته‌وه‌ددود)ی جاریه‌ له‌ زه‌مانی خه‌لیفه‌ هاروون‌پوره‌شید، عوموموی مه‌سه‌له‌ی شه‌رعیه‌ و نه‌ده‌بییه‌، به‌یانی نه‌که‌ین. هه‌دا‌یه‌ت له‌ خودا ته‌مه‌نا نه‌که‌م.

نه‌سی‌حه‌تی نه‌وه‌ول

باره‌ نه‌کردن به‌ قسه‌ی هه‌سوود و دوو زویان

دابیشلیم فه‌رمووی: مه‌عنا‌ی وه‌سیه‌تی نه‌وه‌ول نه‌لیت مه‌ئموور له‌ پادشای نزیک بوو حه‌رمه‌تی لازمه‌ وه‌ به‌قسه‌ی قیته‌ مه‌ئموور عه‌زل نه‌که‌یت، وه‌ عه‌زل کردنیان با‌عیس به‌ وێ‌رانی مه‌مله‌که‌ته‌، وه‌ په‌ریشانی می‌لله‌ته‌. ری‌گه‌ی چۆنه‌؟ وه‌خوسوس که‌سی به‌ روتبه‌

گه‌یشت، وه‌ه‌س‌و‌ود‌ان‌ ناره‌زو‌و‌ بک‌م‌ن‌ نه‌و‌ مه‌ن‌مو‌ره‌ عه‌ز‌ل‌ بک‌ر‌یت‌، چ‌ۆ‌ن‌ د‌ل‌ی‌ پاد‌شا‌ له‌و‌ مه‌ن‌مو‌ره‌ وه‌ر‌نه‌گ‌یت‌ن‌. وه‌ ته‌د‌ب‌یر‌ی‌، پاد‌شا‌ه‌ ف‌ه‌رق‌ به‌ ق‌سه‌ی‌ در‌ۆ‌ بکات‌، وه‌ به‌ زو‌بان‌ی‌ لو‌وسی‌ ه‌س‌و‌ود‌ با‌وه‌ر‌ نه‌کات‌؟ دا‌وای‌ ده‌ر‌مان‌ی‌ له‌ ح‌ه‌ک‌یم‌ی‌ سا‌ح‌ی‌ب‌ ته‌د‌ب‌یر‌ نه‌ک‌م‌.

ح‌ه‌ک‌یم‌ ج‌واب‌ی‌ دا‌یه‌وه‌، و‌تی‌: نه‌سا‌سی‌ پاد‌شا‌هی‌ له‌سه‌ر‌ نه‌م‌ نه‌سی‌حه‌ته‌ نه‌م‌یت‌یت‌. لاز‌مه‌ پاد‌شا‌ه‌ نه‌ه‌لی‌ ف‌یت‌ته‌ له‌ مه‌ج‌لی‌س‌ ده‌ر‌کات‌، وه‌ له‌ مه‌مه‌له‌ک‌ه‌ت‌ دو‌وری‌ خات‌مه‌وه‌، وه‌مه‌نع‌ی‌ غ‌ه‌ب‌یه‌ت‌ ک‌رد‌نی‌ ئوم‌ه‌را‌ بکات‌. نه‌گ‌ه‌ر‌ پاد‌شا‌ه‌ به‌ ق‌سه‌ی‌ ف‌یت‌ته‌ مه‌ن‌مو‌ری‌ عه‌ز‌ل‌ ک‌رد‌، با‌ع‌ی‌سی‌ ت‌ی‌ن‌ک‌چ‌و‌ونی‌ سه‌له‌نه‌ته‌. وه‌ لاز‌مه‌ ب‌ۆ‌ پاد‌شا‌هان‌ نا‌گ‌ری‌ ق‌ه‌ه‌ری‌ به‌ ق‌سه‌ی‌ ف‌یت‌ته‌ هه‌ل‌نه‌گ‌یر‌س‌یت‌ن‌ (والفتنة أشد من القتل). وه‌ نه‌گ‌ه‌ر‌ ر‌ت‌گ‌ی‌ ف‌یت‌ته‌ گ‌رای‌مه‌وه‌ ب‌ۆ‌ ح‌وز‌و‌وری‌ پاد‌شا‌، وه‌ک‌ مه‌سه‌له‌ی‌ ش‌یر‌ و‌ گاک‌ نه‌ب‌یت‌. دا‌ب‌ش‌لی‌م‌ ف‌ه‌رم‌و‌ی‌: چ‌ۆ‌ن‌ بو‌وه‌؟

ح‌یک‌ای‌ه‌ت‌

ب‌ه‌ر‌ه‌مه‌ن‌ ف‌ه‌رم‌و‌ی‌ نه‌گ‌یت‌ر‌نه‌وه‌ با‌زر‌گان‌ی‌ بو‌و‌ دا‌ئ‌ی‌سا‌ به‌ سه‌ف‌ه‌ر‌ ک‌رد‌ن‌ خ‌ه‌ری‌ک‌ بو‌و‌. مه‌مه‌له‌ک‌ه‌تان‌ی‌ ز‌ۆ‌ر‌ د‌ی‌بو‌و‌. س‌ارد‌ و‌ گ‌ه‌رم‌ی‌ی‌ ز‌ه‌مان‌ی‌ ته‌ج‌ربه‌ ک‌رد‌بو‌و‌. ر‌ۆ‌ژ‌ی‌ نه‌خ‌ۆ‌ش‌ ک‌ه‌وت‌. ده‌رده‌ک‌م‌ی‌ هه‌تا‌ ن‌ز‌یک‌ به‌ م‌رد‌ن‌ بو‌و‌. نه‌و‌ با‌زر‌گانه‌ س‌ن‌ نه‌ولادی‌ ن‌ت‌یر‌ینه‌ی‌ بو‌و‌. ده‌ستی‌ ک‌رد‌ به‌ وه‌س‌یه‌ت‌ ب‌ۆ‌ نه‌ولاده‌کان‌ی‌، و‌تی‌: ب‌ۆ‌تان‌ مه‌عل‌و‌وم‌ ب‌ی‌ ی‌ه‌ک‌ دو‌و‌ ر‌ۆ‌ژ‌ ع‌وس‌رم‌ ما‌وه‌. م‌ن‌ نه‌م‌رم‌ و‌، خ‌ۆ‌تان‌ و‌ غ‌یره‌ت‌تان‌. نه‌ی‌ نه‌ولادم‌، م‌ن‌ ته‌ما‌شا‌ نه‌ک‌م‌ ک‌ه‌ستان‌ تال‌ب‌ به‌ ک‌ه‌ساه‌ت‌ ن‌ین‌ و‌ به‌ مال‌ی‌ د‌ن‌یا‌ مه‌غ‌رو‌ور‌ن‌. نه‌گ‌ه‌ر‌چ‌ی‌ به‌ ب‌ی‌ مه‌شه‌ق‌قه‌ت‌ مال‌تان‌ ده‌ست‌ ک‌ه‌وت‌وه‌، به‌ ن‌یس‌راف‌ سه‌رف‌ ک‌رد‌نی‌ ح‌ه‌رام‌ه‌ (کلوا واشربوا ولا تسرفوا). ب‌ۆ‌تان‌ مه‌عل‌و‌وم‌ ب‌ی‌ مال‌ی‌ د‌ن‌یا‌ سه‌رمای‌ه‌ ب‌ۆ‌ د‌ن‌یا‌ و‌ ق‌یام‌ه‌ت‌. ده‌ول‌ه‌ت‌ س‌ن‌ خ‌اس‌یه‌تی‌ ب‌ۆ‌ د‌ن‌یا‌ هه‌یه‌.

نه‌وه‌ول‌ خ‌ۆ‌ش‌ ر‌ا‌ب‌ارد‌ن‌ و‌ ناره‌زو‌و‌ ش‌کا‌ند‌ن‌ و‌ مو‌ح‌تاج‌ نه‌بو‌ون‌، به‌ مال‌ مو‌م‌ک‌ین‌ نه‌ب‌یت‌. دو‌وه‌م‌ مه‌د‌ح‌ و‌ ح‌ور‌مه‌ت‌ و‌ سه‌ر‌ پ‌ۆ‌شین‌، به‌ واس‌یه‌تی‌ ده‌وله‌ته‌وه‌ ده‌ست‌ نه‌ک‌ه‌وت‌. س‌ت‌یه‌م‌ ش‌ۆ‌ره‌ت‌ به‌سه‌ر‌ سا‌ح‌ی‌ب‌ نه‌سل‌دا‌ په‌یدا‌ نه‌کات‌ و‌ ق‌سه‌ی‌ مه‌ق‌ب‌و‌ول‌ نه‌ب‌ی‌ و‌، چ‌ه‌ند‌ ک‌ه‌سان‌ی‌ به‌ واس‌یه‌تی‌ ده‌وله‌تی‌ د‌ن‌یا‌وه‌ نا‌ئ‌یلی‌ ر‌ه‌حه‌مه‌تی‌ خو‌دا‌ بو‌ون‌. پ‌ی‌ا‌وی‌ ع‌ا‌قل‌ به‌ب‌ی‌ن‌ فائ‌یده‌ مال‌ سه‌رف‌ نا‌ک‌ه‌ن‌. (نعم المال الصالح للرجل الصالح). ز‌ۆ‌ر‌ ک‌ه‌س‌ هه‌یه‌ به‌ واس‌یه‌تی‌ مال‌ی‌ ز‌ۆ‌ره‌وه‌ به‌ پاد‌شا‌هان‌ ن‌ز‌یک‌ بو‌ون‌. نه‌ی‌ نه‌ولادم‌ ن‌ت‌یه‌و‌ ب‌زان‌ن‌ ح‌ه‌وز‌ت‌یک‌ ب‌ی‌ له‌ تا‌و‌ و‌ نا‌وی‌ نه‌یه‌ته‌ سه‌ر‌، ک‌ه‌م‌ ک‌ه‌م‌ نا‌وی‌ ل‌ق‌ به‌رن‌ به‌ مو‌ده‌ده‌تی‌ و‌ش‌ک‌ نه‌ب‌ی‌. به‌ح‌ر‌ئ‌ نا‌وی‌ نه‌یه‌ته‌ سه‌ر‌ ت‌ۆ‌ژ‌ی‌ و‌ش‌ک‌ای‌ی‌ سه‌ر‌ د‌ن‌ت‌ه‌ته‌ ده‌ر‌. نه‌ی‌ نه‌ولادم‌، وه‌ک‌ م‌ن‌ به‌ ت‌ی‌ج‌اره‌ت‌ و‌ سه‌ف‌ه‌ر‌ خ‌ه‌ری‌ک‌ بو‌وم‌ ن‌ت‌یه‌وش‌ وه‌ک‌ م‌ن‌ سه‌عی‌ ب‌ک‌م‌ن‌. نه‌ل‌ت‌ین‌ با‌و‌ک‌م‌ان‌ پ‌یر‌ بو‌وه‌، ع‌ه‌ق‌لی‌ نه‌ما‌وه‌. ب‌ۆ‌

پاشه رۆژتان جهرگم سووتاره. کورپه گه وره یان وتی: نهی باب، نهوی تو نهفه رموویت بی تهوه ککولیسه. بهنی نادهم ههتا ژینی له دنیا مابن رزقی له تهوه خوداره بۆ دیت و، رزقی خودا بۆ ئیمدی پهوانه کردین بۆ کهس ناخوړیت، وه رزقی به نسیب ئیمه نهبوویت دستمان ناکهویت. مادام وایه کهسه بهت بکهین و کهسه بهت نهکهین وهک یهکه. مهگهر حیکایهتی دوو سازاده کهت نهیستوه؟ شاهیدی حالمانه. یهکتیکیان به بی مهشه قهقهه پادشایی و خهزینهی دست کهوت، وه یهکتیکیان به واسیتهی پادشاهیوه به کوشت چوو. باوکیان پرسى: چۆن بووه؟ بهیانی بکه.

حیکایهت

کورپه گه وره یان وتی: له مهمله کهتی حهلهب پادشایهک بوو په عیبت پهروهر، له عدالته و به رحمیدا بی نه مسال بوو. نهو پادشایه دوو کورپه بوو. کورپهکان دانیما به نیسی خراپه و له هو و له عه ب خهریک بوون. له دانیهری ئینساف چوو بوونه دهره وه. پادشا عاقل و دنیا دیده بوو. خهزینه و مالی له حساب دهرچوو بوو. له ترسی مهغرووری و بی عهقلی کورپهکانی به فکریا هات خهزینه کهی تسلیم به دست نه مینداری بکات. له نهترافی حهلهب عابیدیک بوو دایم به تاعت کردنی خودا خهریک بوو. پادشاه له گهل نهو عابیده زۆر ناشنا بوون. عابید چوه لای پادشاه بۆ چاو پتیکهوتن. پادشا به مخفی خهزینه و ماله کهی تسلیم به عابید کرد، بۆ پاشه رۆژی کورپهکان موخافه زهی بکات. له نیوهی شهو دا خهزینه کهیان به مخفی نهقل کرده جتیکه عابید. وهسیهتی بۆ عابید کرد: ههر وهقتی مالهکان موختاج بوون، ورده ورده تسلیمیان بکات. بۆ سبه بیتی پادشاه نهمری کرد خهنده قهیان ههلهکنه، روهی کرده کورپهکان: خهزینه کهم لاناو نهو خهنده قه دا شاردوه تهوه، وه ئیتهوش ناگه هداریی نهحوالی خۆتان بکهن، وه ههر وهقت موختاج بوون خهزینه که ههلهدنهوه ورده ورده لیتی سهرف بکهن. چهند رۆژی نهخۆشیی پادشاه توولی کتیشا. به ئیرادهی خودا پادشاه و عابیده که ههر دوکیان به رۆژی نهمری خودایان کرد (انا لله وانا الیه راجعون). وهقتی له کفن و تعزیهی پادشاه بوونهوه، نهما بی خه بهر بوون خهزینه که له مالی عابید دفن کراوه، وایان بۆ مهعلوم بوو بوو له خهنده قه که دا دفن کراوه. کورپه گه وره یان له جتیکه پادشا دانا. عومومى میللته موتبعی نهمری بوون. کورپه بجووک به بی وهزیفه مایمه و حورمهتی لای برا گهوره نهبوو. کورپه که خیالی کرد وتی: مادهم له پادشایی و خهزینه مهحرووم بووم، وا چاکه له گۆشه یهک به عیبادهت

خهریک بم. دنیا بئ و دفايه، وهفای تا سر بۆ کهس نه بوه. مهسله حهت ئه وه به بچم بۆ خزمهت عابیده که ی ره فیهی باوکم، له خزمهت ئه ودا به عیبادت مهشغوول بم، بۆ ناخیرهت چاکه. بهو فکهر له شار چوه دهره وه. رووی کرد بۆ جینگه ی عابید. وهقتی داخل به جینگه ی عابید بو، بۆی مه علوم کرا عابید مردوه. کوپه که له جینگه ی عابید دانیهت، به عیبادت کردن خهریک بو. له ژیر خانووی عابیده که دا جۆکه ناویک بو. ناوه که بۆ زه راعهت نه رۆیشت. ناوی جۆکه که وشک بو. رۆژی کوپه که به پاک کردنه وی جۆکه که خهریک بو. له بهر موحتاجی ناو فکری کرد نه گهر ناوی نهم جۆکه وشک بیت باقی بوئم لهره بئ فانیده به. وا چاکه جۆکه که هه لکه نهم هه تا نه یکه به نه ناو. دهستی کرد به جۆکه هه لکه نهم هه تا نه یکه به خه زنه که بو. وهقتی گه یشته سه ر خه زنه، شوکری خودای کرد. به قه دهر نه یحتیاجی خۆی سه رفی نه کرد. نه ما کوپه گه وره که یان به ته که به و نه یسراف به خه رچ کردن خهریک بو، وه غه می ره عیهت و له شکری نه بو وه برای به وکی به فکرا نه نه هات. له پاش موده تیک دوشمنی بۆ پهیدا بو. دوشمنه که به له شکری زۆر و سیلاحه وه هوجو میان کرده سه ر کوپه پادشاه. کوپه پادشاه له شکر و سوپای ریکهست وه به نو میدی دهره تانی خه زنه که داخل به قه سر بو. هه ر چه ند نه رزی هه لکه ند، بۆ خه زنه که گه را هه یچی دهست نه که وت. که وته به وری مهراقه وه. نا نو میدی حاصل کرد. له تاو هوجو می دوشمن هه ر نه وه بو له شکر و سوپای هه لگرت له مهمله کهت چوه دهره وه، به راه بهر به دوشمن سه رفی را کتیشا. وهقتی دهست کرا به تهر هاویشن، له نا کاو تیرئ له تهره ف دوشمنه هات دای له سه ر دلی کوپه پادشاه، دهست به جئ نه مری خودای کرد. ته سادوف له تهره ف له شکری کوپه پادشاهه تیرئ رۆیشت دای له سه ر دلی پادشای دوشمن، (ئه ویش نه مری خودای کرد). هه ردو له شکر به بئ پادشاه مانه وه. هاوار که وته هه ردو له شکروه، نه یکه بو ناگری فیهتنه له هه ردو تهره ف داگیریهت. به ته دیری وزه را سولحیان کرد و قه راریان دا له نه ولادی پادشاه په کتیک به کن به پادشاه. نه مر درا مه جلس ته شکیل به کرت. به قه راری مه جلس قه راریان دا کوپه به وکی پادشاه موده تیکه ته رکی وه نهی کردوه له خانووی عابیدیک به عیبادت مهشغو له. میقداری نه شراف و میقداری وزه را چونه مالی عابیده که کوپه که یان هتتا له جینگه ی باوکی کردیان به پادشاه، وه خه زنه که یان ته قتل کرده خه زنه ی پادشاه. به واسیه ی ته وه که کو له وه خه زنه ی باوکی و جینگه ی باوکی دهست که وته وه. نهم مه سه له یه م بۆه هتتا به وه رز قیک به نه سبب بو ییت لازم به سه عی نا کات. پشت به ته وه که کول به ستن

له کهسابت چاتره.

کوپه که نهم قسهی تهاو کرد. باوکی فهرمووی: نهوی بهیانت کرد عوموموی راسته. خودا له قورنانی کهریدا فهرموویتهی: (لیس للانسان الا ما سعی). نان پهیدا کردن به سعی و به عذریته نبییت، به دانیشتن و به تمهلی نان پهیدا نابییت. مهگهر قسهی پیادهکوت نهیستوه به چارپیکهوتنی باز و قهلهرشکه تهرکی کهسابتهی کرد؟ کوپه پرسی: چونه، بهیانی بفهرموو.

حکایت

باوکی وتی: نهگیترنهوه دهرویشتن به دارستانیکدا رزیشتن، تهماشای کرد بازی میقداری گۆشتی به چنگهوه گرتوه به نهترافی دارتیکدا نهگهریت. دهرویشتی دیققتی کرد قهلهرشیک بین پدروبال لههیلانه دا کهوتوه. بازهکه چوهه سهه هیلانهکه، نهخته نهخته گۆشتهکه نهپچریت، نهیخاته دهم قهلهرشکهکهوه. دهرویشتی: سوبحانهللا! قهلهرشیک بین پدروبال لههیلانه دا کهوتوه، بین خواردن نییه. رازیقی رزق خودایه، چاری قودرهتی له ههموو عالمهوه ههیه. منیش وا چاکه له گۆشتهیک به رهحهتی دانیشم، نهونده زهحهتهی خۆم نهدهم. فهرموودهی خودایه: «ان الله هو الرزاق ذو القوة المتین». رزیشتن له گۆشتهیک دانیشتن، میقداری سن شو به بین خواردن نیداری کرد، سکی به پشتیهوه نووسا، قهوهتهی ههلسانی نهسا، عیبادهتی نهو سن رۆژهی فوتا. خودای تهعالا نیلهامی فهرمووه سهه پیتخهمبهری نهو عهسهه، لهحالاتی دهرویشهکی خههردار کرد. فهرمووی به واسیتهی کهسابتهوه رزق بۆ عههه نهتریم. تههلیفی دهرویش بکه وهک باز بیت مهنفهعهت به قهلهر بگهیهنیت، وهک قهلهر نبییت مهنفهعهت له باز وهرگرت، له (الکاسب حبیب الله) بین بههره نهبیت. حوکهما فهرموویانه: رزق تهقسیمه، نهما نسابی بۆ رهوانه کراوه. له پادشاه ههتا فهقیر به کهسابت موحتاجن. بهبین کهسابت نان بۆ کهس پهیدا نههوهو نابیت. کوپی ناوهراستیان دهستی کرد به قسهکردن، وتی: باه، نیته قهوهتهی تهوهککولی کوللیمان نییه، لازمه کهسابت بکهین. ههر وهقت دهستمان کرد به کهسابت موحتاج نهبین به مال و ژن، تهدیبری نهو وهفته چیهه، بفهرموو. باوکی جوابی دایهوه: نهی نهولادم، مال دهست کهوتن ناسانه، ناگههداری زهحهته. نهگهر کهسن بهو به ساحیب مال، لازمه دوو وهزفه بناسیت: نهوهلهن موخافهزهی مالهکی بکات له دهست دز و جهرده. پیایوی ساحیب مال دوزمنی

زۆره، وه پاره لای ههموو کەس شیرینه. دووهم لازمه له سهرمایه‌که‌ی سهرف نه‌کات، وه مه‌نفه‌عه‌تی که‌سه‌یه‌تی ههر چه‌ند بوو به‌ ئی‌داره‌ سه‌رفی کات. وه نه‌گه‌ر به‌ مه‌نفه‌عه‌تی ماله‌که‌ ئی‌داره‌ی نه‌کرد و سه‌رمایه‌ی خوارده، به‌ موده‌ده‌تیکی که‌م زه‌لیل و داماو نه‌بیت، هه‌روه‌ک وتووینه‌ به‌هر نه‌گه‌ر ناوی نه‌هاته‌ سه‌ر، تۆزی وشکایی سه‌ر دیتیتته‌ ده‌ر. مه‌گه‌ر حیکایه‌تی مشکه‌که‌ت نه‌بیستوه‌ به‌ قه‌هر و غه‌مه‌وه‌ خۆی کوشت؟

کوڕه‌که‌ سونالی کرد چۆن بووه‌؟

حیکایه‌ت

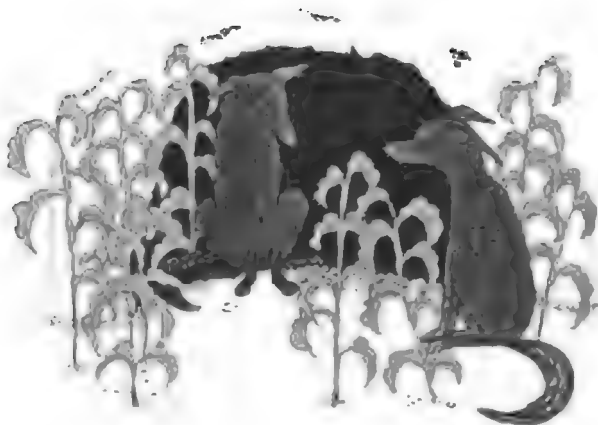
باوکی وتی: بیستوو مه‌ فه‌لاح‌یک بوو میقداری گه‌فی کردبوو ژووریکه‌وه‌ ده‌رگای عه‌مه‌اره‌که‌ی به‌ قوڕ به‌ست پۆژی لازماتی. ته‌سادوف مشکن له‌ ژێر عه‌مه‌اره‌که‌ هاته‌ ده‌روه. گه‌م ورده‌ ورده‌ به‌ کونه‌که‌دا نه‌چوه‌ خواره‌وه‌ (وفي السماء رزقکم). ته‌نسیری له‌ مشک کرد. مشک زۆر به‌و نیه‌مه‌ته‌ که‌یف خۆش بوو. به‌ موده‌ده‌تیکی که‌م خه‌پالی قاروونی و سه‌لته‌نه‌تی فیه‌ره‌وه‌نهی که‌وته‌ سه‌ر. میقداری مشکي گه‌ره‌کی جه‌مع کرد، به‌یانی خه‌زینه‌ی پۆ کردن. عومومی مشکه‌کان بوون به‌ عه‌بد و به‌ پادشای خۆیان قه‌بوول کرد. خزمی دوور و ره‌فیقی کۆن کۆنپه‌وه‌وه‌، سوئنیان به‌ سه‌ری نه‌و نه‌خوارد. به‌ خزمه‌ت کردن مه‌شغوول بوون و به‌ ره‌سمی خۆیان ههر یه‌که‌ له‌سه‌ر وه‌زیفه‌یه‌ک دانران. ده‌ستیان کرد به‌ مه‌دح کردن. وتیان: قوڕیان، هه‌تا سه‌ری جه‌نابت سه‌لامه‌ت بێن گه‌م له‌ بارین که‌م ناکات. هه‌موو پۆژیک ههر چه‌ند گه‌م نه‌هاته‌ خواره‌وه‌ نه‌یانخوارد و غه‌می پاشه‌ پۆژیان نه‌بوو. ته‌سادوف له‌و عه‌سه‌ره‌دا گرانی په‌یدا بوو، فه‌لاح ئاره‌زووی فرۆشتنی گه‌غه‌که‌ی کرد. وه‌قتی ده‌رگای عه‌ماری کرده‌وه‌ تیغ‌کری گه‌غه‌که‌ زۆری که‌م کردووه‌. زۆری مه‌راق خوارد. وای به‌ مه‌سه‌له‌حه‌ت زانی گه‌غه‌که‌ نه‌قل کات. وه‌قتی فه‌لاح نه‌قلی گه‌غه‌که‌ی کرد مشکه‌کان خه‌به‌ردار نه‌بوون. نه‌ما مشک‌یکی زیره‌ک فه‌رقی به‌ ته‌په‌ ته‌پی قاچی فه‌لاح کرد، له‌ کونه‌که‌ سه‌رکه‌موته‌ سه‌ری. پۆی مه‌علووم بوو گه‌غه‌که‌ نه‌قل کرا. چوه‌ خواره‌وه‌ مشکه‌کانی خه‌به‌ردار کرد. مشکه‌کان ههر یه‌که‌ له‌ کوئیکه‌وه‌، وه‌لی نیه‌مه‌ته‌ی خۆیان جیه‌تشت. ره‌فیقی خواردن و خزمی درۆ بوون. ههر یه‌ک پۆ لایه‌ک ته‌فر و تونا بوون. مشکه‌ ههر چه‌ند به‌و لاو به‌و لای خۆیا ته‌ماشای کرد که‌سیانی نه‌دی. بانگی کرد: سه‌به‌بی چیه‌ له‌ من تۆراو؟ ره‌نگه‌ سه‌رخۆش بووم عه‌زه‌تم داو. نیه‌ایه‌ت به‌ کونه‌که‌دا سه‌رکه‌موت، ته‌ماشای کرد نه‌سه‌ری گه‌م نه‌ماوه‌. عه‌مه‌اره‌که‌ چۆل کراوه‌، وتی:

ساحیب عمار بووم، هر خۆم پاشا بووم
 له ناو رەفیقان رۆستەمی زال بووم
 وەفا نەماوه، باعەسی چیمە
 رەفیقی ئێستایان - نانێیە

ئەواندە گریا سەری دا بە ئەرزدا، مێشکی کەوتە خوارەو مرد. ئەم مەسەلەم بۆیە
 ھێنایەو بۆتان مەلوم بێت حورمەت بە وایستەیی بوونەو یە. کۆری بچوکیان ھەستا
 دەستی باوکی ماچ کرد، وتی: بابە، نەسان دەستی کرد بە کەسابەت و مەنەعەتی بوو،
 خەرج کردن چۆن لایقە؟ باوکی وتی: ئەو ئەولادەم دوو ڕۆژە ھەبە. ئەو وەل ئیسراف
 ھەراوە، بەو ئەووە سەرفی نەکات تەعەنی خەلق بەتێتێتە سەر خۆی. ئیسراف کردن
 وەسوسەیی شەیتانە (ان المبذرين كانوا اخوان الشياطين). لازەم ڕۆژەیی شەریعەت
 بگرتە پێش.

بەقسەیی حوکەما و ئەمری عولەما
 بەخەیل و ئیسراف بە یەک دانرا

دووم شەرتە لقاوی شەیتان لە دەم نەکەیت، خۆت مرفیسی دنیا و قیامەت نەکەیت.
 (بشر مال البخيل بحدث أو وارث). ھەر سێ کۆرەکە ئەو نەسیحەتەیان لە باوکیان
 بێست. ھەر یەکە بە کەسابەتێک مەشغول بوون. کۆرە گەورەکیان دەستی کرد بە
 تەبجەرەت، بە سەفەر کردن خەریک بوو. دوو گای بە قووەتی بوو، شێری توند تەببەت لە
 بۆرەیی ئەو گایانە فکری پادشایی نەنەما. فیلێ ساحتیب قووەت موقابەلەیی ئەو گایانە
 نەنەکرد. لە دەرهجەیی گەورەیی و قووەتدا بوون. جەسەدیان وەک فیل، جەملەیان وەک
 شیر. بە یەک ڕۆژ ئەچوون بەغداد تا ھەولێر. ئەو دوو گایە یەکتیکیان (شەترەبە) و
 یەکتیکیان (مەندەبە) ناو بوون ساحتیبی ئەو گایانە بە نەفسی خۆی خەزەتی نەکردن. زۆر
 خۆشەوێست بوون. نەهایەت ڕۆژی سەفەرتکی ھاتە پێش. ھەردوو گاکەیی بار کرد.
 ڕۆشت بۆ سەفەر. قۆناغی ئەو ڕۆژەیان دوور بوو. لە ڕۆژە تووشی جۆگە و ناوێک بوون،
 قور و زۆنگاوتیکیان ھاتە پێش. گاکان ھێلاک بوو بوون. شەترەبە لەناو قوردا چەقی.
 مەقداری خەریک بوون، ھێنایانە دەروە، ئەمما قووەتی ھەلسانی نەبوو. تەبجەرەکە
 مەجبور بوو یەکتیکی بۆ کرد بە نۆبەچی ناگە ھەداریی پکات، ھەتا دوو سێ ڕۆژ
 نەبوو ڕۆژتەرە، لە پاشا داخڵ بە کاروانی پکاتەرە. تەبجەرەکە لەگەڵ کاروان ڕۆشت.

شتر به و نوزیمیه که مانده. کارای نوزیمیه سهری کرد تا دوو رۆژ. له تنهای بن
 تاقمت بوو. شتر بهی به جیهیتشت و رۆشت. وهقتن داخل به کاروان بوو خههیری
 مردنی شتر بهی به تیجار دا. مهنده له ممراتی شتر به نهخۆش کموت و مرد. نهما
 شتر به له پالمه دستنی کرد به گیا خواردن، میقداری قووهتی پیدا کرد هدسایه سر
 خۆی. بعدم لهوه روه رۆشت، داخل به ناو سهوزاییمهک بوو. له ناو نهو سهوزاییمه دا
 چهند رۆژن مایهوه. تیر گیا بوو. قووهتی نهووهلی پیدا کردهوه. لههر مغرووری و خۆ
 تاقیکردنهوه خهییالی بۆزاندنی کرد، به قووهتکی تهواو بۆزاندی. نهما نهو بهشیه
 شترکی توند تهبهعت له نهووهلی جوانیهوه تا نهو وهقته لهسر تهنختی پادشایی
 حوکمدار بوو. له نهترای دهنده له ژهر دستیا بوو، وه له عومری خۆی کسی له خۆی
 زیاتر نه نهزانی. وه قووهتی قیل و بهر به لایهوه وجودی نهبوو. نهما نهگای دیهرو و نه
 دهنگی گای بهستبوو. وهقتن بۆهی گا هات سهرام بوو. رۆح هاته لتهوی. قووهتی
 حهرهکتی نهما. لهسر نهوی دهندهکان فمرق نهکمن له جیهکی خۆی ههلهسا. نهما له ژهر
 حوکمی نهو شتره دا دوو چهقل ههبوو، پهکتیکان (کهله) و پهکتیکان (دینه) ناو بوون.
 له دهرهههی زهرهکی و قسه زانیدا بوون. له فکر و قانونی مشهوری دنیا بوون، نهما

دینه له فکرو تمه عدا له کهلیله زیاتر هو. به عه قلی زانیی شیر له ترسی گا قووه تی هلسانی نییه، روهی کرده کهلیله وتی: تماشای پادشاهت کردوه قووه تی هلسانی نهماوه؟

به ناو چه وانیا وا دهر که وتوه

له دهنکی گابور ناوکی که وتوه

کهلیله جوابی دایه وه: تو حه قلی هم سونالت نییه. قسه کردن له پادشاهان بن نه ده بییه، نیمه نان خوری پادشاهین، له ژیر سیجهری پادشاهدا نیراحهت نه که بن. بو نیمه قسه کردن دهر حقه به سپیری پادشاه زور بن نه ده بییه. نو قسه ی تو کردت لایقی نیمه نییه، وه نریک بووغان به پادشاه مومکین نییه. وه زیفه ی پادشاهان له کوئی، بن تورک و چه م و ناو له کوئی، وه هر که س له نیشیک نه زانن، دهمستی بو درت بکات، نه وه ی به سر دی به سر مومونه که هات.

دینه پرسى: چۆن بووه به یانی به فرموو.

حیکایهت

کهلیله وتی: نه گتر نه وه مومونه تماشای کرد دارتاش له سر دارن دانیشتوه، به مشار داره که نه برته وه. دوو پوازی له داره که داوه بو ناسانی هاترجوی مشاره که. هر وهقت مشاره کی تنگ نه بوو پوازی نه وه لی دهر نه هینا له نریک مشاره که داینه کوتا. ته سادوف دارتاش بو حاجه تی ناو هه ستا ریشته. داره که به جن ما. مومونه که که جیگه ی دارتاشی به خالی دی، چوه سر داره که دهستی برد بو مشار، کلکی له قلیشی داره که وه چوه خواره وه. سنگی نه وه لی دهر کیشا، دار هاته وه یک، مومونه بوو به ته له وه. کابرای دارتاش هاته وه. مومونه فقیره که دهستی کرد به گریان. دارتاش دهستی کرد به لیدان و سزا دانی وتی: مومونه و دارتاشیمان گوتوه؟ نه وه ندی لی دا هتا کوشتی. مومونه که مرد. هم مومونه له ییم بویه هینایه وه هر که س نیشی بکات له دهر جده ی خوی زیاتر بن پشیمانیی له دوو دیت، نیراحه تی بو مومکین نابن. دینه وتی: هر که س ناره زووی نریکیی پادشاهی بوو بو نان خواردن نییه، به لکی له هر جیگه یک بیت سکی پر نه بیت وه، نه ما نریک بوون به پادشاه باعیمی هورمه ته. کسین نریک به پادشا بوو نه وه له ن روتیه و موعاشی دانیمیه وه مومکینی نه بیت دوست و رهیقی له به لا نه جات بدات، دشمنی دوچاری به لا بکات. بو ت معلوم بیت هر که س

به واسیتهی تمهعهوه هاتوچۆی پادشاهی کرد، له ژۆر دائیره‌ی حیواناتییه. سه‌گی برسی به نیسقاینیک دلخۆش نه‌بیت. پشیلهی سه‌له به لوقمه‌یه‌ک نه‌فسی کوژ نه‌بیت. بیستوو مه‌ شیر نه‌گه‌ر که‌رویشکی بگرت و حیوانه‌ کتیییه‌ک به‌دی بکا که‌رویشکه‌که نه‌جات نه‌دات، روو له‌ حیوانه‌که نه‌کات. ته‌له‌بی جیتیگی پلند بکه هه‌تا مومکین نه‌بیت و مانه‌وه‌مان باش نییه. لیت مه‌علوم بووه ناو له‌ نوو په‌یدا بووه، موده‌دیتیک له‌ جیتیگی خۆی مایه‌وه‌ یۆگه‌ن نه‌بیت، خوارده‌وه‌ی یۆ که‌س مومکین نییه. که‌له‌له‌ وتی: روتبه و مه‌نموورییه‌ت یۆ که‌سه‌که یا ته‌حسیلی مه‌کته‌بی کردیت و هیا به‌ نه‌رس بۆی به‌جی ما‌بیت. ئیسه‌ له‌م دوو تابه‌ مه‌هروومین، جیتیگه‌مان بن تووترکه، لایقی روتبه و مه‌نموورییه‌ت نابین، چونکه (نان یۆ نانه‌وا، گوشت یۆ قه‌ساب) دائراوه. ته‌رکی نه‌م خه‌یالاتانه بکه، تو له‌ کوئی، روتبه‌ی وه‌زاره‌ت له‌ کوئی؟ نه‌م قسانه‌ت بۆنی ناخۆشی لێ دیت.

دینه وتی: ده‌ستمایه‌ی گه‌وره‌یی به‌ نه‌سل و نه‌سه‌ب نییه، نه‌ما به‌ زیه‌کی و قانونه. هه‌ر که‌س عه‌قلی ته‌واو بوو ورده‌ ورده‌ روتبه‌ی زیاده‌ نه‌کات، وه‌که‌س عه‌قلی نه‌بوو نه‌گه‌رچی روتبه‌ی وه‌زیری بیت ناخری جیتیگی زه‌جر و زنده‌انه. حوکه‌ما وتوویه‌نه: باری گران به‌ زه‌حمه‌ت هه‌له‌سه‌گیریت، به‌ ناسان دانه‌نریت. مه‌سه‌لا به‌ردیگی گران به‌ زه‌حمه‌ت به‌خه‌یه‌ سه‌ر شانه‌ت، به‌ ناسان به‌ری نه‌ده‌یتوه. مه‌سه‌له‌ی مه‌نموورییه‌ت زۆر به‌ زه‌حمه‌ت ده‌ست نه‌که‌ویت و به‌غه‌فله‌ت عه‌زله‌ نه‌بیت. هه‌روه‌ک حوکه‌ما فه‌رموویه‌نه: پیاوی گه‌وره ته‌حه‌مولی وه‌ک فه‌قیر نییه، قه‌بوولی هه‌موو موعامه‌له‌یه‌ک ناکات، چونکه‌ که‌س گه‌وره بوو ئه‌وه‌له‌ت به‌ لیباسی نایاب و خواردنی پاکه‌وه نه‌گرت. ته‌رک کردن زۆر زه‌حمه‌ته، نه‌ما نیسسانی ده‌رویش هه‌ر نه‌وع بیت مودارای مومکین نه‌بیت به‌ شه‌رتیک ته‌مه‌ل نه‌بن. مه‌گه‌ر مه‌سه‌له‌ی دوو ره‌فیه‌که‌ت نه‌بیستوه یه‌کتیکیان به‌ واسیته‌ی زه‌حمه‌ته‌وه به‌ روتبه‌ی پادشاهی گه‌یشه‌ت و، یه‌کتیکیان به‌ واسیته‌ی ته‌مه‌لیوه له‌بن شاخه‌که دا ما‌بۆه؟

که‌له‌له‌ وتی: چۆن بووه؟

حیکایه‌ت

دینه وتی: نه‌گه‌رنه‌وه‌ دوو ره‌فیه‌ی یه‌کیکیان (سالم) و یه‌کتیکیان (لحانم) ناو یه‌وان، به‌ پێکه‌ دا نه‌ڕۆشیت. پێکه‌یان که‌وته‌ بن شاخیک. ته‌ماشایان کرد هه‌وێ دروست کراوه، نه‌ترانی هه‌وزه‌که به‌ گۆل و رتخانه و لاواو چیتراوه. ناوی هه‌وزه‌که وه‌ک مرواری

نه چيسته خوارمه. ههردو کيان به نيسراحت له سهر نهو ههوزه دانېشتن. وهقتي نيسراحتيان کرد له نه ترافي ههوزه که وردېونه وه بهرديکي سږي به خه تي سهوز نووسراوه: نهی موسافير به خيتر بين! به واسيتهی جه نابتانوه نه م جتيگه به پروناک بژه. نيمه بژ حورمه تي ميوان هه رجي چاکه حازرمان کردوه، نه ما نهو وه لمن شمرت نه مه به نهوول ده فعه داخل به ناو نه م تاوه بين، له شه پزل و له غه رق نه ترسن. وهقتي له ناو په رسته وه شيري له بهرد دروست کراوه به شان هه لگيريت به يک وچان تا سهر شاخه که راکهيت، له بانگ کردني جانوه ران نه ترست. وهقتي درنده هه لمست به دن خؤف نه کهيت. درک داسنت بگري نه کهويت و رانه وستيت. وهقتي داخل به سهر شاخه که بهويت، به مه قسه د نه کهيت، وهه تا نينسان خؤي نه خاته ناو به لاوه تووشی مه نفعه تي دنيايي نابيت، وه پياوي سهره ري پتيگه نه پريت له مه زلدا نيسراحت ناکات. نه کهر پروي نه رز پر بيت له نالتون، مسقاتيکي به پياوي ته مه ل ناکات. غانم وتي: نهی ره يق موافقه تم بکه به يه کهوه داخلي نه م ته لسمه بين، ياخود به مه قسه دمان نه کهين، وه يا ناومان له دنيا گوم نه کهين. سالم وتي: نهی ره يق نه م قسه به له قسه ناچيت. خه تي نووسراوه ته ته جي ده معلوم نيمه. نينسان به ين تجربه خؤي بخاته داوي به لاوه، باعيسي جه هاله ته. نينساني عاقل زهري به يه قين ده رمانی به فکر نه خواردوه. پياوي عاقل ره حه تي حازري به مه شه قه تي قه رزي نه داوه. پياوي به ته مه ع دايم مو فليسه. رجا ده که م به ره حه تي دانېشه.

غانم وتي: نهی ره يق، دانېشتن واسيتهی ته مه لي و مال ويرانيه. هه لسو رانندن باعيسي ته ره قتي و ته جه لليه. نينسان هه تا عه ره قتي هه لاکت له ناو چه وان په يدا نه کات. ناني نيسراحتي ده ست ناکه ويت. مه معلومه هه مسو به شه ري تاره زروي نيسراحت نه کات، نه ما ناني ده ست ناکه ويت. ناني ره حه تي ده ست کهس نه که وتوه، نيسته ده ست نيمه بکه ويت. کليلي خه زنه ي زه مانه به ين زه حه ست به ده ست کهس نه که وتوه. مومکينه نيمه خه ريکي نه م قسه ده بين ره نجان زايع ناروات.

سالم وتي: نه م قسه ي تو بون کروزي لي ديت، نينساني عاقل به تجربه خؤي ناخاته به حري به بنه وه. لازمه نينسان ده ست بژ نيشن دريژ بکات عه قتي خؤي بخاته ناو تا ي ترازويه ک و به لا بخاته ناو نهو تا ي. هه ر لايه کيان گران بوو مو عامه له ي به بکات. نيتسا نيمه بزمان مه معلوم نه به نه م نووسينه راسته وه يا درويه، به لکي به قه شه ري نه م خه ته نووسراين. به لکي سهر چاوه ي نه م کار تزه گوگرد به ن نينسان به سو تينن

و، به لکی پهرینه‌ووی نهو شیره‌ی کهله بهرد دروست کراوه هه‌لگرتی بۆمان مومکین نه‌بێ. وه‌فرزن هه‌لگیرا قوه‌ت نابێ به‌یه‌ک وچان به‌یه‌نه سهر شاخه‌که، وه به‌لکی ههر نه‌وع بوو نه‌مانه جێ به‌جی بوو هیچیان ده‌ست نه‌که‌وته. قه‌تعییه‌ن من ده‌ست بۆ نه‌م نیشه درێژ ناکه‌م. خۆم ناخه‌مه نیشی بێ سهر و پتوه. وه ته‌ختیاری خۆت به ده‌ست خۆته. نه‌چیت من ده‌قعه‌م نییه.

غانم وتی: نه‌ی ره‌فیع، من ده‌ست له‌م نیشه هه‌لناگرم. شه‌رتیکه کردووه. به وه‌سه‌سه‌ی (شیاطین الانس والجن) خۆم ته‌عتیل ناکه‌م. بۆم مه‌علوم بوو ره‌فاقه‌تی منت بێ ناگرێ، نیقتیدارت نییه بێ ته‌خته‌م درکستانه‌وه. نه‌ما رجا ده‌که‌م بۆ ته‌ماشاکردن له‌م جێگه‌یه راوه‌سته به دوعا کردن مه‌شغوول به و ناگه‌هداری ره‌فیع شه‌رتی مه‌ردانه‌یه.

سالم وتی: بۆم مه‌علوم بوو ده‌ست له‌م مه‌قسه‌ده هه‌لناگریت، وه به‌قسه‌ی من قانیع نابیت، وه من قوه‌تی نه‌م ته‌ماشاکردنه‌م نییه، چونکه باعیس به دل ته‌نگییه. وه هه‌ردوکیان هه‌ر ئه‌شیایه‌کیان بوو کردیان به دوو که‌رته‌وه، دوعا خوازیان له یه‌ک کرد. سالم رۆشت، وه‌غانم چوه سهر کارێزه‌که. وتی:

له‌ناو نه‌م به‌حه‌ره خۆم نه‌خنکینم

گه‌وه‌هه‌ری مرادم له‌بێن ده‌ردینم

وه‌قتی داخڵ به‌سهر کارێز بوو ته‌ماشای کرد عه‌جبه‌ کارێزی بوو.

له‌دوور وه‌ک کارێز ته‌لیسم کرابوو

له‌فهورات زۆتر به‌هه‌ری سیاه بوو

غانم بۆی مه‌علوم کرا ته‌لیسمه، نه‌ما مه‌ردانه له‌ ناو په‌رپه‌وه، به گورجی ده‌ستی برد شه‌ره‌که‌ی هه‌لگرت نایه سه‌رشانی، به راکردن هه‌تا سهر شاخه‌که نه‌وه‌ستا. وه‌قتی داخڵ به سهر شاخه‌که بوو ته‌ماشای کرد له پشت شاخه‌که‌وه مه‌مله‌که‌تی دیاره باغ و گولزاری دل نیحیا نه‌کاته‌وه. به ته‌ماشاکردنی شاخه‌که خه‌ریک بوو. له ناگه‌وه ده‌نگی له‌شیره به‌رده‌که‌وه هات، نه‌و سه‌هرايه هاته له‌رزه. ده‌نگی شه‌ره‌که گه‌شته شه‌ره‌که. نه‌هلی شه‌ره‌که عومروم هاته ده‌روه، روویان کرد بۆلای غانم. وه‌قتی داخڵ بوون به شاخه‌که هاته به‌رده‌می غانم، ره‌سمی نه‌ده‌ییان به‌جی هێنا، غانمیان سواری ئولاغ کرد، چوونه‌وه مه‌مله‌که‌ت. سهر نه‌ندامی غانم به گولاو و کافور نه‌زافه‌ت کراو لیبایی پادشاهییان له‌به‌ر کرد، له‌سهر ته‌ختی سه‌لته‌نه‌ت قه‌راری گوت. غانم سوئالی نه‌و ته‌لیسمه‌ی کرد،

جوابیان دایه‌وه: ئه‌ی پادشاه، حوکه‌مای به‌فکر سه‌رچاوه‌ی ئه‌و کارتیزه‌یان ته‌لیسم به‌ند کردووه. هه‌ر وه‌قت که‌سه‌ی نزیک ئه‌و سه‌رچاوه‌ بوو، نیشانه‌ی ئه‌وه‌یه ئه‌به‌یته پادشاه‌ی ئه‌م مه‌مله‌که‌ته، وه پادشای ئه‌م مه‌مله‌که‌ته ئه‌م‌ری خودا ئه‌کا، ئه‌وی له جینگه دانئه‌نریت. به‌ واسیته‌ی بانگ کردنی شیره‌که‌وه‌ بۆمان مه‌علوم ئه‌به‌یت پادشاه بۆ مه‌مله‌که‌ت هاتووه. به‌م نه‌وعه‌ مروده‌تیکه‌ حالاتی پادشای ئه‌م مه‌مله‌که‌ته وه‌هایه. ئیستا پادشاهییه مه‌مله‌که‌ت عانییدی جه‌نابه‌ته. ئیحه‌ عوموم بۆ خزمه‌ت حازرین. ئه‌و وه‌قته‌ غانم بۆی مه‌علوم کرا به‌ واسیته‌ی مه‌شه‌قکه‌ته‌وه‌ به‌روته‌ی پادشاهی گه‌یشت. ئه‌م مه‌سه‌له‌م بۆیه‌ هینایه‌وه‌ تا بزانیته‌ دست که‌وتنی ناز و نیعمه‌ت به‌بێ مه‌شه‌قکه‌تی زه‌مانه‌ ده‌ست ناکه‌وێت. من تا له‌ شیر نزیک نه‌بم نیسراحه‌ت ناکه‌م.

که‌لیله‌ وتی: ڕنگه‌ی ئه‌م نیسراحه‌ته‌ چۆن په‌یدا نه‌که‌یت؟

دینه‌ وتی: حالی حازر فرسه‌ته، چونکی شیر خۆفناک نه‌بینم، خۆم ناشکرا به‌که‌م. مومکینه‌ به‌ نوێشدارووی نه‌سیحه‌ت فه‌رحه‌ی به‌خه‌مه‌ دلی شیره‌وه، به‌ واسیته‌ی قسه‌کردنه‌وه‌ نزیک به‌ پادشاه به‌م و پوته‌یه‌ک بۆ خۆم ته‌عیین به‌که‌م.

که‌لیله‌ وتی: نزیک به‌وونت به‌ شیر چۆن مومکین نه‌به‌یت؟ وه‌ نه‌گه‌ر مومکین بوو ڕه‌سم و نادایی پادشاهان نازانیته‌.

دینه‌ وتی: نینسان عاقل و زیره‌ک بوو بۆ ڕه‌سم و نه‌ده‌ب موحتاج نا‌به‌یت. هه‌ر که‌س به‌ ڕه‌شیدی خۆی پشت نه‌ستووو بوو موحتاج به‌ نه‌سیحه‌ت ناکات، ده‌ست بۆ هه‌ر مه‌قسه‌دێ درێژکات به‌سه‌ه‌لی دێته‌ ده‌ست. وه‌ نه‌گه‌ر ته‌ره‌قی رووی کرده‌ نینسان ڕنگه‌ نیشان نه‌دات. هه‌روه‌ک به‌ستومه‌ پیاویکی کاسب نه‌ستیره‌ی تالعی جوولایه‌وه‌، بوو به‌ پادشاه، ناوی سه‌له‌ته‌نه‌تی له‌ دنیا دا به‌لا‌ڕه‌وه‌. ڕۆژی پادشاهیته‌ک کاعه‌زی بۆ نووسی: ئه‌ی دارتاش، تۆ سه‌نه‌تی شه‌ه‌دکه‌تشان باش نه‌زانیته‌. قانون و ته‌دابییری هوکوومه‌تیت له‌ کێ وه‌رگرتووه‌؟ جوابی بۆ نووسییه‌وه‌: ئه‌و که‌سه‌ی پادشاهییه‌ به‌ من عه‌تا کرد، قانون و نووسورانی ته‌علیم کردم. خودای ته‌عالا ده‌رگای ڕه‌حه‌مه‌تی له‌ که‌سه‌ی کردووه‌ هه‌موو نه‌سبا‌یه‌کی بۆ نه‌نیریت.

که‌لیله‌ وتی: ناوی هه‌ر که‌س به‌ گه‌وره‌ به‌یڕیت له‌گه‌ڵ مه‌نمووریه‌ت یه‌ک نییه‌. مه‌نمووریه‌ت بۆ دوو تایفه‌ دانراوه‌. ئه‌وه‌له‌یان ئه‌وه‌یه‌ به‌ ئیڕس بۆی جێ ما‌به‌یت. دووه‌میان ئه‌وه‌یه‌ ته‌حسیلی مه‌که‌ته‌یی کرد‌به‌یت. له‌م دوو تایفه‌ دووریت. ئومیدی وه‌زاره‌ت

چون نه‌کديت؟ مومکينه نزيک به شهر بوويت نه‌جمل دامانت به‌گريئت.

ديينه وتی: هر کهس ناره‌زووی روتبه بکات لازمه له رتيگه ی قانون شاره‌زاييت، زيهن و فکري وردی بهت. منيش به نه‌زيه‌تتيکی ژور رتيگه ی نه‌و قانونانه‌م دوزيوه‌توه. بوم مه‌علوم کراوه هر کهس ناره‌زووی نزيک بوونی پادشای کرد له سمری واجبه پينج رتيگه به‌گريئت. نه‌ووه‌لن ناگري قه‌ری به ناوی حيلم به‌کوتيتنه‌توه. دووم له وه‌سوه‌سی شديتان و ناره‌زووی نه‌فس خوی لادات. سته‌م بوغزو قيتنه هه‌لگيرساندن به‌عاده‌ت نه‌گريئت. چوارم دلی له‌سهر بناغهی راستی دانيت. پينجهم له موحاکه‌مه‌دا به نه‌رمی له‌سهرخو سونال و جواب وه‌رگريئت. هر کهس نه‌م رتيگه یه بزانيئت، ناره‌زووی نزيک بوون به پادشا بکات به مه‌قسده نه‌گات.

که‌ليله وتی: وه‌قتن نزيک بوويت به پادشاه له‌سهر چ فکري جتيگه ی ره‌حه‌تی په‌يدا نه‌کديت؟

ديينه وتی: به راستی خزمه‌تی نه‌که‌م، وه‌فکري خوتم نه‌خه‌مه سمر ته‌به‌حه‌تی، وه نه‌مر کردنی نيچرا نه‌که‌م، وه هر نيشن مه‌نفعه‌تی بو پادشا بوو و باعيسى ته‌ره‌ققي ميللت بوو، به‌سه‌عی جق به‌جتي نه‌که‌م، وه هر وه‌قت موقه‌ده‌ری پروی دا بزائم زه‌ره‌ری بو پادشاه نه‌بييت به قسه‌ی شیرين و به نه‌رمی پادشاه خه‌به‌ردار نه‌که‌م. هر وه‌قت نه‌م نه‌وعه موعاهله له ته‌ره‌ف منه‌وه زاهير بوو حورمه‌ت لای پادشا په‌يدا نه‌که‌م وه قسم لای پادشا مه‌عقول نه‌بييت. به‌بن ته‌ده‌يري من ده‌ست بو هيچ نومووراتی دريژ ناکات.

که‌ليله وتی: وا مه‌علوم نه‌کات قه‌رارت داوه و نيسزات کردوه به خزمه‌ت پادشاه به‌گه‌يت. نه‌ما هوشيارى نه‌حوالی خوژت به. حوکه‌ما فه‌رمو‌ويانه: بو سن نيش چرونه پيشه‌وه دروست نييه. نه‌ووه‌لن خزمه‌تی پادشاه. دووم خواردنه‌وی زهر. سته‌م قسه ناشکرا کردن له ژن. هرچی داخل بيت بهو سن نيشه له قيسمی بن عه‌قلان حيساب نه‌گريئت. حوکه‌ما پادشاهيان به شاخ ته‌شبه کردوه، نه‌گه‌رچی شاخ مه‌عدنی دوهر و جه‌وه‌ره، نه‌ما جتيگه ی پلنگ و نه‌ژده‌هاييه. ره‌فاقه‌تی پادشاه وه‌ک به‌حر وايه، يا تيا غه‌رق نه‌بييت، وه‌يا به زه‌حمه‌ت نه‌جاتي نه‌بييت. ناو به‌حر پره له گه‌وه‌هر و يا‌قوت، نه‌ما سه‌لامه‌تی له که‌نارايه.

ديينه وتی: هر چيت فه‌رمو عومومي رتيگه ی راستييه، وه نه‌زائم پادشاه ناگه‌ره. هر کهس نزيکی بوو له سوتانن نزيکه. نه‌ما پازرگان ترسی زه‌ره‌ری تيجاره‌ت بکات،

مه‌نغه‌عتی یک به ده ناخوات. سئ نیش هه‌یه‌ده‌ست ناکه‌وئیت مه‌گه‌ر به عه‌قل: خزمه‌تی سولتان، سه‌فدوری به‌حر، موقابه‌له‌ی دشمن. من خۆم به‌هئ عه‌قل حساب ناکه‌م، بۆج له‌ نزیک بوونی پادشاه به‌ترسم.
کله‌له‌ وتی:

به‌عه‌قل و فه‌هم ته‌واوی
بۆج ده‌سته‌نه‌ژنو داماری

ئه‌گه‌رچی زۆرم له‌گه‌ڵ وتی و تو‌که‌مت به‌یست. خه‌یالی وه‌زاره‌ت که‌وتۆته‌ سه‌ر، موباره‌که‌ فه‌رموو، نو‌شت بێ. هه‌ردو‌کیان له‌قه‌سه‌ بو‌ونه‌وه‌. دوعا خوازێیان له‌یه‌ک کرد. دینه‌ ڕزێشت، داخ‌ل به‌ خزمه‌تی شێر بوو. سه‌لامی له‌شێر کرد. شێر سونالی کرد نه‌مه‌ خه‌لقی کو‌تیه‌؟ عه‌رزبان کرد: قوریان، نه‌مه‌ کو‌ری فلان خزمه‌تکاره‌ که‌ مو‌ده‌ته‌ی ده‌رگاوان بوو. شێر وتی: ناسی‌مه‌وه‌. له‌ پاشا بانگی کرده‌ پت‌شه‌وه‌. دینه‌ چو‌وه‌ پت‌ش ده‌می شێر، په‌سی نه‌ده‌بی به‌جێ هێنا. شێر وتی: تا نه‌ستا له‌ کو‌ی بو‌ویت؟ دینه‌ وتی: به‌ رو‌خسه‌تی باوکم هاتو‌ومه‌ خزمه‌ت جه‌ناپ. ئه‌گه‌ر مو‌هیمن پو‌وی دا، به‌ ئه‌مری که‌عبه‌ی حاجات و قیبه‌له‌ی مرادات به‌نده‌ به‌ فکر دروستی به‌کم، بۆ رووناکیی دلی پادشاه خۆم نقوم به‌کم. مو‌هیکنه‌ مو‌هیمن به‌ وزه‌را نه‌شراف سه‌هل نا‌کرت، به‌ خزمه‌تکارێکی به‌چووک جێ به‌جێ به‌کرت. مه‌علومه‌ نه‌وی به‌ قه‌له‌مه‌تراشێ دروست نه‌بێت به‌ سه‌د شمشێر دروست نابێت. وه‌ ئه‌گه‌ر به‌ ده‌سته‌ گو‌ڵ نابم، به‌ عه‌مه‌ل سو‌وتاندنی ژێر دیزه‌ دێم. وه‌قتی شێر نه‌و قسانه‌ی له‌ دینه‌ به‌یست، له‌ فه‌ساحه‌تی زمانی ته‌حه‌ییو‌ر ما. پو‌وی کرده‌ مه‌نمو‌وران، فه‌رمو‌وی: ئه‌م کو‌ره‌ ده‌رگاوانه‌ زۆر زی‌ره‌ک و عاقله‌، ئینسانی به‌چووک ئه‌گه‌رچی هه‌ینه‌تی به‌چووک، ئه‌ما عه‌ق‌لی زۆره‌. مه‌سه‌لا ده‌نکه‌ کی‌بری‌تی به‌و به‌چووکیه‌ داگیرسێت به‌خ‌رت‌ته‌ کۆمه‌له‌ پو‌وشن عوموومی نه‌سو‌وتی. ئینسانی عاقل و زی‌ره‌ک به‌ هه‌یه‌ت دیاره‌.

وه‌قتی دینه‌ نه‌و قسانه‌ی له‌شێر به‌یست، بۆی مه‌علوم کرا زوبان لو‌وسیتیی ته‌نسی‌ری له‌ شێر کردووه‌، وه‌ک گو‌ڵ که‌شایه‌وه‌. زوبانی به‌ وه‌ز کردووه‌. وتی: له‌سه‌ر عوموومی ئومه‌را و وزه‌را لازمه‌ هه‌ر نیشکی مو‌هییم رو‌وبدات و دلی پادشاه نا‌ره‌حه‌ت بکات، نه‌و ئومه‌را و وزه‌رایه‌ نیشرا‌حه‌ت نه‌کهن هه‌تا نیشه‌که‌ دروست نه‌کهن، وه‌ هه‌ر که‌س به‌ عه‌ق‌لی خۆی ته‌ده‌یرێ بدۆزێته‌وه‌ و عه‌رزێ پادشاهی بکات، وه‌ بۆ زاتی پادشاه مه‌علوم نه‌بێت سا‌حیب عه‌قل و ته‌ده‌یر چ تایفه‌یه‌ک پو‌و له‌ خه‌یره‌، له‌ پادشاه مه‌علوم نه‌بێت نه‌و که‌سانه‌ لایقی

روتبیدی گهواره و معاشی زیاد نمین. مهسه لا هتا گهنم له ژیر خاک دهر نکات، بۆ موخافهزه کردنی سهعی ناکریت. وهقتن سموز بوو ناو نهدریت، له خواردنی حیوان موخافهزه نهکریت وه منفعهعتی زۆری لێ نهپیریت. لازمه تيمهيش ههر کهسهمان به قهدهر عهقلمان تهدير و رهئی عهرزی پادشاهی بکهین، چونکه تيمه وهک درک و خاکین، پادشاه وهک پوژ و ههواره. به واسیتهی پادشاهه گول و لاولاو ناو دهخواتهوه.

شیر وتی: تهدير کردنی عاقلان و منفعهعتی بوونیان چۆن معلوم نهی؟

دینه وتی: لازمه بۆ زاتی پادشا تهماشای حهسهب و نهسهب نکات. مهسه لا چهند مهئمووری بێ هونهر بیت، وه له جیگهی باوکیان مهئموور بێ بۆ پادشاه منفعهعتی نییه. نهما بۆ نومووراتی پادشاه نهسانی قانئون ناس و به فکر لازمه، وهکسهی تهحسلی مهکتهبی نهکردبیت لایقی نومووراتی پادشاهی نییه. میقداری مهدهح و سهناي شیري کرد.

وهقتن شیر نهو قسه شیرینانهی له دینه بیست زۆر لای مهعقول بوو. له نزیک خۆی جیگهی بۆ تهعین کرد، بوو به وهزیر. بیناغهی ئیشی شیر لهسهر تهديری دینه دانهرأ. دینه ورده ورده به عهقل و زیرهکی لای شیر موستههر بوو، بوو به مهحرههی سیرری پادشاه. دائیما له قسه و قانونی هوکوومهتی خهریک بوون. ئهنتیها پوژوی خهلوتهیان کردبوو دوو به دوو، دینه فرسهتی زانی سوئالی له شیر کرد: واسیته چیه مودهتیکه ئارهزووی راوت نهماوه؟ تهماشأ نهکهم له جیگهی خۆت ههئناسیت. مومکینه دلی جهنابت پهردهی عیجزی پهیدا کردوه. نهگهر له بهنده معلوم بیت دهغهی نهو عیجزه نهتوانم بکهیم. شیر فکری وابهو خدیالی دلی له دینه تاشکرا نکات. له ناکاو شهترههه بۆرانی. له بۆرهی شهترههه خدیالی پادشاهی له سهری شیر چوه دهروه، بهو دیو و به دیوی خۆیا نهکوت، نا عیلاج قسهی راستی بۆ دینه بهیان کرد. شیر وتی: عاجزی و ههئنهساندنم واسیتهی نهو دهنگه عهجایبهیه. نازانم. چ دهنگیکه؟ مومکینه دهنگی موقابیلی قوهتی بیت. نهگهر مهسهله وابهی، بوونی من لهم بیتشه دا چاک نییه. دینه وتی: شاهم، غهیرهز نهو دهنگه هیچ خۆفی کهت نییه؟ شیر وتی: نییه. دینه وتی: نهو دهنگه زۆر بێ نههمیهته. وجودی نهونده نییه مولکتی به ئیریس بۆ جهنابت به جیماوه، له خهوفی نهو دهنگه تهرکی کهیت پرۆیت. لازمه زاتی پادشاه وهک شاخ سابت بیت. به واسیتهی بایهکی توندهوه نهم دیو و نهو دیو نکات. شهرت نهوه نییه ههرچی دهنگ و

به دهنی گه وره یو به قووهت بڼ. تهماشا ناکهیت به شمری یو نووعه به دارځی نیسقانی ورد نه بیت؟ نه بیستوهه قولنگ بهو گه وره بییه به چنگ بازیکوه نه سیر نه بیت، قووهتی فرینی نایځ؟ هدر کس له دهنگی گه وره خوږ بکات بهو ددره دهچیت تووشی پړویه که یو یو.

شیر سونالی کرد: چوڼ یوه؟

حیکایت

دینه وتی: نه گټر نهوه پړویه ک پټگهی کموته قوناغټک، بڅ خواردن نه گټرا. گه پشته بن دارځی. ته پلن لمر داره که قایم کرابو، هدر وهقت با له داره که نکهوت نهیدا له ته پله که دهنگی گه وره ی لن نهات. پړوی تهماشای کرد له بن داره که مریشکی به چینه کردن خدریکه. پړوی فکری کرد په لاماری مریشک بدات. دهنگ له ته پله که وهات. پړوی تهماشای کرد شتیکي گه وره لمر داره که په. وای زانی به قه در دهنگی و زلیی گزشتی هیده، به تهمه عی خواردن به داره که دا سه رکهوت. په لاماری ته پلن دا درانی، وهقت بڅی معلوم کرا له پارچه پیستن و که له پیژنگی زیاتر نه یو دای به سر خویا دهستی کرد به گریان. زور پشیمانېی حاصل کرد، وتی: حریف به واسیته ی نهو دهنگه گه وره مریشکی هلاک له دهست درجوو، بهو ددره ده نه ونده گریا هه تا مرد. نه م میسالم بڅیه هینا یوه له جهناپ معلوم بیت نیسانې نه ستور زور بن هیزه، وه دهنگه نه مری جهناپ سادر نه بیت نهچم حقیقه تی حالانی گا تفتیش نه کم. شیر قسه ی دینه ی پڼ خوش یو، نیزنی دا، رږشت بڅی لای شترمه. وهقت دینه هدره که تی کرد شیر پشیمان بڅو له ناردنی دینه. فکری کرد وتی: نیشتکی زور خراپم کرد و نامه ردیم به سر خوم هینا. هوکه ما فرمویانه: لایقی پادشاهان نییه سری خو ی لای ده تایفه ناشکرا بکات. نهوول لای که سی بن جوړم و بن گونا حه پس کرا بن و دارکاریان کردیت. دروهم لای که سی له تهره پادشاهه مالی تالان کرابن. سینه م لای که سی له مهنوریهت عهزل کرابیت. چواره م لای که سی به فیسته و فساد مهنورول بیت. پینجه م لای که سی جهزا درابن و رفیقی عفو کرابن. ششم لای که سی لمر گونا له رفیقی زیاد نه زیت درابن. حوتم لای که سی خزمه تی زور بن و که م حورمهت بن. هه شتم لای که سی ته عقیبی دشمن بکات له تهره پادشاهه منع کرابن. نهم لای که سی ناره زوی زهری پادشاه بکات. دهم لای که سی له تهره پادشاهه به مهنور

قوبول نه کرابی. سې ناشکرا کردن له گڼل نم ده تایفه ټو پادشاهان زور خه تهره. له سره
 پادشاه لازمه هه تا دین و دیانته کیسه تهره نه کات سړی خوی ټو به بیان نه کات.
 حریف یې تمه پیر و یې تجربه قسه سړی خوم له بیگانه ناشکرا کرد. به یې نیمه جان
 ناردنی دینه ټو لای شتره به له عاقلان دور هو، چونکه دینه زور زیره که. نه گهر
 رڼی له درگای من نازاریکی پیدا کرد، فیتنه هه لته گیرستی، دوشمنی من له قیسه
 خه به دردار نه کات. له معنای (ان بعض الظن اثم) درچوم. له پاش نمه هر ددری
 توش به، موسته حه ققم، خوم به سر خوم هیتاوه. نیشی خو کردو ددرمانی نییه. بهو
 خه پالانه بهو دیو و بهو دیوی خویا نه کات، نیشیزاری هاته وهی دینه هو. له دور
 دینه ده رکوت، شیر تمسکینی دلی هات، له جیگهی خوی قهراری گرت. وه قتی دینه
 داخل هو به خزمه تی شیر، رسمی خزمه تی به جی هیتا، زوبانی به مدح و سنا کرده.
 وتی: نهی پادشاه له به لای زه مان دور بیت، خودا بهر قهرارت کات. نو دهنکه به
 گویی جه نابتا هاتوه، دهنکی گایده که به گیا خواردن خه ریکه، غه پرز خواردن و نو ستی
 نه بیت، فکری که ی نییه، وه غیره تی له ملی و سکی زور دور. شیر وتی: قوه تی
 چونه؟ دینه وتی: قوه تی یوم معلوم نه کراوه، چونکی به زاهیر سام و هه پیه تی نییه.
 شیر وتی: قوه به سام و هه پیه معلوم ناکړی. حوکه ما فرموویانه: ره بهای به
 قوه زهره به گیا ناگه پیت، سپی چنار له رگ و پشه دپیتته دهره وه. په هله وانا
 هه تا مو قابه لی یک نه کن قوه تیان له یک معلوم ناکړت. قوه و ره شیدی بهی
 نادم رڼی حه رب معلوم نه بیت. دینه وتی: نهی پادشاه، من به عه قی یوم معلوم
 هو زور که غیره ته و قوه تی مو قایل به گوره یی نییه، وه نه گهر رو خسته تی جه نابت
 هه به نه چم نه پیتنه به خزمه ت کردن خاکی به پیت به زوبان بلیتیتته وه، تهو قی
 خزمه تکاری له گهر دن نقش هکات. شیر له قسه دینه دلخوش هو. نیشاره تی کرد به
 هیتانی. دینه رڼی ټو لای شتره به. نو وه دفعه سونالی له شتره به کرد: له کویه
 هاتویت، چون گه یشتویت نه تم بیشه و یې خوف نه سو پیتته وه؟ شتره به نو وه تا
 ناخر قیسه سړی خوی ټو دینه بیان کرد. وه قتی دینه له حالاتی خه به دردار هو روی کرده
 شتره به، وتی: یوت معلوم یې ساحیبی نه پشه شیر، پادشاهی عومومی
 حه دیوانه، وه من فروستادم ټو لای تو. نه گهر گونا هتی له تو سادر هو عه فوت نه کات،
 لازمه به یې راوستان پچین ټو خزمه ت شیر، وه نه گهر له گڼل من نه هاتیت چیت به سر
 هات گونا هتی خوت به گهر دنی خوت. لازمه به گورجی جوابی ټو به ره وه. شتره به ناوی

شیری له زوبان دینه بیست ترس و خوفی پیدا کرد، وئی: به راستی تمنیم بکیت، له سیاستی شیر معفووزم بکیت، له خزمعت جمنایا دیم، به خزمعت شیر موشهرهف بیم. دینه به زویانی لوس و سولندی زور هر نوع بوو دلی شه تره بهی تمنیم کرد قوسور و خدیانمت له گمل شه تره به نکات، هردو کیان به جووته چوون بز خزمعت شیر. دینه پیش شه تره به گموت، خه بهری هاتنی شه تره بهی عمرزی شیر کرد. وهقتی شه تره به داخل به خزمعتی شیر بوو رسی خزمعتی به جتهینا. شیر به توندی له شه تره بهی پرسی: چوین داخل بهم خودووده بویت؟ به چ ولسه بهک گه پشته وسته نم پشته به؟ شه تره به حالاتی نووول تا ناخر بز شیر به بیان کرد. وهقتی شیر حالاتی شه تره بهی بز معلوم کرا، روی تن کرد، وئی: به شرتن لم پشته نه چته دهره به بز کس مومکین نابین دمستی نه عه دوات بز دروژ کات. خوانی نهمه تی من بز عومومی حیوانات کراوه توه. سد هزاری وهک تو لئی بخوات کم نایسته وه، هدر باقیمه، وهنیش قوسوروم دمرهق ره عیمت نه کردوه، وه عمده اله تی من ممشهوره له دنیا دا، وه تمنیم به هتا صرون نه توانیت پزیت به نیراحمت. وهقتی شه تره به نهو قسانه ی له شیر بیست، وهک غونچه ی

گول گمشایوه، وه شهرتی کرد له رووی سیدقهوه له خزمهت کردن قوسوور نهکات. شیر روتبهی به شهترهه دا . رۆژ به رۆژ روتبهی له زیادی بوو. مهحبهیهتی شهترهه له دلی شیر دا قهراری گرت، وای لێ هات بوو به وهزیر. ئینتیها، بێ تهدهیری شهترهه دهست بۆ هیچ نومووراتی نه نهرا. تهدهیر کردنی شیر و شهترهه دوو به دوو له خهلوتا نهکرا. دینه خزمهتی لای شیر نهما. دینه بۆی مهعلووم بوو روتبهی شهترهه تههقهقی کرد، نهفسی پیسی کهوته حههرکه، به دل قههری له شهترهه گرت، چونکه ناگری دلی حهسوود گر بهگری، نهووهی جگهرهه ئهسووتین. بهو قههرهوه نه شمو و نه رۆژ نارامی نهبوو. بۆ شهکووی حالی خۆی چوو له کهلله. رووی کرده کهلله، وتی: تهماشای وێجانی شیر نهکهیت؟ به جان و دل خزمهتم کرد، وه ترس و خۆفی له گا پهیدا کردبوو، به عهقل و زوبانی شیرین سههلم کرد. شهترهههم کرد به خزمهتکار، ورده ورده روتبهی درایه ههتا بوو به وهزیر، له جێگهی من دانرا. ئیستا پادشاه بهی نهمری شهترهه دهست بۆ هیچ نومووراتی درۆژ ناکات، وهخوومهتم لای پادشاه نهما. تهدهیر چییه؟ کهلله جوابی دایهوه، نهو شیرهی وت:

ئیهقارات نهکرد من کهم فیههم نیم

توولی نهکیشا، به چاری خۆم دیم

تهدهیری خۆته، دهوامی بۆ کهس پهیدا نابیت. نهو برینه به دهستی خۆت کردوته، بۆ هیچ حهکیمی چار ناکریت. له تۆ نهوه قهوما له عابیدهکه قهوا. دینه پرسی: چۆنه، بهیانی بههرموو.

هیکایهت

که لیلله وتی: نهگێتهوه پادشاهن خههرقهیهکی چاکی بهخشی به عابیدی. کابرایهکی دز لهو موعامهلهیه خههردار بوو، تهماعی کرده خههرقهکه، بهحیله چوو له عابید، بوو به دهرویش. سووددهتی خزمهتی عابیدی کرد ههتا وای لێ هات عابید نهمین بوونی له دهرویش پهیدا کرد. شهوتیک له ناوهقت خههرقهی ههگررت رۆشت. وهقتی عابیدهکه خههری بووهوه تهماشای کرد نه خههرقهکه و نه دهرویشهکه دیاره. بهفکر مهعلوومی کرد خههرقهکه دهرویش دزیویهتی، ههلسا رووی کرده رینگه بۆ دۆزینهوهی خههرقهکه. تهماشای کرد جووتن گا کیتی شهپانه. نهوهنده شاخیان له یهک داوه خۆین له لهشیان نهروات. تهسادوف رۆویهک هات دهستی کرد به خۆین خواردن. لههر تههمع خههردار نهبوو.

گاکان له یهک وهستانهوه. پټوی کهوته مابهینی همدوکیان. شاخی گاکان گیرایه په راسوی پټوی، کوشتیان. پټوی زوزان له واسیتهی تمهعهوه خوی به کوشت دا. عابید نهوهی تمماشاکرد و پوښت. شمو مایو، نزیکی شارکه بووهوه. ددروازهی شارکه داخوابو. عابید تمماشای نهکړد جیگهیهک بدوژیتهوه تا پوژ نیداره بکات. ژنی له سدریانهوه چاری به عابید کهوت بوی مهعلوم کرا غریبه، چو دهرگای لن کردوه، بریدیه مالهوه. عابید چوه ژورهوه، به تمسبیحات ممشغول بوو. نهما ژنهکه گهوواد بوو، چنده نافرتهټکی لاهو، خراپهیان نهکړد. پارهکیان گهوواده وری نهگرت. یهکنی لهو ژنانه زور جوان بوو، دوستی ههپو له نثواره دوستهکمی لای نهو نهنووست هتا پوژ. گهووادهکیان فکری فدهوتاندنی دوستی ژنهکمی کردبوو، لهبر نهوه نځهتی به کهس نه نهدا. نهو شوی عابید چوه نهوی گهووادهکه قهسدی کړشتنی دوستی ژنه جوانهکمی کرد. گهووادهکه عهرهقی زوری بژ ټکرډن. همدوکیان تهاو سهرخوش بوون، خمویان لن کهوت. گهووادهکه میقداری زهری هټنا، کردیه لوولهیهکهوه، سهرټکی نایه کونه لووتی دوستی ژنهکهوهو دهمی گرت به سهری لوولهکهوه. لهو وهتهدا کابرا پښی. ژهرهکه چوه قورگی ژنه گهووادهکهوه، له جیگهی خوی پوچی دهرچوو. عابید فکری کرد وتی: چال بژ همر کهس هلکه نهټت، خوی ټټی نهکهوت. نهو شوه به هزار سال له عابید پوښت. وهقی هتاوکهوتن پوښته دهرهوه، بدناو شارکه دا نهگمرا. کهوشدروویهک خوی به مریدی عابید نهزانی، چاری به عابید کهوت. بژ تمهپرپوک بریدیه مالهوه. نمری کرد به منالهکانی حورمهتی عابید زور بگرن و خوی بانگ کرابره سر بانگ کرابره سر زیافهت. ژنی کهوشدروو دوستی ههپو، زور نارهزوی وهسلی نهکود. نهو پوژ بوی مهعلوم بوو کهوشدروو لهسر زیافهته. جوابی له دوستهکمی گتیرایهوه وهقی مهغریب بچیته لای. تسادوف دوستی ژنهکه گهپشته پمر دهگا، کهوشدروو هاتهوه، فهرقی کرد بژ خزمهت ژنهکمی نهچیت. کهوشدروو چوه مالهوه، دوستی کرد به لیدانی ژنهکمی هتا هیلاک بوو. له پاشا بهستیوه به کولهکهوه. عابید فکری کرد رجا له کهوشدروو کات ژنهکه له عزاب نهجات هدات. هتا لهفکر پوهوه کهوشدروو خوی لن کهوت. تمماشای کرد ژنی دلاک پهیدا بوو. پوی کرده ژنی کهوشدروو، وتی: خوشکنی، بوج فلان کهست به تما کرد و نههاتیت؟ دوستایهتی نهویه تو بهجیت هټنا؟ نهوا دوستهکات له مالی نیمه دانیشترهو نینتیزاری دیدنی تو نهکات. سوتندی به دهما هاتوه نیمشوه نهچیته لای هاتووچو کردنی به نهپدی نهټیت. قوریانتم به تدبیر چپیه. ژنی کهوشدروو به

هتواشی بانگی کرده پیشهوه، وتی: نیمرۆ که ریپاوه که شیت بووه. له خۆیهوه هاتمهوه، دهستی کرد به لێدانم، وه نهمه حاله که نهیبینیت بهستومیهوه بهم کۆله کهوه، وه نه کهر شهرتی خوشکایهتی بهجن دیتیت و وهفای دۆسته کهم نه زانیت، من به کهروهه، تۆ له جینگهی خۆم نه بهستهوه، ههر ئیستا نه چم دلی دۆسته کهم ناشت نه کهمهوه، دیمهوه تۆ نه چهتهوه بۆ مالی خۆت، تا قیامهت خۆم و دۆسته کهم مه منوون نه بێن. ژنی دهلاک رازی بوو، ژنی کهوشدروی کردموهوه خۆی له جینگهی نهو بهسترایهوه. ژنی کهوشدروو رۆشیت بۆ لای دۆستی. ته سادوف کهوشدروو خهپهری بووهوه. ههستا داری هه لگرت، دهستی کرد به لێدانی ژنه که. ژنه هاواری لێ ههستا. کهوشدروو دهستی برد گازنی هه لگرت، لووتی ژنه کهی بهی، وتی: دێله سهگ سویندم نه خواړد هاوار به کهیت لووت نه بێم. نهوه جهزات بێ. سبهینهی لووت بهره به دیاری بۆ دۆسته کهت. ژنه که له ترسا بێ دنگ بوو. خۆی به خۆی ئهوت حالیکه سهره. بهزم په کێکی که نه یکات، مه شه قهت من کیشام. وه قتی ژنی کهوشدروو هاتهوه ته ماشای کرد ژنی دهلاک لووتی بهراوه، عوزر خواهی بۆ هتایهوه له کۆله کهی کردهوه و خۆی به کۆله کهوه بهستهوه. ژنی دهلاک لووتی به دهستیهوه گرت، رۆشیت بۆ مالهوه. موتهحه پیر مابوو، دهمن پێ نه کهنی. دهمن نه گریا. عابید نهو حالاتهانی چاو پێکهوت، له نیشی خودا موتهحه پیر مابوو. میقداری نیو سهعاتی ترولی کیشا. ژنی کهوشدروو دهستی کرد به دوعا. وتی: خودایه، له سپهری مار و میروو ناگه هزاری. فهرقی تاریکی و رووناکی بۆ چاوی قودرهت نیسه. مه علومه نه مایهوه بوهتانم پێ نه کات، بێ گوناوه لووتی بهروم، خودایه تۆ سهتار و غه فوور و رهحیی. لووت باعیهی زینهتی ئینسانه. به کهرم و به رهحمی خۆت لووتم له جینگهی خۆی چاک کهستهوه. له وه قتهدا میترده کهی خه بهر بووهوه، گوئی له دوعاکانی ژنه که بوو. رووی تن کرد، وتی: نهی سۆزانیی نا رهسن، تۆ بهی نه مکر و حیل یه به. دوعای گونه هکاری رووردهشی وهک تۆ چۆن گیرا نه بێ، وه موحتاجیی نه هلی فساد چۆن رهوا نه بێت؟ هوکه ما فهرمو یانه:

ته له بهی دوعا وهختی له خوا که

دل و زویانت ههردوکیان پاکه

سبهینهی دۆسته کهت لووت چاک نه کاتهوه. له پر ژنه که بانگی کرد: نهی زالم هه له سه ته ماشای قودرهتی خواکه، چونکه نه له محمد و لیللا له گوناوه دوور بهروم به جینگهی خۆیهوه نووسایهوه و له تعنه ی بیگانه نه جاتم بوو. کهوشدروی دل ساف وه قتی چرای

داگیرساند تهماشای کرد لووتی له جیگهی خۆی هاوه، دست به جی به بی گوناهیی ژنه که
نیعترافی کرد، دست و پتی ژنه که ی ماچ کرد، تله بی گمردن نازاییی لڼ کرد، سوندی
بۆ خوارد هتا به رۆح زیندوو بی خیالی خراپه دهرحق ژنه که نه کات، به قسه ی فیهنه
بارم نه کات، له ژیر تهری ژنه که دهرنه چیت، بۆ ههر شتیک موحتاج بوو به ژنه که ی
بلتیت داوا له خودا کات چونکه پهرده بۆ دوعای ژنه که ی نییه، زوو گیرا نه بیت، نه ما ژنی
ده لاک چوو ماله وه، فکری نهشی لووتی نه ما، له ته دبیری مه کر و حيله دا بوو رڼگه یه ک
بدۆزته وه له دست مه رده که ی و ته نه ی دراوسن خۆی نه جات دات. ته سادوف یه کن له
ده رگای دا، وتی: فلان کس ناساغه، وهره دستن جه جاماتی بگره. ده لاک بانگی
ژنه که ی کرد: نهو جاننایه نه سبابه کانی تیایه پدیری، ژنه که فرسه ته زانی، هه لسا
گوژزانی دایه، وهستا گوژزانه که ی له دست گرت. وتی: گوژزان به ته نها چی لڼ به کم،
فری دا، وتی: جانتام لازمه. ژنه که هاواری دست پڼ کرد: نای لووتم! نای لووتم! ژنه که
خۆی به نه رزدا تل نه دا. له هاوار هاوار دراوسیکانی کتیبونه وه. تهماشایان کرد کراسی
ژنه که خۆیناوییه و لووتی به راهه. روویان کرده ده لاک: وهستا له سه ر چی لووتی نهو
زه عیفه ت به یوه، گوناهی چیه؟ وهستا نه زوبانی ثیقرار وه نه زوبانی ئینکاری بوو، وه ک
که رو لال وهستا. فکری نه کرد یاره یی نه مه خه وه یا ناشکرایه. نهو مه سته له که وه ته دم
خزم و نه قهره یی ژنه که. وه قسین رۆژ بۆ وه، عابید رۆشته دهر وه چوو بۆ دیدنی قازی،
ناشایه تی کۆنیان بوو. نه ما نه قهره یی ژنه که وهستای ده لاکیان هه لگرت چون بۆ
مه که مه ی شهرع، وتیان: قازی نه فندی تله بی حقوقمان نه که یڼ، نه م ده لاکه به بی
گونا وه لووتی نهو ژنه ی به یوه، قازی سونالی له ده لاک کرد: له سه ر چی لووتی نهو ژنه ت
به یوه، عه پیدارت کردوه؟ ده لاک زوبانی جوابی نه بوو. قازی به نه مری شهرع نه مری کرد
لووتی ده لاک له جیاتیی لووتی ژنه که به یڼ. عابید هه لسا وتی: قازی نه فندی سه ر که.
له مه عنای قسه ی من بفکری، دز خه رقه ی منی نه به ردوه، گا کتیبیه کان رۆبیه کیان
نه کوشتر وه، زه هر ژنه که ووا دی نه کوش، ژنی ده لاک که وشدروو لووتی نه به یوه نه مانه
عووموم خۆمان به سه ر خۆمان هیتا وه. قازی له ده لاک خۆش بوو، نه مری کرد به عابید:
لازمه حه قیه ته ی نه م قسانه به یان به فدرموویت. عابید له نهو وچ تا ناخر نهوی دیبوی بۆ
قازی به یان کرد، وتی: نه کهر من تاره زووی دهر ویش گرتتم نه نه بوو، دز به خه رقه که م شاد
نه نه بوو. نه کهر رۆی ته مه عی خۆین خواردنی نه نه کرد، سکی به شاخی گا کتیبیه کان نه
نه در. نه کهر ژنه که ووا ده که قسه دی کوشتنی جوانه که ی نه نه کرد، زه ره که نه نه که یاره وه

قورگی بیکوئی. نه‌گەر ژنی ده‌لاک واسیته‌ی به‌یه‌ک گه‌یاندنی دوو گونا‌ه‌کار نه‌مه‌بو، لوتی به ده‌ست که‌موش‌دروو نه نه‌پا. قازی نه‌فه‌ندی بۆت مه‌علوم بێ ڕیگه‌ی چاکه چاکه‌یه، ڕیگه‌ی خراپه خراپه‌یه. تۆیش ناگه‌دار به.

که‌لیله وتی: ئه‌م می‌ساله‌م بۆه هه‌تایه‌وه تا لیت مه‌علوم بیت ته‌دبیری خۆته، بۆ که‌س چار نا‌ک‌رت. قسه و نه‌سیحه‌تی من ته‌نسیه‌ر له تۆ نا‌کات. له نه‌وه‌له‌وه پێم وتیت: نه‌ی ره‌فیق، نزیک بوون به پادشاهان فیتنه و به‌لایه. بۆ جیسی ئیحه دروست نییه نزیک به شیر بکه‌وین، چونکه جیگه‌ی ئیحه ناو توورکه‌لانه و نیجاده‌ بوونی شیر به پادشاه خه‌لق کراوه. زۆرم له‌گه‌ل وتی بێ فائیده بوو. ئیستا ته‌دبیری تۆ لای من نه‌ماوه.

دینه وتی: فهرمووده‌کانت عوموم روو له راستیه. مه‌علومه ئه‌م نیشه خۆم کردومه. نه‌ما نومه‌د ده‌که‌م ئه‌م گرتیه‌ی سه‌ر دلم به واسیته‌ی نوفوسی موپاره‌کته‌وه بک‌رتیه‌وه و ڕیگه‌یه‌ک به عه‌قل و زیره‌کیی خۆت بدۆزیته‌وه له مه‌راق نه‌جات بيم.

که‌لیله وتی: نه‌وه‌ل ده‌فه تۆ فکری وه‌زاره‌ت کرد، من دووربینی ئه‌م نیشه‌م کردبوو. وه ئیستایش نه‌گەر به قسه‌ی من نه‌که‌یت له‌سه‌ر ئه‌م خه‌یاڵانه لا‌چۆ، کونجی قه‌ناعت بگه‌ر. وه نه‌گەر هه‌وای وه‌زیری داویه له سه‌رت ته‌دبیری لای من نییه، خۆت حاکی نه‌فسی خۆتی. وام بۆ مه‌علوم بووه فکری تۆ بۆنی خوینی لی دیت، قسه‌ کردم له‌گه‌ل تۆ بێ فائیده.

دینه وتی: نه‌توانم به حيله‌ کاری بکه‌م شه‌تره‌به له‌م نزیکانه دوور به‌خه‌مه‌وه، له وه‌زیری عه‌زلی بکه‌م، نه‌ما نه‌ترسم پێم بێتن نا‌نیسانی کرد، وه نه‌گەر واز بێتم لای به‌چوک بێ حورمه‌ت بيم. وه مه‌قسه‌دی من فیتنه و به‌خاله‌ت نییه، مه‌قسه‌م جیگه‌ی خۆمه، چونکه حوکه‌ما فهرموویانه: بۆ پێنج ڕیگه سه‌عی کردن شه‌رتی عه‌قله. نه‌وه‌ل ته‌له‌ب کردنی ڕوته‌یه‌ک حورمه‌ت په‌یدا بکات. دووم خۆ پاراستن له زه‌ره‌ری به ته‌جره‌به مه‌علوم کرابین. سێهه موخافه‌زه‌ی نیشی مه‌نفه‌عه‌دار بیت. چواره‌م خۆ دهره‌تانه له ڕیگه‌ی هه‌لاکه‌ت. پێنجه‌م جه‌لب کردنی نه‌شیایه‌ک ده‌فی دوشمنی بێ بک‌رتیت. وه له جه‌ناپ مه‌علوم بێ ئاره‌زووی من له جیگه‌ی خۆم زیاتر نییه. له‌لام زۆر زه‌حمه‌ته شه‌تره‌یه‌ک دوینی دوشمن به شیر بوو نه‌م‌رۆ له جیگه‌ی من وه‌زیره. ئیستا نه‌وه به مه‌سه‌له‌ت نه‌زانم فیتنی بدۆزمه‌وه له شه‌تره‌به ئه‌م بێشه‌یه جی بێتیت و ڕیگه‌ی فیرار بک‌رتیه‌ پیش. منیش له جیگه‌ی خۆم به دلێکی خوش دانیشم و نیسه‌راحه‌تێکی ته‌واو بکه‌م، وه له جووته

چۆلەكەكە كەمتر نېم كە ئىنتىقامى خۇيان لەۋاشە سەند.

كەلپەلە وتى: چۆن بوۋە؟

جېكىيەت

دېنە وتى: ئەگىر نەۋە جوتۇن چۆلەكە لەسەر لەقەدارى ھىلانەيان دروست كىردى،
ۋاشەيك لەسەر ئەۋ شاخە ھىلانەيان كىردى. ئەۋ ۋاشەيك ۋەقتى لە شاخ ئەھاتە خوارمە
ھەرۋەك بىرۋەسكە تېز نەۋرۇشت. زۆر دانىسا خەرىكى راکردنى چۆلەكە بوۋ. ۋەقتى
پەلامارى كۆمەلە چۆلەكە ئەۋ لە ھەزار يەككىلى لە ژۇر چىگ دەرنەنچوۋ. جوتە
چۆلەكە قەقىرەكان ھەر ۋەقت بېچوۋيان ھەلەھىتا، نىك بە فرىن ئەۋون، ۋاشەيك ئەۋون
غومومى ئەۋون دەرخواردى بېچوۋەكانى خۇي ئەۋ. چۆلەكەكان لە ۋاسىيە (حب الوطن
من الايمان) تەركى ئەۋ ھىلانەيان بۆ نەۋەكرا. چەند سالى ئەۋ ۋەزەلەتە دەۋامىيان كىرد.
ئىنتىھىا سالى بېچوۋيان ھەلەھىتا، نىك بەۋە بوۋون فرىن، باۋەكە دايەكان زۆر بە
عەجەلە تەلىمى فرىن بە بېچوۋەكان ئەۋەك. ۋەقتى بېچوۋەكان زىۋەكە-زىۋەكان
ئەۋەك، دايەك ۋە باۋەكانىان ئەۋەكان. يەككىلى لە بېچوۋەكان زۆر زىۋەكە، بە عەقلى بۆ
مەۋلوم بوۋ دايەك ۋە باۋەكانىان تەسكى ھەيە. سەۋەبى گىرمانى لە دايەك ۋە باۋەكى پىرسى.
جوابىان دايەۋە: ئەۋ ئەۋلاد لە ئىمە مەپرسە، لە فرىتسكى چاۋمان ۋە لە كۈنى جەگەرمان
بەپرسە. بۆت مەۋلوم بۆ چەند سالى ئىمە جەگەرمان كۈن كۈن بوۋە لە دەست ۋاشەيك زالىم.
بە تەۋاۋىي ھالەتى ۋاشەيك بەيان كىرد. بېچوۋەكە وتى: لازىمە ئىمە سابىر بىن بە قەزاۋ
قەدەرى خۇدا. خۇدا دەرد ئەۋاد دەرمانى بۆ ئەۋەتت. لەسەر ئىمە لازىمە تەدبىر ۋە ئىۋەش
سەۋەبى بىكەن، بەلكى دلى ئىۋە سەۋەبى ئىمە لە ھىلاكەت دەرچىت. بۆ دۆزىنەۋە ئەۋ
بەلەيە روۋ بىكەن بۆ سەۋەك، لە يەككىلى دەرمانى ئەۋ ھىلاكەتە پىرسى. جوتە چۆلەكە بەۋ
قەسەيە دلىان خۇش بوۋ. يەككىلىان باقى مایەۋە بۆ خەمەت كىردنى بېچوۋەكان ۋە
يەككىلىان فرى روۋى كىردە سەۋەك، مېقدارى رۇشت، لەسەر دارى نىشەۋە، فەكرى كىرد
سۇلال لە كىن كات، دەرمانى چۆن بدۆزىتەۋە؟ قەۋارى كىرد تەۋەش ھەر رۇج لەبەرى ھات
دەردى خۇي بۆ بەيان كات. تەسادۇف تەۋەش قاقنەز ھات. ئەۋ قاقنەز تازە لە مەۋەدى
ناگەر ھاتبەۋە دەرۋە. ۋەقتى چۆلەكە چاۋى پىن كەۋت عەجىب تەپرىكە، شەكلى غەرىبە،
چوۋە بەردەمى، بەزەلىلى رەسمى ئەۋەبى بەجىتەتە. قاقنەز تەماشى ھالەتى چۆلەكە
كىرد، سۇلالى كىرد: بۆچ عاجزىت؟ ئەگەر ۋاسىيە پىرسىيەتە، دوۋ سى رۇز لىرە بە، بە

نیسراحت بیروزیرو. وهنگه دردیکی کهت ههیه، بهیانی بکه، به قه در مال سهعی بکه. چۆله که به گریان حالاتی زولسی واشی بۆ قاقنهز گتهایهوه. وهقتی قاقنهز نهو قسانهی بیست، دلی گری سهند، وتی: دل خوش به نیتیقامت نهستیم. نیمشه و ناگر نهتم به هیلانهی واشوه، خۆی و پتچوه کانی نهسووتینم. چۆله که که دل خوش بو. قاقنهز وتی: هیلانهی خۆتم نیشان بده. بهی خۆف لای چۆله که کانت نیسراحت بکه. شهوئ من دیم بۆ لای تۆ، وهره هیلانهی واشه کهم نیشان بده، ناگریان تن بهر نهدهم. چۆله که به دلیکی خوش رووی کردهوه هیلانه کی. وهقتی شهوی بهسراها، قاقنهز میقداری ناوجنسی خۆی کۆکردهوه، میقداری نهفت و کۆگردیان هه لگرت، روویان کرد بۆ لای چۆله که، به نیشارهتی چۆله که هیلانهی واشه یان دۆزییهوه. واشه له گه ل پتچوه کانی نیسراحت نووستبوون. قاقنهز نهفت و کهریتیان پۆانه هیلانهی واشه، له پر گری سهند. واشه و پتچوه کانی عوموم سوتان. چۆله که کان له هیلکهت نه جاتیان بو.

دینه وتی: ئهم مهسته له یه بۆیه هتایه وه نیشانی بچووک هه چهند قروه تی نییه، نه عا فکری به قروه تی ههیه.

که لیلله وتی: مه علومه حالی حازر شه تره به وه زیره، روتبه ی له عومومی نومره زیاتره، ساحتیب قروه ته. شیر بن ته دبیری شه تره به دهست بۆ هیچ نیشی درێژ ناکات. حورمه تی زۆر لای شیر پهیدا کردهوه، دهروونی مه حبه تی شه تره به له دلی شیر زۆر زهحمه ته، چونکی پادشاهان روتبه یان به هه رکس عه تا کردو رووی مه حبه به تیان به هه رکس دا، به خیانه تیکی گه وه نه بی مه نهور عدل ناکا.

دینه وتی: له وه زیاتر ته دبیری پاشا عوموم لای من بو، وه نیستا من مه حروم بووم، شه تره به له جیگهی من وه زیره. مومکینه بهم نزیکانه شیر به واسیته ی شه تره به وه تووشی زه ره ببن. هوکه ما فه رمو یانه: واسیته ی مولک ویرانی پادشاهان شهش ده ره جیه. نهوول دور کردنی عوله ما له خۆی. دووم لهشکری بن سیلاح بنتریه سه ر دوشمن. سیههم قه هراوی و به قسه ی ژنان مو عامه له بکات. چواره م نه مر بکات به ویرانی مهمله کهت. پینجهم توند ته ییعهت و ساحتیب زه جرو لیدان بن. شهشم خولقی جهلی بن، مهسه لا له جیگهی سولج نه مر کات به شه ر. له جیگهی شه ر نه مر کات به سولج. سولج وه یا شه هه ر یکه له جیگهی خۆی به کار دته. له جیگهی گول، گول به وینه، له جیگهی درک، درک.

که لیل و تنی: و آن زمان بز کوشتنی شهر به پشته به ستوده ناره زو و نه که بیت شهر به به هلاکت به ریت. بزت معلوم به هر کس ناره زو و نازاری که سیتیکی بیت، ناخری به شیمانیهی له دوو دیت، وه هر کس تماشای خراپه بکات و عیبره تی لئ و مرگرت نه وهی به سر دیت به سر پادشا زالم که هات:

ناخری که و ته سر ریگی چاکه.

دینه پرسبی: چۆن بووه؟

هیکه به ت

که لیل و تنی: نه گرت نه وه له مهر پیش پادشاییک بوو زالم، دهستی ته عه دای به سر نه هلی مه مه که تدا دیت کردبوو، په عیبت هاتبوونه په زاله ته وه، دهستی دوعایان بز ناسمان بلند کردبوو. رۆژی پادشا چوو بز راو. وه قتی له راو هاته وه نه مری کرد به جارچی به ناو مه مه که تدا جار بدات له سر نه مری پادشا هر کس مالی که سن بدزی وه یا بیخوات، له جیاتی یک فلس یک دانی دهر نه کیشرت، وه هر کس قه تل بکات نه کوژرتته وه، وه هر کس عهره ق بخوات قه تران نه کرتته قورگه وه، وه هر کس دزی کرد دهستی نه برن. زولم کردن نه ما. شاره که نه مین بوو. وای په عیبت خسته نه سراحه ته وه دهر گایان به شو داننه خرا، چه یواناتیان به پاسه وان نه چوه سه حراو نه هاته وه مالی ساحیبی.. رۆژی یکتی له مه حرمه کانی خاصه سونالی له پادشا کرد: دهر گرانندی زولمه ت به عه دالت واسیته ی چی بوو؟ پادشا جوابی دایمه و تنی: رۆژی چوو بز راو، ته ماشام کرد سه گن په لاماری پتویه کی دا، قاچی شکاند. پتوی له ترسا خوی کرد به کونیکدا. نه ونه دهی به ین نه بوو کاراین به ردی له دست بزوه دای له قاچی سه گه که، قاچی شکا. نه ونه دهی به ین نه بوو نولاغن له قه ی دا له قاچی کابرا، قاچی کابرا شکا. میقداری رتگه رۆشتن، قاچی نولاغه که چوو به کونه مشکدا، قاچی شکا. وه قتی نه مانم دی فکر هاته وه سرخوتم، بزوم معلوم بوو ناخری خراپه خراپه یه. لمو واسیته وه تهرکی زولم کرد.

که لیل و تنی: نه میسالم بزیه هیتایمه له نیشی خراپه بترسیت.

حه دیسی سه حجه: (من حفر بئرا لاییه وقع فیه). بیر بز هر که سن هه لکه نی به نیسب خوت نه بیت.

دینه و تنی: من فکری زولم نیسه. مه زلوم نهید یعی حقوقی له زالم کرد گوناوی

نییه. مه زلوم فکری نازاری زالم بکاتهوه به نازاری بگه به نیت، زور پین خوشحال نه بین. که لیلله وتی: وام بۆ معلوم کراوه به ره حه تی شه تر به بۆ تو دور ناکه ویتته وه چونکی شه تر به قوه و ره فیهی له تو زیاتره و له تو گه ورتیه. بچوک موقابه لهی له گهله گه ورتیه پین ناکری.

دینه وتی: بیناغدی نیش به قوه و گه ورتیه نییه. ته دبیر و عه قه له قوه و گه ورتیه زیاتره. نه وهی به ته دبیر دروست نه بین، به قوه چار ناکریته. مه گه نه ته بستوه قه له به ته دبیر و حهله ماریکی له ناو بره؟ که لیلله وتی: چۆن بووه، به یانی به ره موو.

هیکایهت

دینه وتی: به بستومه قه له له کونه به ردی له سه ره شاختیک هیلانهی دروست کردبوو، نزیک به هیلانه کهی کونه ماری بوو. نهو ماره پین رهزا بوو، به هه ناسه گیای سه وری وشک نه کرد. ناوی دهی زه هری هیلانه بوو. هه ره قه له پیچووی هه له هه نا، ماره که نه چو نه یخوارد. جگه ری قه له که کون کون بوو بوو. قه له شکاتی نهو زولمه ی بره لای چه قه له، به چه قه لهی وت: نهی ره فیهی په ریشان بووم به ده ست زولم کردنی ماری به ده نه تواره وه. فکرم هه به حه قی خۆم له مار به ستیم. چه قه له وتی: به چ فکری حه قه له مار نه ستی؟ قوه ته ته به سه ره مارا مرمکین نییه. قه له وتی: فکرم نه وه به وه قتی مار خه وی لێ که ورت، نه چ به چنگ چاوی ده ردیتیم. وه قتی کوتر بوو نیقته یاری ناین به ته سه ره هیلانه که م پیچووه کانم به ورت. چه قه له وتی: نهو فکری تو له عه قه له عاقلان دووره. عه قه له اران بهو نه وه خویان تووشی هیلانه ته کردووه. نه بیت به ماسی گه ره که. بۆ مردنی قره انیک خوی به مردن دا.

قه له پرس: چۆن بووه، به یانی به ره موو.

هیکایهت

چه قه له وتی: ماسی گری بوو. له سه ره گۆمه ناوی قه راری گرتبوو. ناو گۆمه که پین بوو له ماسی. رۆژ به رۆژ به قه ده ره کیفایهت ماسی نه گرت، نه یخوارد. چه ند سالی بهو نه وه نه یاره ی نه کرد. وه قتی پیر بوو قوه تهی نه ما، له گرتنی ماسی سه ست بوو بوو. به خوی وت. به پیری گه یهستم. له سه ره نه ماوه زه خه رم نییه. وه قته نه ماوه. وا چاکه به حهله میقداری

زه‌خیره دابنیم بۆ پاشه رۆژ. به عاجزی، به شه‌له شهل چوه قه‌راغ ناوه‌که. قرژانگیک چوه پیتشده‌می ماسیگره سونالی کرد: بۆج وا عاجزیت؟ ماسیگره جوابی دایه‌وه: مردن له‌م حاله خوشتره و له‌تۆمه‌علومه ژبانی من به واسیته‌ی ماسیی نهم گۆمه‌وده‌یه. چهند ساله من که‌م خواردن نه‌بووم، وه ماسییه‌کانیش که‌م نه‌بوونه‌وه. نیم‌رۆ ته‌ماشام کرد دوو پیایوی تۆره‌وان به قه‌راغ تیره‌دا رۆیشتن، وتیان نهم گۆمه ماسیی زۆره. یه‌کتیکیان وتی: فلان جۆگه ماسیی زۆره، لازمه نیم‌رۆ بچین ماسیی نه‌و جۆگه‌یه بگرین. بۆ سببه‌بنی دیتنه‌وه. ماسیی نیره عوموم نه‌گرین. له‌و وه‌قته‌وه نه‌و قسه‌یه‌م بیستوه. رۆج هاتوه‌ته سه‌ر دهنوکم. قرژانگ نه‌و قسه‌ی له ماسیگره بیست. گه‌راپه‌وه خه‌به‌ری به ماسییه‌کان دا. ماسییه‌کان که‌وته مه‌راقه‌وه ته‌دبیریان کرد له‌گه‌ل قرژانگ بچنه خزمه‌ت ماسیگره چاره‌یان بۆ بدۆزیتوه. عومومی ماسییه‌کان له‌گه‌ل قرژانگ چون بۆ لای ماسیگره، وتیان: له‌ زوبان جه‌نابه‌وه قسه‌یه‌ک به‌ نیته‌ گه‌یشتوه، ده‌رمانی چیه؟ ته‌دبیریکمان بۆ بدۆزه‌وه. حوکه‌ما فه‌رموویه: دوشمنی عاقل له‌ دۆستی نه‌زان چاکتره. وه‌مه‌علومی جه‌نابانه‌ ژبانی تۆ به واسیته‌ی نیته‌وه مومکین نه‌بین. نابن قوبول بکه‌یت نه‌ جه‌نابت و نه‌ نیته‌ تووشی هیلاکه‌ت بین. مسئله‌ه‌ت چیه به‌یانی به‌فرموو.

ماسیگره وتی: له‌و وه‌قته‌وه نه‌و قسانهم بیستوه، هتێ نۆنۆم نه‌ماوه. له‌وه زیاتر به چاک نازانم نیوه نه‌قل بکه‌م، له‌م نزیکانه گۆمی شاره‌زام، ناویکی رووناک، زخی، وه‌ک پی‌رۆزه دیاره، له‌ رتگه‌ی به‌نی ئاده‌سه‌وه دووره‌و، قوولی گۆمه‌که به‌ نه‌وعینکه هیچ غموواسن ناتوانن بچیتته‌ ناوی، وه‌ نه‌گه‌ر قوبول نه‌که‌ن عومومستان نه‌قلی نه‌و گۆمه نه‌که‌م. ماسییه‌کان عوموم قوبولیان کرد، وتیان وه‌قت دره‌نگه. ماسیگره وتی: لازمه هه‌ر رۆژی میقداریکتان نه‌قل بکه‌م. ماسییه‌کان رازی بوون. ماسیگره رۆژی میقداری ماسیی به‌ دهنوک نه‌برد له‌ ده‌وری گۆمه‌که نه‌یخوارد. چهند رۆژی به‌و فیتله ماسیی نه‌خوارد. نه‌ما ماسییه‌کان نه‌وی باقی مابوون ده‌خیل و ئامانی ماسیگره نه‌بوون زوو نه‌قلیان بکات. قرژانگ فکری گۆمی تازه‌ی که‌وته سه‌ر. رووی کرده ماسیگره: لازمه نه‌قلم بکه‌یت، بۆ ره‌فیه‌که‌اتم بێ تاقت بووم. ماسیگره فکری کرد دوشمنی له‌مه زیاتر نیسه، وا لازمه نه‌میش به‌ جیتگه‌ی نه‌وان بکه‌یه‌نم. خواردنی نهم ماسییه‌یه‌ سه‌هله. قرژانگی هه‌لگرت، رووی کرد بۆ جیتگه‌ نیتسانی ماسییه‌کان. وه‌قتی قرژانگ چاری به‌ نیتسانی ماسییه‌کان که‌وت بۆی مه‌علوم بوو قسه‌ی ماسیگره فیتل بوو، درۆیه. قرژانگ فکری کردوه وتی: عاقل بۆی مه‌علوم کرا دوشمن قه‌سدی نه‌کات، سه‌عی بۆ نه‌جاتی

نکات زور بن غیره تیهه. وه نیستا من بۆ نهجاتی خۆم سه عی بکهه حال له دوو نهوع خالی نایه. نهووه لا نهگهر نهجاتم بوو به مهردی ناو نه بریم. وه نهگهر نهجاتم نه بوو ناو گوم نهگهر ههروهک وتووین: دوشمن روو به روو هات، بۆ دهفعی زهره به له کردن لازمه تا رۆح دیته دهه. قرژانگ ههردوو قاچی برد بۆ گهردهنی ماسیگره، توند گرتی. ماسیگره قووتهی نه ما بهو له بهر پیری، بن هوش بوو، کهوته خوارهوه، مرد، رۆحی دهه رچوو. قرژانگ له گهردهنی بهووهوه، رووی کردهوه جیگهی نهووهلی. خه بهری حیلهی ماسیگره ی بۆ باقیی ماسییهکان بهیان کرد. تهعزیهی مردنی ماسییهکان له فکر چووهوه له خۆشیی مردنی ماسیگره.

چه قه له به قه لی وت: نهه ماسیالهه بۆیه هینایهوه تا پزانیت زور کهس بهوون به مهکر و حیلهی خۆیان له ناو چوون (ولا یحیی المکر السی). بۆت مهعلوم بن من رتیهکه به تۆ نیشان نهدهم باعسی نهجات بن نهگهر موخته دیری.

قه له وتی: ههه نهمری له ته رهف جهنا بهته بهکری باعسی مهمنوونیهه. چه قه له وتی: روو بهکهره ناوه دانیهک، لهباسی ههله خرابه، بهدمنوک ههلهگره. ورده ورده بهه، له چاو ساحیب لهباسه که گوم نه بهت ههتا نهگه بهت سه ره که، لهباسه که بهه بهسه ره که دا. وهقتی ساحیب لهباس چاوی بهمار بهکوئی نهیکوژیته، تۆ له دهست زولعی مار نهجات نه بن. قه له بهو ته بهسه رووی کرده ناوه دانیهک، تهماشای کرد ژنی به غوسل کردن خه ریکه. قه له دهنوکی مالی به سه که بهی ژنه که دا، بردی. ژنه که خۆی پۆشته کردهوه، شوین قه له کهوت ههتا نزیک به کونه مار بهووهوه. قه له سه که بهی خسته خوارهوه بهسه ره مار که دا. وهقتی ژنه که نزیک به سه که بهی بهووهوه، چاوی به مار کهوت، بهردی بۆ مار هاوشت، کوشتی. چوو سه ری پان کردهوه سه که بهی کهی ههلهگرت و رۆشت.

دینه وتی: هینانهوهی نهه ماسیاله بۆ نهوه بوو تا بۆت مهعلوم بن نهوهی به ته بهسه دروست نه بن، به قووهت مومکین نایه.

که له لیه وتی: شه ته به قووهت و فکری له تۆ زیاتره، هه ره هه تۆ مه کسه و حیله کنه که بهتهوه، شه ته به به بهک دهقیقه بهلای نهکاتهوه. مومکینه تۆ له که مینی شه ته به نهجات نه بن، شه ته به نیسی تۆ تهواو نهکات. قسهی که روتشکه کهت نه بهستوه، فکری گرتنی رتویه کهی کرد، خۆی تهووشی به لا کرد.

دینه وتی: چۆن بهوه؟

که لیل و تی: نه گیسر نهوه گورگیتکی برسی له سه حرا بۆ خواردن نه گهرا، تووشی کهرویشکی هات له بن سینه ری دهو نیکدا نووستبوو. گورگ پروی کرده کهرویشک. کهرویشک خه بهری بووه. فکری راگردنی بوو، گورگ بانگی کرد، وتی: خۆت هیلاک مه که، بێ فائیده له دستم ده رانچیت. کهرویشک له ترسا له جیگهی خزی وشک بوو. به گریانه وه وتی: نه زانم نه میری چه پوانات برسیه ته بێ تاقه تی کردوه نه ما به زه عیفیتکی بۆن ناخۆشی وه که من تیر ناخوات، وه نه گه به سه سه حه ته نه زانیت له م نزیکانه کونه پتویهک شار هزم. له بهر قه له وی قوه ته پۆشتنی نه ماوه. وام بۆ مه علوم گراوه گوشتی له ناوی حدیات خوشترو له شه کر شیرینتره. وه نه گه به زه حه ته نه زانیت، من به فیل ده ر خواردی جه ناهتی نه دم. کیهیه تی خواردنی تۆ نه کات. وه نه گه نه دۆز رایوه به نه ده نسیرم له ژیر ده ستی جه ناهتا هر نوع نار هزو نه کهیت همدی زیادیم نییه. گورگ به قسه ی کهرویشک را زی بوو. پرویان کرد بۆ کونی پتوی، نه ما نه و پتویه ژۆر زیره ک و عاقل بوو، ده رسی شه یانی دا نه دا. دنهای ژۆر دیبوو، چنه ده هزار ته له ی به پای کلکی ته قانده بوو، له زیره کیدا بێ نه مه سال بوو. کهرویشک له گه له نه و پتویه دا له قه دیه وه مه نازه عه یان بوو بوو. به فرسه تی زانی حقه ی خزی به کاته وه. گورگی هینایه ده رگای کر نه پتوی. خزی چوه ژووره وه، سه لامی له پتوی کرد به ره سمی خۆیان. پتوی نه حترامی ژۆری گرت. سوئالی له کهرویشک کرد: مه سکینه به نیش ته شریف هاتی؟ کهرویشک وتی: موده تیکه به خزه ته نه گه یشتوم و له قور سوریم بیوره، وه نیستا فرو ستاده م له ته ره ف عه زیزی میسروه داخل به م ناحیه بووه، شۆره تی سالحیی جه ناهتی بیستوه، نیراده ی چاوپتیکه وتی جه ناهتی هیه، وه نه گه ته شریف نار هردن چاوپتیکه وتی پادشاه نه فه رمسویت، مویاره که. وه نه گه وه قه ت موساعده نکات، ده فعه یه کی که به خزه ته نه گه ین. حالی حازر پادشاه ده ره وه مه ستاوه، وه ده سه سه ری جه ناهته. پتوی له قسه کردنی کهرویشک بۆ مه علوم کرا نیش له کوپیه. فیه کرد وا لازمه زه هری خۆیان ده ر خواردی خۆیان بده م. له پاشا پتوی هه ستا، وتی. دائیه بۆ خزه ته میوان سفره م کردوه ته وه، وه خواردن لای من نیتیه ی نایه ت. لازمه ته عامی حازر به کم لایقی خواردنی عه زیزی میسر بیت، چونکی عه زیز منی سه ره ره ز کردوه. لازمه خانوه که پاک به که مه وه وه فره شی لایقانه را به خم. کهرویشک وای بۆ مه علوم کرا زوبان لروسی ته نسیری له پتوی کردوه. کهرویشک وتی: قوربان، زه حه ت لازم ناکات.

عه‌نیز پيساوتیکی بڼ هه‌وايه. ناره‌زووی ته‌عام و جيتگه ناکا ئيللا نه‌هه بڼ و بز ته‌به‌رپوک هاتوته خزمه‌تت. پتوی وتی: «ازا انزل الضيف، نزل برزقه». شه‌رتی ميوانداری لازمه. من حازرم. که‌رويشک چوه دهره‌وه، مژده‌ی به‌گورگدا پتوی خه‌ل‌تا. (لکل جدید لذت)، ته‌عريفی گوتشتی پتوی بز گورگ کرد. گورگ بز خواردنی گوتشته‌که‌ی دانی تيژ کرد، نه‌ما پتوی له‌وه‌پيش چالتيکی قولی له‌کونه‌که‌دا هه‌لکه‌ندبوو، بز پوتتيکی ته‌نگانه سهری چاله‌که‌ی به‌پووش داپوتشيبيو، له‌جيتگه‌به‌کی که‌وه کونيکی بز دهرچوونی خوی کردبوو، پتوی پتگه‌ی نه‌روه‌لی گوم کرد، پتگه‌ی خسته سهر چاله‌که. له‌کونه‌که‌وه بانگی کرد: فرمون، ميوانی خو‌شه‌ويست! که‌رويشک به‌شه‌وقتیکي ته‌واو، گورگ به‌ناره‌زووی گوشت خواردن، چونه‌کونه پتوييه‌وه، وه‌قتی به‌خويان زانی هه‌ردوکیان که‌وته چاله‌که‌وه.

گورگ بزی معلوم بوو فیتلی که‌رويشکه، په‌لاماری که‌رويشکی دا، هه‌ليدري، خواردی. پتوی به‌سه‌لامه‌تی له‌کونه‌که‌چوه دهره‌وه.

که‌ليله وتی: ئه‌م ميسال‌ه‌م بزيه هتايه‌وه بزت معلوم بڼت ئينساني عاقل تووشی داری به‌لا ناپيت، وه‌که‌ستی عه‌قلى بوو به‌قه‌ی فیتل باوه‌ر ناگات.

دښنه وتی: چاک نه‌فه‌رموويت، نه‌ما بزم معلوم بووه شه‌تره‌به مه‌غروره وه له‌فکری من بڼ خه‌به‌ره. نازانی من دوشمنم دهرحق په‌يدا کردوه. حيله له‌دوستايه‌تي‌دا دروست نه‌هڼ، مه‌که‌ر هڅکايه‌تی بڼچوه شتيره‌که‌وه که‌رويشکه‌که‌ت نه‌بيستوه چۆن که‌رويشک به‌عه‌قل وردی خوی شتیری له‌ناو برد؟

که‌ليله پرسى: چۆن بووه؟

هڅکايه‌ت

دښنه وتی: نه‌گتښته‌وه له‌ته‌ترافى به‌غدا سه‌ه‌وزاييه‌که‌ بوو بۆنى به‌هه‌شتی لڼ ته‌هات. گولئ په‌نگاو په‌نگ عه‌کسى چاوی نه‌برد. له‌هه‌م‌وه‌ نوع‌ه‌ه‌يوانات و درونده‌و بالنده‌ جيتگه‌يان تيا دروست کردبوو. له‌نزیک نه‌و باغه‌ شتيرتيکی توند ته‌بيعه‌ت په‌يدا بوو. هه‌م‌وه‌ رۆژ مي‌قداری هه‌يواناتی نه‌و باغه‌ی نه‌گرت نه‌پخوارد. حالی هه‌يوانه‌کان زۆر ته‌هلوکه‌ بوو، ئيسراحه‌تيان نه‌مايو. نيهايه‌ت رۆژئ عومومى هه‌يوانه‌کان کوتوبونه‌وه چونه‌ خزمه‌ت شتير، نيزه‌اری خزمه‌تکاريان کرد، شتريان به‌پادشای خويان قوبول کرد. قه‌راريان دا له‌وتير نه‌مري شتير نه‌چنه دهره‌وه. وتیان: نه‌ی پادشاه، نيحه‌ له‌وتير هڅمايه‌ی

جەنابتا ئەزىزىن و تەدبىر تەكمان بەدەستەمە، ئەگەر موافەقەت ئەمەرموویت. شىر وتى: بەيانی تەدبىرەكە تان بەكەن. وتیان: فەرمان ھەيە قورعە بەكیشین، ناوی ھەركەس دەرچوو ئەو رۆژە بۆ خواردنى جەنابت حازر بەكریت. ئەمرى جەنابت چىيە؟

شىر موافەقەتى كرد. وتیان: لازمە لە جەنابت شەرت و پەیمان وەر بەگرىن، وە ئەمە ئەمىنى لە حالى خۆمان پەيدا بەكەين. شىر بە پەسمى خۆيان شەرت و قەدرايان بەست. چەند موددەتى لەسەر ئەو قەرارە دوامیان كرد. ناوی ھەر ھەيوانى لە قورعە دەر نەچوو، پوختیان نەكرد، لەبەردەمى شىر دائەنرا نەيخوارد.

رۆژى قورعە بەناوى كەرويشكىك دەرچوو. بۆ خواردنى شىر حازر كرا. كەرويشك پرووى كردە پەفەقەكانى، وتى: ئەتوانن سەعاتى تەنخىرم بەكەن ھەتا لە دەست زولمى ئەم بىن پەحمە نەجاتان بەدەم؟ وتیان: موبارەكە. كەرويشك تەنخىر بوو تا مەھادى خواردنى شىر بەسەرچوو. شىر كۆرەى قەھرى داگیرسا. دانى بە دانا ئەنا، كەرويشك ھىواش ھىواش چوو بۆ خزمەتى شىر. تەماشای كرد شىر بەرسىيەتى بىن تاقەتى كردوو، مووى بەدەنى راست بوو، تەمە، كەلك بە نەرزدا ئەمەسالى، نەزىك بوو، شەرت بەشكىتى، كەرويشك بە مەلىكى كەچمەو سەلامى لە شىر كرد. شىر بە توندى جوابى داپەو، پرسى: ئەحوالى ھەيوانات چۆنە؟ كەرويشك وتى: لەسەر پەدەشتى قەدىم ماون. ئەسەر بۆ ناشای جەنابت كەرويشكىان حازر كردبوو، مەن ھىتام بۆ خزمەت. لە پەنگە تووشى پەك شىر ھاتم، بە زۆر كەرويشكەكەى لى سەندم. ھەرچەند پارامەووە تەبلىغم كرد: ئەمە بۆ خواردنى پادشای ھەيوانات حازر كراو و جەودى ئەزانيم، وتى: لایقى خواردنى مەن. كەس ئەقتىدارى نەيە لە مەن زیاتر لایقى پادشایى بێت، ئەى پادشا! ئەو ئەندە لاف و خۆھەل كەشانی كرد، مەن بىن تاقەت بووم، فەرارم كردو داخەل بە خزمەتى جەنابت بووم.

شىرى بەرسى دەماری قەھرى كەوتە ھەركە، رەقى ھەلسا، وتى: عەجەبا كەسنى ھەيە موقابەلەى قووت و پەنجەى مەن بەكات! ئەى كەرويشك، ئەتوانى جەنگەى ئەو شىرە بە مەن نیشان بەدەت، نەنتىقامى تۆو ھەققى خۆم بەكەمەو؟ كەرويشك وتى: قوربان، چۆن ناتوانم، چونكە ئەو ئەندە قەسەى بىن ئەدەبانەى دەرھەق جەنابت كردوو، مەمكىنم بوايە كەسەى سەرىم نەكرد بە ناو خۆرى پەيوارى سەھرايى. ئەوەى وت و پەش شىر كەوت. شىرى دڵ ساف بەفەرىبى كەرويشك مەغرور بوو. كەرويشك شىرى بردە سەر بىرى. ناوی بىرەكە لە نەيھەيتى رۆنەيىا بوو بىن شوبەھە عەكسى ئەنسان ديار بوو. كەرويشك

وتی: نهی پادشا، دوشمنی غمددار لماناو نم بیردایه. به تنها ناتوانم بچمه سر بیرده. لازمه پادشا من بگریته باووش، ههتا نو غمدداره نیشان بدهم. شیر کهرویشکی گرتنه باووش، چووه سر بیرده، چاوی به سووره تی خوئی کهوت، وایزانی شیرده کی دوشمنی کهرویشکی بدهمه وه گرتوه. چاوی تاریک بوو. کهرویشکی دانا، خوئی خسته ناو بیرده کهوه، نقوم بوو، خنکا. کهرویشک بهسه لاهه تی کهرایمه لای ره فیه کانی. خبهری مردنی شیر ی به حیوانه کان دا، وتی:

لوقمه هیک له پاش زالمی بی دین

خوشتیره له عوسری سهد ساله ژین

عومومی حیوانه کان نافرینیان له کهرویشک کرد. همدو سه نای خرایان به جن هینا.

دینه وتی: هینانم وهی نم میسالم بۆ نه وه بوو بۆت مه علوم بی نه وهی به عقل دروست نه بی، به قوهت مومکین نابن.

که لیلله وتی: هیلاک بوونی شه تر به بهی زحمهت مومکین نابن، وه نه گهر زحمهت به شیر بگات زۆر بی نه ده بیسه چونکی عاقلان به ره حه تی خوئیان زحمه تی وه لی نیحه تیان نه داره، چا نه کم له سر نم فکره لاچو، وه نه گهر به قسم ناکه یت ره فاقه تان له یه که حدرامه.

دینه پروی له که لیکه وه رگتیرا له ره فاقهت جیا بوونه وه. دینه له وه قتی فرسه تدا نزیک به شیر بوو. به ملیکی که چه وه دستو نه زهری شیر وه ستا.

شیر وتی: موده تیکه دیار نیت، قودوومت خیر بی.

دینه وتی: نومید نه کم ناخری خیر بی. شیر وتی: حوادیسات چییه؟

دینه وتی: نهی شاهم، خبه ریکم بیستوه. نه گهر نه مری جه نابت هه یه به یان بکرت. شیر وتی: مه سه له چییه، به گتیره وه. دینه وتی: لازمه به خه لوه تی یه که یه که عدرزی جه نابتی بکه م. شیر وتی: نیستا فرسه ته، له مه خه لوه تی زیاتر نابم. ته نخیر به قسه مه ده. ته نخیر بوون نا فاتی لی پیدا نه بی. مه علومه گوشت دوو رژو مایمه بۆن پیدا نه کا. ههتا گرئ نه هاتوه ته ریکه، قسه به یانی بکه. به لکی زوو عیلاج بکرت. دینه وتی: مه علومی جه نابته قسه ی حق له بهر ته بیعهت زۆر ناخو شه. دهرمانی دهر لای نه خوش زۆر تاله. لازمه نهو که سه ی گوئ له قسه نه گرت تیکه یشتی بی، یه که یه که

قسه وه رگړئ، بېخاته ناو دلېه وه و قوللې لږ بدات. شير وتی: خوټ نه یزانی من له عوموموی پادشاهان په فکر ترم، وه عه قلم په هم مسو نوعه قسه بک نه شکتی، وه خوسوس کسې له مکه تېب دروچوهو له قانون شاهزایه به منمور دامناوه. وه تویش لازمه هر ه وادیساتیکت بیستوه پوم به یان بکه یت. دینه وتی: بهنده له پروی جه ناهتا خویراتم پیدا کردوهو موردهس کراوم پو هر نوع خویراتی ته قدیمی جه نایستی بکم. وه معلوموی زاتی پادشایه بهنده نمک به حرام نه بوم. پو بهرز بونه وای پادشا زور سعی نه کم و دلی پادشا به ردی مده که، وه عوموموی نومراو رعیت له جه ناهت معلوم بووه. شیر وتی: پوم معلوم بووه خیانت له تو نایبیت، وه زیره کی و عه قلی له عوموموی نومرا ناشکرا بووه، وه قسه ی تو مشاهه هی غمزه ناکا. دینه وتی: عوموی پادشا به رقمرا پښ لازمه ته قشیشی نه حوالی نومرا بکات، وه نومرا پښ لازمه پوچی خوټی فیدای سهری پادشا بکات. حوکه ما فرمو یانه: سن نوع هه به لازمه ناشکرا کردنی. نه وول خیانت له پادشا. دووم به یان کردنی نازار لای حکیم. سییه م ناشکرا کردنی فقیری لای دوست. هرکس نه مانه ناشکرا نکات خدیانه تی له نفسی خوټی کردوه. شیر وتی: حه لالزایه تیر، تو له موه پښ له من معلوم بووه، لازم به درنزه ناکات، حه وادیس چیه بیگتروه هتا زوه به تدبیر جن به جن بکړی.

دینه پوی معلوم بوو هه سانی دا له بهری پتی شیرو قسه ی ره واجی پیدا کرد، وتی نه ی پادشا، شه تره به له گم نومرا قسه ی کردوه به بک، وتو به تی: قووت و حمصیه تی شیرم پو معلوم کراوه. نه گهر قوبولم نکا به شمربک له م پښه به دهری نه کم، وه نیمه خومان به سهریستی نیداره نه کین. نه م قابیله به نوعی ته که بهرور پیدا کات فکری پادشاهی بکات. به عه قلی وانه زم شیتان میزی به لووتیا کردوه، فکری پادشاهی له میشکیا تیکل بووه، دروچونی زور زه حه ته.

شیر وتی: نه ی دینه، به نوعه تو نه یگتیره وه له عه قلی دووره. نه م مسنه له یت له کوټی بیستوه؟ حه قیقه تی له کوټی معلوم کراوه؟ نه گهر شه تره به نه فکری کردین تدبیر چیه؟ دینه وتی: معلومه روتبه ی شه تره به. لازمه پو پادشاهان، که سن به روتبه له پادشا نزیک بوون، زو دوری خاته وه. نه گهر پادشا نه وه نکات نیش له دست نه چیت، وه عه قلی جه ناهت له بهنده زیاتره، نه وای به چاک نه زانی نه وه بکه. تول کیشانی باش نییه. له وه نه ترسم به ته عه بلتین:

نهم رۆژه چ رۆژتیکه که عالمه شلمهزاده

هر کس که به نوعن جگه‌ری قیمه کراوه

حوکمه‌ما فەرموویانه: فکری ئینسان نوعه نوعه. تهره‌ل ئینسان هه‌یه دوررینی
نکات، له پیش ئه‌وه‌ی تووشی به‌لا بێت خۆی نه‌جات نه‌دات. دووهم ئینسان هه‌یه هه‌تا به
چار نه‌بێت، ناکه‌وێته په‌له‌په‌ل. سێهه‌م ئینسان هه‌یه وه‌قتی تووشی به‌لا هات (صم
بکم) هه‌چی بۆ ناکریت، وشک رانه‌وستی. موافیقی ئه‌مانه هه‌یکایه‌تی سێ ماسیه‌که‌په
له گۆمه‌که‌دا په‌یه‌که‌وه به‌ون. شێر پرسی: چۆن به‌وه؟

هه‌یکایه‌ت

دینه وتی: بیهستومه گۆمه‌ناوی به‌وه له رێگه‌ی به‌نی ئاده‌مه‌وه دورر به‌وه. سێ ماسی
له‌ناو ئه‌و گۆمه‌دا ئه‌سورانه‌وه. ته‌سادوف سالتی له به‌هه‌را باران زۆر باری، لافاوی ئاو
هه‌لسا، گۆمه‌ناوه‌که‌ی درێ. دوو تۆره‌وان رێگه‌یان که‌وته سه‌ر ئه‌و گۆمه‌، ته‌دبیریان کرد بۆ
سوچه‌ینی تۆر بێتن، ئه‌و سێ ماسیه‌ به‌گرن. ماسیه‌کان له‌و ته‌دبیره‌ خه‌به‌ردار به‌ون
ئه‌وه‌له‌یان عاقل به‌و ته‌جربه‌یه‌ی زه‌مانی زۆر کردبه‌و، له‌ده‌ست چه‌ند به‌لایه‌ک نه‌جاتی به‌و
به‌و، شه‌وی فکری رۆشستنی کرد. خۆی به‌ خۆی وت: عه‌قل و زه‌ره‌کی وا ده‌رنه‌که‌ویت
نزیك به‌لا به‌و به‌شه‌وه نه‌خه‌ویت. هه‌ر ئه‌و شه‌وه له گۆمه‌که‌ رۆشت. بۆ سوچه‌ینی
تۆره‌وانه‌کان چوونه سه‌ر گۆمه‌که‌، تۆریان خسته گۆمه‌وه، دوو ماسیه‌که‌یان گرت.
یه‌که‌تیه‌کیان فکری کرد: بۆج وه‌ک ره‌فقه‌که‌م منیش فیرارم نه‌کرد؟ په‌شمانی حاسل کرد.
فکری کرد، وتی: عه‌یلاجی ده‌رد ده‌رمان په‌یدا کردنه. وا چاکه به‌ حه‌له خۆم نه‌جات به‌دم،
هه‌رچه‌نده وتریانه ئه‌وه‌قتی ته‌نگانه ته‌دبیر کار ناکات، ئه‌ما مومکینه ده‌فعی به‌لا به‌کات.
ماسیه‌که‌ خۆی کرد به‌ مردوو که‌وته سه‌ر ئاو، تۆره‌وانه‌کان ده‌ریان هه‌تا خسته‌یانه قه‌راخ
جۆکه‌که‌. ماسی به‌هه‌لقه به‌لق خۆی خسته‌وه ئاو ئاوه‌که‌، له‌ده‌ست تۆره‌وانه‌کان ده‌رچوو،
رۆشت. ماسیه‌که‌ی ناخریان له‌ناو تۆره‌که‌دا مایه‌وه، میقداری به‌ ئه‌ترافی تۆره‌که‌دا
سوورایه‌وه، ده‌رچوونی نه‌بوو، تۆره‌وانه‌کان هه‌تایانه ده‌ره‌وه، گرتیان و رۆشتن.

شێر له‌ گه‌یانه‌وه‌ی ئه‌و قسانه فکری کرد شه‌تره‌به به‌کووت. به‌ دینه‌ی وت لازمه
ته‌دبیری له‌ کوشتنی شه‌تره‌به به‌که‌ین. دینه وتی: هه‌تا زوو بیکووت دره‌نگه، ته‌نخیر
بوونی ئافات په‌یدا نه‌کات. په‌ره‌مه‌ کردنی به‌ده‌سه‌ل رێگه‌ی خه‌تیره. شێر وتی: زۆر
مه‌سه‌له‌یه‌کی غه‌ریبه، چونکی هه‌تا ئه‌ستا له چاکه زیاتر خراپه‌م ده‌رحه‌ق به‌شه‌تره‌به

نه‌بوه، وه شه‌تره‌به‌یش خولقی خراپی لی دهر نه‌که‌وتووه، شه‌تره‌به غمک به حه‌رام نییه. مومکینه فیتنه نمو قسانه‌ی بۆ دروست کردیی. دینه وتی: عومومی قهرموده‌کانت لایقه، مه‌گه‌ر نه‌بیس‌تووه هه‌ر ره‌نجی له‌گه‌ل سپله‌ به‌ریت زایعه، وه نه‌گه‌ر ږیگی به‌رزبونه‌وه به‌ سپله‌ به‌دیت سه‌رچاوه‌ی سه‌لته‌نه‌ت ټیگ نه‌دات. شیر وتی: ږیگی نیداره‌کردن له‌گه‌ل مه‌نموران چۆن دروسته؟ دینه وتی: لازمه بۆ نه‌فسی پادشاهان قه‌هری زۆر له‌ مه‌نمور نه‌گړی مه‌حروومیان بکات، بچه‌ ژیرحمایه‌ی دوشمنه‌وه. نه‌وه‌نده‌ رووی شه‌فه‌قه‌ت نه‌که‌نه مه‌نمور، روتبه‌و مالیان له‌ حساب ده‌رچیت، فکری پادشاهیان بکه‌وتنه‌ سر.

له‌به‌ینی خوف و رجادا بن. روتبه لازمه به‌وه‌عه‌ده‌ موده‌ بیت، دائیما ترس و نوم‌دیان چاولی بیت. لازمه بۆ پادشاه کوشن و حه‌پسی و عه‌فو و روتبه‌و عه‌زل کردنی له‌گه‌ل نومرا بی‌یت. نه‌گه‌ر به‌و نموعه نه‌بی نومرا زوو عیسیان نه‌کن. هه‌ره‌که به‌ فکری به‌گلگیتکه‌وه نه‌بن.

شیر وتی: نه‌ی دینه، وام بۆ مه‌علوم بوه شه‌تره‌به له‌و نا نه‌سل و سپلانه‌ دووره، زۆر دلی سافه، چونکی موده‌ټیکه‌ نزیک به‌خومه، له‌ قانون و سیاسه‌ت شاره‌زا بوه، ساحیب وه‌فایه. وه هه‌تا ئیستا له‌ نیعه‌مه‌ت زیاتر زحمه‌تی له‌ من نه‌دیوه، چۆن نه‌توانی نمو قسانه له‌ رووی منا بکات؟ دینه وتی: میزاجی خوار به‌ قه‌تعی راست ناهیته‌وه. نه‌هلی فساد قه‌ت پاک ناهیته‌وه، مه‌گه‌ر جه‌ناپ له‌ حیکایه‌تی کیسه‌ل و دوویشکه‌که به‌ی خه‌به‌ریت:

شیر پرسیی: چۆن بوه؟

حیکایه‌ت

دینه وتی: نه‌گړنه‌وه کیسه‌لی له‌گه‌ل دوویشکن ره‌فیق بون، چه‌ند موده‌ته‌ن به‌یه‌که‌وه نیداره‌یان کرد، سوپندیان به‌سه‌ری یه‌ک نه‌خوارد. ته‌سادوف ته‌رکی وه‌ته‌نیان کرد. ږیگی سه‌فه‌ریان گرتنه‌ پش. میقداری ږیگه‌ رږیشتن. چه‌م و ناوکیان هاته‌پیش. دوویشک به‌رینه‌وه‌ی له‌ ناوه‌که مومکین نه‌بو، زۆر عاجز بو. کیسه‌ل وتی: نه‌ی ره‌فیق عاجزیت واسپه‌تی چییه؟ دوویشک وتی: عاجزیم واسپه‌تی دووری دیداری تویه. له‌ واسپه‌تی نه‌م ناوه‌وه له‌یه‌ک جوئ نه‌بینه‌وه. تو توغر نه‌که‌ی، زه‌حمه‌ت کاریکه. ژین له‌ پاش تو نه‌بون مانیکه. کیسه‌ل وتی: نه‌ی ره‌فیق غم مه‌خو، به‌ تاسانی نه‌ته‌رینه‌وه. پش‌تی

خۆم بۆ تۆ ئەكەم بە سەفینە. سنگم ئەكەم بە قەلغانی سەرت. نامەردییە پەفاهەتی
خۆشەویست تەرک کردن. حوکەما فەرموویانە:

رەفیع یەیدا کەس بە تەجرەبە بێ

رۆحت فەداکە گەر هیچت نەبێ

چۆن غیریەتی من قوبوول ئەکات لە پەفاهەتی تۆ جیا بێمە. کیسەل دوویشکی نایە سەر
پشتی، چووە ناو ئاوەکەووە. وەقتی گەیشتە ناوەراستی ئاوەکە گوێی لە تەقە تەقی پشتی
برو دوویشک خێرا خێرا چووی بە پشتی کیسەلەکەدا ئەدا. کیسەل بانگی کرد: ئەی
رەفیع، ئەو تەقە تەقە چییە لەسەر پشتم دێت؟ فکرت چییە؟ دوویشک جوابی دا: بێمە
نۆکی چووم بە پشتی تۆ تا قی ئەکەمەووە. کیسەل وتی: ئەی بێ ئێساف، خراپەم چییە؟
رۆحی خۆم بەواسیستی تۆو خستۆتە گێژاوی ناو ئاوەووە. پشتم بۆ تۆ کردووە بە سەفینە.
بەواسیستی منەو لە ناو ئەجات نەبێ، وە هەردوو کەس بە یەکەووە رەفیع،
دوشتایە تیمان نەبوو، وە حقووقی قەدیت لە فکر نەما. ئەگەر بە چاکەکردنم نازانیت،
پێوە دانت واسیستی چییە؟ بۆت مەعلوم بێ پەشیمان نەبێتەووە. سەد دەفە چوو بەدیت
بە پشتی منا نازار بە من ناگات. شەرتی دۆستی تۆ ئەمە یە بە جیتی دینی؟.

دوویشک وتی: سەختی من ئەو یە. لازە، نایا لە سەرسنگی دوشتن، نایا لەسەر
پشتی دۆست بێ پێوە بێم. حوکەما فەرموویانە: هەر کەس بە ئێشتن عادیەت بگرت. تا
مردن تەرک بوونی مومکین نییە. وە لەسەر من لازە دار بێ، بەرد بێ، ئاسن بێ، مس
بێ، دۆست بێ، دوشتن بێ پێوە بێم. کیسەل فکری کرد: خەزەت کردنی ئەفسی پیس
ناپوو و چوونەو پێگە گۆم کردنە. باعیسی مردنە هەروەک فەرموویانە:

نالتوون لەسەر ئەرژ هیچ عیبی نییە

چاکە لەگەڵ بەد زۆر بێ عەقڵییە

رەفیی بێدی هیچ خێری نییە

پەیمە وەک مەر، فرسەتی نییە

بە خەزەت کردن شیرینی نییە

تالی گوزالک ئەمەسالی نییە

کیسەل خۆی نەقۆم بە ناو کرد، دوویشک لە پشتی بۆو، خەنگا، مرد.

دینە وتی: بە گێژاوەی ئەم چەپکایەتە لە پادشاه مەعلوم بێ لە ئەفسی پیسی شەترەبە

نهمین بوون دروست نییه. وه به قسه‌ی بچووک‌ی وهک من لازمه هاوهر کردن، چونکی رۆح فیدایی من له جه‌نابت مه‌علوم کراوه. وه قسه‌یه‌ک بۆنی خێری لێوه بێت، ناخۆشه. مه‌سه‌لا حکیم پارێز بۆ نه‌خۆش دانیه‌تی، ته‌بلیغی نه‌کات فلان خواردن موزیره، نه‌خۆش لای زه‌حمه‌ته. به‌قسه‌ی حکیم نا‌کا. نزیک به‌ مردن نه‌بێ. نه‌سیحه‌ت نه‌گهرچی زۆریش بێ، ده‌رمان نه‌گهرچی تالیش بێ، نه‌و که‌سه‌ی پتیه‌سته لازمه لای خۆش بێ. بێ نه‌ده‌بی نییه له‌ خزمه‌تا نه‌یلتیم که‌مترینی پادشاهان نه‌وه‌یه له‌ ناخری نیش غافلّه و له‌ نه‌حوالی ره‌عبه‌ت بێ خه‌به‌ره. وه‌قتی قه‌ده‌ری له‌ پادشاهه‌ رووی دا. مه‌ئمووران نه‌لێن پادشاه موسته‌حه‌قله. که‌م عاقل بووه، قایلی ئه‌و به‌لایه بوو. نیشی به‌ قه‌وه‌تی خۆت مومکین نه‌بێ، سه‌هرکردنت واسه‌ته‌ی چیه‌؟ بۆم مه‌علوم بووه. ده‌ست بۆ نه‌م نیشه درێژ نه‌که‌یت په‌شیمان نه‌بسته‌وه. ئه‌و وه‌خته به‌ سه‌د ته‌ده‌یر مومکین نابێ. شیر وتی: قسه‌ی به‌رزو گران نه‌که‌یت، له‌سه‌ری نه‌ده‌ب ته‌جاوزت کرد. نه‌سیحه‌ت به‌ توندی ته‌ئسیر نا‌کات. شه‌تره‌به‌ فه‌رزه‌ن دو‌شم‌ن بوو، چیی له‌ ده‌ست دێ؟ ناخری خواردنی منه، چونکی شه‌تره‌به‌ قه‌وه‌ت و گوشتی له‌ گیا ئیجاد بووه وه‌قه‌وه‌ت و گوشتی من له‌ گوشتی حه‌یوانات ئیجاد بووه. دائیما قه‌وه‌تی گوشت له‌ قه‌وه‌تی گیا زیاتره. شه‌تره‌به‌ وجوودی لای من به‌ قه‌د زه‌ره‌یه‌ک نییه. مومکینه وه‌ک تۆ نه‌لێت ناخری عومری بێ، له‌گه‌ل پادشایه‌کی وه‌ک من مو‌قا‌به‌له‌ بکات. مه‌علومه‌ قه‌وه‌تی من وه‌ک رووناکیی رۆژ دیاره، نزیکم به‌که‌ویت به‌ سووتانن نه‌چیت.

دینه وتی: ئه‌ی پادشاهی عومومی حه‌یوانات، دلم گهری سه‌ندووه. وه‌ک من نه‌یزانم جه‌نابت بێ خه‌به‌ری. وه‌ به‌ قه‌وه‌تی خۆت مه‌غرور مه‌به. نه‌لێت: شه‌تره‌به‌ خواردنی منه، له‌وه‌ ترساوم هه‌جوم بکاته سه‌رت، چونکی له‌گه‌ل چه‌ند که‌س ئیستیفایان کردووه. به‌ زوبان لووسی چه‌ند که‌سیکی ته‌فره‌ داوه.

مه‌ترووله وه‌قتی که‌ ته‌ده‌یر نه‌که‌ن
پتیه‌ت له‌به‌ر شیری تیژ ده‌رته‌که‌ن
مه‌تسووله‌ی بچووک ئیتتیفاق به‌که‌ن
فیلی به‌ قه‌ودره‌ت به‌ نه‌رزا نه‌ده‌ن

شیر وتی: قسه‌ی تۆ ته‌ئسیری لێ کردم، بۆم مه‌علوم بوو عومومی نه‌سیحه‌ته، نه‌ما بۆ من زۆر عه‌یه، نه‌مانم به‌ شه‌تره‌به‌ داوه، به‌بێ خیانه‌ت شه‌تره‌به‌ بشکێنم، چونکه‌ شه‌تره‌به‌

له‌ناو مەئمووران ناسراوه، له ڕێگەی قانونی دەرئەچوو، لەمەجلیسی ئینتیخابا شۆرتی
پەیدا کردووه، له ئەمری حوگوومەتی عاسی نەبوه. ئەگەر بەبێ خیانەت شەرتەبە بکۆژم، له
ڕەعیەت مەعلوم ئەبێ نەشەرت نە وەفا لای من نییە. ئەو وەختە حوومەتی پادشاهیم
نامەنێت. ڕەعیەت ڕێگەی فیراری نەگرنە پێش.

دینە وتی: فکری من ئەویە وەختی شەرتەبە بۆی مەعلوم کرا جەنابت دوشمنی،
مومکینە فێتمو زەرەر بخاتە ناو ڕەعیەتەوه. مەسڵەحەت ئەویە تا ئەو خۆی کۆ ئەکاتەوه
خەریکی حیلە بێ، جەنابت ڕێگەی حەياتی لێ قەتە بکەیت.

شیر وتی: شەرتەبە لەبەرچاوم ناشرین بوو، ئەبەدی بەدەلدا ناچیتەوه. وا لازمە جوابی
بۆ بنێرم له حودوودی منا نەمەنێت، بۆ کۆئێ چیت بچیت. دینە ترسا ئەگەر ئەو قەسە
بگاتە لای شەرتەبە، پاکیتی خۆی لای شیر ئیسپات بکا، دینە توشی داری بەلا بیت.
دینە وتی: ئەو پادشاه، ئەم فەرموودەت له عەقل دوورە. قەسە لەزوبان، تیر له کەمان
دەرچوو، ناچیتەوه جێگەی خۆی. لازمە نیزهاری لای خزمەتکاران نەکرت. باقی بیت له
دلی خۆتا، چونکی ئەوی به زوبان ئیقرار نەکرت، دل ناگەدارە. هەر وەخت ئەم قەسە
لای شەرتەبە ئاشکرا بوو نیشی خۆی دروست ئەکا. ئینسانی عاقل خۆی له دوشمن
ئاشکرا ناکات. مەسڵەحەت ئەویە به پەنھانی دوشمنی شەرتەبە مەعلوم بکەیت. شیر
وتی: بەفکرو به خەیاڵ یەکە یەکە مەئموور لەناو بردن نیشانی بێ غیریەتیە. بەدەستی
خۆم تەشوی له قاچی خۆم بەدەم نیشانی بێ عەقڵی به خیلاف ئەمری شەریعەت ڕێگەی
بێ دینیە. به ئەمری شەرع سوپووتی گوناھ به شاھید ویا به ئیقرار دروستە.

دینە وتی: موحتاج به شاھیدو به ئیسپات ناکا. هەر وەخت شەرتەبە ھاتە خزمەت، به
عەقل ورد بیتەوه بۆت مەعلوم ئەکری فکری چۆنە. مەعلومە عەقڵی جەنابت بەردی
مەحەکە. ڕوشتی عومومی مەئمووران له جەنابت مەعلوم کراوه. وەختی شەرتەبە ھاتە
خزمەت، چاری گێژو وێژ کرد، به راست و چەپی خۆیا روانی، مەعلومە بۆ وەختی
فرسەت نەگەرێ. ئەو وەختە دوشمن شەرتەبە مەعلوم ئەبێ، لازم به شاھیدو ئیسپات
ناکا. شیر وتی: ئەگەر ئەو موغامەلە لەشترەبە ئاشکرا بوو، بۆم مەعلوم ئەبیت فکری
خراپە ی کردووه. جەزای بەشەددەت ئەدەمەوه. دینە بۆی مەعلوم کرا ناگری فێتنە ی
خستە دلی شیرەوه. فکری کرد خۆی بگە یەنیتە شەرتەبە، ناگری فەسادیش له دلی ئەو
بەردا. ئارەزووی ئەو بوو به ڕوخسەتی شیر بچیتە لای شەرتەبە ڕووی کردە شیر وتی:

روحسه تی جهنابت هدی بهم بۆ لای شه تره به، حالات و خبه راتی مه علوم بکهم، بهمه وه مه سته له له جهنابت بهگه به نم. شێر نیزی دا.

دینه چوه بۆ لای شه تره به. وه قتی نزیک به شتره به بۆوه، وهک هاوک مردوو خۆی عاجز کرد، چو به رده می شه تره به، سه لامی کرد. شه تره به جوابی سه لامی به ته عزی به دایمه، به خبیر هاتی دینه ی کرد. وتی سووده تیکه به خز مه ت ناگه ی ن. با عیس به که م مه رجه مه تی به. من خۆم به یجووکی جهنابت حساب کردووه. دینه وتی: نه گهر چی به زاهیر دوورم، نه ما دلم دایا له حوزو و راه. سووده تیکه له گونجی به ته نها دانیش تووم، تاقه تی ده ره وم نه ماوه. شه تره به وتی: واسی ته ی ته نه ییت له بهر چی به؟ دینه وتی: که سی حوکی خۆی به ده ست خۆی نه بی ته، نه سیری نه مری پادشا بی ته، رۆحی له ته هلوکه دایه. که سی نی قی تدا ری قسه کردن و ده لسان و دانیشق نه توانی، مه علومه ته نه یی سه لامه تتره. حوکه ما فه رمو یانه: به ده ست ئاسن به کیه ت به هه ویر، چاکتره له ده ست به سنگ وه گرتن له پیش گه وه.

شه تره به وتی: قسه له مه زیاتر به یان به رموو، به لکی نه سی حه ته ته نسیر مان لێ بکات. دینه وتی: شه ش نه مشا بی زه ره نای: ده ول مه ندی بی زه ره، تا بیعی دنیا بی خه فته، دانیشق له گه ل ژنان بی به لا، ته مه عکاری بی غیره ت بی په شی مان بوون، په فقیی نامه رد بی زه لیلی، خز مه تی پادشا بی به لا. هه رکه س تووشی زه حمه تی دنیا نه یه ت، نانی ده ست ناگه ویت. ته مه عکار دائیما زه ردو زه عیله. په فقیی ژنان له به حری ده ردو گوناها گومه. په فقیی نامه رد له چه سی زیاتر مه نفعه تی بۆ په فقی نی به.

خز مه تکاری پادشا دا ی م مه رووم و مو حتا جه. حوکه ما فه رمو یانه: نزیک به پادشا و دانراوه، به حری هه مه نه و ع تال و سو تراوه. شه تره به وتی: به قسه ی جهنابا و مه علوم نه کات له گه ل شێر عاجز یان بووه. دینه وتی: نه م قسه کرد نه م مه قسه ده له خۆم نی به. نه ما بۆ په فقیانم زۆر عاجزم و نه سیرا حه تم نه ماوه هه رچه ند فکری جهنابت ده که مه وه. دلم قولپ نه دات. مه علومی جهنابته شه رت و وه قاتان به یه که وه چۆن بووه هه تا نی ستا بۆ به رز بو نه وه ی جهنابت له ده ره جه ی نه یاه ی ته سه عیم کردووه قو سوورت له من نه دیوه و منیش شه رتم له گه ل جهنابا کردووه تووشی به لات نه کم. نی ستا مه علومی جهنابته من ته نه ییم نی ختی ار کردووه. ئومو ورات له ده ست منا نه ماوه. نه گه ر قسه یه ک بۆ تو زه ره دار بی به رگو یتم بکه ویت لازمه نی خسارت به کم. شه تره به نهو قسانه ی له دینه

بیست، ترس و خوفی پیدا کرد، وتی: رۆحی شیرینم چیت بیستووه؟ به یانی بهرموو.
 دینه وتی: له یه کێکی قسه راستم بیست، وتی: شیر فکری کردووه شتره به زۆر قهلهو
 بووه، بوونی لهم بێشه دا به عه مه هل چی دیت؟ لازمه زیافه تی له گوشتی شتره به بۆ
 عوموموی مهئمووران بکههه. وهقتی نهو قسه مه بهست باوهرم کرد، چونکی کهم عه قه و
 نه زانی شیر بۆم مه علوم کراوه. هاته شترتی خۆم به جی هینا، نیخبارم کردیت و
 نیختیاری خۆت به دهست خۆته. مومکینت نهی ههتا زووه عیلاجی خۆت بکه. وهقتی
 شتره به نهو قسانه ی له دینه بیست، شترت و وهفای شیر هاته پیش چاوی، وتی: نه ی
 دینه هه چهند فکر نه کهم مومکین نییه شیر نهو قسانه ی دهرحق به من کردی، چونکی
 ههتا نیستا له ئومورانی قانونی خیلاقی ئه مری پادشام نه کردووه، وه زهره پدک له
 تهره ف منهو نازا به دلی شیر نه گه یشتووه، وه قسه ی جهنابت لای من مه عقوقه. نه ما
 مومکینه فیتنهو دوو زوبان به زمانی منهو قسه یان بۆ شیر کردی و دلی پادشاه دهرحق
 به من ناگری قهری داگیرسای. بۆم مه علوم کراوه چهند کهسانی له ژێر دهستی پادشاه به
 فیتنهو فساد ی خه ریکن. هه موو وهقت به واسیته ی ره فیقی نانه سلوه و نیسان تووشی
 مسیبه تی گه وره دیت. مه سنه له ی شیر وهک مه سنه له ی مراویه که وایه.

دینه پرسیی: چۆن بووه؟

حیکیهت

شتره به وتی: نه گه ی نهو مراویه که بوو سوورته ی مانگی له ناو ناوا چاو پێ کهوت،
 وای زانی ماسیه. چهند دهغه بهو فکهره خۆی نوقومی ناوه که نه کرد بۆ گرتنی. ئینتیها
 له بهر هیلاک بوون په شیمانی حاصل کرد. له پاشا ماسی له ناو ناوه که دا بدیه یه وای
 نه زانی شوعله ی مانگه. له بهر نهو خوسوسه ته رکی ماسی گرتنی کرد، به برسیه تی
 سووده تی مایهوه، رۆحی خۆی خسته هیلکه تهوه. ههتانه وه ی نهم میسالم بۆ نهویه
 مومکینه به زوبانی منهو بوهتانیان لای شیر کردی و له من عاجز بووی، فکری
 دهرحق من خراب کردی. عه جه با فرهقی من له گه ل مهئمووران زۆره و سه دا قه تی من
 له شیر مه علوم بووه. لازم بوو بۆ زاتی موپاره کی به قسه ی فیتنه دلی له من خراب
 نه کردایه.

دینه وتی: تیکچوونی پادشاه له بهر نهو حیساباته نییه، به لکو ئوسوولی پادشاهان بهو
 نهو عه یه. بۆ چهند که سن زۆر به عه قه دین، وه چهند که سن موسته لای دهردو فیراق

نه‌گمن. شه‌تره‌به وتی: نه‌گمر پادشاه به‌بن گوناوه دوشمنایه‌تی له‌گه‌ل من بکات، رتیگی راستی گوم کردووه و به‌مه‌قسه‌د ناگات. وه نه‌گمر به واسیته‌ی گوناوه‌ی کموه من بکوژی، مومکینه سه‌بووری دلی خو‌ی ه‌داته‌وه. قه‌تعییه‌ن گوناوه له خو‌م شک ناهم، مه‌گمر جارجاری به واسیته‌ی نوموراتی پادشاهه قسه‌ی به قه‌وه‌تم کردیت. نه‌ویش باعیس به به‌رزبوونه‌وی شیر بووه. له‌وه زیاتر به‌ن نه‌ده‌بیم له حوزوور پادشا زاهیر نه‌بووه. مومکینه شیر وای خه‌یال کردیت شه‌تره‌به لووتی به‌رز کردووه‌ته‌وه. لایقی نه‌مه نه‌بوو به‌ن ته‌جروه دوشمنایه‌تی له‌گه‌ل من په‌یدا به‌کرایه. حوکه‌ما جوانیان داناوه: له‌گه‌ل نه‌ه‌نگ به‌چینه ژتر به‌حر، وه له لیتی مار زهر خواردن، سه‌لامه‌تشره له نیزیکی پادشاه، وه‌خوسوس بو سه‌علوم کرابوو نزدیک بوون به پادشاه له زهره زیاتر قانزاج وهرناگرم. نه‌ما قسه له نه‌سب و نه‌جه‌ل ناگرت. پتشیوونان پادشاهیان به ناگر داناوه، نه‌گرجی شوعله و پروناکی لایقه، نه‌ما نزدیک بوونی نینسان نه‌سووتتیت. نه‌وی له دوور ناگر نه‌بین، له سووتان به‌ن خه‌به‌ره. نه‌گمر نه‌وانه‌ی له سیاسه‌تی سولتان خه‌به‌ردار به‌ن که هه‌زار سال خزمه‌ت، به‌یه‌ک سه‌ه‌و نه‌روات، یه‌ک ده‌قیقه نزدیک به پادشا ناهن. میسالی نه‌م قسه وه‌ک قسه‌ی بازو مریشکه‌که وایه.

دینه پرسى: چۆن بووه؟

هیڤاڤه‌ت

شه‌تره‌به وتی: نه‌گتیر نه‌وه رۆژی باز له‌گه‌ل مریشک ده‌ستی کرد به قسه‌کردن. وتی: نه‌ی مریشک تۆ ژۆر به‌ن وه‌فایه‌ت. خزمه‌ت کردنی به‌ن وه‌فا حه‌رامه. نه‌وو‌ه‌ل چاکه له دنیا‌دا وه‌فایه. په‌غه‌مه‌ر فخرموویه‌تی: (ان حسن العهد من الایمان). ده‌لیلی نه‌مانداری وه‌فایه:

به‌سه‌گ سه‌لاله‌ نان و شو‌ربایه

چونکه پاسه‌وانه، ساحیب وه‌فایه

مریشک جوابی دایه‌وه: نه‌ی نه‌زان تۆ چ به‌ن وه‌فاییه‌کت له من دیوه؟ باز وتی: به‌ن وه‌فایی تۆ نه‌ویه به‌نی نادهم دایم خه‌ریکی خزمه‌تی تۆن، دان و ناوت نه‌ده‌نت، له درنده موخافه‌زه‌ت نه‌گمن، کولانه‌یان بو دروست کردوویت، به واسیته‌ی به‌نی نادهمه‌وه ژبان‌ت مومکین نه‌بن. هه‌ر وه‌قت تاره‌زووی گوشت بکه‌ن له ده‌ستیان قیرار نه‌که‌یت، بانه‌ویان نه‌فرت. به‌ن وه‌فایی له‌وه زیاتر چۆن نه‌بن وه‌لی نه‌عمه‌تی خو‌ت به‌و دهره‌جه‌یه زه‌حمه‌ت به‌ده‌یت؟ من ته‌بیرتکی سه‌حرا‌بیم، دوو سێ رۆژ له‌گه‌ل به‌نی نادهم ئولفه‌ت بگرم، له

دهستان دان و ناو بخۆم، له جياتیی خزمه تیان نه چم ته یریان بۆ نه گرم. بێ نموی بانگم بکەن نه چمه وه سه ده ستیان، له ده ست به نی ئاده م به عزمی فیراری نه ڕۆشتوم نیلا بۆ ڕاوکردن نه یی. مریشک وتی: قسه کردنت مه قیووله. فرینی من و هاتنموی تو باعیس به وه به تو قه تعییمن چاوت پت نه که وتوه بازئ بکەن به شیشه وه بیکەن به که باب، من زۆرم چا و پت که وتوه جزو هووری مریشک له ناو تا وه دا سورر بکرتشه وه. نه گەر تو ناو جینسی خۆت وه ک ناو جینسی من چا و پت بکه وتایه نزیک به به نی ئاده م نه نه بویت. من نه گەر بانو یان نه فریم، تو کتو به کتو نه فریت. ئهشی مار مارانگا ز نه یزانن. من بێ وه فا نیم، تو ساحیب وه فای.

شه تر به وتی: بۆیه نم میسا لانم هتیا یوه بۆت مه علوم بێ، نه وانە ی ناره زووی نزیکیی پادشاه نه کەن له قه هری بێ خه به رن. هه روه ک وتو یانه: سونالی قه هری پادشاه له مه نصوره عه زل کرا وه کان به رسه. دینه وتی: مه سنه له نه وه نییه تو فکری لێ نه که ت. شێر نه به قسه ی فیتنه و نه به قسه ی کس فکری کوشتنی تۆی نه کردوه. عاده تی شاهان وایه. پیاوی گه وره ساحیب قه وه ت به دوشمن نه زانن. ناره زووی بوونی پیاوی به قه وه ت ناکه ن. شه تر به وتی: مومکینه شێر سه رو شاخی من به به لا بزانی، وه له پال نه وه یشدا فیتنه و فساد دوو زمانییان کرد بێ. له قه ده وه هه ر به وه پیاوی به چووک ناره زووی باقی بوونی گه وره ی نه کردوه.

دینه وتی: ته دبیر چیه؟ شه تر به وتی: نه گەر مه سنه له له واسیته ی فیتنه وه بوینی نیش سه هله. وه نه گەر قه ده ری خودا بێ ته دبیر به کار نایه ت، ده رمانی په یدا نابێ، چونکی ته دبیر له قه ده ر ناکرێ. دینه وتی: پیاوی عاقل لازمه دوو بیینی نیش بکات. هه ر که س له مه کری زما نه نه مین بێ به مه قسه د ناگا.

شه تر به وتی: ته دبیر و دوو بیینی وه قتی به عه مه ل به ت قه زاو قه ده ر نه یده ته ڕی. چاری قه زا نه به ته دبیر نه به دوو بیینی نه کرێ، ئیستا من به یکم. فه رمو یانه: (ازا جاء القدر عمی البصر).

کسه هات ڕنگه ت قه زاو و قه ده ر

نه چا و نه بیینی، گو تچه کیش نه کا گه ر

مه گەر تو قسه ی باغه وانه که و بلبه که ت نه بیستوه:

دینه پرسیی: چۆن بووه؟

شهره به وتی: نه گټر نه وه پیاوړېک بوو باغچیکې ژور نایابی بوو، له همدغو نه وېح میوه و
 گولې لایقانه ی تیا بوو، وهک (جنهت الفردوس) هر چوار وهت برانه وې گولې نه بوو.
 یهک لق گولې نایابی تیا بوو باغه وانه که عاشقی نه و گوله بوو بوو، همدغو رږژ بو چا و
 یتکه و تنی نه و گوله داخل به باغ نه بوو. رږژ ته ماشای کرد بلبلی به گریان خوی داوه
 به سر گوله که دا به دهنوک پری نه کاته وه. وهقتی باغه وانی دی، فری و ریشته. باغه وانی
 به عاجزی و ناو میتدی گمراه وه. له قه هری بولبول نه و شه وه نه ووست. بو سبچه ینن
 باغه وانی داوی هل گرت، له سر گوله که نایه وه. وهقتی بولبول داخل به سر گول بوو، له
 خوشیا بیتوش بوو، بوو به داو وه. باغه وانی بلبلی گرت، له قه هسدا چه پسی کرد. بلبلی
 به زوبانی فسیح به باغه وانی گوت: رږچی شیرینم، منت بو چه پس کردو وه ناره زوی
 خو ینم نه که یت. دایما له سر نه و داری ژور سهرت به خو یندن خبر یم. وه نه گم فکر ټکی
 که ت هیه به یانی به مرمو. باغه وانی وتی: مه گم نازانیت چیت له من کردو وه؟ ناره زوی
 نه وه نه که یت به مر اقی یاره وه پکړو یت. منت له گول ناو میتد کرد. نه وه جه زاته. بلبلی
 وتی: رجا ده که له چه پسی نه جاتم بده، له ناخری خوت بترسه. هره وک حوکه ما
 فمرو یانه: ژور راسته.

نه ووهل و ناخبر له له وېح نوو سـراوه

شیرین به شیرین، تالی تالاه

نه و قسه یه تنسیری کرده دلی باغه وانی، بلبلی نه جات دا. بلبلی زوبانی به دوعا
 کرده وه، وتی: نه ی باغه وانی، (هل جزاء الا احسان الا الاحسان)؟ لازمه جه زای چاکه ت
 بده مده وه. له ژر نه و داره مه سینیه یک هیه، پره له نالتسون، دهری به ینه، بو لازماتی
 خوت سهرفی که. باغه وانی ژر داره که ی هل که ند، قسه ی بلبلی به راست گمراه. رووی کرده
 بلبلی، وتی: ژور عه جایبه. مه سینیه یک پره له نالتسون له ژر نه زدا نه یینیت، داوی بو
 گرتنت له سر نه ز نایینیت! بلبلی وتی: نه تپستوه فمرو یانه: «اذا نزل القدر، بطل
 الحذر». وهقتی به لا هات چا و نایینیت، به ته دبیر عیلاج ناکړی.

شهره به وتی: به یه نه م میسالم بو هینایته وه تا بو ت معلوم بی له گم قه زو قه دهر
 هیچ ناکړی. رازیم به قه زای خودا. هر چی بو من معلوم کرابی رده بو نه وې نیسه.
 دینه وتی: نه ی شهره به، به ته حقیق بو م معلوم کراه فکر ی شیر له گم ت نه و اسیته ی

فیستنه‌دهو نه‌خۆفی له‌سه‌رو شاخی تۆ کردوو. من نه‌یناسم. زۆر بێ په‌حم و زالمه‌ر
 غه‌دداره. پتگی وه‌فا و شه‌رت نازانی. نه‌جری خزمه‌ت به‌ تالی نه‌داته‌وه. په‌وشتی وه‌ک
 ماری سفه‌ر وایه، زه‌هری به‌هیچ ده‌رمانی عیلاج ناگرێ، له‌ زاهیری ته‌ماشایه‌که. به‌ دل
 زۆر که‌م وه‌فا و حیهله‌بازه. شه‌ترمه‌ وتی: چه‌ند زه‌مانه‌که‌ ساردو گه‌رمیی زه‌مانه‌م
 چه‌شته‌وه. نیستا وه‌قتی زۆلم و کوشتن، چونکی مه‌قداری که‌ بێ بارکێشان له‌م بێشه‌دا
 نیسراحه‌ت نه‌که‌م، وه‌ نه‌گر نه‌جمل دامێن گه‌رم نه‌بوايه‌ پتگیه‌م نه‌ نه‌که‌وته‌ ئیتره، وه‌ من له
 په‌فاقه‌تی شه‌رم چی؟ له‌ نه‌وه‌له‌وه‌ بزمانیاسیه‌ شه‌تر خۆی بۆ خواردنی من حازر کردوو،
 به‌هه‌زار که‌مه‌ند نه‌نه‌بووم به‌ نه‌سیری. نه‌ما ته‌قدیری خوداو زویان لووسی تۆ منی هێنایه
 ئیتره. نیستا له‌ ده‌ست چوه‌ جاری به‌ ته‌دبیر ناگرێ. به‌ نه‌زانیی خۆم نزیک نه‌م ناگره‌ بوم.
 فیه‌تنه‌ گری نه‌سه‌ندوو، له‌ دووکه‌لی ته‌نگه‌ نه‌فەس بووم. عاقلان وتویه‌نه: هه‌رکەس به
 به‌شی خۆی نا‌پازی بوو و ته‌له‌بی زیادی کرد، مه‌یلی که‌سی که‌ بگاته‌ کێوی نه‌لماس،
 وه‌قتی چاوی به‌پارچه‌ نه‌لماس به‌که‌وی زیاتر نه‌روات به‌ ته‌مه‌ع، وه‌قتی به‌خۆی نه‌زانی
 قاچی پارچه‌ پارچه‌ بووه، گه‌رانده‌نوه‌ی مومکین نابێ، نه‌مری، نه‌بیته‌ خواردنی ته‌یران، وه
 هه‌تا ته‌مه‌ع زیاد بێ له‌ هه‌لاکه‌ت نزیکه‌.

دیمه‌ وتی: قسه‌کانت زۆر په‌سه‌ندو مه‌عقوله. هه‌ر نازاری بیه‌ته‌ پتگی نیسان،
 واسیه‌تی ته‌مه‌عه. گه‌ردنی به‌زنجیری ته‌مه‌ع به‌سترا بێ، ناخری به‌ تیخی په‌شیما نی
 نه‌هه‌ریت. زۆرکەس به‌ واسیه‌تی ته‌مه‌عه‌وه‌ تووشی مردن هاتوون، هه‌روه‌ک راوچییه‌که
 له‌به‌ر ته‌مه‌عی پێستی پتوی به‌ چنگ پلنگه‌وه‌ به‌ گوشت چوو.

شه‌ترمه‌ پرسی: چۆن بووه‌؟

هیکیه‌ت

دیمه‌ وتی: نه‌گه‌رنه‌وه‌ پیاویکی راوچی ته‌سادو فی پتویه‌کی کرد. پتویه‌که‌ مووی
 نایاب و لایق بوو. بۆ گرتنی پتویه‌که‌ روشت، هه‌تا کونی پتویه‌که‌ی مه‌علوم کرد. له
 نزیک کونه‌که‌ چالی هه‌له‌که‌ند. مه‌قداری گوشتی خسته‌ سه‌ر پیوش له‌سه‌ر چاله‌که‌ داینا،
 خزی له‌که‌ناری که‌وه‌ په‌نه‌ام کرد. پتوی له‌ کون چوه‌ ده‌ره‌وه، بۆنی گوشتی کرد. به‌ خۆی
 گوت نه‌گه‌رچی بۆنی خواردن به‌ لووما دیت، نه‌ما بۆن کپووزی له‌ دل نه‌دا. عاقلان دلیان
 له‌ هه‌رچی ترسابن، ده‌ست بۆ به‌ردنیه‌یان به‌ حه‌رام زانیوه. مومکینه‌ حه‌یوانی مردار
 بووبیته‌وه‌و داویکی له‌تۆرا قسایم کرابن. لازمه‌ پارتزگاریی نه‌و داوه‌ به‌که‌م، هه‌روه‌ک

حوکه ما فدرموویانه: وهقتی تووشی دوو پنگه بوویت، رژیشتنی ههر پنگه کیسان به ناره زووی دل بوو، نمو پنگه یه بگره. بهو فکره رپوی رووی نه کرده گۆشته که. بهسه لامه تی رژیشت. میقداری بهینی بوو پلنگی لیسر شاخه که وه به بونی گۆشته که وه هات. پلنگ خوی خسته چاله که وه. کابرا وایزانی رپویه که یه ههلسا، خوی دا بهسدر چاله که دا. پلنگ وایزانی مدنی خواردنی گۆشته که یی لن نکا، راوچییه که یی پارچه پارچه کرد. به واسیته ی تمهده وه راوچی مرد، وه رپوی به واسیته ی قهناعه ته وه له بهلا بهسه لامه تی نه جاتی بوو و رژیشت.

دینه وتی: ئهم میسالهم له بهر ته وه هتایه وه بۆت مه علووم بێ ههر کهس له دهره جهی خوی ته مدعی زیاد بوو تووشی هیلکه ت نه بێ. شه تره به وتی: من سه هوم کرد بیختیاری خزمه تی شترم کرد. بۆم مه علووم نه کرابوو قه دری خزمه ت نازانیت، چونکی ره فاقه تی من و شتر مرشابه یی ته وه یه گۆزانی بۆ کمر وه یا شیعر خویندنه وه بهسدر ناوه وه وه ک یه ک وایه. حوکه ما فدرموویانه: وه فای پادشاه و بهری بیی تال وه ک یه که. دینه وتی: لهم قسه دوورو درێژانه گه رێ، ته دبیر له نه حوالی خۆت که. شه تره به وتی: لازم به ته دبیر ناگا، وه نه خلاق شتر شارها بووم. بۆم مه علووم کراوه ئیشی فیتنه وه فساده. نه گه ر له قسه ی فیتنه وه فساد نه ترسم، به دلما نایدت له ته رف شتره وه زه مرر مه ند بيم، نه ما نه ترسم ته وم بهسدر بێت بهسدر حوشتره که هات.

دینه پرسیی: چۆن بووه؟

جیکایهت

شه تره به وتی: نه گێتره وه قه لیتی رووروش، گورگیتی مانگر، چه قیلتیکی فیلای خزمه تکاری شتر بون. له بێشه یه کدا نزیک به جاده ی عام بون. ته سادوف حوشتری له کاروان جن ماوو. ورده ورده به له وه در داخل به بێشه یی ته وه حيله بازانه بوو. وهقتی نزیک به شتر بووه وه، ره سمی خزمه تی به جته هتا، خوی به خزمه تکاری شتر قیبول کرد. شتر سوئالی له حوشتر کرد: تا ئیستا له کوێ بوویت؟ حوشتر جوابی دایه وه: لهم سه حرایه به درک خواردن خه ریک بوم، ئیستا به نیازی خزمه ت داخل به حوزووری جه نابهت بوم، وه نه مر نه مری جه نابهت. شتر وتی: نه گه ر تا قه ت نه گریته وه نه مین به کهس نیفتیاری نابهت دهستی زولم بۆ تو درێژ کات. به دلتیکی خوش، به نیسراحت ته توانی لهم بێشه دا بژی. میقداری چه ند مانگ به یه که وه رایان بوارد. رژی شتر چوو بوو بۆ راو، تووشی

فیل هاتسو هو به شهریان. برینی زۆر له شیر کرابوو، بهین تاقهتی داخل به پیشه که بوویهوه. نه خوش کهوت. نیتتیداری راوی نهما. گورگ و چه قه و قه له بهواسیتهی شیروه خواردنیان دهست نه کهوت. نهوانیش به برسی مانهوه. وهتتی شیر تهماشای نهوانی کرد، بۆی معلوم کرا برسیانه، رهگی همهیهی کهوته هه کهوتی: بزانی لهم نزیکانه شتیک بدۆزنهوه بۆتان بهرگم، دهفهی برسیستان بهکات. نهوان له خزمهت شیر دور کهوتنهوه، هه چهند تهماشایان کرد هیچیان نه دۆزییهوه. ههرسیکیان به ته دبیر کردن خهریک بوون، وتیان باقی بوونی خوشتر لهم پیشه دا بۆچی چاکه و نیمه له ره فاقهتی خوشتر نیست فاده مان دهست ناکهوت، وا چاکه لای شیر به کوشتنی بدین. چه قه و وتی: له سه ره نم فکره لاچن، زۆر ناشیرنه، چونکه شیر نهمانی داوه. بۆ نیمه جوان نییه فکری خهیا نهت کردن. حوکه ما فهرموویانه: هه رکس رهگهی غه در بۆ که ستن بدۆزتهوه ناخری به نسیب خۆی نهیت. مه معلومه نینسانی نهسل له خهیا نهت دوروه. قه و وتی: نه نیمه عانییدی من بهن، نیوه هه قتان به سه ره وه نییه. لهم جیگه به نیرا حهت دانیشن. نیستا نه چه خزمهت شیر و دیمه وه، خه برات مه معلوم نه کهم. قه و رۆشت بۆ خزمهت شیر. شیر سوئالی کرد چیتان دۆزیه توه؟ قه و وتی: قوربان، له تاو برستی نه قوه و تی رۆشت و نه حوکمی چاومان ماوه. نهما فکرتیکمان کردوه، نه که ره نهری جه نابت بهن عه زری به کم. شیر وتی: بهلێ. قه و وتی: مه معلومه خوشتر له ناو نیمه دا غه ربه و له ره فاقهتی مه نه عهت دهست ناکهوت. در حهق زمان، خودا ره قتی که بۆ نیمه ی ناردوه. وامان به چاک زانیوه لایقی خواردنه بۆ جه نابت. شیر وتی: له وه زیاتر فکرتان نه کردوه، به چی شهرتن وه مه زه بهن خواردنی لایقه؟ من نامانم داوه. شهرت شکاندن نیشانهی نامه ردا نه.

نیشانهی مه ردی ساحیب وه فایه
له شهرت و وه فای نه به وه فایه
هه لالی هه گ بهن نان و شۆزیا به
دایم پاسه وه وان له بهر دره گایه

قه و وتی: من نهو مه سته له ته زانم، نهما ره چی خۆم فیدای سه ری جه نابت ده کهم. فهرموویانه: بهک نه فس فیدای ته هلن، وه ته هلن فیدای قه بیله بهن، وه قه بیله بهک فیدای شاریک، وه شاریک فیدای سه ری پادشاه بهریت، سه لاهه تییه، چونکه پادشاه نهما

مهمله کت به فیدا ده چیت.

نه گهر بۆ سه لامه تیی سهری پادشاه، شمرت شکا عه یب نییه. وه قتی شیر نه و قسانه ی له قتل بیست. سهری شۆر کرده وه، قتل چوره وه بۆ لای ره فیه کانی. وتی: له نه وه له وه فکهره که مان بۆ شیر به یان کرد، قوبوولی نه کرد. له ناخریدا رازی بوو. لازمه نیوش به ته دبیری من موغامه له بکن. نهیستا ههرستی کمان به یی بۆ لای حوشر، نه خوشیی شیر به یان بکه ی، بلتین ژيانی نهی به واسینه ی پادشاهه مومکین نه یی. وا چاکه خۆمان فیدای سهری پادشاه بکه ی تا ناوو شۆره قان به دنیادا بلار بهیته وه. بهیینه خزمت شیر، یه که یه که عهرزی شیر بکه ی: نهی بهیچمان له دست نایه ت. نهیما رۆحی خۆمان فیدا نه که ی. نه و وه قته یه که ی کت کمان بلت: شیر نیمرۆ ناشتای نه کرده وه. مه منوون نهیم به گوشتی من ناشتایه ک بکات. نهی ههش نه لتین گوشتی تۆ قابیلی خواردنی پادشاه نییه، تا سهره دیته سهر حوشر، ههرستی کمان قوبوولی نه که ی. بهم ته دبیره کوشتنی حوشر مومکین نه یی. ههرستی کمان چونه لای حوشر، دهستان کرد به به یانی نه خوشیی پادشاه. به زوبان لووستی حوشری دل سافهان خه له تان. ههر چورایان به نهی تیفاق چونه خزمت شیر. له نه وه له وه قتل زوبانی به مه دح و سه نای شیر کرده وه. وتی: قوریان، وه ک مه علوم بوو ناساغیی جه ناهت بو ته به عیسی هه یانی نهی به. مووده ته که به برستی ماویته وه.

مه سه له حه ت نه وه یه من سهر به یی بکن به بوریانی بۆ خواردنی جه ناهت، به لکی نهی نشانه لا قوه ت په یدا بکه ی. ره فیه کانی وتیان: خۆت چیت و گوشتت چیه؟ قابیلی خواردنی پادشاه نییه. قتل بهی دنگ بوو. چه قتل چوره پیتشه وه، وتی: قوریان، مووده ته که له ژیر حیمایه ی جه ناهتا ژیا مان مومکین بوو، وه نه م گوشتی به خۆمه وه نه به یی قابیلی خواردنی جه ناهت. ره فیه کانی وتیان: گوشتی تۆ نه خوشیی پادشاه زیاد نه کا. چه قتل بهی دنگ بوو، گورگ چوره پیتشه وه ره سی نه ده ی به جه نهی تا، وتی: قوریان، ناره زوو نه که م نه مرۆ دانی پادشاه به خواردنی گوشتی من تیر بییت و ناو سکی پادشاه له گوشتی چه ورم تیر بییت. ره فیه کانی وتیان: گوشتی تۆ نهیسان نه خنکینی. له زه هری هه لاهل کوشنده تره، قابیلی خواردنی پادشاه نییه. گورگ بهی دنگ بوو. حوشر چوره پیتشه وه، ملی بۆ درۆژ کرد (کل طویل احق)، وتی: قوریان، مووده ته که به نهی سراحه ت له م پیتشه دا ژیا ورم و گوشتیکی زۆرم په یدا کرده وه. رۆحی خۆم فیدای جه ناهت ده که م. نه گهر قابیلی مه ته به ی پادشاه نهیم، به عیسی مه منوونیه. ره فیه کانی وتیان:

په حمت له نسيحت كهرت. نافهرين، حلالزاده! وهفای حقوقوقت بهجتهپنا، مومكينه بهيدك لوقمه گزشتی تو شيفای دهردي پادشاه بیت. به نيتتيفاق پهلاماری حوشتریان دا، نیتستا پړخ له ملی دهرنهچوويو، نهغزای رانی لوقمه لوقمه کړا.

شه تره به وتی: هیتانه ووی نم میسالهم له بهر نه وه بوو پوت مه علوموم بین دوشمن نیتتيفاق بکدن تدبیر له کوشتی کهس بکدن پړخی بهسه لامعت دهرناچیت. دینه وتی: نیتستا فکرت چیه؟ شه تره به وتی: فکرم نه ویه نه گهر مه سته له نه ویه، لازمه شهر بکهم، وه هدرکس بزړنگی نه جاتی سه عی کرد بکوزیت به شه هید ناو نه بریت (ومن قتل دون نفسه فهو شهيد). وه نه گهر پړژم ته واو نه بوویت، په ناموس و هم مییت ناو نه بریم. وه نه گهر نه جال هاتین، چاره نیسه. دینه وتی: پیای به غیبرت نه ووهل زهره ناو شه نیت، نه ما ناگه هدرای په سوانی خوی نکات. هدر وهقت زهری له دوشمن خوارد، نه نجا زهری خوی ناشکرا نکات. وه هم لازمه له مکرری دوشمن نه مین نه بوون، چونکه ناگرې گم بگریت، هدرچی نریک بووین، نه سووتی. خوت نه خلاق و قووه تی شیرت بز مه علوموم کړاوه، وه ناگه هدرای نه حوالی خوت به، له خوی شیر نه مین نه بیت. وه هدرکس دوشمنی به بهچوک تماشا کردو نه همیه تی نه زانی، پشیمان نه بیتمه، هدر وهک دهریا له زلیلی ته پتووی.

شه تره به پرسی: چوون بووه؟

حیکایهت

دینه وتی: نه گتې نه وه له قهراغ بهر نه ووه ته پری هدی ناوی ته پتووه. جسووتی لهو ته پراڼه له قهراغ بهر هیلانه یان دروست کردبوو. وهقتی هیلکه کردنیان هات. میکه پرووی کرده نیره که، وتی: جینگه پک بدوزینه وه له نافات دوروین. نیره که وتی: جینگه له مه خوشتر و فتنکتر مومکین نابین، لازمه لهم جینگه دا هیلکه بکیت. میکه وتی: نیره له بهر نریکه، له شه پړل نه ترسم خومان و پیچووه کاغان غهرق بکات. نیره که وتی: فکر ناکم وه کیلی بهر نم بین حورمه تییه به سر نیمه بین. وه نه گهر زهره به نیمه بکه بینن کاریکی به سر دینم به حیکایهت بیگتې نه وه. میبه که وتی: نم لاف و گه زافه نالایقه. تو به چ قووه تیکه وه نیتتيفاق له وه کیلی دهریا نه ستنی؟ له سر نم فکره لاچو. به قسم بکه، جینگه پک بزړه تییه خومان بدوزره موو، هدر کس به قسمی نه سیهت باور نکات نه ووی به سر دیت به سر ره که هات.

مټيښه كه وتى: نه گټې نه وه گټه ناوې يو جووتى مراوى پټكه وه له سهر نهو گټه ناوه نړيان. وه له گڼل په قه يهك رهاقه تيان گرت. موده تې به خوشيى يهك نه يانېسوار، ته سادوف ناوى گټه كه وشك بو، مراويه كان ئيراده سهر يان كرد، چونه لاي په قه به گريانه وه دوعا خوازيان كرد. په قه ده ستى كرد به گريان، وتى: نهى رهيقينه حه قفى رهاقه تم به سهر تانه وه هيه. يهك رچام هيه: نه ووه له نېكوژن، نه نجا نؤغر بكن، چونكه ناقتى دورى ئتوم نېه. ئتستا له بهرچاوم كوم نه بوون دلم ناگرى گرتوه. مراويه كان وتيان: ئتسه له دورى تو جهرگمان كون كون نهين، وه معلومى جه نايته ژانغان به ناووه مومكين نهين، وه ئيراده سهرمان بويه كردوه. په قه وتى: نهى رهيقان ئتوه نه زانن وشك بوونى ناو بو من زور زه حه ته. ژيانى من به بين ناو مومكين نايين، وه نه گهر حوقوقى رهاقه نه زانن و تووشى ممرقم ناكمن له گڼل خوتان ته فرقم مه كمن. ئتوه له رزم شيرينتن. وه قتي روج نه ما جه سه د بين روج به عمهل نايته. مراويه كان وتيان: نهى رهيقي مراقي تو له تركى وه تن ناخوشتيره. وه قتي ئتسه بكه وينه ئيسراحت، فكرى تو بكه ينه وه، خوار دغان نه بټته زهره مار. نه ما رويشتنى تو له گڼل ئتسه مومكين نايين چونكه ئتسه به ناسمانا نه فرين و تو به نه زدا نه رويت. زورمان فهرقه. په قه وتى: ته دبيري نم سه فهره خوتان نهيزانن. رچا نه كم به مه راقه وه مه مكوژن. مراويه كان وتيان: نهى رهيقي، ئتسه ته دبيران لم سه فهره كردوه فكرى رهاقه تى تزمان كردوه. شمرت نهويه له قسه مان دهر نه چيت. په قه وتى: زور ناشيرينه ئتوه بو مه سل حه تى من ته دبهر بكن و من قسه تان بشكيتم. شمرت هه قسه يهك له ته رف ئتوه بكرت به سه رچاو جن به جتى بكم و هه تا به روج زيندو يم، به شرتى خزمتكارى خزمتان بكم. مراويه كان وتيان: ئتسه وه قتي تو به ناسمانا بلند نه كه ينه وه لازمه قسه نه كه يت. مومكېنه به سهر ناوه دانيسيا بفرين. بهنى ئادم غموغا بكن و بهر دمان بو بهاويزن. شمرت نهويه تو سوتال له ئتسه نه كه يت و ته ماشاى خهلق نه كه يت. سه لامه تى و مه تله ب حاصل بوون له بهتدنگيدايه. بهو قهراره رازى بوون، مراويه كان ته خته دارتيكان هيتا، وتيان به په قه: به دم ناوهراستى ته خته كه بگرو، مراويه كان هره كه سهرى ته خته كه يان به دهنوك گرت، به ناسمانا بهرز بوونه وه.

ته سادوف رڼگه يان کهو ته سهر ناو ددانيښ. نه هلی دتيه که ته ماشای ناسمانيان کرد
 جووتی مرواری رقه په کبان هه لگرتووه، زور لایان عه جیب بوو، دهستیان کرد به
 هه لاکتیشان و بهرد هاویشتن بۆ مرواری و رقه که. رقه بانگی کرد: مه گهر چاوتان کوتر
 بوو، نابیتا؟ دم کردنووه کهوتنه خواره وی یه کتی بوو. مروایه کان وتیان: دوما علی
 الرسول الا البلاغ. رفاقتی نيمه له تو حرام بوو. رفاقتی نا نسل په شیمانيه.
 عذیبت کیشان بۆ رفاقتی یی عه قل یی فانیده، چونکه قسه ته نسیر له دلی یی عه قل
 ناکات. زحمهت لازم نییه. مویه که وتی: ثم میسالم بویه هینایوه هر کس به قسه ی
 نه سیحمت باوه نه کات، سه عی له نه مانی خو ی ناکات. لازمه دهرمان له پیش دهردا
 په یدا بکری. نيره که وتی: له مه عنای قسه کان حالی یوم، نه ما مه ترسه. بۆت مه علوم
 یی ترسؤک به مه قسه د ناکات و، بۆت مه علوم بیت وکیل دی دهریا په یایه تی نيمه
 ناکات، زهره به پیچووی نيمه ناگه یه تی، ناعیلاج مویه که هیلکه ی کردو پیچووی
 هه لته تیا. بهر شه پۆلی دا، پیچووی مروایه کانی برد. مویه که له پاش نه و واقیعاته به
 گریانه وه پروی کرده نيره که، وتی زورم نه سیحمت کردی، به قسه ت نه کردم تا جگهر
 سووتاو بووین. تدهیری بکه تا هه دوو کمان به مه راقوه نه مردووین. نيره که وتی: قسه ی
 یی حورمه تی مه که، وه له سهر قه ولی خو م ماوم و هه ققی خو م له وکیل دی دهریا نه سینم.
 نه و قسه یه ی کردو ریششت شکاتی نه حوالی لای عومومی تیران کرد، وتی: نه گهر نيوه
 موعاونه تم نه کهن، مومکینه وکیل دی دهریا دست دريژی بۆ نيو.ش بکا ورده ورده ناو
 جیسی نيمه له دنیا دا نه پهلته. عومومی تیره کان به یه که وه فرین، چونه لای سیمرغ،
 به پاناتی نه حوالیان بۆ سیمرغ گتراهوه، وتیان لازمه له نه حوالی روعیه ت یی خه بهر
 نه بی. نه گهر هه قسان له وکیل دی دهریا نه سینتی، شکات نه بهینه لای یه کیکی که،
 به پادشای خو مان قبولی نه کهن. پادشاه نه وه یه خو قی خو ی به سهر ملتا بریختی. سیمرغ
 وتی: چیشان لی قه وماوه به یانی بکهن و هه قتان بستیم. قسه ی پیچووه ته تيووه کان بۆ
 سیمرغ به یان کرا. سیمرغ له گه تیره کان چونه سهر وکیل دی دهریا. نسیم نه و خه بهری
 به وکیل دی دهریا گه یاند. وکیل دی دهریا بۆ مه علوم بوو قه ووه تی سیمرغ و له شکری
 تهرانی نییه. به عوزر هینانه وه چوه بهرده می سیمرغ و پیچووی ته تيووه کانی ته سیلم
 کرده وه. مه قسه دی ثم میسالمه بۆ نه وه یه دشمن هه رچهنه بچووک یی به به بچووک
 ته ماشای مه که. نیشی به دهرزییه کی بچووک مومکین نه بی به هزار شم شیر درست
 نابین. دهنکه کیبیریتی زور بچووک. وه قتی داگیرسا هه رچی نزیک یی نه سووتی. حوکه ما

وتروپانه: رفیق و دوست نه‌گمر هزار بڼه‌مه. دشمن نه‌گمر یه‌کتی بڼه‌زه. شه‌تره‌به
وتی: نه‌وول من قسه‌ناکم هه‌تا به‌نامه‌ردی ناو نه‌بریم. وه‌قتی شپږ فکری له‌من‌گوزا
موحافه‌زهی خوم نه‌کم. دینه‌وتی: وه‌قتی نریک به‌شپږ بویټ، ته‌ماشاکه شپږ چاوی
سور هه‌لکه‌پاو کلکی به‌نرزدا کیتشا، پوت مه‌علوم نه‌بڼ قه‌سدی کوشتنت نه‌کا.
شه‌تره‌به‌وتی: نه‌گمر نه‌و موغامه‌له له‌شپږ بیڼم دوشمنایه‌تیی مه‌علوم نه‌کم. دینه‌دوعا
خوازیی له‌شه‌تره‌به‌کرد، چوه‌لای‌که‌لیله. که‌لیله‌سوتالی‌کرد: ماده‌دکه‌ت‌گه‌یشته‌چی؟
دینه‌وتی: الحمدلله به‌مه‌رامی خوم مه‌سه‌له‌گرانکه‌به‌ناسانی جن به‌جن‌کرا. که‌لیله و
دینه‌به‌که‌وه‌چوون پو‌خزمه‌تی شپږ. ته‌سادو‌شه‌تره‌به‌داخل به‌خزمه‌تی شپږ هو‌هو،
وه‌قتی شپږ چاوی به‌شه‌تره‌به‌که‌وت به‌دمنه‌می دینه‌ده‌ستی‌کرد به‌نران و کلکی
نه‌کیتشا به‌نرزدا. شه‌تره‌به‌پوی مه‌علوم پو‌ناگری فیتنه‌داگیرساره. به‌خوی‌وت: نریک
پو‌نی پادشاهان ریگه‌ی‌خوت و هیلاکه‌ته. نریکی‌کونه‌مارو خزمه‌تی شپږ له‌مردن
نریکه. لازمه‌نه‌نعمین پو‌ن له‌مارو له‌شپږ نه‌کرت. ته‌حریکاتی دینه‌له‌هه‌ردو لا‌ناشکرا
هو. هو به‌شهریان و نه‌و سه‌حرایه له‌نهری شپږ چول‌هو.

له‌نهری شپږ و له‌پو‌ری‌مام‌گا
هه‌پوان رایان‌کرد هه‌ریک پو‌ریک لا
خویان‌شاردوه‌هه‌پوانی‌فه‌قیر
پیشه‌پان‌چول‌کرد له‌جوان و له‌پیر

که‌لیله‌پو‌ی‌کرده‌دینه، وتی: نه‌ی بڼه‌قل‌ناخری نم‌فیتنه‌یه‌ن‌زانی؟ دینه‌وتی:
ناخری فیتنه‌چییه؟ که‌لیله‌وتی: نم‌فیتنه‌یه‌ی تو‌داتگیرساند هه‌وت نوع‌زه‌رمی‌هه‌یه.
نه‌وول بڼه‌فانیده‌وه‌لی نیعمه‌تی‌خوت تو‌وشی مه‌شقه‌ت‌کرد. دوهم‌شهرتی‌خوت له‌گه‌ل
شه‌تره‌به‌شکاند. سپه‌م پو‌کوشتنی شه‌تره‌به‌سه‌عیت‌کرد. چواره‌م‌پو‌یته‌باعیسی‌قه‌تلی
بڼه‌گوناه‌ی. پنجم‌م‌مجموعی‌هه‌پوانات ته‌فرو‌توونا‌کرد. ششم‌م‌سوپه‌هه‌سالاری
هه‌پوانات به‌پادشاه به‌کوشت‌دا- جیگه‌ی‌لم‌مودده‌تا پر‌نایسته‌وه-. هه‌وتم‌فیتنه‌یی
و دوو‌زوبانی‌خوت‌ناشکرا‌کرد. موده‌ته‌که‌من به‌نه‌سیحه‌ت‌کردنی تو‌خه‌ریکم
ته‌نسیری‌نه‌پو. پنشوونان و تروپانه: له‌هه‌موو‌کس‌که‌م‌عه‌قلتر‌نه‌ویه‌فیتنه‌ی‌نووستو
خه‌بر‌کاته‌وه، نیش‌به‌قسمو‌سولج‌دروست‌بیټ به‌فیتنه‌و دو‌زوبانی‌پکی‌خات‌دینه
وتی: نه‌تبیستوه و تروپانه‌نیش‌به‌عه‌قل‌موکین‌نه‌بڼ، به‌شپږی‌کردنی لازمه؟ که‌لیله

وتی: لہم شیتیتہ چ جوانیہکت موشاہدہ کردووہو، عہقل و زیرہکیت کامہیہ؟ حوکما
 فہرمویانہ: ہدعزہ نیشی بہ عہقل و تدبیر دروست نہی، ہسد ہزار لہشکر مومکین
 نایں۔ موددہتیکہ مدغروری۔ خود پہسندی توم یو معلوم کرابو، نھا سہرم کرد،
 فکرم کرد، ہدککی لہ خوی جہالہت خہر ہستہو، ہتا ہات دوو زوبانی و فیتندی
 ناموبارہکت درتو بوو۔ حدقمہ کم عہقلی و نائسلت بہیان بکم۔ کمسئ نسل بوو،
 مدعریفہتدار بوو، فیتہی و دووزوبانی نازانی۔ چند دہقمہ بہ واسیتہی رفاقہتہو
 نسیحہتم کردیت، وتم زور عہیہ، خریکی فیتہو دووزوبانی مہہ، فیتہو دووزوبانی
 نیشی شہتانہ و ہدقسہی منت نہکرد، بہ نارہزوی نفس ہم فیتہیہت داگیرساند۔
 خوت ناوانہ چی؟ دینہ وتی: نہی رفیق، نگہر ختا لہ من واقعہ بوہ ہدانی بفرموو۔
 کہلیلہ وتی: لہوہ زیاتر تاقہتم نہماوہ۔ خدتای تو تہواوبونی نیسہ۔ چونکہ زور
 مدغروری و خوت بہ عاقل حساب نہکیت۔ حوکما فہرمویانہ: یو پادشاہ لہوہ خراپتر
 نیہہ وہزیری ہد نہفعال ہن۔ نیشانی عاقل فہرق بہ نیش و قسہ نکات۔ قسہ پیش چوار
 نہوعہ: نہوول شہرت نکات و نہیشکتہن، نہوہ عادہتی منافقانہ۔ دووہ شہرت ناکار
 نہیکات، نہوہ عادہتی پیوان و صاحب غیرہتانہ۔ سیتہم نہوی وتی لازمہ بیکات، نہوہ
 عادہتی مدعاش دہرانہ۔ چوارہم نالت و نایکات، نہوہ عادہتی تہمل و ہدخیلانہ۔ نہی
 دینہ، راستی تو نہو تانیفہیت، شہرت نہکیت و نہیشکتہت۔ من دائیما لہ نسیحہتی
 خیرت عاقل نہبووم، وہ رفاقہتی توم بہباش زانیوہ۔ نیشتا معلوم بوو بہ قسہی
 ناموبارہکت شیر و ہفای شکاندو خریکی کوشتنی شہترہیہ۔ نہو موعامہلہیہ زور
 رتگی خہتہر، نگہر نازاری بہشیر گہشت۔ وہہرجی داخلی ہم بیشہ ہن، ہدہنا
 دہچت، گوناہیان بہ نشتوی تو نہی۔

وا لہ نہزعا خدلقہ! گوئی بگرن لہ گوفتاری و ہتن

ہوم بکم ہم دہفہیہ نیشو خودا چاری و ہتن

دینہ وتی: من وہزیرتکی ناسیح ہوم۔ لہ باغی پادشاہ لہ مامی چاکہ زیاتر
 نہمناشتوہ، وہ لہ مدنفہعت زیاتر خراپم یو پادشاہ نہبوہ۔ کہلیلہ وتی: نسیحہت و
 نہمام و مدنفہعت نہوہیہ و ہلی نہمہتی خوت توشی دہردو فیراق کرد و شہرت
 شکاندنی بہدنیادا ناشر کرد۔ حوکما فہرمویانہ: لہ شہش نیش مدنفہعت دست
 ناکہوت۔ نہوول قہولی ہن عمل۔ دووہ مالی خیری لن نہکری۔ سیتہم رفیقی ہن

تهجره به. چوارهم عیلمی بئ عممئل. پئتنجهم خئیری بئ نییعت. شەشەم بەدەنی دەرەدار. نەم نەشیایانە بەیانم کرد لە مەراق زیاتر نەفەعی نییە. پادشاه نەگەرچی بە نەفسی خۆی عادل و کەم ناچار بئ، نەگەر وەزیرەکی ناره‌زووی قیستەو دووزوبانیی کرد، میلەلت دەخاتە ژئیر زولم و پەرتشانییەو. شکاتی فەقیران ناگاتە خزمەت پادشاه. مەسەلا ناوی زۆر شیرین و ڕووناک بوو نەگەر نەهەنگی تیا بوو کەس نزیککی نابئ.

دینە وتی: مەقسەدی من لەم نیشەدا لە جێگەی خۆم زیاتر نەبۆ. کەلێلە وتی: زینەتی پادشاه بە مەنمورو لەشکرەوێه. ناره‌زووی نەفسی پێسی تۆ ئەوێه عومومی مەنموران لە پادشاه دور بئ، وەزیرەیان بە تۆ دروست بکړئ. ئەو فکەر واسیستی بەخپل و کەم عەقڵییە. مەعلومی پادشاهان بە واسیستی مەنمورو لەشکرەو حورمەت پەیدا نەکەن. مەسەلا جوانی هەزار کەس عاشقی جەمالی بئ لە جوانیی ئەو کەم نابێتەو. مەسەلە پادشاه هەتا لەشکر و سوپای زۆر بئ نیستە کەم. بئ عەقڵیی تۆ مەعلومی، عاقلان فەرمویانە: نیشانەی کەم عەقڵی پئتنجە. ئەووەل بۆ مەنفعەتی خۆی زەرەردان لە خەلق. دووم بەبئ عیبادەت ناره‌زووی بەهەشت. سێهەم بەبئ حەیاپی پەلاماری ژنان. چوارەم نەخوتندەوار بی موحادەلە بگری لەگەڵ عولەما. پئتنجەم بئ وەفایی دەرحق بە رەفیق و مەعلومی کرد بە واسیستی رەفاقەتەو زۆرم نەسیحەت کردی، تەنسیری نەسیحەتەکانم لە تۆ ئەوەندەوێه وەک شوعلە ی زۆر لەگەڵ تاریکی چەندیان فەرە، تەنسیری قەسە من لەگەڵ دلرەشی وەک تۆ ئەوەندەوێه فەرە.

بە ناوی زەمزه‌موه جووگە ی کەوسەر
پاک نابیتەو پئستی ئەهلی شەر

مەسەلە من و تۆ وەک مەسەلە تەیرەکو مەیمونەکان وایه، هەرچەندە تەیرەکە بانگی کردن: خۆتان عەزیزە مەدەن بپه‌وودەیه، بەقەسە تەیرەکیان نەکرد، تەیرەکە تووشی دەرەدی خۆی هات.

دینە پرسیی: چۆن بوو؟

حیکایەت

کەلێلە وتی: نەگێرنەو مەقداری مەیمون لە شاخێک بە میوه و گیای شاخەکە نەژیان، تەسادوف شەویکی تاریک، رەشتر لە دلی منافقان. ئەو شەو لەشکری ساردی هوجومی کردە سەر مەیمونەکان، لە شیددەتی ساردی نزیک بوو خۆتینی بەدەنیان

بیمستن، قهرایان لن برا، به نترافن خویانا رایان نه کرد. تصادوف پارچه شورشه یین
 گوتیور، وایان زانی ناگره، معیرونه کان چوون دلری زوریان هینا لسمر پارچه شورشه که
 کوزمه لیان کرد. تهریق پمسر دارنکه وه نهشتیور، بانگی کردن: نهوه ناگر نهیه، خوتان
 عزیمت ممدن، تهریقکی که بانگی تهریکمی کرد: دمی خوت هیلاک مکه، باور
 به قسوی تژ ناگن، نسیحه تی نهو کسانه وهک شمشیر مالین به بهردا وایه، کسین له
 جوابی تژ کهر بو، خوت هیلاک مکه برژ. تهریکه تمعاشای کرد گوین ناده نه قسوی، له
 داره که چوره خوارمده حالیهان کات، معیرونه کان نه ترالیان گرت، سمری تهریکه یان
 هه لکتشا. که لیله وتی: نسیحه تی من بز نامویاره کی وهک تو نه ترسم ناخری تووشی
 به لایهک بیم. نسیحه تی کردنی کهم عقالن وهک پلویر بز گا لیدان وایه. دینه وتی: نهی
 ره فیق، عالمان له نسیحه تی کردنی جاهیلان قوسور ناگن، واعیزان ترکی وه عز خوتندن
 ناگن، نایا تمسیر بکات یا نیکات. نومید ده کم دهر گای نسیحه تی لن دانه خیت.
 که لیله وتی: له نسیحه تی قوسورم نه کردوه، نهما زور ترسم هیهه چونکه بناغی نیشت
 به حیل هه لیه ستوره، له رووخانن نزیکه، وه زهربری بز خوت بگمیتوره، نهو وهفته

پشتی دهمست له په شهمانییا بگه زیت. نه ساسی نیشی به فیل دانرابی، جهزای ناخری مردنه، هه روک شهریکه زیره که که به مه کری خوی له ناو چوو، شهریکه غافل که به واسیته ی راستیوه بهمه تللب گه یشت.

دیکنه پرسیی: چۆن بووه؟

حیکایه ت

که لیلله وتی: نه گپړنه وه دوو شهریک بوون په کتیکیان (زیره که) و په کتیکیان (غافل) ناو بوون. هه روو دوو کیکان به خه پالی که سابه ت، ړتگی سه فهریان گرتنه پیش. میقداری ړتگی ړیشت. کیسه یه پر بوو له درهم دوزیانه وه، هه لیانگرت. زیره که ناو به غافلی وت: نه ی رفیق، موغامه له ی بڼ قانزاج وژه. مه سله حه ت نه وه یه بگه ړتینه وه، به نیسرا حه ت له مالی خومان دانیش، ورده ورده نم پاره یه سهر ف که یڼ چونکی هه تا پاره وژر بڼ مهراقی زیاتره. چاوی ته مه عکار به خولی قهر نه بڼ پر نابیته وه.

هه روو دوو کیکان گه رانه وه. له نریک شاره که دانیش ت. غافل وتی: لازمه نم پاره یه بگه یڼ به دوو که رتموه، هه ریه که مان به شتیکی هه لگرین. زیره که وتی: قابیلی ته قسیم نیسه. لازمه میقداری بڼ خهرجی هه لگرین و باقیه که ی له چتکه یه که بشارینه وه هه موو ړوژی به قه در نیحتیاجی مال سهر ف کړیت، بهو نموعه دهوامی وژر نه بڼ. غافل بهو قسه یه پازی بوو، میقداری پاره یان هه لگرت و باقیی کیسه که له وژر دارتکدا شاردیانه وه، ړویشته وه ماله وه. بڼ ړوژی دوا یی زیره که چوو کیسه که ی له وژر داره که دهره یتا پردیه ماله وه. غافل لهو مه سله له یه بڼ خه بهر بوو. نهو میقداره هه لیانگرتیوو تهواو بوو. غافل چوو له ی زیره که، وتی: خهرجیم نه ماوه، با بچین میقداری پاره له کیسه که دهریتن. زیره که وتی: موپاره که. هه روو دوو کیکان ړتشت بڼ بڼ داره که، پاره که یان نه دوزییه وه. زیره که بهر وکی غسافلی گرت، وتی: پاره که تو پردووته، چونکه له من و تو زیاتر که س خه بهری شاردنه وه ی کیسه که ی نه بوو. غافل سویتدی بڼ خوارد، باوه ړی نه کړد، بوو به شریان، شکاتیان گه یشته مه حکمه ی شهرعیبه. قازی سوتالی له زیره که کړد نیسپاتی نه که ی غافل پاره که ی پردووه؟ زیره که جوابی دایه وه: (أیها القاضي أبقاک الله) نیسپاتی من لهو داره زیاتر نیسه نومیتد نه که م بیته زوبان. دزیتیسی نم غه دداره به یان بکات. قازی نه مری کړد بڼ سبجه یڼ بچن سوتال له داره که بکن. زیره که ړویشته ماله وه، به تهواوی قسه ی بڼ باوکی کړد، وتی: باب به فکری تو داره که م به مشاهد داناو، بڼ ړتگی فیل نهو

قهسه یه به قازی وتوه. بیتو موافقه تی تدبیری من بکهیت، تا مردن بهو پارهیه نئین. باوکی وتی: تدبیره که ی چیه؟ زیرهک وتی: ناو داره که بۆشه، جیگه ی یهک پیوا له ناو داره که دا نهبیتوه. مه سله حهت نهویه نیسمه وهرۆیت له ناو داره که دا خۆت بهاریتهوه، ههتا سو بهینتی قازی دیت. وهقتی سونالی کرد، تو بهتیت کیسه پاره که غافل بر دویه تی. باوکی وتی: نهی نه ولادم، له سه ره یالی نهم مه کرو فیله لاچۆ. نه گهر خهلق به خه له تینتی، خالق ناخه له تینتی. مه کرو فیل له گه له خودا نا کرۆ. مالی دونیا نه و نه ده دهوامی نییه. دینی خۆت و دینی من زایع بکرۆ. ته رک ی نهم مه کره بکه. زۆر واقع بووه مه کرو فیل ناخری رووی کردوه ته ساحیتی، فیله که ی نا شکرابوه، ئا به رووی دنیا و قیامه تی رۆشستوه. من نه ترسم مه کری تو وهک وهک مه کری بۆکه که بهت. زیرهک پرسیی: چۆن بووه؟

جیگایهت

باوکی وتی: نه گه نه نه وه بۆتی کونی نزیک ی کونه ماری بوو. ههر وهقت بۆکه که بهت چو ی هه لته هینا ماره که نه چو نه به خوارد. بۆ که که ره فاقه تی له گه له قزالی که بوو، شکایه تی نه حوالی خۆی برده لای قزالی که، وتی: نهی ره فیق ته دبیر چیه له دست نهم زالمه ی غه ده داری به ره حه؟ نه مو قابه له ی بۆم مومکین نه بهن و نه نه رک ی وه تن، چونکه جیگه که م زۆر فه ره ده و ساحیت ناوه و گولی بۆن خۆشی له هه مو نه وه تیا به. وه سفی جیگه که ی به م شه هانه به یان کرد:

بهر گول و عه نه بهر وه تن خاکی وه کوو جامی به لوور
به به جه شمه ی ناوی رهوشمن میسل ی چاری بهر له نوور
خاته می په نهجه ی سوله یانی نه بهت نه مه بهیستوه
کهتوی یاقوت و زومه پرده، قویه قویه سه وزو سوور
دهشتی فابریقه ی گول و سه وزو ره یا حینه به هار
بادی عه تناره که دینتی قافله ی موشکین له دوور

له پاشا بۆق به قزالی وت له مه درسه ره ی که ی نه جاتت چی خوتندوه؟ وه ته دبیری بۆ نه حوالم به زۆره وه. قزالی وتی: له فلان جیگه خورما سیچانی هه یه زۆر به دسته، لازمه به جیت میقداری ماسی به گری له کونی خورما سیچانه که وه یه که یه که تا کونه ماره که داینبیت. وهقتی خورما سیچان ها ته ده ره وه ماسیه کان یه که یه که نه خوات هه تا نه گاته

سەر کونه ماره که، ماره کهش نه خوات، تۆ له دهست زولمى نه جات نه بێ. بۆقه که به ته دبیره ماره که ی دهرخوارد خورماسیچان دا. دوو سێ رۆژى بێ چوو، خورماسیچان به خدیالی ماسی خواردن به هه موو لایه کدا نه گه را، ته سادوف رێگه ی که وته کونه بۆقه که. بۆق و بێچووی عوموم خوارد. باوکی وتی نه م هیکایه ته م بۆیه بۆ کردی تا بۆت مه علوم بێ جه زای خراپه خراپه یه، زیره ک وتی: با به، واز له م مه سته له دوو رو درێژانه بێته. نه م فکهری من زۆر ناسانه و دهوامی پاره که زۆره. باوکی که ره که له بهر خۆشه و یستیی که ره که ی له رێگه ی دین و دیانه ت دهرچوو، نزی که به رێگه ی زولم و خیانه ت بوو (اللها أموالکم وأولادکم فتنه) به رۆژکی گرت، رێگه ی شه ریه تی بۆ گوم بوو. بهو شه و رۆشت چوو نه ناو داره که موه خۆی شارده و. وه قستی رۆژ بووه و قازی له گه ل میقداری مه سئوران و له گه ل زیره ک و غافل چونه بێ داره که. قازی سوئالی هه ق و ناحقه ی زیره ک و غافلی له داره که کرد. له ناو داره که وه بانگ کرا: نه ی قازی، کیسه ی پاره که غافل به ردی. زیره ک راست نه لیت: غافل درۆزه، خیانه ت غافل کردووه تی. قازی له و مه سته له سه رسام ما. به عه قل بۆی مه علوم کرا که سن له ناو داره که دا خۆی شارده و ته وه، فکری کرد لازمه به سیاسه ت نه م مه سته له ناشکرا که م، نه مری کرد به گۆمه ل کردنی دارو چیلکه و پووش له بێ داره که، ناگریان تی به ردا تا گۆشتی ناو داره که به ریت. پیره که نه ختی سه بری کرد، وایزانی نه کوژته وه. نه یه ایه ت نیسقانی پیره که ته ریی ناگری چه شت بانگی کرد: ئامان، قازی، قازی نه مری کرد هتیا پانه دهره وه، له حه قیه تی نه حوالی زیره ک و غافل سوئالیان کرد. پیره نیو سووتا و نه ووه ل و ناخری قسه ی به یان کرد. راستیی غافل و فیتلی زیره ک له خه لقه که مه علوم کرا.

پیره که میقداری نیو سه عات ژیا، نه مری خودای به جته تیاو پاره که یان بۆ غافل سه نده و. زیره ک باوکی به مردوی گرت به کۆله وه، رۆشته ماله وه. مه علومه هه ر که س چال بۆ که سن هه لکه نه ی خۆی تن نه که وئ. غافل به دلته کی خۆشه وه رۆشته ماله وه. زیره ک به پروی ره ش له ته عزه دا دانیش.

که لیه وتی: هتیا نه وه ی نه م میسالم بۆ نه وه بوو بۆت مه علوم بێ ناخری مه کرر پرو نه که ته وه ساحته یی. وا نه زانم تۆش له م نیشه تووشی زه ره ر دیت و په شیمانی حاسل نه که یت. که یفی خۆته.

دینه وتی: تۆ عه قل به مکه ر و ته دبیره به فیتل ناو نه به یت. من نه م زه حمه ته م به ته دبیره و

عقل کردووه. که لیل و تی: له کهم عه قلی و فسادیت هه چهند به یان بکه م ته و او ناییت. وه فار چاکهت له کهم دلی نیمه تی خۆت نه ویه که وای دپاره، وه رکه پاندنی دیته وه رتگهت. بۆت مه علوم بووه دوو زویانی چهند خرابه و دوو پرووی چهند عه ییه؟ دیمه وتی: که له م نه گه ر دوو زوبان نه بویه حوکی پادشاهانی ئیجرا نه نه کرد. تیغ یهک زوبانه، خواردنی له خۆتین زیاتر نییه. گۆل نه گه ر دوو پروو نه بویه شو قی پهیدا نه نه کرد و عالم عاشقی بۆنی نه نه بون. شانه چونکه دوو پرووه دایم له کهم زولفی جوانان تیکه له.

که لیل و تی: ئه ی دیمه، تۆ نه و که له مه نه ت بۆ سیری پادشا مه حه رم بی، تۆ نه و ماره دوو زوبانه ت به رینی زوبانت زه هری هه لاهه له، تۆ نه و گۆله دوو پرووه نه ت خه لقی ناره زووی بۆت که ن، به لکی نه و دیکانه ت نازارت به دلی خه لقی گه یاندووه. مار سه د ده رجه له تۆ چاتره. له زوبانیکی زه هر نه دات، له زوبانیکی ده رمان. تۆیش نه گه ر زوبانیکت بۆ ره فیکانت ده رمانی به ایه و زوبانیکت بۆ دو شمنان زه هراوی بویه، عه یی نه بوو، هه ره وک نه لین:

ده رمان و زه ره له سه ره زوبانه

یه کیکی دۆسته، زه ره بۆ دو شمنانه

دیمه وتی: له ته عه ندانم ده ست هه لگه ره، مو مکی نه شه ر و شه تر به ناشت به نه وه، وه ک پێشوو خۆشه وستی پهیدا بکه نه وه. که لیل و تی: نه م مه کره ت تازه یه، مه کری تۆ نه و عه نه و عه ئه ی غه ددار. سێ ئه شیا باقی نه میتیت تا به یهک نه گه ن. نه و وه ل ناوی سه رچاوه شیرینه تا داخل به به ره نه بێ. وه قتی داخل به به ره بوو تال نه بێ. دوو م خزمایه تی و ره فاقه تی هه تا فیتنه و فه ساد له به ینا نه بێ. ره فاقه ت و خزمایه تی نه و نه ده خۆشه رتگه ی دوو زوبان و فیتنه نه دریت. وه قتی به قسه ی فیتنه مو عامه له کرا له یهک مه حرووم نه ب. سیتهم مو عامه له و تال و وێر له رتگه ی راسته وه، نه گه ر به واسیته ی فیتنه وه خوار ی مو عامه له یان نا شکرا بوو. مو عامه له و ها تو چۆیان نه بریت. ئیستا شه تر به له ده ست شیر نه جاتی بوو، زه حمه ته ره فاقه ت و نه مین بوونیان له یهک چونکه عاقلان فه رموویانه:

یه تی بپچهری به مستنی نه توانی

گریتی تی که وێ سافی ناتوانی

دیمه وتی: نه گه ر ده ست له خزمه تی شیر هه لگه رم، له کونجی دانیشم، به ته دبیری تۆ مو عامه له بکه م له ره فاقه تم جیا نایسته وه؟ که لیل و تی: حاشا له خۆت و له ره فاقه ت.

زۆر له په‌فاقه‌تی تۆ بێزارم. عوله‌ما قه‌رموویانه: له په‌فاقه‌تی جاهیل و فاسیق دوور به. په‌فاقه‌تی جاهیل و په‌فاقه‌تی مار وه‌ک په‌که. زۆر له واقعیه‌وه چهند کهسانێ چهند موده‌تی له‌گه‌ڵ مار په‌فییق بوون، وه‌قتی ناخاف‌ل مارکه‌ داویه به په‌فیه‌که‌یه‌وه مردووه. په‌فاقه‌ت له‌گه‌ڵ عاقلان و سالحان لازمه، مه‌سه‌لا له‌ گوزه‌ری عه‌تتا‌رخانه‌وه نه‌پزیت نایلی بۆنی خوش نه‌بی. په‌فییقی عه‌تتا‌ر به‌بۆنت خوش نه‌بن. له جاهیل دوور به پرشنه‌گت بۆ دێ. هه‌رک‌ه‌س وه‌ک تۆ بێ وه‌فا و به‌خیل بوو په‌فاقه‌تی حه‌رامه. له جیگایه‌ک شه‌ر روتبه‌ی وه‌زی‌ری به تۆ دا، سه‌ری تۆی له‌ناو جه‌مه‌ی حه‌یواناتا به‌رز کردووه، له جیاتی‌ی چاکه‌ نه‌و موعامه‌له‌یه‌ت له‌گه‌ڵ کرد. وا دیاره. رجا ده‌که‌م هه‌تا له واسیته‌ی شوومیه‌ته‌وه تووشی موقه‌ده‌دیه‌ی نه‌بووم ده‌ست له په‌فاقه‌تم هه‌لگره، وه‌ نه‌گر ده‌ رژۆ پێکه له تۆ دوور بم، نیسته‌ا که‌مه. هه‌رک‌ه‌س په‌فاقه‌تی له‌گه‌ڵ نه‌زان کرد. نه‌وه‌ی تووش دێ تووشی باغه‌وانه‌که هات.

دینه‌ پرسیی: چۆن بووه‌؟

جیگایه‌ت

که‌لیله‌ وتی: نه‌گه‌یه‌ نه‌وه‌ کا‌برایه‌کی باغه‌وان عومری خۆی له باغی‌که‌دا سه‌رف کردبوو. نه‌و باغه‌ له نه‌وعای میوه‌ به‌ خه‌یال‌دا بێ تیا مه‌وجود بوو. گه‌لی هه‌مه‌ نه‌وع و سه‌وزه‌و میوه‌هاتی له‌ حه‌ساب ده‌رچوو بوو. باغه‌وان له خۆشیی باغه‌که‌ی ته‌رکی ناوه‌دانیی کردبوو، فه‌کری دایک و باوک و مال و منالی نه‌بوو. چهند سالی به‌ ته‌نهایی نی‌داری کرد. رژۆی زۆر بێ تا‌قه‌ت بوو، له باغه‌که‌ی چووه‌ ده‌رووه، فه‌کری نه‌وه‌ی کرد په‌فییقی په‌یدا بکات. ته‌سادوف ورچه‌کی ناشی‌رین به‌ ته‌نها له‌و سه‌حرایه‌دا ئه‌سه‌ورایه‌وه. باغه‌وان میقداری سێو و قه‌یسی و میوه‌هاتی پیشان به‌ ورج دا، به‌ نیشاره‌ت بانه‌گی ورچی کرد. ورج چو بۆ لای، هه‌ردووکیان چوونه‌ ناو باغه‌که‌وه، وایان لێ هات بوون به‌ په‌فییق، قه‌سه‌کردنیا‌ن له‌گه‌ڵ په‌ک به‌نیشاره‌ت بوو. هه‌ردووکیان مه‌حه‌به‌تیان ده‌رحه‌ق په‌یک په‌یدا کرد. هه‌ر وه‌قت باغه‌وان نه‌نووست، ورچه‌که‌ باوه‌شینی نه‌کرد تا خه‌به‌ر نه‌بووه. ته‌سادوف رژۆی باغه‌وان خه‌وی لێ که‌وتبوو، میش هه‌جوومیان کردبوو سه‌ر ده‌مو چاوی باغه‌وان، ورچه‌که‌ له‌لایه‌که‌وه میشه‌کانی ده‌رنه‌کرد و له‌لایه‌کی که‌وه نه‌هاته‌وه. نیهایه‌ت ورج رقی هه‌لسا، رۆیشت تاشه‌به‌ردی‌کی دوو باقمانی هه‌لگرت، به‌ خه‌یالی میش کوشتن له‌سه‌ر سه‌ری باغه‌وان وه‌ستا، به‌ هه‌موو قه‌وه‌تی خۆی تاشه‌به‌رده‌که‌ی کێشا به‌سه‌ر سه‌ری

باغ‌ه‌وانه‌که‌دا. له‌بای به‌رده‌که می‌شه‌کان فرین، نه‌ما باغ‌ه‌وانه‌که‌خو و مردنی یه‌کتی بو. به‌ واسیته‌ی رهایی که‌م عه‌قل‌موه به‌م دهرده‌ چوو. عاقلان فرمویانه: دوشمنی عاقل له‌ رهایی نه‌زان چاک‌تره. نه‌م می‌ساله‌م بویه هیتانیموه که‌ستی عه‌قلی نه‌بو ره‌فاقه‌تی حه‌رامه. دینه‌ وتی: من نه‌ونده‌ که‌م عه‌قل نیم‌ چاک و خراب له‌یه‌ک جیا نه‌که‌مه‌وه. که‌لیله‌ وتی: به‌لنی نه‌یزانم که‌ عه‌قلیی تو نه‌ونده‌ نییه، نه‌ما دلت وه‌ک قه‌تران ره‌ش بووه، له‌ نه‌حوالی خو‌ت خه‌به‌ردار نیست. به‌فکرتیکی نامویاره‌کت هه‌زار داوی به‌لا دروست نه‌کیت. له‌به‌ین شه‌تره‌مو شپردا فیتنه‌ت داگیرساندووه. نیستنا نیددیعای دامین پاکی و عه‌قل‌داری نه‌کیت. مه‌سه‌له‌ی تو له‌که‌ل رهایی وه‌ک مه‌سه‌له‌ی بازرگانه‌که‌و مشکه‌ سه‌د مه‌ن ناسن خوزه‌که‌ وایه.

دینه‌ وتی: چۆن بووه؟

حیکایت

که‌لیله‌ وتی: نه‌گه‌رنموه بازرگانن بوو نیراده‌ی سه‌ه‌ری کرد، سه‌د مه‌ن ناسنی له‌ مال‌وه بوو. به‌ نه‌مانه‌ت برده‌ی لای رهایی‌تیککی داینا و خوی رۆشت بۆ سه‌ه‌ر، له‌ پاش چه‌ند رۆژن رهایی‌که‌ی سه‌د مه‌ن ناسنه‌که‌ی فرۆشت و پاره‌که‌ی خه‌رج کرد. وه‌قتی بازرگان له‌سه‌ه‌ر هاته‌وه، چوو مه‌الی رهایی‌که‌ی بۆ گواسته‌وه‌ی ناسنه‌که‌. رهایی‌که‌ی وتی: نه‌ی رهایی، زۆر خه‌جاله‌تی تو بووم، چونکه‌ له‌ پاش رۆشتنی جه‌نابت عوموم‌ی ناسنه‌که‌م خسته‌ ناو نه‌و که‌لجینه‌وو ده‌رگام له‌سه‌ر قوفل دا. له‌ پاش مووده‌تن ده‌رگام کرده‌وه ته‌ماشام کرد ناسنه‌که‌ نه‌ماوه. له‌که‌ل ورد بووموه، کونه‌ مشکن دیار بوو، عوموم‌ی ناسنه‌که‌ مشک خوارد‌بووی. بازرگان وتی: شتیکی غه‌ریب نییه، چونکه‌ مشک بۆ خواردنی ناسن زۆر خه‌یرایه. ده‌می بگاتن وا نه‌زانی نان و حه‌ل‌وایه. لوقمه‌یه‌کی چه‌ورو نه‌رمه‌و خوسوس دانی یه‌ تیر نه‌کا. رهایی‌که‌ی زۆر دلی به‌قه‌سه‌ی بازرگان خوش بوو، وایزانی باوه‌ری به‌قه‌سه‌ی کرده‌وه، ده‌ستی له‌ ناسنه‌که‌ شتوو. بازرگان مال‌ناوایی له‌ رهایی‌که‌ی کرد و رۆشت. کابرای خاین فکری کرد دلی بازرگان ناشت کاتموه. وتی: لازمه‌ زیافه‌تیککی بۆ بکهم. جوابی بۆ بازرگان نارد سو‌حه‌ینن ته‌شریفت بۆ نان خواردن له‌ مالی نیتمه‌یت. سه‌رم به‌رز بکه‌یتموه، باعیسی وه‌فایه. بازرگان بۆ وه‌قتی مه‌غریب چوو مالی رهایی‌که‌ی، وتی: نه‌ی رهایی، قوسورسم عه‌فر به‌رموو نیستنا نیشیککی زۆر عه‌جه‌له‌م هه‌یه. بۆ سو‌حه‌ینن قاوه‌لتی به‌ خزمه‌ت نه‌گهم. بازرگان چوو ده‌ره‌وه، ته‌ماشای

کرد کوپی رهنیقهدی له‌بهر ده‌رگا به‌یاری کردن خه‌ریک بوو. بازرگان کوپه‌کدی هه‌لگرت، له‌تیر عه‌پاکه‌ی شاردیموه، پردی بۆ مالی خۆیان قایمی کرد. بۆ سویمه‌ینی زوو چوووه مالی رهنیقهدی. ته‌ماشای کرد رهنیقهدو مناله‌کانی به‌گریان خه‌ریکن، زۆر حالیان خراپه. رهنیقهدی به‌باوکه‌رۆ روه‌ی کرده بازرگان، وتی: نه‌ی رهنیق، قوسوورم عه‌فوکه، له‌ نیتواره‌وه کوپه‌کم گوم بووه. دوو سۆ ده‌فعه به‌ناو شارا جارم بۆ داوه، خه‌به‌ری نه‌پیه.

وه‌کسو یه‌عقوب دهم به‌ زار و په‌ریشانم

له‌ گوم بوونی یووسف خه‌به‌ر نازانم

بازرگان وتی: وه‌قتی نیتواره له‌ خزمه‌ت مه‌ره‌خس بوم ته‌ماشام کرد مشک گره‌په‌ک منداڵیکی به‌ ده‌نووک گرتسو به‌ ناسمانا به‌رز بووبوهوه. رهنیقهدی وتی: نهمه‌ چ قسه‌یه‌که تۆ نه‌یکه‌یت؟ درۆ به‌م نه‌وعه‌ کراوه. مشک گره‌په‌ک هه‌موو به‌ده‌نی نه‌لی دره‌م نابن، منداڵیک ده‌ حۆقه‌ گۆشتی هه‌بێ چۆن نه‌توانی به‌ییات. بازرگان ده‌ستی کرد به‌ پتکه‌نین، وتی: نه‌ی زالم، کاهان درۆزین: مشک سەد مه‌ن ناسن بخوات و، مشک گره‌په‌ک منالێ به‌ریت، کامیان عه‌جیبه‌؟ کابرا بۆی مه‌علوم بوو قسه‌ له‌چی نه‌کا. روه‌ی کرده بازرگان، وتی: مه‌ترسه، مشک ناسنه‌کدی نه‌خواردوهوه. بازرگان وتی: نه‌مین به‌ مشک‌گره‌ مناله‌کدی نه‌بردوهوه؟ ناسنه‌که له‌ مشک به‌ستنه‌ره‌وه، منیش مناله‌که له‌ مشک‌گره‌که نه‌ستنه‌وه.

که‌لیله وتی: نهم میسالم بۆیه هه‌تاپه‌وه که‌سێ وه‌فای له‌گه‌ل رهنیق نه‌بوو، خه‌پانه‌تی ده‌رحه‌ق به‌ وه‌لی نه‌عمه‌تی خۆی کرد، نویتدی چاکه‌ی لێ نابینرێ. تۆ نهم موعامه‌له‌یه‌ت له‌گه‌ل شیر کرد، به‌ ته‌مای ره‌فاقه‌تی کس مه‌به، له‌ ره‌فاقه‌تی غه‌دداریکی وه‌ک نامیاره‌کت خۆپاراستن واجیه.

قسه‌ی که‌لیله و دیمه‌ که‌یشته نیره. شیر له‌ کوشتنی شه‌تره‌به خه‌لاص بووبوو. شه‌تره‌به به‌ مردووی له‌ناو خۆین و خۆلا تیکه‌ل بووبوو. بیتشه‌که له‌ هه‌پاتی شه‌تره‌به خالی کرابوو. وه‌قتی ورده ورده غه‌زه‌یی شیر نه‌یشته‌وه، که‌وته به‌خه‌ری خه‌یالا‌تموه. به‌ خۆی وت: خه‌یف بۆ شه‌تره‌به. بۆم مه‌علوم نه‌بوو نه‌وی به‌زویان شه‌تره‌به‌وه به‌یان کرابوو راست بوو وه‌یا درۆ. زۆر سه‌هوم کرد وه‌زیری عاقلم به‌ده‌ستی خۆم له‌ناوبرد. په‌شیمان بووهوه، ده‌سته نه‌م‌نۆز دانیه‌شت، سه‌ری خه‌جاله‌تی به‌ نه‌رزدا شوێ کردوهوه. ده‌ستی کرد به‌ گریان بۆ شه‌تره‌به. وتی: کس وه‌ک من نامه‌ردیی به‌سه‌ر خۆی نه‌هه‌تا، به‌بێ گونا‌ه قه‌تلی ناخه‌قم کرد. دیمه‌

ته‌ماشای کرد شیر پشیمان بروه‌توه، که‌لله‌ی به‌جیه‌تشت، چوو بۆ خزمه‌ت شیر. ده‌ستوه نه‌زهر راوه‌ستا، رسمی نه‌ده‌یه‌ی به‌جیه‌تتا، وتی: ئه‌ی پادشاه، عاجزی و ماتیت واسیته‌ی چیه‌یه. رۆژ له‌مه‌ موباره‌گه‌رت ده‌ست نه‌که‌وتوه، دوشمنه‌ت له‌ناو خۆل و خوتنا مردوو، وه‌جه‌ناه‌ت به‌سه‌لامه‌تی نه‌جاتت بووه. شیر جه‌وابی دایه‌وه وتی: هه‌رچه‌نده‌ فکری عه‌قل و ته‌دبیری شه‌تره‌به‌ نه‌که‌مه‌وه دلم زۆر عاجزه. به‌راستی پشت و په‌ناهی له‌شکر بو، وه‌ نه‌تباعی من به‌ واسیته‌ی شه‌تره‌به‌وه زۆر بوو بوو. دینه‌ وتی: قوریان، مه‌راق خواردن بۆ نه‌و کافره‌ی عه‌داره‌ باش نه‌یه. (الحمدلله) قه‌وه‌تت به‌ سه‌ریا شکا. شوکرانه‌ی لازمه. دینه‌ وتی: لازمه‌ ئه‌م فه‌تخ نامه‌یه بنه‌وسه‌رتوه، بۆ یادگار هه‌لگیرئ، هه‌موو سالتی له‌م وه‌فته‌دا بکری به‌ جه‌ژن. بۆ پادشاهان وا دروسته‌ دلایان له‌ مه‌نهوری عاجز یه‌ له‌ زیندانان هه‌پسی به‌کن، وه‌ نه‌گه‌ر گه‌ژناهیان بوو بوو کوشتنیان هه‌لاله. ئیشی هه‌که‌ما نه‌وه‌یه: نه‌ه‌مووستئ نه‌گه‌ر مار گه‌ستی نه‌ییرن له‌به‌ر نه‌وه زه‌هره‌که‌ی بۆ جیه‌که‌یه‌کی که‌ نه‌روات. دوشمنی تاره‌زوی کوشتنی کردی، بۆ له‌ناوچه‌ونی دل خۆش بوون لازمه. شیر له‌ قسه‌ی دینه‌ نه‌ختی سه‌ه‌ووری دلی هات.

وه‌ له‌نه‌سیحه‌تی دووه‌مه‌دا به‌یانی نه‌که‌ین دینه‌ له‌ جیاتی شه‌تره‌به‌ به‌سیاسه‌ت نه‌کوژیت. ئه‌نسانی فیتنه‌ نه‌وعی دووپشکه. که‌م هه‌لته‌که‌وی دووپشک به‌ سه‌لامه‌تی به‌گاته‌وه جیه‌گای خۆی. ئه‌نسانی فیتنه‌ به‌ ته‌مای ژیان نه‌یه. که‌م به‌جیه‌رت گه‌م نه‌دووهریتوه.

نه‌سیحه‌تی دووه‌م

به‌یانی جه‌زای فیتنه‌ و دوو زوبان و ناخه‌ی ئه‌شیان

دابه‌شلیم رووی کرده‌ به‌هه‌من فه‌رمووی: به‌ واسیته‌ی زوبانی موباره‌کته‌وه بۆم مه‌علوم کرا شیر به‌واسیته‌ی فیتنه‌ و دوو زوبانیی دینه‌وه ریه‌گی راستی لئ گوم بوو. ئومید نه‌که‌م به‌یانی ناشکرا به‌ونی فیتنه‌ی دینه‌ به‌یان به‌فه‌رموویت، به‌ ج سیاسه‌تی خۆتی شه‌تره‌به‌ له‌سه‌ر دینه‌ سه‌ه‌ووت کرا، چۆن کوژرا؟ هه‌کیم به‌یدپای به‌هه‌من فه‌رمووی: ئه‌ی پادشاه، به‌ ماده‌دی قانون لازمه‌ له‌سه‌رخۆ بناغه‌ی ئیش ده‌ریخه‌ی، ئه‌ینجا ده‌ستی بۆ درێژ بکری. به‌ی ته‌حقیق کردن ده‌ست له‌ هه‌رچی به‌درئ پشیمانی له‌دوو دیت. لازمه‌ بۆ پادشاهان ئومووراتی هه‌کوومه‌تیان به‌ ته‌دبیری مه‌جلیس بکری، وه‌ له‌ قسه‌ ورد به‌نه‌وه، وه‌ نه‌ه‌لی فیتنه‌ و خاینه‌ به‌خه‌نه‌ ژێرداری سیاسه‌ته‌وه به‌نه‌وعی جه‌زا به‌درین به‌یتنه‌ ته‌نیه‌ی عالم. میسالی وه‌ک مه‌مه‌له‌ی شیر و دینه‌یه.

و هقتی شیر مکر و حیلہی دینہی بۆ مدعلوم کرا، به نوعی جهزای دا بۆ عالم به عمل هات. وهقتی شیر له کوشتنی شهتره به بووهوه، پهشیمانی حاصل کرد. دهسته نهزۆ دانیش، له مهرقا بهو دیوو بهو دیوی خۆیا نهکوت. ههناسهی ههل نهکیشا، به خۆی نهوت: نهوی من کردم، تا نهستا هیچ نامهردی نهیکردوه. به خیلانی رتگی عهاله تم کرد، وه به نارهزوی نهفسی کافر عهجه له له قهتله کرد. مودهتی بهو عاجزیه مایهوه. عاجزیه کهی نهسیری کرده سهر چه یوانهکانی ناو پیشه که. عومومیهان وهک شیر پهیشان حال بوون (سر الناس علی دین ملوکهم). ورده ورده هیوانات له شیر نزیک بوونهوه. ههر وهقت بهیانی رهوشتی شهتره به نهکرا شیر دهستی نهکرد به گریان، نهیاپهت شوئی شیر له کهل پلنگ رو بهروو دانیشن، عیجز و مهرقی خۆی بۆ پلنگ گترایهوه. پلنگ وتی: نهی پادشاه، لازم ناکات له نیشی رابوردو مهرق خواردن، چونکه نیشی که له دهست چوو، نه بهقوهوت و نه به مهرق نایستهوه جتگی خۆی. پیاوی ساحیب عهقل فکری نیشی رابوردو ناکهن، وه نهگهر بۆ نیشی رابوردو مهرق بهخۆن لهسهفاهت وهیا له مردن نزیک نهبن، وه ههر کهس شوین نیشی رابوردو بهکوی نهوهی بهسهر دی بهسهر رتویه که هات.

شیر پرسیی: چۆن بووه؟

هیکهپهت

پلنگ وتی: نهگهر نهوه پتوی زۆر برسی بوو. لهسههرادا بۆ خواردن نهگهرا. تهسادوف بۆنی خواردنی کرد. بهبۆن کردن رۆیشت، گهیشه سهر پارچه پیستی. درنده گوشتیان خواردبوو، پارچهیهک له پیسته کهی به جیما بوو. پتوی دلی روون بووهوه، پارچه پیسته کهی بهدهمهوه گرت، رۆیشت. له رتگی تووشی ناوادی بوو. له قهراغ نارهانییه که میقداری مریشک به چینه کردن خهریک بوون. منالیککی زیرهک به دیار مریشه که کانهوه بوو.

پتوی فکری خواردنی مریشکی کرد. پارچه پیسته کهی داناو بۆ دزنی مریشک ناماده بوو. تووشی چهقهلتی بوو. چهقهلتی: نهی رهفیق، فکرته چییه؟ پتوی وتی: ته ماشا ناکهیت (ولکم فیها ماتشتهی انفسکم) من مودهتیکه بههرسییهتی له سهرایه دا نهسووپمهوه. رۆح هاتبوه سهر لیتوم. پارچه پیستی له درونده مابوهوه دۆزیمهوه. نهما نهستا نارهزوی خواردنی یهکتی له مریشکانه نهکم. چهقهلتی: ههیهاته ههیهات! من

پټوی له واسپته یې عه قلیوه پرووی کرده چه قفل. وتی: مه گهر تو زیره کی و عه قلی
من شاره زانده بویت؟ تماشاکه هره نیستا مریشکتی نفرتیم، نهو وخته نه لیت (بارک
الله). نهوی وت و پیسته که یه جته تیش، پرووی کرده لای مریشکه کان. چه قفل بوی
مه علوم بو نه سیحه تی تنسیر له پټوی ناکا. رقیسته وه بۆ جتگی خوی. لهو وخته دا
قهله رشکه یک له ناسمانه و چاوی به پارچه پیسته که گهوت، بوی نیسته وه، پیسته که ی
به دهنوک هلگرت. به ناسمانا به رزبووه. لهولاوه پټوی نریک به مریشک بووه.
مناله که فدرقی کرد. نهو داری به دستیه وه بو هاروشتی بۆ پټوی، دای له دوستی،
شکانی. پټوی له ترسی رۆح و له تاو نازاری دوستی به شله شله گه راپده سهر پارچه
پیسته که. تماشای کرد پیسته که نه ماهه. بۆ شکاتی حالی سهری بۆ ناسمان به رز
کرده وه، تماشای کرد پارچه پیسته که به دهنوک قهله رشه وه، وتی:

رژقی تق بۆ توّم په یدا کـــــــرد

به فکری مریشکتی دستم شکاو کرد

پټوی دوستی کرد به گریان، نهونده سهری به نه رزدا مالی تا رۆحی دهرجو، به
نازاره مرد. نم میسالم بۆه هتیاپوه تا جه نابت فکرت پیته وه سهر خوت، مه علومه
جه نابت به دوستی خوت یکن له نهو کانی هوکو مه تت له ناو برده وه. بۆ زبانی باقیی
میلهت فکرت نه ماهه. قسه کردنت دهرحق تو مه را کم بووه. شه تر به تازه زیندو
نابسته وه. وام بۆ مه علوم کراوه نریکه هه موو ره عیدت ریگه ی فیرار بگرته پیتش. نهو
وه قته مهراتی و شه مت دووقات زیاد نه یی. له پاش نهو قسانه شیر بوی مه علوم بوو
ههرچی پلنگ به یانی کرد هه مووی نه سیحه ته، پرووی کرده پلنگ، وتی: مه علومه
قسه کانت زۆر به تنسیره. نه ما فکری نم گونا هه که دهرحق شه تر به کردووه زۆر یی
خولقی کردووم. دوور بوونم له میلهت، قوسووم دهرحق به منسوران له بهر نه وه. ی
پلنگ وتی: نهو مسئله یه به عاجزی دروست نابین، به لکی به ته دبیر درمانی نه کړی.
چاک وایه بۆ جه نابت نهو کی نم عاجزی و ساتیه به کیت، له سهر ته ختی پادشاهی
دانیشت، ورده ورده قسه ی شه تر به ناشکرا به کیت. نه گهر نهوی به کویتی جه نابتا
گه یستوه راست بووین شه تر به به جهزای خوی گه یشت. وه نه گهر به زبانی شه تر به وه
فیتنه یی کرابین لازمه ساحیب غره ز به کیت به نیشانه ی تیری به لا، نهوی به دست و به
ته دبیر مومکین نه یی لازم به خففت ناکا. شیر وتی: وه زبیری پیته به تو لایقه. نهوا توّم
به وه زبیری خرم قبول کرد. موده تیکه ناره زوی ناشکرا کردنی ته دبیر و عه قلی توّم

نہ کرد. نہستایش بہ ہور نوع سومکین نہین لہ رنگی عمدالہ تدوہ دلی خوئناویم بہ
 قسہی راست پاک بکھرہوہ. پلنگ تہمہہودی کرد بہ مودہہنکی گہم مہستہلہی
 شہ ترہہ نمووہ و ناخری ناشکرا بکا. شیر ہمو وعدہیہ دل خوش ہوہ. وہقتی نیتوارہ
 پلنگ روخستہی لہ شہر و مرگرت. رزشت ہؤ گہران. تہسادوف رنگی کھوتہ جینگای
 کہلیلہ و دینہ. لہو وقتہدا بہ قسہ کردن خدریک ہوون، دہنگیان بہرز نہبوہوہ. پلنگ لہ
 پتش تہو مہستہلہدا دلی لہ دینہ خراب کردہوہ، ہؤ گوئی گرتنی سونال و جوابی کہلیلہ و
 دینہ چوہہ پخشہوہ، خوی راگرت. کہلیلہ وتی: نہی دینہ، زور نیشیکی خرایت کردو
 فہستہہکی گہورہت داگہرساند. بہ واسطہی فہستہو دوو زوہانی تہوہ پادشاہ شہرتی

شکندر به خائین مشهور بوو. ناگری فیتنه و فسادت له ناو درونده و حیواناتا بلاو
 بوووه. نهمین به ساعت به ساعت جهزای نهو فیتنه بهت نهگه پتیه وه سهر خوت.
 هرکس تیفی زولم تیرکات سهری خوی پین نه بریت. معلومه نه هلی نم پتیه به
 فیتنه ی تو بزائن عوزرت قویول ناکهن و دهستی رهجا و عفو بو تو دریز ناکهن، بو
 خنکادنت هممو نیتیتفاق نهگهن. من قسه کردنم لهگهل تو جهرامه. حوکهما فدرمو یانه:
 رهفیتی منافق مهکه، لهگهل فیتنه و دوو زویاندا دامه نیشه، چونکه نزدیک به کوره یی
 پرشنگ نابین. له رهفیتی تو بیزارم. رهفیتی لهگهل به کیتی وهک خوت لایقه. دور
 بوونم له تو پتیه یاکیه، چونکه رهواجی قسم لای تو نییه. دینه وتی: نهی رهفیتی،
 له رهفاته ی خوتم مهروروم مهکه. سعادت له تو دوریم زویانم مومکین نابین. نهونده بو
 خوسوسه شتره به لؤسم مهکه. نیشینگ له دست چوو، ناو هینانی باعیس به دل
 تنگیه. قسه کردن له نیشی رابوردور جوان نییه. قسه ی لؤسمو تعنه کوتاهی بته.
 (الحمد لله) دوشنم به جهه نهم چوو، وه قتی جهن و شای منه. دنیا به ناروزوی دلی
 من بوو. رجا نهگم نهختن قسه ی فراح و موشفقانه بینه ره ناووه، باعیس نهجرو
 نبحسانه. که لیله وتی: لهگهل نه مه ی پتیه راستت گوم کردوه، ناگری فیتنه و
 فسادت داگیرساندوه، جهزای وهفا و نینسانیهت به فیتنه و دوو زویانی نه دا کردوه،
 شهرت و سوتندت به یه که وه شکاندوه، نیستا به نومییدی نيسراحت و زیان هدیت.
 خدیالی به تال نهگیت. چاوهروان به نیمه، سوبه یی، به جهزای خوت نهگیت، دینه
 وتی: نهو نه بوو من فراق به چاک و خراب نهگم، دوو زویانی و مهکر و حیل به چاک
 بزائم. نهما نهوی که من کردم باعیس به جتیه ی خوم بوو. نهو فیتنه و دوو زویانی، وهک
 جهنات نه فدرمویت، حیرس و تهمه یی دنیا پنی کردم. نیستا چاره ی نم نیشه نازانم.
 تیا مروتعه ییر ماروم. فکرم هدیبه تهمیری بدوزم وه. وه قتی پلنگ به تهواری بوی
 مهعلوم بوو دینه شتره به ی به کوشت داوه، بو ناشکرکردنی چوه لای دایکی شیر،
 وتی: نهی خانم، قسه یهکی سیرری هدیبه زات ناکم بیگترمه وه چونکه باعیس فیتنه به.
 لازمه به عقل دروست پکری. دایکی شیر سوتندی بو پلنگ خوارد به نوعی زهرری بو
 کهس نه بین به یانی بکم. دلی پلنگ تهمین بوو. نهووه و ناخری قیسسه ی که لیله و
 دینه ی بو دایکی شیر گترایمه. پلنگ وتی: بوم مهعلوم بووه که لیله زور له دینه بیزاره
 له واسیته ی عاجز بوونی شیروه، دایکی شیر لهو قیسسه ی زور عاجز بوو. بو پوزی
 دوی جووه لای شیر، تهماشای کرد شیر زور بین تاقه ته، رووی کرده شیر، وتی: واسیته ی

نم زهنگ زهردو عاجزیهت چیه؟ شیر جوابی دایهوه، وتی: نهی دایه، نم زهردو عاجزیه هه مووی واسیتهی کوشتی شه تره بهیه. هه رچه ند فکری عقل و زانستی شه تره به ده که مهوه، مردن لا خۆشتره، تا قیامت له فکرم ناچیتتهوه. وه قتی به نیشن وه یا به ته دبیری مرحتاج نیم، نیمینی شه تره به فکر نه که مهوه، له گریان زیاتر چارم نییه. له مه منوران عاقل و به ته دبیر و به وهفا لایق به شه تره به بوو، نهویش نهما. دایکی شیر وتی: وا دیاره دلی تۆ به بن گونااهی شه تره به نه سووتی. فکر ده که یتهوه له کوشتی به بن ته جره به، به بن گونا. په شیمان بوو یتهوه، بۆت مه علوم نهکرا لایقی کوشتن بوو، وه یا به قسهی فیتنه نمو خه تایه له دست قهوما. له قسهی عاقلان لات دا. فهروویانه: به په له و گهرمی نیش کردن ناخری په شیمانیه. شیر وتی: نهی دایه، راست نه فهروویت به عهجه له نمو نیشم له دست قهوما و سه برم نه کرد. نمو نیتسا له ناو هه وانا تا ناوم به خراپه بلا بووه توه، به شهرت شکار مه شهوور بووم. نهونده ناوی شه تره به ده بهم، تا خیانت وهیا بن گونااهی ناشکرا بکهم، خۆم له لۆمه می مللته نجات بهدم. هه رچه ند ناره زوو ده کهم بۆم مومکین نابن، چونکه شه تره به خراپه ی لئ ده رنه که وتبوو. به ناشکرا من زولیم لئ کرد، کوشتم. پتکه به که نادۆزمه وه سه بووری خۆمی بن به ده مهوه. نه گهر تۆ خه به رتک وهیا ته دبیری نه زانی، به بیان کودنی پتکه ی نجاته بۆ من. دایکی شیر وتی: قسه یه کهم به ستوه له یه کن منمووره و راست قسه یه، قیسه ی نهووه و ناخری شه تره به ی بۆ گتیه مهوه. نهما سوونیک دراوم ناوی نمو که سه نالیم، وه مه علومه له جه ناپت س ناشکرا کردن زۆر عه به و نیشانه ی بن عه قلییه. عولما فهروویانه: س ناشکرا کردن گونا هه، س داپۆشین نه مری خودایه (ان الله هو ستار العیوب). له بهر نه مه نه براه دلی جگهر گۆشده له غم نجات نه دا. شیر وتی: نیشخیلافات له قسه ی عولما دا زۆر، قیسمتکیان نه مریان کردوه سرنی فیتنه داگیرسینی ناشکرا کردنی هه راصه. وه قیسمتکیان فهروویانه: کهستک ناگای له قه تلن بن و شاهاده تی به راستی ناشکرا نه کات نیره ی گونااهی قه تلکه به گهردنی نمو که سه نه بن چونکه شه هاده ت نه مری خودایه، ناشکرا کردنی پتکه ی شه رعه ته. نهما من خۆف نه کهم مومکینه نمو که سه ی قسه ی بۆ جه ناپت کردبن، نیشخالات بوون بن، ترس و خۆفی له من پهیدا کردبن تۆی کردوه به واسیته رجا له من بکدیت زه رهری بن نه گه نیم. وه من رجا ده کهم هه رجیت به ستوه به یانی به فرموو، وه عه ده ده کهم له قسه و ته دبیری تۆ ده رنه جم. دایکی شیر وتی: قسه کانت زۆر لایقه، نهما بۆ من زۆر ناشیرینه س ناشکرا بکهم چونکه س

ناشکراگردن دور زمره‌ری هدیه، نمودن نو کسه سری لن ناشکرا گردین تمبته دشمن،
دووم اناو میلله‌تدا به دوروزبان شورت پیدا نکا، نهمتباری لای کس نامتنی
بهمه‌حرمی بزائن، قسه‌ی لا ناشکرا بکمن. هر کس سر نه‌پزشتی به عاقل ناوانا‌برن.
مه‌گمر له قسه‌ی پادشاه و جله‌و داره‌که بن خمه‌ری؛ جله‌ودار سری ناشکرا کرد،
نمودن ختی له ناوچوو. شیر پرسی؛ چۆن بووه؟

هیکه‌فت

دایکی شهر وتی: نه‌گه‌تم‌نموه پادشاه‌ک بوو، زۆر عادل و میللت په‌روهر بوو، شوعلی
عه‌داله‌تی عومومی ممله‌که‌تی رووناک گردبووه. رۆژنی پادشاه چوو بۆ رار. وه‌قتن
خیره‌ت و باره‌گاه دانرا، هر کس به وه‌زفه‌یه‌ک خه‌ریک بوو. پادشاه رووی کرده
جله‌وداره‌که‌ی فەرمووی: هه‌ردوو و لا‌خه‌کم زین بکه. لکرم هدیه بزائن کامیان زۆر را
نه‌کمن. بۆ تهره‌به په‌کتکی پادشاه سواری بوو و په‌کتکی جله‌وداره‌که. نولایان توند کرد
تا له لاشکر دوورکه‌وتنموه. پادشاه رووی کرده جله‌ودار، وتی: عشاردانان به‌سه.
هه‌ردووکیان راوستان. پادشاه فەرمووی: نه‌ی جله‌ودار، مه‌قسه‌دم نه‌و‌بوو له لاشکر
دوور بکه‌وسموه. وه‌تۆ صه‌حره‌می سری. قسه‌یه‌ک به‌یان نه‌که‌م لازمه تا سەردن کس له
ده‌ست نه‌بیسێ، وه له کس نه‌مین نه‌بووم نهم سەردم لای ناشکرا کم. جله‌ودار وتی: نه‌ی
شاه. نه‌گه‌رجی لایلی سری جه‌نا‌هت نهم، شەرتە بۆنی فەرمووده‌ت له ده‌م ده‌رنه‌چن.

مه‌گەر خۆلی قه‌بر له‌ده‌م به‌یستی. دلی پادشای ئه‌مێن کرد. پادشاه قه‌رمووی بۆم مه‌علوم کرا له‌م رۆژاندا به‌راکه‌م خه‌ریکی له‌ناو به‌ردنی من به‌وه، و‌ا لازمه‌ له‌ پێش نه‌وه‌ی من له‌ناو به‌ریت، هه‌ياتی له‌ دنیا دا نه‌یه‌لم. جله‌ودار وتی: قوربان، و‌ا لازمه‌ نه‌ به‌شو و نه‌ به‌ رۆژ له‌ مه‌کری ئه‌مێن نه‌بی، خۆت موخافه‌زه‌ به‌که‌یت، وه‌به‌نده‌ ئومێد ئه‌که‌م له‌ناوی به‌رم. له‌سه‌ر نه‌و فکهر قه‌راریان دا. گه‌رانه‌وه. پادشاه نه‌میری کرد راو به‌ تال کراو گه‌رانه‌وه‌ بۆ مه‌مله‌که‌ت. وه‌قتی داخڵ به‌ونه‌وه‌ به‌ مه‌مله‌که‌ت، جله‌ودار چوه‌ لای به‌رای پادشاه، نه‌وه‌ی له‌ پادشای به‌یستبوو نه‌ووێ و ناخه‌ر بۆ به‌رای پادشای گه‌تراه‌وه. به‌رای پادشا وه‌عه‌دی به‌جله‌ودار دا هه‌ر وه‌قت به‌و به‌ حوکه‌مدار روتیه‌ به‌ جله‌ودار عه‌تا به‌فرموێ، وه‌ خۆی له‌ نازاری به‌راکه‌ی مه‌حفوز کرد. له‌ پاش چهند مه‌وده‌تی پادشاه نه‌میری خودای کرد. به‌ ئه‌تیه‌تیفاقی وه‌زیر و مه‌نسوران به‌رای پادشاه له‌ جێگه‌ی پادشاه دانرا. نه‌ووێ حوکه‌م له‌ زوبانی پادشاه چوه‌ ده‌ره‌وه‌ ئه‌به‌دام کردنی جله‌ودار به‌و. وه‌قتی جله‌ودار داخڵ به‌ مه‌جلیس کرا رووی کرده‌ پادشا، وتی: عومری پادشاه هه‌ر باقی بێت، به‌نده‌ گوناھم چیه‌؟ له‌ چاکه‌ زیاتر نازارم بۆ جه‌ناپ نه‌به‌وه، وه‌ خوصوص وه‌عه‌دی روتبه‌ت بۆ من ئه‌به‌دام کردنه. پادشاه جوابی دا به‌وه، وتی: ئه‌ی عه‌ددار، خه‌راپه‌ترینی گوناھ سه‌ر ناشکرا کردنه. له‌ جێگه‌یه‌ک به‌راکه‌م تۆی به‌ مه‌هرم زانی سه‌ری دلی بۆ روو ره‌شتکی وه‌ک تۆ به‌یان کرد، هاتی سه‌ره‌که‌ت بۆ من ناشکرا کرد، چۆن من ئه‌به‌تیار به‌ تۆ به‌که‌م؟ ژینی تۆ بۆ من و مه‌یله‌ت له‌ زه‌هر خه‌راپه‌ره. بۆ سه‌یاسه‌ت ئه‌به‌دام کردنت لایقه، له‌ پاش تۆ که‌س جوورته‌تی سه‌ر ناشکرا کردن نه‌کات. هه‌رچه‌ند جله‌ودار پاره‌یه‌وه، بێ فائیده‌ به‌و، کردیان به‌ داری سه‌یاسه‌تدا.

هه‌تانه‌وه‌ی ئه‌م مه‌سالم له‌به‌ر نه‌وه‌یه‌ لازمه‌ سه‌ر ناشکرا نه‌که‌یت. سه‌ر ناشکرا کردن نیشی بێ عه‌قلا نه. شێر وتی: ئه‌ی دایکی خۆشه‌ویستم، ئه‌و که‌سه‌ی سه‌ری ئه‌م مه‌سه‌له‌یه‌ی بۆ جه‌ناپت ناشکرا کرد بێ هه‌یکه‌ت نیه‌. به‌عزێ که‌س بۆ مه‌سه‌له‌هه‌ت سه‌ری خۆیان بۆ خۆشه‌ویستیان ناشکرا ئه‌که‌ن له‌به‌ر موخاج به‌وینی ته‌ده‌بیر. سه‌رێ داپۆشه‌را بێ و ره‌نگه‌ی هه‌قی تاریک کردبێ، ناشکرا کردنی خه‌یترکی گه‌وره‌یه. ئومێد ده‌که‌م ئه‌و قسه‌یه‌ له‌ من نه‌شاره‌ته‌وه. به‌ واسیته‌ی موپاره‌کی جه‌ناپته‌وه‌ ئه‌م غه‌م و مه‌راقه‌م له‌ دل ده‌ره‌چیت. ئه‌گه‌ر به‌ زوبان ناتوانی، به‌ نووسین، ئه‌گه‌ر به‌ نووسین موکه‌ین نابێ، به‌ نیشاره‌ت، به‌ هه‌ر نه‌وع لایقه‌ به‌یانی به‌فرموو. دایکی شێر وتی: ئه‌گه‌ر شه‌رت ئه‌که‌یت ئه‌و فیه‌ته‌ی گوناهاکه‌ره‌ به‌ جه‌زا به‌گه‌یه‌نی و به‌ پاره‌نه‌وه‌ زوبان له‌ووسی ئه‌یخفال نه‌بی، ره‌حمه‌ت ده‌ره‌قه‌ ئه‌و عه‌دداره‌

نهن، نهگهرجی عولمه‌ای دین توریان له عه‌فوکردن زۆر داوه، نه‌ما به قه‌ولی ههر چوار مه‌زه‌به‌که کوشتنی نه‌هلی فیتنه و فساد دروسته، خوسوس نه‌و نوعه فیتنه‌به. دلی جه‌ناپت بو‌وه‌ته به حری خوین، وه له نه‌زه‌ر میله‌تدا به زالم دانرایت. فهرموده‌ی خودایه (ولکم فی القصاص). کوشتنی دینه حه‌لاله، له‌به‌ر نه‌وه که‌سێ فکری نازاری میله‌ته‌ی بو‌و روو له‌مه‌مله‌که‌تی وێرانی نه‌کا. مه‌علومه به‌قسه‌و دو‌وزوبانی دینه شه‌تره‌به کوژرا. شێر وتی: لازمه فکریکی لێ بکری. دایکی شێر رۆشتمه‌وه بۆ جێگه‌ی خۆی. شێر له پاش فکریکی زۆر نه‌مری کرد به حازر بوونی ئه‌مه‌راو و زه‌را. هه‌موو له خزمه‌ت شێردا کۆبو‌ونه‌وه، وه له‌سه‌ر نه‌مری شێر دینه داخل به مه‌جلس کرا.

وه‌قتی دینه داخل به مه‌جلس بوو، ته‌ماشای کرد ده‌رگای به‌لا کراوه‌توه، رێگه‌ی نه‌جات داخراوه. دایکی شێر داخل به مه‌جلس بوو. دینه له په‌کیکی پرسى به نه‌رمی، وتی: مه‌جلس بۆ چ دانراوه، چی قه‌وماره، شێر وا له‌به‌حری خه‌یالا ئه‌سورپه‌تیه‌وه؟ دایکی شێر گوئی لێ بوو، رووی کرده دینه، وتی: ئه‌م مه‌جلسه به‌نوسینی فهرمانی خنکاندنێ تۆ گه‌راوه. به واسیته‌ی دو‌وزوبانی تۆوه، وه‌زیری زه‌ره‌ک و عاقل وه‌ک شه‌تره‌به بێ کوژرا. لازمه تۆ له سه‌عاتی زیاتر نه‌بێ له جه‌زای خوینی شه‌تره‌به‌دا. دینه وتی: عاقلان چاکیان فهرمووه رێگا‌په‌کی جوانیان داناوه. په‌کی له قسه‌ی هه‌یکه‌تیان نه‌مه‌یه: نه‌وی له پاشاه دووره، په‌نگی سووره. نه‌وی له پاشاه نه‌یکه، له‌گه‌ل به‌لا شه‌ریکه. مه‌علومه ههر که‌سێ روتبه‌ی گه‌موره‌ی لای پادشاهه‌ بوو، به‌خه‌یل و هه‌سه‌ود ئاره‌زووی نه‌بوونی نه‌که‌ن (والمخلصون علی خطر عظیم). له‌به‌ر نه‌وه‌یه نه‌هلی حه‌قیقی پشتیان به دیواری نه‌مانه‌توه داوه، ده‌ستیان له دنیای هه‌دداری بێ به‌قا هه‌لگرته‌وه، له چۆلێک به عیباده‌ت کردن خه‌ریکن، رێگه‌ی خه‌لقیان له خۆیان به‌ستوه. ئه‌ستایش قانونی پادشاهان رێگه‌ی راستی خوار ناکه‌ن و به ئاره‌زووی جاهیل موعامه‌له ناکه‌ن، وه فکری پادشاهان له فکری میله‌ته‌وه دووره. زۆر به‌یزاره له پادشاهان چه‌ند که‌سانێ جێنویان به‌پادشاه داوه، له جیاتیی جه‌زا خه‌لات کراون، وه هه‌م به‌یزاره که‌سێ رۆحی خۆی فیدای پادشا کردوه، وه خه‌یانه‌تی زه‌ره‌یه‌ک نه‌بوه به واسیته‌ی شتیکی بێ نه‌همیه‌توه به داری سیاسه‌ت کوژراوه. نه‌گه‌ر منیش مردن به‌رۆکی نه‌نه‌گرتم خزمه‌تی پادشام ئه‌ختیار نه نه‌کرد، وه له عیباده‌ت خانه محرووم نه‌نه‌بوم، وه خۆم نه‌یک به سووتانن نه نه‌کرد، وه‌تووشی دهرد و به‌لا نه‌نه‌بوم. هه‌رکه‌س قه‌دری ته‌نها‌یی نه‌زانێ وه خزمه‌تی پادشا به واجب بزانی، نه‌وه‌ی به‌سه‌ر دێ، به‌سه‌ر عاییده‌که هات.

دایکی شیر پرسی: چون بووه، بیگترهوه.

حیکایهت

دینه وتی: بیستومه عابیدئ تهرکی دونیای کردیوو. له دوری شار له کونجین به نوژکردن خهریک بوو. پۆشین پلاس، خواردنی گیا بوو. شۆرتی چاکه له ههموو لایه کهوه بلار بووهوه. وهقتی له ههموو شاریکهوه خهلق ئهچوونه زیارهتی، نوری پرووناکیان له ناوچهوانی عابید نه دی. تهادوف نهو شاره پاشایهکی بوو له تهبعهت سهخی و بهرهمیدا نه مسالی نه بوو. وهقتی تووشی فقهقیرئ بهاتایه، دهستی بۆ بهسنگهوه نهگرت، به نارهزوی فقهقیره که موعامه لهی نه کرد. له گهل ناوی عابیده که بیست (نعم الامیر علی باب الفقیر) کهوته دلپهوه، چووه خزمهتی عابیده که ته له بی دوعای خیری لئ کرد. داوای نهسیحهتی بۆ پادشاهان به کار بێ، کردی. عابید وتی: نهی پادشاه، دوو پتگه ههیه. نهووهل دنیا و ناخر قیامهت. لازمه قیامهت له بهرچاوت لانه دهیت، یهک زه پره خودات له فکر نهچیتهوه و زهخیره بۆ قیامهت بنیتریت. پادشاه وتی: زهخیره قیامهت چیه؟ عابید وتی: حق سهندنن مه زلومان، مولاچهزه کردنی فقهقیران، رهم برونهت ده رحق به میللهت. وه ههر پادشایهک نارهزوی به ههشت بکا رهم به میللهت نه کاو نازار به کهس ناگهیهنن. ههناسهی فقهقیرانی بۆ نه که ویتته کار، خودا نه پیه خشتن. به نهسیحهتی عابید خهزتهی دلی پادشا پر بوو، وه قسهی که وههرینی عابید دلی پادشای پرووناک کردهوه، خۆی به مریدی عابیده که قوبوول کرد. پادشاه فهرمووی: لازمه ههموو رۆژئ به قودوومی موبارهکت مه جلیسی نیتمه پرووناک که یتمهوه. بهو نهووه هاتوچۆ کردنی عابید دهوامی بوو. رۆژئ عابیدو پادشاه به یه کهوه دانیشتیوون. چهند کهسن به هاوارکردن پرویان کرده خزمهت پادشاه. عابید بانگی کردنه پتیشهوه، یه که یه که قسهی لئ وهرگرتن. موافیقی حق حوکمی بۆ دانان، وه پادشاه حوکمهکی زۆر بێ خوش بوو وه مهنزونی عابید بوو. پادشاه پووی کرده عابید فهرمووی: رجا ده کهم ههموو رۆژ یهک سهعات له دیوانی موحا کهمه لازمه حازر بی بۆ موحا کهمه کردنی میللهت، باعمی نهجرو نیحسانه. عابید نه ره کهی قوبوول کرد. ناخری وای لئ هات موحا کهمه، نه مری موحا کهمه کوشتن و عهفوکردن ههمووی به زوبانی عابید قوبوول نه کرا. مه رته به بهمه رته به روتیهی عابید زیادی کرد. فکری نوژو تاعهتی کهوته سه ر نوموورات و خواردنی چهور و نه رم. رپازهتی گیای به خواردنی شیرینی و لایق شکان. له زهزته

خواردن و نيسراحت، عيбаده‌تی له فکری عابيد برده‌وه. عابيد له نه‌وه‌لوه فکری نانتيکی بو، نو وه‌خته غمی دونه‌يايکی بو، چونکه دونيا وهک ژنی عييار واپه چهنده‌غيره‌تيکی توشي به‌لا کردووه، چهنده سؤفیه‌کی بۆ تمه‌مع له ريگه‌ی دين لاداو. حه‌لقه‌ی (حب الدنيا رأس کل خطيئة) له‌گوته‌ی عابيد ده‌رجو. وه‌قتی پادشاه چاوی به نرموورات و عه‌داله‌تی عابيد کهوت، نه‌مری نه‌عدام و حه‌می نه‌به‌دی ته‌سليم به عابيد کرد. ته‌سادوف رۆژنی يه‌کت له موریدانی عابيد چاوی به عابيد کهوت عه‌جايپ ما، چونکه له‌وه پيش به خزمه‌ت عابيد گه‌يشتبو، عاده‌تی شاره‌زا بو له نيوارمه‌وه تا رۆژ عابيد به نوژکردن و گريان خه‌ريک بو. مريده‌که سه‌هري کرد تا مه‌جلس چۆل بو. وه‌قتی عابيد به ته‌نها مایه‌وه، مريد چوه‌ه پيشه‌وه سلاری کردو له خزمه‌ت عابيد دانیش، وتی: ياشتيخ تمه‌ه چ نه‌حوالتيکه، به‌خه‌وه وه‌يان به ناشکرايه نه‌بينم. عابیده‌که جوابتيکی نه‌بو نيلازمی مريده‌که‌ی بين ه‌دات. مريده‌که وتی: ياشتيخ دونيا خوانتيکه زه‌هراويه به خواردنی زهر خۆت له‌ناو مه‌به. فرموده‌ی خودايه: «انما الحياة الدنيا لعب ولهو». عابيد وتی: نه‌ی ده‌رويش، به‌واسيته‌ی روتبه‌وه هاتوچۆ کردنه‌وه عيبادته‌م ته‌رک نه‌کردوه. له نه‌وه‌لوه چۆت ديوم، له‌سه‌ر ره‌وشي قه‌ديم لام نه‌داوه. عيبادته‌م هه‌ر باقيه. ده‌رويش وتی: نيسا له نه‌حوالی خۆت بين خه‌هري، ناره‌زووی نه‌فس چاوو دلتي گرتوه. وه‌قتی به‌خۆت نه‌زانی له په‌شيمانیا پستی ده‌ستت به‌دان نه‌گه‌زیت. مه‌سه‌له‌ی تو وهک مه‌سه‌له‌ی کویره‌که واپه، دارده‌سته‌که‌ی و له‌گه‌ل مار بۆ فره‌ق نه‌نه‌کرا.

عابيد پرسی: چۆن بووه؟

چيکيه‌ت

ده‌رويش وتی: کويتري و چاوساغتي له ريگه‌ه بوون به ره‌فيق. نه‌ريشتن به ريگه‌دا، شه‌يان به‌سه‌را هات. له‌به‌ر نيسراحت دانیشن. وه‌قتی هه‌لسان برۆن کویره‌که ده‌ستی گيترا بۆ داره‌که‌ی، ماريک کهوته به‌رده‌ستی، وای زانی داره‌که‌يه. هه‌ليگرت، ده‌ستی لێ کوتا، نه‌رم و ساف بو. پێ خۆشه‌حال بو. سواری ولاغ بو، ريشتن تا رۆژ بووه‌وه. چاوساغ ته‌ماشای کرد کويره‌که له جياتی داره‌که ماريکی به‌ده‌سته‌ويه، بانگی کرد: نه‌ی حافز، نه‌وه ماره به‌ده‌سته‌وه، فه‌تی ده. کويره‌که وای زانی چاوساغ ته‌مه‌عی کردوه‌ته داره‌که‌ی، بۆيه وا نه‌لن فه‌تی دات نو هه‌ليگري، جوابی دايمه‌وه: نه‌ی ره‌فيق له‌وه که‌سانه نيم به‌قسه به‌خه‌له‌تيم. له خوا به‌زياده‌ی داره‌که‌م گوم بوو دارتيکی چاکترم ده‌ست کهوت. وا

نه زانم خهريكي به قيتل له دهستم بستي. چاوساغ دهستي كرد به پتيكه نين، وتي: وه لا نه وه دار نيبه، ماريكه زهراوييه. رجا ده كم تا پتوه نه داوي بيكوته به نه رزدا. له واسيتي رهفاقه ته وه پتت نه ليم، پياوي چاك به، له قسم ده رمه چو. كوتره كه وتي: نئي بين عه قل! قسه بؤ مالت كه هيت. به هر هيك خوا به مني عه تا كردووه دست تۆ ناكه ويت، قسه ي پر و پوچ مه كه. چاوساغ زوري وت و كوتره كه مي بيست. له كه ل رۆژ هه له هات، دونيا گهرم بوو، ماره كه بوو ژا به وه، پتچي خواردو داي به دهستي كوتره كه مو. فهره ن كوتير پۆحي ده رچوو. ده رويت وتي: نم ميسالهم بۆيه بۆت هينا يه وه ليت مه علوم بين دونيا ماريكه نه قش كراو، وه هه ركس عاشقي نه قشي بوو ناخري به زهري له ناو نه چيت. وه قتي عابيد نه قسانه ي له ده رويت بيست، ترس و خو فيك كه وته دلپه وه، دهستي كرد به گريان، فرميسكي په شيحاني به دهستي حمسرت نه سري. به هه ناسه هه لكيشان و دهست به دهست دانا رۆژي كردووه. وه قتي دائيره دانرا عابيد گرياني شوي فكر چوووه. به شمو فكري تۆيه ي نه كرد، به رۆژ فكري نه نه ما. موده تي به ين نه بوو، نومه راو وزه را قهراري عه زل بووني عابيد يان دا. عابيد عه زل كرا، له گوشه يه ك دانيشت. رۆژي له وه قتي حوكمدار ييا نه سري به كوشتي پياوي كرد بوو، كه سوگاري چوونه خزمه ت پاشاه ته له ي حقوقيان كرد. له مه كه مه ي شه رعا ئيسپاتيان كرد خزمه كه يان قاتيل نه بوو، به ناره زوي نه فسي عابيد كوژاوه. پادشاه نه مري فرموو بگوژ رتته مو. هه رچه نده عابيد له پادشاه پاراپه وه وتي حه ق خونه كه ته سلیم به كه سوگاري نه كه م، فانيده ي نه بوو. وتيان هه ركس بؤ ره زامه ندي خه لئ روو له خالق وه رگيره ي جه زاي جه هه نه مه. عابيد كوژا، به جه زاي دونيا ي گه يشت.

دينه وتي: هينا نه وه ي نم ميسالهم بؤ نه وه به منيش له بهر خزمه تي پادشاه ته ركي نوژ و تاعه تم كرد. هه ر فكري كم بوو نامه سه ر نومووراتي حوكمداري، وه هه ر پتيگه يه ك بؤ پادشاه چاك بوو دۆزه مو. هه ر چيم به سه ر دي دووقات موسته حه قم، خۆم به سه ر خۆم هيتا. نزيك به پادشاهان به ين به لا و سياست نه بووه. وه قتي نه قسه فمسيحانه له زوبان دينه جاري بوو هه موو مه نمووران سه رسام بوون. شتير سه ري برده به حري خه يالا ته وه، نه يزاني چ فكري در حه ق به دينه بكات. سياگوشي له و مه جليسه دا حازر بوو، ته ماشاي كرد، كهس نيبه جوابي دينه بدات، وه شتير عاجزه جوابي له دينه. سياگوش رووي كرده دينه، وتي: نم بين نه ده بيسانه ي در حه ق به مه نمووراني پادشاه كردت ناما قوتلي بوو، وجودي نه وه ت نه بوو در حه ق مه نمووران و نزيك بوون به پادشاهان

دهستی بېرن. له دوور دهنګی پیری دل پروناک هات. به پرتاو گه‌یشته پېشه‌وه. پروی کرده وهرديان وتی: نه‌وه دهرویشی منه، نه‌و دزه نییه له دهست نېوه فیاری کردېن، فکر تان خراب مه‌کن، زور گونا‌هه. به‌قسمی شېخ دهرویش له دهست بهرن نه‌جاتی بوو. وهرديان دهست و پیتی پیری به زبان نه‌لستموه. عوزری زوری بو شېخ هینایه‌وه. شېخ عه‌فوی کرد. دهرویش له خزمه‌ت پیری دل پروناک هاتنه دهره‌وه. له رتګه شېخ دهستی ناپه سهر شانی دهرویش و وتی: نه‌ی دهرویش، نه‌ګهر خزمه‌تی پادشاه نیختیار نه‌ګهم مه‌زلوومی وهک تۆ له‌دهست زالم نه‌جات نادری. دل مه‌ګزوه. دهرویش بوی مه‌علوم بوو نه‌وه‌ی به‌سهری هات واسپته‌ی دل ګورېن بوو که دهرحق شېخ کردی. فکری کرده‌وه وتی: ههرچی له‌دهست پیاو چاکان نه‌قمومت، به بې حکمه‌ت نییه، وه له عه‌قلی هیچ نه‌زان دووره.

نه‌و منداله به‌دهست خضر سهرپرا
له تهره‌ف خوداوه نه‌مهر بوو کرا
نه‌و سه‌فینه‌یه که به‌دهست کونی کرد
له زولمی پادشاه بو نه‌جات بوونی کرد
موسسا نه‌بی بوو نه‌یزانی ته‌واو
بوچی چاکی ګررد دیواره پروخواو

سیاګوش وتی: به‌یان کردنی نه‌م میسالمس بو نه‌وه بوو له مه‌جلس مه‌علوم بې زور پیاو چاکان بوون خزمه‌تی پاشایان نیختیار کرده‌وه وه له نزدیک بوونی پادشاه تووشی عه‌زیه‌ت نه‌بوون، وهک دینه نه‌یلیت. نه‌ی دینه، خوت چیت، وجودت چیه له واسپته‌ی نزیکی سولتان نازارت بې بګا؟ دینه وتی: نه‌ی سیاګوش نه‌وی به‌یانت کرد که پیاوچاکان خزمه‌تی پادشاهانیا نیختیار کرده‌وه، زور مه‌عقوله، نه‌ما له رتګه‌یه‌کی ګه‌وه بوون، به‌بې نه‌مهر خودا دهستیان بو هیچ نه‌بردووو به نارو‌زووی نفس نیشیان نه‌کرده‌وه. دهستیان له نیشی دنیا هه‌لګرتوه. روتیه‌ی نه‌و که‌سانه له‌ګه‌ل نیتمه فهرقی نه‌رزو ناسمانه و لایلی قسه‌ی نیتمه نین. نه‌مسالی نیتمه به‌و مه‌رتبه‌یه چۆن نه‌کا؟ بو نیتمه دروست نابې، وه‌تو نه‌لیمت پادشاه سیبهری سهری بو میللت باعیس به‌ریان و په‌حه‌تیه. منیش نه‌لیم وایه، نه‌ما سیفه‌تی نه‌و پادشایه له رتګه‌ی خوداوه نزیکه، له کرده‌وی به‌تال دووره. نه‌به‌قسمی فیتنه باوه‌ر نه‌کا، وه نه‌بې گونا جه‌زا نه‌دا، وه به‌چاوی

باتینی نه‌زانن، نه‌هلی خاین و راست فەرق نه‌کەن، وه که‌سێ ئاره‌زووی به‌رزیی پادشاه و میلله‌ت بکا به‌چاوی مه‌رحمه‌ت ته‌ماشای نه‌کەن، وه ره‌گ و ریشه‌ی نه‌هلی خاین دینه‌ دهره‌وه.

دایکی شیر وتی: ئه‌وی تۆ به‌یانت کرد هه‌مووی راسته. به‌قه‌سی خۆت کوشتن و اجبه. له هه‌موو ئومه‌را مه‌علومه، وه حازرائی مه‌جلس نه‌یزانن. شه‌تره‌به وه‌زیرکی عاقل و زیره‌ک بوو، له سه‌داقه‌تا نه‌مسالی نه‌بوو، به‌ فیه‌سته‌یی و دووزویانی نامیاره‌کت له‌ناوچوو. وه‌فاشکاندنێ شیر به‌ناو میلله‌تدا به‌لاووه‌وه. ناگری حه‌ساده‌تت دونیای داگیرکرد.

حازر به‌ نینتیهای مه‌رگته. دینه وتی: له دل پروناکیی پادشاه مه‌علومه، وه حازرائی مه‌جلس نه‌زانن ره‌فاقه‌تی من له‌گه‌ل شه‌تره‌به زۆر خۆش بوو، وه دوشمنایه‌تی له به‌ینمانا واقع نه‌بوو بوو، وه نه‌گه‌ر شه‌تره‌به غه‌ره‌زی ده‌رحق من بووین ئاشکرای نه‌کردبوو. من و شه‌تره‌به له ره‌فاقه‌ت و خۆشه‌ویستی زیاتر ده‌رحق یه‌ک نه‌مانه‌وه، وه‌رتبه‌ی من له خزمه‌ت پادشادا له‌شه‌تره‌به که‌مه‌تر نه‌به، دوشمنیم ده‌رحق شه‌تره‌به چی بووه؟ ئه‌وه‌نده فەرق هه‌یه خه‌یانه‌تی بۆم مه‌علوم کرا، به‌نیسه‌حت بۆ پادشام به‌یان کرد چونکه له ڕێگه‌ی راستیه‌وه خزمه‌تی پادشام نه‌کرد، وه ئه‌و قه‌سی بۆ پادشام به‌یان کرد پادشاه به‌ چاوی میاره‌کی بۆی مه‌علوم کرا، به‌ عه‌قل و فکری خۆی نییشت ته‌واو کرد، وه‌قه‌سی راستی به‌نده‌یش ئاشکرا بوو. زۆر که‌س له‌گه‌ل شه‌تره‌به یه‌ک قسه و یه‌ک ته‌دبیر بوون، له خیانته‌ت و فکردا شه‌ریک بوون. نیسته ئه‌وه‌ی راسته من به‌یانی نه‌کهم. ئه‌وان له خۆیان نه‌ترسن. مه‌علومه قه‌سی حق ناخۆشه. هه‌ر وه‌قت نه‌هلی فیه‌ته و خاین بۆ کوشتنی من بکه‌هێن، فکر ناکه‌م ویجدانی پادشاه جه‌زای چاکه و نه‌سه‌حه‌تم گوم بکات، وه به ئاره‌زووی دلی فیه‌ته و خاین بێ گوناھه‌کی وه‌ک من له‌ناو به‌ریت، له دوا‌ی من دلی میاره‌کی به‌خاته به‌خیری په‌شیمانیه‌وه. قسه‌ گه‌شته‌ نێره، وه‌قت دره‌نگ بوو. شیر ئه‌مری کرد دینه ته‌سلیم به‌ مه‌حه‌که‌مه‌ی شه‌رع بکری، هه‌ر نه‌وعێ قازی حوکمی به‌دا، لازمه‌ موجازات به‌دری.

دینه ڕووی کرده شیر، وتی: کام حاکم راستتر له عه‌قڵی جه‌ناپه‌، وه کام قازی عالمتر له ویجدانی جه‌ناپه‌؟ ئه‌له‌مه‌مدولیللا عه‌قل و دیانته وه‌ک ناوته دیاره. به‌یه‌قین ئه‌زانم ته‌ماشای ویجدان و عه‌قڵی خۆت بکه‌یت، زاهیره باتین و چاکه و خراپه دهره‌که‌ویت.

نهختن له نووړی به حری دلت ورد بیته وه نهحوالاتی نم به چوکه مه علوم نه بن، نو وه قته یا نه فرمویت: «خذه فغله، ثم الجحیم صلوه» وه یا نم نه فرمویت به عفو به رانه تم. نومید ده کم له نوقوسی مباره کت ږتگی نه جاتم بدوژیته ومو قسه ی راستم له حوزو وری مه جلیسا دهرکه ویت.

شیر وتی: نهی دینه، ته فتیش کردنی نم نیشه زور تولانییه. نه ونده سه عی نه کم هتا وهک موو له ناو ه ویر دهری. خوټ نه یزانی راستی و په کم تا قیامت باقییه. ناره زوی زولم ناکم. له ویجدان و غیره تا کس موقابیل به خوټ نابینم. دینه وتی: له واسیته ی نهو هیچ گونا و خراپه له خوټ نابینم، وه خسته دلم شق به ری. نه گهر لم مه سته له دا گونا هیکم بویه نریک به جه نابت نه نه بروم، به د دل دهنگییه وه چاوه روانی به لا نه نه بروم، به لکی نه فسوونیکم نه خوټند خوټ به نه رزدا نه برده خواروه، وه یا فیرارم نه کرد له جتگیه کی به نیسراحت نه ږیام و نه موارو.

دایکی شیر وتی: نم قسه منال خه له تینانه ت له دلی عاقل ته نسیر ناگا. به زویان لوسی خدیریکی ږتگی نه جات بدوژیته وه، وه له جهزای فیتنه بیت نیسراحتی په حه تی بکه یت. دینه وتی: من دوشنم زوره و زور کس رقیان له منه. نومید ده کم نینشان له لا پاکیتی من ناشکرا بیت، ناماقولی بو دوشنم بمینته وه. لازمه بو عدالتی پادشاه مه سته له ی من حواله ی کس ټکی نه مین بکات وه نهو کسه بو غزو دوشمنی له گدل من نه بن. به راستی هه چیی بو مه علوم کرا عه ززی قودووی مباره کی پادشای بکا. پادشاه به موجیبی حه ق به جهزای به نده نم نه فرمویت، هتا ږژی قیامت به واسیته ی گونا هی بن وجودیکي وهک منه وه عذاب نه دری و بو کوشتنی خوټ ناترسم. ترسم نه ویه به خوټی بن گونا هیکي وهک من دامتنی مباره کی پادشاه ناشیر بن بیت.

شیر وتی: له عدالت و په کمی من دووره بیت نه مری شرع بکم. هره وخت خیانت و فیتنه ی تو نیسپات کرا، به نو عتی جهزات نه دم به ته ریخ بیگتر نه وه. دینه وتی: من بټج له خیانت به ترسم، وه له ویجدان و په کمی جه نابت خوټ مه حروم بکم. مه علوم مه عدالت و په کمی جه نابت وهک ږژی دنیای رووناک کردوه. نومید ده کم له ویجدان و په کمی جه نابت بیت بهش نه بم. خودا جه نابتی بو عدالت دوست کردوه. ناعه دلی له جه نابت دووره. یه کن له حازان وتی: نهوی دینه به یانی نه کا مه قسه دی گوره یی پادشا نییه. مه تلمی نه جات بهونی خوټه تی. دینه وتی: کامه یه له من سادقتر و عاقلتر،

خوسوس بۆ موخافه زه تی پادشاه ناره زوو بکا. ئه ئستا لازمه بۆ نه جاتی خۆم سه عی بکه م تا ممله که ت و حوکمداری له پادشاه تیک نه چیت. ئومید ده که م به قسه ی جاهیلان فکر له پادشاه نه گۆریت، وه نه شی دوور به نوفووسی موباره کی نزیک بکا ته وه. سیاه گوش وتی: به مه کرو زوبان لووسی ناموباره کت مومکینه فکری پادشاه بگۆریت. دینه وتی: فکری نیوه له که ل پادشا زۆری فره قه. به حری مه رحه مه تی شاهان پر له ره حه ته. دایکی شه ر وتی: نه ی غه ددار، ئه ئستا ئومیدی نه جات بوونت ماوه؟ دینه وتی: نه گه ر که سن چاک و خراب فره ق نه کات جه زای نه سیحه ت به خراپه پداته وه، نه و وه قته من ئومیدم قه تیع نه بی، چونکه هه رچی شه رتی خزمه ت بو وه نه سیحه تی بۆ پادشاه لازم بو، قوسوورم نه کرد، وه له زاتی موباره کی پادشا مه علومه پیاری گوناها ر نه قتیرداری جوابی نه یه. که سن خانی بن نه قتیرداری حوزووری پادشاه ناتوانی. مه سه لا نه گه ر من نه م گوناهم کردی به جه زای خۆم نه گه م، وه نه گه ر پادشاه له کوشتنی من عه له جه بکا ت په شیمان نه بیته وه. هه ر که سن له نه شی عه جه له بکا. خانووی ناوه دانی ویران نه کا (العجلة من الشيطان). عه جه له بۆ شه پتانه. هه ر که سی عه جه له بکا و سه بری نه بی نه وه ی به سه ر دیت به سه ر ژنه بازرگا نه که هات. له به ر په له کردن فره قی دۆسته که ی و غولا مه که ی بۆ نه کرا.

شیر پرسی: چۆن بووه؟

هیکایه ت

دینه وتی: له شاری کیشمیر بازرگانن بوو، ده ولت و مالی له حیساب نه نه هات. خزمه تکار و کاره که ری زۆری بوو. ژنیک وه ک مانگی چواره، زولفی ژنه که وه ک په چانه بۆنی نه هات. حه لالی بازرگان بوو. پیایکی په سام دراوستی بازرگان بوو. نه و په سامه به یه ک ده قیقه په سی له شکرکی نه کتیشا. له په سامیا نه مسالی نه بوو. ته سادوف په سام و ژنی بازرگان ده ستیان تیکه ل کرد. هه ر وه قت ناره زووی یه کیان نه کرد به واسیته ی ژنه ده لایکه وه نه شیان دروست نه بوو به یه ک نه گه یشتن. رۆژی ژنی بازرگان به په سامه که ی وت: ناره زوو نه که م له سه عه تی جه نا به ت نه شانیک دروست بکه ی هه ر وه قت ناره زووی هاتت کرد، به و نه شان به م معلوم بکری. خۆم بۆن خوش و ناماده بکه م. په سام وتی: عه یا به ک دروست نه که م لایه کی په ش و لایه کی سی، هه ر وه قت چاوت به عه یا که وت خۆت حازرکه. نه و ته دبیره له ما به ین هه ردوکیان قه رار درا.

لهو وه قتهدا غولامیکی ره مسام گوتی لهو ته دبیره یو. وه قتی عهباکه تهوار بوو هه موو
 رۆژ بهو نیشانه به خزمهت بهک نهگه یشتن. ته سادوف رۆژی ره مسام به نیش چوو بوو.
 غولام که عهباکه له کچی ره مسام وهرگرت ته ماشای بکات. غولام به به هانه یه کموه
 خۆی له عهباوه پیتجا. رووی کرده مالی بازرگان. ژنه بازرگان جیتگی حازر کرد. له بهر
 خۆشه وستیستی دۆسته که ی ورد نه بووه بزانی غولامه یا ره مسامه. وه قتی غولام له کدیف
 بووه وه، رۆیشته ماله وه عهباکه ته تسلیم به کچه ره مسام کرده وه. نه ونده ی پین نه چوو
 ره مسام چوو وه عهباکه هه لگرت رووی کرده ماله بازرگان. ژنه بازرگان چوو به پیتشموه،
 وتی: چی قهوماوه؟ نه مری گۆشت چۆله کهت خواردوه؟ نه مه دوو. ره مسام به عه قیل بزی
 مه علوم کرا، وتی: بۆ نیش نه هاتووم. نه مه ناخر ته مناشا کردغه. له مالی بازرگان
 رۆیشته دهر وه. رۆیشته ماله وه. عهباکه سووتان. میقداری له غولامه که و کچه که ی
 دا، ته ترکی هاتو چۆ کردنی ژنه بازرگانی کرد. نه گهر ژنه که له بهر عهجه له نه برابه فهرقی
 ره مسام و غولامی نه کرد وه له دووری ره مسام مه حرووم نه نه بوو وه به وه سلی غولام
 نه نه گه یشت.

دینه وتی: هیتانه وه ی نه ميسالهم له بهر نه وه یه بۆ پادشاه مه علوم پین نیشی عهجه له
 زۆر خراپه و بۆ کوشتی من عهجه له نه کات، وه له هه مووتان مه علومه (کل نفس ذائقة
 الموت) کهس له مردن نه جاتی نه بوو، وه خوسوس من له مردنی خۆم ناترسم. مه قسه دم
 نه وه یه رۆژی قیامهت له سه ر کوشتی من پادشاه جهزا نه دریت. وه نه گهر بزانه به کوشتی
 من فائیده یی ده ست پادشاه نه که ویت، نه ک رۆحن، هه زار رۆحم پین فیدای خۆلی به ریتی
 پادشای نه کهم. نه ما بۆم مه علومه نیشی پادشاه پین له شکر و پین ته دبیر دروست نابین،
 وه به قسه ی فیتنه و دشمن ورده ورده ده ست بۆ کوشتی مسموران درۆ بکری، وزهوار
 عوله ما یه که یه که رتگی فیرار نه گرن وه پادشاه به ته نها نه میتینه وه و ته خت و تاجی له
 ده ست نه چن و ده فعه به کی له شکر و سوپای ده ست ناکه ویت. دایکی شیر ته ماشای کرد
 شیر گوتی له قسه ی دینه گرتوه، نزیکه به زوبان لووسی دینه دلی ساف بپین ده ست له
 جهزای شتر به هه لگرتی. رووی کرده شیر وتی: وا دیاره قسه ی دینه به راست نه زانی و به
 زوبانی لووس نیخفالی کردی و قسه ی نینه به درۆ دهر چوو. مه علوم بوو عه قیل و زیره کی
 له تۆوه دووره. به عاجزی له مه جلیس هه لسا رۆیشته جیتگی خۆی. شیر نه مری کرد
 دینه زنجیر بکه ن بیخه نه زیندانه وه تا مو حاکمه ی له مه حاکمه ی شه ر عدا تهواو نه پین.
 دینه زنجیر کرا، داخل به زیندان بوو. مه جلیس به تال کرا.

بۆ سببەئێش شێر ناردی بە شۆتێن دایکیا. دایکی شێر چوو لە لای شێر، وتی: کوڕم زوبان لووسی و فیتنه و فیتلی دێنه بۆمن مەعلوم کرا بوو. تەماشای کرد قەسە درۆ دەلەسە چۆن پێکخست، وە پێگەی قەسە بەدەیت لەم بەلایە خۆی نەجات نەدات، وە هەتا زوو نەمەر بە کوشتنی بەکەیت درەنگە، بە عیسی پەختیی دلی تۆ و ئیسراحتی میلله تە. ئیشی خێر بە عەجەلە نەکرێ نافاتێ بۆ پەیدا نەبێت. شێر وتی: نەوانە ئێزیک بە پادشاه نەبێن دوشمنیان زۆرە. مەنسورە دەرحەق یەک حەسەدەت زۆر نەکەن. نووی لە پادشاه ئێزیکە دوشمنی زۆرترە. پیاوی قەقیر لە دوشمن نەمێنە. وە هەموو مەنسورە ئێزانێ دێنه زۆر عاقل و زیرەکە و تەدبیری لای من پەسەندە، مومکینە حەسودان ئیستیفایان کردبێ دێنه بە کوشت بەدن. ناگری بە قەسە حەسود داگیرسا تەرو و شک بە پەیکەو نەسووتێت. حەسود چاوی چاکەیی دەرحەق خۆی نابینێت. مەگەر قەسە سێ حەسودە کەت نەبێستووە.

دایکی پرسی: چۆن بوو؟

جێگەیت

شێر وتی: نەگێرنەو سێ کەس لە پێگە یەک بون بە پەفیک. یەکتێکیان پرسی: ئێو لە شاری خۆتان بۆ دوور کەوتوونەو، نەرکی وەتەنتان لەبەر چییە؟ نەووەلیان وتی: واسیەتی سەفەری من نەوێه چارم بکەوایە بە کەسێ چاکەیی لە گەل یەکتێکا بە کردایە ناگری حەسەدەت دانەگیرسا، تاقەتە نەگرت و تەرکی وەتەنم کرد بۆ دەفەعی غەم. دووهمیان وتی: مەسەلەیی منیش وەک تۆی، تەرکی وەتەنم کرد. سێهەمیان وتی: هەردووکتان ناو دەردی من. هەرسێکیان یەک جێنس بون. پێشێن بە پێگەدا. تەسادوف کیسە یەکی پر لە درەم دۆزییانەو.

قەراریان دا کیسە کە بکەن بەسێ کەرتەو، بگەڕێنەو شاری خۆیان. وەقتی بەشکردنی عیرقی حەسەدەتیان کەوتە بزووتن. هێچیان پازی نە ئەبوون وەک یەک بەش هەلگرن. دەستە ئەزۆ بە دیار کیسە کەوێ رابووستا بون. نەکیسە کەیان لە یەک بەش نەکرد و نە لە جێگەیی خۆی جێیان نەهێشت. لەو چۆلەدا دوو شوو و دوو رۆژ بە پرسییەتی مانەو. خەو و ئیسراحتیان بە شەروشتێر پانە بوارد.

بۆ رۆژی سێهەم پادشای نەو شارە بۆ راو رویی کردە سەحرا، تەماشای کرد سێ کەس دانێشتون. پادشای سونالی لێ کرد: بۆچی دانێشتون؟ هەرسێکیان بە راستی قەسە

همسوودیيان بۆ پادشاه به بیان کرد، وتیان: نیمه له بهر همسوودی تهرکی وه تهنان کرد. له
 رتگه نهم کیسه پاره مان دژووه توه، چاوه پتی (حاکمیک بووین له بهنمان تهقسیم بکا)
 نه له ممدولیللا نیستاستا خودا رهمی یی کردین حاکمیککی وهک جه نابت گه یشته نیره.
 پادشاه فرموی: لازمه همسوودی خوتان به بیان بکهن. به گویره ی همسوودی تان پاره که
 تهقسیم نه کم. نهوه لیان وتی: نه ی پادشاه، همسوودی من نهوه به نارهزوو ناکم چاکه
 دهرحق کهس بکهم وه یا نیشی بکهم خهلق به واسیتهی منهوه دلخوش ببن. دووه میان
 وتی: من همسوودی نهوه به تاقه تی ته ماشاگردنی کهستی ناکم دهرحق کهس چاکه وه یا
 خیر بکات. سیه میان وتی: همسوودی من نهوه به نارهزووی نهوه ناکم کهستی چاکه
 له گهل خوشم بکات تا به غهیری خوم ته نسیری نه بی. پادشاه نه مووستی ته چه پیوری به دان
 گهست، له همسوودی نهوانه سه رسام ما. پادشاه فرموی: به قسه ی خوتان نهم پاره به بۆ
 نیوه هه راهه. دروسته به گویره ی همساده تان جهزا بدرین. نهوه ل کهستان به پروتی و
 قووتی به ره للا بکری. دووه کهستان سه ری له به دن جودا بکری. سیه کهستان چوار
 میخه بکیشریته وه قه تران به سه ری به ریت هه تا رۆحی به دهست عیزارته وه داخل به
 جهه نهم بکری. پادشاه نه مری کرد سن پارچه ممدیل بۆ فرمانی نهو سن کهسه حازر
 بکری. بۆ نهوه ل کهسیان نهم شه ره نووسا:

نهو کهسه به خالهت به خهلق به ری

قابیلی نه قیه شاره دهه کرز:

فرمان دووه کهسیان وا نووسا:

نهو کهسه به بوونی خهلق عاجزن

جهه رگیان کون کون کهن به نووکی سوورن

فرمانی سیه کهسیان وا نووسا:

نهو کهسه سه زپی ببن بۆ موسولمانان

به سه سه ریا رپی سه راها قه تران

پادشاه هه رستی همسووده که ی به جهزای خوی که یاند وه به جهزای خویان که یشتن. شیر
 وتی: بهم میساله دا وا دهر نه کهوی نیسانی همسوود نارهزووی زهری خهلق زۆر نه کهن و
 ههز به مانی ره فیکیان ناکهن. دایکی شه ر وتی: وا نهزانم همسوود له نزیک تو نیسه.
 هه مو هه نمووران به کوشتی دینه رازی ببن با عیس به ره حه تی دلی تۆیه. شیر وتی: له

مەسنەلەي دېنە گرتى تېا ماوه تا بە تەواي ساف نەكرى دەستى بۆ دىژ ناكەم، چونكە لە كوشتنى شەترەبە زۆر پەلەم كرد، وه لەسەر خۆ بۆ تەحقيق كردنى نەمەرسى، وا نىستا پەشيمان بوومە تەوه. بەيىن نىسبەت بوون دەست لە عاقلان درا رىگە گوم كردنە. حوكەما فەرەمويانە:

خەبەر دار بىيەت لە شەرى كەسى

تەدبىر لازمە لە گەل چەند كەسى

(وشاورەم في الأمر) چۆن فەكرى خۆم بەرمەوه؟

قەسەي شىر و داىكى لىرەدا تەواو بوو. ھەر يەكە چوونەوه جىگەي خۆيان. وەقتى دېنە زنجىر كراو خرايە زىندانەوه، كە لىلە رەحمى برادەرى و رەفاقەتى كەوتە جوولانن، چووه سەر زىندان بۆ چاوپىكەوتى دېنە. كە چاوى بە دېنە كەوت زنجىر كراوه، فرمىسك وەك بارانى بە ھار بە چاوي پڑايە خوارەوه، وتى: ئەي برادەر بەم جۆرە چۆن نەتوانم تەماشات بكەم؟ لە پاش تۆ ژيانم بۆ چىيە؟ مەردن خۆشترە تۆ بەم نەحوالە بېيىم. ھەردو كەمان ئار جەنس بووين، ژيانغان بە يەكەوه ژيان بوو. رەفلىقى وەك تۆم لە دەست چوو. دېنە بە گريانەوه وتى: زىندان و ئەم زنجىرە بە قەدەر يەك دەقيقە دوورى تۆ لام گران نىيە. دوورى جەنابت جگەري سووتانم. كەلىلە وتى: ئەي رەفىق، مادام نىشى تۆ گەيشتە ئەم رەزالەتە، تەوشى دەردى خۆت ھاتىت ھەرچى پلەيم لۆمەم ناكەي. لە نوووەلەوه ئەم زنجىر و ھەپسىيە نامە پيش چاوت. بە قەسەت نەكردم بە خەيالى حرص و بىن عەقلى ئەوت ھىنايە رىگەي خۆت كەوا ھاتە رىت. مەن ھەر قەسەيەكم بۆ كردى ديارى دا. ئەگەر لەئەووەلەوه لە نەسبەت قەسورم بىكردايە و بە ئارەزووى تۆ موعامەلەم بىكردايە ئىمىز لە خىانەتدا شەرىكى تۆ نەبووم. ئەم جۆرە قەسانەم بىن نەنەكرا. ئەي بىن عەقلى پىتم نەوتى پىشرونان و تەويانە: كاشكى پيش نەجەل بىريت. مەقسە دىيان لەم جۆرە زەحمەتەيە. ئەوانەي بە زىندووئەي مەردن داوا ئەكەن وەك تۆ تەوشى دەردى بىن دەرمەن بوون. ئەوانەي بەم جۆرە دەردەوه ئەگلىن مەردنىيان سەد جار چاكترە. دېنە وتى: ئەي رووھى شىرىنم. ئەوئى شەرتى وفاقو نەسبەت بو. بەزويان جەنابت بىژرا. ئەما حرص و تەمەع رىگەي جەنابتى لى گوم كردم و بۆ خۆم مەعلوم بوو بوو. ئاخىرى مەن پەشيمانىيە. نەفس و شەيتان وازيان نەھىتا. وەك نەخۆش پارىزى بۆ داتەنرى، نەفس دەرخواردى ئەدا. بە ھىلاكەت نەمەي. ئەوانەي بە ئارەزووى نەفس موعامەلە ئەكەن ھەرچىيان بەسەر بى

قابیلن و شکاتیان لای کمس مه عقول نییه. خوسوس من خۆم نهم دهردهم تووشی خۆم کرد. دهرمانی بۆ کمس پهیدا ناکریت. که لیلله وتی: عاقل نهوویه له نهووه له وه ناخری نیشی تهماشا کات. له پیش ناشتنی نه مام، تهماشای بهری بهکات. ئینجا بینیری و خۆمهتی بکا. پهشیمان بوونی نابن. به پهشیمان بوونه قسهی ناحهز سیبوت نهبن. دینه وتی: نهووی رهفقی نمو که سانهی دشمنیان نییه مه علومه کم غیره تن و ههرکس له مه کری زهمان نه مین بوو مه علومه کم عه قلله و ههرکس بوو به ساحیب دهلوت و ساحیب روتبه له ههموو لایه که وه دوشمنی بۆ پهیدا نهبن. که لیلله وتی: ههر روتبه و دهلوت تیکت بوو، نهم نهخته رهزاله تهت نایه نیت. لازم بوو له نهووه له وه تهماشای روتبه و مالت نه کردایه. به واسیتهی مالی دونیا وه نه بوو یایه، دوو چاری نهم هیلا که ته نه نه بووت. نه گهر ناگری فیتنهت دانه گیرسانایه ئیستا جگهرت به شیشه وه نه نه برژا. دینه وتی: نه زانم تووی نهم به لایه خۆم چاندووه و ههرکس بهیرویه وه تووشی به لا نه بیت و جهزای خۆم نه بینم، چونکه نهم گریه یه نه به نه موسستی ته دبیر نه کهرتیه وه و نه به ناوی پروناک نه شوهرتیه وه. که لیلله وتی: ئیستا فکری نه جات چه ته دبیرتیه. بهیگریه وه بزانه. دینه وتی: وا دیاره سه فینهی حه یاتم له سه ر نهم به هره غه رق نه بن. رتگی نه جاتم له م به لایه نابیت ههر حیلله و مه کری بزانه قسور ناکهم. نه ما یهک ترس هه یه له ههموو خراپه تر. که لیلله وتی: ترسه که ته چیه به یانی بکه. دینه وتی: له وه نه ترسم بزانه من و تو ره فیک بوین. بۆ مه سه له ی شه تره به بهته خۆمهت به جه بر و یا به لیدان قسهی من و مه سه له ی شه تره به به تو ده بره من. نمو وه قته رتگی نه جاتم ده ست ناکه ویت. لیدان و رهزاله تم زیاد نهکا به دوو دهره جه. نهووه: زاتی موباره که ته واسیطه ی منه وه تووشی رهزاله ت نه بن. دووم: رتگی نه جاتم بۆ مومکین نابن، چونکه راستی و دلی پروناکی جه نابت له ههموو که سه وه مه علومه. شاهد له تو راسته تر ده ست ناکه ویت. به ناغه ی قسهی جه نابت له سه ر راستی دانراوه. نمو وه قته چاومان به یهک ناکه ویت تا رۆژی حه شر. که لیلله وتی: نهووی به یانت کرد راسته و له خۆت مه علومه تا قهت و سه بری لیدانم نییه. وه نهووی بزانه به راستی به یانی نه که م. له بهر نه جات بوونی تو درۆ به من ناکریت. مادام وایه له پیش نهووی سونال له من بکه ن. نه حوالاتی خۆت به راستی بۆ مه جلپس به یان بکه. به لکی له رووی راستیه وه رتگی نه جات ده ست که ویت و تۆبه له گوناھی رابردو بهکی زۆر لایقه، بۆ قیامهت به کار دیت و نه گهر نه جاتیش نه بوو، له عهزایی دنیا زیاتر گونا هت له سه ر نامیتیت. جهزای دنیا له جهزای قیامهت چاکتره. دینه وتی: فیکریت له نه حوالی خۆم

نه کم جوابت لی نه گتیرمه وه. قسه ی که لیلله و دینه لیره دا ته و او بوو. که لیلله به غم و
 گریان، دوعا خوازیی له دینه کرد رقیشت. له پاش چند رۆژی نه خوش گهوت. تویی
 نه کیتشا که لیلله مرد. نه ما له و قته دا که لیلله و دینه سونال و جوابیان له یک نه کرد. دزی
 له زندانا چهس بوو له نه وول و ناخری قسه یان گه یشت. له دلیا ما بو و هتای خوی. بو
 سیحه یی له سر نه مری شیر مجلس گه رایه وه. دایکی شیر قسه ی دینه ی هتایه ناو وه.
 وتی: زیندووتی دینه و کوشتنی پیاوچاگان وه یک نه زانم. فخرمویانه که سن
 یارمه تی زالم و یا ریگه ی قاسق بدات. شریکه له گه ل گونا هیان. شیر نه مری کرد، با
 حازر بونی قازی و به حازر بونی دینه و به حازر بونی هه موو مه مهوران قازی پرووی
 کرده مه مهوران. وتی: پادشا بو ناشکرا بونی فیتنه ی دینه زور ناره زوو نه کات. نه مری
 کردو وه تا مه سته له ی دینه ته و او نه کرئ، دست له صوحا که مه که ی نه درئ و حوکه می
 دهره حق به دینه نه کرئ له ریگه ی راستیه وه بئ و قسه ی شک و یا بیستای قبول ناکرئ.
 لازمه هه رکس له مه سته له ی دینه شتیک نه زانی به نیسپات بون به یانی بکات. چونکه
 سن فایده دست نه خا. نه وول: نه ووی ریگه ی راست و حقه، موافیقی شریعت به یان
 کردنی زور خیره. دووم: بناغی زولم تیکدان و تهریمه ی خانیان موافیق به نه مری
 خودایه. مونسایی خولقی نیسانه. سیه م: نه مانی فیتنه و فساد ریگه ی نه جاته بو
 هه موو عالم هه رکس له مه سته له خه به رداره جواب بداته وه. کهس نه بوو جوابی قازی
 بدات چونکه حازران مه سته له ی دینه یان بو نیسپات نه نه کرا و ترسی نه و یان بو خوین به
 ناحق برؤت. وه ختی دینه ته ماشای کرد کهس نه بوو جوابی قازی بداته وه دلی وه که
 گولی به هار گشایه وه، پرووی خوی عاجز کرد، گریانی عه مه لی دست بئ کرد. وتی: نه ی
 قازیانی دین. نه ی نومدرای سهرزمین نه گهر من خه تاپار بوومایه و به قسه ی فیتنه و
 چه سوود له نه شیه دا بوومایه زوپانی قسه کردنم نه نه بوو و به جواب نه دانه ووی قازی زور
 دل خوش نه بووم. نه ما بئ منه بن هه رکس تیکتان شاهید تیکتان لایه، له پرووی راستیه وه
 به یان به رمون سوتیکتان نه ده م تو نه خودایه ی پرووی هه موانی به ده سته. چیستان له
 من چا بئ که و توه بو زاتی موباره کی پادشا به یان به رمون و هه رکس به شک و یا به غره ز من
 که سن خه به ردار بئ موافیقی شرع شهاده تی لازمه و هه رکس به شک و یا به غره ز من
 پیاو خراب نه کا. نه ووی به سر دئ به سر حه که مه هیچ نه زانه که هات، قازی پرسی: چونه
 به یگترمه وه.

دینه وتی: نه گپ نه وه کار بایه کی ناپووت و بی سدرمایه و بی نیمتیحان دمستی کرد به حدکیمی کردن نه نه یزانی بنووسئ و نه ناوی دهرمانی بؤ نه دوزرایه وه. بؤ ناسینی دهرمان گوئز و تووری بؤ فهورق نه نه کرا. له نه زم گرتنا دست له جی چو و له روزتای بؤ جیا نه نه کرایه وه. له نووسینی دهرمان نینگلیزی و کوردیی به یهک نه زانی. دهرمانی به هر نه خوشی نه دا، هه ناسه ی ژبانی لی نه برا. نهو پیاره هیچ نه زانه، دووکانی له شاره که دا دانا. نه ما حدکیمی کی زور عاقل و قدووم مریاره ک، نفووسی وه ک نفووسی عیسا، مردوی زیندو نه کرده وه. له نیشی حدکیمیدا نه مسالی نه بوو. له مودده تیکی که مدا نهو حدکیمه عاقله ناوی گوم بوو. له کولجی به فقهیری پایشهوارد. حدکیمه هیچ نه زانه که شوهرتی حدکیمی به ناو شاره که دا بلا بووه وه. دوری زمان وا که پاره، چنده ساحیب عه قلی بؤ یهک نان کوشتووه و چنده نه زانیک به روتبه و نيسراحت گه یشتووه ته سادوف کچی پادشای شاره که، به واسیته ی منال بوونه وه، ژان نه یگرت که و ته هیلاکه ت، جوابان بؤ پادشاه برد، یووسفی زمان زور هیلاکه، پادشاه ته نها نهو کچی بوو له برازای ماره ی کردبوو. زور لای خوشه ویست بوو. نه مری کرد هرچی حدکیم له شاره که هیه بؤ عیلاجی دودی کچه که حازر بکری، له سر نه مری پادشاه حدکیمه عاقله که برایه خزمه ت پادشاه. پادشاه نه مری کرد: لازمه هر جورئ مومکین نه بی عیلاجی جگه رگوشه م بکیت و مه سته له ی منال بوون بؤ حدکیم به یان کرا. که کچه که ژان نه یگری، حدکیم وتی: دهرمانی ژانه منال دهرمانیکه ناوی میهرانه، یهک دهنک میهران، یهک مسقال دارچینی، یهک مسقال موشکی خالس و موقابیل بهو دهرمانانه، شه کری تیکه ل بکری. ده رخوا ردی نهو نهو عه نه خوشه بدرئ. زو نه جاتی نه بی، پادشاه وتی: میهران له کوئ دست نه که وئ؟ حدکیم وتی: له نه جزاخانه ی پادشاه چاوم بی که و تووه. له ناو قوتوویکی زیویه قفلی نالتوونی دراوه. یه کتی بترین بهیته نی، من هوکمی چاوم نه ماوه. لهو وه قته حدکیمه هیچ نه زانه که حازر بوو، گوئی له قسه ی حدکیم بوو. ردوی کرده پادشاه وتی: نهو دهرمانه نیشی منه، تیکه ل کردنی من نه یزانم، پادشاه نه مری کرد، له گه ل حدکیمه هیچ نه زان یه کتی بهیته له نه جزاخانه نهو دهرمانه بیته. حدکیم چوو دهرگای نه جزاخانه ی کرده وه، ته ماشای کرد، لهو نهو عه قوتووانه زوره، له حساب نه نه هات. زور گه را بؤ میهران. بؤی نه دوزرایه وه. ته سادوف قوتوویکی هه لگرت. نهو قوتووه زهره ی هه لاهلی تیا بوو لهو پیتش ته سلیم به نه جزاخانه کرابوو بؤ لازمه ات.

حەكیمە هیچ نەزان قوتووەكەى برد، زەرەكەى دەرھیتنا، لەگەڵ دارە مشکینە و زەرنبیق
 تێكەلى كرد و میقداری شەكرى تێ كرد. دەرخواردی كچی پادشای دا، خواردن و مردنی
 یەكتی بوو. جواب بۆ پادشاه برا، بۆ خۆت خۆش بێ سەرت سەلامەت، یوسفی زەمان
 رۆژی كرد بۆ قیامەت. هاوار و گریان لەمەالی پادشاه بەرز بوووه. پادشاه نەمری كرد
 باقی دەرمانەكە دەرخوارد بە حەكیم بەرئ، لەسەر نەمری پادشاه دەرمانەكەیان دەرخوارد
 حەكیم دا، لە جێگەى خۆى سارد بوووه مرد. مەعلوومە هەركەس خرایە بكات تووشی
 جەزای خراپ دى. دینە وتی: ئەم مەسالەم بۆیە هێتایەوه بۆتان مەعلووم بێ هەر نیشین
 لەپووی نەزانیشەوه بەكریت پەشیمانی لە دوو دیت. بۆ هەر نیشین شوبەدار بێ
 دەستلێدانى رێگەى خەتەر. یەكتی لە حازران وتی: ئەى دینە فیتنەیی و خیانت بە
 چاوتا دیارە، نیشانی فیتنە و قەتل لە تۆ ناشكرایە و مەعلوومە. قازى پرسى: لازمە
 نیشپاتی بەكەیت و مەسئەلەى قەتل و فیتنەى دینە بە تەواوى مەعلوومى حازران
 بەكریت. جوابی داوەوتی: لە عیلمى حەكیمەتدا خوێندوووم. هەركەس ئەپۆزى چاوى
 راستى زیاتر بوو لە ئەپۆزى چاوى چەپى و حەرەكەتى پۆزى لە ئەپۆزەكەى زیاتر بوو،
 لووتى بەلای چەپەوه خوار بوو و سەرى شۆز بوو، دلى نامبیارەكی ئارەزووى فیتنە و
 فەسادى ئەكات. ئەم نیشانانە هەمووى لەپووی دینە دیارە. دینە وتی: لە نیشى خودای
 بێ مەكان، عەیب گرتن زۆر ناماقولییە. سەھوو و غەلەت بۆ خوا لایق نییە، ئەگەر ئەو
 نیشانانەى بەیانەت كرد. دەلێل بە رێگەى راستە و هەركەس ئەو نیشانەى بۆ مەعلوومە،
 فیتنەییە. لازم بە مەحكەمەى شەرع ناكە. قازى داواى شاھید و نیشپات ئەكات.
 سوورەتێ خۆدا عەتای كردبى بەعەبد ناكړئ. پەناھ بە خوا ئەگەر من ئەم نیشەم كردبى
 لەبەر ئەوەبوو خوا ئەم نیشانانەى لە من دروست كەردوو و لا بەردنى بەكەس ناكړئ
 هەرجۆزى وابوو لایقى جەزائیم. بەم قەسەى تۆ لەبەلا نەجات بووم. چونكى خوا كەردە و
 قەسەى بێ عەقلى و نەزانى خۆت لە مەجلیس مەعلووم كرد. وەقتى دینە ئەو جۆرە
 جوابانەى داوە. بێ دەنگى بۆ مەجلیس حاسل بوو. كەس قەسەى بۆ نەكرا. قازى نەمرى
 كرد. دینە بەرنەوه زیندان و سوورەتى موحاكەمە عەرزى شێر كرا. ئەم وەقتى دینە
 خرایەوه زیندان. ناشایەكی كەلێلە، ناوى رۆوزنە بوو بەلای دینەدا رابورد. دینە بانگی
 كرد، وتی: رۆوزنە: دەورێكە بە خزمەت كەلێلە ناگەم، بەچی خەریكە؟ كە ناوى كەلێلەى
 بیستە هەناسەى هەلکێشا، دەستى كرد بە گریان رۆوزنە دینە لە گریانى رۆوزنە بێ
 تاقەت بوو وتی: ئەى رۆوزنە چى پووی داوه. رۆوزنە وتی: دەمێكە كەلێلە نەمرى خودای

کردوه. دینه که ناوی مردنی که لیلای بیست بیتوتش بو. له پاش هوش هاتنه وه، دوستی
 کرد به گریان. خوی نه کتیا به دار و دیوارا، خولو به ردی نه کرد به سمر خویا، کهس تاقدتی
 گوئی گرتنی نه بو. روزبه. زوبانی به نه سیحمت کرده وه. وتی: نهی دینه له هه موو کس
 مه علومه له دست مردن کهس نه جاتی نه بووه. فهرموده دی خویا (کَلْ شَيْءٍ هَالِكٌ إِلَّا
 وَجْهَهُ). گریان به فائیده به. نیتمهیش ده چووغان به مومکین نابن. لازمه یک له دووی
 یک به ژین له سهر زیاتر چاره نییه. (إِنَّا لِلَّهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ). دینه سه پوری به
 قسه ی روزبه هات. وتی: نهی روزبه، لومه ی گریانم مه که. ره فیکی وه که لیلای به
 تدبیر و عاقل و ساحب وه! دست ناکه وئی. خه زینه ی سپری بو. له خوا زیاتر به هیچ
 کهس جاسوس دهرک نه نه کرا. نه گهر له ترسی قیامت بمویرایه، به گریان و لیدان خوم
 نه کوشت. روزبه وتی: که لیلای نهمری خوی کرده وه. ره فیکی وه که لیلای له دنیا دا دوی
 نه هاتوه. دینه وتی: نه گهر راست نه کهیت وه! ناشکنتی. نه توانی له جتگی که لیلای
 بهی به ره فقیق دست بیتنه پتسه وه، شهرتی برایتی بگرین. روزبه زور به که یف خوشی
 چوه پتسه وه. به رمسی خویان شهرتی ره فیکی برایتی بیان گرت. دینه وتی: زه حمت
 نه بن له فلان جتگی، نه مانه تیکی من و که لیلای هه به بیته نه تره، حقت به زایع ناروا.
 روزبه به نیشانه ی دینه، رژیست نه مانه ته که ی برده لای دینه. دینه کردی به دووبهش.
 بهشتیکی به خوی هه لگرت و بهشی که لیلای ته سلیم به روزبه کرد. دینه وتی: نهی
 ره فقیق، رجام نهویه هه همیشه له بهر ده رگای شیر دانیشیت هه قسه یه کت بیست بوم
 به گتیرته وه. روزبه شهرتی کرد. هه تا رژی مردنی دینه هه قسه یه کت بکرایه به دینه ی
 نه گتیرته وه. رژی له به پانا دایکی شیر چوه لای شیر له مو حاکه مه ی دینه سونالی کرد.
 شیر هه رچی له قازیان به سته بو دایکی گتیرته وه. دایکی شیر دوستی کرد به په له پهل.
 وتی: نه گهر قسه ی تونگ به کم ته به حمت نه گتیرتی و نه گهر به نه دنگ نه به له رتگی
 عاقلان دور نه که و مه وه، شیر وتی: دایه، ده رگای نه سیحمت داخست نیشی عاقل نییه.
 لازمه هه رچی له دلنایه به بیان به فرمودیت. قسه ی تو راست و روانه، خواری له قسه ی تو
 ته ماشا ناکرتی. دایکی شیر وتی: فهرق به قسه ی راست و درق ناکه پت. قانزاج و زهر
 جیا ناکه پته وه. چونکه دینه فرست بزانتی ناگری فیتنه دانه گهرستنی. تدبیر له دست
 نه چن. شیر وتی: تو نیمه خوت گوم مه که. مومکینه نیشی دینه به پتته وه، شیر نهمری
 کرد به کزبونوه ی مه جلیس. قازیان و نومرا هه رچی بوون هاتنه خزمهت شیر و دینه
 داخل به مه جلیس کرا. هه میسان قازی رووی کرده مه جلیس وتی: هه کهس له گوناھی

دینه شتی نه زاتی به یانی بکا هموو مه جلیس نه به چاک و نه به خراب قسه یان بز نه کرا
 موعاوینی قازی رووی کرده دینه وتی: نه گهرچی حازران، بز خوشووس نه جات بوونت
 بیده نگ بوون. نه ما دلپان بز کوشتنی تو قهراری بهستوه.

ناره زووی له ناو بردنت نه کهن. تو بهم حاله ژینت به عهمل چي دیت. چاک وایه به
 گوناھی خوت ثیقرار بکهیت و توبه و په شیمانی حاصل بکهیت. له دنیا و قیامت
 نه جات نه بین و دوو ریگهی چاک بز تو نه میتین. نه وول: خوت له زنجیر و حه پسی
 خهلاس نه بی. دووم: خهلق له مه جلیس گرتن خهلاس نه بین. نه ی دینه، ثیقرار کردنت زور
 مهسله حه ته.. چونکه راستی وتن بز قیامت چاکه و دلی پادشا نه که ریته
 نیسرا حه ته.. نیجه زویان قهسچی عهقلی تو مان بز معلوم کراوه. عهقل بینه روه
 سه رخوت، مردن به ناوی چاکه له ژینی ره زالت چاتره. دینه وتی: نه ی موعاوین له دلی
 خوتمه زه نی حازران ته ماشا مه که و حوکم به زور ناکری. له معنای (إِنَّ بَعْضَ الظَّنِّ
 إِثْمٌ) غافل مه به، نه گهر نیوه به زهن و به شک خه ریکن خویتی من برپژن من قبول ناکم
 چونکه فرموده ی خودایه.. (وَلَا تَلْقَوْا بِأَيْدِيكُمْ إِلَى التَّهْلُكَةِ)، من به کوشتنی کهس رازی
 نه بووم، نیستا چون خوم به کوشتن نه دم. نه ی موعاوین واز له قسانه بینه. نه گهر
 نه سیحه ته، نه سیحه وایه. نه گهر گالته به له مه حکمه ی شرع دوره، سه هوو و
 زهن و گالته بز مه حکمه ی شرع نه هاتوه و جهناپت له ریگهی راستییه وه داوای
 شه هادنت نه کرد. من زورم نومیتد به جهناپت هه بوو، به ده ختی من دلی تو ی لمن
 وه رگتیرا، به زه نی جهناپت من گونا هبار بووم و قه ته ی نه جات بوونم له خوم کرد.
 مه حکمه ی شرع قسه له شاهد و نیسپات نه کا و یا زهن قبول نه کا و هه رکهس
 شاهی دی به بین معلومات بدات، نه و ی به سر دیت به سر بازه وانه که هات. موعاوین
 پرسی چون بووه.

حکایت

دینه وتی: نه گپ نه وه، مودیری له ناو ادانیه که دانیشتیو شوو و رز ژ خه ریکی ناندانی
 میوان بوو. ناو و شوو ته ی به نه ترافا بلاو کرد بوه. ژنیکی بوو له جوانیا بین نه مسال بوو.
 غولامینکی به لخی بازه وانی مودیر بوو. عاشقی ناغا ژن بوو. ناره زووی وه سلی نه کرد.
 دایما خه ریکی سیحر بوو، ته نسیری نه بوو. ناخری ریگهی فیتلی دوزییه وه، ته سادوف
 رزژی دوو توویتی به دست راوچییه که وه بوو نه یفرژشت، غولام هه ردو توو تیه که ی کړی،

تعلیمی قسمی کردن. یہ کیتکیانی فترکرد نہیوت: ژنی ناغا ژنم لہگمل دہرگاوان نوست. یہ کیتکیان نہیگوت: من قسمہ ناکہم و هیچ نالینم. بہ وعدہی یہک حہفتہ نہو قسمانہی فتری توتیبہکان کرد. بہ زوبان بہلخی و بہ دیاری بردی بۆ لای مودیر، مودیر عاشقی دہنگیان بوو. توتیبہکانی دایہ دست ژنہکہ. ژور بہ دیققت خزمہ تیان نہکردن. مودیر بہنارہ زووی دہنگی نہو توتوتیبہانہ دایم خہریکی بہزم و چالغی بوو. نہما لہ قسمیان نہنہگہ یشت. تہسادوف رۆژۆ دوو میوانی بہلخی... پتہگیان کھوتہ مالی مودیر. مودیر نہمیری کرد نان بۆ میوان داترا، لہپاش نان خواردن، نہسابی خواردنہوہ چوہ بہردہ میمان. لہسہر نہمیری مودیر، توتوتیبہکان حازر کران، وەقتی دستیان کرد بہ خواردنہوہ و توتوتیبہکان نہو دوو کھلیمہی بہ بہلخی تہلیم دراہوون. دستیان پین کرد، میوانہکان سہری خہجالہ تیان شۆر کردہوہ. ژور بہ عاجزی دانیشتن. مودیر نہو حالہی ژور لا خراب بوو. دلخۆشی میوانہکانی نہدایہوہ. نہسابی عاجزی لہ میوانہکان نہیرسی، میوانہکان راستیان بۆ ناشکرا نہنہکرا. نہپہایت مودیر سوتنگی بہ دہما ہات و رجا لہ میوانہکان کرد. سہبہی عاجزیان بۆ مودیر بہیان بکھن. یہکن لہ میوانہکان وتی: نہی مودیر، جہنابت لہ زوبان نہم توتوتیبہانہ حالی ناہی چی نہلین؟ مودیر وتی: لہ زوبانیان حالی ناہم و عاشقی دہنگیان بووم و نہگہر نیشوہ لہ زوبانیان حالی نہہن بہیان بہرہمسون ہاعیسی مہمنونییہ. میوانہکان وتیان. نہم توتوتیبہ نہلین: ژنی مودیر لہگمل دہرگاوان نوست. نہوی تریان نہلین: من قسمہ ناکہم. مودیر نہو قسمی ہیست خدیائی سہرخۆشی نہما، دست لہ شہراب گتیرایہوہ. رۆوی کردہ میوانہکان، وتی: نہی میوانی خۆشہویست قسورم عہفو کھن، لہم حالہ خہمہردار نہبووم، نیشتا بہ فہرموودہی جہنابتان بۆم مہعلوم کرا و عادہتی تایفہی نیشہ وایہ، بہ حہرام نہزانین، نان خواردنی مالی ژنی خرابی تیان، نہو وەقتہدا غولام لہ پشت دہرگاگہ و ستاہو، گوپی نہو قسمانہ بوو، وتی: منیش چہند دہفہہ چاوم پین کھوتوہ. نہو مہستلہ خہبہردار ہدم، مودیر نزیک بوو، لہہۆش بچین، نیسہتی گوشتنی ژنہکہی بوو، کھستیکی نارد ژنہکہ بکۆژن، ژنہکہ سونالی کرد، لہسہر چییہ مودیر نہمیری بہ گوشتنم کردوہ؟ مہستلہ بۆ ژن بہیان کرا. ژنہکہ جوابی بۆ مودیر رہوانہ کرد. کھمن بۆ گوشتنی خۆم پاکم نیسہ، ہدر وەقت نہمیر بہرہرمویت حازرم. نہوہندہ فہرق ہدیہ، سہیر لازمہ، کھستی عاقل پین عہجہلہ لہنیش ناکا و خوسوسہن گوشتن. نہگہر پلہ لہ گوشتن کرا لہ پاشا ناشکرا بوو بہی گوناہ کوژراوہ، حہقی قہتلہکہ تا قیامہت نہمینن، پھشیمان بوون بہکار نایہت. مودیر نہمیری کرد،

ژنده‌کیان هیتایه لای میوانه‌کان و قسه‌ی توتیه‌کانیان بۆ ژنده‌کیه بیان کرا. ژنده‌کیه وتی: نهم تهرانه جنسی نیشان نین. به قسه‌کردنیشان چۆن باوم ئه‌کرت؟ مودیر وتی: نهم تهرانه وه‌ک به‌نی ئادهم ساحیب عه‌رز نین. هه‌رچی نه‌بیته به‌یانی ئه‌کهن و ئینکار له قسه‌کردنیشان نا‌کری ئه‌دۆ بۆ. ژنده‌کیه وتی: لازمه له پتگی شهمعه‌وه به‌کوژیت، هه‌ر وه‌قت شهمعه‌ نهمری به‌ کوشتن کرد، هه‌لاله. مودیر وتی: شهمعه‌ نه‌فه‌رموت. به‌ چوار شاهید نه‌بۆ ژن زینای به‌سهر تیسپات نا‌کری. ژنده‌کیه وتی: له میوانه به‌خه‌یه‌کان به‌رسه، سونال له تهره‌کان به‌کن له‌و قسه‌یه زیاتر نه‌زانن یانا. نه‌گه‌ر ده‌رکه‌وت له‌و دوو که‌لیمه زیاتر نازانن بۆم مه‌علوم نه‌بۆ، نیشی غولامه بازه‌وانه‌که‌یه، ده‌مکه‌که‌ خه‌ریکی هه‌راهمزاده‌یه. من وه‌جودم نه‌ نه‌زان، میوانه به‌خه‌یه‌کان تاسی پۆژ له‌گه‌ڵ توتیه‌کان خه‌ریک به‌و، له‌و دوو که‌لیمه‌یه زیاتر نه‌یانته‌زان، مودیر به‌و نه‌حواله له‌خوتنی ژنده‌کیه خۆش بو. ناردی به‌ شۆن بازه‌وانه‌که‌دا، بازه‌وان، به‌ دلکی خۆش بازی نایه سه‌ر قۆلی، هاته لای مودیر، وایشه‌زانی خه‌لات نه‌کری، ژنه‌ پرووی کرده بازه‌وان، وتی: نه‌ی غه‌ددار، تۆ نه‌زانن نیشی خه‌دا نه‌هی لێ کردبۆ به‌یکم، بازه‌وان وتی: به‌لێ، بازه‌که په‌لاماری چاوی دا. چاویکی بازه‌وانی ده‌ره‌ینا. ژنده‌کیه وتی: (جزا، سینه‌ سینه‌ مثلها) چاوی شاهیدی دۆژن بۆ، لازمه له‌بێ هه‌لکه‌نرێ. دینه‌ وتی: نهم میسالم بۆیه هیتایه‌وه، بۆیان مه‌علوم بۆ نیشی به‌ چاوه‌ به‌یانی، به‌دۆ به‌یانی به‌کات خه‌جالتی دونیا و قیامه‌ت نه‌بۆ. ئه‌وه‌و له‌ ناخه‌ری قسه‌ی دینه‌ له‌سه‌ر کاغه‌ز نووسرا، براه به‌رده‌م شێر دانرا، شێر خه‌ستیه به‌رده‌م دایکی. وه‌قتی دایکی شێر له‌و نه‌حواله خه‌به‌ردار بو، وتی نه‌ی پادشاه، ناره‌زوی من نه‌وه‌یه هه‌تا زوه، نه‌مر به‌ کوشتنی دینه‌ به‌کری، له‌وه نه‌ترسم به‌ زوبان لووسی و به‌قسه و فیتنه‌ تووشی به‌لایه‌کت به‌کا له‌وه زیاتر بۆ که‌ تووشی شه‌تره‌به‌ی کرد، شه‌تره‌به‌ وه‌زیرکی عاقل و زیره‌ک بو له‌ وایسته‌ی دوو زوبانی و فیتنه‌ی دینه‌وه پتگی نه‌جاتی بۆ خۆی نه‌دۆزیه‌وه. له‌و قسانه‌ شێر دلی که‌وته خۆف و مه‌راقه‌وه، وتی: نه‌ی دایه به‌یان به‌فرموو کتی بوو قسه‌ی دینه‌ و شه‌تره‌به‌ی بۆ تۆ به‌یان کردوه؟ به‌گێتره‌وا ت له‌ کوشتنی دینه‌ په‌شیمان نه‌یه‌وه، دایکی وتی نه‌ی پادشاه، سێ نا‌شکرا کردن زه‌حمه‌ته، نه‌و که‌سه‌ی قسه‌ی لای من کردوه، منی به‌ نه‌مین حساب کردوه و شه‌رت و شرووت له‌ماه‌ینا به‌وه. ناتوانم ناری ساحیب قسه‌ به‌یان به‌کم، نه‌ما نه‌وه‌نده فه‌رق هه‌یه نه‌چم ئیزن له‌و که‌سه نه‌خوایم وه‌قتی ئیزنی دام، به‌ته‌واوی قسه‌ی دینه‌ و شه‌تره‌به‌ بۆ تۆ نه‌گێتره‌وه، شێر رازی بو، دایکی شێر رۆزیه‌ته‌وه بۆ جیگه‌ی خۆی که‌وته مه‌راقه‌وه، یه‌کتیکی نارد به‌ دوا پلنگدا،

وہ قسطن پلنگ چوہ لای دایکی شیر، زور بہ حورمہت و دلخوشی، میوانداری کرد،
 وتی: نہی پلنگ، معلومہ شیر تزی بہ وزیر قبول کردوہ و بہ قسہ و تدبیری تو
 زور باوہ نہکا لازمہ تویس قسوروت دمرحق بہ شیر نمبی و خزمہتی بہ قہرز بزانت، تا
 بہ وعدہی (لئن شکرتم لازیدنکم) روتبتہ لای شیر رز بہ رز زیاد بکا. پلنگ وتی:
 نہی خانم، نہو چاکہی کہ شیر لہ گہل منی کردوہ و روتبتہی و وزیر بہمن بہ خشیوہ. لہ زور
 چاکہی تا مردن دمرچونم نایی و تا نیستا بز خزمہتی قسورم نہ کردوہ و لہ زور نہمری
 پروم ودرنہ گپراوہ و خوشووسی نمری بہ زبان جہنابت بکری. کردنی بہسر سہر لازمہ.
 دایکی شیر وتی: (وَمَا الْأَنْعَامُ إِلَّا بِالتَّمَامِ). خوت نہیزانی شیر لہ نہوہ نہوہ. گپ تن
 بہرہونی دلی بز تو بہیان کردبو و تویس بز ناشکرا کردنی خوینی شہ ترہہ، وعدہت
 فہرموہو (إِذَا وَعَدَهُ وَفَى) لازمہ نمرو و ہای خوت بہجن بتنی. بجیتہ خزمہت شیر،
 ہرچیت بیستوہ و نہیزانی بیگترتہوہ، چونکہ نزیکہ زبان لووسی دینہ، دلی شیر
 سارد کاتہوہ و نہجاتی بہن، معلومہ حقی خوی لہ ہموو نمہرا نہکاتہوہ. پلنگ
 وتی: نہی خانم، ناشکرا کردنی مہستہلہی شہ ترہہ لہسر من ہوو و ہتا نیستا کہ بہن
 دہنگ ہووم لہ بہر نہوہ ہوو زبان لووسی و تہلہ بازی دینہ لہزانی شیر معلوم بکری.
 نہ گہر لہ پیش جہنابتا قسہی دینم بز شیر بکردایہ، باوہری نہ نہکرد، چونکہ فیل و
 فیتنہی دینہ لہ شیر معلوم نہکراہو، فکری نہکرد من دوشمنایہ تیم لہ گہل دینہ پیدای
 کردوہ. بہچاک تماشا نہ نہکرا، نیستاش نیش گہیشتہ نہو رادہیہ، دینہ بہ زبانی
 لووسی خوی نہجات دا و نیستہ بہ دروزن دانرین، لازمہ خزمہتی خوم بہجن بینم و
 شہادہتی کہ معلوم کردوہ، لہ پروی مہجلیس بیگترتہوہ، فہرموہ حازرم، پلنگ
 لہ گہل دایکی شیر چونہ خزمہت شیر، نمہرا ہموو کتوبونہوہ، مہجلیس گہرا، شیر
 پروی کردہ دایکی وتی: نہمہ ناخر موحاکمہی دینہیہ، ہرکس شاہیدو لہ مہستہلہی
 شہ ترہہ و دینہ خہ ہر دارہ بہیانی بکا. پلنگ رہسی خزمہتی بہجن ہینا چوہ پتہوہ،
 قسہ کردنی کہ لیلہ و دینہ ہرچی ہوو ہوو لہ نہوہل تا ناخر بز مہجلیسی گپرایہوہ. قسہ
 دہماو دم کہوت، تا گہیشتہ کوتی نہو حدپسہ لہ زندان کوتی لہ قسہی کہ لیلہ و دینہ
 ہوو، نہویش وتی: من بہرن بز خزمہت شیر. شاہیدی نہزانم. حدپسہ کہیان برد بز خزمہت
 شیر، قازی پروی کردہ حدپس، وتی: تا نیستا بز شہادہت نہخیر کردبو. جہوابی
 دایہوہ، لہ بہر نہوہ شاہیدی یک کس دروست نہبو چاوہروانی یہکتیکی کہم کرد.
 وہ قسطن زانیم. منیش ہاتم نہوہی زانیم بہیانم کرد. شیر بہ حوکمی نہو دو شاہیدہ

ناردی، دینه‌یان هیتا، فهرمانی جه‌زای شه‌تره‌به خرایه ملی، چوار میت‌خدیان کرد. له‌سهر پشت رایان خست. زویانیان بری، به‌دارکاری و نه‌نواعی سیاه‌ست کوشتیان و له‌چولنیک فریئ درا. قه‌ل و دالّ خواردیان، هرکه‌س ناره‌زووی فه‌سته و دوو زویانی کرد کوشتنی له‌ژیانی چاک‌تره. فهرموده‌ی خواجه (فَقَطَعَ دَابِرُ الْقَوْمِ الَّذِينَ ظَلَمُوا، والحمد لله رب العالمین).

نه‌سیج‌ه‌تی سی‌ه‌م

قانع‌زاجی ره‌فاقت له‌گه‌ل دۆست و برادران.

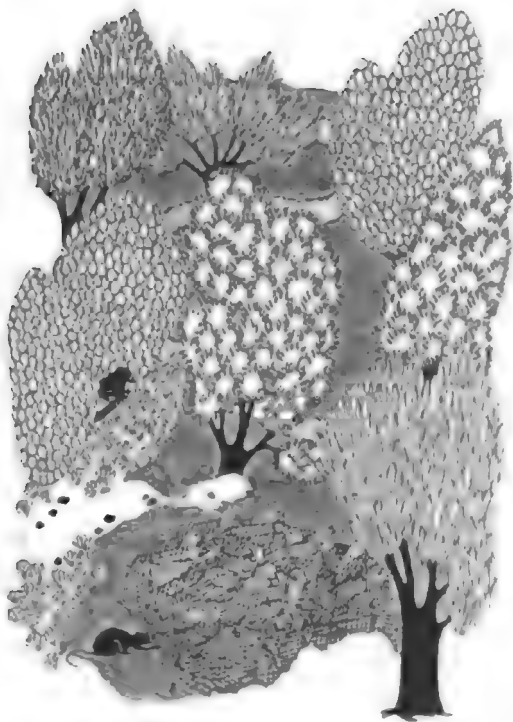
دابه‌سه‌لیم رووی کرده‌ه‌کیم به‌ره‌م‌م‌ن، وتی: جه‌زای دوو زویانی و فه‌سته. موافیق به‌نهمری خودا گتیراته‌وه، نوم‌تد ده‌ک‌م. رت‌گه‌ی ره‌فیقان و دلّ ساف یه‌ک له‌پشت یه‌ک بن و له‌نیس‌راحت و له‌تنگانه‌له‌یه‌ک جیا نه‌بنه‌وه. رت‌گه‌تان چۆنه‌به‌یان به‌هر‌م‌مو، ه‌ک‌یم وتی: نه‌ی پادشاه بو‌پیای عاقل له‌دو‌نیا دا له‌ره‌فیقی چاک، چاتر نیسه. قانع‌زاجی ره‌فیق زۆر ده‌ست نه‌که‌وئ. له‌جوم‌له‌ی نه‌و حیکایه‌تانه‌که‌له‌ره‌فیقییه‌ک دلّ ده‌ست که‌وته‌وه، حیکایه‌تی قه‌ل و مشک و کۆتر و کیسه‌ل و ناسکه، قسه‌یه‌کی جوانه. بو‌عه‌قل گرتن دابه‌سه‌لیم پرسی، چۆنه‌به‌یان به‌هر‌م‌مو؟

حیکایه‌ت

ه‌ک‌یم وتی: نه‌گتیرنه‌وه، له‌نه‌ترافی که‌شمیر، دارستان‌یک‌ی زۆر خوش و ناوودار بو. له‌واسپه‌ی ناو و هه‌واوه له‌هه‌موو نه‌وعه‌حه‌یوانی، روویان تن نه‌کرد. له‌هه‌ر چوار فه‌سل پاوچی له‌و دارستانه‌دا به‌پاو خه‌ریک بوون. ته‌سادوف دار‌یک‌ی زۆر به‌رز له‌قه‌راغ دارستانه‌که‌بوو، قه‌له‌ره‌شتی به‌سهر داره‌که‌وه هیتانه‌ی کردبوو، رۆژی قه‌له‌ره‌شه‌که‌له‌هیتانه‌که‌دا بو‌راست و بو‌چمپ و بو‌ژیر داره‌که‌ته‌ماشای نه‌کرد، چاری که‌وت به‌پیایوئی داری به‌ده‌سته‌وه، داوی به‌شانه‌وه، تووره‌که‌ی به‌کۆله‌وه، رووی کردبووه بن داره‌که‌ی قه‌ل، قه‌ل له‌خۆی ترسا، فکری کرد، وتی: مومکینه‌نم کابرایه‌بو‌گرتنی من هات‌بی، چاک وایه‌خۆم به‌شارمه‌وه، له‌بن گه‌لاو لقی داره‌که‌خۆی شارده‌وه، ته‌ماشای کرد کابرا پاوچییه‌که‌داوه‌که‌ی له‌شان کرده‌وه له‌ژیر داره‌که‌دا نایه‌وه و نه‌ختی دانی له‌تووره‌که‌ده‌ره‌یتا، کردی به‌ناو داوه‌که‌دا، رۆشت خۆی شارده‌وه. نه‌ه‌نده‌ی پین نه‌چوو کۆمه‌ل‌نی کۆتر په‌یدا بوون. گه‌وره‌ی کۆتره‌کان. ناوی موته‌وووه‌به‌بوو. زۆر زیره‌ک و ساحب فیکر بوو، کۆتره‌کان له‌ژیر نه‌م‌ری موته‌وووه‌به‌روویان وهرنه‌گتیرا نه‌ما وه‌قتی کۆتره‌کان چاریان به‌دان

کهوت، ناگری برسیه تیان گری سهند، فیکری خواردنی دانه که یان کهوته سهر. موته ووهقه به عقل بز معلوم بو فیکری کۆتره کان چیه. نهوی نوسوولی گهوره یی بو قسوری نه کرد. زوبانی به نسیحمت کرده، رویی کرده کۆتره کان، وتی: نهی فیهیرینه، ئیوه مه زانی نهوه دانه، داو لمزیر دانه که تراوته مه، جوابیان دایه وه، وتیان: نهی گه وره ئیمه، برسیه تی رهگی هاری پیوهیه و خۆت نهیزانی، بهی زحمات نان دهست کهس نه کهوتوه و ههرچی نیرادهی خودا بی رد بو نهوی نییه.

کۆتره کان هه موو روویان کرده دانه که، موته ووهقه فیکری نهچونی کرد. نهما قهزا و قهدهر رد نایسته وه. کۆتره کان دهنوکیان بز دان برد. داوه که هاته وه یک، هه موویان بوون به داوه.. موته ووهقه هاواری کرد: له قسه ی من دهرچون نه مه مان هاته پئ. کابرای راوچی به دلتهکی خۆشمه رووی کرد بز لای داوه که. کۆتره کان به سستی پرواته وه بز ماله وه، وه قتی کۆتره کان چاوایان به راوچی کهوت دهستیان کرد به په له پهل و فره فر، هه ره که بز نه جاتی خۆی هه ولی نه دا، موته ووهقه وتی: وا دیاره هه رکهس بز نه جاتی خۆی په له نه کات له نهحوالی یه ک ناپرسن. وا لازمه بز نه جاتی یه کتری هه ول بدهین، وه ک دوو ره فیه که له سهر کهشتی کهوتنه به حهروه، مه له وانئ بز گرته وهی هه ردوکیان خۆی خسته به حه ره که وه، یه کتکی گرته وه، وتی واز له من بیته، ره فیه کهم به گه وه، په لاماری نهوی ترانی دا، نهویش بهو نهو عه غه می ره فیه که می بو، له بهر صافیسی دلپان له یه ک، هه ردوکیان نه جاتیان بو، ئیوهش هه رکهستان فیکری نه جات بو، به کمن مومکین نابن، مه گه ره به ئیستیفاق لازمه هه موومان به یه که وه قووهت به کین. داوه که هه لکه نین بهرز بینه وه، بهرین، به تدهیری موته ووهقه، یه ک ده فعه قووه تیان کرد، داوه که یان هه لکه ند و بهرز بو نه وه، ره یشت. کابرا که چاوی بهو حاله کهوت، سه رسام بو، دوا ی کۆتره کان کهوت، فیکری وا بو نه یان گرته وه، قل وتی لازمه بز انم نم کۆترانه چۆن خۆیان نه جات نه دن، نهویش دوا یان کهوت. موته ووهقه ناوړی دایه وه، تمه اشای کرد کابرای راوچی شوئینان کهوتوه. وتی: نهی ره فیه نه پروتان به کمن بز دارستان و شیو. تا چاوی کابرا خۆمان گوم به کین، به تدهیری موته ووهقه، روویان کرده دارستان و شیو، له بهر چاوی راوچی گوم بوون. راوچی به ناو میدی گه رایه وه. قل شوئینان کهوتبو تا له وان وه عقل و مرگرت. عاقل نهویه له خیره وه عقل و مرگرت. ته جره بهی زه مان عقل نیشان نه دا، وه قتی کۆتره کان له دست راوچی نه جاتیان بو، روویان کرده موته ووهقه، وتیان نهی گه وره ئیمه، تدهیر چیه؟ موته ووهقه وتی: چار نهویه، ره فیه کیم له مزیکانه

هديه، ناوی زیره که، بچین بز لای شو، دلو که مان به دلق نمیریت، همسویان روویان کرده
 بهر درگای مشک، که ناوی زیره که بو، سوتو و و قه بانگی کرد: نهی ره لقیق، نیمروز
 وه قستی و فغایه، زیره که گوتی له دنگی سوتو و و قه بو له کسین هاته دهر ووه، چاوی به
 سوتو و و قه کهوت، دمستی کرد به گریان، وتی: نهی ره لقیق، نهوه چه تدحوالتی که لیت
 قه و ماوه؟ زیره کی و عه قلی تو مشهور بو له دنیا دا. چون تووشی نم دلوه بویت.

موتوووه قه وتی: نهی ره‌طیق، قسه له قه‌زا و قه‌دەر ناکړی. له نه‌وووه‌لوه، زور خوټم پاراست، به قسه‌یان نه‌کردم. به واسیته‌ی نعمانه‌وه منیش به داووه‌ووم، زیره‌ک وتی: فمړقت بۆ نه‌کړا داو تراوه‌توه، خوټ و ره‌فیلانته‌نزیکی نه‌که‌ون، موتوووه‌قه وتی: نه‌ی زیره‌ک، نهم قسانه‌مه‌که، نه‌وانه‌که له من عاقلتر و به قووه‌تترن، قه‌زای خودایان بۆ په‌د نه‌کړاوه‌توه، زیره‌ک وتی: مه‌علومه، نیشی خودا قسه‌ی لی ناکړی، له‌مه‌مدولیللا به سه‌لامه‌تی گه‌یشتونه‌نهر، ناسانه‌نه‌جانتان. نيسراحت به مه‌شققت ده‌ست نه‌که‌وی، زیره‌ک چوو په‌پشوه‌ه بۆ پړینی داوه‌که، موتوووه‌قه وتی: نه‌ی ره‌طیق، له نه‌وووه‌لوه داوی ره‌فیلانم بېره، له‌دای هم‌موویان دم‌په‌ره بۆ داوی من، زیره‌ک به قسه‌ی نه‌کرد، لای موتوووه‌قه خه‌ریکی پړینی داوه‌که بو، تیکرار موتوووه‌قه وتی: نه‌ی زیره‌ک پچام نه‌ویه، من بخه‌یته ناخیری هم‌موویان، زیره‌ک وتی: مه‌گه‌ر له رووخی خوټ بېزارۍ. ناره‌زووی سرډن نه‌که‌یت، تیکراری قسه‌ت کرده‌وه؟ موتوووه‌قه وتی: نه‌ی زیره‌ک، عاجز مه‌به له تیکرار کردنم، چونکه نهم کوټرانه‌منیان به گه‌وره‌ی خوټان داناه و له‌وټر نهمری من دهرنه‌چون، نه‌گه‌رچی نهم ده‌فعه‌یه قسه‌یان شکام بویین به‌داوه‌وه، نه‌ما له واسیته‌ی ره‌فاقه‌تی نه‌وانوه نه‌جاتم بووه و هر پادشایه‌ک له‌په‌ره‌ه‌تی خوټی گوتی نه‌دایه بیستنی ره‌عییه‌ت، زوو له‌ناو نه‌چیت. زیره‌ک وتی: پادشا له‌ناو میلله‌تدا وه‌ک رووچه، میلله‌ت جه‌سه‌ده، له‌جیتگه‌یه، رووچ نه‌بوو، جه‌سه‌د بۆچی چاکه؟ موتوووه‌قه وتی: ترسم نه‌ویه له نه‌وووه‌لوه من بکه‌پشوه و چند ره‌فیلانم به‌داوه‌که‌وه مابن، تو هیلای بی، قه‌دهری روو بدات و نه‌گه‌ر من بخه‌یته ناخیره‌وه، گوتی ناده‌پته هیلای، منیش نه‌جاتم نه‌بن، چونکه هم‌موومان له داوا شه‌ریک بویین و له ره‌ه‌تی، لازمه شه‌ریک بین، زیره‌ک له‌په‌ر دلی موتوووه‌قه، داوی هم‌موو کوټره‌کانی پړی، له دای هم‌موویان موتوووه‌قه نه‌جاتی بوو. موتوووه‌قه و کوټره‌کان دوعا خوان‌یان له زیره‌ک کرد. رویشته‌نوه جیتگی خوټان، زیره‌ک چوو گونه‌که، قه‌ل به تنه‌ما مایه‌وه، ته‌ماشای پړینی داوی کوټره‌کانی کرد و له ره‌فاقه‌تی زیره‌ک ته‌حه‌پسور ما، فیکری کرد: منیش لازمه له به‌لای زه‌مان نه‌مین نه‌م، بۆ روټیکی وا، ره‌فاقت له‌گه‌ل نهم مشکه‌ه‌کم. قه‌ل چوو سه‌ر کونه‌مشکه‌که، بانگی کرد، زیره‌ک، جوابی دایه‌وه، کتیه؟ قه‌ل وتی: منم، وه‌قتن مشک ده‌نگی قه‌لی مه‌علوم کرد. که‌وته فیکره‌وه، چونکه سارد و گه‌رمیی دونیای دیبوو. بۆ روټی تنگانهای ده‌دوازه‌ه‌پتگی له کونه‌که‌وه کردبوو. مشک له‌ده‌می کونیکه‌وه، رووی کرده‌قه‌ل، وتی: تو چیت، نیشیت چییه؟ قه‌ل وتی: من هاتووم شه‌رتی ره‌فاقت له‌گه‌ل تو بکه‌م و مه‌سه‌له‌ی راوچی و

کۆتره‌کانی بۆ مشک گێڕایه‌وه. وتی: بۆم مه‌علوم بوو، وه‌فا و حقوق نه‌زانی. ئومێد ده‌کهم به‌یه‌که‌وه ره‌فاقت په‌یدا بکه‌ین، وه‌ک له‌گه‌ڵ کۆتره‌کان کردت. مشک وتی: نه‌ی قه‌ل. ره‌فاقت گرتنی من له‌گه‌ڵ تۆ، به‌قه‌ده‌ر مه‌شریق و مه‌غرب، له‌گه‌ڵ یه‌ک دووره. ناسنی سارد مه‌کوته. عه‌زه‌تی خۆت مه‌ده. من و تۆ نابین به‌ ره‌فیق. مه‌علومه سه‌فینه به‌ زه‌وییا نا‌روات و نه‌سپ به‌سه‌ر به‌حه‌روهه‌ رۆیشتنی موسکین نابێ. هه‌رکس نیشی بێ ته‌جره‌به بکات، گالته به‌خۆی نه‌کات. نه‌وه‌ش له‌ من دووره. قه‌ل وتی: نه‌ی زیره‌ک ئهم قه‌سانه مه‌که. ده‌وله‌مه‌ند، فه‌قیه مه‌هرووم ناکه‌ن. من به‌ ئومێدی خه‌مه‌ت رۆوم کردووه‌ته ده‌رگای جه‌ناپت. شه‌رتی وه‌فاو عه‌قل نییه، بۆ تۆ دووره ده‌ست به‌نییه‌ت به‌ رۆومه‌وه. به‌ نا‌ئومێدی بکه‌رته‌مه‌وه. نه‌گه‌ر بچکۆیته ده‌ست له‌ ره‌فاقت هه‌لناگرم. مشک وتی: نه‌ی قه‌ل، دان و داو بۆ من رۆ مه‌که. من نه‌خلاق و سیفه‌تی تۆ چاک شاره‌زا بوم. ره‌فاقه‌تی تۆ عه‌زابوله‌لیه. به‌ هیچ جه‌زێ له‌ تۆ نه‌مین نهم. هه‌رکس له‌گه‌ڵ ناوجنسی خۆی ره‌فیقه و نه‌گه‌ر که‌سی له‌گه‌ڵ غه‌یره جنسی ره‌فاقت به‌گه‌ڕێ، ئه‌وه‌ی تووش دێت، تووشی که‌وه‌که هات، قه‌ل پرسى چۆن بوو؟

هه‌یکایه‌ت

مشک وتی: نه‌گێڕنه‌وه له‌ شاخێ که‌وتیک، ده‌نگی قاسبه قاسپی به‌رز بوو بووه‌وه. با‌زێ گه‌ڕی له‌ ده‌نگی بوو، مه‌یلی ره‌فاقه‌تی کرد. فه‌یکری کرد وتی: هه‌رکس بێ ره‌فیقه، له‌گه‌ڵ غه‌م شه‌ریکه، وا چاکه ره‌فاقت له‌گه‌ڵ نه‌و رۆوح سه‌روکه ده‌نگ خۆشه و به‌له‌نجیه به‌گرم. ورده ورده چوو نزیک به‌که‌و بووه‌وه، که‌ چاوی به‌ باز که‌وت خۆی خه‌سته قه‌لیشی به‌ردی گه‌وره، بازچوو به‌ر به‌رده‌که با‌نگی کرد، تا ئه‌ستا له‌ نه‌حوالی تۆ بێ خه‌به‌ر بوم. له‌به‌ر ده‌نگخۆشی ئاره‌زووی ره‌فاقت نه‌کهم. نه‌مین به‌ له‌مه‌و پاش ترس و خۆف له‌من مه‌که و ره‌فاقه‌مان زۆر خۆش نه‌بێ، که‌و وتی نه‌ی پادشای ته‌یران. ده‌ست له‌ فه‌قیه‌ریکی وه‌ک من هه‌لگره‌ سو‌ده‌تیه‌که نه‌خۆشم. گۆشتی من قه‌بیلی خواردنێ جه‌ناپت نییه و من قه‌بیلی ره‌فاقه‌تی جه‌ناپت نهم. باز وتی نه‌ی که‌و عه‌قل به‌ته‌روهه سه‌ر خۆت. مه‌علومه چنگی من نو‌قسانیی په‌یدا نه‌کردووه و نه‌چیر له‌ ده‌ست من ده‌رنه‌چوو و ده‌نووکم به‌ گۆشتی تۆ ته‌یژ نابێ، نه‌مین به‌ فه‌یکری خواردنێ ناکه‌م. ئاره‌زووی ره‌فاقت نه‌کهم. به‌ واسیته‌ی ره‌فیقی منه‌وه تووشی قانزاج نه‌بێ. نه‌وه‌ل ناوجنسی من یزانن له‌گه‌ڵ من ره‌فیقی. ده‌ستی زو‌لم بۆ تۆ درێژ ناکه‌ن. دووهم که‌ تۆ داخه‌ل به‌ جیه‌گی من به‌وێت له‌ناو ناوجنسی خۆت هورمه‌ت

پیدا نه کھیت و ترست له کھس نابێ و له ناو جنسی خۆت کامیان جوان بێ بۆت دینم. به نارهزوو که یفی له گهل بکهیت. کهو وتی جه نایت پادشای، پادشای تهیرانی و من میلله تم و تهبعی پادشاه له گهل میللهت وهک یک نییه، مومکینه بێ نه ده بییه که له من ده رکهوی به تهبعی جه نایت نه بێ، جهرگ و ریخۆله م به نوکی په نجهت بیته دهروه. چاک وایه، عه فروم بکهیت له کوچی دانیشم و به دهست جه نایتسه وه هیلاک نهیم. باز وتی: نهی رهفیق، مه کهر نه ته بیستوه. چاو عهیی دۆست نابینی، سه د جار دۆست بێ نه ده بی بکا لای دۆست به ناشهرین ته ماشا ناگرێ. من ئه م قسه و قهول و قه راره ی تۆ به نه مانه ت هه ل نه گرم. شه رتی وه فاو ره فاقه ت ناشکهنم، هه رچی ناره زووی دلت بێ بی کهیت، من مه منوون نهیم. کهو هه رچه ند پاراپه وه باز جوابی نه دا. به دلخوشی دانوه کهو له قلیشه به رد چوه دهروه، باز دهستی کرد به ماچ کردنی یه کترینا گرت به باوهش، باز به سوینگ دلی کهوی نه مین کردوه، چوونه هیلانه ی بازه که، دوو سێ رۆژ بهو نه وعه رایان بوارد، کهو نه مینیی له باز پیدا کرد. زو بهانی به قسه ی زل زل کردوه، دهستی کرد به قاسپه قاسپ، له بهر دهنگی خۆی گوئی له قسه ی باز نه نه گرت. باز له بهر نه وه ی شه رتی کردبوو. کهوی عاجز نه نه کرد. ته سادو ف چه ند رۆژی باز نه خوش کهوت. قه وه تی فیه نی نه ما. فیکری خواردنی کهوی کرد، بۆ به هانه نه کهرا له سه ر کهو به دۆزیتوه. کهو به عه قل بۆی مه علوم بوو، باز خه ریکی به هانه یه، چاوی به مردنی خۆی کهوت، فیکری کردوه به خۆی وت: له قسه ی عاقلان ده رچووم، نه ره سوویه هه رکهس ره فاقه تی له گهل جنسی خۆی نه گرت په شیما نه بیته وه. کهو له ترسا یه ک زه ره له خزمه ت کردنی باز غافل نه نه بوو، باز بر سه ه تی زۆری بۆ هینا، به هانه ی بۆ نه دۆزایه وه، چونکه کهو له فیکری گه یشتیوو، شه وێ به خه یالی خواردنی کهو نه وه ی به کهو وت: نه وه مومکین نه بێ من له بهر هه تا و به سوو تهم، تۆ له ژیر سه پهر نه سه ر اه ت بکهیت، کهو وتی: قه ویه ان نه یستا شه وه، هه تا و له کسێ له تۆی داوه؟ باز وتی بێ نه ده ب، من به درۆ نه خه یته وه. په لامار دان و خواردنی یه کن بوو. مشک وتی هینا نه وه ی ئه م مه ساله م بۆ نه وه یه بۆت مه علوم بێ، ره فاقه تی من له گهل تۆ مومکین نابێ، له تۆ نه مین نايم، چونکه من خواردنی تۆم و ره فاقه ت و دانیشتمان به یه که وه دروست نابێ، قه ل وتی نهی زیره ک، فیکر به نه وه سه ر خۆت، خواردنی تۆ قانزاج به من ناگه ی نه ت، له ره فاقه ت زیاتر له گهل تۆ فیکری خرا به م نییه. له بهر ره فاقه تی تۆ ته رکێ وه ته م کردوه. به ئومیدی قانزاج کردن هاتومه بهر ده رگای جه نایت، نه وانه ی ته جه یب و خانه دانن که سیان له ده رگای خویان ده ر نه کردوه، رجا نه که م

له ره‌فاقه‌تم مه‌بووره و نا‌ئوم‌ئیدی ده‌رگای خو‌تم مه‌که. زیره‌ک وتی نه‌ی قه‌ل
دوشمنایه‌تییه‌ک به‌ فیتنه‌ پهدا‌ بوو‌یت، ناشت بو‌ونه‌وی موم‌کینه و دوشمنایه‌تییه‌ک له
نه‌وه‌له‌وه‌ بوو‌یت پت‌ک‌خست‌تیان دروست ناب‌ی، مه‌سه‌لا دوشمنی شیر و فیل تا قیام‌ه‌ت
ناب‌پت‌شه‌وه و پت‌ک که‌وت‌تیان موم‌کین ناب‌ی. دوشمنایه‌تی من و تو، وه‌ک مش‌ک و
پش‌یله‌یه، وه‌ک مهر و گور‌گ وایه، له‌ما‌به‌ین دوشمنی قه‌دیم پت‌ک‌که‌وتن ده‌ست نه‌که‌وت‌وه.
ئیت‌ستا ده‌ست تو‌ بکه‌وت‌ت. قه‌ل وتی: نه‌ی زیره‌ک، من و تو دوشمن نه‌بوو‌ین. نه‌که‌ر‌چی
وه‌ک جه‌نابت نه‌قدر موو‌یت جنسی من و تو دوشمن بو‌ون و له‌ من و تو ناش‌کرا نه‌بووه، من
به‌ ئوم‌ئیدی وه‌فا رووم‌ کرد‌وه‌ته‌ قا‌پیی جه‌نابت. ر‌جا نه‌که‌م دلت ده‌رح‌ق به‌نده‌ خراب
مه‌که، شمر‌تی وه‌فا به‌جی بینه. مش‌ک وتی: نه‌ی قه‌ل، زۆر نار‌ه‌زووی ره‌فاقه‌ت نه‌که‌یت و
لافی دۆستی ل‌ن نه‌ده‌یت. نه‌ترسم نه‌ونده‌ی به‌ین نه‌ب‌ی. ته‌نافی مه‌حه‌به‌ت به‌چ‌پ‌تی،
چون‌که مه‌علومه، ناو دوو‌ س‌ی رۆژ مایه‌وه، بۆن و تام‌ی نه‌گۆر‌یت، نه‌ما له‌سه‌ر زانی
نم‌س‌لی لانا‌چیت، به‌ک‌ریت به‌سه‌ر نا‌گرا. ئیشی خو‌ی نه‌کاو نا‌گه‌که نه‌کو‌ز‌یت‌ته‌وه، مه‌قه‌سه‌دم
تۆیه له‌گه‌ل من ره‌فاقه‌ت به‌ک‌ریت به‌ مووده‌ت‌ت‌کی که‌م. دوشمنایه‌تی کۆن فکر که‌یت‌وه،
وه‌ک حو‌که‌ما قه‌ر موو‌یانه: نه‌وانه‌ی له‌ دوشمن نه‌م‌یت‌ن مه‌علومه‌ پت‌گه‌ی عه‌ق‌ل نازان‌ن.
نه‌که‌ر من تو به‌ ره‌ف‌یق قه‌بو‌ل بکه‌م. نه‌وم به‌سه‌ر دیت. به‌سه‌ر حو‌ش‌تر سو‌اره‌که هات.

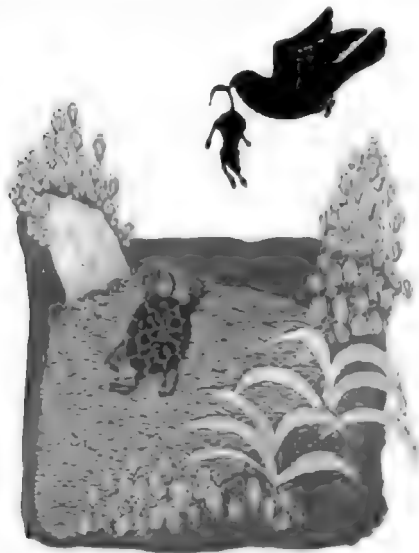
قه‌ل پرس‌ی: چۆن بو‌وه؟

ج‌یک‌یه‌ت

زیره‌ک وتی: نه‌گ‌ت‌ر نه‌وه حو‌ش‌تر سو‌اری، به‌ پت‌گه‌دا نه‌رۆشت، ته‌ماشای کرد، له‌ ج‌ینگه‌ی
کاروان، نا‌گر به‌جی ما‌هو، با نا‌گه‌که‌ی پ‌لاو کرده‌وه. پ‌ووشی سه‌ه‌راکه نا‌گری گرت. مار‌ی
له‌ناو نا‌گه‌که، پت‌گه‌ی ده‌ر‌چوونی نه‌بوو. نزیک بو‌و نا‌گر به‌سو‌وت‌تی، چاوی به‌هو‌ش‌تر سو‌ار
که‌وت ده‌ستی کرد به‌ گریان، وتی: نه‌ی حو‌ش‌تر سو‌ار، بۆ خات‌ری خوا، له‌م نا‌گر نه‌جات‌م
به‌ده. حو‌ش‌تر سو‌ار پیاو‌ت‌کی به‌ ره‌حم بو‌و. فیک‌ری کرد نه‌که‌ر‌چی مار دوشمنی به‌نی ئاده‌مه.
ئیت‌ستا دام‌اوه، خ‌ت‌ره نه‌جات‌ی بده‌م حو‌ش‌تر سو‌ار تووره‌که‌یه‌کی پ‌ن بو‌و‌کرد‌ی به‌ نو‌و‌کی
دار‌یکه‌وه. در‌ت‌زی کرد بۆ لای مار. مار چو‌وه ناو تووره‌که‌که‌وه. حو‌ش‌تر سو‌ار به‌و ج‌ۆره،
ماره‌که‌ی له‌ناو نا‌گر ده‌ره‌ت‌نا ده‌ر‌کی تووره‌که‌که‌ی کرده‌وه. وتی نه‌ی مار. نار‌ه‌زووی کو‌ی
نه‌که‌یت پ‌رۆ، نه‌ما زه‌ره له‌ به‌نی ئاده‌م مه‌گه‌یه‌نه. زه‌ره‌ر دان زۆر خ‌راپه‌ مار وتی: وام‌زانی
پیاو‌ت‌کی عا‌ق‌لی، نه‌وه قه‌سه‌یه تو نه‌یکه‌یت، نا‌رۆم تا به‌ خو‌ت و حو‌ش‌تره‌که‌ته‌وه نه‌دم،

حوشرسوار وتی: من چاکم له گهل کردی، جهزام به خراپه نه دهیته وه. مار وتی تو چاکت له جیگه ی خوی نه کرد، چونکه نه زانی له پیته دان زیاتر بۆ بهنی ئادهم نه میبوه. بۆج منت نه جات دا. بۆ تو نازانی له گهل دوشمن چاکه کردن. وهک خراپه له گهل دۆست وایه، له جیگه ی ئهم چاکه دیت نه بێ به خۆت و حوشره که ته وه بدهم، له بهر نه وه چونکه له پێگه ی حه دیس دهرجوویت. عوله ما فهرموویانه: له ههر جیگه یه تووشی مار بوون، بیکوژن. تو بێ نه مری عوله مات کردووه، پیته دانت دروسته. حوشرسوار وتی: نهی مار، چاکه کردن جهزای خراپه دانه وه چۆن دروسته؟ مار وتی: به مه زه بهی بهنی ئادهم جهزای چاکه خراپه یه. له چه رپه که وه نه رۆن منیش لازمه بهمه رپه که ی ئیوه، حوشرسوار ههر چه ند پارایه وه. مار قبوولی نه کرد. وتی: له نه وه ل به خۆ ته وه بدهم، یا به حوشره که وه، حوشرسوار وتی: رجا نه کهم... له سه ر ئهم فکهر لاچۆ جهزای چاکه نه وه نییه تو نه زانی. مار وتی: ئوسوولی ئیویه، لازمه منیش بیکم و نه که ر نینکار نه که دیت نه چێن نه پرسین. حوشرسوار رازی بوو به یه که وه رۆشن تووشی گامیش هاتن. مار رووی کرده گامیش وتی: جهزای چاکه چیه؟ گامیش وتی: جهزای چاکه خراپه یه به مه زه بهی بهنی ئادهم، چونکه من چه ند سالتی که لای بهنی ئاده مییکم... هه موو سالتی بیتچوویه کم نه بوو، له شیر و ماست و رۆن، قانزاجی له من نه کرد. وه قتی که پیر بووم، له خزمه ت کردنم عاجز بوون، به ره لای ئهم سه خراپه یان کردم. ئیسمرۆ ساحتیه کهم به لا ما رۆشن، زانی نه ختی گوشتم گرتووه. رۆشت قه سابیکی هه تانه سه ر، فرۆشتمی، سه به دینی قه سابه که نه مبات سه رم نه پێ، گوشته کهم نه فرۆشن و په سته کهم ده باغ نه کهن، جهزای چاکه به خراپه لای بهنی ئادهم دروسته. مار وتی: نه لیت چی؟ نه وه ل به خۆ ته وه، یا به حوشره که وه بدهم. حوشرسوار وتی: به نه مری شه رع شاهید نه بێ دوو بێ. به یه ک شاهید قه سه باوهر ناکرێ، مار ته ماشای کرد، دارێ دیاره، وتی: قبوول نه که دیت به چێن له و داره سوئال بکه ی؟ حوشرسوار رازی بوو، روویان کرد بۆ لای دار، وه قتی که یه شته بێ داره که، مار وتی: نهی دار، جهزای چاکه چیه. دار وتی: جهزای چاکه خراپه یه، به مه زه بهی بهنی ئادهم مه علومه من لیته رواوم. رپه وار دین له ژیر سیبه ره کهم دانه نیشن و مانگوویان نه حه سینته وه، له پاشا سه ر هه لته بێن. ته ماشای لق و پۆم نه که ین یه کێ نه لیت نه و له قه بۆ کلکه ته ور باشه، یه کێ نه لتی نه و له قه ی بۆ دار ده ست باشه، ده ست نه کهن به لق و پۆپ برینم. جهزای سیبه ره کهم به بهینی لق و پۆم نه ده نه وه، جهزای چاکه به خراپه لای بهنی ئادهم دروسته، مار وتی: له سه ر قه ی خۆت دوو شاهید شاهید یان دا، ئیستا پیم بلتی

نهووهل به غوټ، يا به خوشتره گهوه بدهم. خوشترسوار وتی: رجا نه کم نه گهر يه کيکي که
 شاهيدی دا من رازیم، به نارهرووی تو، ته سادوف تووشی رتوی هاتن، رتوی گولی له
 قسه کردنيان بوو. له مخته له گیشنبوو. مار وتی: له رتوی بهرسه بزانه نه لیت چی له
 بیش نهووی خوشترسوار بانگ کات. رتوی وتی: جهزای چا که خراپه ده. نهی خوشترسوار،
 تو چا که ی چیت له گمل نهو ماره کردوه. وا دوه چاری خراپه بوویت، خوشترسوار نهووهل و
 ناخبری قسه ی بز رتوی گترایهوه. رتوی وتی: نهی خوشترسوار تو پیاویکی راست دیاری،
 بزچی نم قسه یه به درو نه گترپتهوه. مار وتی: به لښ راست نه کات. نهو توره گه ی منی
 پښ دهره یتا، به شانیره دیاره. رتوی خوی توره کرد. وتی: باوم ناکم، ماری بهو
 گوره یبه، توره گه یه بهو پچوکیه، چوڼ جینگه ی بونهوه. مار وتی: یوچ توره نه بیت،
 نه گهر باوم ناکه ییت له جینگه یه کی دور نيسه، توره گه که بښه نه چمه ناوی له بهر

باوه کردنی تو، پتوی وتی: نه گهر به چاو بیسینم جیگهی تو لمو تووره که دا نه بیستمه. حوکمیک دمرحه قستان دانه نم، به ته نریخ بگپتریتسه وه، مار به قسه ی پتوی خله تا. حوشترسوار تووره که ی لمشان کرده وه، مار چوره ناو تووره که که وه، پتوی وتی: نه ی حوشترسوار دهر گای تووره که که بپته ره وه یک بزائم، به قسه و ته دبیری پتوی دهر گای تووره که ی هینا پوهه یک، پتوی وتی: بهری مه ده، خیرا خیرا تووره که که بکپشه به زوییا تا رووچی دهر نه چن، حوشترسوار به ته دبیری پتوی، له پتوه دانی ماری بهد نه توار نه جاتی بوو.

هینانه وه ی نم میسالم نه وه به ههر که س نه ختی عه قلی بن، لازمه به قسه ی دشمن ته فره نه خوات به هیچ نه وعن له دشمن نمین نه بن، قعل وتی: نم قسه کردنانه ت همسوی حیکمه ت بوو و ههر گم وه ری له دلت خسته دهر وه چاوی منی پروناک کرده وه، نومید ده که له پروی راستییه وه به من باوه بکهیت. پتگی ره فاقه ت و دوستی له گهل من بگری، حوکما فهرمو یانه: ره فاقه تی عاقلان خه زنه به که ناپتیه وه. ره فاقه تی که م عه قلان ناگری که ناکوژتیه وه، ره فاقه تی عاقل عاجزی سه ده ساله به سه عاتی لا نه دا، خوشه ویستی به ره گی به ره لا نه پاته خواره وه، ره فاقه تی که م عه قل، خوشی سه ده ساله به به که قسه ناپه نی، پیاری عاقل زوو دوستایه تی نه گری، درهنگ نه بن به دشمن، پیاری که م عه قل نه سیحه ت به دشمنی نه زانی و لیت مه علوم بن له دهر گای جه ناپت، دور نه که ومه وه، خواردن و خوار دمه و ناخوتم تا به ره فاقه تم نه مر نه فهرمویت، مشک وتی: زور نار ه زووی نه وه نه که م له گهل تو بیم به ره فقی، لم نریکانه جیگه یه که بدوزه ره وه هات و چو کردغان بو یک ناسان بن، قعل وتی: چاک نه فهرمویت نه ما به چاک نازانم چونکه نریک پتگیه، دایما پتوار هاتو چو نه کات. نه ترسم قه ده ری روو بدات. نه گهر به چاک نه زانی جیگهی من ناو وه موایه کی خوشی هدی و ره فقی کی خوشه ویستم دراوستیه. زور ساحیب وه فایه. نه چین ههر سیکمان به خوشی یه که راهه برین. مشک رازی بوو، هاته دهر وه، به نوسوولی خو یان شهرت و شرو تیان به ست، مشک وتی: نار ه زوو نه که م به چین بو جیگهی تو، چونکه نیره جیگهی من نییه، به نیسراحت نه حوالی خوتم بو ت نه گپتریمه وه. فهرموو با برین، قعل به دهنوک، کلکی مشک کی گرت. به ناسمانا به رز بووه وه، پروی کرده وه جیگهی خو ی. وه قتی کیسه ل خه به ردار بوو، خو ی نقوم به ناو کرد، قعل مشک کی دانا، بانگی کرد: نه ی وه قدار کیسه ل گو تی له دهنگی قعل بوو، له ناو هاته دهر وه، پروی کرده قعل، وتی موده تیکه به خزمه ت ناگم، لمهر چییه. قعل به داو بوونی

کۆتورەکان و نەجات بوونیان و قسە کردنی ئەووە و ناخەری لەگەڵ زیرەک بۆ کیسەل
 گێترایەوه، وەقتی کیسەل ئەو قسانە ی بیست چووە خزمەت زیرەک. پەسەمی میوانداری
 بەجێ هێنا، ئەوەندە حورمەت و دلخۆشیی زیرەکی دایەوه، زیرەک لەشەرما قسە ی بۆ
 نەئەکرا. قەل چووە پێشەوه. پەوی کردە زیرەک، وتی پچا ئەکەم مەسئەلە ی خۆت کە
 وەعدەت فەرموو بیگێترەوه. تا کیسەل عەقڵ و زیرەکی تۆ مەعلووم بکا. زیرەک پەوی
 کردە کیسەل وتی ئە ی رەفیع، مەن ئەسڵەن خەلق ی شاری نادوت کە شاریکە لە
 هەندوستان، جێگە ی مەن لە خانووی عابیدیکا بوو. عابیدەکە دایم بە نوێژ و عیبادەت
 خەریک بوو، دەرۆشان هەموو پۆژی خواردنیان ئەهێنا بۆ عابید. میقداریکی ئەخوارد و
 باقی هەلشەگرت بۆ ئێوارە ی منیش ئەچووم بێ ئەو ی عابید بزانن، تێرم ئەخوارد و
 میقداریکم ئەبرد بۆ خزمەتکارەکانم، چونکە لە واسیستە ی نانی عابیدەوه چەند
 خزمەتکاریکم راگرتبوو و عابیدەکە زۆر ئارەزووی لەناو بردنی منی ئەکرد، بۆی مومکین
 نە ئەبوو. ئەسەدوف شەوی میوانیکی هات، عابید لەگەڵ میوانەکە دەستیان کرد بە قسە.
 میوان قسە ی شارانی بۆ عابید ئەگێترایەوه. لە وەقتی قسە کردندا. مشک لە کۆن هاتنە
 دەرەوه. عابید دەستی بە دەستا ئەکێشا، لەبەر ئەوه مشکەکان پڕۆن، میوان وای زانی
 عابید گالته بەقسە ی ئەکا دلی عاجز بوو. پەوی کردە عابید، وتی: ئەم چەپلە لێدان و
 گالته کردنە مونا سێب حالی تۆ ی نابینم، عابید وتی: ئە ی میوانی خۆشەویست، چەپلە
 لێدانم بۆ قسە ی جەنا ئەت نیبە. مەقسەم ئەو یە ئەو مشکانە دوور بکەونمەوه. لە دەست
 ئەو مشکانە هەراسان بووم. ئە خواردنم بە رەحەتی ماوه و ئە ئەتوانم زەخیرە دابنێم،
 تەبەر چیبە؟ میوان پرسی: هەموو مشکەکان وەک یەک خێزان؟ عابید وتی: تەنها یەک
 مشکیان زۆر بە جەرگە. ترسی لێدان و کوشتن نازانن، هەر وەقت ئەو مشکە هاتە
 دەرەوه، مشکەکانی تریش دوا بە دوا ی دێن. میوان وتی: ئەم مەسئەلە، وەک مەسئەلە ی
 ژنە لادیبەکە وایە، کونجیی پاک کراو و نەپاک کراوی بە یەک موعامەلە ئەکرد. عابید
 پرسی چۆن بوو؟ بیگێترەوه.

جیکێت

میوان وتی: لەم رێگەوه کە هاتم. لە دێبەک شەو چوومە مالتی بە میوانی، وەقتی
 نووستن جێگە یان بۆ راخستەم، سەرم کردە سەر سەری. هێشتا خەوم لێ نەکەوتبوو، گوێم
 گرتبوو پیاوێک بە ژنەکی وت: فکرم هەیه سبەحینی زیافەت بکەم و چەند رەفییتم

بانگ کهمه سهر نان خواردن. ژنده که وتی: ناپرووی خوت مهبه. تو نه زه خیره و نه فلس شک نابیت. گوشت و پیاز و برنج له کوئی دینی و نه گهر نیقتیدارت ههیه، زه خیره مناله کانت پاشه کهوت که، به پروتی و برسییه تی نسووپتیموه، واز له زیافهت کردن بیتنه، پیاده که وتی چاوی تمه عکار، به خوئی قهر نعبت پر نابیتتوه، زه خیره یک به کار بن بۆ قیامت باشه، زه خیره دونیایی په شیمانیی له شوین دیت. که سق ناره زووی زه خیره دونیا هکات، نه وهی تووش دیت تووشی گورگه که هات. ژنده که پرسى چون بوو. پیاده که وتی: کابرایه کی راوچی. که ناسک قرووتی دهرچوونی لهر دستا نه نه کرد. ته سادوف پۆئی ته له دی ناهووه. ناسکتیک بوو به ته له که یوه، کابرا به دلکی خۆشه وه پرووی کرده ناسک، ناسک له ترسی پرووی، ته له ی هدلکه ند و پای کرد. راوچی تیری بۆ خسته ناو که وانه وه. هاویشتی بۆ ناسک، به تیر کوشتی، چو سهری بری، دای به کوئی و پرووی کرده بۆ سال. له رتگه تووشی به رازی بوو، به راز برسی بوو، رتگه به کابرا گرت. راوچی تیری بۆ به راز هاویشت. دای له سمر دلی، به راز له تاو نازار خوئی گه یانه سهر راوچی، سواری سنگی بوو خشکانی. راوچی و به راز همدووکیان پرووکیان دهرچوو، میقداری چوار ده قیقه بهینی کهوت، گورگن پهدا بوو. ته ماشای کرد. ناسک و پیایک و به رازی، هدرستکیان مردوون، گورگ زۆر دلخوش بوو. فکری کرد گوشته کان به شارپته وه بۆ پاشه پۆژ ورده ورده دست کات به خواردنی، له بهر ته مهبی زه خیره نه وه و پرووی کرده تیروکه وانه که دانی له چهرمی کهوان گیر کرد بهیخوات. ترازاندنی کهوان و له سهر دل که وتنی یدکنی بوو. دست به چی، پرووی دهرچوو و مرد. ژنده که له ترسی قسه ی پیاده که به نومیدی (الرزق علی الله) پرووی کرده مبرده که ی وتی: نه ختن کوئی و برنج بۆ زه خیره مناله کان دمانوه کیفایه تی ده کهس نه کا بهیخون، بۆ سبه یین رفیق بانگ که بۆیان دروست نه کهم. وه قتی پۆژ بووه وه. ژنده که هلسا کوئی دهرهینا، پاکي کرد و سپیی کرد. له بهر هه تاو هدلیخست، وشک بیتتوه، میرده که ی دانا بۆ پاسه وانیی کوئییه که. ته سادوف خهوی لڼ کهوت. سگ چو دمی نایه ناو کوئییه که. ژنده که چو به سهر، بۆ مه علوم بوو کوئی پیس بووه. به کاری خواردن نه نه هات. کوئی هدلکرت، رزیش بۆ بازار، منیش دوا به دوا رزیشتم. ژنده که چوه لای به قالی، وتی: کوئی سپی کراوم ههیه نه یگورمه وه به کوئی پاک نه کراو. به قالی هاواری کرد وتی: بن حکمت نییه، کوئی سپی کراو به کوئی نه پاک کراو نه گورپته وه، میوان وتی نه عابید نه م قسه ییم بۆیه بۆ کردی. بن حکمت نییه، نهو ته نه هه شکه جورته تی پهدا

کردووه، ناترسی، نهوه هیتلتهی لهسهر خهزنه کردووه، فهرموو قولنگه یهک بینه. من
 کونده که ی هه لته که من و پاره که ی دهردیتنم، بزانه قووه و په لاماردانی نه میتیت. مشک
 وتی: وهقتی نهو قسه یه له میوان بیست. جگهرم که وته خوارهوه، چونکه جهساره و
 حوکم له واسیتهی نهوهوه بوو. ههزار دینار پارهم بوو، له خوشییی پاره که ترس و خوځم
 له کهس نه بوو. ههر وهقتی فکری پاره که من نه کرد که یف و شه وقتیکی زۆرم په یدا نه کرد.
 عابید به قسه ی میوان قولنگه ی هینا. دهستان کرد به هه لکه ندنی هیتلانه که من تا گهیسته
 سه دیناره کان. دریان هینا و بردیان، منیش به موفلیسی مامهوه، حورمه ت و گه وره ییم
 لای مشکه کان نه ما. نهو مشکانه ی خزمه تکار و نان خوځم بوون، پرویان لئ وهرگتیرام،
 وجودیان نه نه زانیم، لای دوشمنم دهستان کرد به غه بیته کردنم. مه شهووره (من اقل
 دیناره ذل مقداره) ههر کهس فه قیر بوو، حورمه تی نییه، حوکه ما فهرموویانه کهس یی
 په فیهی بوو، له ههر جیگه یهک یی، غه ریبه، کهس یی نه ولادی نیرته ی نه بوو، ناوی گومه،
 کهس یی مال و دولته ی نه بوو قسه ی معقول نییه، کهس یی فه قیر یی، یی په فیهی،
 مه علومه په فاقه تی سپله زوو دهر نه کهوئ، په فیهی دوو جۆره، جۆرێکیان گیانی گیانی،
 جۆرێکیان نانی نانی، په فیهی گیانی گیانی نهوه یه، شهریکی دهر و غه من، په فیهی
 نانی نانی نهوه یه، له وهقتی خواردن و پاره داریا وهک زهره دواله گیزه گیز نه که من و نه گهر
 خواردن شک نه بهن پیتسه وه نه دن، له عاقلیتکیان پرس ی: چهنه کهس په فیهی، وتی:
 نه گهر کیسه که من یی، په فیهی له حساب نایه ت و نه گهر کیسه که من خالی بیت،
 په فیهی که من له دنیا دهست ناکه ویت و هه تا مال و مندال گالته من یی نه که من، ههر کهس
 شوهره تی تیجاره تی بلاو بۆزه به پاره دار زانرا، له دلی نینسانا خوشه ویست نه یی و نیشی
 گرانی بۆ سه هل نه یی. مشک وتی: لهو وهقته دا یه که من له خزمه تکارانم. به لاما رۆیشت،
 منیش وتم: نه ی فلان بۆچی که من مه رجه مه ت بوویت. په فاقه تی کوغان چهی لئ هات، به
 پرویه کی گه روه وه وتی: وا نه زانم نزیک به شیت یی بوویت. مه گهر نازانی په فیهی و
 خزمه تکاری قابیلی که سیکه پاره ی یی، مردن له فه قیری چاکتره (کاد الفقر ان یكون
 کفرا)، له بهر نهوه یه، نهوانه ی مالی دوتیا یان له دهست نه چن، ههر سه عاته به مردن
 نه زانن، نزیک بوون به تو بۆ من لایق نییه. منیش وتم: نه ی په فیهی، نهو قصانه له قسه
 ناچن، که تو نه یکه ییت. بزانه فه قیری تاجیکه دهست هه موو کهس ناکه وئ، حه دیسی
 شه ریغه: (الفقر کثر من کنوز الله) بۆچ نه وهنده لۆمه ی فه قیری نه که ییت، زۆر گونا هه،
 نهویش جوابی دایه وه وتی، هه یهات، هه یهات. نهو فه قیری به ی په سندی نه نبییا و

نه‌وليايه، له‌گه‌ل تۆ‌فه‌رقيان زۆره، زيكړيكي خويان به هم‌موو دونيا نافرۆشن و فه‌قيرى
 نم زماڼه، عاقل يې عه‌قل نه‌كات و دووچارى دهر و گوناو نه‌يې. ر‌ه‌فيقانى رووشكيتنى
 نه‌كمن و كه‌سنى شووړه‌تى چاكه‌ى په‌يدا كړدېن، فه‌قيرى گومى نه‌كات. مددح و س‌دناى
 د‌ه‌وله‌م‌ه‌ند به فه‌قيرى وړنه‌گه‌رئ، كه‌سنى كه‌ فه‌قير بوو نم ناواڼه ناو نه‌نريت، غيره‌ت و
 نازايى بوو، نه‌لټن له‌ رووح به‌تزاره، ناتق و قسه‌زان بوو. نه‌لټن هه‌له‌موه‌ه، هتياش هه‌ره‌كه
 بكا، نه‌لټن ته‌بديل بووه، ته‌بېعه‌ت سه‌خى يې، نه‌لټن مه‌رايى كه‌ره، قسه‌ى ناشي‌رين
 قبوول بكا. نه‌لټن ترس‌نوكه، نارم‌زووى ته‌نهيى بكا، نه‌لټن شيت بووه، دم به‌ پي‌كه‌نين و
 روو خو‌ش يې، نه‌لټن جام‌بازه، خوى پاك و ته‌ميز راگړئ... نه‌لټن كيي‌رى په‌يدا كړدووه،
 جله‌كاني كونه يې نه‌لټن ر‌ه‌زيله، نه‌گه‌ر كه‌مخو‌ر يې، نه‌لټن خوى نه‌نوي‌تنې، زۆر خو‌ر بوو.
 نه‌لټن گام‌تسه، نارم‌زووى دان‌يشتن بكا. نه‌لټن ته‌مه‌له، بۆ‌س‌غه‌ر رو‌يست، نه‌لټن به‌ختى
 ودرگه‌راوه، نو‌ژكه‌ر يې نه‌لټن درو‌زنه، هه‌موو نيش‌تيكى فه‌قير به‌ عه‌يب ته‌ماش نه‌كړئ،
 كه‌سنى د‌ه‌وله‌م‌ه‌ند بوو، عه‌يى ته‌ماش ناكړئ، مشك وتى: في‌كرم كړدووه، قسه‌كاني
 پاست و دروست بوو. مردن له‌ موحتاجى چاتره، لازمه نينسان نان له‌ گه‌رووى نه‌و‌ده‌ها
 در‌ه‌كتيشن و له‌ مه‌راق و غم‌مدا رووم له‌ مشك ودرگي‌تړا، چوومه به‌ر كونه‌كه، چاوم لى
 بوو، عايب له‌گه‌ل ميوانه‌كه پاره‌كه‌يان كړد به‌ دوو كه‌رته‌وه، عايب پاره‌كه‌ى خوى نايه
 ژوور سه‌رى. خوى لى كه‌وت. منيش في‌كرم كړد پاره‌كه‌ى بدزم، ورده ورده چوومه ژوور
 سه‌رى عايب، ميوانه‌كه به‌خه‌به‌ر بوو، دار‌تيكى بۆ‌هاوي‌ستم، داي له‌ قاچم شكاندى،
 به‌شه‌له‌م‌ل چوومه كونه‌كه. مه‌قدارى سه‌عاتيكي به‌ين كه‌وت. دل‌م گري گرت بۆ‌پاره‌كه‌م،
 تيكرار چوومه‌وه ژوور سه‌رى عايب. ميوان خوى مهرگى نه‌كړدبوو. دار‌تيكى كي‌تسا به
 پشت‌مدا. په‌راسوى شكانم. هر جو‌ړئ بوو، خو‌م گه‌يان‌ه‌وه كونه‌كه، تا رۆژ بېخود بووم.
 له‌تاو نازارى خو‌م پاره‌م له‌ في‌كر نه‌ما. به‌ فه‌قيرى رازى بووم. په‌راستى بۆ‌م مه‌علوم كړا.
 هه‌رجى به‌لاى به‌سه‌ر بيت، ته‌مدح نه‌هي‌تنيسته ريگه. بالنده هه‌تا گه‌نوم نه‌بېننى گه‌رده‌نى
 خوى ناخاته ژير داوه‌وه، له‌ واسيسته ته‌مدح نه‌يې غمو‌واس خوى ناخاته ناو به‌هره‌وه،
 وه‌قتى نه‌وم تووش هات، ده‌ستم له‌ ته‌مدح هه‌لگرت و به‌ فه‌قيرى رازى بووم، له‌ ژوورى
 عايب هاته دهره‌وه، رووم كړده سه‌هرا. له‌ريگه تووشى كو‌ترئ هاتم، به‌داوه‌وه بوو بوو،
 په‌فاقه‌قان گرت و له‌داوه‌كه نه‌جام دا، زۆرى چاكه له‌گه‌ل كړدم. هات و چو‌ر‌دغان له‌به‌ينا
 په‌يدا‌بوو و شه‌رتى په‌فاقه‌قان له‌قه‌ل ناشكرا بوو، له‌گه‌ل قه‌ل يووين به‌ ر‌ه‌فيق و به‌ياني
 په‌فاقه‌تى جه‌نابى بۆ‌كردم و به‌ خزمه‌ت گه‌يستم. نو‌مي‌د نه‌كه‌م تا مردن په‌فاقه‌قان تي‌ك

نه چن. به خوښی یهک رابویرین. کیسهل وتی: زور مه منون بووم. به هاتنی جه نابت. دلم روون بوووه و تا مردن خرمهت کردنت به سره سره نه کمه. قسه ی تو هه موو عهقل و مرگرتنه، لازمه به فدرمووده ی جه نابت، هر جوړی بی به کمه و دیا زور قانع بین و هر کس به رزقی خوی رازی نه بی، تمه عی زیاد بکا، نه وه ی به سره دتی، به سره پشيله که هات.

قل و مشک وتیان: چوڼ بووه؟ بیگترووه. کیسهل وتی مه منونم.

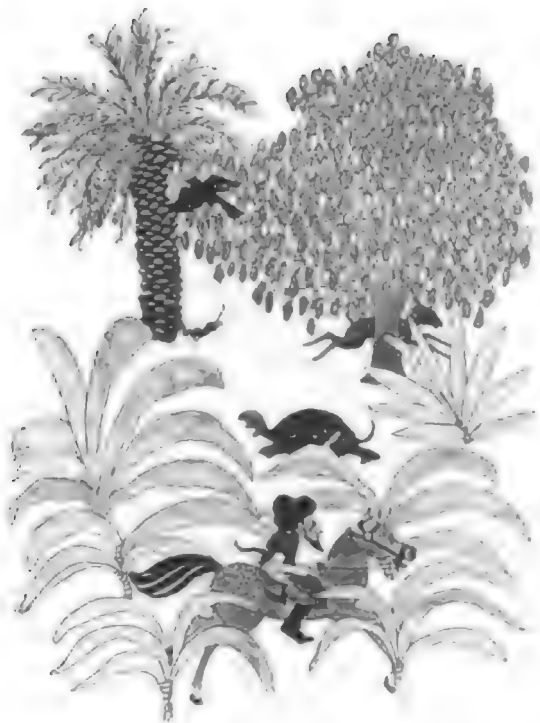
حیکایت

نه گترووه پیاوړیک پشيله یه کی بوو. رږږی میقداری گۆشتی بۆ پشيله، به مووچه بریسه ووه، چونکه سپله و بی وهفا بوو، دانیمه چاری تیر نه نه بوو، رږږی پوی کرده جیگه یهک، تماشای کرد، چنه کورئ له هیلانه که یان به گمه کم. خه ریکن، پشيله به فیکری خواردنی کوتره کان، نریک به هیلانه بوووه، خاوهن کوتر خه بردار بوو. په لاماری پشيله ی دا، تونگ گرتی، خنکانی و فرتی دا. خاوهن پشيله که رابورد. تماشای کرد پشيله که ی پستی له بر دامالاره. به مردووی که و ترووه، وتی: نه ی سپله ی تمه عکار، نه گهر به مووچه گۆشته رازی نه بویت، نیستا پیستیان دا نه نه مالیت، نه میسالمه بویه هیتا یوه، هر جوړی بی، له کونی به فقهیری نیساره بکیت و فیکری مالی رابوردو نه کهیت، چونکه شهره ی نیسان به مال نیسه. به که ماله، که سق عاقل و نه جیب بی، حورمه تی لای هه موو که س زوره. مه سه لا شتر نه گهرچی زنجیر بکری. له سام و هه بیته کی کم نابی سگ نه گهرچی زنجیری نالتون له مل کات، بهوه روتبه ی زیاد نابی. که سق که بی عهقل بی به درهم و دینار عهقل زیاد ناکا. مه قسه دم دلی جه نابت، فکری غدری نه کهیت و له ره فاقه تی نیمه عاجز نه بی. چونکه که سق عاقل بی، له هر جیگه یهک بی غریب نیسه، که سق که بی عهقل بی، له مالی خوشی غریبه. پتیشونان و تروپانه شش جوړ شت هه یه. زوو نه گترویت، نه وول: سیتبه ری هوره به یهک ده قیسه نامینیت، دووم: ره فیقی به غره زوی وهک تریشقه نه روات. سته هم: ناره زوی ژن، به پتینج ده قیسه ته سکینی نه دا. چوارم: جوانی بی نهی نادم به موده یهک نه گترویت. پتینجم: قسه ی دروژن، شه شم: مالی دنیا ناخری به فده نه چن، که سق عاقل بی، به مالی دنیا مه غروور نابی و به فقهیری ش عاجز نابی: (الکیلا تاسوا علی ما فاتکم، ولا تفرحوا بما آتاکم) لازمه بزانتی بۆ مالی دنیا مهراق نه کهیت، مالی دنیا هر رږږی

لای په کټی نمانه ته، ته دبیر و عقل و نسیحمت. مالیکه پرانه وی نییه، کیسه ل نهو قسانه ی بؤ مشک کرد، قه ل زور پټ خوشحال بوو، قه ل وتی نهی په فقیه شه رتی په فاقه ت نهو په له تنگانه و کهم دستیا ناویشتی یکه بین، هر وهک دوو په فقیه که، که در حق پهک بیون، مشک پرسی چونه بیگتیره وه.

حیکایه ت

قه ل وتی بیستومه، توجاری، په فقیه کیکی بوو، په فقیه که ی له نیوه شه ودا له درگای توجاری دا، توجار به دنگ زانی په فقیه که په تی، فیکری کرده وه، وتی مومکینه، به نیسی زه وروری له م ناوخته دا هاتېن. یا محتاجه به پاره، یا محتاجه به مسله حه، یا محتاجه به خزمه تجی، توجار که کیسه په کی پر کرد له درهم و شمشیری کرده مل و به جاریه که ی وت: چرا هل لگړه پیشم که وه. رزشت درگای له په فقیه که ی کرده وه. دهستی کرده ملی په فقیه که ی، وتی نهی په فقی هانتت خیره، فرموو بزانه، نه گمر محتاجی به پاره، یک کیسه م بؤ پر کردوی له درهم. نه گمر دوژمن زوریان بؤ هتیاوی به شمشیره حازرم، نه گمر محتاجی خزمه تجی بیوت، نهو جاریه که م به چراوه و ستاوه. وه قتن په فقیه که ی وه فاو خوشه وستی توجاری بؤ مه علوم کرا، دووقات په فاقه ت و خوشه وستیان زیادی کرد، شو و رزؤ له یک جیا نه نه بیو نهو. قه ل وتی: نهی په فقیه، لازمه نیسه له یک غافل نه بین و دائیما ناگه داری خومان بکه ین. لهو قسه کردانه دا بیون، یک ناسک پیدا بوو، قه ل فری، مشک چوه کونه وه، کیسه ل خوی کرد به ناو ناوا، ناسک چوه سر ناو که. به راست و چه ی خویدا نه روانی، کیسه ل له ناو هاته دهر وه، وتی نهی ناسک بؤ ج به نه ترافی خوتا تماشا نه کهیت وا دیاره نه ترسیت. ناوت بین ناخوړیته وه، بزانه نه م جیگه په جیگه ی ترس نیسه، چونکه له رنګه ی راوچی دووره، ناسک وتی: له م نزدیکانه وه. به له مو خه ریک بیوم. داوی نرابوړ وه. نزدیک بوو به داوه که وه بهم. له بهر نهو نه ترسم. راوچییه که شو تم که وی، کیسه ل وتی: راوچی رنګه ی ناگه وخته نیره، نیسه سټ په فقیه. موده تته که به خوشی پهک نه بین. راوچیسان نه دیوه و نه گمر توش ناروزوی په فقیه ی نیسه نه کهیت، به خوشی په کهوه رانه بیوتین، ناسک قبولی په فاقه تی کردن. مشک و قه ل چونه پیش دهی ناسک، شهرت و په فاقه تیان په په که وه به ست، وتیان لازمه له م نزدیکانه، دور نه که وینه وه، ناسک له نزدیک نه وان خانوی دروست کرد. چند موده تی هر چواریان به په کهوه نه بین، تما سادف رزؤی

ناسک میقداری گوم بود، قمل و مشک و کیسه‌ی چاودروانی ناسک بیرون نهاده‌بوده،
 مشک رووی کرده قمل وتی؛ زحممت همین خیمه‌ری ناسک بزانه. قمل فیری، میقداری
 ریخت. تماشای کرد ناسک بدادوده بود، قمل گمراه‌ده خیمه‌ری به رطبه‌کانی دا.
 کیسه‌ی رووی کرده مشک وتی: به تو نهی ناسک نجاتی نادرین. قمل به دهنوک مشک
 هدلگرت ریخت بز لای ناسک، نهشته‌وده، مشک چوده پیش دمی ناسک وتی: نهی

روهفيلی پر عقل، چۆن تووشی نهم داوه بھوت؟ تۆ له ترسی داو گه یشتیه لای نيمه .
 ناسک وتی: نهی رھفیق. وھقتی قەدەر ھات ناگەریتھو. قەدەری خودا چار کوێر نەکا،
 مشک وتی راستە، قسەکانت. مشک بەدەم داوھەکانی ھری. کیسەل پەیدا بوو. زۆر
 دلخۆشیی ناسکی دایەو، ناسک ھووی کردە کیسەل وتی: ھووی شیرینم. ھاتنی تۆ
 قانزاجی نەبوو، چونکە نيمستا ھاوچی ھیت من وەک ھروسکە دەرنەچم، قەل نەفریت،
 مشک خۆی نەکا بە کونا، زەحمەت ھۆ تۆ نەمیتیتھو. کیسەل وتی: نهی نووری چاوم،
 من چۆن نارامم نەگرت، بە نيمسراحت دانیشم و تۆ لەوێر داوی بەلادا ھێ، ژيانی لەگەل
 رھفیلان نەھت، ژھەری مارە، دووری تۆ نارامی لێ ھېم، لەو قسە کردنەدا ھوون ھاوچی
 پەیدا بوو، قەل فەری، ناسک ھایکرد، مشک چووە کونەو، کیسەل مایەو. بە تەنھا.
 کاھرای ھاوچی تەماشای داوھەکی کرد. ھەمووی ھراو، ھچراو، فیکری کردەو چي نەو
 داو، ھچرەو؟ بە ئەتراف داوھەکا گەرا. چاری بە کیسەل کەوت. لەبەر ئەو نائومید
 نەھت، وھقتی قەل و مشک بۆیان مەعلوم کرا. ھاوچی کیسەلی برد، ھەر یەکە بە
 تەدبیری خەریک ھوون، ناسک ھووی کردە قەل، وتی: نيمه ژيانان لە پاش کیسەل بۆچی
 چاکە، چوار نیشی بە تەجرەبە ناشکرا نەھت، جووئەتی پیاوی نازا لە وھقتی شەردا.
 نەمیداری لە وھقتی تەسليم کردنەو، مالد، خۆشەوێستی مال و مئال لە وھقتی کەم
 دەستیا، رەفاقەتی دۆستان لە وھقتی ھەک کەوتندا، لازمە خواردن لە خۆمان حەرام
 بکەین. تا رەفیعە کەمان نەجات نەدەین، مشک وتی: فیکری من نەو یە. بۆتان ھەیان
 نەکەم، بزائن مەسلەھەتدارە؟ نهی ناسک تۆ بچیتە پێش دەمی ھاوچی خۆت بکەیت بە
 نەخۆش، قەل بە ئەتراف سەر تا بسووریتھو، ھاوچی لەبەر تەمدەع توورە کەکە دانەنێ،
 میقداڕی سەعاتی لە توورە کە دوور بکەونەو، من کیسەل نەجات نەدەم. ناسک وتی
 تەدبیرە کە تۆ زۆر لایقە، نویتیدی نەجات بوونی کیسەل نەکرێ، ناسک رۆشت، گەشتە
 پێش دەمی ھاوچی، خۆی لێ راکێشا، قەل بەسەر سەری ناسکە کەو نیشتەو، ھاوچی
 تەماشای کرد، ناسکێ کەوتوو. قەل خەریکە چاوی دەردێنی. توورە کەکی دانا، ھای
 کردە سەر ناسک، ناسک وردە وردە لەپێش دەمی ھاوچی دوور کەوتەو، ھەو جۆرە
 میقداڕی سەعاتی رێگە، دواي ناسک کەوت. ناخەری ھەلاک ھو، پەشیمان بوو،
 گەرايەو ھۆ سەر توورە کەکی، لەگەل گەشت تەماشای کرد، دەرگای توورە کەکی دراو،
 کیسەل نەماو، ھاوچییە کە ترس و خۆفی پەیدا کرد، لە ھەینی داوھەکو لە نەخۆشیی
 ناسکە کە و لە ھەینی توورە کەکو لە نەمانی ناسکە کە، کەوتە فیکرەو، وتی: مومکینە

نهمه تەلیسمە، ئەگەر نەم جارە لەم تەلیسمە نەجاتم نەبێ. تا بە ڕووح زیندوو بێم تەڕکی
 ڕاوجییەتی نەکەم، یەو فیکەر و خۆفەو، دوورکەوتەو، توورەکەکی پارچە پارچە کرد،
 داوێکی شکان، شەرتی کرد بە سەلامەتی بگاتە مالهۆ، تەبلیفی رەفیقایێ بکا، نزیک
 نەو تەلیسمە نەکەون، ڕاوجی بەو نەوعە ڕۆیشتەو، قەل و مشک و کیسەل لەبەر راستی
 و خۆشەویستییان نەجاتیان بوو و بە ئیسراحت و رەفاقت تا مردن. ڕایان بوارد، نەو یە
 قانزاجی رەفیقی دل ساف لە جێگەیەک نەو جانەوەرانی، رەفاقت و وەفایان دەرەق یەک
 کرد و بەنی نادەم زیاتر تەماشای بکەن. (ومن يتوكل على الله فهو حسبه).

نەسیحەتی چوارەم

پارتیزگاری لە دوشمن و هاوێر نەکردن بە زوہانیان

داییشلیم ڕوی کردووە حەکیم، فەرمووی: بەیانی رەفیق، کە دل ساف بوون، قانزاج
 کردنیان بۆم سەعلووم کرا، ئومێد دەکەم، سەکری دوشمن و قەسەکردنیان چۆنە بەیان
 بفرمویت، بڕەھمەن حەکیم فەرمووی: سەعنای وەسیەتی چوارەم نەو یە کەسێ عەقڵی
 بێ، دووریی نەحوال ئەکا. بە پارانەو و گریانی دوشمن هاوێر نەکەن. ئەمێن بوون لە
 دوشمن پێگای رەفیقای دوشمن. وەک ناو و ناگرە، ناو و ناگر دایم بەیەک دوشمن،
 چونکە دوشمن بۆ دروست بوونی مەتەبێ هەموو جۆرە موعامەلەیک بە فیکەر دروست
 ئەکا. وەقتی بە زوہانی لووس و پارانەو سولحی کرد، نەو وەقتە زەھری زیاتر لە ژێر
 زوہان حازر کردووە، خۆ پاراستن لە دوشمن لازە، ئەگەر لە دوشمن غافل بێ، لە پاشا
 کاشکی و خۆزگە بەکار نایەت، هەرکەس لە دوشمن غافل بێ و بە قەسە دوشمن تەئەمین
 بێ. نەو یە بەسەر دێ بەسەر کۆنەبەبووەکان هات، داییشلیم پرسی: چۆن بوو؟

حیکایەت

حەکیم وتی: لە ئەتراف شاری چین، شاخێکی زۆر بەرز بوو. دارستانی شاخەکە سەری
 لقیان تێکەڵ یەک بووبوو، میقداری قەلەباچکە، بەسەر ئەو دارانەو هێلانەیان دروست
 کردبوو. گەورەکیان ناوی پیروژ بوو. هەموو قەلەباچکەکان لە ژێر حوکمی پیروژ ناوا
 بوون. چەند مەئموور و وەزیری دانا بوو میقداری کۆنەبەبوو لەو پێش دوشمنایەتیان
 لەگەڵ قەلەباچکە پەیدا کردبوو، پادشای کۆنەبەبووەکان ناوی ھۆشەنگ بوو، شەویەک بە
 نەمری ھۆشەنگ شەبە یخوونیان دا بەسەر قەلەباچکەکانا، (خذوهم فاقتلوهم حیث
 وجدقوهم) زۆریان لە قەلەباچکەکان کوشت، لەشکری کۆنەبەبوو، بە نازیی و دلخۆشی

گمرانده جنگلی خزان. پیروز لشکری قلمباچکه‌گانی کتر کرده. وتی: بۆتان معلوم
 پرو به‌چنگ گونبه‌پروده، کوشتار و بریندارمان چمند لی کرا، جوونه‌توزاتیان چۆن کرد
 هیلانه‌ی نیمه‌پان دۆزیمده و نه‌گمر نه‌م جاره بینه‌ سمرمان، سومکینه په‌کشتک به
 زیندووتی نه‌جاتی نه‌ین. لازمه‌ هرکسه به فیکری خوی تده‌بیری دروست بکا. نیمه‌پش
 به عه‌قل ورد نه‌بینه‌ده، به تده‌بیری موعامه‌له نه‌کین. پیروز قسه‌ی توار کرد، پتج قه‌ل
 له مسمورانی چوونه‌ پشیمده له عه‌قل و تده‌بیرا مشهور بون. قه‌له‌باچکه‌کان.

به قسه‌ی نو پهنج قه‌له‌باچکه‌یه، زو باوهریان نه‌کرد، پیروز روی کرده پهنج قه‌له‌باچکه‌که، وهدی خه‌لاتی پادشاهانه‌ی پت دان. وتی: نیمه‌ق عدقل و ته‌دبیری نیوه ته‌ماش نه‌کم. نمبیت هر که‌سه ته‌دبیری نم نیشه نه‌زانی به‌یانی بکا، نه‌وانیش زوبانیان به مدح و سه‌نای پیروز کرده و تیان نه‌وی پادشاه، هزار خزمه‌تکار، عه‌قلتیکی پادشایان نیسه. نه‌وی جه‌ناپت نه‌یزانی له فیگری نیمه دووره و قودره‌تی نه‌ومان نیسه له حوزور جه‌ناپت قسه بکه‌ین. (الماسور معذور) نیمه موقابیل عه‌قلی خومان زیاتر ته‌دیر نازانین، مومکینه لایقی حوزوری جه‌ناپت نمبیت. پادشا روی کرده به‌کینکیان تو ته‌دیرت چیه بزائم؟ وتی: نه‌ی پادشا. له‌پیش نیمه‌دا، عاقلان و به‌فیکر زور بون. رنگی هم‌مو موعامه‌له‌کیان دروست کردوه. فهرموپانه کمستی موقابه‌لی دوشمنی بو نه‌کرا دوشمن زوری بو هتتا، چاک وایه رنگی فیراری بگریته پیش و تهرکی وه‌تن بکا. چونکه سه‌لامه‌تی له‌خو پاراسته، خو نه‌جات دان له چنگ دوشمن کاری عاقلانه ... مه‌علومه نه‌و زالمانه قوه‌قمانی نه‌هشت، نو باقیسه که نه‌جانی بووه نه‌ویش برنده‌ره و شهرکردنی نیمه له‌گمل کونه‌به‌و دروست نیسه. پادشاه روی کرده دووم قه‌لیان، وتی: فیکری تو چیه؟ وتی: نه‌ی پادشاه، نه‌وی وه‌زیری نه‌وول به‌یانی فهرمو، تهرکی وه‌تن کردن و راکردن له دست دوشمن به‌پت موقابه‌له و شهر کردن، نیشی پت غیرت و پت ناموسه، و لازمه نه‌مبایی شهر پیدا بکه‌ین، هم‌مو به دلتیکی ساف وهک شیر حمله به‌رینه سر دوشمن. یاخود به دلخوشی و ناره‌زوو نه‌گه‌پنیموه و یاخود ناوی پت ناموسی له‌سر خومان سبوت ناکه‌ین. مردنی نازایی له ژنی پت ناموسی چاکتره، ناوی پادشا به موچاربه ناشکرا نم‌پت و پادشاهک له‌شهر کردن سرکه‌وت. ناره‌زووی هر مه‌تله‌پت بکا له‌مردمی حازر نه‌کرتی، نیشتا چاک وایه چهند کمستی بکه‌ی به نوبه‌چی، هر وه‌ت دوشمن هاته پیشموه، خه‌مردار بکرتین، وهک جاری پیشوو له خومان غافل نه‌پت، نومتد وایه به ناره‌زووی خومان به‌سر دوشمندا سرکه‌وین. پادشاه روی کرده سیه‌م قه‌لیان وتی: فیکری تو چیه؟ جوابی دایه‌وه به فیکری من جاسوس په‌وانه بکه‌ین، خه‌براتی دوشمن بزانی و له‌قسو فیکریان تی بفکرتی نه‌گهر فیکری سولحیان کرد و یا فیکری خه‌رجیان کرد، نه‌توانین هم‌مو سال میقداری خه‌رج کو بکه‌ینه‌وه بزانی بترین، چونکه خوف و ترس نامیتنی و نیمه‌یش نه‌بوو‌تینه‌وه. نیختیاری غوربت و تهرکی وه‌تن له‌گمل مال و منال زور زه‌حمه‌ته، نه‌گهر سولح کرا له روی ناشتیه‌وه حه‌قی خومان دست نه‌که‌ویت، پادشا روی کرده چواره‌م قه‌له‌باچکه‌یان.

وتی: فیکری تۆ چیه؟ نهویش وتی: نهی پادشاه، مردن و فیرار کردن خۆشتره لهوه که دهخالت بهرینه لای دوشمن و یتگی قه‌دیسمان گوم بکه‌ین. له نهووه‌لهوه کونه‌به‌بوو چاوه‌روانی دهستی ئیمه‌ بوون و ئیستا ئیمه‌ دهخالت و خه‌رج قبول بکه‌ین، نه‌بووغان چاکتره، چونکه‌ پارانه‌وه، دوشمن گه‌وره‌ نه‌کات، سال به سال خه‌رج زیاد نه‌کا و هه‌تا بیت دهستی زولسمان به‌سه‌را درۆژ نه‌کات، بناغه‌ی قه‌وه‌تانه‌ی له‌بن دیتنه‌ ده‌روه و به‌ مردن پازیم. به‌ خه‌راج دان پازی نیم، پیروژ روی کرده و ه‌زیری گه‌وره‌یان ناوی کارشناس بوو، وتی: نهی کارشناس ته‌دبیری تۆ چیه؟ قسه‌ی تۆ له‌ هه‌موو نه‌سه‌حه‌یه‌ک چاتره‌ له‌ سولح و یا له‌ شه‌ر کامیان به‌ چاک نه‌زانن. کارشناس وتی: نهی پادشاه، له‌شه‌ر کردن زیاتر، ته‌دبیر نییه. که‌وابه‌ ئه‌وانیش ئیستا فیکری ته‌دبیر نه‌که‌ن، له‌په‌ش نه‌وه‌ی شه‌به‌یخوونان دا به‌سه‌ر ئیمه‌دا من به‌ دل فه‌رقم کردبوو. چونکه‌ دوشمن به‌ به‌چوک ته‌ماشانه‌گراوه، لازمه‌ له‌ حیلله‌ی دوشمن غافل نه‌بین و به‌م حاله‌ شه‌ر بۆ ئیمه‌ ناگرئ، لازمه‌ به‌ ته‌دبیر حه‌قی خۆمان له‌ دوشمن وه‌رگیرن. نه‌وه‌ی به‌ ته‌دبیر و سیاسه‌ت دروست نه‌بن. به‌سه‌د هه‌زار له‌شکر دروست نابێ و عاده‌تی پادشاهانی په‌شوو نه‌وه‌ بووه‌ هه‌ر ئیشتکیان بووبن. مه‌جلیسمان بۆ داناوه و ته‌دبیری به‌چاک ته‌ماشانه‌گراوه، ئیسه‌که‌ی به‌ ناسانی دروست کردووه و ئیمه‌یش به‌ ته‌دبیر حه‌قی خۆمان له‌ دوشمن وه‌رگیرن. نه‌ی پادشاه بزانه‌ پادشاهان له‌ واسیته‌ی ته‌دبیری وه‌زیره‌ ئیشتیان بۆ سه‌هل نه‌کرئ، تن بفکره، به‌هر ورده‌ ورده‌ ناوی دیتنه‌ سه‌ر- ناو نه‌نوێت به‌هر- و به‌هری دلی جه‌نابت به‌ ته‌دبیری وه‌زیر و عاقلان پر بکه، له‌ پاشا ده‌ست بۆ دوشمن درۆژ بکه‌ نه‌ی پادشاه ته‌دبیر دوو نه‌وعه، ته‌دبیری سه‌رپی و ته‌دبیری ناشکرای هه‌یه، پادشاه وتی: ته‌دبیری سه‌رپی و ته‌دبیری ناشکرای چیه‌ به‌یان به‌فرموو. کارشناس وتی: ته‌دبیری سه‌رپی نه‌وه‌یه، که‌س نه‌زانن به‌لک‌ر جاسروس خه‌به‌ردار بوو، ته‌دبیری ئیمه‌ی له‌ دوشمن ناشکرا کرد و یا که‌ستی لای خۆشه‌وێستیکی گ‌ت‌رایه‌وه‌ ده‌ماو ده‌م که‌وت، دوشمن خه‌به‌ردار نه‌بن، عاقلان زۆر سه‌عییان کردووه‌ ته‌دبیر ناشکرا نه‌کرئ و هه‌ر که‌س سه‌رپی خۆی ناشکرا کرد، نه‌وه‌ی به‌سه‌ر دیت به‌سه‌ر پادشای کشمیر هات.

پیروژ پرسى، چۆن بووه؟

هیکیه‌ت

کارشناس وتی: نه‌گ‌ت‌ره‌وه‌ له‌ شاری کشمیر، پادشاهن بوو، به‌ حوکم و عه‌داله‌ت بن

نه مسال بوو و پادشاکه. ژنیکې بوو له جوانیا په فیستی نه بوو. پادشاه زوری خوش
 نه وېست. تاقه تی نه تگرت. ساعاتی له ژنه کې دورکوتنه وه و ژنه کې یو معلوم بوو
 لای پادشاه خوشه وېسته، ناز و تکه بیوری زوری پیدا کړد. تهادوف ژنه کې عاشقی
 خرمه تکاری بوو، وده وده قسه کړدنیان به نیشارهت بوو، پوژنی پادشاه و ژنه کې به یه کوه
 دانیشتیرون. جوانه کې دوستی ژنه کې راپور، پادشای بانگی کړد بڅ خرمهت، ژنه کې وهک
 گول گمشایه وه، خوی نارایش دا، پادشا وای زانی بڅ خاتری دلی پادشای خوی نارایش
 داوه و تهادشای ژنه کې نه کړد. نه رقی کړد له گول خرمه تکاره کې به نیشارهتی یهک
 خه ریکن، ناگری غیره تی پادشاه هه لکیرسا، دوستی له خوشه وېستی ژنه کې هه لکرت،
 فیکری بوو هه درووکیان بکورت، که وته به خری خه یالاته وه. به خوی وت: سه بر کړدن
 لازمه و بڅ من ناشیرنه دوو گوناهار کوشتن. پادشاه جار جار فیکری نه کړد ژنه کې
 بدوینن و غیرهت معنی نه کړد، ناخری ناردی به شون و وزیردا، مهراقی خوی بڅ وزیر
 بگیتنه وه، له گول وزیر چوه خرمه تی پادشاه هه درووکیان دوو په دوو خه لوه تیان کړد.
 پادشاه وتی: نهی وزیر تو دونیات زور دیوه و عه قلت زوره تدهبری من چیه؟ قسه ی
 ژنه کې و خرمه تکاره کې بڅ وزیر گتیرایه وه، وزیر جوابی دایه وه، لازمه کهس نه زانی
 هه درووکیان دهرمانخوارد بکرتن، چونکه خیهانه تیان له جهناپت کړدوه، نه وول دلی
 جهناپت له غم نه جاتی نهی، دووم پرده ی ناموس ناشکرا نهی، هه درووکیان
 قهراریان دا دهرمانخوارد بکرتن. بڅ پوژنی دوی کچی وزیر وتی به باوکی. نهی باه،
 نیمر چومه مالی پادشاه، ژنی پادشا، قسه ناشیرین و بڅ حومه تی بڅ وت. وزیر
 وتی کچم عاجز مه به. یا نیمر و یا سبه ینن، دهرمانخوارد نه کړت کچه که له خوشیا
 سونگی باوکی دا، راستی قسم بڅ بلی، وزیر نه وای له پادشای بیستبو بڅ کچه کې
 گتیرایه وه، وتی لای کهس قسه نه که پت، کچه که زور بڅ خوشحال بوو نه و نه دی به ین
 نه بوو. یه کت له خادماني پادشاه، بڅ دلخوشي دانه وای کچی وزیر چوه لای کچه که،
 له پاش قسه کړدنیان کچی وزیر وتی: قور به سوری ناخری عومریه تی، کاره که ره که وتی:
 کوانی له دست نهو بڅ حه یایه نه جاتمان بویه. کچی وزیر وتی: نه که لای کهس قسه
 ناکه پت، راستی قسه ت بڅ نه گتیرمه وه، کاره که سونگی بڅ خوارد لای کهس قسه نه کات.
 دلی کچی وزیر نه مین بوو، نه وای له باوکی بیستبو بڅ کاره کهری گتیرایه وه، کاره که
 دهستی به دهر چاویا هیتا، شوکرانه ی بڅارد، دوعاخوازی له کچه که کړد، پوژشته وه
 چوه لای ژنی پادشاه، نه وول و ناخری قسه ی بڅ گتیرایه وه، ژنه که میقداری نالتون و

نهختنمی هه لگرت و خزمه تکاره کوی بانگ کرد، له ناغافل هه ردو وکیان فیراریان کرد، له دهست کوشتنی پادشاه، نه جاتیان بوو، پادشاه به مه تلەب نه گه یشته و له قسه کردنی بهشیمان بووهوه، کارشناس وتی: به گیترا نهوهی نهم قسه یه له جهنا بهت مه علومم بئ قسهی سرری، ناشکر کردنی ژۆر خراپه، یه کئی له وهزیره کان وتی: نهوهی تو فکره لئ کردووه، له رتگی عهقل دووره، (وشاورهم فی الامر) له فیکر خۆمان...؟ له رتگی سیاسهت و ته دبیری لایه دهین، دوی ته دبیری تو به کوین بهشیمان نه بی نهوه، کارشناس وتی: مه عنای قسهی من، به ترکی ته دبیر مه زانن، چونکه پادشاه لازمه ته ماشای ته دبیری هه موو لایه کمان بکا، ته دبیری سرری دوو قانزاجی هه یه، نهوه و له هه نیش به سرری ته دبیری لئ بکری، ته مخیر بهونی نابئ، زوو دروست نه بئ. (استعینوا علی حوائجکم بالکتمان) دووم. نه گهر موافیقی دلی پادشاه نه بوو. ته ماشای ناکات و به گوتی ساحیبی ناکاته وه، پیروژ وتی: نهی کارشناس خراپی له ته دبیر و عهقلی تو نابیرئ، هه رچی به چاک نه زانیت به بیان بهدرموو، کارشناس وتی: نهی پادشا هه رچی به چاک بزائم. له خزمه تا به یانی نه کهم... نه ما لازمه به خه لوه تی، پیروژ وتی: خه لوه تی چییه، چۆن نه بئ؟ کارشناس وتی: من و تو هه ردو و کمان له جتیه که به ته نه ما ته دبیر دهست پئ نه کهم، نهوهی به چاک زانرا بیکره پیش، نهوهی به چاک نه زانرا، زه ره نا به خشی، چونکه لازمه به پادشاهان سرری خۆیان لای کس ناشکر نه کهن و ته دبیر هه یه به دوو سن کس نه کری، نه ما ته دبیری کونه به بوو له خۆم و خۆت زیاتر نابئ کس بزائو، پیروژ و کارشناس خه لوه تیان گرت. پیروژ پرسی، دوشمنی ئه وه و کونه به بوو چی بووه. کارشناس وتی: له مه و پیش قه له باچکه یه ک قسه یه کئی به کونه به بوو و تووه، له بهر نهو قسه یه، رق و دوشمنایه تییان ئیمرق به سه ر ئه مه دا رۆان، پیروژ وتی: چۆن بووه؟ کارشناس وتی: رۆژی چه نه کونه به بووئ، کۆ نه به نه وه و له گه ل میقداری تهیر ته دبیر نه کهن. یه کئی به پادشای خۆیان به دۆزنه وه. هه ره که به جۆری قسه نه کهن و ژۆریان ئه تته فاق نه کهن کونه به بوو به کهن به پادشاه، له سه ر نهوه قه رار نه برته وه. به ته دبیری هه موویان نه لئین کسئ که داخل به مه جلس نه بووئ، به قسهی نهو که سه حوکی پادشای به رتت. ته سادوف قه له باچکه نزیک به مه جلسیان نه بئ، نهوانیش نه لئین نهوا، ناوخنسی خۆمان هات پرسی بئ به کهن. به قسهی نهو موغامه له به کهن. وه قتی قه له باچکه گه یشته لایان، به یانی قسهی به ژۆر نه کهن، جوابیان نه داته وه، فیکرتان گۆراوه، عه قلستان نه ما وه، کونه به بوو شووم حه ددی پادشایی چییه. بازی تیز چنگ. تاوسی ره نگاو ره نگ، هوما ی مو باره ک، نه ما ون کس له

دونيادست ناکه‌وئ. کونه‌به‌بوئ قه‌دم شهر و پروگرژ و به ته‌که‌ببور نه‌دۆزنه‌وه و کسه‌ئ که‌م عه‌قلیی کرد چۆن نه‌کړئ به پادشاه. له‌سهر نم فیکره خراپه لاجن لازمه پناغدی نیشی خۆتان له‌سهر عه‌قل و ته‌دبیر داننن و نیشتی که به ته‌دبیر دروست نه‌کړایئ، نه‌سراحت و په‌رحمتی له‌کړئ دست نه‌که‌وئ. ئیتمه‌یش ته‌دبیری بدۆزینه‌وه، هه‌روه‌ک که‌رویشکه‌که. بز مه‌سه‌له‌حت خۆی کرد. به قاسیدی مانگ.

ته‌یره‌کان پرسیمان، چۆن بووه؟

هیکایه‌ت

قه‌له‌باچکه‌که وتی: نه‌گێرنه‌وه، له‌جزیره‌ی نه‌تراف، زیرناباد، سالتی باران نه‌باری له‌به‌ر که‌م بارانی هه‌رچی دار و گیای جزیره‌که‌ بوو، وشک بوو. نه‌و جزیره‌یه‌ میقدارئ فیل تیا ساکن بوو. له‌گه‌ل ناوی جزیره‌که‌ وشک بوو. فیله‌کان شکاتیان برده‌ لای پادشاه‌کیان. پادشاه‌که‌ نه‌میری کرد له‌ نه‌تراف جزیره‌که‌ به‌گه‌رتن. ناو بدۆزنه‌وه، فیله‌کان پۆشتن بز گه‌ران تا گه‌یشتنه‌ سه‌رچاوه‌ی کارپژئ. ناوی عه‌ینولقه‌مه‌ر بوو. فیله‌کان گه‌رانه‌وه خه‌به‌ریان بز پادشاه‌ برد. به‌ نه‌میری پادشاه، هه‌مه‌وو فیله‌کان چوونه‌ سه‌ر کارپزه‌که‌ و نه‌ترافی کارپزه‌که‌ میقدارئ که‌رویشک تیا ساکین بوو. له‌ وه‌قتی چوونی فیله‌کان بز سه‌ر کارپزه‌که‌، چهند که‌رویشکئ له‌تر پتی فیله‌وه‌ مه‌ردبوون. له‌به‌ر نه‌و خوسوسه‌ که‌رویشکه‌کانیش چوونه‌ شکات لای پادشای خۆیان، وتیان نه‌ی پادشاه‌ نیوه‌مان له‌تر دست و پتی فیلان پان بوینه‌وه، هه‌قمان بستیته، پادشاه‌که‌ وتی: ئیتمه‌ به‌ زۆر ناتوانین هه‌قی خۆمان له‌ فیل بستیئن و هه‌ر کس ته‌دبیری نه‌زانئ به‌یانی بکا. به‌لکی به‌ ته‌دبیر ئیشمان دروست ببئ، که‌رویشکئ له‌ناو که‌رویشکه‌کان چووه‌ پتیشه‌وه، ناوی تیره‌هۆش بوو، وتی: نه‌ی پادشا، نه‌گه‌ر به‌چاک نه‌زانئ من بنیره، به‌ عه‌قلی خۆم نم نیشه‌ گه‌رانه‌ سه‌هل نه‌که‌م و یه‌کیکی نه‌مینیش له‌گه‌لما بنیره‌ بز دلپاکئ ئیشه‌و. پادشاه‌ وتی: نه‌ی تیره‌هۆش. زیره‌کی و نه‌مینئ تو له‌من مه‌علووم کراوه. لازم به‌کس ناکا له‌گه‌ل تو بیت. ناره‌زوو نه‌که‌م به‌ فیکر و زانستی خۆت نم نیشه‌ دروست بکه‌یت. له‌ فیکر و قسه‌ و نه‌سیحه‌ت قسور نه‌که‌یت، پتیشوونان فه‌رموویانه، کسه‌ئ فرستاده‌ بوو، لازمه‌ زویانی فه‌سیح بن و له‌ قسه‌ کردنا ترسی نه‌بن. نه‌سکه‌نده‌ری زولقه‌رنه‌ین، زۆر ده‌فه‌ ته‌بدیلی قیافه‌تی کردوه، پۆشتوه‌ بز جاسوسی نه‌ی تیره‌هۆش تو وه‌قتی داخل به‌ مه‌جلیسی فیلان بوویت، موخافه‌زه‌ی سوئال و جواب بکه‌یت، تیره‌هۆش وتی: نه‌ی پادشاه‌ نه‌گه‌رچی

مسئداری فرستاده‌ییم کرده‌وه. لازمه بڑجه‌نابت رڼگه‌ی نمر و قانون به‌من نشان
 بده‌یت، پادشاه وتی: تا سومکیت نه‌بیت قسه‌ی هه‌ر شه و ناگراوی نه‌که‌یت و ناخبری
 قسه به نهرمی ته‌واو نه‌که‌یت، تیژه‌وش له غزمت پادشاه روخه‌تی خواست، روی کرد
 بڑلای لشکری فیلان. وه‌قتن نزدیک به فیله‌گان بوومه، ترسا فیکری کرد وتی: هم

تاریکیه برۆم، لهژیری پیتی فیلدا پان نه‌مه‌وه، سه‌بری کرد تا رۆژ، وه‌قتی دونیا پروناک بووه‌وه، چوه سه‌ر به‌لنداوی به‌ قایم بانگی کرد وتی: من فرستادم له‌ تهره‌ف مانگ و گوشتان نه‌گرن و پان نایگرن ئاره‌زووی خۆتانه‌. (وما علی الرسول إلا البلاغ) نه‌وی به‌من ته‌بلیغ کراوه‌ منیش بۆتان نه‌گه‌یه‌مه‌وه و خۆتان نه‌یزانن، مانگ گه‌وره‌ی پروناکیه‌ی شه‌وه‌، نه‌گه‌ر که‌ سه‌ن خه‌یلافی نه‌مه‌ری بکا، خۆی به‌ گوشت نه‌دا، پادشای فیلان چوه‌ به‌ پیر که‌رویشکه‌وه‌ وتی: فه‌رموو بزانه‌ نه‌مرت چیه‌؟ ته‌یه‌هۆش وتی: مانگ نه‌فه‌رموویت به‌ قووه‌ت و گه‌وره‌یه‌ی خۆتان مه‌غرور مه‌بن و ته‌که‌به‌بور مه‌که‌ن، گه‌یه‌شته‌ به‌ن نه‌ده‌یه‌یه‌کی وا ته‌مه‌ع به‌که‌نه‌ سه‌ر چاوه‌ کارێزی من و له‌شکر و سه‌پاتان هه‌تانه‌ ته‌ سه‌ر من، فکرتان چیه‌؟ ته‌یر قوده‌رتی نه‌بووه‌ به‌سه‌ر چاوه‌ی منا به‌ری و جنۆکه‌ نه‌یه‌وانیه‌و نزیك به‌من به‌ی و نه‌یستا له‌ رووی خه‌یره‌وه‌ فرستادم بۆ لای نه‌یه‌و نارد، لازمه‌ هه‌مووتان کۆچ نه‌که‌ن و دوور نه‌که‌ونه‌وه‌. وه‌یلا که‌ هاتم یه‌کیکتان به‌ زه‌نده‌ویه‌تی ده‌رناکه‌م و نه‌گه‌ر به‌ قسه‌ی فرستاده‌ باوه‌ر ناکه‌یت، وه‌ره‌، من له‌سه‌ر کارێزه‌که‌ وه‌ستام. پادشای فیلان له‌گه‌ل ته‌یه‌هۆش رۆیشت بۆ سه‌رچاوه‌ی عه‌ینولقه‌مه‌مر و پادشاه ته‌ماشای کرد سه‌وره‌تی مانگ له‌ناو ئاوه‌که‌ دیاره‌. ته‌یه‌هۆش وتی: نه‌ی پادشاه نه‌ختی ناو هه‌لگه‌ره‌، رووی خۆت به‌شۆره‌، سه‌جده‌ به‌ره‌، به‌لکی مانگ ته‌هه‌رت له‌ نه‌گه‌رئ. فیل خه‌رتوومی درێژ کرد. گه‌یه‌شته‌ ناو، هه‌ره‌که‌تی ناو سه‌وره‌تی مانگی تیک دا، پادشاه وتی: نه‌ی فرستاده‌، به‌چی مانگ تیکچوه‌؟ ته‌یه‌هۆش وتی: رقی هه‌لساوه‌، هه‌تا نه‌مردووی و نه‌سووتاوی خۆت و له‌شکرت به‌ژن. فیل به‌قسه‌ی فرستاده‌ ده‌ستی کرد به‌ پارانه‌وه‌، شه‌رتی کرد نزیك به‌ عه‌ینولقه‌مه‌مر نه‌که‌ون و رۆیشتن. ته‌یه‌هۆش نه‌و قسه‌ی له‌ فیل به‌یست. رۆیشته‌وه‌ مژده‌ی بۆ پادشای خۆیان به‌رد. نه‌م مه‌ساله‌م بۆیه‌ هه‌تانه‌وه‌، هه‌موو نه‌یشتی به‌ عه‌قل و ته‌دبیر دروست نه‌بن و نه‌یوش نه‌گه‌ر عه‌قڵتان بوايه‌ ناوی پادشاهان له‌سه‌ر کونه‌به‌بوو دانه‌نه‌نا و له‌شوومی و به‌د نه‌تواری شه‌اره‌زا نه‌به‌ون، چونکه‌ بۆ پادشاهان فیکر و زوڵم زۆر ناشیرینه‌، له‌به‌ر نه‌وه‌ گه‌وره‌ی رووی زه‌مین، وه‌ک رۆژ شه‌وعله‌ به‌سه‌ر مه‌یله‌ته‌دا نه‌یه‌ژن، مه‌علومه‌ رووی رۆژ به‌ یه‌ک پارچه‌ هه‌ور نه‌شارێتمه‌وه‌، زوڵم به‌و نه‌وعه‌ ناوی پادشاهان گوم نه‌کات. پادشاه لازمه‌ ساحیب وه‌فا به‌ن. نازاری بۆ مه‌یله‌ت نه‌بن. نه‌گه‌ر پادشاه ده‌ستی زوڵمی درێژ کرد و له‌ نازار و هه‌ناهی فه‌قیر نه‌ترسا، نه‌وی به‌سه‌ر دیت. به‌سه‌ر که‌و و سوێسکه‌ هات.

ته‌یه‌ره‌کان په‌رسییان چۆن بووه‌؟

قه‌له‌باچکه وتی: هیلانم له شاختی بوو. نزیک به هیلانه‌کم کهوئیک هیلانه‌ی دروست کردبوو و به‌نزیک بوونی یه‌ک، زۆر پتی خوشحال بووین. هه‌موو رۆژ بۆ خواردن و گه‌ران کهو نه‌رۆڤشت نه‌هاته‌وه، رۆژێی سوودده‌یه‌کی زۆری پتی چوو نه‌هاته‌وه وام زانی مردووه، ته‌ماشام کرد، سوئسکه‌یه‌ک چوو هیلانه‌ی که‌وه‌که نه‌شته‌وه، منیش له‌به‌ر نه‌وه بۆم سه‌علوم نه‌بوو که‌وه‌که مردووه. ویا زیندووه، مه‌نهی سوئسکه‌م بۆ نه‌کرا، فکرم کرد یه‌کێ نه‌روات، یه‌کێ دیته جیتی، چهند رۆژێ به‌و جۆره رابووێرا، رۆژێ له‌په‌ر که‌وه‌که هاته‌وه، ته‌ماشای کرد سوئسکه‌یت له جینگه‌ی نوسته‌وه، بانگی کرد: تم جینگه‌یه جینگه‌ی منه، هه‌له‌سه‌ بۆ، سوئسکه وتی: حالی حازر به‌ دست منه‌ویه و نه‌گه‌ر ده‌قیکت هه‌یه، ئیسپاتی بکه و خاقانی بنه‌ینه، بۆت جی دێلم. کهو وتی: تو فیکرت هه‌یه لیم داگیر بکه‌یت. بوو به‌ شه‌ریان، منیش چووم له‌یه‌ک جیام کردنه‌وه و سوئسم کردن به‌ قسه‌ی من قانبع نه‌بون، هه‌ردووکیان وتیان: لازمه له‌ مه‌حه‌که‌مه ئیشی ئیتمه‌ به‌په‌ته‌وه، کهو وتی: لم نزیکانه. پشیله‌یه‌ک سوودده‌ته‌که ته‌رکی دونای کردووه به‌ نوێژ و رۆژوو خه‌ریکه و ناوی عیباده‌تی به‌و دنیا‌دا پلاز بووه‌ته‌وه، له‌وه چاکتر نادۆزینه‌وه موهاکه‌مه‌مان بکا. لازمه موهاکه‌مه‌ی ئیتمه لای ئو عابیده‌ی له‌خوا ترسه‌ پتی، قازی یه‌ک شه‌رع به‌راستی بکا نه‌وه هه‌ردووکیان رازی بوون، چوون بۆ موهاکه‌مه، منیش له‌ دوایانه‌وه چووم، ته‌ماشای پشیله‌ بکه‌م چۆن بووه به‌ عابید و ئیشیان چۆن نه‌په‌ته‌وه. له‌گه‌ل کهو و سوئسکه نزیک بوونه‌وه، عابیده درۆژه هه‌ستایه سه‌رخۆتی. رووی کرده می‌حراب، ئیهرامی به‌ست، ده‌ستی کرد به‌ نوێژی دوور و درێژ، له‌پاش نوێژه‌که ده‌ستی کرد به‌ گریان و پارانه‌وه له‌خوا. کهو و سوئسکه له‌ نوێژ کردنی عابید و له‌ گریانی عه‌مه‌ل‌ن، عاقیده‌یان په‌یدا کرد و سه‌هریان کرد تا له‌ نوێژ بووه‌وه. کهو وتی: ئه‌ی موهاکه‌ر ئیتمه هاتوینه خزمه‌ت جه‌ناته‌. موهاکه‌مه‌مان له‌ ڕێگه‌ی راسته‌وه به‌یان به‌فرموویت، عابید به‌ده‌م ته‌سبیحات و ته‌هللیله‌وه وتی: قسه‌تان چییه؟ به‌یانی بکه‌ن. هه‌ردووکیان نه‌ووول و ناخه‌ری قسه‌یان بۆ عابید گێترایه‌وه. عابید هه‌ناسه‌ی هه‌لکێشا وتی: ناخ پیری، نه‌ چاوم هوکمی ماوه، نه‌ گوتم له قسه‌کردنه. لاتان زه‌حه‌مه‌ت نه‌پتی پته‌هه‌شته‌وه به‌ قایم قسه‌ بکه‌ن، چونکه گوتم گرانه، تیکراری قسه‌تان بکه‌نه‌وه تا له‌ ڕێگه‌ی راسته‌وه هوکمه‌تان بۆ دانیم و له‌په‌ته‌وه لازمه نه‌سیحه‌تی خیرتان بکه‌م. بزان به‌راستی قسه‌ی خۆتان بگێترنه‌وه و درۆ کردن خراپه، ییای درۆزن له‌ زه‌حه‌مه‌ت دووره له‌ واسیته‌ی مالی دونیاوه خۆتان له‌ دنیا و قیامه‌ت

بیتیش نەکن... کەو وتی نەگەر کەسێ پێگە ی راست بگرتی موحتاج بە مەحکەمە نابێ و
 مەعلوومە جەنابت لە پێگە ی شەرەووە نەمر نەفر مەوویت و نیتە بە قەسە ی جەنابت قانع
 نەبێن. الحمدلله خیانتە لەتۆ دوورە. نۆمێد دەکەم هەرچی حقە بەیان بەفر مەوویت، پشیلە
 وتی: راست نەکەیت و نەیزانم ساحیب مەتەلەب حەقی دەست نەکەوێت و نەوێ خانێن و
 درۆزنە. ناره زووی موحاکەمە ناکات و نەو کەسە ی زولم لێی کراوێن. خۆی بز پیتشەووە
 نەکورتی، نەوانیش بەو قەسە یە خەلەتان چوونە پیتش دەمی عابیدە درۆزنە، عابیدە درۆزنە
 هەلەمەتی دا هەر یەکە ی بە چنگێ گرتن نیفطاری رۆژووی هەزار سالی بە گوشتی کەو و
 سۆسکە کردەووە. هێتانهوێ نەم میسالم لەبەر ئەو یە نێومش موراجەعەت بە پیاوی بەد
 نەتوار مەکەن، ئەوێ من گێتارەمەووە وەک یەک قەترە وایە لە بەحر هەلگیرێ، نامان،
 دەخپیل خەیاالی ئەو نەکن کونەبەوێ شوم بە پادشای خۆتان قبوڵ بکەن و لەسەر
 تەختی سەلتەنەت حوکمەداری بکا و تاجی پادشاهی لەسەر گات. نەگەر نەفسی پێسی
 کونەبەوێ بزانی. نەکرێ بە پادشاه پەری هەمووتان بە ناگری غەزەب نەسوتیتنی،
 تەیرەکان بە قەسە ی قەلەباچکە کە روویان لە کونەبەوێ شوم وەرگێتار، کونەبەوێ ناوێد
 بوو، رووی کردە قەلەباچکە کە، وتی: ئە ی روو پەشی بێ شەرم، حەیات نەکرد. منت بێ
 حورمەت کرد. بەجۆری دوشمنایەت کرد یەسەد قەرن نەپیتشەو، ناگری فیتنە یەکت
 داگیرسان بە ناوی هەموو بەحر ناکووتشەو، نازانم بە چە دوشمنایەتی یەک نەم قسانەت
 دەرحەق من کرد و بۆت مەعلووم بێ، دارێک لەبێن بێن، یەک لقی ما بێ نەپیتشەو بەدار،
 ئەما بە نەوعێ تۆ پەگی رووخی منت پەری هەتا رۆژی حەشر چاک نابیتشەو. هەر وەک
 وتووینە: بێنی شیر و تیر چاک نەپیتشەو، بێنی زوبان بەراستی چاک بوونەوێ نییە،
 تیرێ لە دل کار بکا. دەرەتانی گرانه، گری ناگری گێلە بستین بە ناو نەکووتشەو و
 نەگەر بە زوبان گری بگری ناکووتشەو و نەم دوشمنایەتی یە، بۆ ناوجنسی هەردوو کسان بوو
 بە نیرس، ئەوێ وت و لە شەوقە ی بالی داو فیری. قەلەباچکە بە تەنھا مایەو،
 پەشیمان بوووە فیکری کردەو. وتی: ئەمە قەسە نەبوو من کردم و لە تائیفە ی تەیران
 عاقلتر نەبووم و شوومی کونەبەوێ لە هەموو تەیران مەعلوومە و لەمنیان چاکتر نەزانی
 و لە قەسە ی عاقلان دەرچووم، فەرمووینە تەدبیر لە قەسە بکری. نینجا کردنی باشە و
 قەسە زۆر کردن فیتە دانەگیرستین. قەلەباچکە زۆر پەشیمان بوووە، فیری رۆشت و ئە ی
 پادشاه، دوشمنایەتی نیتە و کونەبەوێ ئەو یە عەرزەم کردی، پادشاه وتی ئە ی کارشناس،
 ئەوێ راست بوو گێتارەو و تێگە یشتەم و لازمە چاری نەم فەقیر و مەزلوومانە بکرت،

تدبیر چیه، به‌یان بفرمو و حق سندنغان له کونه‌به‌وو چۆن مومکین نه‌بێ. کارشناس وتی: نه‌ی پادشا، نه‌وه‌ی وزه‌را و تیشان، وه‌ک فیسراری و یا سولح و یا شه‌ر و خه‌رج هه‌یچان به‌ تدبیر نازانم، فیکرم هه‌یه به‌ حه‌له نه‌جاتی خۆمان یده‌ین. زۆر که‌س به‌ حه‌له خۆیان له ده‌ست به‌لای گه‌وره نه‌جات داوه‌و زۆر ته‌سادوف نه‌کات. نیش کردنی به‌ زۆر مومکین نه‌بووه، به‌حله‌ رێکیان خستوه، هه‌ر وه‌ک دزه‌کان، به‌ فیتل و مه‌کر. مه‌ره‌که‌یان له ده‌ست عابید وه‌رگرت، پادشاه پرسی چۆن بووه.

حیکایه‌ت

کارشناس وتی: نه‌گه‌ێ نه‌وه عابیدی بوو مه‌رێکی بۆ قوربانی کړی، ملی مه‌ره‌که‌ی گرت، رۆژسته‌وه بۆ جێگه‌ی خۆی، له‌رێگه‌ تووشی، دزانی شاه‌که‌ بوو دزه‌کان نه‌یان‌توانی به‌ زۆر مه‌ره‌که له عابید وه‌رگرن. نه‌ما فکریان کرد، وه‌ک رێوی به‌ مه‌کر و حه‌له خه‌وی که‌روێشکی له عابید به‌خن. ده‌ستیان کرد به‌ تدبیر و به‌ فیتل عابیدی دل ساف به‌خه‌له‌تێن، نه‌وه‌ل دزیان چوه‌ پێش ده‌می عابید، وتی: یا شێخ نه‌و سه‌گه به‌ز کوێ نه‌به‌یت؟ دووه‌م دزیان وتی: یا شێخ نه‌و سه‌گه‌ت له کوێ بوو؟ سه‌یهم دزیان وتی: مومکینه شێخ فیکری راوی کردبێ، یه‌کتیکیان وتی: نه‌و سه‌گه سه‌گی شوانه، یه‌کتیکیان وتی: نه‌و قسانه مه‌کمن، عابید نه‌و سه‌گه نه‌بات له‌به‌ر خوا نانی نه‌دات، یه‌کتیکیان وتی: نه‌گه‌ر عابیده، بۆچی ده‌ستی خۆی پیس نه‌کات؟ نه‌هایه‌ت نه‌و قوماربازان به‌و جه‌زه و قسه‌و فیتله، دلی عابیده‌که‌یان له‌مه‌ گۆزی، فیکری خراپ کرد. وتی مومکینه نه‌و که‌سه‌ی نه‌م حه‌یوانه‌ی به‌ من فرۆشته‌وه، ساحر بێ و چه‌شم به‌ندی کردبێ و نه‌م سه‌گه‌ی له‌من کردوه به‌ مه‌ر، چاک وایه به‌ره‌لای بکه‌م و بکه‌رێمه‌وه سه‌ر ساحه‌ب مه‌ره‌که، پاره‌که‌ی لێ بستیخه‌وه، عابیدی دل ساف مه‌ره‌که‌ی به‌ره‌لا کرد، گه‌رایه‌وه بۆ لای ساحه‌ب مه‌ر و دزه‌کان مه‌ره‌که‌یان برد و سه‌ریان به‌ری خوا‌ردیان. کارشناس وتی: نه‌ی پادشاه، بۆیه نه‌م مه‌ساله‌م هه‌تیایه‌وه، نيمه‌ش لازمه به‌ فیتل هه‌قی خۆمان له‌ کونه‌به‌وو وه‌رگرن، چونکه ناتوانین مه‌رقابه‌له‌یان بکه‌ین، نیوه‌مان به‌چنگ دوشمه‌وه مه‌رد و کوژرا، مه‌لیک پی‌رۆز وتی: نه‌ی کارشناس، هه‌رچی نه‌زانی به‌یان بفرمو، کارشناس وتی: نه‌ی پادشاه من نه‌بم به‌ فیدایی و خۆم فیدای مه‌لله‌تی خۆم نه‌که‌م. تدبیر نه‌وه‌یه جه‌نابت که‌ چووته مه‌جلیس، روه له‌ من وه‌رگه‌ێری، نه‌مه بکه‌یت، په‌ر با لم هه‌لکێشن، سه‌ر و چاوم خۆتاری بکه‌ن و له‌زیر نه‌و دا‌ره که‌ هه‌لانه‌ی خۆمه دامنێن و جه‌نابت له‌گه‌ل هه‌موو له‌شکر نێ‌ره جی بێ‌لن و

برون، بۆ دارستانی فلان جیگه و سهبر بکن تا من نیشی خۆم دروست نکهم و دیمهوه بۆ
 خزمهت جه نایت پادشا له خهلوته چوه دهرهوه، پرووی خۆی گرژ کرد و به عاجزی پرووی
 کردهوه مهجلیس و حازراتی مهجلیس چارهروانی نهوه بوون بزانی کارشناس و مهلیک
 پیروژ ته دبیریان چۆن بووه، له گهڵ پیروژ داخل به مهجلیس بوو، تهماشایان کرد، پرووی
 گرژ و رقابیه، کهسیان قودرهتی سونال کردنیان نهبوو، پیروژ نه مری کرد. پهروو بالی
 کارشناس لهین دهریتن. سهبر و کلکی به خۆین رهنگ بکن، فهتی دهنه بن دارهکه، بهو
 جۆره پهروو بالی کارشناس دهرهات و به نه مری پیروژ ههسوو لهشکر پرویان کرد بۆ نهو
 دارستانه ی مهعلوم کرابوو، ههتا نهو ته دبیره تهواو بوو رۆژ ناوا بوو، نهما لای لهشکری
 کونه بهبوو به نه مری پادشا که ناوی هۆشهنگ بوو مهجلیس گیرا، وتیان مهعلوم کرا
 جیگه ی دوشمنان و نیوهیان کوژراو بریندار بوون. نهگه ر نهما جاره شه به یخوونی به سهریانا
 بدهین، به نارمزووی خۆمان ههقمان دهست نهکهوئ، بهو فیکرهوه ههجو میان کرده جیگه ی
 قه له باجکه کان تهماشایان کرد دارستانه که چۆل بووه و به گهران خهریک بوون. یه گیتکیان
 گوتی له دهنگی کارشناس بوو نهینالان، چوو خه بهری برد بۆ هۆشهنگ شاه، هۆشهنگ
 له گهڵ میقدارئ مه نموورانی چوه لای کارشناس، وتیان خه لقی کوتیت و چی نهکهیت
 لهین نهما داره؟ جوابی دایهوه وتی: بهنده ناوم کارشناسه، وهزیری مهلیک پیروژ،
 هۆشهنگ وتی: ناوی تۆم بیستوه، ئیستا بۆمان بگنهرهوه لهشکری ئیوه پرووی کرده کوئ؟
 کارشناس وتی: نهحوالم بیسته، شاهیدی خه بهرانه و من نازانم بۆ چه جیگه پرویان
 کردوه، هۆشهنگ وتی: تۆ وهزیری پادشا بهوئ، نهمن و زیرهکیی تۆ مه شهوور بوو
 له بهر چه خیانهتی وایان له تۆ کردوه و من له نهحوالی تۆ زۆر تهحهییور ماوم. کارشناس
 وتی: نهی مهلیک پیروژ دلی لهمن خراب کردو ههسوودان یارمهتی قسهیان دا. نه مری
 به سهبر من هینا، هۆشهنگ وتی: بۆچی دلی خراب کرد و گوناخت چی بوو؟ کارشناس
 وتی: له پاش شه به یخوون دانی ئیسه، پیروژ ئیسه ی گرد کردهوه بۆ ته دبیر کردن،
 هه ره که مان به جۆزئ ته دبیرمان کرد، ناخیری ته دبیر من وتم: چاک وایه نیشی سههل
 بیت بیکهین. وتیان: چییه؟ وتم: مهعلومه ئیقتیداری شهر کردغان نییه. له بهر نهوه
 قهوهت و حوکمی لهشکری هۆشهنگ شاه له ئیسه زیاتره و خوسوس پادشای ههسوو
 تهیرانه و لازمه ئیسه ی به پادشای خۆمانی قبول بکین. دهخالت به قودوومی
 هۆشهنگ شاه بکین له ژیر حیمایه ی موباره کیا ژانغان دهست نهکهوئ و هه جۆزئ
 خهراج قبول بکن. سال به سال پیتشکهشی قودوومی شاه بکرت. مهلیک پیروژ رقی

ههلسا وتی: نهوه چه قسه یه که من
له لهشکری کونه به بو نه ترستین و
قسه یه که یی معنا یی، تنسیر له
دل ناکات و ههتا زینوو بیه دست
لهم مهنه له ههتا گرم، یا خزم
مهجو نه که مه وو یا دمه ار له
کونه به بو دهر دینم، من تکرار وتم:
نه ی مهلیک پیروز، رجا نه که م
لهمر نم فیکره لایق و هه رگس
به نارمزوی نعلس دست بژ نیش
دریژ کات، زور پشیمان
نه به ته وه، مه علومه رستمبا زهره
به گیای خهفیف ناگه یه نین. نه ما
سسی چنار له ره گور پشه
دهر نه کشتن، نه ی مهلیک پیروز
مهله مهت نهویه کسن رهوانه ی
خزمه تی هوشهنگ شاه بکهیت،
بزانیت خهراج و هه ر جیوره
ته کالیفاتن قبول نه که من. توش
قبولی بکهیت و نه که ر بیتو نه مه
شهر بکهین. نهو مهله داری به

سای ماهه نموش نه کوژرت و له ته دیری من وهیزان رقیان ههلسا رویمان کرده مهلیک
پیروز. وتیان کارشناس خانیه، نارمزوی بهرزو نهوه ی دوشمن نه کات، قهرایان دا
پهرو بالیان ههله کشتام و بهم جیوره دهره صریته لا بووم. نه ما وا نهزانم فیکری
ریکخستنی نهسبایی شهر نه که من، هوشهنگ رووی کرده وهیزکی ناوی شه به ههنگ بو،
وتی نه ی شه به ههنگ، تمعاشای نهحوالی کارشناس چۆن نه کهیت؟ شه به ههنگ وتی: نه ی
پادشاه ههتا زوه، دونیا له پیسسی نهو ههرا سزاده خالی بکری درهنگه. چونکه
تمعاشای روو رهشی نه که م، شوعله ی ناگری فیهته لهژر چاروا دیاره، کوشتنی فرسه ته،

نهمانی نمو حهرامزادهیه واسیتهی رهمهتیی نیمهیه، عاقلان فهرموویانه، ههر کس رهمی به زهللیی دوشمن کرد و به پارانهوی باوهی کرد پهشمانیی له ههمووی خراپتر نهی، رجا نهکم نهمر بفهرموو به نارهزوی خۆم نازاری بدهم، کارشناس گوتی لهو قسانه بوو، نالانی، وتی: جگهر و دلم بهیهکوهه رزیوه، تۆیش بیگولیتنهروهه، هۆشهنگ شاه به زهیی پیا هاتهوه، پرووی کرده وهزیرکی که، وتی: تۆ فیکرت چییه؟ وهزیر وتی: من به چاک نازانم دوشمنی زهلل بکوژیت. رهم و نینساف رتگی عاقلانه، چونکه پادشاهان ههرچهند له دوشمن بگرن، خزمهتی نهکن و ناوی نهین-دیل- و ناگه هداریی ئەم دیله به چاک نهزانم، چونکه گهلن نیش، دوشمن خۆشهویست نهکات. ههرهک ژنه بازرگانهکه له ترسی دز میتردهکوی لا خۆشهویست بوو.

هۆشهنگ پرسی: چۆن بووه؟

هیکیا بهت

وهزیر وتی: نهگێرنهوه بازرگانن بوو زۆر ساحیب پاره بوو. ئەما ناشیرینی، موقابیل به جوانیی یوسف بوو، سههرای ناشیرینی، پیر و پرووگرژ بوو و ههر کس بهخهو چاوی پین بکهوتایه نهخۆش نهکوت. بۆگهنبی دهی زۆر ناخۆش بوو و ژنیکی جوانی بوو، پرووی وهک سانگی چواره شوعلهی ئەداو ههر کس چاوی بهو حۆریسه بکهوتایه پین هۆش نهبوو. نهگهر بهیانی جوانیی ژنهکه بکری کتینهکه تمواو نهی و ژنهکه زۆر رهشید و نازا بوو، سیحری هارووت و مارووت لهو کاری نهکرد و نارهزوی میتردهکوی نهتهکرد، چونکه دێو سفهت بوو، تهسادوف شهوی دز چوهه مالی بازرگان، ژنهکه بهخههر بوو، بازرگان نوستبوو، ژنهکه له ترسی دزهکه باومشی کرد به میتردهکهیا، بازرگان خمهبری بووهوه تهماشای کرد ژنهکوی دهستی کردووته گهردنی، له خۆشیا وهک ورج بهزانی، وتی: خردایه ئەمه به خمهو و یا ناشکرایه؟ دهستم له گهردنی حۆری دایه، مومکینه بهختم خمهبری بووهتهوه، خوایه تا سهه پین، لهگهل تهماشای کرد، دز لهناو مالهکهدا نهگهپت، بانگی کرد، نهی قهدهم موبارهک، ههرچهنه نارهزوو نهکیت له مالی من به، گهردنت نازا پین، چونکه واسیتهی موبارهکی قودوومت روو هاتهوه بهدهغا، مسودهتیکه له پرووی مهحبوبهم پین بهش بووم، له ترس و خۆفی تۆناشت بووهوه لهگهل من و ههرچهند نارهزوو نهکیت حهقی خۆته، من لام گران نییه، مهمنوون بووم، وهزیر وتی، هیتانهوی ئەم میساله لههر نهوه بوو، دروست بوونی گهلن نیش له واسیتهی توش بوونی دوشمنهوه

مومکین نه بڼې وړتګۍ مه قسه د دست نه که ویت، په هم کردن به حالی کارشناس پرتګۍ چا که یه، هوشه ننگ پروی کرده وه زیری سته هم وتی: تو ته دبیرت چیه؟ وه زیر چوړه پتسه ووه، رسمی خرمه تی به جی هیتا، وتی: نهی پادشاه، کوشتنی کارشناس چاک نییه، چاک وایه خدلات بکړیت و خرمه تی زور بکړیت و هتا پادشاهی و گوره یی تو مه علوم بکات، حقوقی جه ناهت بزانت و پرتګۍ نه سیحمت گوم نه کات. سیاست و لازمه سعی بکیت بزانی، چونکه عاقلان زور سه عیبان کردوه، تایه فیهک له دوشمن جیا بکه نه ووه، بز خوسووسی ته فیهقه کردنیان، نه یانکهن به گزیه کا و نیسراحت دست خویان... زور بهیراوه له واسیته ی دوو دوشمن نیسراحت بز صاحب مه تلپه پیدا بوه، هر وک عابید له هیلاکه تی دز و دیو نه جاتی بو، هوشنگ پرسى: چن بوه؟

جیکیت

له نه تراف به غداد، عابیدى بو، شو و پژ به عیبادهت خه ریک بو. یه کنی له درویشانی، گامیتشیکى بز عابید به دیاری برد، له بهر نه و به ماست و شیرى نیداره بکات. دزى له نه حواله خه به ردار بو، نریک به جیکه عابید بوه ووه، بز و دقتی فرست نه گه را، ته سادوف دیوئ خوی برده ووه سوورته بهی ناده، له پرتګه تووشی دزه که بو، هه درو وکیان بوون به رفیق، سوالیان له یهک کرد. دزه که پروی کرده دیو، وتی: تو چیت و فیکری چیت کردوه، جوابی دایه وتی: من دیوم، فیکرم کردوه نه و عابیده بکوژم و چهند که سانی له سر پرتګۍ نیسه بوون، عابید لایه اون، فیکرم وایه نیسه و نه جاتی قه تع بکه م. نهی تو چیت و فیکری چیت کردوه؟ کاهرا جوابی دایه ووه وتی: من نیسم شو و پژ هر دزیه. دلی چهند که سانیکم بریندار کردوه و فیکرم هه یه دلی عابید به سووتیم و گامیتشه که ی بدزم، دیو وتی: هه درو وکیان پهک پرتګه مان گرتوه و فسادى هه درو وکیان په که. له که ل نریک به جیکه عابید بوه ووه، تازه عابید له نوژر بوو بوه ووه و له سر جیکه خوی لى که و تبه ووه، دزه که فیکری کرد، وتی: نه که نه و شپانه قه سدی کوشتنی بکات خه لى نه زانن و من گامیتشه کم بز نادزى. دیو، فیکری کرد، نه که دزه که گامیتشه که بدزى، ده رگا نه کاته ووه، عابید خه بهی نه پتیه ووه، کوشتنی بزم مومکین نابى، دیو، پروی کرده دزه که وتی: سه بهر که هتا من له کوشتنی عابید نه ووه، له پاشا تو گامیتشه که بهر، دزه که وتی: تو سه بهر که هتا من گامیتشه که نه دزم، له و قسه کردندا بوون، بو به هه رایان، دزه که بانگی کرد، نهی عابید نه دیو هاتوه تو

بکویت، نویش هاواری کرد. نهی عابید، نم دزه هاتوه گامیشه که ت بدزی، عابید خه بهری بووه، بانگی دراوسیه کانی کرد. دزو دیر له ترسا هر یه که بۆ جینگه یه ک رایان کرد، روح و مالی عابید به سه لامه تی نه جاتی بوو. له گه ل وه زیر له قسه بوونه، وه زیری نه وول وتی: من نه زانم نهو قسه له پرو ره شه بهد نه تواره، رتکه له نیهو گوم نه کات. ناخری به فیتنه و زوبان لووسییه تی، پرو بالتان نه سووتیتی، رجا ده کم له خوی غه قله ت خه بهر بینهو، عه داوه تی قه دیم له فیکر خوتان مه به نه وه. موروه که رانه به دور مه زانن. که وه مری شاهوار و پارچه شو شه. لای نیهو، وه که یه که، حالی نیهو وه که حالی دارتاش که وایه، به مه کری ژنه سوزانییه که ی هه ل خه له تا، هوشه نگ پرسی چون بووه؟

حیکایه ت

شه باهه نگ وتی: نه گه تر نه وه له شاری سه رهنه یب پیاویتی دارتاش بوو، زور که م عه قتل و هیچ نه زان بوو. ژنیکی بوو له جوانیا بۆ نه مسال بوو، که برای دارتاش ژنه که ی زور خوش نه یست، سه عاتی دوروی له ژنه که ی بۆ مومکین نه نه بوو. قوه تی سه فر کردنی نه بوو له بهر خوشه یستی ژنه که ی، ژنه که به سووره تی ناشکرا مه مجبوری دارتاش بوو، نه ما له ژنه وه که یف و به زمی له گه ل بێگانه نه کرد، کوپکی تازه پیته که یستوی جوان، دراوسینی دارتاش کوپکه له گه ل ژنی دارتاش ده ستیان تیکه ل کرد، شه و رۆژ له که یف و عیشره تدا بوون. چهند که سانی لهو مه سه له خه به ردار بوون، قسه یان بۆ دارتاش کرد، دارتاش که م غیره ت بوو، زور و لێدانی به سه ر ژنه که دا نه بوو، وتی: هه تا به چاری خۆم نه یییم باوه نا که م. رۆشته ماله وه، وتی: نارامی جانم، فیکرم هه یه بچم بۆ سه فر و له فیراقی تۆ، قوه تی رۆشته م نیسه، ژنه که گریانی عه مه لی هینایه خۆی و چهند فرمیستکی درۆی له چاو هینایه خواروه، وتی: من مه راقم سه د قات له تۆ خراپترم. چهند رۆژ له دوروی تۆ نه میستم، دارتاش وتی سن رۆژم بۆ نه چیت ژنه که هه لسا تۆشوی رتکه ی بۆ دانا، دارتاش وتی: وا من نه رۆم و چهند نه سیحه تیک نه کم له فیکر نه چیت، نه وول، ده رگا له بێگانه نه که یته وه و موخافه زهی ماله که ت له دز و درۆزن بکه یه ت و هات و چۆی دراوسێ مه که تا خۆم دیته وه. نه وه وت و دوعا خوازی له ژنه کردو رۆشت، وه قتی مه غریب ژنه که جوابی بۆ دۆسته که ی نارد، باغ به ره لای بوو. به رزین و ده رگا نه ما. دارتاش رۆشته وه، نیمشه و فرسه تی که یف و زه وه. دۆسته که ی

جوابی بڼ نارد، سه عات يه کي شو ناوديری باغه که نه کم، ژنه که دلخوش بو، خوی بڼ خوش کرد، نونې نوستنی لمسر کورسی راخست، له سه عات يه ک دږسته که ي چووه لای. دارتاش له رتکه يه کي کهوه، داخلي مالهوه بو، وه قتی چووه ژووره، ژنه کي له گهل دږسته که ي، وه ک مار تیکنالا بوون، خه ریکی نیشی خویان بوون، دارتاش بڼ دهنک بو، تا همر دووکیان خه ویان لن کهوت، ورده ورده چووه ژیر کورسی به کهوه. ناره زووی نه کرد، تیغ له کالانا به چاو بېینیت، ژنه که چاوی به دارتاش کهوت، بڼی مه علوم بو نه رږشته بو بڼ سه فر، له بمر ته حقیقاتی ژنه که سه فری کردوه به به هانه. ژنه که سه ری برده بڼ گوئی دږسته که ي. دهستی گوئی. خه به ری کردوه، له مه سه له ی دارتاشی حالی کرد، ژنه که وتی به دږسته که ي، به ده نگی به رز سونال له من بکه، میترده که ت و من، کاغان خوشمویستین، دږسته که ي بهو جوره سونالی کرد، ژنه که وتی: راستی قسه نمویه، ژنان کهم عه قلن، به سه هر له گهل همر و دراوستیه ک ناشنايه تی و گالته نه کم، نموه بڼ راپورده، نمای بڼ نیشی ژن و میتردی، له گهل میتردی خویان زیاتر، ناره زووی کهس ناگن، ژن به ده نه، میترد رووچه، ژن چاوه، میترد بیلبله ی چاوه، به ده نی بڼ رووچ چاوی بڼ بیلبله به کاري چی دیت، هه زار رووچ بڼ نه یکم به قوریانی نهو خوله میترده کهم پتی پیا نه نن و نم قسه به جاریکی که بکه یت خوشک و برابه تیمان له یه ک حرام نه بیت. دارتاش که گوئی لهو قسه به بو پشیمان بووه، خوشه ویستی ژنه که ي لا زیاد بو. فیکری کرد وتی: خرایم کرد به قسه ی خه لق دلم له ژنه کهم گوری. چاک وایه خوم ناشکرا نه کهم و ژنه که لای بیگانه خه جالده نه کهم. بڼ دهنک بو هه ناسه ی له خوی به ی لمژیر کورسی به کهوه خه وی لن کهوت، له گهل دنیا رووناک بووه، دوستی ژنه که ورده ورده له کورسی چووه خواره وه، رږشت و ژنه که خوی کرد به نوستو، دارتاش خه به ری بووه، به هتاشی چووه سه کورسی به که، ژنه که ی خه به ر کردوه، ژنه که به درږ چاوی گولږت، وتی: به خیر بیتسه وه، ته مریت که ی گه یشه ماله وه، دارتاش وتی: نهو وه قته ده ست له ملی کا برا کردبو، بوم مه علوم کرا له خرایه دور بوون، خوم ناشکرا نه کرد هتا له که یف کردن نه کهون و له مه و پیش به قسه ی خه لق دلم له تږ خراب کردبو، ناره زووم کرد به چاو بېینم، (الحمد لله) دامتین پاکتییی توم بڼ ناشکرا بو و گهر دنم نازا که، ژنه که دهستی کرده ملی دارتاش، وتی: رووچه کهم، زور له تږ رازیم و تږیش له من رازی به، فیکرت ده رجه ق من مه گوره، دارتاش وتی: تږیه، هتا رووچ له دنیا باقی بیت. دلی تږ نه شکینم، بهو جوره دارتاش به قسه ی ژنه که ی خه لده تا.

شهباهنگ وتی: بویه نم میسالم بۆ گتیرانهوه، ئێهوش بهقسه‌ی نهو قهله پروو رهشه. وهک دارتاش نهخه‌له‌تین. زۆر واقع بووه دوшمن له ڕێگه‌ی دۆستایه‌تییه‌وه، زه‌فریان بردووه و ڕێگه‌ی دووریان به‌حیله‌ نزیك کردووه‌ته‌وه و ناگری فیه‌سته‌یان هه‌لگیرسانووه، کارشناس وتی: نه‌ی وه‌زیر هه‌لبه‌ستنی قسه و دل نازاردانی خۆتان هه‌وچ نه‌که‌ن، نه‌حوالی من شاهیدی قسه‌کردنه، مه‌علومه‌ که‌س به‌نا‌ره‌زوو خۆی به‌م جۆره‌ خۆی تووشی ده‌ردی به‌ن ده‌رمان نه‌کردووه، که‌س بۆ ره‌حه‌تی به‌یگانه‌ خۆی نزیك به‌ نه‌ژدیه‌ها نه‌کردووه. مه‌علومه‌ له‌ واسیه‌تی ڕێک نه‌که‌وته‌وه تووشی نه‌م ده‌رده‌ هاتووم، شهباهنگ وتی: به‌چاوتا دیاره، نا‌ره‌زوو نه‌که‌یت به‌ زوبانی شیرین، تالاو به‌که‌یت به‌ قه‌ورگمانا، زۆر که‌س به‌وون بۆ مرده‌نی دوшمن، پرو‌وحی خۆیان فیدا کردووه، له‌به‌ر نه‌وه‌ ناوی چاکه‌ گوم نه‌که‌ن، به‌وون به‌فیدائی قه‌ومه‌که‌یان، هه‌روه‌ک مه‌ی‌وونه‌که، بۆ نی‌سراحه‌تی قه‌ومه‌که‌ی خۆی به‌کوشت دا، هۆشه‌نگ پرسی: چۆن بووه؟

حیکایه‌ت

شهباهنگ وتی: نه‌گتیرانه‌وه، میقدارئی مه‌ی‌وون، له‌ جه‌زیره‌یه‌ک به‌ سه‌یره و گیا نه‌ژیان، هه‌ردوو‌ان و سه‌ی‌ان له‌ژێر دارێ، به‌که‌یف کردن خه‌ریک به‌وون، ته‌سادوف یه‌ک وچ ڕێگه‌ی که‌وته نه‌و جه‌زیره‌یه‌ ته‌ماشای مه‌ی‌وونه‌کانی کرد، به‌خاله‌تی به‌ن بردن، فیکری کرد، وتی: قابیله‌ نه‌و مه‌ی‌وونه‌ نه‌ به‌و جۆره‌ که‌یف به‌که‌ن و نه‌یسه‌ ده‌نکه‌ ده‌نکه‌ گیامان ده‌ست نه‌که‌وێت. له‌پاش فیکر کردن، پروی کرده‌ ناو مه‌ی‌وونه‌کان و له‌گه‌ڵ مه‌ی‌وونه‌کان به‌و به‌شه‌ری و چه‌ند مه‌ی‌وونه‌تکی بریندار کرد، ناخ‌ری هه‌جوومیان کرده‌ سه‌ر وچ، بریندار و نیوه‌ مرده‌ویان کرد. وچ به‌ برینداری و ناو‌می‌دی گه‌راپه‌وه، ده‌ستی کرد به‌ بۆه‌به‌و، میقدارئی وچ که‌ز به‌وونه‌وه، سه‌رتالیان کرد، بۆچی بریندار به‌ووت، بۆمان به‌گتی‌ه‌وه، به‌ ده‌ست چه‌ قه‌ومنی و بریندار که‌راووت، وچ خه‌به‌راتی مه‌ی‌وونه‌کانی بۆ وچه‌کان گتی‌ه‌وه، وتی: باعیس به‌ن نامروسییه، بۆ ناوجنسی من، له‌مه‌و پێش مه‌ی‌وون جو‌رنه‌تیان به‌سه‌ر نه‌یسه‌دا نه‌به‌وه، دانیه‌من به‌ده‌ست نه‌یسه‌وه زه‌لیل به‌وون و نه‌گه‌ر به‌یت و نه‌م حه‌قه‌ نه‌ستین. ناوی به‌ن غه‌یره‌تی نه‌یسه‌ به‌ ته‌ریخ نه‌گتی‌ه‌وه، چاک وایه، شه‌به‌ی‌خوون به‌دیه‌ن به‌سه‌ریانا، حه‌قی خۆمان به‌ته‌واوی ده‌ستکه‌وێت، وچه‌کان، ده‌ماری غه‌رووریان که‌وته‌ به‌زووتن. زوبانیان به‌لاف و که‌زاف درێژ کرد، وتیان: دوشم‌نی نه‌یسه‌ مه‌ی‌روله‌یه و نه‌یسه‌ نه‌ژده‌یه‌یان و له‌ ده‌ست نه‌یسه‌ به‌کتیکیان، ده‌رناچن، هه‌موو قه‌راریان دا، شه‌و هه‌جووم که‌نه‌ سه‌ر مه‌ی‌وونه‌کان، له‌گه‌ڵ

رۆژنارا بو. دهنگی بگره بکوژ. شاخه که تی داگیرکرد. مه‌میونه‌کان قسم‌تیکیان چوو برون
 بۆ ڤاو و قسم‌تیکیان، چوو بیون بۆ نیش، له ته‌دبیری ورج خه‌به‌ردار نه‌بیون، وه‌ختی
 به‌خۆیان زانی، له‌شکری ورج ږایه‌ ناویانه‌وه، بوو به‌شهریان، چهند مه‌میون بریندار بوون،
 باقی مه‌میونه‌کان فیراریان کرد. ورچه‌کان ته‌ماشایان کرد جه‌زیره‌یه‌کی ساحتیب میوه‌یه،
 کردیان به‌جینگه‌ی خۆیان و زه‌خیره‌یه‌ک مه‌میونه‌کان دایانابوو زه‌وتیان کرد، ورچه
 برینداره‌کیان کرد به‌ پادشای خۆیان، بۆ رۆژی دواپی، پادشای مه‌میونه‌کان له‌ سه‌فه‌ر
 هاته‌وه، ږوی کرد بۆ جه‌زیره‌که، له‌ ږنگه‌ تووشی چهند بریندارئ بوو، پرسی: بۆچ بریندار
 کراون، وتیان له‌شکری ورج هه‌جیومی کرده‌ سهرمان. جه‌زیره‌که‌یان داگیرکرد. پادشاه
 نه‌موسی حمسه‌رتی بده‌م گرت. وتی: حه‌یف، زه‌خیره‌یه‌ک بۆ ژیاغان دانرابوو له‌ ده‌ستمان
 چوو. باقی مه‌میونه‌کان بۆ مال و منال ده‌ستیان کرد به‌گریان. یه‌کتی له‌ناو مه‌میونه‌کان
 ناری موباره‌ک بوو، له‌ فیکر و سیاسه‌تدا بی نه‌مسال بوو. ته‌ماشای کرد پادشاه زۆر
 عاجزه و مه‌میونه‌کان به‌گریان خه‌ریکن. چوه‌ پیتش ده‌می پادشاه، زوبانی به‌ نه‌سیحه‌ت
 کرده‌وه وتی: گریان و هاوار به‌کار نایه‌ت. په‌شیمان بوونه‌وی له‌ دوا دیت، چونکه‌ دۆست
 عاجز نه‌کا و دوشمن دلخۆش نه‌کات و له‌سه‌ر نه‌م به‌لایه‌ سه‌بر لازمه. سه‌برکردن کلیلی
 ده‌رگای نه‌جاته، نیشی گران به‌ ته‌دبیر سه‌هل نه‌کری، ته‌دبیر له‌ گریان چاکتره، پادشاه
 قسه‌ی موباره‌کی لا جوان بوو. وتی: ته‌دبیر چییه؟ موباره‌ک وتی: ته‌دبیرئ به‌ سه‌ری
 لازمه. پادشاه و موباره‌ک چوونه‌ جینگه‌یه، هه‌ردووکیان به‌ قسه‌کردن خه‌ریک بوون،
 موباره‌ک وتی: فیکرم کرده‌وه، ږووحی خۆم به‌کم به‌فیدای قه‌وم، ژیانی نامه‌ردی به‌کار
 نایه‌ت. مه‌علومه‌ نه‌مه‌ هه‌مومان له‌ وه‌ته‌ن ته‌ریک بووین و قه‌وه‌قان نییه‌ موقابه‌له‌ی
 ورج بکه‌ین. به‌ فیتل نه‌بیت حه‌قمان ده‌ست ناکه‌وت، فیکرم وایه، ږووحی خۆم به‌کم
 به‌فیدای قه‌ومه‌که‌مان. پادشاه وتی: نه‌ی موباره‌ک که‌ تۆ نه‌بیت ژیانی نه‌مه‌ به‌کاری چی
 دیت، موباره‌ک وتی: نه‌بوونم له‌ ژیانم چاکتره، چونکه‌ مال و منالم سکی به‌ده‌ست
 دوشمنه‌وه هه‌لدراوه، ژیانم له‌پاش خۆشه‌ویستانم زه‌ری ماره، ئاره‌زوو نه‌کم حه‌قوکی
 نیعه‌تی جه‌نابت و خۆنی خۆشه‌ویستانم له‌ دوشمنی عه‌ددار بستیتم و دلی نه‌و که‌سانه‌ی
 که‌م و کاریان کوژاوه‌ دامرتیه‌وه، وه‌سیه‌تی من نه‌وه‌یه، پادشاه بۆ مردنی من عاجز
 نه‌ی. له‌گه‌ل که‌وته‌ نیه‌سراحه‌ت له‌ناو ئومه‌را ناوم نه‌کوژتیه‌وه پادشاه پرسی، ته‌دبیره‌که‌ت
 چییه؟ موباره‌ک وتی: فیکرم کرده‌وه. له‌ ده‌ستی بی ږی، له‌شکری ورج به‌هیلکه‌ت به‌رم و
 جه‌نابت تا سی رۆژ له‌م نه‌ترافه‌ سه‌بر بکه‌یت و من کاری خۆم دروست نه‌کم و نیسته‌که

رژیسته توه مدجلسه تهمه بفرمویت. پیتست و گوتشم به دان بریندار بکهن و دهستم
 بشکیتن و بیهن له نه تراف جه زیره که فریم دهن. بمموددی سئ رژی ورچه کان له ناو نه بدم و
 جه نابت به و تهن شاد نه پیتمه، پادشا و موبارهک له تدهیر بوونهوه، پادشا رژیسته وه
 لای مدهیوونه کان، نهمری کرد، لازمه موبارهک به برینداری و نیوه رووح بهرنه نزدیک
 جه زیره که و بگه ریتنه وه. له سر نهمری پادشا گوتشت و پیتستی موبارهکیان به دان
 هدلیچری. بریدیان له قهراغ جه زیره که دایانناو گه رانه وه، پادشا و مدهیوونه کان، رژی
 رینگه جه زیره که یان جن هیتشت، موبارهک به گریان و هاوار کردن، دهنکی گه یشته لای
 ورچه کان، پادشاهی ورچه کان به دهنکی گریانمه رژیشت، تهماشای کرد، مدهیوونیکه،
 همسو به دهنی بریندار و دهستی شکاوه، پادشا به زهی به حالیا هات. پرسی، بزچی
 نهوت به سر هاتوه؟ کئ زولمی لن کردویت حقت بستیم؟ موبارهک به عقت بزی
 مدهلوم بو پادشای ورچه کانه، وتی: نهی پادشا، من وه زری پادشای مدهیوونه کانم،
 وه قتی نپوه هوجوستان کردبوه سر جه زیره که همان، من له گمل پادشا و له شکر دا
 رژیست بوینه سه فر بؤ راو کردن، له گمل هاتینه وه، خبه راتی نپوهمان زانی، منیش
 له رتگی چاکه وه رووم کرده پادشا وتم: لازمه بچینه خزمهت پادشای ورچان، به دلیکی
 ساف خزمهت یان بکهن، پادشا له قسهی من تووره بو و قسهی نالایی به نپوه داو
 تیکرار وتم: ژیاغان لمژیر حیسایه تی نهوان نه بن مومکین ناین، پادشا ناگری قه هری
 داگیرسا، نهمری کرد، بدم برینداری و دهست شکاوییه، من فری دهن، وتی: بزائم ورج
 حورمهت یان چیه؟ ده خالت قبول بکهم و ره حیان به حالی من نه کرد، نه وه حاله که
 نه پیتست، پادشای ورچه کان رقی هدلسا، وتی: نیتستا مدهیوونه کان روویان بؤ کوئ
 کردوه؟ موبارهک وتی: لیکری له شکر کؤ کرده وه نه کهن، شه به یخون بدن به سه رتانا،
 پادشای ورچه کان ترسی پهیدا کرد، وتی: نهی موبارهک، تدهیر چیه؟ فیتلی نه کهن زهره
 به نپوه بگا، موبارهک وتی: نه گهر بدم دهره نه نه چوم، له شکر کؤ نه کرده وه، په کتیکیان
 به ساغ دهره نه چوم، پادشای ورچه کان وتی: نه گهر رتیکه مان نیشان نه دیت، حقی تو
 به که به هزار نه بستیم. بویان ناشکرا نه بن حوکمداری و نازایی من. موبارهک وتی: زور
 ناره زو نه کهم و ناتوانم به بن برقم، پادشا وتی: بردنی تو سه هله، نهمری کرد، له شکر
 کؤ بوونه وه، نه سبابی شهریان رتیکه خست، شو هات شه به یخون بدن، له سر نهمری پادشا
 له شکر کؤ بوونه وه، موبارهکیان به ست به کؤلی ورچیکدا، به نپوه تی موبارهک رتیکه یان
 گرت پیتش، زور خیرا نه رژیشتن، له گمل دنیا رووناک بووه وه، نیوهی رتیکه یان کردبوه،

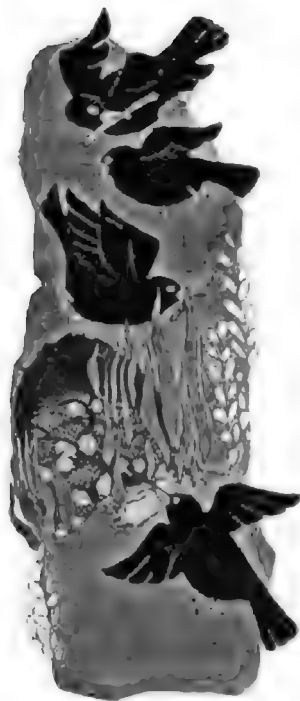
نهو سه حرايه سموم و هالاری لاسایی جهه ننه می نه کردوه، یهک دهنگ گپیا لهو
 سه حرایه دا نه روابوو، ناوی خواردن دهست نه نه کموت، موبارهک وتی: خبیرا برۆن
 نهو نه دهمان نهماوه بهمه رامي دلم بگم، له گمّل پۆژ هه لهتات نهو دهشته وهک مه بجه نینق
 داخرا، زیخ و لمی وهک ژیلهمۆی ناگر سور هه لگهرا، تهیر پتگی بکهوتایه، وهک
 پهروانه نه سوتا، ورچهکان دهست و پیتیان نیوه سوتتا بوو، له دور نیشانهی سموم
 دهرکهوت، پادشای ورچهکان پرووی کرده موبارهک وتی: نهوه چپیه دهرکهوت. موبارهک
 وتی: نهوه ناگره له نیوه بهر نه میت، به راستی هه زار رووح بن، روو حیثکان به سه لامهت
 دهرناکیت، نهوه جهزای نهویه ناگرتان له دلی مه یو نه کان بهردا، لهو قسه کردنا بوون،
 سموم گه یشته سهریان. موبارهک و هه مو ورچهکان به سه یهکا هردن. له پاش سن پۆژه،
 پادشای مه یو نه کان، پۆشته مهو جیگهی خۆی له واسیتهی ته دبیری موبارهکهوه هه موویان
 کهوتنه ئیسراحت و له ناو جهزیره که به کهیف و شوق ئه یان، له خۆشیا خه ساره تی
 کۆنیا ن فیکر نه ما. شه بههنگ وتی: پۆیه نه م میسالم هتایه وه. له زاتی پادشاه ناشکرا
 بن، زۆر کهس بوون رووخی خۆیان فیدای قه وه که یان کردوه، به فیکری من کار شناس
 وهک موبارهک دپته بهر چاوم. چونکه له مهو پش، له موعامه لهی نهوان شارهزا بووم، له
 کار شناس زیاتر له دنیا دا زیرهک و عاقلم نه دیوه. له نه مو وه نهو نه حوالی کار شناسم ته ماشا
 کرد دور پینی نه حوالی بۆم مه علوم کرا. نیستتا چاک وایه، له پش نهوهی تووشی به لا
 بین به زیندووی. کار شناس به خینه ژۆر خۆله وه. پادشا پرووی وه رگتیا، وتی: نه م فه قیره
 به واسیتهی ئیمه وه تووشی دهر هاتوه و نیستتا نیمه بیکۆژن زۆر بن په حمی و بن
 غیره تیبه، هۆشهنگ نه مری کرد، کار شناسیان هه لگرت، بهردیان له جیگه یهک دایان ناو
 شهو و پۆژ خزمه تیان کرد، هه تا برین و شکاوی باله کانی چاک بووه وه. دیسان وه زیر
 وهک شه بههنگ بن، پرووی کرده هۆشهنگ شاه، وتی نهی پادشاه، من له پتگی چاکه وه،
 هه رچی به چاکم زانی عمر زم کردی و ته نسیری نه کرد، پچا ده که م له گمّل کار شناس، وهک
 دوشمن مودارا بکهن، به سوورتهی قه تمی له فیکری غافل نه بن. له بهر چاومه، نهو پرو
 ره شه به فرسه ت نه گه پت، هۆشهنگ وتی: نهو نه ده خوف کردن له یهک دوشمنی زه لیل،
 زۆر قسه کردن چاک نیبه، وه قتی کار شناس چاک بووه وه، خۆی له گمّل کونه به بووه کان
 ریکه خست، په فاقهت و هات و چۆی له گمّل مه نسووران و وه زیران پهیدا کرد، ورده ورده
 حورمه تی لای پادشاه زیاد بوو، ناخری بووه وه زیری هۆشهنگ. به پتی ته دبیری کار شناس
 دهست بۆ نوموورات درۆ نه کهرا، پۆژی هه موو نه مهرا و وزهرا، کۆتو بوو نه وه، کار شناس

وتی: پادشای قهله‌باچکه به‌جۆزی نازاری منیان داره، نه‌گهر حق‌ی خۆم ده‌ست نه‌که‌وتی
 نيسراحه‌تم بۆ ناكری، موده‌تيكه به‌فيكری خۆم ته‌دبير نه‌كهم و هه‌تا من له‌سووره‌تی
 نه‌وانا بيم حه‌قم ده‌ست ناكه‌وتی، چاك وايه پادشاه نهمر به‌فره‌مويت من بسووتيتن، چونكه
 بيسستوومه كه‌سێ نزیک به‌سووتان هوو. دوعای گیرا نه‌بيت، به‌لكی كه‌ نزیک به
 سووتانن هووم دوعام گیرا بێ. خوا سووره‌تی كونه‌به‌بووم به‌سه‌را كيشیت، نینتیقامی خۆم
 له‌ قه‌له‌باچكه‌كان به‌ستيم، شه‌باهه‌نگ وتی: نهم قسه‌ كردنه‌ت، بۆنی مرداره‌وه‌ هووی لێ
 ده‌ت. هۆشه‌نگ وتی: نه‌ی شه‌باهه‌نگ فيكرت چيسه‌، جوابی دایه‌وه‌ نه‌ی پادشاه، نه‌وه
 مه‌كرت كه‌ به‌ ناوی زهمه‌ره‌ر ناودراوه‌ و نه‌گهر هه‌موو په‌ری پيسی به‌ ناوی سه‌له‌سه‌پيل و
 شه‌راهن ته‌هوور به‌شۆرت. روو ره‌شی زاهیری و پيسی باهینی، پاك ناپه‌ته‌وه‌و نه‌گهر
 وجودی ناموباره‌کی به‌ تاوس و یا سيمرخ بێ، بۆ ره‌فاقه‌تی قه‌ومه‌كه‌ی ئاره‌زوو نه‌گات.
 هه‌روه‌ك مشكه‌كه‌ به‌دوعای عابيد. سووره‌تی ئافره‌تی بێ عه‌تا كرا. نه‌ به‌ ره‌فاقه‌تی رۆژ
 و نه‌ به‌ ره‌فاقه‌تی هه‌ور و نه‌ به‌ ره‌فاقه‌تی شاخ رازی هوو، تا له‌گه‌ڵ ئاوجنسی خۆی
 ئاره‌زووی ده‌ست كه‌وت، هۆشه‌نگ پرسی، چۆن بووه‌؟

هيكه‌يت

شه‌باهه‌نگ وتی: نه‌گه‌ر نه‌وه، عابيدی له‌ جۆلێكدا شه‌و و رۆژ خه‌ریکی عیبادت هوو،
 رۆژی قه‌لێ به‌چووه‌ مشكێکی له‌به‌رده‌م عابيد دانا و رۆشت، عابيد ره‌حمی بێ كرد و
 له‌خه‌رقه‌كه‌يه‌وه‌ پێچاو خواردنی دایه‌، تا گه‌وره‌ هوو، عابيد فيكری كرد مومكینه نهم
 مشكه‌ زه‌ره‌ری بۆ به‌نی ئاده‌م بێ، دوعای كرد مشكه‌كه‌ به‌نی به‌نی ئاده‌م. دوعای
 گیرا هوو، ته‌سادوف سووره‌تی كچی بێ عه‌تا كرا، مريدی چووه‌ خزه‌تی عابيد، ته‌ماشای
 كرد. منالێکی ساوا لای عابیده‌كه‌يه‌، به‌ نه‌مری عابيد موريده‌كه‌ مناله‌كه‌ی برده‌ لای
 خۆی. تا گه‌يشته‌ حه‌ددی بولوغ، بردی و ته‌سليمی به‌ عابيد كرده‌وه. عابيد رووی تێ
 كرد، وتی: ئیستا بلووغ بوويت. وه‌قتی شووت هاتوه‌، ئاره‌زووی خۆته‌، كچه‌كه‌ جه‌وابی
 دایه‌وه‌، وتی: شوو به‌يه‌كێ نه‌كهم. كه‌س قه‌وه‌تی له‌و زیاتر نه‌بێ، عابيد وتی نه‌وه‌ی تۆ
 نه‌لێت، رۆژه‌، قه‌وه‌تی له‌ هه‌موو كه‌س زیاتره‌، بۆ سه‌به‌ه‌نی رۆژ هه‌له‌هات، عابيد چووه
 لای، رۆژ، به‌یانی جوانی كچه‌كه‌ی بۆ كرد، وتی: ئاره‌زووی ميريدي ئه‌كات قه‌وه‌تی له
 هه‌موو كه‌س زیاتر بێ، رۆژ جه‌وابی عابیده‌كه‌ی دایه‌وه‌، وتی: هه‌ور له‌ من به‌ قه‌وه‌تته‌،
 به‌ يه‌ك ده‌قیقه‌ رووناکی من نه‌شاریتته‌وه‌. عابيد چووه‌ لای هه‌ور، به‌یانی جوانی و قسه‌ی

كچه‌كه‌ی بۆ كۆرد، هه‌ور عه‌ره‌قی شه‌رمی داڕژان. جه‌وابی دایه‌وه، وتی: (با) له‌من
 به‌قه‌وه‌تتره، وه‌قتی یا هات، من قه‌وه‌تی وه‌ستانم نییه. عابید چووه‌ لای با، به‌یانی
 جوانی و قسه‌ی كچه‌كه‌ی كۆرد. جه‌وابی دایه‌وه، وتی: هه‌رچه‌ند، سپی چنار له‌من ده‌ردێتم
 و گوێی به‌نی ناده‌م كه‌ر نه‌كه‌م، نه‌ما قه‌وه‌تم به‌سه‌ر شاخدا نییه، شاخ له‌من به‌قه‌وه‌تتره.
 عابید چووه‌ لای شاخ، به‌یانی جوانی و قسه‌ی كچه‌كه‌ی بۆ شاخ به‌یان كۆرد. شاخ جه‌وابی
 دایه‌وه‌ وتی: هه‌رچه‌ند كه‌س قه‌وه‌تی به‌سه‌رما نییه، نه‌ما مشك قه‌وه‌تی له‌ من زیاتره،
 هه‌موو جه‌رگ و نه‌ترافی كۆن كۆن كۆردووم. عابید كچه‌كه‌ی هه‌لگرت، ڕوی كۆرد بۆ لای
 مشك، به‌یانی قسه‌ی كچه‌كه‌ی كۆرد. مشك جه‌وابی دایه‌وه، وتی: زه‌مانێكه‌ ناره‌زووی
 ژن هه‌تانه‌ نه‌كه‌م. نه‌ما مو‌مكینه‌ نه‌بوه، ئێستا له‌سه‌ر فه‌رموده‌ی جه‌نابت قه‌بو‌لم كۆرد و
 لازمه‌ ژنی ناوجنسی من بێ، كچه‌كه‌ وتی: ناسانه‌ عابید دوعا به‌كات. ته‌بم به‌ مشك
 ده‌ست نه‌كه‌مه‌ گه‌ردنی تۆ، عابید ته‌ماشای كۆرد هه‌ردووکیان ناره‌زووی یه‌ك نه‌كه‌ن،
 دوعای كۆرد كچه‌كه‌ بێت به‌ مشك، نیشانه‌ی (وكل شیء یرجع الی أصله) ناشكرا بوو.
 عابید هه‌ردووکیانی ته‌سلیم به‌یه‌ك كۆرد گه‌رایه‌وه، شه‌باهه‌نگ وتی: بۆیه‌ نه‌م قسانه‌م
 كۆرد. له‌زاتی پادشاه‌ مه‌علومی بێ ناخری نه‌و ڕوو ڕه‌شه‌ به‌ئاگری قه‌شته‌ ئه‌مان ڕۆژنی،
 هۆشه‌نگ ته‌دبیر و نه‌سیحه‌تی شه‌باهه‌نگی به‌ خراب نه‌زانی، دووڕینی نه‌حوالی خۆیانی
 نه‌كۆرد، نه‌ما كارشناس، هه‌ر ڕۆژه‌ حه‌یكایه‌تیکی بۆ هۆشه‌نگ نه‌كۆرد. وای لێهات بوو به‌
 مه‌حه‌رمی سه‌ری، له‌ هه‌لسان و مو‌عاهه‌له‌یان شاره‌زابوو، ڕۆژی فرسه‌تی زانی، ڕۆژسته‌وه
 بۆ لای قه‌ومه‌كانی. مه‌لیك په‌یڕۆز وتی: نه‌ی كارشناس چاومان ڕوون. به‌خه‌ی هاتینه‌وه
 مه‌سه‌له‌ چیه‌ به‌یگه‌یته‌وه. كارشناس وتی له‌ سایه‌ی سه‌ری پادشاه‌. نه‌وه‌ی مه‌تله‌ب بوو.
 ده‌ستم كه‌وت خۆتان حازر كه‌ن فرسه‌ته. په‌یڕۆز وتی: ته‌دبیر چیه‌، كارشناس وتی: له‌ فلان
 شاخ، نه‌شكه‌وتی هه‌یه. ئێوه‌ به‌چن، په‌وش و گه‌لا له‌به‌ر كونه‌كه‌، له‌گه‌ڵ چه‌لكه‌ هه‌لبه‌چن.
 له‌ نزیک نه‌شكه‌وته‌كه‌ خانووی شوانی هه‌یه. منیش نه‌چم داڕتیکی ناگراوی دێنم. له‌ناو
 په‌وشه‌كه‌ دایه‌نه‌یتیم، نه‌مر به‌رموو به‌له‌شكه‌ر له‌ نه‌تراف په‌وشه‌كه‌ پال به‌دن به‌ یه‌كه‌دا، تا
 په‌وشه‌كه‌ ناگر نه‌ستیت، نه‌و كونه‌به‌بووی به‌تته‌ ده‌ره‌وه، نه‌سووتی، نه‌وه‌ی له‌ناو كونه‌كه‌دا
 بێ، دووكه‌ل نه‌یكه‌وتی، پادشاه‌ به‌ته‌دبیری كارشناس نه‌میری كۆرد. ناگریان له‌ هه‌موو
 كونه‌به‌بووه‌كان به‌ردا. له‌گه‌ڵ كونه‌به‌بووه‌كان ناگریان ته‌ به‌ردا. قه‌له‌باچه‌كه‌كان، به‌دله‌خۆشی
 گه‌رانه‌وه، مه‌لیك په‌یڕۆز، له‌ته‌دبیر و فیه‌ری كارشناس مه‌منوون بوو. زوبانی به‌مه‌ده‌ح و
 سه‌دای كارشناس نه‌كۆرده‌وه. كارشناس دوعای خه‌یری بۆ ژیا‌نی مه‌لیك كۆرد، وتی: له‌

واستیمی نفوس پادشاهه فیکرم
 دروست بوو، چونکه نووول پژ دروشمی
 نا مویارهک زولسی ناشکرا بوو. نم
 تدبیره به فیکری منا هات، مهلیک
 پیروز وتی: له ره فاقه تی کونه به پوره کان
 زور مایموه چو تاقه ت گرت؟ چونکه
 سهخی تبع له کمل رمزیل، ره فاقه تیان
 زور زه هسه ته، کارشناس وتی:
 قدر موده کت شیرینه. هیچ ناخوشیهک
 وهک ره فاقه تی ره فیتی خراب زه حست
 نیسه. نه عا کس عاقل یی، بز دروست
 کاری وهلپسونه عیسه تی و قانزاجی
 قه ومه کی هر چنده زه حست بکشتی، به
 پوتبه تی نه زانیت. مه علومه دوله ت
 بهین زه حست دست ناکه ویت و هیچ
 گولن یی درک نه کراوه تموه، مهلیک
 پیروز وتی: له قسو تدبیری کونه به پوره
 چیت دیوه بیگتره وه، کارشناس وتی: به
 فیکر و عاقلی، وهک نووم نه دیوه، که
 حوکمی گوشتی نه کردم پادشاهکیان یی
 نه قل بوو. باوهری به قسه ی نهو زیره که
 نه نه کرد و قه ومه که یان فهر قیان بز
 نه نه کرا، من غریب بووم، به فیکر و

تدبیری مشهور بووم، نه به قسه ی شهابهنگ باوهریان نه کرد و نه به عاقلی خویان
 نه یانزانی که من بز مهله حست بووم به ره فیقان، لازم بوو سرری خویان له کس ناشکرا
 نه کردایه، له بهر یی عاقلی سرری خویان له من ناشکرا کرد. نهو یان تووش هات که یان
 به زندوویی درنه چوون، زولم کردنیان گمراپوه سریان، مه علومه هدر پادشاهک
 دست زولسی درتژ کرد. نیشانه ی تشکچوونی حوکمداریه تی، باقی پوونی پادشاهی.

به کافری له ناو ناچیت، نه‌ما به زولم له ناو نه‌چیت، چوار نیشی هه‌یه، جه‌زای نه‌گه‌ریتوه، نه‌ووه‌ل زولم، هه‌رک‌ه‌س زالم بێ، ناخ‌ری خ‌س‌وی له‌ناو نه‌چیت، دوو‌م هه‌رک‌ه‌س داوین پی‌سی کرد. خو‌رمه‌تی خ‌وی له‌ناو نه‌ما، سی‌ه‌م هه‌رک‌ه‌س زۆر خو‌اردن به‌خوا، دائیم نه‌خ‌وش و ده‌رده‌داره، چوارم هه‌ر پادشایه‌ک به‌قس‌ه‌ی وه‌زیری عاقل نه‌کا، زوو له‌سه‌ر ته‌ختی پادشاهی لانه‌چیت. لازمه‌ ش‌ه‌ش تانیفه، ته‌مه‌ع له‌ ش‌ه‌ش نه‌شیا نه‌که‌ن. نه‌ووه‌ل پادشا ته‌مه‌ع له‌ نازاری می‌لله‌ت، دوو‌م که‌سی مه‌غرور و به‌ ته‌که‌ب‌ور، ته‌مه‌ع له‌ مه‌دح و سه‌نا، سی‌ه‌م. که‌س نه‌وشتی خ‌راپ بێ، ته‌مه‌ع له‌ ره‌فیق گرتن، چوارم که‌س بێ ح‌ه‌یا و بێ نا‌پ‌رو ته‌مه‌ع له‌ رو‌تبه‌ی گه‌وره‌یی، پ‌ن‌ج‌ه‌م، که‌س به‌خیل بێ، ته‌مه‌ع له‌ چاکه‌ کردن. ش‌ه‌شم، که‌س گونا‌ه‌کار بێ، ته‌مه‌ع له‌ عه‌فو کردن. زۆر ده‌رکه‌وتوه. چه‌ند که‌سانێ له‌ واس‌یته‌ی ته‌که‌ب‌ور و غ‌و‌رو‌ریه‌وه تو‌وشی به‌ لا‌ بوون. هه‌روه‌ک ه‌وشه‌نگ له‌ به‌ر ته‌که‌ب‌ور و مه‌غرور‌ی شه‌به‌یخ‌ونی دا به‌سه‌ر ن‌یسه‌دا و ناخ‌ری زولمه‌که‌ی گه‌راپ‌وه سه‌ر خ‌ویان، مه‌لیک پی‌ر‌ز و‌تی: نه‌ی کارشناس، ن‌یسه‌ له‌ چاکه‌ی تۆ ده‌رنا‌چ‌ین، چونکه‌ نه‌و جو‌ده‌ که‌تۆ ق‌ب‌ولت کردوه و نه‌گه‌ر به‌قس‌ه‌ی وه‌زیره‌که‌یان کاریان به‌کر‌دا‌په. تۆ نه‌کو‌زای و ن‌یسه‌ له‌ تۆ نا‌ئ‌وم‌ید نه‌بوین. کارشناس و‌تی: که‌س به‌ وه‌فا ب‌زان‌یت، نه‌گه‌ر ف‌یک‌رت‌کی کرد، نه‌ب‌ین ده‌ست له‌ رو‌وحی خ‌وی هه‌ل‌گ‌رت و هه‌رک‌ه‌س نا‌ره‌زو‌ی مه‌ت‌له‌ب‌ین ب‌کات بۆ در‌وست بو‌ونی مه‌ت‌له‌به‌که‌ی، به‌ خ‌زمه‌ت‌کاری ب‌چ‌و‌و‌کی خ‌ه‌ریک ب‌ین ع‌ه‌یب ن‌یسه. هه‌روه‌ک پی‌ره‌ ماره‌که له‌ به‌ر مه‌سه‌له‌ه‌ت خ‌وی کرد به‌ ولا‌غی بۆق.

پی‌ر‌ز پر‌سی: چۆن بو‌وه؟ به‌گ‌ت‌ره‌وه.

ه‌یک‌یه‌ت

کارشناس و‌تی: نه‌گ‌ت‌ره‌وه، ماری پ‌یر و په‌ری‌و‌تی رو‌ی ت‌ن کرد‌بو‌و. ق‌وه‌تی راو‌کرد‌نی نه‌ما‌بو‌و. له‌تاو بر‌سیه‌تی ع‌اج‌زی‌و، گ‌ریانی بۆ زه‌مانی گه‌نج‌یه‌تی نه‌هات. ف‌یک‌ری کرد، بۆی مه‌علوم ک‌را ق‌وه‌تی هه‌تا ب‌ین، رو‌و له‌ که‌م نه‌کات. وای به‌ چاک زانی، پ‌ت‌گی ته‌د‌ب‌یر بد‌و‌ز‌یت‌وه، ورده‌ ورده‌ ر‌ۆ‌شته‌ سه‌ر‌چ‌اوه‌ی نا‌وت‌ک، می‌قد‌ارت‌کی زۆر بۆق له‌ناو ناوه‌که‌دا بوون. پادشایه‌کیان بوو. ح‌و‌ک‌می به‌سه‌ر هه‌مسو بۆقه‌کانا نه‌کرد، ماره‌که به‌نه‌خ‌وشی و سه‌که‌ خ‌ش‌کتی له‌ ق‌ه‌راغ ناوه‌که‌ را‌ک‌شا، بۆق‌ن چ‌و‌و سو‌نالی له‌ ماره‌که‌ کرد، وا دیاره‌ نه‌خ‌وش که‌وت‌و‌یت؟ مار ج‌ه‌وابی دا‌یه‌وه و‌تی: له‌ نه‌خ‌وشی خ‌راپ‌ترم به‌سه‌ر هات‌وه، بۆقه‌که و‌تی: چ‌یت به‌سه‌ر هات‌وه؟ مار و‌تی: مه‌علومه‌ ژبانی من به‌ بۆقه‌وه‌یه و ن‌یم‌ر‌ز

به سهر ناوجنسی خویدا نه کړد. پژوی مار وتی: عومری پادشا درېژ بی، مه علومه ژبانم به خواردن مومکین نه بی، پادشاه وتی: راسته، تو به بی خواردن قوه وتی هه لگرتنی منت نابی، منیش به بی نولاغ زهحه تم زور نه بی، له بهر ژبانی مار، پژوی دوو بوق قهرار درا بدری به مار. چهند موده ته بی بهو جوره تا مردنی، شیداره ی کرد، له بهر مه نفعه ت، به خرمه ت کردن رازی بوو و به زهحه ت تماشای نه کړد. کارشناس وتی: هیتانه وهی نهم میسالمه بو نه وه بوو، تا مه علومی جه ناهت بیت، سهر کردنم بویه بو کرا، سوتانی دوشمن و دلخوش هوونی قهوه کهم چار لږ بوو، سهد نه ونه ده زهحه تم بکیتشایه، به لامه وه جهژن بوو. حوکه ما فهرمو یانه، ته دبیر له قوه ت چاکتره، نه گهر که سی موقابیل به سهد که س قوه وتی بوو، به ته دبیر مومکین نه بی، یه گت بی بیستی، زور ناشکرا بووه، به له شکرکی زور چاری دوشمن نه کراوه، به یهک ته دبیر شار و میلله ته که گیراوه، مه لیک پیروز وتی (الحمد لله) به ته دبیری تو، نیمه سهر که وتی. کارشناس وتی: نهم نیش و کاره، به عه قتل و فیکری من، نه کرا، هه مووی به واسیته ی نوفوسی پادشاه، به ناسانی دروست کرا، پادشای کونه به بوو له بهر کیس و غور و وری، وجودی نیمه یان نه نه زانی، فیکریان نه نه کرد، نیمه له بهر زه عفی، حقی خومان ده ست که ویت و له زاتی موباره کی مه لیک پیروز ناشکرا بی، چوار نه شیا که مه، زور نه بی، نه وه ل پشکنیه ک ناگر، کهم دیاره و سوتانی زوره، دووم قهر زداری نه گهر دره مه تیگ بی، صاحب قهرز، وهک سهد دینار تماشای نه کات، سیهم نه خوشی، نه گهر چی نه وه ل جار نه که ویت، هه تا بیت دهرده کی زور نه بی. چواره م، دوشمن نه گهر چی زه عیف و کهم ده ست بی. ناخری حقی خوی نه ستی. ههروهک دوو چوله که که، حقی خویان له مار وهرگرت.

مه لیک پیروز وتی: چون بووه؟

حیکایه ت

کارشناس وتی: نه گتپ نه وه، دوو چوله که له بهن گوټسوانه یه کدا هیتانه یان کړد بوو، چهند زمانه بی به خوشی یهک و به بوون و نه بوون، رایان نه بوارد، وه قتی بیتجو یان هه له هیتا، هه درو وکیان، له هیتانه چووه یونه دهره وه. بو خواردن هیتانی بیتجووه کانیان، ته سادوف که مینه که، پتشی نیره که، رووی کرده وه هیتانه، تماشای کرد، ماری له ناو هیتانه که دا خه ربکی خواردنی بیتجووه کانه تی، چوله که که، ده ستی کرد به گریان و هات و چو کردن، له پتشی ده می هیتانه که، نیره که رووی کرده وه هیتانه که، تماشای کرد، مینه که به گریان و

کاریکم به سهرات، خواردنی بۆق لهن حهرلم کرا و نه گهر له برسا بزم. ناتوانم بۆق بهخۆم. بۆقه که رۆشته لای پادشاهه یان قسه ی ماره که ی گنیم ایهوه، پادشای بۆقه کان موته چه بیر ما له قسه. رۆشته لای ماره که، وتی: له بهر چی خواردنی بۆق له تۆ حهرام کرا؟ مار وتی: نه ی پادشاه. برستی و حرس پشی کردم، رۆژێ نارزه زووی گرتنی یهک بۆقم کرد، بۆقه که رای کرده ژووری عابیده که وه، منیش شوینی که وتم، ژووری عابیده تاریک بوو، له بهر برستی بۆم فهرق نه کرا. کوپی عابیده که له ژووره وه نوستبوو، نه موته پشی کوپه که بهر ده م کهوت، وامزانی بۆقه که یه، دانم پیا نا، زه هری بن دانم رۆایه سه هرینه که. کوپه که رووچی ده رجوو، له گه ل عابیده خه بهری زانی، شوین من کهوت، منیش رووم کرد بۆ سه حرا، له ده ست عابیده نه جاتم بوو، عابیده له دووره وه دو عای لڤ کردم، وتی: له دنیا بین حورمهت و بین میقدار بیت و بهیت به ولاغی پادشای بۆقه کان و نیقی تیداری خواردنت نه بین له وه زیاتر، پادشا به سه ده قه به داتی، نهوا نیستتا منیش هاتووم، پادشا، من به نولاغی خۆی قه بهرو ل کات، پادشای بۆق، به قسه ی مار رازی بوو. فیکری کرد، من سواری مار بیم، ناو و شوهرهت پهیدا نه کهم. پادشای بۆق هه رجده سواری مار نه بوو، ته که بهرو ی

هاوار خدریکه، بانگی کرد: نهی نارامی جانم، با عیسی گریانت نازانم، میتیه که وتی:
 گریان بز من چاکه، مناله غمه ره وینه کانم مار خواردی و هرچه ند پارامده و هاوارم کرد،
 ماره زالمه که ره حمی پت نه کردم و به ماره کم وت: نه گهرچی خوت به گه وره نه زانی، نه ما
 له دوشمنی بچووک بترسه. مومکینه نئمه بو کوشتنی تو هول بدهین، ماره که به قسدهی
 من بیتکه نی، جه وایی دامه وه، وتی: نپوه خوتان به چی نه زانن و هتا نپوهش نه خوم دست
 هه لئاگرم، نئستا له خواردنی بیتچوه کاغان بووه ته وه و بو خواردنی نئمه له هیلانه که مان
 نوستوه، نپره که ناگر له دلی بهر بوو، ته سادوف لهو وه قته دا صاحب خانوه که خدریکی
 ناگر کرد نه وه بوو، پارچه بهر ویه کی ناگراوی، نپره که بری کردی بهین گوتسوانه که دا،
 صاحب خانوو، له ترسی نه وه، خانوه که ناگر نه گریئ، به پاچ و خاکه ناز، چوه سهریان،
 گوتسوانه کی هه لویشان، ماره که سهری برده دهر وه، صاحب خانوه که، سهری ماره کی
 پان کرده وه و کوشتی، ناگری دلی چوله که کان کوژایه وه، مهلیک پیروز وتی: نهی
 کارشناس، نیتیقام دست که وتنمان، به واسیتهی فیکری موباره کته وه دست که وت و
 هه ته دبیری به زویان جه ناپته وه کرابن، قانزاجی زور بووه، بو بناغهی سه لته نه تی
 پادشاهان له وه زیری به فیکر چاکتر نییه. من هه مو وه قه، به ته دبیری جه ناپت گۆی
 مه قسه دم دست که وتوه و زیره کی و عه قلی تو گه یشته دهره جه یهک، مودده تیکی زور
 له گه ل دوشمن دهامت کرد و قسه یهک به زویان تو دا نه ریشته، عه کسی ته بهی دوشمن
 بیت، کارشناس وتی: نهیش له واسیتهی نفوسی جه ناپته وه دستم که وت، چونکه دلی
 پادشاه له گه ل بهنده ساف بوو و ناره زوی نیسراحتی میله ته نه کرد. منیش له واسیتهی
 نفوسی پادشاه، فیکر و ته دبیرم که وته سهر یگهی مه تلعب و هرچیم بز دروست بوو
 ته نیسراحتی دلی روونی جه ناپت نیشانی دام و کردم. مهلیک پیروز وتی: لهو وه قته وه، تو
 پریشته ویت، خواردنی ره حه تی و نوستنی نیسراحتم نه دیوه. (الحمد لله) نئستا تم ژنه
 بهرین نه زانم، له گه ل تو رایسه بهیرم. کارشناس وتی: پیتشوونان فهرموویانه: نه خوش تا
 چاک نه بن، له زه تهی خواردن نازانن، حه مال تا کوژی گران هه لئا گریئ، له مانگوو
 حه سانه وه بی خه بهر، عاشق هه تا به معشوقه نه گات، دلی دانا مرئ، رپیوار داخل به
 قوناغ نه بن، نیسراحت ناکا. دوشمن دار هه تا مردنی دوشمنی نه بینن لغزانی خوی
 نه مینی پهیدا ناکات. مهلیک پیروز وتی: ره وشت و فیکریان چۆن بوو؟ کارشناس وتی:
 فیکر و ره وشتیان له رووی کییره وه بوو، وهک یهک. هه مو که عه قل بوون، عه قلداریان
 له شه باهنگ زیاتر نه بوو، زور بو کوشتنی من ناره زوی نه کرد، نه ما پادشاه کیان له گه ل

میلله ته که فیکریان واپو ته دبیری شه باهنگ روو له حمسودی نهکا و هدتا مومکینی بوو، له نه سیحدهت قسووری نه کرد. من له عومری خوم، زیرهک و عاقلی وهک شه باهنگم نه دیوه. کونه به یوه کانه. کمه عه قلی بوون. به قسه ی زیرهکی و زور زانی شه باهنگ، باوهریان نه کرد نه وه یان به سهرهات، لایق بوون، چونکه لازمه ختیاراسته له زویان لووسی دوشمن و هرکه س عه قلی یی. به قسه ی دوشمن و گریان و پارانه وه ی باوهر ناکا و دوشمن به یی وجود ته ماشا ناکریت و هرکه س دوشمن به بچروک ته ماشا بکا، نه وه ی به سهر دیت قه له باچکه کانه به سمر کونه به یوه کانیان هینا و هرکه س ته ماشای نه م نه سیحه ته بکات و دوورینی نه حوالی خزی و له دوشمن نه مین نه بوو. به سه لامه تی له دست دوشمن نه جاتی نه بی و قانزاجی ته دبهر و ره فاقه ت له م نه سیحه ته دا ناشکرا بوو. هه موه که س لازمه بزانی.

نه سیحه تی پینجه م

زهره ری غافل بوون و له دست چوونی مه تلده ب

دایشه لیم، رووی کرده بره من، فهرمووی : ختیاراسته له دوشمن و باوهر نه کردن به قسه یان نه ووه قی و ناخر به زویان جه نا به ته وه به یان کرا، نومیتد ده کم به یانی زهره و غافل بوون و مه تلده ب له دست چوون، به یان به فهرموویت، بره من فهرمووی، له هه موه که س ناشکرایه، بۆ خوشووس نیذاره، موخافه زهی مال و که سابه تیان نه کمن و چهند که س، به ئاسانی مالیان ده ست نه که مو، زوو له ناوی نه من و چهند که س زور به زه حمت مالیان ده ست نه که مو، ورده ورده نیذاره یی نه کمن. لازمه که س عه قلی بوو، مال و یا ره فیقیتی چاکی ده ست که هوت، غافل نه بی و نه گهر غافل بوو، له دهستی نه چن، په شیمانی و ده ردی روو له زیادی نه کات. هه روهک کیسه ل به ئاسانی ره فاقه تی له گمل مه یه ونه که گرت. له بهر یی عه قلی، له دهستی چو، دایشه لیم پرس: چۆن بووه؟

حیکایه ت

بره من فهرمووی: نه گیت نه وه له به حری نه خهر، جه زه ره که بوو، میقداری مه یه ون له ناو نه و جه زه ره یه دا بوون، پادشایه کیان بوو، ناوی کاردان بوو، له فیکر و راستیا یی نه مه سال بوو، موده ته تی پادشای مه یه ونه کانه بوو، ناخری پیری، رووی تی کرد، دلی مه نموران ده رحه ق کاردان خراپ بوو، له بهر پیری عه زلیان کرد. یه کتی له خزمانی پادشاه، تازه یی نه گه یشت، له جیته که ی کاردان کرا به پادشاه. بۆ خوشی پادشاه جلوسیان دانا،

همسرويان به رسمي خويان كرديان به جهژن، كاردان لای ناشيرين بوو، له ناوريانا دانيشيت، تهركي وه تنی كړد، به قهراغ به حره كېدا، رويشته خواره وه، گه پشته بن دار هنجيري نهو دار هنجيره ی كړد به وته تن. رويي له سر دار هنجيره كه، يه ك هنجيره له دست كه وته ناو ناوه كموه، دنگي شلپه ی ناوه كې لا خوش بوو، همسو وه قه بهو فيكره هنجيرنكي نه خوار، هنجيرنكي نه خسته ناو ناوه كموه، ته سادوف كيسه لي بوو، گران گه پشته بن دار هنجيره كه. يو نيسراحت له بن هنجيره كه راوستا، لهو وه قته دا مهيون هنجيري نه خسته ناو ناوه كموه، كيسه لي نيكړته وه، نه ي خوار، فيكري كړد، نهو مهيونه بهو جوړه چاكه دانوه ی لازمه، بانكي مهيونه كې كړد، نه ی ريفيق من غه ريم و چاكه له من نه ديوه. تو نم همسو چاكه يه له گمل من كړد، تا مردن يوم نادرته وه، مهيون ناره زووی رفاقه تی كړد، به يانی ريفيقي چاك و يه ك قسه ی يو كيسه لي گيړايموه، وتی: لازمه، ريفيق وهك تاي ترازو به راميه يه ك بن و ريفيقي يو همسو كس ناكړی، رفاقه له گمل ستي تايفه لازمه، نهو ول، له گمل عوله ما، به واسيته ی رفاقه ته وه شروتي ديانته و ناداب شاره زانې، دووم، له گمل عاقل، به واسيته ی ريفيقي عاقله وه لپړنگې خه تر نجات نه ي، سته م، له گمل نهوانی دوزوبان نازان و به ي ته مع رفاقه نه كمن و لمسي تايفه، خو پاراستن لازمه، نهو ول، نهو كه سانه ی ناره زووی فسيته و دوو زوبانی نه كمن. دووم، نهو كه سانه و عديك نه دن به درو درده چيت. سته م، نهو كه سانه ی كه عه قلیان نييه، چونكه له واسيته ی ريفيقي كم عه قله وه، دهر و به لا زوره، دوشمني عاقل له دوستي نزان چاره... هر وهك له واسيته ی دوشمنه عاقله كموه، پادشاه له دست دوسته كم عه قله كې نه جاتی بوو. كيسه لي پرسى: چوڼ بووه؟

حيكپهت

كاردان وتی: نه گيړنوه، له شاری کشمير، پادشايه ك بوو، زور عادل و ميللهت پهروم بوو، نهو پادشايه، مهيونيكې بوو، شو و رويي نويچي سرې پادشا بوو، به شمشيره وه له زور سرې نهو سته، ته سادوف دزيكي عاقل، له پړنگې دووره وه داخل به كشمير بهو بوو، يو دزي و دزيكي كم عه قل، نه هلی شاره كه بوو. توشی دزه عاقله كه بوو. هردو كيان يو دزي بون به ريفيق، دزه غمريه كه وتی: تو شاره كه نه زانی، نيمشه و رو بكهينه كړی؟ دزه كه جوايې دايوه: روو بكهين يو تاو له ی پادشا، كه رتيكي هيه، بيدزين

و روو بکهین بۆ مهیدانی بازار، دووکانی شووشه فرۆشێ ههیه، بیهێرین و کههرکه بار بکهین، بکهینهوه، لهو تهدهیر کردنه دا بپوون، ههسحهستی پهیدا بوو. دزه عاقلهکه، خزی شاردهوه. دزه کهم عاقلهکه بهدست ههسحهسهوه گیرا، سونالیان له دزه کرد، فیکری چیت کردووه؟ جهوایی دایهوه، وتی: فیکرم کردووه، تاو لهی پادشا بیرم، کههرکهی بدزم و له دووکانی فلان کهس، هاری کهم لهشووشه، روو بکهم بۆ شارێکی که، بیهفرۆشم، ههسحهس ئهوهی بیهست، پتیکهنی، وتی: ئافهین لازمه لهکهم عاقلی تو، چونکه، ولاغی پادشا، سهده نۆههچی ههیه و دهست تو ناکهویت و نهگه فیکری خهزینهی پادشات بهکردایه سههلتر بوو، کهم عاقلی تو، ئهم جۆره بێ، لایقی زیندانی. ئهوهی وت و قۆلبهست کرا، برهیان بۆ زیندان. خرایه زیندانهوه، دزه عاقلهکه گرتی لهو قسانه بوو، فیکری کرد. رهقیقی نهزان، له دوشمنی زانست خراپتره. بهقهسهی ههسحهس، رووی کرد بۆ خهزینهی پادشا. وهختی کههشته خانووی پادشا له خۆشیی خهزینه، میقداری نهر سهعات سهری لوغمی کرده دهروه، لهگهڵ تهماشای کرد له ئهنوای سکه و ئالتوو و جهواهیرات پۆکراوه و ئهترافی ژووهرکه به شههه پوون کراوه و پادشا لهسهه تهخت نوستوه و مهیوونی به شمشیره لهژوو سهری پادشا نۆههچییه، دزهکه موتههچیر بوو، فیکری کرد عهجهبا مهیوونی بهو ناشیرینییه، چۆن ئهمین بپوون له عاقلی کراوه، بۆ نۆههچی سهری پادشا، لهو فیکره دا بوو، لهسهقهی خانووهکهوه چهند میروولهیهک کهوته سهه سگی پادشا، پادشا بهدهم خهوهوه دهستی برد بۆ سگی، خورانی، مهیوونهکه تهماشای کرد، میرووله لهسهه سگی پادشایه، رهکی جههالهتی کهوته ههرکه، وتی: له جیگهیهک من بهشیری تهرهوه، لهژوو سهری پادشا نۆههچی بێ، ئهتوه شههه ناکهین، شمشیری راست کردوه بۆ سگی پادشا میروولهکان بهکوژی، دزهکه هاواری کرد، پهلاماری مهیوونهکی دا، شمشیرهکهی له دهست مهیوون سهند، پادشا خههیری بووهوه، تهماشای کرد، گهراپهکی غهههه شمشیری له مهیوون سهندوه و له بههههه مهیوون وهستاوه، پادشا وتی: تو ئهتشت چییه؟ دزهکه جهوایی دایهوه، من بۆ دزی خهزینهکه هاوتم و دوشمنی عاقلم. ئهتستا لهواسیتهی حازر بوونی منهوه، له دهست دۆستی کهم عاقل رووحت به سهلامهت دههههه، قسهی ئهوهو و ناخهه بۆ پادشا گهتراهیهوه، پادشا سهجدهی شوکری برد، وتی: (المحمد لله) ئهههه ئهراهی خودا ههه جۆری بێ، لازمه بێ، دوشمنی عاقل لهجیگهی دۆستی کهم عاقل، روتبهی بۆ بهچی بێ، پادشا نهههه کرد. زنجیریان خسته گهردنی مهیوون، خرایه زیندانهوه و دزه عاقلهکه بوو به یهکی له

مه‌نمورانی پادشا، لازمه ره‌فاهقت له‌گه‌ل عاقلان و خ‌چاراستن له‌کم عه‌قلان. کاردان وتی: نه‌ی کیسه‌ل، نم‌حیکایه‌تم بۆ کردی، بۆت مه‌علوم بین ره‌فاهقتی من له‌گه‌ل تۆ دروست نابێ له‌وه نه‌ترسم شرووتی ره‌فاهقت به‌جت نه‌یه‌نیت. چونکه پێش‌شوانان فەر‌مویانه ره‌فاهقتی نه‌هلی دنیا سق‌چۆره، یه‌که‌میان که ره‌قیقی گیانی گیانی ناوه، وه‌ک رووح و جه‌سه‌د، به‌یدک لزوومن، ته‌رک بوونیان مومکین نابێ، دووه‌میان، وه‌ک دهرمان وایه، وه‌قتی نه‌خۆش، دهردی تووش هات، موحتاجی دهرمان نه‌بێ، سیه‌مه‌میان وه‌ک دهرد وایه، ته‌رک بوونیان له‌مردن نزیکه، نه‌وانه جانی جانیی ناوه، له‌ته‌نگانه و فەر‌ه‌هی شه‌ریکن. نه‌وانه دهرمانی ناوه، خزمه‌تکه موحتاجی ده‌ف نه‌کن، نه‌وانه دهر‌دیان ناوه له‌وه‌قتی خواردن ده‌ستیان له‌گه‌ل ده‌سته و دوورکه‌وتنه‌وه قسه‌ی نالایق و خراب نه‌کن، کیسه‌ل وتی: شرووتی ره‌فاهقت چۆنه به‌یان به‌رموو، تا نادابی به‌جت به‌ینم. کاردان وتی: هه‌رکه‌م‌سق شه‌ش ره‌وشتی بوو، ره‌فاهقتی زۆر خۆشه، نه‌وودل، عه‌یبی ره‌قیقی ناشکرا نه‌کات، دووم، نازایی ره‌قیقی یه‌ک به‌هه‌زار به‌یان بکا. سیه‌مه‌م، به‌خاله‌ت به‌بوونی ره‌قیقی نه‌کا، چوارم، چاکه‌ی ره‌قیقی له‌فیکر نه‌چن، پێنجم، نه‌گه‌ر خه‌تا و سه‌هو له‌ره‌قیق بیه‌ین، نه‌یگه‌رتنه‌ دل، شه‌شم، نه‌گه‌ر موحتاج بوو، داوای شتیکی کرد. ره‌قیقه‌که‌ی رووی نه‌شکته‌نی و هه‌رکه‌س له‌م شرووتانه به‌یان کرا دوور بوو. ره‌فاهقتی دروست نییه. کیسه‌ل وتی: نه‌ی ره‌قیق، نو‌مید ده‌کم تا مردنم نم‌شرووتانه له‌ فیکری خۆم نه‌به‌مه‌وه و به‌تیغ سه‌رم بیری له‌ژێر ده‌ستتا سه‌ر هه‌له‌به‌رم، کاردان له‌دار چووه خواره‌وه، کیسه‌ل له‌ ناو هاته دهر‌وه ده‌ست بووسیانه له‌گه‌ل یه‌ک کرد. کاردان سه‌له‌نه‌تی کۆنی فیکر چووه‌وه. کیسه‌ل مال و منالی فیکر نه‌ما موده‌ده‌تی به‌خۆشیی یه‌ک رایان‌یوارد. له‌ولاهه ژنی کیسه‌ل مات و مه‌ل‌وول بوو به‌گریانه‌وه، رووی کرده لای ژنه دراوسیه‌که‌ی، وتی: نازانم نه‌و غه‌ریبه له‌ کام قوب و ناوی چه‌قیوه و به‌م چۆره هاته‌وه‌ی توولی کتیشا، دراوسیه‌که‌ی وتی: تۆ له‌ من گه‌وره‌تر و عاقل‌تری. رجا نه‌کم هه‌رچی نه‌زانی به‌یگره‌وه. دراوسیه‌که‌ی وتی: به‌یستوو‌مه می‌رده‌که‌ت. ره‌فاهقتی له‌گه‌ل مه‌ی‌مونی گرت‌وه، له‌ خۆشه‌ویستی مه‌ی‌مونه‌که فیکری له‌لای تۆ نه‌ماوه، ته‌ماشاکردنی جه‌مالی مه‌ی‌مونه‌که‌ی له‌ تۆ زیاتر نه‌وت، ژنی کیسه‌ل، ناگر له‌ جهرگی به‌رموو، نارامی نه‌ما، وتی: نه‌وه شه‌رتی وه‌فایه، نمو له‌گه‌ل منی نه‌کا، له‌جیاتی ره‌فاهقتی من، بووه به‌ ره‌قیقی سه‌گساری که ناوجنسی خۆی نییه و گله‌یی زۆری له‌به‌ختی خۆی کرد، دراوسیه‌که‌ی وتی: نه‌و قسانه‌ بێ فائیده‌یه، تۆ نه‌یکه‌یت، ته‌ده‌یری ب‌دۆزه‌ره‌وه، مه‌کری ژنان مه‌شهوره، به‌ مه‌کر نه‌بێ چاری

میتزده کت ناکرئ، ته دبیر نموده، خوت بکهیت به نه خوش له واسیتهی نه خوشی تزه مهیونه که به کوش بدین. ژنه کیسهل خوی کرد به نه خوش و یه کتکی نارد به شوتن میتزده که یا، خهبری بئ حالی ژنه که ی به کیسهل دا، وهقتی خهبر گیشته کیسهل نیزنی له مهیون خواست، مهیون وتی: نهی ره فیق، به گورجی بگه پیتسه وه، چونکه تاقه تی دوری تویم نیسه، کیسهل وتی: نه گهر نیسه که موهم نه بویه، دوری تویم نیختیار نه نه کرد. دوعاخوازیان له یه ک کرد. گیشته ماله وه، که سوکاری کتپوونه وه، وتیان: تا نیستا به چی خهریک بویت؟ نهوا ژنه کت له مهراق دوری تو دل و زوبانی گیراوه، قسه ی بئ ناکرئ. کیسهل رووی کرده ژنه دراوسیه که، وتی: دهرمانی چیه؟ دراوسیه که هه ناسه ی هه لک نیستا، وتی: دهرمانی دهردی دهست ناکه ویت. کیسهل وتی: ناوی دهرمانه که چیه، به لکی بهر و بهر بگه پیم بوی پیدا بکم. دراوسیه که وتی: دهرمانی نه و دهرده دلی مهیونه. به خواردن دلی مهیون نه بئ دل و زوبانی بهر نابئ و، دلی مهیون موسکین نیسه دهست نیسه بکموئ. له بهر نهوه ناردمان به شوینتا تا گهردن یه ک نازا که ن و، نومیدی ژنی نه ماوه. نهو قسه یه ناگری له کیسهل بهردا، که وته فکرو مهراقوه. بئ کرشتنی مهیونه که ی ره فیقی که وته موجدله له گئل نفسی. نفس قمراری دا کاردان بکوئیت. عه قتل وتی: نامرد، وه فاو شهرت شکاندن نیسی نامردانه. له بهر ژنتیکی مه ککاره شورووت و ره فاقهت پشکینیت، به خراپه له تهریغ ناو نه بریتیت. نفسی نه بویت: مال و یران، ژن ناوه دانمی ماله و، هر چند هه دل بهدیت نیستا که مه و، ره فاقه تی که سئ ناوجنس نه بئ به کاری چی دیت؟ ناخری عیشقی ژنه که ی برده بهر قسه ی نفس. فکری کرد کاردان بکوئیت و دله که ی دهریتیت، دهرخواردی ژنه که ی بدات. نهوه نده بئ عه قتل بو نه یزانی وه فاو شورووت شکاندن له رویره شی زیاتر نیسه، پشیمانیی له شوین دیت و، هر که س وه فاو شهرتی نه بئ نزدیک بوونی خه تهره. کیسهل بوی مه علوم بو به حیل نه بئ ناتوانی مهیون بکوئیت. وای به چاک زانی مهیون بیاته ماله وه. بهر فکروه کیسهل رووی کرده لای مهیون. کاردان له گئل چاوی به کیسهل که وت باره شی پیا کرد، ماچی کرد، وتی: نه له ممدوللا نه م جاره به یه ک گه پستینه وه. باومر ناکم جارتیکی که دوری تو نیختیار بکم. کیسهل وتی: نهی ره فیق، له گئل گیشتمه ماله وه، له بهر مال و منال نهختی دلم فره و بو، نه ما به خوم وت بئ غیره تیبه به بئ غم من نه سراحهت بکم و، ره فیقی جانی جانیم به دهرده مهراقوه تووش بکم. دلم نارامی نه گرت، هاتمه وه خزمهت جه نابت. فکرم کرده وه چند که سوکاریکم بانگ که مه

سەر زىيافت، وەئومىد دەكەم خانەى بەندە بە قودوومى موبارەكى جەنايت پروون پروون
 بکړيښه وه، عهقل و تەدبېر له رەفيق و نەريابم ناشکرا بېن. ئومىد دەكەم دەست
 نەئيت به پروومه، تەشرىفت بېته مالەوه تا رفاقت و دوستايه تېي نەولادی
 نەولادمان نەپرېته وه. کاردان وتی: نەى رەفيق، لازم به زىافت ناکا. ئېسه بناغەى
 رفاقتان تەواوه. خراپىزى رەفيق نەويه تەکلىفى زىافت نەکاو لازم ناکا تۆ زەحمەت
 بکېشى و، رفاقتەى تۆ له هەموو شتېک به چاکتر نەزانم، چونکە من پادشا بووم،
 تەركى وەتەن و جېگەى خۆم کردووه. زوو نەبوومايه به رەفيق تۆ رەنگە له مەراقدا
 بېردمايه. ئېستا لەبەر رفاقتەى تۆ فکرى وەتەن و جېگەى خۆم ناکەم. لازم ناکا خۆت
 بەخېته کەشاکەشەوه. کيسەل وتی: نەى رەفيق زىافت کردنم بۆ خواردن و خواردنەوه
 نېيه. ئارەزوو نەکەم لەواسيەى موبارەکيى تۆوه تووشى بەرەگەت بېن. کاردان وتی: بۆ
 ئوفوسى دۆستان فەرقى دوورو نزيک نېيه. دۆست هەتا دوور بېن مەحەببەى زياتره.
 نزيک بوون مەحەببەت کەم نەکا. کيسەل وتی: نەى رەفيق، شوووتى رفاقت قسە
 نەشکاندە. کاردان وتی: بەجېتهېنانى قسەى رەفيق بەشەرعى موووهت فەرزەو،
 خوسوس زۆر ئارەزووى زيارەتى مال و مالت نەکەم و هاتنم مومکين نابن. کيسەل
 وتی: نەى رەفيق پشتم بۆ تۆ دەكەم بە سەفینە، بە ئاسانى داخەل بە مال نەبېن. دەم
 گەرمىى کيسەل مەيموونى هەلغىواند. کاردان رازى بوو، چووه سەر پشتمى کيسەل.
 رۆيشتە ناو ناوەکەوه. لەگەل گەيشە ناوەرەستى ناو کيسەل وستا، فکرى کردووه،
 بەخۆى نەوت بە خراپ مەشهور ئېم. بەقسەى ژنى ناقيس عهقل، رېگەى شەيتانم
 گرتووه. لەناو رەفيقان له ژن کەمتر حېساب نەکړيم. کاردان له راومستانى ترسى پەيدا
 کرد، وتی: نەى رەفيق، راومستان لەبەر گرانيى منە؟ کيسەل وتی: نەوه چ قسە بەکە.
 دەليلت چييه؟ کاردان وتی: خەبەر دارم له فکرى خۆم. تەدبيري کەت بەدەستهويه. نەگەر
 خەبەر دارم بکەيت مومکينه منيش يارمەتيت بدهم. کيسەل وتی: قسەکانت شيرينه. من
 فکرى نەوه نەکەم نەمه نەوهل دەفعەيه جەنايت دېيەتە مالى ئېسه. ئەما ژنەکە نەخۆشه.
 فکرى نەوهم کرد خزمەتى جەنايت به تەواوى نەکړيت و خەجالەتى بېته سەرم. کاردان
 وتی: بەشەرتهى دلت ساف بې، نەوهى بۆ بېگانە بکړيت بەجېت بېترت به زۆر تەماشاً
 نەکړيت، چونکە عەيى رەفيق له رەفيق دەرناکەوت. مىقدارىکى کە رۆيشت. تەکرار
 کيسەل وستا، فکرى کرد، وتی بەخۆى: ژنان شەرت و وەفايان نەبوه. زۆر کەم عەقلىيه
 به قسەى ژن خيانت له رەفيق جاني جاني بکەم. دلى مەيموون کەوتە ليدان و ترسەوه،

وتی: نهی ره‌فیتی، فکرت چیه، له منی ناشکرا که، به‌لکی به فکر ویا به قیودت یارمه‌تیت بدم. کیسه‌ل وتی: فکرم نه‌و‌یه کهم خزمه‌تیی جه‌نايت پروودات، چونکه ژنده‌کم نه‌خوشه. کاردان وتی: فکری کهم خزمه‌تیی من مه‌که و به‌یانی نه‌خوشییه‌که‌ی بگتیره‌و، چونکه نه‌خوش کم‌وتن له نه‌خوش بینین ناخوشتره. وه‌هر نه‌خوشین دهرمانیکی بز دانه‌و، وه‌زاتم نه‌خوشییه‌که چیه، له مابه‌یانی مه‌شریق تا به مه‌غریب دهرمانی بز پیدا نه‌که‌م. کیسه‌ل وتی: نهی ره‌فیتی، دهرمانی نه‌خوشییه‌که‌ی منی خستوه‌ته به‌حری مه‌راقه‌و. نه‌لٚتن به‌دلی مه‌یوون نه‌بن چاک نابیته‌و. قسه‌ی کیسه‌ل ناگری به‌ردایه دلی مه‌یوون، چاری تاریک بو. خوی به‌خوی وت من نه‌وول که‌سم به نه‌زانی تووشی دوردی به‌لا هاتم، وه نه‌گهر داخل به جهریره‌ی کیسه‌له‌کان بووم رٚگه‌ی نه‌جام دست ناگه‌ویت، وه‌هر نه‌مرتک به‌کن لازمه ئیتاعه‌تیاں به‌کم. وه نه‌گهر به قسه‌ی کیسه‌ل باوهرم نه‌کردایه تووشی نم جزوه به‌لایانه نه نه‌بووم. عه‌قلی هاته‌وه به‌بردا. وتی: نهی ره‌فیتی دهرمانی دوردی ژنه‌ک‌ت زور ناسانه‌و زور ژانی نیمه‌ش تووشی نمو جزوه دوده هاتوون، دل‌مان بز دهره‌تیاون خوارو‌و‌ویانه چاک بوونه‌و. دل دهره‌تیاغان به دست غم‌مانه. مع الاسف له بن هه‌نجیره‌که نم قسدت نه‌کرد ناسانتر بو، چونکه پٚش‌وونان وتوویانه: چوار نه‌شیا به‌چوار تایفه لایقه. نه‌وول ته‌له‌ی پادشاه هه‌رچی بکرت به‌جیه‌تیاںی لسه‌ر میللت لایقه. دووم فه‌قیر ته‌له‌ی هه‌ققوللا بکات له تهره‌ف دوه‌له‌مه‌نده‌وه عه‌تاگردن لایقه. سینه‌م شاگرد ناره‌زوی سته‌تی کرد نه‌شاندانی له تهره‌ف نه‌ستاده‌وه لایقه. چواره‌م بز ره‌فیتانی جانی جانی دهرمانی دورد پیدا کردن لایقه. وه‌به‌یانی نه‌خوشیی ژنده‌که زو بکرایه، من نه‌بووم به واسیته‌ی چاک بوونه‌و. ئیتستا دلم له‌گه‌ل خرم نه‌هیتاوه، چونکه غه‌ریب بووم دلم عاجزی هه‌لنه‌گرت، دهرم هیتا له‌بن دار هه‌نجیره‌که دامنا‌مو بیتگانم دست به‌کوتایه ته‌سلیم نه‌کرد، وه خوسوس دٚستیکی وه‌ک تٚ به‌سر سر مه‌منوون نه‌بووم. کیسه‌ل وتی: به‌جیه‌تیشتنی دلت له‌به‌ر چی بوو؟ (کیسه‌ل وتی: وانیه). کاردان وتی: عاده‌تی مه‌یوون نه‌و‌یه ناره‌زوی لای دٚست بکن، دل‌یاں ناهن، له‌به‌ر دهرنگ رٚش‌تته‌وه‌یاں عاجزی‌یاں بز پیدا نه‌بیت. کیسه‌ل وتی: ته‌دبیر چیه؟ کاردان وتی: نه‌گهر به‌گه‌رینه‌وه له‌بن دار هه‌نجیره‌که دلم هه‌لنه‌گرم له‌گه‌ل خرم نه‌یه‌تیم، دهرخواردی ژنه‌ک‌ت نه‌دریت، چاک نه‌بیته‌وه، وه‌نیمه‌ش به خوشی یه‌ک راته‌بوتیرین. کیسه‌ل به‌ناو ناوه‌که‌دا گه‌رایمه‌وه. له‌گه‌ل گه‌یشته قه‌راغ ناوه‌که مه‌یوون له پشتی کیسه‌ل چوه‌ خواره‌وه، سرکه‌وته دار هه‌نجیره‌که. کیسه‌ل وتی: نهی ره‌فیتی، وه‌قت دهرنگه، فه‌رموو. کاردان یتکه‌نی. وتی: مه‌علومی کرد

شهرتی په فاقه‌ت شکاند، وهمن عومری خوم له پادشایيها سهرف کردوه. ساردی و
 کهرمیی دونیام زور دیوه. زه‌مان کهم عه‌قلتیکی وهک توی کرد به رفیق‌م. ته‌نسیرانی
 قسه‌کردنت لای من نییه. له‌مجله‌سی عاقلان دانه‌نیشیت. عه‌قلی تو ته‌جره‌به کرا. نه‌م
 جاره خودا له دست کهم عه‌قلسی تو نه‌جاتی دام. کیسه‌ل وتی: نه‌ی رفیق من بین
 ته‌دیری جه‌نابت نیشم نه‌کردوه. وه‌نگه‌ر به‌تیغ سهرم به‌ری دست له رفاقه‌ت هه‌لنا‌گرم.
 کاردان وتی: نه‌ی کهم عه‌قلی هیچ نه‌زان من وهک نه‌وه نیم رتویه‌که وتی: نه‌و که‌ره دل و
 گونی بز نه‌کراوه. کیسه‌ل پرسیی: چو‌ن بو‌وه، بی‌گتیه‌وه.

حیکایه‌ت

کاردان وتی: نه‌گتیه‌وه شترئ به‌له‌کیی توش هاتبو، شو وه رږز به خوخو‌راندن
 خه‌ریک بو. تووکی رو‌وتا‌بو‌وه. نه‌خوشی توش بو‌وبو. قوه‌تی راو‌کردنی نه‌ما‌بو.
 رتویه‌ک خزمه‌تی شتره‌که‌ی نه‌کرد. هه‌ر خو‌اردنی له شتر بایه‌وه رتویه‌که نه‌ی‌خوارد. له
 موده‌تی نه‌خوشی شتره‌که‌دا خو‌اردن دست رتوی نه‌نه‌که‌وت. برسیی بو، چوه‌ه لای شتر.
 وتی: نه‌ی پادشاه، له‌به‌ر چییه نا‌چیه‌ت راو؟ شتر وتی: نا‌زانیت نه‌خوشم، قوه‌تم نه‌ما‌وه؟
 رتوی وتی: ده‌رمانی چییه؟ شتر وتی: له‌وانه‌ی ده‌رمان نه‌زانن پرسیموه، نه‌لین نه‌خوشی
 تو به‌له‌کییه، ده‌رمانی دل و گونی که‌ره. موده‌تیکه فکرم کردوه. شاره‌زوو نه‌که‌م دل و
 گونی که‌رئ بخوم، دستم نا‌که‌ویت. رتوی وتی: نه‌گه‌ر نه‌م‌ری پادشاه هه‌یه قسه‌ت بز
 به‌کم. شتر وتی: رو‌خسه‌ت هه‌یه. رتوی وتی: نه‌ی پادشاه، له‌به‌ر نه‌وه موو به به‌ده‌نی
 جه‌نابت‌موه نه‌ما‌وه، رږشته‌ه ده‌ره‌وت چاک نییه له‌به‌ر چاو پتیکه‌وتنی دږست و دوشمن،
 وهمن نه‌توانم به قسه‌ی شیرین له‌م نزیکانه که‌رئ بیتن دل و گونی بخو، وه با‌قییه‌که‌ی
 به‌ختری سه‌لامه‌تیت به‌من به‌خشه. شتر وتی: نه‌گه‌ر نه‌وه به‌کیت مه‌منوون نه‌م. له‌و
 نزیکانه کارتزی بو، گازرچییه‌ک هه‌موو رږز باریکی جاو نه‌برده سهر کارتزه‌که گازری
 نه‌کرد، وه‌که‌ریکی بوو به‌ره‌لای نه‌کرد هه‌تا له گازر کردن نه‌بو‌وه. رتوی رووی کرد بز
 کارتزه‌که، چوه به لای که‌ره‌که‌وه خوشی چونیی له‌گه‌ل کرد، وتی: بوج وا زه‌عیف بو‌ویت؟
 که‌ر وتی: دایم له ژیر باری نه‌م زالمه‌دام، ره‌حمی نییه، خو‌اردن و تیمارم که‌مه. رتوی
 وتی: نه‌ی فه‌قیر بوج خو‌ت نه‌جات ناده‌یت، وه له‌ژیر زحمه‌تی بارکیشان فیرار نا‌که‌یت؟
 که‌ر وتی: له‌هه‌ر جیکه‌یه‌ک بم نیسه‌راحه‌تم دست نا‌که‌وئ و نا‌وجینسی من هه‌موو له ژیر
 باردان، وه‌چند ده‌فه‌ه فکرم بو‌وه فیرار به‌کم نا‌خری پدشیمان بو‌ومه‌ت‌وه له‌به‌ر نه‌وه‌ی

دست هدر گمس بکه و قایه نه اندازی باری نه نمانیم، صومکین بوو نه و نه دنده باری گران
 بگردمایه هدا پشتم نه شکا. نموا رتگی فیرارم نیختیار نه گردوه. رتوی وتی: وان
 أرض الله واسعة نه تبیسستوه؟ نه توانی خوت نه جات بدیت و خواردنی نیسراحت
 دست خوت بخهیت. گمر وتی: له هدر جتگیه یک بم پشتی من له ژیر بارا نه نیت.
 سمفهر گردن زحمه تی زوره. تاقه تی دهر دی سمفهرم نیسه. رتوی وتی: هدر گمس به
 واسپته یک خودا رزقی نمدات، و نه گمر ناره زوو نه کدیت جتگیه کت نشان نهدم و هک
 باغی به هشت رازاوه توه. سالتکی نو جتگیه به سمعانی نوزانی. به هاری چوار فصل
 ناپرتنه توه. چند روزی له مدویش کهرتکی و هک تو بردوه، نیستا نه و نه دنده قهله و بووه
 ناناسرتنه توه. نه گمر ناره زوو نه کدیت تویش نه بم بیست به ره لسیقی به کدیف و خوشی
 راپرتن. کهری هیچ نوزان به زوبانی رتوی نه نیاز خه له تا، دوا رتوی کموت، نریک به
 شیر بوون. شیر له تاو برسپه تی په لاماری کهره کدی دا، قروه تی نه بوو کهر له دست شیر
 دهر چوو، فیراری کرد. رتوی پروی کرده شیر وتی: یی فایده عه زیه تی خوت بو دا. له
 عه جله گردنت قازا لچی چیت دست کموت. شیر نو تهنه دانه ی زور پین ناخوش بوو،
 فکری کرده و بلجیم به ناره زوو نه جاتم دا، درو یو، بلجیم له دستم دهر چوو، به یی قوودت و
 کم دست ناو نه بریم. چاک وایه. به توندی جوابی بده سوه. پروی کرده رتوی، وتی:

نیشی پادشاهان بیکه میللت خهبریان نابی و، قسه وتن له کاری پادشاهان بی
 نهدهبیه. نهوهی پادشاهان بیکه له فکری میللت دووره. نهگه نه مجاره داخلی نیرت
 کردهه راستی تۆم بۆ مه علوم نهی. رتوی دیسان رۆشتهوه بۆ لای کهه، خۆشی چۆنی
 له گهل کرد، وتی: بۆچی فیرارت کرد؟ کهه وتی: فیتلبازی غه ددار! له لایه کهوه باغ و
 خواردن به من نه لیت، وه له لایه کهوه فکرت ههیه دهه خواردی شتیرم بهدیت. رتوی وتی:
 نهی فه قیر! عه جایه تۆ ماونت. نهو سووره ته که تۆ به شتیری نه زانی نهوه تهلیسمه،
 حوکه مای له مهو پیش بۆ زیان و نیرسراحتی هه یوانات دروستیان کردوه. نهگه تهلیسم
 بهند نه بویه پر نه بوو له درنده، هه یوانات خواردنیان دهست نه نه کهوت. وه من هه کهسم
 خۆش و یستین، پتگای باغه کهم نیشان داوه و دوعای تهلیسم بهنده کهم به سهرا خوندوه،
 بهی ترس داخل بووه، وه له نهووه لهوه فکرم چوو دوعا که بخوینم. نیتستا بۆ درۆو راستی
 ته شریفت بیت بزانه خیلانی ره فاقهت له گهل تۆ کراوه. دیسان کهه به قسهی رتوی خه له تا،
 رووی کردهه بته کهی شتیر. رتوی له پیشهوه چوه لای شتیر، مژدهی هاتنی کهری دایه.
 رچای کرد شتیر حه ره کهت نه کا تا کهه نه مین نه بیتتهوه. له گهل کهه گه شته پیشهوه
 ته ماشای کرد شتیره که ناجو لیت، دلی چاک بوو. رتوی وتی: نهو سووره ته تۆ ترست لیتی
 بوو فه رموو ته ماشا که رۆچی ههیه یا نییه. کهه له شتیر فکری جوو لاندنی نه بوو. نه مین
 بوو، بۆی مه علوم کرا تهلیسمه. دهستی کرد به خواردن، برسییه تی هیلاکی کردبوو. له
 پاش تهر خواردن له ته نیشته شتیره که نووست. شتیر فرسه تی دهست کهوت سواری بوو
 سکی دری. به رتویه کهی وت: نۆه چی به تا نه چم غوسل نه کهم و خۆم بشۆرم. دیتتهوه دل
 و گوئی دهه دیتیم نه یخۆم. له گهل شتیر رۆشت رتوی دل و گوئی کهه کهی دهه ریتنا خواردی.
 شتیر هاتهوه، هه چهند گهرا دل و گوئی کهه کهی نه دی. به رتویی وت: نهو دوو نه عزایه
 که (به قسهی) هه کهیم بۆ عیلاجی دهه دی من دهه مان بوو چیی لئ هات؟ رتوی وتی: نهی
 پادشا، نهو کهه دل و گوئی بۆ نه کرا بوو. نهگه دلی بویه کهه جینگهی عه قله شوتن
 قسهی من نه نه کهوت. نهگه گوئی بۆ دروست به کرایه نهووه دل جار نه رهی تۆی نه بیست، به
 فیتل و قسهی من نه نه خه له تا. مه علوم وه دل و گوئی نه بوو. کاردان وتی: بۆیه نه
 میسالم گتیر ایمه بۆت مه علوم بیت من دل و گویم بۆ کراوه، به قسهی کهم عه قلیکی
 وهک تۆ جاریکی کهه زه حه ته من باوه به کهم. نه مجاره خودا رهحمی بیت کردم نزیک بوو
 به دهست بیت عه قلیکی نیتتهوه به هیلاکهت بچم. ناسنی سارد مه کوته. ره فاقه تی من له
 دنهوا له قیامهت له گهل تۆ دروست نییه. کیسهل وتی: راست نه فه ره صویت دووری

ره‌افاقه‌تی تۆ به چۆری عاجزی کردم زه‌حه‌ته ژيانم - نه‌وه‌ی وت و پرووی کردوه جیگه‌ی خۆی، به‌داغی مه‌راقه‌وه مرد. نه‌وه‌یه به‌یانی په‌شیمانیه‌ی له‌ده‌ست چوونی (شتن) مه‌تله‌ب بێ و، هه‌ر کس مال وه‌یا ره‌قیقی ده‌ست که‌وت لازمه‌ حوومه‌تی بزانی، له‌ده‌ست خۆی ده‌رنه‌کات، وه‌خوسوس که‌م وه‌قایی له‌گه‌ل ره‌قیق نه‌کا.

نه‌سیجته‌ی شه‌شه‌م

په‌له‌کردن زه‌ره‌ره، ته‌حه‌مۆل کردن قازانجه

دابیشلیم پرووی کرده هه‌که‌م به‌هه‌من، فهرمووی: به‌یانت فهرموو که‌سن شتیکی ده‌ست که‌وی به‌که‌م عه‌قلی له‌ده‌ست خۆی به‌دات، په‌شیمانیه‌ی له‌دوو دیت و، په‌شیمانی ده‌رمانی ده‌ردی ناگات. به‌زوێانی جه‌ناپه‌ت مه‌علووم کرا. ئومێد ده‌که‌م به‌یانی به‌فهرموو که‌سن له‌نیش کردن په‌له‌ه‌کا زه‌ره‌ری چۆنه‌و ته‌حه‌مۆل قازانجی چیه‌یه‌؟ به‌هه‌من فهرمووی: هه‌ر که‌سن بناغه‌ی نیش له‌سه‌ر ته‌ده‌یه‌ر و سه‌هر و ته‌حه‌مۆل دروست کات تیگه‌چوونی بۆ کس مومکین نابێ. له‌هه‌موو شتیگ چاکتر سه‌هر و بێ ده‌نگیه‌یه. هه‌ر کس حیلێ نه‌بێ به‌ساحیبه‌ عه‌قل ته‌ماشای ناگرت. (حلم) هه‌لگه‌یه‌وه‌ به‌عه‌ده‌ی نه‌بێ به‌ (ملح) به‌عنی خۆی. ته‌عامن که‌خۆی نه‌بێ بێ له‌زه‌ته. که‌سن حیلێ نه‌یه‌و وه‌ک خواردنی بێ له‌زه‌ت وایه. نه‌مری خودا به‌وه‌حی بۆ پیغه‌مبه‌ر (صلی الله علیه وسلم) هاته‌ خواره‌وه: «ولو كنت فظا غليظ القلب لانفضوا من حولك». دیسان خودا له‌سیفه‌تی نبیره‌هیم (علیه السلام) فهرموویه‌تی: «ان ابراهيم لاواه حليم». مه‌عالووم بوو چاکترینی هه‌موو شتیگ حیلێه. که‌سن حیلێ بوو لای هه‌موو عه‌الم خۆشه‌ویسته. په‌له‌کردن زۆر خراپه. په‌له‌کردن کاری شه‌یتانه. هه‌ر کس په‌له‌ی کرد نه‌وه‌ی به‌سه‌ر دیت به‌سه‌ر عابیده‌که‌هات. دابیشلیم پرسی: چۆن بووه‌؟

هیگایه‌ت

به‌هه‌من وتی: نه‌گه‌یه‌نه‌وه‌ عابیده‌ی بوو له‌به‌ر ته‌نه‌ایی فکری ژن هێنانی کرد. نه‌و هه‌دیه‌ی فکر کردوه: «النكاح من سنتي، فمن رغب عن سنتي فليس مني». رۆشته لای ره‌قیقیکی، قسه‌ی ژن هێنانی ده‌ست بێ کرد. ره‌قیقه‌که‌ی وتی: فکرتکی جوانات کردوه. ژن هێنان زۆر چاکه. که‌سن که‌ژنی هێنا له‌گه‌ناه دوور نه‌که‌وته‌وه. هه‌دیه «تساکحوا، تولدوا». وتی: به‌گه‌ڕی بۆ ژنیک ته‌سل بێ، سالتح بێ، سک و زا به‌کات، مێرد خۆشه‌ویست بێ، له‌خیانه‌ت دوور بێ. ژنی که‌نم ره‌وشتانه‌ی بوو ره‌وانگی نه‌خاته

ماله وه. وه له سځ تائيفه ژن خوږاراستن لازمه. نهووهل (هه ننه)، دووم (هه ننه)، سټيهم (نه ننه). هه ننه پټوونه كه تلاق دراپن، ههروقت نازارتيكي له ميتري تازه دي فكري ميتري كونه كي نه كا. هه ننه ژنيكه ساحيت خانوو و پاره بڼ. نهو جوړه ژنانه حوكميان به سمر ميتريانا نه كهن. حورمه تي ميتري نازانن. نه ننه ژنيكه له گدل چاري به ميتريده كي نه كوهي خوځي نه خوځي نه خات، دمست نه كا به نه كنگ. ره فاقه تي نهو جوړه ژنانه له زهري مار خراپتره. عابيد وتي: خوځيبي ژن چونه؟ ره فقهه كي وتي: ژني جوان قوت به پياو پيدا نه كا. ژني پير ره كي پياو سست نه كا. ژن عومري له ده هه تا بېست سال جتيكه ي نومېده. له بېست هه تا سي سال نارامي دله و له زه تي رڅه. له سي هه تا چل مال پټكه وه نره. له چل هه تا پلجا له رتيكه ناپروو نه چوند ايد. له پلجا عومري زياد بو وهك توږي رشه پا چاو كوړكمره، نزيك بونيان له زهر خراپتره. هه ناسه پا له ناگري جه هه ننه تيرتره. قودووهيان له بايه قوش شوو مته. جيماع كردنيان هتنيان سيل و زيقونه فوس و كوكه رشه يه. عابيد وتي: ره فاقه تي چ جوړه ژني چا كه؟ ره فقهه كي وتي: ژني كم عمر و گنج به تنها مه قبول نيه. چاكتريني ژن، ژنيكه ساحيت هديا و روو خوځ و نيش پوخت بڼ و، حوسني جواني بو نه وه نور لسمر نووره. ژني جوان و ساحيت هديا وروناكيي ماله. ره فقيي رڅه. فقير نه كا به سولتان. نه خوځي سهره مرگ دور نه خاته وه. له پاش نهو قسه كردنه عابيد بو ژني جوان نه گمرا. ته سادوف ژنيكي ناوداري به نسيب بو. نهو ژنه له جواني و هديا ره فقيي نه بوو. عابيد له گدل بوو به ره فقيي نهو ژنه همدو سه ناي خوداي به جتي هتيا. دهستي پارانه وي بو قايبي خودا دريژ كرد خودا نهولادي پڼ عدا به فرموي. دوعاي قبول بوو. ژنه كه حاميله بوو. عابيد رووي كرده ژنه كي، وتي: نه ي نارامي جانم، نزيك خودا نهولاديكي نيرينه مان پڼ عدا به فرموي، رووي وهك مانگي چواره وا بڼ. ناوتيكي موباره كي نه نيم. عومري خوځ له خزمه تيا سهره نه كم. فيري خوځدنن نه كم. له مكدته ب رتيكه قانون و قازيتيبي ته علم نه كم. به مودده تيكي كم نه بېت به يه كيكي ناودارو ژنيكي لايقي بو دېنم. خودا نهولاديان نه داتن و نهولاده كان گه وره نه بڼ، ژن دېن و زوپه تمان زور نه بڼ. ناومان تا قيامت ناكورژتوه. ژنه كه وتي: نه ي ره فقي، نه م قسه كردنه مونسب به حالي جه نابت نيه، چونكه نه م حمله معلوم نيه مثال بڼ، وه نه گمرا مثالش بڼ معلوم نيه كور بڼ، وه نه گمرا كوريش بڼ معلوم نيه بڼي. نه م قسه كردنه ت وهك قسه ي جاهيل وايدو ناخري نه م حمله معلوم نيه. قسه ي تو و فكري عابيده كه دوشاو و روني به

رووی خوځا رږژاند، وهک يه که. عابيد پرسيمی چوځن بووه؟

حیکایه ت

ژنه که وتی: نه گټر نه وه عابيدی دراوستی بازرگانن بوو. بازرگان له بهر دراوستیبه تی مولا حمزه ی عابیده که ی زور نه کړد. بازرگان موغامه له ی دوشاو و رونی نه کړد. رږژنی میقدارنکی بڼو عابيد ته عین کړد بوو. عابيد میقدارنکی نه خوارد و میقدارنکی هه لڼه گرت. رږژنی ته خمینی کړد وتی نم کوو یه به ده حوققه پر نه بیت. وه قتن که پر بوو نه یفرؤشم به ده درهم، ده درهمه که پینج مری پټ نه کړم، نو پینج مریه هه ریه که دوو بهرخیان نه بڼ، به سالتیک نه بڼه بیست و پینج، به ده سال نه بڼه سنی هزار. نو وه قته میقدارنکی نه فرؤشم و هدرچی لازمانی مال بڼ نه ی کړم. ژن دینم. له پاش سالتی ژنه که کوپنکی نه بیت، فتری خویندن و عیلمی نه که م. له پاش یهک دوو سال مومکینه قسم بشکینن و، هر وه قته قسمی شکاندم بهو داره دارکاری نه که م. بهو خه یالاته وه داره که ی هه لگرت، رووی کړده کوو یه دوشاوه که، وایزانی کوپه که یه تی بڼ نه ده بیی کړدوه، دارنکی کیشا به کوو یه دوشاوه که دا، له ناو تا قدا بوو، هه موو دوشاوه که به سهر و چاوی عابیدا هاته خواره وه. نو هه موو خه یالاتانه ی وهک بای هیزه رږښت و، منیش بڼه نم قسم به م گټر یه وه، له شوتن نه گهر و مه گهر نه گهر بیت. نه گهر مه گهر جووت بکرنی کاشکی لڼ نه بڼ. که سنی عه قلی بوو نم جوړه خه یالاته ناکات. عابيد به قسمی ژنه که له خه وی غه فله ت خه بهر بووه وه، تهرکی نو جوړه قسانه ی کړد. وه قتن حه ملی ژنه که تمواو بوو خودا نه ولادینکی نیرینه ی پټ عه تا کړدن. عابيد وهک گوتل که شاه وه. شه و رږژ مناله که یه جتی نه نه هشت. ته سادف رږژنی ژنه که چوویرو بڼ حه مام، بیتشکه ی لای عابيد جتی هشت بوو. له پر مویاشیری حاکم چوه مالی عابيد، وتی: پادشاه بانگت نه کات. عابيد وهستانی مومکین نه بوو، له گهل مویاشیر رږښت. مالی عابيد خور ماسیچانیکیان بڼ گرتنی مشک و جانده و بهر لای خانوه که کرابو. له گهل عابيد ده رگای داخست رږښت، ماری له خانوه که دا هاته ده روه فکری نه وه ی کړد کووی عابیده که بگه زنی، خور ماسیچان په لاماری ماره که ی دا، گرتی، پارچه پارچه ی کړد. کووی عابيد له بهر موخافه زه ی خور ماسیچان له دست مار نه جاتی بوو. وه قتن عابيد رږښته وه ته ماشای کړد ده می خور ماسیچانه که خویناوییه، وای فکر کړد خوینتی کوپه که یه تی به ده میه وه، له پینش نه وه ی ته ماشای کوپه که بکات، نو داره ی که به ده ستیه وه بوو کیشای

به پشتی خورماسیچانه کهدا، خورماسیچان مرد. له گهل چووه پیتشهوه چاوی به کوره که موت سهلامته، ماریکی دووگهزی له نه تراقی کوره که (دی) پارچه پارچه کراوه. بزی معلوم کرا خورماسیچان ماره کهی کوشتووه. عابید زور په شیمان بووهوه، فکری کرد نه که له نه ووه له وه ورد بوو مایه وه تووشی نهم جوره مهراقه نه نه بووم. ته سادوف ژنه که له هدمام رژیسته وه ته ماشای کرد خورماسیچان به مردوویی له بهرده می عابید که وتوه، عابید بزی نه گری و ماریکی دووگه زیش کوژراوه. ژنه که سونالی گریانی له عابید کرد. عابید مه سته له کهی بز گتپرایه وه. ژنه که وتی: له ناخری عومرتا خودا نه ولادیکی بن عه تا فهرمویت، شوکری نیعمه تی نه ویه به دجیت هینا؟ له واسیته ی خورماسیچانه کهوه کوره که له پیوه دانی نه و ماره نه جاتی بوو، له جیگه ی چاکه ی کوشتت. رژی ناخرت جوابت چییه؟ عابید وتی: له خوم معلومه، له واسیته ی عه جله که رنده وه تووشی نه و گوناوه بووم. زور په شیمان بوومه توه، توش نه و نه لومه مده که. ژنه که وتی: زور کهس وهک تز په له بیان کردوه و له نیش ورد نه بوونه وه و نه موروستی حه سره تیان به دان گه ستوه. مه سته له ی تز وهک مه سته له ی پادشاکه وایه له کوشتنی باز که په شیمان بزه چند سال به دهرد و غه موه تلیاوه. عابید پرسیی: چۆن بووه؟

جیگه ت

ژنه که وتی: نه گتپ نه وه پادشایه که بوو زور ناره زوی راوی نه کرد. عومری خوی به راو کردن رانه بوارد. بازکی تیو بالی بوو بالنده له ژیر چنگی دهر نه نه چوو، لای پادشاه زور خوشه ویت بوو. پادشاه به نفسی خوی خزمه تی نه کرد. رژی پادشاه له راوبوو، ناسکیکی به رچاو کهوت، نولای به شوقن ناسکدا توند کرد، له له شکر دور که وتوه، تونیه تی زوری بز هینا. گه یسته بن شاخیک. ته ماشای کرد تنوک تنوک ناو دپته خواره وه. پادشاه جامی نایه بهر ناوه که. وه قتی پر بوو هلی گرت بیخواته وه، باز که بالی کیشا به جامه کهدا پژاندی. دووم جار پادشاه جامی نایه بهر ناوه که. له گهل پر بوو پادشاه هلی گرت بیخواته وه، دیسان باز که پژاندی. پادشاه له بهر تونیتی خه یالی له سهره نه مابوو، باز که ی کیشا به زوی کوشتی. ته سادوف ریکابداره که گه یسته لای پادشاه، باز که ی به مردوویی چاوین کهوت و هیلاکیی پادشاه ی بز معلوم بوو، مه تاره ی ناوی دهر هینا و جامه که ی شوری. پادشاه وتی: نه ی ریکابدار، ناره زوی ناوی نه و شاخه نه کهم، ههر نیستا به جز له و ناوه جامه که پر بکه بزم بینه، ریکابدار جامی برد، رووی کرد بز سر

ناوکه. تماشای کرد گانییه بچکوله یک لسمر شاخه که به، نمژده هایه کی گه وره له نار ناوکه دا مردوو، تهنسیراتی گهرمی رۆژ له نمژده هاکی داوه. زه هری تک تک تیکم له به ناوکه نه بیت. ریکابدار نهو حالتی چاو پیکهوت، گه رایه وه، مه سته لی بز پادشا به یان کرد. جامی له مه تاره پر کرد، دایه دمست پادشا. پادشا ناوکه کی وهرگرت، بردی بز دهمی هه ناسه ی هه لکیشا. ریکابدار سونالی کوشتنی بازه کی پرسیی. پادشا بژاندی، دوو دفعه ناوکه کی گتیرایه وه. وتی به دمستی خۆم رۆح له بیرکی وهک بازه کم کوشت. واسیته ی بازه که نه بویه زه ره کم نه خواره وه. ریکابدار وتی: نه ی پادشا، لازم بوو ناگری غه زه بت به ناوی حیل بکۆرانا یه وه. وهه موو ره عیه ت لازمه ژینی جه ناهت له باز بناسن. پادشا وتی: به راستی هه تا مردن چاکی بازه کم له فکر ناچیتمه وه. زۆر په شیمان بوومه وه. دهرمانی په شیمانی هه مراره. دمستی به دمستا نه مالی له په شیمانیا. ژنه که وتی: بزیه نه م میسالم هتیا یه زۆر کس وهک تۆ په له یان له نیش کردوه و دهرمانی په شیمانیان دهست نه که وتوه. نهوانه ی په له پهل نه کهن دایم مه حروومن. عابید وتی: رۆحی شیرینم، به م حیکایه ته سه بوریی دلی منت هتیا، برینی دلی منت دهرمان کرد. بز م معلوم کرا شهریکم له م جۆره گوناوه له دونیادا زۆره. هه وهک قیسسه ی نهوان نه گتیره وه، مه سته لی منیش لسمر کاغه ز نهووسن و هه کس تماشای کرد بز م معلوم نه بت په له پهل ناخری په شیمانیه وه. هه کس خۆی به عاقل بزانی په له پهل له نیش ناکا. لازمه هه موو کس به یی ته دبیر دمست بز نیش درتژ نه کهن. سه بر کردن کلیلی ده رگای مه قسه ده. به هتواش نیش کردن تیکچوونی نییه.

نه سیجته ی هه وتهم

به عقل و ته دبیر نه جات بوون له دمست دوشمن

دابیشلیم وتی: له په له پهل کردن و په شیمان بوونه وه ی به زوبان جه ناهت بز م معلوم کرا. نو میت ده کم به یانی وه سیجته ی هه وتهم، که سق دوشمن نه ترافی بگری، ریکه ی نه جاتی به چ فکرئ دهست نه که وتی؟ نه گه بز دروست بوونی نیشی خۆی له گه ل یه کت له دوشمنه کان ریکه خست به عه یب تماشای ناگری؟ به هه من جوابی دایه وه: وتی: نه ی پادشا، دۆست و دوشمن هه تا سه ر باقی نامیتن. زه مان گۆراندنی زۆره. زه مان وهک هه وری به هار تماشای نه کرت، وهقت نه بت خۆشه. خۆشه ویستی و دوشمنی نه هلی زه مان له کم نه عه تیباری، وهک نه م میسالانه وایه: (۱) نزیک بوون به پادشا، (۲) جوانیی

گه‌نجان، (۳) ده‌نگی تازه پی‌گه‌یشتووان، (۴) وه‌فای ژنان، (۵) قسه‌ی شیتان، (۶) سه‌خاوه‌تی سه‌رخ‌وژشان، (۷) خه‌له‌تان‌دنی دوشمنان. هه‌ر کسه عه‌قلی بی‌ت نزی‌ک نابین به‌وانه به‌یان کرا. ژۆر ر‌ت‌یک که‌وتووه چ‌ه‌ند ر‌ه‌ف‌ی‌ق‌ت‌یک جانی جانی بوون، ناخ‌ری به واس‌ی‌ته‌ی نف‌س و شه‌یتانه‌وه بوون به دوشمن. وه‌هم ر‌ت‌یک که‌وتووه دوو دوشمن به‌واس‌ی‌ته‌ی مه‌قس‌مه‌د‌یک‌ه‌وه بوون به ر‌ه‌ف‌ی‌ق، دوشمنایه‌ت‌یی گۆن‌یان له فکر نه‌ماوه. هه‌ر جۆزێ وایه دوشمن و ر‌ه‌ف‌ی‌قی زه‌مان ده‌وام‌یان نه‌یه. لازمه تا سه‌ر نه له دووژمن به‌تر‌س‌یت و نه له ر‌ه‌ف‌ی‌ق نه‌مین بی. دوو‌ر‌ی‌ن‌یی نه‌حوال له هه‌موو ش‌ت‌ی‌ک چاک‌تره، هه‌روه‌ک مش‌که‌که به ته‌د‌ب‌یر له دست پ‌ش‌ی‌له‌که نه‌جانی بوو.

داب‌ش‌ل‌یم وتی: چۆنه؟

ج‌ی‌گ‌ه‌ت

به‌هه‌من وتی: نه‌گ‌ت‌ی‌ن‌مه‌وه له ن‌ی‌ر‌ان شار‌ت‌یک هه‌یه ناوی (به‌رده‌ع)ه. نه‌و شاره‌ باغ و دار‌ست‌انی ژۆره. له‌بن دار‌ت‌کی به‌رز مش‌کن ه‌ی‌لان‌ه‌ی دروست کرد‌بوو. له نزی‌ک دار‌ه‌که پ‌ش‌ی‌له‌یه‌ک ج‌ی‌گ‌ه‌ی گ‌رت‌بوو، ته‌ساد‌وف ر‌ۆژێ کار‌ب‌رایه‌کی راو‌چی له نزی‌ک ه‌ی‌لان‌ه‌ی مش‌که‌که داوی ناب‌وه‌وه، نه‌خت‌ی گوشت‌ی کرد به ته‌له‌وه. به‌ج‌ی‌ی ه‌ی‌شت. له‌گه‌ل پ‌ش‌ی‌له‌ی ته‌مه‌ع‌کار بۆنی گوشت‌ی کرد نارام‌ی نه‌ما، چ‌وه سه‌ر گوشت‌ه‌که. ن‌ی‌ستا ده‌می له گوشت نه‌دا بوو به‌ته‌له‌وه. مش‌ک له‌ولاوه بۆ خ‌وار‌دن له ه‌ی‌لان‌ه‌که چ‌وه ده‌ره‌وه، به‌ر لاو به‌و لای خ‌ۆیا نه‌روانی. چ‌اوی به پ‌ش‌ی‌له‌ که‌وت، ه‌ی‌زی نه‌ژۆزی نه‌ما، له ج‌ی‌گ‌ه‌ی خ‌ۆی راوه‌ستا. به ته‌مای ژنی نه‌بوو. له‌گه‌ل ورد بووه‌وه، به‌زی مه‌علوم کرا پ‌ش‌ی‌له به‌ته‌له‌وه بووه. مش‌ک ف‌ک‌ری بوو به‌گه‌ر‌پ‌ته‌وه. ته‌ماش‌ای کرد خ‌ور‌ما سی‌چ‌ان‌ی ر‌ت‌یک‌ه‌ی گ‌رت‌وه، ف‌ک‌ری هه‌یه په‌لاماری مش‌ک به‌دات. مش‌ک ف‌ک‌ری بوو سه‌رکه‌وت‌یه سه‌ر دار‌ه‌که، ته‌ماش‌ای کرد قه‌له‌ره‌شت به‌سه‌ر دار‌ه‌که‌وه‌یه. مش‌ک له‌و ناوه‌دا سه‌ر‌سام بوو، ف‌ک‌ری له سه‌را نه‌ما، چ‌ون‌که نه‌ر‌پ‌شته پ‌یش ده‌می پ‌ش‌ی‌له نه‌خ‌ورا، وه ته‌گه‌راپه‌وه بۆ ج‌ی‌گ‌ه‌ی خ‌ۆی خ‌ور‌ما سی‌چ‌ان نه‌بخ‌وارد. سه‌ر نه‌که‌وته سه‌ر دار، قه‌له‌ره‌شه‌که نه‌بخ‌وارد. ده‌رگای به‌لای له س‌ن ج‌ی‌گ‌ه‌وه به‌ر کراب‌وه‌وه. مش‌ک ف‌ک‌ری کرد وتی: که‌سێ ح‌ی‌لم و سه‌بری نه‌بێ به عاقل دانان‌رێ. که‌سێ عاقل بێ نه به مالی دنیا لووت به‌رز نه‌بێ و نه به‌زه‌حه‌مه‌تی زه‌مان نه‌نالت. که‌سێ عه‌قل مو‌عاوه‌نه‌تی بکا، تووشی زه‌حه‌مه‌تی دنیا نابێ. هه‌موو ش‌ت‌ی‌ک به‌ته‌د‌ب‌یر دروست نه‌ک‌رێ. دلی عاقل لازمه به‌حر بێ له هه‌موو ج‌ۆره به ق‌ی‌مه‌ت‌یک‌ی ت‌یا دست که‌وت‌یت. ف‌ک‌ری کرد

سولح له گڼل پشيله بکهم بڼ من چاکه ، چونکه به ته لږه بڼه مرحتاجی منو منیش
 به واسیته ی پشيله وه نه جاتم نه بی. نه گهر پشيله قسه ی من به راست بزانی و به قسه م
 بکا ، هردوکمان به واسیته ی راستییه وه نه جاتان نه بی. له پاش شو ته دیرره پوری کرد بڼ
 لای پشيله ، وتی: نه ی دوشمنی تازه ره فیق ، حالت چونه؟ پشيله به دهنگی مه جزو نه وه
 وتی: نابینیت گهر دنم به داوی به لاره بڼه و ړنگه ی نه جاتم دست ناکه ویت ، نریکه بڼم؟
 مشک وتی: کاریکم هیه وه وقت موساعده ناکات به یانی بکهم. پشيله وتی: هرچی له
 دلته به یانی بکه ، شاردنودی جوان نییه. مشک وتی: قسه ی راست نه ویه من دانیما
 ناره زووی نه ویم بوو تر نه خوش و به ددودی غمه وه پتلیتته وه. عاجزی تو جهژنی من بوو.
 نه ما نیستا لهو به لایه دا شهریکی تو م ، چونکه ړنگه ی نه جاتم وه قتی دست نه که وی تر
 نه جات بدم ، له بهر نه وه هاتومه بهر دست قسه ی من نه شکتی. موساعده دی نه وه
 نه که یت به قیل وا نه که م. بڼ راستی قسه ته ماشا که ، له دوامه و خورماسیجان حازه بڼ
 من و. به سه رمه وه قهله ړه شکه یک خوی حازر کردوه بڼ گرتنم. هردوکیان فکریان بوو
 من بگرن. نیستا که نریک به تو بووم ، هردوکیان ناو میند بوون. نه گهر دلم پاک
 نه که یت وه نه مینی له تو حاصل بکهم ، منیش له دست دوشمن نه جات نه بم و تویش له
 ژیر به لا نه جات نه دری و نه توانم مووی داوه که به دان بڼم. له قسه ی مشک پشيله که و ته
 فکری دوور و دریزه وه. ناره زووی بوو راستی قسه ته جره به کات ، غانیله ی په یدا کرد.
 مشک وتی: فکری چی نه که یت؟ قسه ی من به راست بزانه. ترس و غانیله له قسه ی من
 مه که. نه وه قته به فرست بزانه. هر وه که من دل به وه پای تو خوش نه که م ، تویش به
 بوونی من دل خوش که ، چونکه نه جاتی هردوکمان به واسیته ی په که وه مو مکن نه بی.
 مه سه له ی من و تو وه که سه فینه و سه فینه وان وایه. سه فینه به واسیته ی سه فینه وان وه
 دپته قهراغ به بحر. سه فینه وان به واسیته ی سه فینه وه مه عیشت په یدا ناکات و په له کردنی
 من له بهر وهخت نه مانه. نه ترسم درهنگ بیی فرست له دست در چیت. پشيله وتی:
 قسه ی تو بونی راستی لن دپت و ، سولح کردن موباره که. شرت بی خیانت دره حق تو
 نه که م و هر نه مریک بکه یت به سه ر سه ر قویولی بکهم. نه مری چیه ، به یانی بهر موو.
 مشک وتی: شرت نه ویه که هاته پتش دمت به نیحترامی کی تو او قیام بکه یت و به
 دهنگی بهر ز خوشی چونی بکه یت ، وه هتا دوشمنه کانم بویان مه علوم بیی نیسه
 ناشنایه تییه کی کوتان هیه ، نه وان له من ناو میند نه بی و منیش به نیسراجت داوه که ی تو
 نه بم. مشک قسه ی تو او کرد. پشيله قویولی کرد. مشک چوه پتش ده می پشيله ،

پشيله له بهری هه لسا، به دهنگی بهرز خوشی چۆنی له گه له کرد، وتی: قودوومت خیره، ههردوو چاوم و، دلم به پیتی موبارهکت روون بهووه. خورما سیچان و قه له که دهستیان نه گه یشته مشک، به نانو میندی گه رانهوه. وهقتی مشک له دهست ههردوو دوشمنه که ی نه جاتی بوو، به پهرینی داوه که خه ریک بوو، ورده ورده داوه که ی نه پهری، فکری نه کرد چۆن له دهست پشيله خۆی نه جات به دات. پشيله بۆی مه علوم کرا مشک ترسی هه به، خه ریکه داوه که ته و او نه پهرت، بانگی کرد، وتی: وا نه زانم هه لاگ بوویت، ناره زووی پهرینی داوه که ته و او به مه قسه دی خۆت گه یشتیت، وه فاو شهرتت له فکر چووهوه. من نه یزانم وه فا له قوتووی هه یچ عه تارێکدا ده ست ناکه ویت و له خه زقنه ی زه مانهدا نه ماوه. ههروهک سیمه رگ و کیمیا ناویان هه به، رهنگیان نییه. مشک وتی: بهی وه فایی له من نابینی و ناوی چاکه ی من له گه له تۆ به ته ریه ی نه گه ی نه وه. من نه زانم وه فا زنجیرێکه پچه راندنی زۆر زه حمه تهو، هه ر که سی وه فای نه بین له عه قل و دیانه ت دووره. هه ر که سی له قسه و وه فا دووره، له ره حمه تی خودا نانو مینده. پشيله وتی: وهک نه زانی شهرت و وه فا ره یکه ی عاقلانه، بۆچی له پهرینی داوه که سستی نه که ی. وه هه ر که س شهرت و وه فا به شکیتتی، نه وه ی به سه ر ده ت به سه ر ژنه لادێیه که هات.

مشک په رسی: چۆن بهووه؟

هیگه یه ت

پشيله وتی: نه گه ی نه وه له نه ترافی ئه تران په یاوێکی فه للاح بوو، نه و په یاهه ساردو گه رمی زه مانی زۆر به سه ر هاتبوو، وه ژنیکی زۆر جوان و لایقی بوو. ته سادوف نه هاتی رووی کرده کابرا، فه قیری به رۆکی گرت، ده ستایه و جووتی فه لاحه تی نه ما. هه ر جوۆی بوو پیتی ته وه ککولی له دامستی قه ناعه ته وه په یچا. دونه یی غه ددار چهنده عاقلان و خانه دانی بۆ نانی کوشته وه، وه چهنده کم عه قلاتێکی له ناو ناز و نه یحه ته دا خسته وه. خۆ لاصه کابرای فه للاح نه یقتیداری تۆو چهنده ن و زه راعه تی نه ما. به بی کار و کاسبی له ماله وه دانیه ست. ره ژۆی ژنه که ی وتی: هه تا که ی وهک ته مه له کان له جیه که ی خۆت راست نابیه ته وه. را بهاردنی به م فه قیری به مردن سه د قات چاکه ترو، له هه مسو عاله مه وه مه علومه. ره زق خودا نه ی نه یترت، ته مجا به واسیته ی که سابه ته وه نان په یدا نه کريت. ئه یستا چاک وایه هه ر جوۆی نه بین هه ولی کاسبی به دهیت. وتوویه ته: دهستی مانه دوو له سه ر سگی تیره. کابرا وتی: نه ی ره وحی شیرینه، قسه کانت هه مسووی راسته و خۆت نه یزانی له م

دتيه دا په فيقم له دوله مندييا نه بوه. نه وانه ي دروستي به نيمه بوون، يکه يکه له شوان و سه پانې منوه پتگه پشتون، وه مه علومه ده ستمايم نه ماوه. نيقتي دارم نابې فلاحه ت بکېم. له جووتياړي و گاوانې زياتر هيچم بؤ مومکين نابې. منيش جووتياړي، شوان و سه پانم لا ناشيرينه و، گوژستم له جتيگي خوځم بريت ناوي سووک له سر خوځ دانانيم. وهنگه تر تويش ناره زو نه کهيت من کاسې بکېم، لازمه خوټ بيتجسته وه، بريت تهرکي وه تن، هر جوژي ي کاسې نه کهم و نان پهيدا کردنم له سر شان گران نابې. ژنه که له بهر موحتاجي قومولي پتگي غدر يسي کردو له گڼ ميره که ي خوځيان کؤ کرده وه، رويان کرد بؤ پتگي به غداد. ميقداري پتگه رويشتا. له ژر ستيه بري دارتکدا دانيشتن، ماندويان دهر چيت. پياوه که وتي: نه ي نوړي چاوم، فکرم وايه روو بکېينه شاري، نه نيمه کمس بناسين و نه کمس بمانست. مومکينه نه هلي نو شاره زوزران و فيتياز بن، وه غوسوس خودا نم جوانييه ي له رووي تو نقش کردوه. لهوه نه ترسم به زوياني لووس ويا به مالي زور تو تفره بدن دست له په فاقه تي من ه لگري و دانيسي مهراق بخه يته دلحه وه. ژپاني من له دوي تو زور گرانه. ژنه که جوابي دايه وه وتي: تهرکي نو جوړه خه يالاته بکه، وه نه گهر من ناره زوي په فاقه تي تو نم بوايه تهرکي وه تنم نه نه کرد، وه شرتي نه وول شوي زاوا بوو کي نه گه په غه قيامت و، دلخوشي ميره که ي دايه وه، به سوئند دلي ته نمين کرد. پياوه که سهری کرده سهر پاني ژنه که، خوي پياکوت. ته سادوف سوارې نه سبابي شاهانه ي له بهر کردبوو. له دوروه برسيکه ي نه هات. نزیک به ژنه که بووه وه. ژنه که وايژني يوسفی ميسره زيندو بووه توه، نهک به دلي، به هزار دل، عاشقي سواره که بوو. وه له گڼ سواره که چاوي به ژنه که کهوت وايژني خوژي به هه شته هاتوته سر دنيا. هردو کيان ناره زوي يکيان کرد. نو سواره کوړي پادشاي نو نه ترافه بوو، بهواسي ته ي راوکردنه وه له لشکر دور بوو پوځ، رووي کرده ژنه که، وتي: نه ي خوړي، له کام دهر گاهه له به هه شت هاتو يته دهر وه، چوځ گه پش تو يته نيره؟ ژنه که هه ناسي هه لکيتشا، وتي: له چاوي فرميسکاوي و له دلي خويناويم بهر سه. نه مه ليباسي جمر ته پوځي بومه. له نه وولې عومرم تا تنيستا زهر نه خو موه به دست نم پيرمه ميره وه، وه له بهر فه قيری تهرکي وه تنان کردوه، وه بؤ نيسراحت له ژر نم ستيه رهدا دانيشتووين. کوړه پادشاه وتي: حديغه وهک شه باز خوټ نه سيري قه فوس کردوه. چاک نيبه عومري خوټ له گڼ نهو پيره ناشيرينه سهر ف بکيت و به فه قيری روو بکېته غدر يسي. ودره له گڼ من، نه بېت به شازني شاره کهم، دانيمه له ناو نازو نيمه تي

دو نېادا نيسراحت بکېت و، شهو وړژ به دنگی چالغی و عوودو کهمانچه کهیف نه کهین، ژنه که بهو قسانه شهرت و قسه میړده کهی له فکر نه ما. سواره که بوی مه علوم بوو ژنه که ناروزو نه کات، وتی: وهقت درهنگه، وهره له پشتمهوه سوار به با برزی. ژنه که سهری میړده کهی خسته زوی، راست بڼه له پشت سواره کهوه سوار بوو، دهستی مه ده بهی تی له که مری مه عشوقه ی توند کرد. لهو وهقت دا کابرا خه بهری بڼه، تماشای کرد ژنه که سوار ی پشت کوریک ی جوان بووه، بانگی کرد: نهی بې وهفا، خه ریکی چیت؟ شهرت و وهفا لای ژن هدر وایه. ژنه که جوابی دایه وه، وتی: دهی خوت هیلاک مه که، له مه جویان حوسنی عهد ته لب کردن وهک به یک گه یشتی سوهیل و سوریه وایه. رابواردن له گمل ناشرین وهک رواندن گول له ژیله مودا وایه. میړده کهی وتی: له ریگه ی نینساف چوړیته دهر وه. سوتنده کانت شکاند. هوشیار به خیر نایه ته ریگت، په شیمان نه بهیتمهوه. ژنه که دهستی له جوانه کهوه ژهند، وتی: خیرا برژ، له برژه برژی نهو به رازه نه جاتم بده، کوره پادشا نولغی توند کرد، رژیشت، له پیش چاوی فله للاح گوم بوون. فله للاح به دلپکی عاجزه وه کهوته ریگه، فکری بې وهفاییی ژنه کهی نه کرد. وتی: نیعیتمادم به قسه ی ژن کرد، تمرکی وهتتم کرد. نیستا نه پووی وهتتم نه قووه تی ریگم هه یوه، تاخری کارم چوژن نه بې! له ولواوه کوره پادشا و ژنه که میقداری به قسه کردن خه ریک بوون، زور یه کتریان لا جوان بوو. ته سادوف ژنه که بژ نشی سهر ناو له کوره که دور کهوته وه. یک شیر له ناکاو پیدا بوو، نه راندی، په لاماری ژنه کهی دا هه لیدری، کوره که خوی هاروشته سهر نولغی، له ترسا ناوری بژ پستی نه دایه وه، رژیشت. میقداریکی به یین بوو، فله للاح گه یشته سهر ناوه که، نهختی ناوی خوارده وهو نيسراحتی کرد، بژ غه ربی و فقه ربی خوی نه یالاتد. ورد بووه وه شوین پتی ژنه کهی ناسیه وه، به شوین پتی ژنه که د رژیشت. تماشای کرد میقداری نیسقان و مووی سهری ژنه که کهوتوه و جیگه چنگی شیر له زهوییه که له گمل خوتن تیکل بووه. فکری کرده وه، بوی مه علوم کرا به واسیته ی شهرت شکاندنمهوه ژنه که به چنگی شیر کوت کوت کراوه. بژ مردنی ژنه که بژ فقه ربی و غه ربی خوی دهستی کرد به گریان. پشیله وتی: تویش بزانه همر کهس وهفا و شهرتی شکاند تهوقی به لا نه چیتته گهر دنی. مشک وتی: من نه زانم شکاندنی شهرت و وهفا له عاقلان دووره. خوشه ویستی و رفاهه تی تژنمه وهقت مه علوم بوو، به واسیته ی توه دوشمنه کانم رژیشتن، وه له سهر من لازمه داوه کهی تو به تهواوی بیرم، نه ما گریه که له دلما پیدا بووه، وهه تا گریه که به ته دبیر ساف نه کهم به

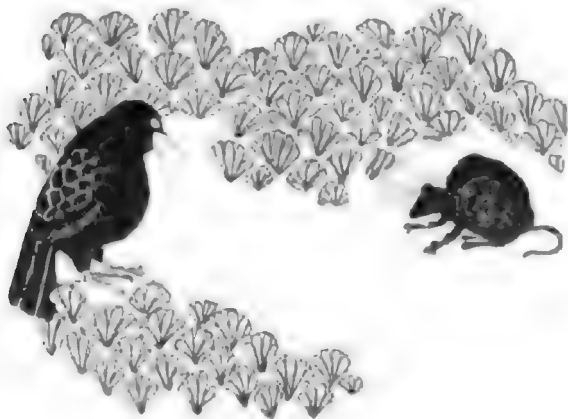
ته‌واوی داوه‌که‌ت ناپه‌ریت. پشیله‌وتی: وا دیاره‌له‌من نه‌مین نه‌بویت و به‌سویند‌خواردنم
 دل‌ساف نه‌بویت. رجا نه‌که‌م فکری له‌مه‌و پشیش مه‌که. دوشمنایه‌تیی کۆن فکری
 مه‌که‌ره‌وو، هه‌ردوکمان له‌تازموه‌ره‌فاقه‌ت و خۆشه‌ویستی‌مان په‌یدا کردووه، به‌خه‌یالی
 نه‌فس و شه‌یتان خه‌تمه‌ره‌ په‌یدا مه‌که. نومێدم وایه‌ شه‌رت نه‌شکینی و سویند‌خواردن به
 درۆ ده‌رنه‌چن. مشک‌وتی: نه‌و گرتیه‌ که‌ له‌ دل‌مایه‌ له‌ وه‌فا شکاندن دووره. فکرم‌وا
 نیسه‌ داوه‌که‌ به‌ساغی جی‌بیلیم و تۆ له‌ده‌ست به‌لا نه‌جات نه‌دم. پشیله‌وتی: فکرت
 چیه، ناشکرای که. مشک‌وتی: ره‌فییی نه‌م زه‌مانه‌ دوو جۆره. جۆرێکیان دل‌سافن،
 قسه‌و موغامه‌له‌یان راسته. به‌یێ تمه‌ع هاترچۆی ره‌فییی نه‌کات. جۆرێکیان بۆ ته‌مه‌عی
 دونیا و بۆ خواردن نه‌ن به‌ره‌فیی. وه‌قسه‌ ناشکرا کردن له‌ره‌فییی جانی جانی مومکین
 نه‌ن و، ناشکرا کردنی قسه‌له‌ره‌فییی نانی نانی نابووچوونه، وه‌منیش نه‌ووه‌ل لازمه
 پاریزگاریی رۆحی خۆم به‌که‌م، وه‌دووه‌م شه‌رت و وه‌فا لازمه‌ به‌جی‌بیلیم، چونکه
 به‌واسیته‌ی تۆوه‌له‌ چنگ دوشمن نه‌جاتم بوو، وه‌منیش تۆ له‌ ژێر به‌لا نه‌جات نه‌دم.
 پشیله‌وتی: واسیته‌ی گرتی دلت چیه، چونکه‌ تۆ له‌ نیهایه‌تی زیره‌کیدايت، وه‌هه‌تا
 نه‌ستا من شاره‌زا نه‌بووم. تۆ به‌وی به‌کللی ده‌رگای عه‌قل. مشک‌وتی: هه‌ر ده‌رده
 ده‌رمانێکی بۆ دانراوه. فکرم‌وايه‌ داوه‌که‌ په‌که‌یه‌که‌ به‌رم و په‌که‌تییی بیلیمه‌وه. نه‌و په‌که‌ بۆ
 نه‌جات بوونی خۆم به‌کار دئی. پشیله‌ بۆی مه‌علووم بوو مشک‌ زۆرزانه، بۆی ناخه‌له‌تن.
 نه‌و شه‌وه‌ به‌حه‌پسی مایه‌وه. له‌گه‌ل رۆژ بووه‌وه‌ راوچی رووی کرده‌ته‌له‌که. پشیله‌ که‌وته
 په‌ل. نزیک بوو ده‌ستی راوچی بگاته‌ پشیله. مشک‌ داوه‌که‌ی بیری، پشیله‌ له‌ ترسا
 سه‌رکه‌وته‌ سه‌ر داوه‌که‌و مشک‌ رۆیشه‌ کونه‌وه. راوچییه‌که‌ ته‌ماشای کرد داوه‌که‌ کوت و
 پچر بووه، به‌ناویمیدی گه‌راپه‌وه. میقدارێکی به‌یێ بوو، مشک‌ سه‌ری له‌ کون پرده
 ده‌روه، چاری به‌ پشیله‌ که‌وت، گه‌راپه‌وه. پشیله‌ بانگی کرد: نه‌ی ساحیب وه‌فا، خۆت
 گوم مه‌که. له‌به‌ر چی نه‌ترسیت! چاکه‌ی تۆ له‌به‌ر چاومه، بوویت به‌باعیسی نه‌جات بوونم.
 مژده‌ به‌ته‌هلی خۆت بده‌ بناغه‌ی خۆشه‌ویستی‌مان دامه‌زراو، چاکه‌ی تۆ چۆن نه‌دا به‌که‌م.
 مشک‌ زاتی نه‌کرد له‌ کون بچیتته‌ ده‌روه. فکری کرده‌وه. وتی: چاک وایه‌ ده‌ست له
 ره‌فاقه‌تی هه‌مه‌و که‌س هه‌لگرم، له‌جیگه‌یه‌که‌ به‌ته‌نها بژم. سه‌لامه‌تی له‌ته‌نها بپیايه.
 وه‌نه‌گه‌ر ره‌فاقه‌ت بگرم له‌گه‌ل ناوجنسی خۆم دروسته. پشیله‌ بانگی کرد: تازه‌ره‌فیی،
 خۆف له‌من مه‌که‌و له‌ نزیک بوونم مه‌ترسه. حوکه‌ما فهرموویانه: که‌سێ ره‌فییێکی
 به‌زه‌حمه‌ت ده‌ست که‌وت، ناشیرنه‌ له‌ده‌ست خۆی ده‌رکات. تۆ بوویت به‌واسیته‌ی زیندوو

بوونه‌وی من، وه‌تا به‌پۆج زیندوو به‌ چاکه‌ی توّم فکر ناچن. سویندی زۆری خوارد، مشک گوتی نه‌دایه. مشک حوایی دایه‌وه: له‌ نیجاده‌بوو غانه‌وه تایفه‌ی نیمه و نیه‌وه به‌ به‌ک دوشمن بوون و تا قیامه‌ت ناهن به‌ دۆست، وه‌ ره‌فیلی من و تو زنج ناکه‌وی. وه‌هر که‌س ره‌فاقه‌تی له‌گه‌ل ناوجنسی خۆی نه‌گرت نه‌وه‌ی به‌سهر دیت به‌سهر به‌ۆقه‌که‌ هات.

پشله‌ پرستی: چۆن بووه‌؟

جیکه‌ت

مشک وتی: نه‌گه‌رنه‌وه له‌ که‌نار جوگه‌ ناوی مشکن هیلانه‌ی دروست کردبوو. به‌ۆقن دروستی مشک بوو. پۆژی به‌ۆق له‌ که‌نار جوگه‌که‌ ده‌ستی کرد به‌ قه‌قه‌ر. ده‌نگی له‌ ده‌نگی باوکه‌رو ناخۆشتر بوو. ته‌سادوف نه‌و پۆژه مشک خه‌ریکی به‌زم بوو، له‌ ده‌نگی به‌ۆق چووه‌ ده‌ره‌وه. به‌ چه‌پله‌ لێدان و سه‌ر جوولانه‌ن نزیک به‌ به‌ۆق بوو. چه‌پله‌ لێدان و سه‌ر جوولانه‌نی مشک لای به‌ۆق خۆشی بوو. وایزانی راسته. خۆشه‌ویستی مشک چووه‌ ده‌لی به‌ۆقه‌وه. ره‌فاقه‌تی له‌گه‌ل مشک په‌یدا کرد. بوون به‌ ره‌فیلی یه‌ک. مووده‌تی به‌یه‌که‌وه

ره‌فقیق بوون. رۆزئی بۆق وتی: نهی ره‌فقیق، نیتمه هه‌ردوکمان بووین به‌ره‌فقیق. وه‌قت نه‌بن دیتمه لات، سه‌عاتی له به‌ر کونه‌که بانگ نه‌که‌م مومکینه تو گوته‌تی لی نه‌بن، وه‌یا تو له کون دیتته ده‌روه من خه‌به‌ردار نه‌م. ته‌نخیر بووغان نه‌بیته باعیه‌سی دل عاجزی. رجا نه‌که‌م فکری بدۆزه‌روه به‌یه‌ک گه‌به‌شتنه‌مان ناسان بێ. مشک وتی: موده‌یه‌که فکر نه‌که‌مه‌وه. چاک وایه په‌تن په‌یدا که‌ین سه‌رتکی بیه‌ستری به‌ قاچی منه‌وه و سه‌رتکی به‌ قاچی تووه، هه‌روه‌قت تاره‌زووی یه‌که‌مان کرد په‌ته‌که راکیشتین، به‌ خزمه‌ت یه‌ک نه‌گه‌ین. به‌و ته‌دبیره موده‌تی رایان بوارد. په‌ته‌که به‌سترا‌بو به‌ قاچی هه‌ردوکیانه‌وه. ته‌سادوف رۆزی مشک له کون چوو‌بووه ده‌روه بۆ خواردن نه‌گه‌را. قه‌له‌ره‌شتی چاوی به‌مشک که‌وت، بۆی هاته‌ خواره‌وه، ده‌نوکی دا به‌ مشک‌دا، به‌رز بووه‌وه سه‌رتکی په‌ته‌که به‌ قاچی بۆقه‌که‌وه بوو. نه‌ویش سه‌ره‌و‌خوار به‌ نیتی ناسمانا شوپ بووه‌وه. خه‌لق چاریان به‌و کاره که‌وت، سه‌رسام بوون وتیان: ناخر زه‌مانه، قه‌ل راوی بۆق نه‌کات. بۆق وتی: قه‌ل راوی بۆقی نه‌کردوه، به‌واسیته‌ی ره‌فاقه‌تی ناچسه‌وه تووشی نه‌م به‌لایه‌ بووم و خۆم به‌سه‌ر خۆم هیتا. مشک وتی: بۆیه نه‌م میسه‌الم بۆ هینایته‌وه له‌گه‌ل ناوجنس نه‌بن ره‌فاقه‌ت خراپه. وه‌نه‌گه‌ر منیش به‌ ره‌فاقه‌تی تو رازی ب‌م له بۆقه‌که‌ خراپه‌ترم به‌سه‌ر دیت. پشیله وتی: نه‌گه‌ر فکری ره‌فاقه‌ت نه‌بوو، نه‌و هه‌موو چاکه‌یه‌ت بۆ له‌گه‌ل کردم و بۆ دلت له‌من سه‌ندو، خه‌ریکی به‌ ده‌ردو مه‌راقه‌وه بکۆژی؟ مشک وتی: نه‌و وه‌خته من ره‌فاقه‌تی تو‌م کرد له‌به‌ر نیحیاجی بوو، وه‌که‌ستی زه‌ره‌یه‌ک عه‌ق‌لی بێ، بۆ دروست بوونی کاری دوشمن به‌ دۆست ته‌ماش نه‌کا، وه‌که‌ستی ده‌ستی نه‌بن به‌ جووله‌که نه‌لیت به‌ریشی مه‌ردانه‌ت قه‌سته‌م. بۆ مه‌خافات رێک که‌وتن له‌گه‌ل دوشمن به‌عه‌یب ته‌ماش نا‌کری، وه‌نه‌گه‌ر زانیی تووشی زه‌ره‌ر دیت، له‌ ره‌فاقه‌تی دوور که‌وته‌وه ره‌وشتی عاقلاته. وه‌ له‌ هه‌موو عاله‌مه‌وه نا‌شکرایه جنسی من به‌ جنسی تو دۆشمه‌ن و ره‌فیه‌یی من و تو دروست نییه، وه‌ هه‌ره‌که‌مان رێگه‌ی خۆمان بگه‌ین و بۆین له‌ قسه‌ چاته‌ره. قسه‌ گردنیه‌ن درایی هات، رۆشتن و دوعا خوازیه‌ان له‌ یه‌ک کرد.

قازاجی نه‌م هیکایه‌ته بۆ نه‌وه‌یه که‌ستی عه‌ق‌لی بوو، بۆ دروست بوونی کاری خۆی له‌گه‌ل دوشمن رێک به‌خا، به‌عه‌یب ته‌ماش نا‌کری و، لازمه له‌ دوشمه‌نه‌که‌شی نه‌مین نه‌بێ. مشک‌کیکی به‌جووک بۆ نه‌جات بوونی خۆی له‌گه‌ل پشیله رێک خست، وه‌ له‌ده‌ست پشیله‌ش خۆی نه‌جات دا. حه‌یفه به‌نی ئاده‌م به‌ هه‌موو عه‌قه‌له‌وه له‌ ده‌ست دوشمن رێگه‌ی نه‌جات نه‌دۆزته‌وه.

دوور بوون له ئه‌هلی حمسوود و بوغزای و، باوه‌نه‌کردن به زویان لووسییان دابیشلیم پروی کرده بره‌همن، وتی: نه‌حوالاتی نه‌وکمه‌سه که دوшمن نه‌ترافی به‌گری و سولج بکات له‌گه‌ل یه‌کتکیان، رتگی نه‌جات به‌دۆزیتوه و له مه‌کری نه‌مین نه‌بن، به زویانی جه‌ناپت به‌یان کرا، وه‌تیی گه‌یشتم. نو‌میتد ده‌کم به‌یانی دوور بوون له نه‌هلی حمسوود و بوغزای و باوه‌نه‌کردن به زویان لووسییان به‌یان به‌فرمویت.

بره‌همن وتی: هر که‌ست دوشمینی که‌ستکی کردو نازاریان به‌یه‌ک گه‌یاند، به سووره‌تی قه‌تعی نه‌مێ بو‌نیان له‌یه‌ک دروست نابێ، هر وه‌ک په‌پوه‌که به‌قه‌سی پادشاهه باوه‌پی نه‌کرد.

دابیشلیم پرسی: چۆن بووه‌؟

جیکایه‌ت

بره‌همن وتی: نه‌گه‌رتوه پادشایه‌ک بو ناوی ئه‌ینومه‌دین بو، زۆر عادل و میلله‌ت په‌روه‌رو ساحیب له‌شکر بو. له‌مه‌دره‌سه‌ی هه‌مسو عیلمنیک ده‌رجو بوو. له‌عیلم و زیره‌کیدایه‌تی نه‌مسال بو. نه‌و پادشایه‌ په‌پوه‌یه‌کی بو زۆری خو‌ش نه‌ویست، وه‌ په‌پوه‌که زۆر جوان و ده‌نگ خو‌ش بو، وه‌ زویانی قه‌کردنی له‌گه‌ل پادشاه‌ په‌یدا کردبوو. ته‌سادوف په‌پوه‌که له‌ مائی پادشاه‌ هیلکه‌ی کردو به‌تجوو‌یه‌کی هه‌له‌تیا. پادشاه‌ نه‌مری کرد په‌پوه‌که‌و به‌تجوو‌یه‌که به‌رنه‌ هۆده‌ی هه‌رم و زۆر به‌ دیق‌قه‌ت نه‌هلی هه‌رم خه‌مه‌تیان به‌کن. ته‌سادوف نه‌و رۆژه‌ خودا کوپ‌کی لایقی به‌ پادشاه‌ عه‌تا کرد. کوپ‌ه‌ پادشاه‌ و به‌تجوو‌ی په‌پوه‌که به‌ یه‌که‌مه‌ گه‌وره‌ بوون. کوپ‌ه‌ پادشاه‌ هۆگری به‌تجوو‌ی په‌پوه‌که بو. په‌پوه‌که هه‌رچه‌نده نه‌رۆشت خواردنی بۆ به‌تجوو‌یه‌کانی نه‌هیتا دوو عه‌ده‌ی نه‌هیتا، یه‌کتکی بۆ کوپ‌ه‌ پادشاه‌ و یه‌کتکی بۆ به‌تجوو‌یه‌کی. له‌گه‌ل ته‌ماشایان کرد جو‌ره‌ میوه‌یه‌ک که په‌پوو نه‌یه‌تیا ده‌ست پادشاه‌ نه‌ نه‌که‌وت، له‌به‌ر نه‌وه‌ زۆر لای پادشاه‌ خو‌شه‌ویست بوو. رۆژی په‌پوه‌که دوور که‌وتیوه‌ بۆ میوه‌ هیتان، ده‌نگی پێ چوو. کوپ‌ه‌ پادشاه‌ به‌تجوو‌یه‌ په‌پوه‌که‌ی به‌سه‌ر ده‌سته‌وه بوو. رۆژسته‌ خواره‌وه، نه‌تۆکی قاجی ده‌ستی کوپ‌ه‌که‌ی رووشاند. کوپ‌ه‌که‌ رقی هه‌لسا، هه‌ردو قاجی گرت، به‌ توندی کیشای به‌زه‌ویا، به‌تجوو‌یه‌ په‌پوه‌که‌ مرد. له‌گه‌ل په‌پوه‌که هاته‌وه به‌تجوو‌یه‌که‌ی به‌ مردوویی چاو پێ که‌وت، نه‌زیک بوو رۆحی له‌ قه‌فه‌سه‌ی سنگی ده‌رچیت، ده‌ستی کرد به‌ گریان. فکری کرد، وتی: بۆ من لازم بوو له‌ بن درکتی وه‌ یا

که نه لاتی هیلکهم بگردایه، خانووی پادشا جیگهی من نه بوو، وه حقی خزمه تی کوره پادشام نه بوو. وه نه گهر له کوخجی قهناعه تم بگردایه تووشی نهم دهره و مدراقه نه نه بووم. له پاش فکرتیکی دوور و درژ و تی: چاک وایه خویتی جگهر سووتاویم گوم نه کم و خواردنم حدرامه، چونکه بین وهفایی له گهل من کراو، منیش به سهر فرسه ته وه نه رۆم. په لاماری کوره کی داو ههردوو چاوی به دهنوک و نینۆک دهرکتشا، قهری به سهر دیواری خانوه که وه نه شته وه. جوابی چاو دهرهاتنی کوره که گه شته لای پادشاه. پادشاه به گریان رووی کرد بز لای کوره که. چاوی پادشاه به په پوو کهوت، فکری کرد به فیل په پوه که بگری، له جیاتی چاوی کوره کی په رو بالی سووتینت. بهرامهر به په پوه که وهستا، وتی: نهی په پوو، به دهست تۆره گزناهن قهوماو من لام گران نیسهو، رجا نه کم دووری نیختیار مه که، به دهره غه موه مه مکرۆه. په پوو وتی: نهی پادشاه نهیزانم تۆ تاجیکی به سهر میلله ته وه، من مسوده تیکه له ریگهی نه زانی پیم داناوو، فکرم بوو له ژیر سیه ری جهناپتا پیم، ههروهک کۆتر هیلاته له خانووی موبارکتا بینا بکه. نیستا خویتی بیتچوه کهم وهک قوریانی حاجیبیان له نهیوانی حهرمه دا رۆوه، چۆن نومیدی ته وواف به خانووی جهناپت بکه؟ وه له جهناپت تاشکرایه گزناهبهار به ته مای ژینی نابی و من به بین نیختیار به لکی له ریگهی موکافات وه له دهستم قهوما، مه گهر پادشاه مهسته لهی دزه کان و دل چاکی نه بیستوه؟

پادشا پرسى: چۆن بووه؟

حیکایهت

په پوو وتی: له شاریکی خوار به غداد دهرۆشنى بوو زۆر موسولمان و دل ساف بوو، به واسیتهی تاعه ته وه زۆر لای خهلق مهرغوب بوو، وایان بز مه علومه نه ولیایه. ناو نرابوو (دلزان)، رۆژێ دلزان به ته نهیا رووی کرده ریگهی حهج، ته سادوف تووشی میقداری دز بوو، ریگهیان بین گرت. دلزان وتی: نه گهر بز ته موع وا ریگه بین نه گرن، نه وه کیسه پاره که، هرۆن و خوتان هیلاک مه کهن و من نه توانم به بین ریگهی به تولا بگرم و هرۆم. ته وه ککولی زۆر بوو. دزه کان بین رحم بوون، شمشیریان دهرکتشا بیکۆن. کابرا به دهست دزه کانه وه سهرسام ماوو، رووی کرده ناسمان، وتی: خودایه له تۆ زیاتر نومیدم نییه. ته سادوف میقداری قولنگ به ناسمانا نه رۆشت. دلزان وتی: نهی قولنگینه، نیه به شاهد بین به دهست نهم غه ددارانه وه خهریک ماوم و نیوهش خویتی من گوم مه کهن. بز

ناشکرا کردنی گوشتنم همل بدن. دزهکان یتکهنن. وتیان: ناوت چییه؟ وتی: ناوم دلزانه. وتیان: حمیفه وا ناو نرلویت. بۆسان مه علوم کرا له تو هیچ نه زانتر دست ناکهویت. هتا زوو بکوژیت درهنگه. دلزان وتی: ئیوه به گوشتنی من قانزاج ناکمن و قهتل کردن خراپه. قاتیل دووره له رهحمهت. دلزان زۆری قسهی پارانهوه گهترایهوه. بئ فانیده بوو، ناخری گوشتیان. بهقتن خه بهری کوژاویی دلزان به نهملی شارهکه گهیشته زۆر لایان ناخووش بوو. ته سادوف رۆژنی نهملی شارهکه چوو بوونه سهحرا بۆ نوێزه بارانه. نهوانهی دلزانیان گوشتبهو لهوێ حازر بوون. بۆلن قولنگ به ناسمانا دهستان کرد به زیقه زیق. یهکتی له دزهکان به سوورهتی گالته به رهفیتکیکی وت: قولنگهکان قسهی دلزان نهگهترنمهوه. یهکتی له نهملی شارهکه گوئی لئ بوو. نهویش به رهفیتکیکی وت. قسه دهسا و دم بلاو بووهوه. گهیشته لای پادشا. نهمر کرا دزهکان بگرن. خراشه ژیر داری سیاسه تهوه. ناخری بهیانی گوشتنی دلزانیان کرد. له جهزای گوشتنی دلزان ههسوویان نیهمدام کران و لاشهیان فری درا. بوون به خۆراکی درندهو تهیران. پهپوو وتی: بۆیه نهم قیسسه یهم بۆ جهناهی پادشا گهترایهوه تا بۆت مه علوم بئ من جوونهتی کوژ کردنی شاهزادم نهپوو. نهمرۆ نیرادهی خودا پشی کردم. ته برتکی بچووکی وهک من نهوهی له دست نه نههات. ریتکهکوت بوو. له ریتکهی مکافاتمهوه دهستم کهوت، وه نهستانیش

عه قلم و ا حوکم نکات به قسهی جهانیت باوه نهکم و، به زویان لووسی حه یاتی خوم
نهمه ژیر هیلاکه تموه. دوری له جهانیت بۆ من چاکه.

پادشاه وتی: نموی به یانت کرد هموو راسته و تو خه تابار ناکم، چونکه کوره کی من
بیچموی تۆی کوشتوه. تو به حوکمی جه زای موکافات موکافات سهندوه. وه حقی تو
له سر من زوره که به کویری کوره کم رازی بویت. رجا نهکم دوری نیختیار مه که.
تاقه تی دوری تو نیمه و نیستقام و درگرتن به عیب نه زانم و، عه لو کردن با خوسوس
نیشی چاکانه. منیش به چاکی نه زانم و، فکرم نیمه جه زای هیچ که سیکم دابن. فکرم
نمویه له جیکه خرابه چاکه بکم. په پوو وتی: بیستومه که سن نازار به که سن
بگه نه نیت، ساحب نازاره که که دهمتی بوو زهر به قورگی نهو که سه دا نکات. نزدیک
بوونم به تو ریکه کی کم عه قلاته. پادشاه وتی: ترس و خوف مه که. موده تیکه نولفه تم
له گهل تو گرتوه. به رامهر به کوره کم خوشه ویست بویت و، نمین به زهره رم بۆ تو نابن.
په پوو وتی: خوشه ویستان، وا بیستراوه که بۆت به بیان نهکم:

(۱) دایک و باوک وهک ره فیک. (۲) برا وهک به پرهی پشت. (۳) خال و مام وهک
ناشنا. (۴) ژن بۆ ناوده می و خزمهت. (۵) کچ وهک دوشمنی خزم. (۶) کوپ بۆ
رووناکیی چاو و جیکه نشین تماشاش نه کرت.

کهس ناره زوو ناکات له خوی دست رۆشتوو تر ببینتی و ناره زوو نکات کوره کی له
خوی زیاتر ناو و شۆرهت پهیدا کات، ناشکرایه من وهک کوره کهت خوشه ویست نابم، وه
نه گهر بلتیت بهرامهر به رۆحی خوم خوشه ویستیت دیسان باوه ناکم. مه گهر پادشاه
مهمه لهی پهرژن و کچه که کی نه بیستوه؟

پادشاه وتی: چۆن بووه؟

جیکه پیت

په پوو وتی: نه گه پره نه پهرژن بۆ سه د و بیست سال عومری بوو، پشتی وهک قه فی
گوچان چه مابوه. پهرژن کچیک کی زۆر لایقی بوو، ههر کهس چاوی بهو کچه نه کهوت تا
هفته یه که به نهوش نه بوو. ته سادوف رۆژن کچه که تایی لئ هات، کولمی وهک یاقوت
سوور هه لکه را. پهرژن خوی گهرا به دوری سه ریا، وتی: خودایه خوت نه زانی لهو کچه
زیاتر نیمه و عومرم زۆر سه رف کردوه و کچه که م نهووه لی عومریه تی، عومری من بخرینه
سه ر عومری کچه که م. شهو و رۆژ به دوعا کردنه وه خهریک بوو. رۆژن چوو بۆ دره مان

پیدا کردن. گایه‌کی بوو له له‌وه. رژیسته‌وه، بۆنی چیشتی کرد. چوو ژووره‌وه، دیزه‌یه‌ک چیشتاوی بوو. گا سه‌ری پیا کرد، چوو به سه‌ریا. له‌وه‌فته‌دا پیرژن هاته‌وه. فکری گای نه‌بوو. که چاوی به گا که‌وت، وای زانی عیبرزائیه‌ بۆ رۆح کیشانی هاتووه. گا یوو به‌ روهی پیریزن هات، پیریزن وتی: قوریان من نه‌خۆش نیم، نه‌خۆش که‌که‌مه‌ له‌سه‌ر جی‌که که‌وتووه، واز له‌ من بیهته، رۆحی نه‌و بکیشته. که‌وایین مه‌علومه‌ هه‌ر که‌سی رۆحی خۆی له‌ هه‌موو که‌س لا خۆشه‌ویستته. تۆ من نیخفال مه‌که.

په‌پوو وتی: نه‌ی پادشا، خۆت نه‌یزانی من به‌ ته‌نها ماومه‌وه. چ رۆح له‌به‌ری نه‌توانی جگه‌ر گۆشه‌ی به‌ کوژراوی بیینی و خۆی نیسراحت بکات؟ وه‌ نه‌مین به‌ به‌زوبان لووسی ناخه‌له‌تیم (یا لیت بیینی و بینک بعد المشرقین) نه‌خوینم. پادشا وتی: نه‌که‌ر له‌ نه‌وه‌له‌وه خه‌تا له‌ تۆ به‌ومایه‌ ترساندن هه‌ق بوو، نه‌ما خه‌تا له‌ کوپه‌که‌م واقع بووه، تۆ قیصاصی خۆت وه‌گرته‌وه، به‌ رێگه‌ی راستی قاهیلی جه‌زا نیت. ویجدان و عه‌داله‌تی من رێگه‌ نه‌دات کوپه‌که‌م له‌ جی‌که‌ی به‌چوو که‌ت بکوژیته‌وه، وه‌ نیستا تۆ به‌ کوپه‌ر کردنی کوپه‌که‌م ده‌ست هه‌لگرته‌وه، زۆر مه‌منوونم. رجا نه‌که‌م چه‌ند ساله‌ ئولفه‌تم له‌گه‌ل تۆ گرته‌وه، توه‌شی ده‌ردی دووریم مه‌که. مه‌علومه‌ خۆشه‌ویستی تۆم به‌ کوپه‌که‌ نه‌ویستوه‌وه، قورده‌تی خودا رده‌بونه‌وی نییه‌. کوپه‌که‌ کوپه‌ر بووه، خۆشیی ده‌نگی تۆ که‌م نه‌بو. ئومید ده‌که‌م له‌ من دوور نه‌که‌ویتووه‌ وه‌ک په‌عقوب به‌ ده‌ردی «یا آسفا علی یوسف وابیضت عیناه من الحزن» گرفتارم نه‌که‌یت. مه‌سه‌له‌ی من له‌گه‌ل تۆ وه‌ک گۆزانی به‌تۆ که‌ وایه.

په‌پوو پرسیی: چۆن بووه؟

جی‌کێت

پادشا وتی: بیستومه‌ پادشایه‌ک گۆزانی به‌تۆکی بوو، ده‌نگی وه‌ک داوود. ئاو له‌ رژیشتن، ته‌یری له‌ فرین نه‌گه‌تایه‌وه. پادشا زۆر گۆزانی به‌تۆ که‌ی خۆش نه‌ویست. به‌زمی پادشا به‌ ده‌نگی گۆزانی به‌تۆ که‌ نه‌گه‌را. کوپه‌ک عومری دوازه‌ ساله، بوو به‌ شاگردی گۆزانی به‌تۆ که‌. به‌ موده‌تێکی که‌م فیکری هه‌موو جوژه‌ شیه‌ر و غه‌زل و مه‌سه‌نوی و مه‌قامات بوو. شۆه‌تی کوپه‌که‌ له‌ شاره‌که‌ دا به‌لا بووه‌وه. پادشاه خه‌به‌ری زانی. نه‌میری کرد به‌ حازر بوونی کوپه‌که‌. له‌گه‌ل کوپه‌که‌ داخل به‌ خزه‌تی پادشاه بوو، روهی وه‌ک رۆژ نه‌دره‌وشایه‌وه. ده‌ستی کرد به‌ عوود لێدان و چالغی و به‌سته‌ وتن. پیر و گه‌نجی سه‌رخۆش نه‌کرد. وه‌ستای کوپه‌که‌ به‌خاله‌تی پێ برد، چونکه‌ لای پادشاه روتبه‌ی درابویه. ناخری

رؤځي گوراني بيڙه که شاگرده کي کوشت. پادشاه خه بهري زاني کوږه که کوږاوه. ږقي هه لسا. نهمري کرد گوراني بيڙه که بکوږنموه. گوراني بيڙه براهه خزمهت پادشاه، پادشاه به ږقه وه وتی: نهی غمدهدار، ږق تو نازاني زور ناره زووی عوود و چالغی و گوراني نه کم و، ناره زووی من دوو جوږه، جوږتيکی به دهنګي تو و جوږتيکی به دهنګي عوود و چالغیي کوږه تازه پيڅه يشتروه که ږام نه ږوارد، چوږن زاتت کرد ږويته واسيته نه ماني نيوه ناره زووم؟ لازمه نيسا سهرت له لاشه جيا بکه نه وه تا جاريکی که کمس نه توانی نه و جوږه نيشانه هکات. گوراني بيڙه که پيڅه نهی، وتی: نهی پادشاه، من خرايم کرد، نيوه بکوږت هم مو ناره زووی جه نابتم فوتاند. نه گهر پادشاه، من بکوږت هم مو ناره زووی خوځی نه فو تيتي. چوږن ناوی خرايه ږق خوځی دانه نيت! پادشاه نه و قسهی زور ږق خوش ږو، له گوراني بيڙه که خوش ږو. گوراني بيڙه نه و شيعرانهی ږق خوځنده وه^(۱):

سليمانی که پایته خته و دياره
 به راستی جیتی نه جيب و شهرياره
 به شهر هه ږانه ږق هوز و هه ياتی
 جه بهل لوبان له چاروا ديمه کاره
 که و شينخ و بهگ و ناغا و ږنيسی
 هه تا خوا هه ز نه کات ساحيب و يقاره
 له گه وړه تا به چو وکی ميلله تی کرد
 له مهيدانی هه ريفنا کارزاره
 جه مييه تيان که وهختی دپته جه ولان
 له گوی ناگرن سه دای توپ و ته ياره
 به هه لمهت وهک پلنگن ږوځی ده عوا
 هه مو ته علیم چيسه و چاپووک سواره
 له دونيا دا نيه ږولهی وه کوو کرد
 له سوننی تاقي شمشير و قه ياره

(۱) له سهر نه غمهی:

هم چننم خاک به سمر دا کرد له هجرت
 دلبی ماری سیاہ نيشکچمهی گه غبه

به جهرگن تا خه یال که ی بۆ شهر و شور
 نیتەر رۆحیان له لا بن نیتیاره
 نهگهر بۆ عهقل و فام و هۆش نه پرسی
 زه کهاوه تیایان وه کهوو رۆژ وای دیاره
 هه میسه بۆ تهره قیمی عیلم و عیرقان
 خه ریکن داتیما بهم رۆژگاره
 له ناداب و نوسوولی فهرعی دنیا
 نیشانه ی گهره ییی تیا ناشکاره
 نه تیجه ی بهرزیه زانین له دنیا
 هه موو وهختی نه زان هه ر شهرمه زاره
 موسولمان و برای دینین هه مرومان
 له گهل یهک نیتیرام رۆژ سازگاره

پادشاه وتی: بۆیه ئهم میسالهم هتیا یه وه نیوه ی ئاره زووم به ژیا نی کور که وه بوو، وه
 نیوه ی ئاره زووم به بوونی تۆوه یه، وه ئاره زووی کور کهم به قه ده ری خودایی نه ما. رجا
 نه کهم تۆیش نیوه ی ئاره زووم مه به. تاقه تی دووری تۆم نییه. په پوو وتی: ئه ی پادشا، دل
 ناوینه ی دل. چاو دل ناهینیت. ئه وه ی تۆ به زوبان به یانی ئه فهرمویت، دلت به جۆرێکی
 که ناگری تۆ به روه. وه دلی من خه به ری داوه هه تا زوه له تۆ دوور بکه ومه وه، چونکه
 مو دده تیکه له قانون و سیاسه تی جه نابت گه یشتووم. دوور بوونم چاکه. من نه و که سه
 نیم هه کیم پتی وت: دهرمانی چاو بۆ تۆ له دهرمانی سک یه شه چاکتره.

پادشاه پرسیی: چۆن بوه؟

حیکیمهت

په پوو وتی: نه گه ئه وه کا برایه ک چوه لای هه کیم وتی: ژانه سکم تووش هاتروه، دوو
 رۆژه نيسراحه تم لێ هه لگه راوه له بهر ژانه سک. هه کیم وتی: نه و رۆژه چیت خواردوه؟
 کا برا وتی: یهک پارچه نانه سووتاوم خواردوه. هه کیم بانگی شاگرده که ی کرد: دهرمانی
 چاو نیشه بێنن بیکه مه چاوی ئهم کا برایه چاوی چاک بێته وه. کا برا وتی: نه ی هه کیم،
 وه خستی گالته نییه، چاری سکم که. من ژانه سکمه، تۆ دهرمانی چاو نیشه بانگ
 نه کهیت. هه کیم وتی: دهرمانی چاو نیشه بۆ تۆ چاکه، چونکه هوکمی چاوت نییه،

فهرقی رهش و سهی ناکه‌یت. هر وقت چاوت پروون بووه‌وه له ژانه سکیش نه‌جانت نه‌بن. په‌پوو وتی: نهی پادشاه، من دونیام به قه‌دهر خۆم دیوه، چاک و خراب له‌یه‌ک جیانه‌که‌مه‌وه له‌و که‌م عه‌قلانه نیم رهش و سهی به‌یه‌ک بزاتم و خۆم نزیک به مردن بیه‌مه‌وه. پادشاه وتی: نهی په‌پوو، نه‌و جۆره کارانه له‌به‌ینی دۆستا زۆر ته‌سادونی کردووه، به‌و جۆره نه‌پوون دووری یه‌ک نیختیار بکمن، وه‌خوسوس عاقلان ناگری قه‌هریان به‌ ناوی حیلیم کوژانۆته‌وه منیش له‌سه‌بر و حیلدا که‌س مو‌قابیل به‌ خۆم ناپیمن. رجا ده‌که‌م ترس و خۆف مه‌که. تاقه‌تی دووری تۆم نییه. په‌پوو وتی: نهی پادشاه، هر که‌س زه‌حه‌مت به‌ ناسان بزانی تووشی ده‌ردی یی دهرمان نه‌بن. به‌فکر وا نه‌زانم برینی دل خوش ناپیته‌وه، وه‌ نیستا به‌قه‌سی تۆ که‌رویشکه‌خه‌و له‌ خۆم به‌خم، ڕیگی نه‌جانت قه‌تعه‌ نه‌کریت. چاک وایه‌ بالته‌یکم بکه‌م به‌ سه‌د بال و له‌ده‌ست تۆ فیرار بکه‌م، چونکه‌ بچووکیتی وه‌ک من قه‌وه‌تی دوشمنی جه‌ناپتی یی ناگری، وه‌ مه‌علومه‌ به‌ زوبان لووسی جه‌ناپت منیش باوه‌ر ناکه‌م. تۆیش زۆر نازاری خۆت مه‌ده. مه‌سه‌له‌ی من له‌که‌ل تۆ وه‌ک قه‌سی پادشاهه‌ وایه‌ بۆ دوشمنه‌که‌ی نووسی.

پادشاه پرسیی: چۆن بووه‌؟

هی‌کاپه‌ت

په‌پوو وتی: نه‌گه‌ی نه‌وه له‌ تورکستان پادشاهه‌ک شۆره‌تی عه‌داله‌تی به‌لاو بووبۆوه. وه‌زیرکی بوو له‌ پادشا عاسی بوو. می‌قداری دزو جه‌رده له‌ وه‌زیر کۆ بووبونه‌وه، ده‌ستیان کرد به‌ خراپه. وه‌زیر جوابی بۆ پادشاه نووسی: نه‌گه‌ر نه‌مکات به‌ پادشای شاریک نیسراحه‌تی ته‌یک نه‌ده‌م. پادشاه کاغه‌زی بۆ نووسییه‌وه به‌ نامۆزگاری و دل خوشی دانه‌وه، ته‌نسیری نه‌کرده وه‌زیره‌که. دووه‌م جار کاغه‌زی بۆ نووسی، وتی: نهی وه‌زیر، مه‌سه‌له‌ی من و تۆ وه‌ک به‌رد و شووشه‌ وایه، نایا به‌رد بکیتی به‌ شووشه‌دا، نایا شووشه‌ بکیتی به‌ به‌ردا هر شووشه‌که نه‌شکین. رجا نه‌که‌م خۆت به‌ شکاندن مه‌ده. په‌پوو وتی: من وه‌ک شووشه‌ وام و تۆیش وه‌ک به‌رد وایت، له‌ یه‌ک بکه‌وین من زه‌ره‌ر نه‌که‌م، وه‌هر چه‌ند جه‌ناپت فکرت هه‌یه‌ له‌ ڕیگی ناشتی‌یه‌وه حه‌قی خۆت ده‌ست که‌ویت، عه‌قل ڕیگی من نادات په‌رو باله‌م به‌ ده‌ست تۆوه بسووتی. پادشاه وتی: مه‌علومه‌ من له‌مه‌و پیش زۆرم تۆ خوش ویستوه، له‌به‌ر که‌م نازاریک چۆن ته‌رکی خوشه‌ویستی نه‌کریت؟ وا نه‌زانم فکری وه‌فای قه‌دیم ناکه‌یته‌وه. وه‌فا بۆ هه‌موو ڕۆج له‌به‌ری بووه. تۆ بۆج وه‌فات

له بهر چا و گوم بو؟ په پيو وټی: بناغدی وېلا چوڼ نه مینځی؟ دلېم خه بهری داوه تو فکر کړی؟ خدریکې به زویان لوو سیه تی حدقی جگهر گوښه کړت وهرگړیت. نوو خورمای تو خوار دت دهنکه کدی له گیر فغانایه، وه من نه یزانم بو کویر هوونی کوړه کړت بو چرووک له دلت دیته دهر وه و بونه کدی به لوو تی منا هاتوه. فمرمودی خودایه: به دهستی خوتان خوتان مه خنه هیلاکه تموه. پتیشوونان فمرمودیانه: سټ کار هدی له عه قل دووره. نهو وېل نوو کسانه به قسوه تی خویان مغروورن، نهوانه زوو تووشی مردن نه بن. دووهم نوو کسانه له نه نندازهی خویان زیاد نه خوتن، نهوانه زوو دهر دی مردن نه گرن. سینه هم نوو کسانه به قسه ی دوشمن باور نه کړن، نهوانه زوو په شیمان نه بنهوه. وه له پادشاه مه علوم بټ من لمه درمسی هممو فیتلې دهر چووم، وه لهوانه نیم قسه ی چاک و خراب جیا نه که موه و قسه ی زویان و فکری دلت مه علوم نه کم. وا یزانم دلت تاره زوو نکات برینه کدی جگهر ت به خوتی من دهر مان نه کړیت. پادشاه وټی: نه ی په پيو مووده تیکه من دلخوښی تو نه ده موهو له ړنگی راستی خوشه وستی تو به یان نه کم و تو به جوړیکې کدی نه زانی، مه سله ی من له گمل تو وک مه سله ی عابیده که و گور که که وایه. په پيو پرسی چوڼ بووه؟

حیکایت

پادشاه وټی: نه گېر نهوه عابیدی بو شوو ړوژ خهریکې تاعه تی خودا بوو. ته سادوف ړوژنی دوجاری گورگې بوو. گور که که بو خوار دت نه که را. عابید ووی کرده گورگ وټی: نریک به حدیاتی کس مه که وه، ړوژنی قیامت تووشی عه زایې خراب نه بیت. گورگ وټی: وه ختی قسه نیبه، رانی لوو دیو نوو گرده نه له وېږی، به لکی بچم فرصت بیټ مه ړی بفرتم و تو به قسه من بگری، که فرصت نه ما له په شیمانی زیاتر هیچ دهست ناکه وې. عابید وټی: من ناموزگار یی خیرت نه کم و تو فکر تیک نه چوه. پادشا وټی: هر چه ند منیش قسه ی راستی بو تو نه کم، تو ترس و خوف ت هر باقییه. په پيو وټی: نه ی پادشاه. من ناموزگار ی له گوڼی گرتوه. به عه قل نه زانم دهر گای بېلا بو من کراوه تموه و. ناوړنه ی تجربه به رامبه رم دانراوه دلېم نه زانی دلت سورتاوه. وا چاکه ړنگی دوو بگر مه پتیش، رووبیکم بو جتیکه یک دهستی کس نه مگاتی، چونکه مه علومه پادشاه له جتیکه کویر هوونی کوړه کدی نه مکوړی. وه ستانم ناخبریه تی. پادشا وټی: هممو خوار دت لای من دهست نه که وې. سه فمر بو که سټیکه محتاج بی. په پيو وټی: هر کس پینج

ره‌وشتی بوو پرووی کرد بۆ هر جیگه‌یه‌ک به غریب و محتاج تهماشا ناکړی. نه‌وول: له خراپه دوور بوون. دووم: پټگه‌ی چاکه گرتن. سېهم: له پټگه‌ی ترس خۆ لادان. چواره: ره‌فیکی زمانه گرتن. پټنجم: ره‌وشتی ره‌فیک زاتین. هرکس شو ره‌وشتانه بزانتی پروو بۆ هر جیگه‌یه‌ک بکا مودارا نکات. که‌س عاقل بوو مودارای لاناو که‌سوکاریا بۆ نه‌کړا تدرکی وه‌تنی به‌ناشیرین تهماشا ناکړیت. پادشاه وتی: روژشتنت چهند روژ درټزه نه‌کیشتی و، که‌ی دیتسه‌وه؟ په‌پرو وتی: به‌توماي هاتنه‌وم مهبه. قسه‌ی من و تو وهک عه‌ربه‌که و نانه‌واکه وایه.

پادشاه پرسیی: چۆن پروه؟

جیگه‌یت

په‌پرو وتی: نه‌گټې نه‌وه پیاوړتکی نانه‌وا له شاری به‌غداد دووکانی نانه‌وایی دانا‌بوو. میقداری نان بۆ فروشتن له‌بهر دووکانه‌که هه‌لخرا‌بوو. کابرایه‌کی میعدان چوه به‌رده‌می نانه‌واکه. بونی نان چوه به‌سهریا، مه‌عیده‌ی گری تی به‌ریو، وتی: وهستا، به‌چهند تیر نام نه‌که‌یت؟ نانه‌وا فکری کرد نه‌گهر له زۆر خوړه‌که‌کان ین به‌یه‌ک حوققه نان تیر نه‌بن، وه نه‌گهر خواردنی حوشتی ین به‌دو حوققه، وه نه‌گهر خواردنی گامیش ین به‌سن حوققه. حوققه‌ی نان به‌چار فلس بوو. وهستا وتی: به‌دوازه فلس هر چهند نه‌توانی نان بخوړ. عه‌ره‌ب ۲۵۰ فلسی به‌نانه‌وا دا: وتی: هر چهند بخوړ عاجز مهبه. وهستا را‌زی بوو. نه‌وولن هر نانن هه‌لخرا بوو کردی به‌پاروو و خواردی، نه‌لجا نان به‌نان له تهنور نه‌هاته دهره‌وه به‌ناوی شه‌ته‌که تهری نه‌کرد نه‌یخوارد، وهستا تهماشای کرد تا گه‌شته نیو دینار نانن خورا. پرووی کرد بۆ سن روبع دینار. ناخری گه‌شته یه‌ک دینار نان. نانه‌وا وتی: نه‌ی ددعای عه‌ره‌ب، تیر خواردنی تو چنده، پتم بلن، چونکه هه‌ویر و ئارد nema. جوابی دایه‌وه: سه‌رت ین په‌له مه‌که، تا ناوی نم شه‌ته هروات من نان نه‌خوړم. یا پاره‌کم، وه یا تیر نان بېم. ناخری وهستا پاره‌که‌ی دایه‌وه.

په‌پرو وتی: بویه نم قسانم بۆ پادشاه کرد هه‌تا روچ له قه‌فه‌سه‌ی سنگدا ین، چاوی پادشا به‌من ناکه‌وئ. وه نه‌گهر فکری تو به‌کم خه‌به‌رت له بای شه‌مال نه‌پرسم و جه‌مالی باکه‌مالی پادشاه له ناوټنه دا تهماشا نه‌کم. پادشاه: ده‌ستی کرد به‌گریان، فرمیتسکی حمسه‌رتی له چاو نه‌سری. وتی: نه‌ی په‌پرو، به‌راستی بۆم مه‌علوم کرا جارتکی که ده‌ستی من ناکه‌ویت. رجا ده‌کم چهند قسه‌یه‌ک بۆ یادگار به‌یان به‌فرموو. په‌پرو وتی:

نه‌ی پادشا، خراپترین مالِ نه‌ویه خیری بۆ کهس نه‌بن. غافلشی پادشا نه‌ویه له میللهت
 بی خه‌به‌ره. خراپترین ره‌فقی نه‌ویه وه‌ختی ته‌نگانه به‌کار نایه‌ت. خراپترین ژن نه‌ویه
 له‌گه‌ل می‌رد دم به‌رزی نه‌کا. خراپترین نه‌ولاد نه‌ویه بی نه‌مریی دایک و باوک نه‌کات.
 ویرانه‌ترین شار نه‌ویه خه‌لقی گرانغۆش و بی تینسافن. ناخۆشترین ره‌فاقه‌ت نه‌ویه
 نازار به‌یه‌یک به‌گه‌یه‌نن. نه‌و قسانه‌ی وت و دوعا خواززی خواست، رۆیشت. پادشا به
 نانومیدی گه‌رایه‌وه. ده‌ستی به‌ ده‌ستا نه‌کیشا. وتی: زۆر خه‌ریک بیوم و زۆر می‌سالم بۆ
 په‌پو هینایه‌وه، به‌لکی حه‌ققی چاوی کوره‌که‌م وه‌رگرتایه. ده‌ستم نه‌که‌وت. وه‌ تیفکیرین
 له‌م حیکایه‌تانه زۆر لازمه. که‌سی عاقل بی به‌قسه و مه‌کری دوشمن ته‌فره ناخوات، وه
 نه‌م حیکایه‌تانه بۆ تازه پتکه‌یشتوه‌کاغان له ناو دلپانا قوغل بدریت.

نه‌سییه‌تی نۆ

له خه‌تا خوش بوون چاکترینی ره‌وشته خوسوس، وه بۆ پادشاهان و بۆ نه‌هلی ده‌ست
 رۆیشتو.

داییشلیم ره‌وی کرده حه‌کیم، رتی: باوه‌ نه‌کردن به‌ زوبان لووسیی دوشمن و خۆ
 پاراسن له‌ فیل و قسه‌یان. به‌ زوبانی جه‌ناپته‌وه به‌یان کرا، تیی گه‌یشتم. ئومید ده‌که‌م
 به‌یانی خه‌تاکردن و خۆشبوونیان، رتکه‌ی چۆنه‌ نیشانم بدریت. وه‌ نه‌گه‌ر مه‌نموریک
 پادشا خه‌تای کرد، خۆشبوون وه‌یا جه‌زا سه‌ندن وه‌یا حه‌پسی کامیان لازمه. حه‌کیم وتی:
 پادشاهان، لازمه‌ ده‌رگای عه‌فو و مه‌رحمه‌تیا کراوه‌ بن. وه‌ نه‌گه‌ر پادشا له‌سه‌ر
 خه‌تایه‌کی که‌م مه‌نمور بخته‌ ژیر داری سیاسه‌ته‌وه مه‌نموران ئومیدی نیسراحت
 ناکه‌ن، ورده‌ ورده‌ رتکه‌ی فیرار نه‌گه‌رنه‌ پیش. له‌ پاش بلابوونه‌وه‌ی مه‌نموران پادشا
 تووشی دوو ده‌رد نه‌بن. یه‌کتکی نه‌ویه کاری پادشا به‌ نه‌مانی مه‌نمور موعه‌تته‌ل
 نه‌بیت. دووم نه‌وانه‌ که‌ گه‌رنه‌ نه‌که‌ن له‌ له‌زه‌تی عه‌فو بی به‌ش نه‌بن. یه‌کن له‌ نومه‌رای
 پادشا وتی: نه‌گه‌ر بییانزانییا خۆشیی خه‌تا خۆشبوون چۆنه، له‌ خه‌یانه‌ت و خه‌تا زیاتر
 دیاری نه‌نه‌هرا. وه‌ نه‌گه‌ر پادشاهان زوبانی عه‌فو به‌خشینی به‌سه‌ر میلله‌تدا نه‌بن، له
 جیگه‌ی گه‌ناه نازار به‌دات، ناخری مولکی به‌ده‌سته‌وه نامینیت. موقابیل به‌و مه‌سه‌لانه
 قسه‌ی شیر و چه‌قه‌له. داییشلیم پرسی چۆن بووه؟

حیکایه‌ت

به‌همه‌نی حه‌کیم وتی: له‌ زه‌مینی هیندستان چه‌قه‌لنی ناوی (فی‌رپسه) بو، ته‌رکی

دونیای کردبوو، گۆشتی هه موو رۆح له بهرکی لهخوی حهرام کردبوو. رهفیکانی دهستیان کرد به لۆمه کردنی، وتیان: هه یقه تۆ خۆت به جنسی نێمه حساب نهکیت، وه نهگه ر نارهزوی رهوشتی نێمه ناکهت له نێمه دوور کهوه ژبانی رهزالت بهکاری چی دیت؟ وه نهفس هه پس کردن بهو رهزالت له پێگهی عاقلان دووره. فیهرپسه جوابی دانهوه، وتی: هه رکهس حاکی نهفسی خۆیهتی و لهزهتی دنیا پرسینهوهی ههیه و پیاوهتی خۆم به قسهی نێوه ناشکهنم، وه نارهزوی رهفاههتهم ناکه دوعاتان نهخوازم. وهختی رهفیکهکانی زانییان فیهرپسه فکری رهوشتن نهکات، دلخۆشییان دایهوه. ناخری ناوی عابیدی فیهرپسه بلاو بووهوه. لهو نزیکانه باغی بوو له بهر نار و میوههاتی له هه موو جۆره دروندهک هیلانهیان تیا دروست کردبوو. وه شیریکیان کرد به پادشای خۆیان، زۆر ساحیب قوهت بوو. ناوی شههرکه (کامجۆی) بوو، شهزهتی حوکمداری شیر به هه موو لایهکا رهوشتبوو. رهۆمی کامجۆی و دروندهکان مهجلیسیان گرتبوو، قسهی فیهرپسه کهوته ناوهوه. زۆریان تهعرفی عیبادتهی فیهرپسه کرد. کامجۆی نارهزوی چار پیکهوتنی فیهرپسهی کرد، یهکیکی نارد به شوینیا. لهگهله نهری پادشا گه یسته لای فیهرپسه ههلسا چوهه خزمهت شیر. کامجۆی به تهواری حورمهتی فیهرپسهی گرت و له دیانهت و عهقلی فیهرپسه گه یشت. خهلوتهی لهگهله فیهرپسه گرت. کامجۆی وتی: نهی فیهرپسه ناوی عیبادتهی تۆم بهیستبوو، وه نهیستایش که ناردوومه به شوین تۆ دا و لهعهقل و دیانهت گه یستم بۆم مهعلووم کرا زۆر راستیت، وه نارهزوو نهکهم تۆ بکهم بهوهزیر و نومووراتی مهملهت تهسلیم بهتۆ بکهم فیهرپسه وتی: نهی پادشا، نومووراتی پادشایی لایقی نهوانهیه که لهمهدرهسه دههچوون، وه نهگه رهمنووری به نههری جهنابت دا بهرت، هه رههخت خهتایهکی کرد، گوناهی به گهردنی جهنابت نهی، چونکه بهنده له نومووراتی پادشا شارهزا نیم، وه جهنابت ساحیب قوههتیت، له هه موو جۆره درندهیهک لهو شیر حوکمتایه، وه هه رکهسیکیان شهزهتی قوههت و عهقلیان ههیه، نهو بکه به وهزیر، نهتوانن نومووراتی پادشا بهجی بهنیت. کامجۆی وتی: له بهرچی قوبوولی وهزیری ناکهت و، هه ره جۆری بێ دهست ههلهناگرم ههتا قوبوولی قسهی من نهکیت. رجا نهکهم قسهم مهشکهنه. فیهرپسه وتی: نهی پادشا نومووراتی پادشاهی به دوو تانیغه لایقه. نهووهل: کهسێ بێ ساحیب تهمهع و بێ شههرم و زیرهک بێ، چونکه به واسیتهی تهمهع نومووراتی پادشا به جی دیت. دووم: کهسێ بێ بێ ههیاو زهعیف کهس نهویری دهستی لیدانی بۆ درێژ کات، نهویش کهس ناتوانن قسهی رهه کاتهوه، نومووراتی بۆ جی بهجی

نه کړیت. بڼده لمو دوو تائیفه نیم و، له پادشا مه علوم بین موده تی دوو ساله ترکی خواردنی گزشتم کردووه، له گیا زیاتر هیچی که ناختم، وه نه گهر به قسه ی جه نابت ریازت بشکینم، نه وم به سمر دی به سمر میته گان هات. کامجوی وتی: چوڼ بروه؟

حیکایه ت

فیبرپسه وتی: نه گتې نه وه پیاویکی فه قیر به ناو بازارا نه سوړایه وه. حه لواجیه که چاوی به فه قیر کهوت بانگی کرده سمر دوو گانه که ی، جامن هه نگونی نایه به رده م فه قیره که. میث هوجوومی کرده ناو جامه که وه. حه لواجیه که باومشیته جامه که ی کرد له بهر نه وه ی میته کان لاچن. نهو میثانه له قهراغ جامه که نیشتبون، ریشتن، نهوانی له ناو جامه که دا بوون که وتنه هه نگینه که وه. هه رچه ندیان کرد دهرچو نیان نه بوو. فه قیره که ورد بروه وه، بیتهوش بوو، دهستی کرد به گریان و هاوار کردن. حه لواجیه که وتی: هاوار مه که له هه موو جوړه شیرینی هک حازه، نازاری دلی خوټ مده، ناره زووی چی نه که یت په پینه پتش دمت. فه قیر وتی: نه ی وه ستا، جامه که وه ک دونیا، هه نگینه که وه ک نیحه ته ی دنیا هاته پتش چاوم، نهو میثانه خواردن خوړی دنیا یییه، نیثانه بوو خودا هینایه پتش چاوم. نهو که سانه بین تماع بوو له قهراغ جامه که به که م قه ناعت نه کن. نهوانه تماعیان زوره له ناو خواردا خو یان به هیلاکت نه بن. لازمه (الرزق مقسوم) له فکری خو مان نه به پنه وه. فیبرپسه وتی: نه ی کامجوی، بوټ مه علوم بین هه تا له دنیا دوور به سه لاهه ترم. رجا نه که م وه ک میته کان له ناو شیرینی دنیا دا به هیلاکه تم مده. نه گهر چاکم له گهل نه که یت، نیزم بده برژم له سمر حالاتی خو م برژم و ړتگی ناخیره تم به ناسانی ده ست که ویت. کامجوی وتی: که ستی ړتگی راست بگری و مه زلوم له ده ست زالم نه جات بدات، دلخو شیی فه قیران به زوبانی خوش بداته وه و ړتگی خیر بگری ت، بناغی شوړت دوست نه کاو له دنیا و ناخیره ت به چاک ناو نه بریت. فیبرپسه وتی: نومووراتی پادشاه نه بین له ړتگی قانونه وه نوموورات به جیبتینی، چونکه وه زنفه که ی به بین رحمی مومکین نه بین و مه علومه که ستی نزدیک به حاکم بووه به روتبه دوشمنی زوری بو په یدا نه بین و خه لقی قسه ی خرابی بو هه لته به ستان، نه گهرچی لای حاکم زور خو شه ویستیش بین، ناخری به سه لاهه تی نه جاتی نابن، وه رجا نه که م هه تا نیستا له کوچی قه ناعت دانیشتموم ناوونیشانم نه بوو. جه نابت ناوم به خرایه پلاو مه که وه و دوشمنم بو په یدا مه که، قوه تی که سم نییه. کامجوی وتی: که من له تو رازی بوم

هرکس به چاری خراپه تهماشای تۆی کرد بهداری سیاست نهیکوژم، وهمن کلیلی
 خهزینه و روتیهی وهزیری به تۆ نهدهم. نهو وهخته ههموو مهنمووران چاوهروانی دهستی تۆ
 نهکهن و کەس ناتوانی دوشمنی لهگهڵ تۆ بکات مادام خۆشه‌وستی من بی. فیرپسه
 وتی: نهگهر جهناپت مهرحه‌مهت لهگهڵ من نهکهیت نیزنم بده به‌یۆم به‌گیای سه‌حرا بریم، له
 زوبانی فیتنه دوور یم. خواردنیکی کهم له نیعه‌تیکی به‌خۆف چاکتره. کامجۆی وتی:
 ترس بۆ تۆ دووره. که له‌وێر جیمایه‌تی پادشایه‌کی وهک من بی کهس ناتوانی دوشمنی تۆ
 بکات، وه نه‌مین به‌ نیزنت ناده‌م پرۆیت، ئیتر قسه‌ی زۆر کردن جوان نییه. فیرپسه وتی:
 مادام ناره‌زووی جهناپت له‌سه‌ر نه‌وه‌یه، شهرت و مو‌قاوه‌له نه‌وه به‌قسه‌ی فیتنه و
 دوورزیان به‌نده نازار نه‌دهیت. نهگهر دوشمن بۆم په‌یدا بوو، به‌زوبانی منه‌وه قسه‌یان کرد
 ته‌حقیق گردنی له‌ ته‌ره‌ف جهناپته‌وه لازم ین. کامجۆی قسه و شو‌رووی فیرپسه‌ی
 قس‌بو‌ل کرد، کردی به‌ وه‌زیر و کلیلی خه‌زینه‌ی دایه دهستی. ههموو وه‌خت بۆ ته‌ده‌یری
 ئوموورات خه‌لوه‌تیان نه‌کرد. شه‌و و رۆژ له‌ یه‌ک جیا نه‌ه‌ه‌و‌نه‌وه. مهنمووران به‌خاله‌تیان
 ین بردن. ههموویان فکریان کرد فیرپسه له‌ناو به‌رن. وایان به‌ چاک زانی به‌ خائین ده‌ری
 کهن چونکه کامجۆی په‌حمی ده‌رحق به‌ خائین نه‌ه‌کرد. رۆژی ته‌ده‌یریان کرد نه‌و می‌قداره
 گۆشته که بۆ خواردنی پادشاه دا‌نرابوو بینین له‌ جی‌گه‌ی فیرپسه به‌شاررته‌وه. ته‌سادوف
 رۆژی فیرپسه به‌ ئیشی پادشاه رۆش‌ت‌بوو، مهنمووران یه‌کتیکیان نارد مو‌وجه گۆشته‌که‌ی
 پادشای دزی، بردی له‌ جی‌گه‌ی فیرپسه شار‌دیه‌وه. وه‌ختی قاوه‌لتیی شیر هات،
 به‌سیه‌تی زۆری بۆ شیر هه‌نا، دا‌وای خواردنی کرد، جوابیان بۆ برد گۆشته‌که‌ی جهناپت
 د‌زرا‌وه. یه‌کێ له‌ مهنمووران وتی: بزائن ناحه‌زی پادشا کامه‌یه، مالیان با‌سخو‌رن به‌کن.
 شیر له‌ قسه‌یه‌ دلی خراپ کرد، وتی: ئی‌وه مو‌م‌کینه بزائن ناحه‌زی من ک‌تی‌ه. نه‌و‌یش
 وتی: به‌ست‌ومه گۆشته‌که‌ی جهناپت فیرپسه د‌زیه‌تی و له‌جی‌گه‌ی خۆی شار‌دویه‌تی‌وه.
 یه‌کتیکی که وتی: فیرپسه ته‌رکی خواردنی گۆشتی کرد‌و‌وه، با‌وه‌ر ناکه‌م ین ته‌ده‌یی و‌ا
 بکات دزی له‌ پادشاه بکات، به‌ل‌کی به‌د‌رۆ قسه‌یان کرد‌ین. یه‌کتیکی که‌یان وتی: ئی‌وه
 نه‌ل‌ین فیرپسه خائینه، با‌وه‌ر ناکه‌م ئیشی خیا‌نه‌ت بزائن. یه‌کێ له‌ فیتنه‌کان وتی:
 قسه‌کردن باش نییه. نه‌گهر گۆشته‌که‌ له‌ جی‌گه‌ی فیرپسه د‌زرایه‌وه لای‌قی داری سی‌اسه‌ته
 چونکه خیا‌نه‌تی له‌ پادشاه کرد‌و‌وه. کامجۆی وتی: نا‌وی خیا‌نه‌ت و خراپیی فیرپسه
 له‌بیشه‌ دا‌ بلا‌وه‌ته‌وه. جی‌گه‌ی با‌وه‌ر نییه گۆشتی له‌ خۆی هه‌رام کرد‌ین. فلا‌ن و فلا‌ن
 شاهیده، نه‌وه‌ل رۆژ که چا‌وم به‌چا‌وی که‌وت وتم: به‌د‌رۆ خۆی کرد‌و‌وه به‌عابیده، ناخ‌ری

فیتنه یک هه‌لئه گیرستینی، وه ئیستایش خیانهت له‌وه خرایتر نه‌بێ که گوشتی جه‌نابت بدزی؟ مومکینه چهند رژۆتکی که ده‌ستدرژی بۆ ئیتمه‌ش بکات. کامجۆی رقی هه‌لسا، ناردی به‌ شوێن فیرپرسه‌ دا. فیرپرسه‌ له‌و ته‌دبیره‌ بێ خه‌به‌ر بوو، به‌ روویه‌کی خوشمه‌وه‌ چووه‌ لای شیر. کامجۆی وتی: دوینی گوشته‌که‌ت بۆ کوێ برد؟ فیرپرسه‌ وتی: دامه‌ ده‌ست چیتشکه‌ری جه‌نابت بیکه‌ن به‌ قاوه‌لتی بۆ تۆ. چیتشکه‌ره‌کان ته‌به‌عه‌ی فیتنه‌کان بوون، بانگ کران. وتیان: گوشت نه‌دراوه‌ته‌ ده‌ست ئیتمه‌. کامجۆی ناردی گوشته‌که‌یان له‌ شوێنی فیرپرسه‌ دۆزیموه‌. فیرپرسه‌ بۆی مه‌علوم بوو ده‌رگای به‌لای بۆ کراوه‌ته‌وه‌. به‌خۆی وت: ده‌میکه‌ به‌عه‌قل نه‌مزانی تووشی به‌لا دێم، ناخیری پیتش ده‌می گرتم. یه‌کن له‌ ره‌فیقانی فیرپرسه‌ که‌ لافی خوشه‌وێستی فیرپرسه‌ی لی نه‌دا، چووه‌ پیتش ده‌می کامجۆی وتی: نه‌و درۆزنه‌ی رووپه‌شه‌ خیانه‌تیکه‌ی وا گه‌وره‌ی کرد هه‌تا زوو بکوژیت دره‌نگه‌، له‌به‌ر نه‌وه‌ جارێکی که‌ که‌س نه‌توانی خیانه‌تی وا له‌پادشا بکات. شیر نه‌میری کرد فیرپرسه‌ چه‌پس بکری و فه‌رمانی خنکاندن بنوسریت. سیاگۆش چووه‌ پیتش ده‌می کامجۆی وتی: نه‌گه‌ر نه‌مر هه‌یه‌ چهند قسه‌یه‌ک بۆ جه‌نابت به‌یان بکه‌م. شیر وتی: بیکه‌. سیاگۆش وتی: پیتشوو‌نان فه‌رموو‌یا‌نه‌: هه‌ر پادشاهێ رێگه‌ و سیاسه‌تی راست بێ، ده‌وامی پادشاهی زۆر نه‌بێ. نیستا وا چاکه‌ نه‌مر نه‌که‌یت فیرپرسه‌ بکوژیت «من صبر ظفر»، وه‌هه‌ر که‌س ئاره‌زووی به‌رز بوونه‌وه‌ی پادشاه بکات خوێن رشتن به‌ چاک نازانیت، وه‌ نه‌گه‌رچی دلت ئاره‌زووی نییه‌ فیرپرسه‌ عه‌فو کات، نه‌ما بۆ مه‌سه‌له‌هه‌ت، هه‌روه‌ک پادشاهێ به‌غدا خوشه‌وێسته‌که‌ی خۆی بۆ مه‌سه‌له‌هه‌ت له‌ناو برد.

کامجۆی پرسیی: چۆن بووه‌؟

هیکیه‌ت

سیاگۆش وتی: نه‌گه‌یه‌ نه‌وه‌ له‌ شاری چین پادشایه‌ک بوو ناوی عه‌ده‌اله‌ت و هوکمه‌داری به‌لاو بووبوه‌وه‌ و کووێکی تازه‌ پتیه‌به‌شتووی بوو رووی وه‌ک رژۆ شوعه‌لی نه‌دا. کوپه‌ پادشاه رووی کرد بۆ رێگه‌ی هه‌ج. ئه‌یزنی له‌ دا‌یه‌ک و باوکی خواست له‌که‌ل چهند که‌سانی و چهند گورجیه‌یه‌ک که‌وته‌ رێگه‌. وه‌ختی داخه‌ل به‌ پاهێر بوو چهند رژۆی به‌ناو ئاوا رۆشت. داخه‌لی خودوودی مه‌که‌که‌ی موعه‌ظه‌مه‌ه‌ بوون. له‌پاش هه‌ج کردن، زیاره‌تی (محمد المصطفی‌ صلی الله تعالی علیه وسلم) کرد و گه‌رانه‌وه‌. له‌که‌ل کاروانی خوراسان روویان کرد بۆ شاری به‌غداد. مه‌لیکی به‌غداد خه‌به‌ری کوپه‌ پادشای زانی، چوو به‌

نیستی قبالیهوه، بر دیه مالی خوئی، به نوسوولی شاهانه خرمه تی کردن. بۆ نیسراحت ههشت رۆژ له بهغداد مانهوه. له پاش ههشت رۆژه دوعا خوازی له پادشای بهغداد کرد، کهوتنه رتکه. به رسمی دیاری کچه گورجیهکی بۆ پادشای بهغداد دانا. وهختی پادشا له پهوانه کردنی میوانهکان نهجاتی بوو، پرووی کرده تۆدهی حهرهم، تهماشای کرد گورجیه که به لهغجهولار وهک تاوس چهتری ههلهداوه. نزیک بوو بیهۆش بهکوهی، دهمازی عیشقی کهوته جوولانن، وتی:

شعر

رۆحه کهم، بهخوا له دوریی تۆ ههمیشه شین نه کهم
بولبول ئاسا بۆ گولیی پرووت گریه و نالین نه کهم
من به یادی پەرچهم و پرووی تۆیه به خوا جار به جار
دهچمه ناو باغ و تهماشای لاله و نهسرین نه کهم
گهر بهکم تهشبیهی تۆ جانا له گهل خورشید و مانگ
توهمه تیککی مه حزه، تهشبیهی به پیتی تهخمین نه کهم
سابسته جانا، وهکوه رهنگی خه نه ناچیته وه
جهرنه، سوچه پین، به خوینم دست و پیت رهنگین نه کهم
گهر سلیمانی بیهته جهننهت و پر بن له حور
پهشمه لام ههر مهیلی وهلی یاره کهی پینجورین نه کهم
چاوه روانم زولفی لادا، تابیه منم پروومه تی
هینه به عه قلم له کافر من نومییدی دین نه کهم
ههر له شهوقی لیسوی شه کهکهر باری نهو دلهاره به
من وهکوه تووتی (که مریم) نه مرۆ قسهی شیرین نه کهم

ئاخری پادشاه له گهل مهجوبیهی شو و رۆژ خهریک بوو. مهمله کهت و میلهه تی له فکر نهما. له بهر دهنگی عوود و دف و کهمانچه هاواری مهزلوومانی گوئی لێ نه بوو. له خۆشه وستی و جوانیی گورجیه که شو و رۆژی بۆ فەرق نه نهکرا. چهند رۆژێ بهو جۆره رایبوارد. نزیک بوو شاره که هه رایه کی تیا بهقهومین. ئومهرا، وزهرا زۆر لهخوا پارانهوه، دوعایان گیرا بوو. شهوتیک پادشاه خدی بینیی، له خهویا بانگیان کرد: ئه ی پادشا، تۆ شوانی میلهه تیت، له بهر خۆشه وسته کهت فکری میلههت نهما و خه بهرت له مهزلوومان

نییه. مرده بین نزدیکه پادشاهی له دهستت درجیت. له خه و فی غه لتهت راست بهر وه، برژ به لای میلله تموه. پادشا له ترسا خه بهری بووه وه. فکری کرد وتی له بهر مه جو به یه دک نهوم به سهرهات. روشت غوسلی کرد، تزیی کرد، نمری کرد جاریکی که گورجیه که داخل به خزمه تی پادشا نه بن. نه گرجی له دهره جی نه یاهیت لای خوشه ویست بوو له بهر نومووراتی پادشاهی مه جو بوو تهرکی گورجیه که بهکات. دوو سن رژژ بوو پادشا له گورجی دورر که و ته وه. گورجی به عقل زانیی کاری چییه، خوی وهک تاوسی رهنگا و رهنگ رازانده وه، به پیش دمی پادشا را روشت. وهختن پادشا چاری به گورجی که وت، تهخت و سه لته نه تی له فکر نه ما دهستی کرده وه به که یف کردن له گمل گورجیه که. دووم دفعه له غه پیه وه بانگ کرا، ترس و خوی پادشا زیاد بوو، فکری کرد وتی: هتا نهو گورجیه باقی بن من پادشاهیم بژ ناکرئ، بانگی دهرگاوانه که ی کرد وتی: لازمه هدر نیستا نهو گورجیه نه بهیت، بیخه ره ناو شه تی فوراته وه چونکه به بن نمر داخل به حویره بووه. دهرگاوان دهستی گورجیه که ی گرت، بریدیه دهره وه. له ریگه فکری کرد وتی: نه مه خوشه ویستی پادشاه و نیستا رقی هه لساوه، نمری به کوشتنی کردوه، مومکینه سوبه یینی پدشیمان بهیته وه، وهختی پدشیمان بووه داوای له من بکات، وه نه گهر نه بوو من به کوژئ. چاک وایه بهیم له ماله وه داینیم بیشارمه وه. دهرگاوان فکری خوی مه حکم کرد. پادشا وهختن داخل به حرم بوو، جیگه ی گورجیه که ی به خالی دی، دلی گری سه ند، دهستی کرد به گریان، له نمر کردنی پدشیمان بووه. بانگی دهرگاوانه که ی کرد، وتی: هدر نیستا گورجیه که م له تو نه وت. دهرگاوان وتی: شاهم، خوت نمرت کردوه، گونا له من نییه. پادشا وتی: جه لابل بانگ کن له گهردنی دهرگاوان بدات. دهرگاوان دهستی کرد به پارانه وه. پادشا وتی: نه گهر گورجیه که نه بن، به داری سیاست نه تکوژم. دهرگاوان بژی مه علوم بوو گورجیه که حازر نه نکات نه کوژرت، روشت گورجیه که ی برده خزمهت پادشا. چند رژژ به که یف کردن خهریک بوون، له پاشا نمری کرده وه به دهرگاوان گورجیه که به کوژت. دوو سن جار بهو جوړه دهرگاوان که وته کیشه کیشه وه. رژژ پادشا فکری کرد، بژی مه علوم بوو که س ناتوانیت خوشه ویستی پادشا له ناو بهرت، وه هتا گورجیه که باقی بیت پادشاهی بژ ناکرئ. وتی: چاک وایه به دهستی خزم له ناوی بهرم. رژژ له سهر بانی قهسروه ته ماشای شه تیان نه کرد، روی کرده گورجیه که وتی: ته ماشا که نهو پایوړه چند لایقه، گورجیه که سهری شق کرده وه، پادشا دهستی به پشتیه وه نا، که وته ناو شه ته وه، خنکا. پادشا هاواری کرد:

گورجیبه که بگرنه وه. وه ختن گه‌یشتنه سهر گورجیبه که گرتیان وه مردبوو. دهریان هینا، کفن و دفنیاں کرد. پادشاه له‌بهر غافل بوونی میلله ته‌که‌ی خۆشه‌یستی خۆی به‌دستی خۆی له‌ناویرد، به‌لایه‌وه به‌چاک زانرا.

سیاه‌گوشت وتی: بۆیه نهم میسالم هینایه‌وه تا له‌پادشاه ناشکرا بئ بۆ مه‌سه‌له‌ه‌تی میللەت لازمه له‌گوناه‌ی فیهرپرسه بیووریت و خاتینیی فیهرپرسه ته‌حقیق بکه‌یت. کامجۆی به‌قسه‌ی سیاه‌گوشت گه‌ی دلی دامرده‌وه. ناردی فیهرپرسیه‌یان برده‌ خزمه‌تی. فیهرپرسه چونکه له‌ گوناه بئ خه‌به‌ر بوو، ده‌ستی کرد به‌ زوبان درێژی و فیتنه‌کان ته‌عفه‌ی زۆریان دا. کامجۆی رقی هه‌لسا حوکه‌ی کرد فیهرپرسه بکۆژریت. دایکی شتیر خه‌به‌ری زانی، چوه‌ لای کامجۆی، وتی: له‌سهر چی نه‌م‌رت به‌ کوشتنی فیهرپرسه کردوه؟ کامجۆی قیسه‌ی نه‌وه‌ل و ناخری بۆ دایکی گه‌راپه‌وه. دایکی وتی: هه‌شت کار هه‌یه به‌ هه‌شت کاره‌وه به‌ستراوه‌ خزمه‌تی ژن به‌مه‌ترده‌وه. خۆشه‌یستی نه‌والد به‌ باوکه‌وه. فیهریوونی شاگرد له‌وه‌ستایه‌وه. قه‌وه‌تی پاشا به‌له‌شکرده‌وه. شۆده‌تی پیارچاکان به‌تاعه‌ته‌وه. نیسراحه‌تی میللەت به‌ پادشاه. دروست بوونی کاری پادشاه به‌ راستییه‌وه. ده‌وام کردنی پادشایی به‌ عه‌قل و ته‌دبیره‌وه. وه له‌کوشتنی فیهرپرسه دوو رتکه‌ی خه‌ته‌ر ده‌رئه‌که‌ویت. نه‌وه‌ل نومه‌را هه‌یه‌که بۆ جێگه‌یه‌ک رتکه‌ی فیهری له‌ترسا نه‌گره‌ پێش. دووهم گوناه‌ی کوشتنی ناحه‌ق له‌سهر تۆ دانه‌رتیت، چونکه به‌ عه‌قل نه‌زانم دوشمن نه‌و نیشه‌ی بۆ فیهرپرسه دروست کردوه‌و، ناشکرایه نومه‌را رقیان له‌یه‌که و نارەزووی به‌رزیی یه‌ک ناکه‌ن و تۆش به‌قسه‌ی نومه‌را نومه‌را له‌ناوبه‌ریت به‌ موده‌ده‌تیکه‌ی کم پێشه‌که به‌ چۆلی نه‌میتنیه‌وه. کامجۆی وتی: من به‌ قسه‌ی نومه‌را نه‌م‌رم به‌ کوشتنی فیهرپرسه نه‌کردوه‌و له‌سهر خیانه‌ت نه‌م‌رم به‌ کوشتنی کردوه‌و. دایکی وتی: من نه‌یزانم دلت به‌قسه‌ی نومه‌را خراب کردوه‌و، وه له‌ من مه‌علومه‌ فیهرپرسه موده‌ده‌تیکه‌ ته‌رکی خواردنی گوشتی کردوه‌و و هه‌تا نیشتا ریازه‌تی نه‌شکاوه‌و جە‌نابت پوتبه‌ی وه‌زاره‌ت بئ به‌خشیه‌وه. مومکینه‌ هه‌سوودان به‌خاله‌تیان بئ به‌ردبئ و گوشته‌که‌یان برده‌وه له‌ جێگه‌ی فیهرپرسه‌ شاراه‌ته‌وه‌و، دوشمن هه‌موو جۆره‌ فیتلێ دروست نه‌که‌ن و، تۆ له‌ مه‌سه‌له‌ی هه‌سووده‌که بئ خه‌به‌ری بۆ نازاری دراوسێیه‌که‌ی خۆی به‌ گوشت دا.

کامجۆی پرسیی: چۆن بووه؟

دایکی وتی: نه گیتړنمه له شاری به غداد کا برایه کی هسود دروستی عابیدی بو. عابیده که شوره تی عیبادتی بلاو بوو پوره، له هه موو لایه کهوه بز زیارته تی نه اتن، دیاری چاک چاکیان بز نه هینا. کا را هسود که به خاله تی پین برد، دروی زوری بز عابیده که هه لسه به ست، باوهریان پین نه نه کرد. ناخری مه جیسور بو عه بدیک کی کری، خز مه تی عه بد که ی کرد، رۆژن به عه بد که ی وت: نه زانی بۆچی نه ونده خز مه ت نه کم؟ کاریکم پیته، نه بن جی به جیتی بکهیت. عه بد که وتی: به سر سر. کار که چیه؟ به یانی به فرموو. هسود که وتی: نهو عابیده دروستمه. هر چند درو و به هتانم بز هه لسه ستروه که س باوهرم پین ناکات. وا نیستا وا به چاک نه زانم نیسه و به چین له سهریانی عابیده که من سر بهریت و ماله کم بز خوت بهریت، روو بکهیت بز شاری کی که، به لکی حو کو مده له جی که ی خوتی من عابید بهریت و ناوی چا که ی بکو یتوه. عه بد که وتی: ناغا، له سر نهو فکره لاچو، وه نه گهر تو مردیت له پاش تو هه رچی له عابید بهریت قانزاجی بز تو ناین، وه نه گهر زور له عابید بیتار بویت من خه ریکی کوشتنی نه بم و دلی تو له نازار نه جات نه دم. هسود که وتی: خه ریکه په رده ی دلم به چیرئ، چاک وایه قسم نه شکنتی. هه لسه بهرین، وه خت دره نگه. شهوئ هه ردوکیان چوونه سهریانی عابیده که. عه بد که سهری ناغای بهی، گه رایوه، چووه ماله وه، نهوی به وه زن سووک و به قیسه ت گران بوو هه لیگرت و رووی کرد بز شاری نه سفه هان. بز سو به پین رۆژ بووه وه، لاشه ی هسود که پان له سهریانی عابید دوزیه وه. عابیده که پان برد بز مو حاکمه. موده تی به هه پی میوه. ته سادوف توجاری له به غداوه رووی کرد بز نه سفه هان. وه خت گه شته نه سفه هان عه بد که ی هسود چاوی به توجار کهوت، خوشی و چو نهان له پیک کرد. قیسه ی ناغای هاته ناوه وه. توجار وتی: نیستا عابید له سر ناغات هه پس کراوه. عه بد که وتی: به زولم هه پیان کردوه. قیسه ی نهو و له و ناخری ناغای بز توجار گتیرایوه. توجاره که دوو سن که سی بانگ کرد شاهیدیان له دم عه بد که وه رگرت. وه خت گه رایوه شاهیدکانی برده لای قازی شهاده تیان دا و عابیده که نه جاتی بوو وه تف و له غنه بز رۆچی هسود که په روانه کرا.

دایکی وتی: بزیه نه میسالم بز هینا یتوه تا له جه نابت مه علوم پین هسود هه موو جوړه کاري دروست نه کات، وه نیستا چاک وایه ده ست له کوشتی قیرپسه هه لگرت.

نه‌گەر خه‌تابار نه‌بووین دلی جه‌نابت نازاری نامیتن، وه نه‌گەر خه‌تابارش بووین عه‌فر کردنی تو شۆزه‌ت په‌یدا نه‌کات. کامجۆی به نامۆگارییی دایکی دلی چاک بو، ناردی به شوین فیرپرسه دا. وه‌ختی فیرپرسه گه‌یشه لای کامجۆی. پرسه‌ی نه‌ده‌یی به‌جیه‌ینا، وتی: نه‌ی پادشا نه‌و دزییه له من دووره. چونکه گۆشتم له‌خۆم حه‌رام کردووه. وه جه‌نابت ته‌حقیقی به‌کیت ناشکرا نه‌بی دز کتیه؟ کامجۆی یه‌که یه‌که نومه‌رای بانگ کرد، وه‌عه‌دی خه‌لاتی به به‌عزێکیان دا، وه له به‌عزێکیان توند بوو. ناخری راستی قسه‌یان ناشکرا کرد. مه‌علوم بوو فیرپرسه دزی نه‌کردووه. دایکی شیر وتی: کوپم لازمه له‌مه‌و دوا به په‌له په‌ل دست بۆ کار درێژ نه‌کیت. به‌قسه‌ی حه‌سوود نازارت بۆ کس نه‌بی. کامجۆی وتی: نامۆگاریی تو له‌قه‌تلی ناحق دووری کردم. فیرپرسه وتی: نویتدی نه‌جامت له خزمه‌ت جه‌نابت به‌یان نه‌کهم. کامجۆی وتی: جاریکی که ترس و خۆفت نه‌بی، راستی تو بۆم ناشکرا بوو. فیرپرسه وتی: له نه‌ووه‌له‌وه راستی منت مه‌علوم کردبوو. به‌قسه‌ی حه‌سوود تووشی به‌لا هاتم و، جاریکی که تووشی بیم پتگی نه‌جامت دست ناکه‌ویت، وه‌هه‌تا من له خزمه‌ت جه‌نابت باقی بم دوشمن هه‌ر باقیه‌مو، دزی له‌سه‌ر من نیسپات نه‌بوو بوو نه‌موت به‌کۆشتم کرد. بۆم مه‌علوم کراوه گوناھن به‌کم عه‌فوکردن له تو نابینریت، هه‌روه‌ک پادشاکه قه‌له‌می عه‌فری به‌سه‌ر گوناھن ده‌رگاوانه‌که دا کتیشا. کامجۆی پرسیی: چۆن بووه؟

هه‌یکه‌په‌ت

فیرپرسه وتی: نه‌گێر نه‌وه له شاری یه‌مه‌ن پادشایه‌ک بوو دونیای به‌شوعه‌دی عه‌داله‌تی روون کردبووه‌وه. رۆژێ رقی له ده‌رگاوانه‌که هه‌لسا، ده‌ری کرد. ده‌رگاوان چهند سال مایه‌وه، فه‌قیر بوو، هه‌رجی ناو مالی بوو فروشتی. زۆر موحتاج بوو. ناخری فکری کرد خۆی نه‌شانی پادشا بدات. رۆژێ پادشا میوانتکی زۆری هاتبوو، بۆ کس مومکین نه‌نه‌بوو به‌جیه‌ ژوورموه. ده‌رگاوانه‌که ئولاغ‌تیک و ده‌ستی نه‌لبه‌سی به‌ نه‌مانه‌ت خواست، رووی کرد بۆ مالی پادشا. قاپیوانه‌کان وایانزانی پادشاه ناردوویه به‌ شوینیا، مه‌نعیان نه‌کرد. ده‌رگاوانه‌که چووه مه‌جلس، سه‌لامی کرد و دانیش. وه‌ختی پادشاه چاوی به‌ده‌رگاوان که‌وت ناگری غه‌زه‌یی داگیرسا، فکری کرد بانگی جه‌للاب به‌کات له‌ گه‌ردنی بدات. ته‌کرار فکری کرد وتی: وه‌ختی دانیشتی میوان توو ره‌ه‌رون جوان نییه. به‌ ناوی هه‌لم ناگری غه‌زه‌یی کوژانده‌وه، ناوچه‌وانی روون بووه‌وه. ده‌رگاوان هه‌لسا، ده‌ستی کرد به

خزمت کردن میروانه‌کان. له‌وه‌ختی فرسه‌تدا سینییه‌کی نالتون وه‌زنی هه‌شتا مسقال نالتون بوو له ژیر عه‌پاکه‌یدا شاریدیوه. پادشاه چاوی لی بوو، ده‌نگی نه‌کرد. زانیی فه‌قیره و له‌به‌ر موحتاجی نیختیاری دزی ده‌کات. میروانه‌کان رۆشتن. ده‌رگاوانه‌که‌ش رۆشت. وه‌ختی حاجت کو‌کرایه‌وه، ده‌نگه ده‌نگ له خزمه‌تکاره‌کان به‌رز بووه‌وه. پادشا وتی: نه‌وه چییه؟ وتیان: قوربان سینییه نالتونه‌که دزراوه. پادشا وتی: نه‌وه که‌سه‌ی سینییه‌که‌ی بردووه لازمی بووه، وه نه‌وه که‌سه چاوی لی بووه قسه ناکات، واز بیتن، بۆ سینییه‌که مه‌گه‌رتن. ده‌رگاوانه‌که سینییه‌که‌ی فروشت، تا یه‌ک سال خه‌رجی کرد بۆ مال و منالی. دواي سالی خۆی گه‌بانه‌وه مالی پادشاه. پادشاه بانگی کرده پێشموه، سه‌ری نایه بن گوتی وتی: پاره‌ی سینییه‌که‌ت ته‌واو کرد؟ ده‌رگاوان ده‌ستی کرد به‌ گریان، وتی: نه‌ی پادشاه، موحتاجی پێی کردم. عاقلان وتووایه: خانووی دۆست به‌رووخینه، له ده‌رگای دوشمن مه‌ده، وه له‌زانی پادشاه مه‌علوم بۆ له رۆژی خۆم بێزار بووبوم، بۆیه به‌ دزیوه بردم، که‌س نه‌زانی تا نا‌هرووم نه‌چیت، وه‌نومێد ده‌که‌م قه‌له‌می عه‌فو به‌سه‌ر گوناها بکێشێت. پادشاه عه‌فوی کرد و له جێگه‌ی خۆی به‌ ده‌رگاوانی داینایه‌وه و مه‌عاشی زیادی بۆ به‌یه‌وه.

فهرپسه وتی: بۆیه ئهم میسالم بۆ جه‌نايت هه‌تایه‌وه، تا جه‌نايت منیش عه‌فو که‌یت ئیزنم به‌دیت به‌ژم به‌گیای ده‌رو ده‌شت خۆم به‌ژنم.

کامجۆی وتی: نامۆ‌کاریه‌ک به‌جێ بێله. فهرپسه وتی: دلێ پادشاه لازمه وه‌ک به‌هر وا بێ به نه‌ختی خۆی لێل نه‌بێ، وه حیلێ پادشا لازمه وه‌ک کێو قایم بێ، به‌ بایه‌کی به‌قوه‌ت نه‌به‌زویت. چاکترینی هه‌موو کارێک حیل و سه‌هره. که‌سێ حه‌لیم بێ له مسیحه‌تی دنیا دووره. به‌ توندی و تیری کار دروست نابێ. به‌ زو‌پانی شه‌په‌رین هه‌موو کارێ ئاسان نه‌بێ.

نه‌سه‌حه‌تی ده‌هم

جە‌زا وه‌رگرتن به‌ رێگه‌ی خۆی دروسته

دابه‌شلیم ه‌روی کرده به‌هه‌من، وتی: له عه‌فوکردنی خه‌تا تێگه‌یه‌شتم و نومێد ده‌که‌م به‌یانی جه‌زا وه‌رگرتن به‌ رێگه‌ی خۆی به‌یان به‌هه‌رمووت. به‌هه‌من وتی: جه‌زا وه‌رگرتن به‌ رێگه‌ی خۆی وه‌ک حیکایه‌تی شه‌یره‌چنگ تیره‌که و کاهرا تیر هاو‌تیره‌که وایه.

دابه‌شلیم پرسیی: چۆن بووه؟

حکیم وتی: نه گتر نه وه له نه ترافی سلیمانی کتوبی هه به ناوی (پیره مه گروون) ه. سهری کتوبه که بۆ ناسمان بهرز بوویه وه، ناوی له هه موو لایه که وه تافه تاف نه چوه خواره وه. داری ساحیب میوه ی له حساب نه نه ات. شیریکی میببی له و کتوبه دا پتیه گه یشتبوو، دهنگی وه که ره عه د، هه لمه تی وه که بهرق واپوو. دایم خهریکی خوین رۆاندن بوو، په نجبه ی له خوین وشک نه نه بووه. سیاهگوشی له ژور حوکه می شیرکه که دا بوو، که چاوی به و خوین رشتنه نه که وت فکری نه وه ی کرده وه که سق یارمه تی زالمی بدات، نه ویش شهریکه. له بهر نه و روه ی کرده پتیه گه، شهره که ی جیه تیشته، ته ماشای کرد مشکی خهریکی ره گ برینی داریکه، داره که به زو بهانی حال بانگی کرد وتی: نه ی زالم، له بهر چی خهریکی ره گ برینی حه یاتم نه که یه ت و خه لقی له خواردنی میوه ی من بیه بش نه که یه ت؟ خراپه مه که، جه زای خراپه خراپه یه. مشک گوئی نه دایه. ته سادوف ماری پیدا بوو، ده می داپچری، مشکه که ی قووت دا. ژیرگی په یدا بوو، ماره که ی خوارد. ته سادوف پتوی په یدا بوو، په لاماری ژیرگی دا، خسته یه سه ریشته، میزی کرده سه ر سکی. ژیرگ وایزانی باران نه بارئ. سه ری ده ره ینا، پتوی په لاماری دا، گرتی، سه ری هه لکه ند و دکه کانی دامالی خواردی. نیسته له خواردن نه بوویه وه سه گت وه که گورگی هار په لاماری پتوی دا و خواردی. ته سادوف پلنگی په یدا بوو، په لاماری سه گی دا، پارچه پارچه ی کرد. به ینی چوار ده قیقه ی بیه چو و راوچییه که په یدا بوو تیری بۆ پلنگ هاویشته، دای له په راسووی راستی له په راسووی چه پی ده رچوو، پلنگ مرد. راوچییه که پیسته ی پلنگه که ی گرتوه. سواری په یدا بوو ته ماشای پیسته پلنگه که ی کرد، ناره زووی سه ندنی کرد، بوو به شه پان له گه ل کابرا راوچییه که. سوار شمشیری داهینا یوه دای له سه ری راوچی کردی به دوو که رته وه، پیسته که ی هه لگرت و رۆیشته. میقداری نیو سه عات نه رۆیشتبوو، قاچی نولایه که ی چو به کونه مشکدا، سواره که گلا، رۆچی ده رچوو. سیاهگوش نه و عه جاییانه ی چا و پتیه وت، گه رایه وه بۆ لای شهر و دو عاخوازیی له شیر کرد. شیر وتی: رۆیشتنی تۆ له بهر چییه؟ خواردنیکی زۆر له بهر من نه می پتیه وه به ره عه تی نه یخویت. سیاهگوش وتی: نه ی پادشا، قسه یه که له دلما یه، ناشکر اکردنی بۆنی مردنی لئ دیت، وه نه گه ره جه نابت دلم نه مین نه که یه ت ته توانم ناشکرای بکه م. شیر دلی نه مین کرد. سیاهگوش وتی: نه ی پادشا ته ماشا نه که م دایم خهریکی خوین رۆاندنی و، له ناخر رۆژت زۆر نه ترسم. شیر وتی: زولم له تۆ نه کراوه و من نازارم به تۆ نه گه یاندوه. رۆیشتنه ت له بهر چییه؟

سیاگوش وتی: له بهر دوو ږنگه یه. نهوول نهو کهسې ساحیب سروته بې تاقه تی چاو پټکه وتنی زولم ناکات و، نیتیداری ناله ی مه زلومی نییه. دووم لهو نه ترسم جهزای خراپه ی توله تو تیتیه بکات، پرشنگی من بسو تیتنی و، هر کهس نریک به کوره بوو پرشنگی بو دیت. شیر وتی: تو بونی خراپه له کوئی کردوه؟ ږنگه ی کاری چاکه چوڼ نه زانی؟ سیاگوش وتی: نه ی پادشاه، ناشکرایه هر کهس چاک بکا چاک دیته ږنگه ی و هر کهس خراب بکات خراب دیته ږنگه ی. دنیا له جنکه ی خو ی وهک شاخ و کتو وایه، هر دهنکی بیت دهنک نه دانه وه، نیمړق من شتیکی غه ربیم دیوه. مه سته له ی له نهوول تا ناخر بژ شیر گتیا یوه. به ناموزگاری وتی: نه ی پادشاه، مشک ږه کی داره که ی به ی، بوو به خوزاکی مار. مار نازاری به مشک گه یاند، بوو به خوزاکی ژړک. ژړک مار ه که ی خوارد، بوو به خوزاکی ږتویی فیلزان. ږتوی ژړکی خوارد، به دست سه گه وه پارچه پارچه کړا. سه گ ږتویی خوارد، به چنګ پلنگه وه سکی ه لږدا. پلنگ سه گه که ی کوشت، به تیری ږاوچی کوژرا. ږاوچی پیستی پلنگی دامالی، به شمشری سوار دوو له ت کړا. سوار قه تلی ناحقی کرد تولاغه که ی گلا نه ستوی شکا. هه صویان له بهر زولم گردن به جهزای غویان گه یشت. له خراپه دوو بوون ږنگه ی سه لاهه تیه. شیر له بهر مه غرووری قسه ی سیاگوشی به هیچ زانی. له جنکه ی نهو هه موو ناموزگار یه دهستی زولمی زیاتر درژ کرد. سیاگوش بوی معلوم بوو ناموزگاری ته نسیر ناکات، شیر ه که ی جته پیشت. شیر ږقی هه لسا، شوین سیاگوش کهوت. سیاگوش له ترسا خو ی شارده وه. شیر له سیاگوش ږه ت بوو تماشای کرد دوو بیتچوه ناسک به گیا خواردن خه ریکن، دایکیان به دیاره وه وسته اوه. شیر فکری خواردنی بیتچوه ناسکه کانی کرد. دایکی ناسکه کان هاواری کرد: نه ی پادشا، دست له خواردنی بیتچوه کانم هه لگره، تویش بیتچوت هه یه. جگرم به ناگری زولم مه سو تیتنه. دهرزی بکه به خوتا، نه غجا سووژن بکه به خه لږدا. شیر هه ردوو بیتچوه ناسکه که ی خوارد. وه شیر ه که دوو بیتچووی بوو. ته سادوف ږاوچیسه ک ږنگه ی کهوته نهوئ، هه ردوو بیتچوه شیر ه که ی کوشت و پیستی دامالی بردی. ناسک به گریان ږوشت، تووشی سیاگوش بوو، به یانی خواردنی بیتچوه کانی بژ سیاگوش گتیا یوه. سیاگوش وتی: نریکه به جهزای خو ی بکات. وهختی که شیر ږوشته وه تماشای کرد هه ردوو بیتچوه که ی کوژراوه و پیستیان له بهر دامالاره، به نه ږنه ږ نهو کتوهی هتیا به لهرزه. چه قه تلن دراوسپی بوو چو به ته غزیه وه. وتی: گریان و هاوار بژ نه که یت؟ شیر وتی: وهره بزانه چییه، نهو وهخته گریانم بیرسه. چه قه ت وتی:

سه بر لازمه. هرچی داخل به دنیا بین مردنی بۆ دانراوه. نهختن بین دهنگ به سن نامۆزگاری هدییه بۆت بگنیمهوه: هر نهووه لئی ناخوشتکی هدییه، هر تنگانه که فهره حبیبه کی له شوینمو، هر رۆح لهبرئ مردنی هدییه. لازمه سه بر بکهیت، گریان و هاوار چارت ناکات. شیر وتی: نازانم له کوئی نمو به لایه بۆ بیتچووه کانم هاتوه؟ چهقل وتی: خوۆت نمو به لایهت به سه ر خوۆت هیناوه. قسه ی تو وهک قیسه ی دار فرۆشه زالمه که وایه، ناگر له داره گانی بهر بوو بو، نهیوت: نمو ناگره چۆن له داره که بهر بووه؟ شیر پرسی چۆن بووه

جیکاپهت

چهقل وتی: نهگنیمهوه کابرایه کی دارفرۆش بوو داری له فه قیران نهکری و نیوهی پاره کی نه نه دا و له زستانا نهیفرۆشت به قازانجیکی زۆر له بهر زولم کردنی فه قیران که وتبونه هاوار. رۆژێ باری داری له فه قیری کری، چواریه کی پاره کی نه دا. فه قیره که پروی کرده ناسان، هه ناسه ی هه لکیشا، هه ناسه کی له وول بوو، ده رگای ناسانی کردهوه. پیاوچاکی به لاینا را بوورد، وتی: زالم، له هه ناسه ی فه قیران به ترسه. به یه ک هه ناسه دنیا به ک خراب نه کمن. زالمه که وتی: بهرۆ به لای خووتهوه. شیخ پروی کرده جیکه کی خوۆی. ته سادوف نمو شده ناگر له مالی زالمه که بهر بوو، هرچی دار و مالی بوو سووتا. بۆ رۆژهوه بوون شیخه که به لای خانووی زالمه که دا رۆشت، گوئی لئ بوو زالمه که به ره فیتیکی وت: نازانم نمو ناگره چۆن بهر بوته وه؟ شیخ جوابی دایه وه، وتی: نمووه دوو که لئ دلی فه قیران بوو ناگری له عومری نا سوپاره کت بهردا. زالمه که سه ری خه جاله تی به زه وییا شوێ کردهوه، بۆی مه علوم کرا له بهر زولم به جه زای خوۆی که بشت. کهوته غه م و مه راقه وه هه تا مرد.

چهقل وتی: بهیه نم میسالم بۆ تو هینایه وه، تۆیش جگه ری چه ند رۆح له بهر یتکت سووتاندوه و جه زای خوۆت وه رگرت. وهک جگه ر سووتا وه کان سه بریان کردوه تۆیش سه برکه. شیر وتی: بهم نامۆزگاریانه سه بووری دلم هات. وه نیتستا چارم چیه؟ چهقل وتی: عومرت چه نه ده؟ شیر وتی: عومرم چل ساله. چهقل وتی: نمووه چل ساله به چی ژباویت؟ شیر وتی: به گوشتی حه یوانات و به نی نادهم. چهقل وتی: نموانه ی تو گوشت خواردون هه موو دایک و باوکمان بووه و به نازاری تووه تلاونه ته وه. نه که ر نهووه ل رۆژ دهستی زولمت درێژ نه کردایه نیتستا تووشی جگه ر سووتانن نه نه بوویت و. هه تا تاره زووی

نازار برونه یی نیسراحت ناکه‌یت. تهرکی نازار گه‌یاندن بکه‌یت رۆح به سه‌لامه‌ت دبرنه‌که‌یت. شیر تۆبه‌ی کرد هه‌تا به رۆح زیندوو یی له‌گیا و میوه زیاتر نه‌خوات. له‌سه‌ر نه‌و فکره‌ مووده‌تی مایه‌وه. وه‌ختی چه‌قل ته‌ماشای کرد نه‌وه‌ی خواردنی سالیکی چه‌قل یی، به‌یه‌ک رۆژ نه‌یخوارد، ته‌کرار چوه‌ لای شیر، وتی: نه‌ی پادشا، به‌چی خه‌ریکی؟ شیر وتی: به‌گیا خواردن خه‌ریکم و نازارم بۆ که‌س نییه. چه‌قل وتی: نازاری نیستات له‌ جاران زیاتره. شیر وتی: له‌به‌رحی؟ نه‌په‌نج به‌ پیستی که‌س خوتناوی نه‌که‌م و، نه‌ده‌م به‌گۆشتی که‌س چه‌ر نه‌که‌م. چه‌قل وتی: تۆ ده‌ست له‌ خواردنی خۆت هه‌لگرتوه، ده‌ست بۆ خواردنی هه‌موو حه‌یوانات درۆژ کردوه، چونکه‌ گیا و میوه‌ی نه‌م کتیه‌ کیه‌ایه‌تی ده‌ رۆژی تۆ ناکات. نه‌وانه‌ی به‌ خواردنی نه‌م کتیه‌ نه‌ترین به‌مووده‌ی حه‌فته‌یه‌کی که‌ هه‌موو نه‌مرن، گوناهیان به‌ گه‌ردنی تۆ نه‌بن. بومکینه‌ جه‌زای له‌ دنیا به‌یته‌وه، هه‌روه‌ک به‌راز که‌ میوه‌ی مه‌یوه‌نه‌که‌ی زه‌وت کرد له‌ دنیا دا به‌ جه‌زای خۆی گه‌یشت، له‌داره‌که‌ که‌وته‌ خواره‌وه، مرد. شیر پرسیی: چۆن بووه‌؟

هه‌یکه‌یه‌ت

چه‌قل وتی: نه‌گه‌رنه‌وه‌ مه‌یوه‌نی له‌ هه‌نجیره‌ستانن به‌ ته‌نها سوداری نه‌کرد. رۆژی مه‌یوه‌ن فکری کرد مه‌علومه‌ ژیان به‌ خواردن مومکین نه‌بن، وه‌ مه‌علومه‌ نه‌م باغه‌ له‌ هه‌نجیر زیاتر میوه‌ی تری نییه. چاک وایه‌ میقداریکی بۆ زستان هه‌لگرم. رۆژ به‌ رۆژ میقداری هه‌نجیری نه‌خوارد وه‌ میقداریکی بۆ زستان وشک نه‌کردوه. رۆژی به‌رازی له‌ ده‌ست راوچی رایکردبوو، رتکه‌ی که‌وته‌ نه‌و باغه‌ ته‌ماشای کرد میوه‌ به‌هیچ داریکه‌وه‌ نه‌ماوه، رووی کرده‌ دار هه‌نجیره‌که‌ مه‌یوه‌ن له‌ ترسا به‌سه‌ر داره‌که‌وه‌ وشک بوو. به‌راز وتی: نه‌ی مه‌یوه‌ن، میوان پانه‌گری؟ مه‌یوه‌ن جوابی دایه‌وه‌ وتی: غانیبانه‌ گه‌یشتیت. نه‌گه‌ر له‌پیشه‌وه‌ خه‌به‌رت نه‌نارد خواردنم بۆ حازر نه‌کردیت. به‌راز وتی: نیستا چی حازره‌ به‌یه‌نه، برسیه‌تی هیلاکی کردووم. مه‌یوه‌ن لقیکی هه‌نجیره‌که‌ی راوه‌شاند، هه‌ر هه‌نجیری نه‌که‌ویته‌ خواره‌وه‌ نه‌یخوارد. به‌راز وتی: ساحیب مال تهرم که‌ مه‌یوه‌ن لقیکی که‌ی بۆ راوه‌شاند، نه‌ویشی خوارد. ته‌کرار وتی: تهرم که‌ مه‌یوه‌ن وتی: نه‌ی میوان، نه‌وه‌ی تۆ خواردت کیه‌ایه‌تی یه‌ک مانگی من بوو. تۆ به‌من تهر ناکرتیت. به‌راز رقی هه‌لسا وتی: نه‌م باغه‌ مووده‌تیکه‌ به‌ ده‌ست تۆبه‌یه‌، له‌مه‌ودوا لازمه‌ بۆ من یی. مه‌یوه‌ن وتی: زه‌وت کردنی مال جوان نییه. واز له‌ ته‌مه‌ع بیتنه، رتکه‌ی خۆت به‌گه‌ر، به‌رۆ، نازارت نه‌بن. به‌راز

زیاتر رقی ههلسا، وتی: ئیستا له دارهکه نه تخمه خوارهوه، فیری نه دهت نه کم. بهراز به دارهکه دا سه رکهوت، گه یشته سمر لقیتیکی، دارهکه شکا. بهراز سمر و خوار کهوته خوارهوه، رۆحی ده رچوو.

چه قهله وتی: نهم میسالم بۆ هتیا تهموه، له تۆ مه علوم بن میوهی نهم کتیوه کیفایه تی تۆ ناکات، وه ئیستا ناوی عابیدی تۆ- راسته وهیا درۆیه- هلا بۆ تهموه. چاک وایه قسه ی دۆست و دشمن له سهر خۆت بار نه کهیت. شتر نمو قسه ی له چه قهله بیست، ته رکمی میوه خواردنی کرد، به گیای تهرو وشک مودارای کرد. وهه رکس تینگه یشتنی بیت له میکه یه تانه ورد بیهتوه، عه قله ورنه گریت و ژبانی ئیسراعه تی دست نه که ویت.

نهیجه هتی یازدههههه

له نه ندازه زیاد ته له ب کردن پشیمانی له شوتن دی دابیشلیم وتی: له جهزا وه گرتن به پتگی خۆی به زوبانی جه نابت بهیان کرا، تینگه یشتن. ئومید ده کم له نه ندازه زیاد ته له ب کردن پشیمانی له شوتن بیت، چۆنه؟ بهرهمه ن وتی: رۆژی نه زله که خودا مه خلوقی دروست کرد رۆقی بۆ دانا. زیاد و کهمی به دست کس نییه، هه مووی به ئیراده ی خوداو بهراوه تهموه، وه هه رکس به واسیته یهک خودا رۆقی بۆ نه نهریت، وهه رکس له نه ندازه ی خۆی زیاد ته له ب کرد، به دهر و مهراقمه مرد، هه رهک کابرای فه رهنگستانیه که ته له می فیر بهونی زوبانی عیبری له عابیده که کرد.

دابیشلیم پرسیی: چۆن بووه؟

حیکایهت

بهرهمه ن وتی: له زهمینی قونوج عابیدی بوو زۆر له خواترس و ساحیب خیرات بوو، ناوی عیباده تی به هه موو نه ترافا هلا بۆ بوو بۆوه، له هه موو لایه که وه دیاری بۆ نه هات. شهو و رۆژ به خزمهت کردنی میوان خه ریک بوو. رۆژی میوانیکی هات، له پاش نان خواردن له میوانی پرسی: خه لقی کام شاری؟ میوان وتی: نه گه ر تاقه تی گوئی گرنتت هه یه، قیسسه ی من دور و درتزه. عابید وتی: بیکتیره وه، بزانه. میوان وتی: من خه لکی شاری فه رهنگم، کاری من نانهوایی بوو، وه له گه له فله لایه تک موعامه له مان بوو. فله لاح گه می بۆ نه ناردم، منیش به حه فته پارم نه دایه. رۆژی فله لاحه که زیافه تی بۆ کردم، بانگی کردم نه ناو باغی که وه. له نان خواردن بووینه وه، دهستان کرد به قسه کردن. سوانی

له من كرد، وتی: موغامه له و قانزاجت چۆنه؟ من جوابم دایه وه: دهستمایدی دووكان بیست حۆقه گهغه. قانزاجی نهویه رۆژ به رۆژ بۆ مال و منال خهراج نهكړیت. فهللاحه كه وتی: زیادیی نهوئنده نییسه خانوئیکى پښ دروست بهکیت؟ من وتم: به ههزار کیشمه کیشم خهرجی دهر دینتی. منیش وتم: مایه و قانزاجی تو چۆنه؟ جوابی دامه وه وتی: مایه ی من كه مه و قانزاجی زۆره. یهك بده كه من زیادى نه بڼ. منیش وتم: یهك بده قانزاج زور زه حسته ته. فهللاح وتی: له وه زیاتر قانزاج دهست نه كه ویت. یهك دهنك خه شخاش پروینی له گهل سوز نه بڼ میقداری بیست چل دهر نه كات، هه ر چلنكی خاشخاش نه كړیت، هه ر خاشخاش ده هه زار دهنك زیاتره. نهی وهستا، «زرع» كه خوا بیدات له كیمیا چاكتره. حوكما «زه» به نالتوون ناو نه بڼ، «ع» به سهر چاوهی نالتوون ناو نه بڼ. منیش كه نهو قسانم له فهللاح بیست، فكری زه راعت كردنم كه وه سهر و دهر گای دووكانم داخست، خه ريكی نه سیاب زه راعت كړېن بووم دراو سیتمه كم خه به رى زانی دهر گای دووكانم داخستوه، فكری كم هه یه، بانگی كردم، دهستی كرد به ناموزگاریم. وتی: نهی وهستا، دهست له كاری خۆت هه لسه گره و زیاد له نه اندازه داوا مه كه. كه سی قانیع بڼ پادشای وهخت و زه مانه. كه سی تمه عكار بڼ موفلیس و سهر گهردانه. منیش وتم: سۆفی، نانه وایی قانزاجی نییسه، فكرم هه یه فهللاحه كه كم بهلكی قانزاجی زیادم دهست كه ویت، خانوئیک دروست به كم. سۆفی وتی: موده دتیه كه ژینی تو له سهر نانه وایی دهوامی كرده وه. مومكینه نهو فكری تو كرده و ته قسوه ت به سهر یا نه شكی، نه وهت به سهر بڼ به سهر قولنگه كه هات. وتم: چۆن بووه؟

جیگایه ت

سۆفی وتی: نه گیت نه وه كا برایه كی گازر هه مپو رۆژ له قه راغ جوژكه ناوئى جاوی گازر نه كرده. ته مه اشای نه كرده یهك قولنگ رۆژی چهند سه عاتن له نزیک كا برای گازر نه نیشته وه، نه گه را په پوله و كرم و مښی نه خوارد به سهر سه وازی و گولوه. ته سادوف سوئسكه یهك بۆ ناو خواردن نیشته وه، واشه بۆی هاته خواره وه، په لاماری دا، خواردی. قولنگ نه وهی چاو پڼ كه وت تهرکی خواردنی خۆی كرد، لاسایی واشی كرده وه. كوژترى نیشته وه، قولنگ فكری بوو بیگړیت. نزیک به كوژر بوو، قاچی له قور چه قی. هه رچه ند قوه تی كرد نه جاتی بڼ نه جاتی نه بوو. كا برای گازر كه چوو گرتی. رۆیشه وه بۆ ماله وه، له رڼكه تروشی ره قیقنكی بوو، وتی: نهو تهیره چییه؟ گازر وتی: نهو قولنگه لاسایی

واشی کردهوه، له قور چەقی، منیش گرتوومه. سه‌ری نه‌پریم. سو‌فی وتی: هەر کەسێ له نه‌ندازه‌ی خۆی زیادی داواکرد په‌شیمان نه‌بێتیهوه. میوانه‌که‌م وتی: قسه‌ی عابیده‌که‌م به‌ گه‌مه زانی. نه‌وی له‌ دوو‌کانه‌که‌م بوو فرۆشتم و نه‌سبایی له‌ لاهه‌تم رێکخست و میقداری تووم داچهند. له‌ پاش یه‌ک حه‌فته‌ خۆم و منالم موحتاج بووین به‌ نانێ، چونکه‌ رۆژ به‌ رۆژ به‌ دوو‌کانه‌که‌ نه‌زیام. فکرم کرد هه‌تا سالتی به‌م جوژه‌ ژیاغان نابێ، کاشکی به‌ قسه‌ی سو‌فیه‌که‌م به‌کردایه‌. چاک وایه‌ دوو‌کانه‌که‌م بکه‌مه‌وه، چوومه‌ لای ناشنایه‌ک چهند دره‌مه‌تیکم قهرز کرد، میقداری گه‌م و نه‌سبایم کړی، دوو‌کانم دانايموه، شاگردیکم به‌سه‌ر ده‌غله‌وه‌ دانا. جار‌جار سه‌ری ده‌غله‌که‌م نه‌دا. به‌و جوژه‌ چوار مانگ ده‌وامم کرد. شاگرده‌که‌ ده‌ستی کرد به‌ دزی لێم و مایه‌ی دوو‌کانه‌که‌م فووتا و ئافات به‌ ده‌غله‌که‌ په‌یدا‌بوو، نه‌ویش نه‌ما. ژيانم پشی تال بوو، چوومه‌وه لای سو‌فیه‌که‌، به‌پانی نه‌حوالاتی خۆم به‌ کرد. سو‌فی وتی: مه‌سته‌له‌ی تو وه‌ک کابرا پش ماش و برنج‌که‌ وایه‌ که‌ دوو ژنی بوو. منیش وتم: چۆنه‌؟

حیکایه‌ت

سو‌فی وتی: نه‌گێڕنه‌وه‌ کابرایه‌ک بوو پشی ماش و برنج بوو، دوو ژنی بوو، یه‌کتیکی گه‌نج و یه‌کتیکی پیر. کابرا هەر شه‌وی لای یه‌کتیکیان نه‌نووست. رۆژی لای ژنه‌ پیره‌که‌ خه‌وی لێ که‌وتیوو. ژنه‌که‌ ته‌ماشای کرد نیوه‌ی پشی ره‌شه، فکری کرد وا چاکه‌ هەر هه‌موو موویه‌کی ره‌ش بێ هه‌لی که‌نم به‌لکی هه‌وێکه‌ ته‌لاقی به‌ زۆر به‌ستنی و عومری له‌گه‌ل من رابوێریت. به‌و فکهر هەر موویه‌کی ره‌ش بوو هه‌لی که‌ند. به‌و سه‌به‌ه‌ینێ نۆیه‌ی مالی ژنه‌ گه‌نج‌که‌ بوو. کابرا چووه‌ نه‌وی، خه‌وی لێ که‌وت. ژنه‌ گه‌نج‌که‌ ته‌ماشای کرد مووی ره‌ش به‌ پشی مێرده‌که‌یموه‌ نه‌ماوه. فکری کرد: وا چاکه‌ مووه‌ سه‌پیه‌کان هه‌لکه‌نم بێ به‌ کوری چواره‌ سال، به‌عه‌یی بزانی به‌چیته‌ لای ژنه‌ پیره‌که‌ی و عومری له‌گه‌ل من رابوێریت. به‌و فکهر هه‌موو موویه‌کانی هه‌لکه‌ند. کابرا به‌پش پشی مایه‌وه. پشی به‌ ده‌ست ژنه‌وه‌ بێ به‌ هه‌لکه‌نێن چاکه‌. سو‌فی وتی: نه‌ی وسته‌، تویش نیوه‌ی مایه‌که‌ت شاگرد دزی و نیوه‌ی مایه‌که‌ت ده‌غل بوو فووتا. وه‌ له‌ نه‌وه‌له‌وه‌ نامۆ‌گاریم کردیت به‌ قسه‌ت نه‌کردم، وه‌ بزانه‌ هه‌رکس له‌ نه‌ندازه‌ی خۆی زیاد داوا به‌کات په‌شمانیی له‌ شوێن دیت. میوان وتی: له‌تاو قهرزدارێ ته‌رکی وه‌ته‌نم کرد، هەر شه‌وی له‌ شارێ به‌ سوال کردن نه‌زیام. له‌پاش موده‌ته‌ی به‌ستم مه‌اله‌کانم له‌برسا مردن و ناوما‌ل، قهرزدار له‌ جیاتی قهرز

فرۆشتوویه تی و شار به شار نه گهریم تا داخل به خزمه تی تو بووم. عابید وتی: قسه کانت خوش بو، وه ئیستا نه گهر تا قهت نه گهریت به یه که وه رانه بویرین، وه نازاری سه فهر و فه قیری مه کیشه. عابیده که بهی نیسرائیلی بو، له گهله قهومی خویا به زوبانی عیبری قسه نه کرد. رۆژی میوان وتی: رجا نه کم فیری زوبانی عیبریم بکه، به لکی له دیانهت چاکتر شارهزا بيم. عابید وتی: من به زهحمه تی نازانم و بۆ تو زۆر زهحمه ته چونکه حورووفاتی عیبری و فهرنگسزی زۆریان تهفاوته، مومکینه تو فیر نه بی و منیش عیباده تم بهه وتی. میوان وتی: ههر کهس ناره زووی کارێ بکات گرانی به ناسان نه زانی. بیستومه ههر زهحمه تیک بۆ دیانهت بکیشرت خیری زۆره، ههر وهک ماسیگره که به فیر بوونی توژه عیلمی ده وه له مهنده بو، وه به نهیمه تی پادشاه گه پشت.

عابید پرسیی: چۆن بووه؟

هیکیهت

میوان وتی: نه گهتر نه وه فه قیری بوو مو دارای به ماسی گرتن و تهیر گرتن نه کرد. رۆژی داری بۆ تهیر نابه وه وه له جیگه بهک خوی شاره وه. له پر دوو مه لا به موجداه له کردن پهیدا بوون. کابرا چوو به لای مه لا کانه وه، وتی: رجا نه کم دوور بکه ونه وه چونکه داوم بۆ تهیران ناوه ته وه. مه لاکان وتیان: نه گهر ئیمه نه کهیت به شهریک و ههریه که تهیریکمان نه دهیتن به بی دهنگی دوور نه که ونه وه. کابرا وتی: پیای چاک بن تهعه ع مه که نه من. فه قیر و ساحیب عه یالم. ئیوه هرۆن به لای کاری خۆتانه وه. مه لاکان وتیان: تو هه موو رۆژی نه مه کارته، وه نه گهر ئیمه یه کی تهیریکمان به دهیتن دنیا خراب نه بی؟ ئیمهش به دیاری بیبهین بۆ موعه لیم. کابرا وتی: چۆن مومکین نه بین رزقی ئیمه یۆم له گهله ئیوه بکه م به سی بهش، ئیوه دوو بهشی بهرن بۆ موعه لیم. نه ئه م زهویه مولکی موعه لیمه و، نه من ناخوژی موعه لیم. خودا قووبول ناکات. تهعه عتان له رزقی من نه بین. مه لاکان وتیان. نه گهر قووبول ناکهیت ئیمه ش ههر تهیرێ هات دهی نه که بین. ناچار کابرا قووبولی قسه ی مه لاکانی کرد. مه لاکان دوور کهوتنه وه. تهسادوف سی تهیر بوو به داوه که وه. مه لاکان پهیدا بوون، داوای حقه ی خویان کرد. کابرا دهستی کرد به پارانوه، نهوانیش وتیان شهرت کردن وه فای لازمه. به زۆر دوو تهیریان وهرگرت. کابرا وتی: وهک ئیوه بوون به شهریکم، لازمه منیش بيم به شهریکتان، قسه و موجداه له تان چی بوو بامنیش بهزانم. مه لاکان وتیان: ئیمه ههر دوکمان موجداه له مان له سه ر سی قسه بوو بۆ

ته قسیمیاتی میراث له (مذکر) و له (انثی) و له (خنثی). کابرا وتی: (مذکر) و (مؤنث) یه معنی (ننږ) او (مې). (خنثی) چیمه؟ مه لاګان وتیان: (خنثی) نه نږه نه مې یه. کابرا «نه نږه نه مې یه» کړدی به ویردی زویان. روهی کړدوه مال، چو ته تیره کوی فروشت. هر جزوی یو نهو شوه رایانېوارد. بز سوچه یښی رږژ بووه. توری هه لگرت، رقیشت بز ماسی گرتن. وهختی توری خسته ناو ناوهوه، یهک ماسی رنګا ورنگ به توره کوهو بوو. وهختی کابرا چاوی به ماسیبه که کهوت زور جوان بوو، فکری کړد به زیندوویه تی بیپاته خدمت پادشاه، پاره کوی نه ونده نه مې شو و رږژي نیداره ی پېن بکات. بهو فکړه ماسیبه کوی خسته ناو زهر فیکي ناوهوه به زیندوویه تی پردی بز خدمت پادشاه. وه پادشاه قسمرنکی دروست کړدبوو له ناو قسمره که دا حه وزیان دروست کړدبوو، له هه موو جوړه ماسیبه کیان بز حه وزه که هینابوو. پادشاه هه موو رږژي بز تماشا کړدن ماسیبه کیان نه چوو. تما سادوف نهو وهخته که ماسی فروش گه یشته خدمت پادشاه، پادشاه له تماشا کړدن ماسیبه کیانا بوو. ماسی فروش چووه پیش دهمی پادشا، رمسی نه ده ی به جیته ینا، ماسیبه کوی دانا. وهختی پادشا چاوی به ماسی کهوت زور پېن خوشحال بوو، نه مری کړد هزار دینار بدن به ماسی فروش. وزیر چووه پیش دهمی پادشاه، زوبانی نامزګاری کړدوه وتی: نه ی پادشاه، ماسی فروش زوره، وه ماسی له بهر ته واونای، وهه رکس یهک ماسی بیښته خدمت و نه مری به کوی هزار دیناری بدرتی، به چهند رږژي دینار و درهم له خدزته ته واونای نه مې. پادشاه وتی: نه مری چوون رد نه بیسته وه؟ وزیر وتی: من به یهک قسه نه مری جده ناپت به جی دیم و دلی راوچیمه کس خوش نه کم. جده ناپت سونال بکه، به مرمو: نه ی راوچی، ماسیبه که نږه ویا مښه؟ نه گهر وتی: نږه من نه لیم: به جی مښه کوی پښه و هزار دینار که وهرگره. وه نه گهر وتی: مښه، من نه لیم: نږه کوی پښه و هزار دینار که وهرگره، وه معلومه نه ویش بوی موکین ناپی و هرچهند وهرگری زور دلخوش نه پیت و یهک درهم به زور نه زانی. پادشاه روهی کړد ماسی فروش وتی: کابرا ماسیبه که نږه یا مښه؟ کابرا بوی معلوم بوو یو پادشا و وزیر که ته دبیری چوینان کړدبوو، جوابی دایهوه، وتی: شاهم، نهو ماسیبه خونسایه، یه معنی نه نږه نه مښه. پادشا قسه کوی لا جوان بوو، دهستی کړد به پتکه نښ، نه مری کړد یهک هزار دینار حه قی ماسیه کوه، یهک هزار دینار حه قی قسه کوی بدنتی. ماسی فروش له خوشیا دوو هزار دیناری وهرگرت، یو به یه کڼ له خوشه وستانی پادشاه. میوان وتی: نه ی عابید، بز نه م میسالم بز هینایته وه تا له تویش ناشکرا پېن راوچیمه که به دوو ته تیر که به مه لاګانی دا

فیتیری دوو که لیمه‌ی نیتیر و مَی بوو دوو هزار دیناری له پادشاه وەرگرت، رجا نه‌که‌م جه‌نابت منیش فیتیری قسه‌ی عیبری بکه. عابید وتی: تۆ ناره‌زووی فیتیریون نه‌که‌یت. منیش قوسوور ناکه‌م. عابید مودده‌تتیکي زۆر له‌گه‌ل کابرای میوان خمریک بوو، زوبانی عیبری فیتیر نه‌بوو. رۆژێ عابید به‌ میوانه‌که‌ی وت: زوبانی فهره‌نگی و زوبانی عیبری زۆریان به‌ینه و ه‌دئا مردن فیتیر نابێ. رجا نه‌که‌م له‌سه‌ر نه‌و خه‌یاله‌ لاچۆ، زوبانی نه‌جدادت مه‌گۆره. میوانه‌که‌ وتی: له‌سه‌ر ره‌وشتی نه‌جدادم نارۆم چونکه‌ زۆر که‌م عه‌قل بوون. وتوویه‌نه: «إنا وجدنا آباءنا علی أمة» و من له‌سه‌ر نه‌و ره‌وشتم که‌ خودا فه‌رمویه‌ تی: «به‌دی الله بنوره من یشاء». عابید وتی: نه‌وه‌ی رتگه‌ی چاکه‌ بوو من به‌جیم هینا، وه‌ نه‌یزانم ناخیری زۆر په‌شیحان نه‌یه‌سته‌وه. نه‌فیتیری زوبانی عیبری نه‌یه‌ت و، نه‌زوبانه‌که‌ی خۆت فکر نه‌میتیت. هه‌روه‌ک قه‌ل ناره‌زووی فیتیر بوونی له‌نجه‌ی که‌وی کرد، رۆیشتی خۆی فکر چۆره.

میوان پرسیی: چۆن بووه‌؟

حیکایه‌ت

عابید وتی: نه‌گێته‌وه‌ رۆژێ قه‌لی به‌ ئاسمانه‌وه‌ چاوی به‌ که‌وی گموت به‌ له‌نجه‌ولا‌ به‌ زه‌وییا نه‌روات. قه‌ل نیشته‌وه، بوو به‌ خزمه‌تکاری که‌و، شه‌و و رۆژ له‌ که‌و جیسا نه‌نه‌بووه. مودده‌تی به‌ ره‌فقیی که‌و مودارای کرد و ناره‌زووی له‌نجه‌ولاری که‌وی کرد. رۆژێ که‌وه‌که‌ وتی: نه‌ی روورشی ناشیرین، ته‌ماشاش نه‌که‌م لاسایی من نه‌که‌یه‌ته‌وه. قه‌ل وتی: نه‌ی له‌نجه‌ شیرین، ناره‌زووی فیتیریونی له‌نجه‌ی تۆ نه‌که‌م. که‌و ده‌ستی کرد به‌ قه‌ه‌قه‌ه، وتی: روورش، خودا به‌ روورشی تۆی خه‌لق کردوه و هه‌ردوو پیت پته‌وه‌ند کراوه، وه‌ خودا منی له‌سه‌ر رۆیشتنی له‌نجه‌ولار فیتیر کردوه، وه‌ تۆ زه‌حمه‌تی خۆت مه‌ده، فیتیری له‌نجه‌ی من نابێ. قه‌ل وتی: رتگه‌ی گرتومه‌ به‌ قسه‌ی تۆ ته‌رکی ناکه‌م و تا له‌نجه‌ی تۆ فیتیر نه‌بم له‌ تۆ دوور ناکه‌ومه‌وه. مودده‌تی قه‌ل له‌دوای که‌وه‌که‌وه‌ رۆیشت، فیتیری له‌نجه‌ی که‌و نه‌بوو، وه‌ هه‌لقین هه‌لقنه‌که‌ی خۆشی فکر چۆوه‌وه. عابید وتی: به‌یه‌ نه‌م میساله‌م به‌ هینایه‌ته‌وه‌ ه‌دئا تۆیش زه‌حمه‌تی خۆت نه‌ده‌یت. فیتیری زوبانی عیبری نابێ. عاقلان وتوویه‌نه: نه‌زان نه‌وه‌یه‌ ناره‌زووی کارێ نه‌کا لایقی نه‌حوالی نه‌بن. به‌زم مه‌علوم بوو تۆ جاهیلی. دووکانی نانه‌واپیت به‌جیه‌تشت، چووته‌ سه‌ر فه‌لاحه‌ت، نه‌وشت به‌ هه‌له‌سه‌ورا له‌تاو فه‌قیری ته‌رکی وه‌ته‌نت کرد، گه‌یشتووته‌ نیتیر، ناره‌زووی فیتیریونی

زویانی عیبری نه کهیت. موده تی عابید ناموژگاریی کرد. ناخوری زویانی عیبری فیر نه بو، زوبانه کی خوشی فکر چوه وه. هر جوژی زیاد له نندازه تله ب کرتیت پشیمانی له شوتین دیت. کسین عاقل ب تماشای له خو بهرو ژوورتر ناکات و نازاری دلی خوی نادات.

نه سیجی دوازده

گه وره یی حیلیم و سه بر کردن بۆ پادشاهان

دابیشلیم وتی: له نندازه زیاد داوا کردن و پشیمان بوونموی به زویانی جدنايت به بیان کرا، تیگه یشتیم. نومید ده کم به یانی گه وره یی حیلیم و سه بر کردن بۆ پادشاهان به ریگهی راستی به یان فدرموویت. برهمن وتی: نهی پادشاه، له هه موو قانونی چاکتر حیلیم. رهوشتی بۆ پادشاهان به کار ب، حیلیم. خودا نیلهمی نارد سهر محمد (صلی الله علیه وسلم) فدرمووی: «ولو كنت فظا غليظ القلب لانفضوا من حولك». كهوا بوو ناسانیی دنیا و قیامت به حیلیم مومکین نه ب. وه له هه دیشایه «من سعادة المرء حسن الخلق» وه کاد الحلیم ان یكون نیسیا. سنی رهوشتی بۆ پادشاهان پتیوسته: حیلیم و، سه خاوت و، شه جاعت. وه حیلیم له هه موو کاری چاکتره. شه جاعت وهختی خوی هه به. سه خاوت جیگهی خوی هه به. حیلیم هه موو وهخت پتیوسته چونکه پادشاه و میللت موحتاج به حیلیم نه ب. پیاوکی عاقل وتی: یهک تال موو له ما بهینی من و هه موو عالمدا ب، ناره زووی پچراندنی بکن ناچریت، چونکه حیلیم وایه سهری مووه که نهرم بگرن من راینه کیشم و، نهوان رایانکیشا من به نهرمی بۆیان دانه نیم، وه ژبانم له گهل هه موو جوژه بهنی ناده من دروست نه ب، وه قانزاجی حیلیم بۆ پادشاهان زۆر پتیوسته چونکه موهاکه موی گوشتن و دزی و شهر و شور نه برته پیش دهمی پادشاه. لازمه پادشاه سه بر و حیلیم زۆر ب. نه گهر پادشاه حیلیم نه ب مومکینه به قهری دنیا یهک ژۆر و ژوور بکات. وهختی پادشاه به ناوی سه خاوت خۆلی دنیا بشوات، به ناگری شه جاعت خهرمانی خه تاکار بسوو تیئیت و ریگهی حیلیم له خوی گوم بکات، به یهک نه عره روح له به دنی هه زار کس درنه کات، ناوی سه خاوت و شه جاعت گوم نه ب. سه خاوت و شه جاعت به حیلیم دروست نه بیت. حیلیم رهوشتی پیغه مبرانه. قهر و غه زه ب ریگهی نه فس و شه تانه. له پیاوچاکیکیان پرسیی: رهوشتی چاکه چییه؟ رهوشتی خراپه چییه؟ جوابی دایه وه: سه رچاوهی رهوشتی چاکه حیلیم. سه رچاوهی رهوشتی خراپه قهر و

غزه به. وهله زاتی پادشاه ناشکرا بئ ئوموراتی حوکومه تی به وه زیری عاقله وه دروست نه بئ. ههروهخت پادشا رقی ههلسا و ناگری غزه بی داگیرسا، وه زیر به ته دبیر کردن به ناوی حیلیم ناگره که بکوژنیتسه وه، ههروهک پادشای هیند رقی له میللهت ههلسا به ته دبیری وه زیره که دلی چاک بووه وه.

دابیشلیم پرسیی: چۆن بووه؟

حیکایهت

بره ههمن وتی: نه گێته وه له هیندستان پادشاهینگ بوو ناوی سالار بوو، خهزینه و مالی له حساب نه نهات. ئهو پادشایه دوو کوژی زۆر جوان و لایقی بوو، یه کینکی (سوهیلی یه مهنی) و یه کینکی (ماه خوتهنی) ناو بوون. دایکی کوچهکان (ئێران دوخت) ناو بوو، جوانیی وهک رۆژ شوعلی نه دا. وه زیری پادشاه ناوی (به لار) بوو، به هیندی یه عینی موبارهک. زۆر به فکر و ته دبیر بوو. به یهک ته دبیر ده رگای ههزار گرانی نه کرده وه. کاتیی پادشاه ناوی (که مال) بوو، به نووکی قه له م خه ریتیی شار و له شکری نه کتیشا. پادشاه بۆ سوار بوونی خزی دوو فیلی گه وهی هه بوو، له رۆژی شه ردا به خور توم بناغهی قه له بیان ده رنه هیتا. پرویان بۆ هه ر سه فیتیکی دوژمن به کردایه یه کتیکیان به زیندویتی ده رنه نه کرد. دوو خوشتری بوختی بۆ سوار بوونی پادشاه له تمویلدا خه زمهت نه کران. سێ رۆژ رێگهی به رۆژی نه یانیری، وه نه سپیتیکی تیر وهی بوو، ناو زهنگیی لێ توند به کرایه وهک بهرووسکه ده رنه چوو. وه شمشیریکی بوو مشتووی به یاقووت و زمرووت نه قش کرا بوو، وه کالانی شمشیره که به نه لاس و پیرۆزه وه نووسرا بوو. پادشا زۆر نهوانی خوش نهو یست، وهک (سوهیلی یه مهنی) و (ماه خوتهنی) و (ئێران دوخت) و (به لار) و (که مال) و (دوو فیله که) و (دوو خوشتره بوختیه که) و (نه سه که) و (شمشیره که). له بهر ئهو نه سبابانه فه خری به سه ر هه موو پادشاهانا نه کرد. له داغلی مولکی خۆیدا میقداری بهر مه کی پهیدا بوو بون له دینی موسولمانی ئینکاریان نه کرد، وه زۆر کهسیان بهر ده وه سه ر مه زه بی بهر مه کی. پادشا (به لاری) وه زیری نارده بۆ نامۆ گارییان، و جوودی وه زیر و قسه ی پادشایان نه زانی. نه مر کرا به کوشتن و تالانیان. میقداری دوازه ههزار کهس کوژرا، وه چوار سه د کهسیان ده رچوون و مالیان تالان کرا. ئهو چوار سه د کهسه زۆرزان و فیتلزان بوون، به درۆ ده خاله تیان کرد و موسلمان بوون. ته سادو ف شه و تیک پادشا له خه ویا حموت دهنگی گه وهی به گوتیدا چوو، له ترسا خه بهری بووه وه. دیسان خه و ی پیاکهوت، چاوی به

دوو ماسیی سوور کهوت. ماسییه‌کان له‌سەر کلک وەستان، مەرحەبایان لە پادشاه کرد. دیسان خەبەری بوو، کهوتە فکری دوور و درێژ، خەوی پیاکهوت، چاوی کهوت بە دوو مەراسیی ڕەنگا و ڕەنگ لەگەڵ قازنێ لەپشتیەوه هەلگیرن، چوونە پێش دەمی دووخوازییان لە پادشا کرد. ماریکی سەوز گەردنی خالی زەرد و سپیی پتەو، نالا لە قاچی پادشاوه. لەترسا خەبەری بوو، دیسان خەوی پیاکهوت، لەخەویا سەرپای لە خۆنا سوور بوو. خەبەری بوو، دیسان خەوی پیاکهوت، لەخەویا سواری نیستەر بوو. ڕوی کرد بۆ مەشرق. لە دوو خەزمەتکار زیاتر کەس لە پشتیەوه نەبوو. خەبەری بوو، دیسان خەوی پیاکهوت. لەخەویا ناگرێ لەسەر سەری کرابوو، دنیای ڕوناک کردبوو. لەترسی ناگرەکه خەبری بوو، دیسان خەوی پیاکهوت، لەخەویا بێهۆش بوو. تەیرێ لەسەر سەری پادشا نیشتەوه، دەنوکی بەسەریا نەگیشا. بەدەم ھاوارکردنەوه خەبەری بوو، خەزمەتکار بە ھاواری پادشاوه چوون. پادشا وتی: هیچ نییە، خەزمەتکارانی ئێزێن دا. پادشا وەک مەڕەنگاز بەودیو بەودیوی خۆیا نەکهوت، فکری گۆژرا، وتی: ئەم خەوه عەجائبانە بۆ چ عاقڵێ بگێرەوه؟ وەختی ڕۆژ بوو مەڵدارێکی لە بەرمەکییەکان بانگ کرد. لە پاشا ڕۆژی ترسی نەبوو، یەکە یەکە خەوه‌کانی بۆ بەرمەکییەکان گێڕاوه. بەرمەکییەکان تەماشای ڕوی پادشایان کرد گۆژ بوو، زانییان پادشا لە خەوه‌کانی ترسی پەیدا کردووه، وتیان: ئەی پادشا، تا نیستا کەس خەوی وای نەبینووه، لازمە ئێمە فکری بۆ بکەین و تەماشای تەعبیر بکەین. پادشا قەبوولی کرد. چوونە دەرەوه، لە ژوورێ کۆمەڵیان بەست. بەتەدبیر کردن خەریک بوون، وتیان لە فەرمان نەچۆتەوه ئەو زالمە دوازدە هەزار کەسی لە ئێمە کوشتووه و مەل و دۆڵەقانی بە تالان بردووه. ئێمە نەتوانین بە دەست و زوبان خۆنی خۆمان وەرگیرن و ئێمە جوابی پادشا بدەینەوه و بڵێین مەعای خەوه‌کانت حدوت خەتەری گەورە ی نەهێن و دەرمانی بە حدوت لە خاسانی خۆت نەکریت. لازمە سۆھەیلی یەمەنی و ماھی خۆتەنی و ئییران دوخت و بەلاری وەزیر و کەمالی کاتب و دوو فیلەکه و دوو حوشترە بوختیەکه و نەسپە بەحرێیەکه بە شمشیرەکه سەربەرن و خۆتەکیان بەکریتە تەشتەوه پادشا لە ناو تەشتەکه‌دا دانیشیت و ئێمە نەفسوون بەسەر پادشا نەخۆتین لە خەتەرەکان دوور نەبێت. بەو تەدبیرە پادشا بە تەنها نەمیتێتەوه و ئێمە حوقوقی خۆمان بە تەواوی دەست نەکەوت. بەو فەرمان چوونە خەزمەت پادشا، وتیان: ئەی پادشا، ئێمە تەماشای خەونا مەمان کرد و بۆمان مەعلوم کرا بە خەوی جەنابتا وا دەرئەکهوت لەم نزیکانەدا

تووشی هیلاکهت بیی، وهنگه‌ر جه‌نابت نارزوو نه‌که‌یت نیتمه ده‌رمانتی نه‌دۆزینه‌وه ده‌نعی هیلاکه‌تی جه‌نابت بکات. پادشاه له ترسی قسه‌کردنیان ترسی پیداکرد، که‌وته فکری دوور و درێژ‌وه. له‌پاشا سه‌ری به‌رز کرد‌وه، وتی: لازمه‌ ته‌عبیری خه‌وه‌کان یه‌که‌یه‌که به‌یان بکه‌ن تا له‌ من ناشکرا بێ. وتیان: نه‌ی پادشاه، جه‌وت ده‌نگه‌که جه‌وت به‌لایه‌ به‌ جه‌نابت هاتۆته‌ خواره‌وه، دوو ماسییه‌ سووره‌کان هه‌ردوو کوژی پادشایه‌و، ماره‌که له‌ قاجت ئالا نێران دوخته. دوو سراوییه‌ ره‌نگاو ره‌نگه‌که دوو فیلی جه‌نابته. قازه‌که نه‌سه‌که‌یه. نێستره‌ خێراکه شمشیره‌که‌یه، دوو پیاوه‌که حوشره‌ بوختیه‌که‌نه، ناگره‌که به‌لاری وه‌زیره، ته‌یره‌که ده‌نوکی به‌سه‌رتا کێشا که‌مالی کاتبه. نیتمه واهان بۆ مه‌علوم کراوه نه‌وانه‌ی به‌یان کرا هه‌موویان به‌ شمشیره‌که سه‌ریه‌رت و هه‌ر یه‌که مه‌قداری خۆننیا بگه‌یژ بکێته‌ ناو ته‌شته‌وه، پادشاه مه‌قداری دوو سه‌عات له‌ناویا دانیشیت، له‌پاشا به‌ ناوی به‌حر به‌ده‌نی به‌شۆریت و به‌رۆنی زه‌یت چه‌ر بکێت و شمشیره‌که بشکێت، له‌گه‌ڵ لاشه‌ی نه‌وانه‌ی به‌یان کرا ده‌فن بکێت، پادشا له‌و به‌لایانه نه‌جاتی نه‌بێت. ته‌عبیری خه‌وه‌که نه‌وه‌یه به‌یان کرا. وه‌ختی پادشاه نه‌و قسانه‌ی بیست، وتی: نه‌ی دو‌شمنانی دۆست روو، نه‌ی به‌نی ئاده‌می شه‌یتان خوو، مردن له‌ ته‌دبیری نێوه‌ چاکتره، چونکه‌ سه‌وه‌یلی یه‌مه‌نی و ماهی خوته‌نی رووناکیی چاوی منه‌و، نێران دوخت خۆشه‌وستی منه، به‌لاری وه‌زیر و که‌مالی کاتب کلیلی ده‌رگای سه‌لته‌نه‌تی منه. فیل و حوشر و نه‌سپ و شمشیر بناغه‌ی سه‌لته‌نه‌تی منه و زینه‌تی دونیایه، وه‌ نه‌گره‌ من به‌قسه‌ی نێوه‌ بکه‌م، خۆشه‌وستانه‌م له‌ناو به‌رم، له‌دوای نه‌وان ژيانم بۆچی چاکه‌؟ نێوه‌ هه‌یکایه‌تی جه‌ززه‌تی سوله‌یمان و هه‌یواناته‌کان به‌ گوته‌تانا نه‌هات‌وه؟

به‌رمه‌که‌یه‌کان وتیان: چۆن بووه‌؟

هه‌یکه‌ت

پادشاه وتی: نه‌گه‌یژنه‌وه سوله‌یمان پێغه‌مبه‌ر (عليه السلام) پادشا بوو به‌سه‌ر به‌نی ئاده‌م و جین و هه‌یوانات و درنده و ته‌یره‌وه، وه‌ ته‌مه‌نه‌ی له‌ خودا کرد «رب هب لي ملكاً لا ینفني لأحد من بعدي» یه‌عنی خودایه‌ عه‌تا به‌رمه‌وو به‌من پادشاهیه‌که بۆ که‌س له‌ دوا‌ی من مومکین نه‌بێت. رۆشسته‌ی سوله‌یمان به‌سه‌ر پشتی باوه‌ بوو، به‌ رۆژی یه‌ک مانگ رێکه‌ ته‌رۆشیت. رۆژی مه‌جلیس له‌ هه‌م‌سو جوۆره‌ رۆج له‌به‌رئ به‌سه‌راوه‌و، مه‌لاتیه‌که‌تی یه‌ پیاله‌یه‌ک ناوی جه‌یات‌وه‌ داخه‌ل به‌ مه‌جلیس بوو، په‌یاله‌ ناوه‌که‌ی له‌پیش

دهمی سوله‌یان دانا، وتی: نه‌وه ناوی حه‌یاته، خودا بۆ تۆی په‌وانه فه‌رمووه، ناره‌زوو به‌ده‌ست خۆته، نه‌یخۆته‌وه یا نایخۆته‌وه. وه له‌شهره‌یه‌تی (کل نفس ذائقة الموت) کەس دهرنه‌چوه. سوله‌یان که‌وته فه‌کروه، به‌ دل و تی: عومری درێژ هه‌تا سه‌ر بۆ کەس مومکین نه‌بوه، وه بۆ من لازمه‌ ژيان تێخه‌تیار بکه‌م، وه به‌ عیباده‌ت کردن به‌چه‌م حوزووری خودا. ته‌کرار فه‌کری کرد: ته‌دبیر بۆ نه‌م مه‌سه‌له‌ لازمه، وه هه‌رچی له‌ ژێر حوکمی منا بن ته‌دبیریان پێ بکه‌م، بۆ ژيان و مردن ره‌ئیسی هه‌ر لایه‌کیان زۆر بوو نه‌وه چاکه. سوله‌یان بۆ خواردنه‌وه‌ی ناوی حه‌یات پرسى هه‌ر په‌رێکی کرد جواپی خواردنه‌وه‌یان نه‌دا. سوله‌یان فه‌رمووی هه‌موو میله‌ت حازه؟ وتیان: بۆن مژ حازر نییه. سوله‌یان نه‌سپی نارد به‌ شوێن یزغزه‌دا، یزغزه‌ نه‌چوو. سه‌گی نارد به‌ شوێن یا، بۆن مژ له‌گه‌ڵ سه‌گ چوه خزه‌ت سوله‌یان، په‌سمی نه‌ده‌بی به‌جێ هه‌تا. سوله‌یان فه‌رمووی: موشاوه‌رم به‌ تۆ هه‌یه، وه له‌پێش قسه‌ی موشاوه‌ر گرتی دلی دلم بکه‌روه. بۆن مژ ده‌ستی پارانه‌وه‌ی درێژ کرد، وتی: به‌نده و جووڤم نییه گری جه‌ناپت بکه‌مه‌وه، به‌قه‌ده‌ر نه‌قتی‌دارم جواپ هه‌یه، نه‌مرت چیه، ناشکرای به‌رموو. سوله‌یان فه‌رمووی: به‌شهره‌فترینی هه‌موو حه‌یواناتی نه‌سپه، له‌به‌رچی به‌قسه‌ی نه‌سپ نه‌هاتیت؟ وه‌پیس ترینی هه‌موو حه‌یواناتی سه‌گه، به‌قسه‌ی سه‌گ هاتیت؟ بۆن مژ وتی: چاک نه‌فه‌رموویت به‌شهره‌فترینی هه‌موو حه‌یوانتی نه‌سپه، نه‌ما له‌میت‌رغوزاری وه‌فادا نه‌له‌وه‌پراوه، له‌سه‌رچاوه‌ی ساحه‌ب ناسینا ناوی نه‌خواردوه‌ته‌وه، چونکه نه‌سپ و ژن و شمشیر وه‌لایان بۆ کەس نه‌بوه. وه هه‌رچه‌ند سه‌گ پیس و گلاوه مه‌علومه لوقمه‌ی وه‌فای خواردوه. به‌په‌سمی حق به‌جیه‌تێنان به‌شه‌و پاسه‌وانه، خه‌وی له‌خۆی حه‌رام گرڤوه، مه‌شه‌ووره لوقمه‌ نانی کەس فه‌رامۆش ناکات. من به‌قسه‌ی پێ وه‌فا نه‌مری جه‌ناپتم قوبوول نه‌کردو، به‌قسه‌ی به‌ وه‌فا به‌ خزه‌ت گه‌یشت. سوله‌یان قسه‌ی بۆن مژ پێ خۆش بوو، وه‌مه‌سه‌له‌ی ناوی حه‌یات به‌یان کرا. بۆن مژ وتی: نه‌ی خۆشه‌وێستی خودا، ناوی حه‌یات تۆ به‌ته‌نھا نه‌یخۆته‌وه، وه‌یا له‌گه‌ڵ نه‌ولاد و خۆشه‌وێستانت نه‌خووتته‌وه؟ سوله‌یان وتی: ته‌نھا بۆ من نه‌مر کراوه، بۆ نه‌ولاد و خۆشه‌وێستانت دروست نییه. بۆن مژ وتی: نه‌ی خۆشه‌وێستی خودا، نه‌وه چ ژيانیکه تۆ زیندوو بیت و نه‌ولاد و خۆشه‌وێستانت یه‌که‌یه‌که به‌ مردوی له‌پێش ده‌مت هه‌لگیریت، له‌ژێر خاک دفن کریت؟ باوه‌ر ناکه‌م نه‌و ژيانه له‌زه‌تی بیت. ژيانتی که‌ به‌مه‌راق پێ نه‌بوونی چاکه. سوله‌یان زۆر قسه‌ی بۆن مژ لا خۆش بوو، ته‌رکی خواردنه‌وه‌ی ناوی حه‌یاتی کرد له‌به‌ر دوور بوونی خۆشه‌وێستانی، هه‌روه‌ک شاعیر نه‌لێت:

وا له نه زعا، خه لقه گوځ بگرن له گوفتاری وه تن
 بوم بکهن نه ددفعه یه نښه و خودا چاری وه تن
 نهی ته بېب نینکاری عیلم و فتنی تو خو ناکړی
 هر بدهک دم بوی ناکه می منعی نازاری وه تن
 ره بی موسای بنتری جه ننه تن بو وک نیرم
 دوزخی فیرعونه نیستا سه جی گولزاری وه تن
 کوانن فاروقی نژادی نیرسی خوی بینیته جی
 تا له چنگ بو جه هلی ده رکا دین و دیناری وه تن
 خونی نه ولادی سوله یان و غویاری پاکي جه
 نه و قور و ناوه کرایه سه رفی دیواری وه تن

پادشا وتی: بویه نه می سالم بژان هتایمه و تا بزاند ژبانی من به وانه مومکین
 نه بن که نښه ناره زوی نه یونیان نه کن. چو نه توانم دست بو نه مانی خو شه ویستانم
 درې بکه. نښه نه گهر نه توانم معنای خه وه کام به جویکی که لیک بده نه و.
 بهر مه کیسه کان وتیان: عومری پادشا بهر ره رار بی، ناشکرایه قسه ی راست ناخو شه.
 ناموزگاری بی خیانت له بهر دل گرانه. نیمه زور لمان عه جانیبه جه نابت ژبانی غیری
 له ژبانی خو ت زیاتر نه وی. ناموزگاری خیر به ناسان ته ماشا مه که. معلومه
 به واسیته زحمه تیوه نیراحت دست نه که ویت، وه پادشاهان به خونی جگر ریگی
 ژبان و نیست قلال نه دوزنه وه، وه نیستا ترکی ژبان و دست له روح شت له عه قلی
 عه قلداد دور، وه تا جه نابت باقی بیت نه ولاد و ژن و ژینت کم نابی. وه ختن پادشا
 بوی معلوم بو قسه نه وول و ناخریان هر یه که، زور به عاجزی له بهرگاه و مه جلس
 هلسا، پروی کرد بو نژدهی حرم، که و ته به حری مهراقه وه، فکری نه کرد چو دو کوم
 هیه له نووری چاو شیرینتره، نه توانم بیسانکوژم و، نیران دوخت سه رچاوه ی ژبانغو،
 به لاری وه زیر کلیلی ده رگای عه قلمه، نه وانه له ناو بهرم. بهو فکرانه دوو روژ له حرم
 نه چوه دروه. به لاری وه زیر به عه قلی بوی معلوم بو پادشا تووشی مهراق و به لا
 بهر، پروی کرد بو نژدهی حرم. وه ختن داخل به حرم بو چوه پیش دمی نیران
 دوخت رسمی نه دهی به جیه تیا، وتی: نیستا له تو ناشکرا بی من که وه زیری پادشام
 همره ته دبیر و سپرکی له ژیر دستي منا بووه و مه حرمی سپری له من زیاتر نه بهر و،

دو روزه له حهرم نه هاتووه ته دهرمه، مومکینه کارې پروی دایې، چونکه دوو روزه لعمه پېتش له گڼل بهرمه کیسه کان به قسه کردن خهریک بوو، بوم معلوم نه بوو ته دبیر و قسه یان چی بووه، وهمن قووه تی سونالم نه بوو، نیستا تو له واسیته ی رفاقه تموه حوکمت بهمسر پادشا دا جار جار مومکین نه بې. سونال له پادشا بکه قسه ی خوی بو تو ته واو به یان نه کات، له پېتش نه وی دوشمن زعفر به پادشا بهن نیمه دهرمانی دهریان بدوزینه وه. نیران دوخت وتی: نهی وه زیر، نیستا شهرم نه کمم بچمه خزمهت پادشا سونالی قیسسه بکم، چونکه که من عاجزی له به ینمانا پرویداره. وه زیر وتی: «العتاب هدیه الاحباب»، لومدی دوست دیاری دوسته. نیستا وه ختی عاجزی تو و پادشا نییه. لازمه زور سعی بکه پت خه تهری پادشا دفع کرت، چونکه هیچ مه نموروی قووه تی داخل بوونی حهرمی نییه، وه له تو زیاتر کهس قووه تی سونال کردنی له گڼل پادشا نییه. زور جار له پادشاهم بیستوه فرمویه تی: هرچند دلم عاجز بې و نازاری به دلم بگات، به چاو پتکه وتی نیران دوخت عیجز و نازاره که چاک نه بې، وه رجا نه کم منه تیکی گوره به خپته سر شانی مه نموران و خه تهری دلی پادشا ناشکرا بکه پت. نیران دوخت هلسا چوره خزمهت پادشا، رسمی نه ده بی به جته پنا، له تهنشت پادشاه دانېشت، وتی: دوو روزه زور تیکچوویت و، خهریکی چ فکر تیکت؟ به یانی به فرموو. وه نه گهر شتیک پرویداره له ناو مه نموران به ته دبیر دوست نه بې. پادشا فرموی: سونال له شتیک زه خدمت به نپوه بدات، ناشیرنه. نیران دوخت وتی: کارې سه لامه تی جه نابتی تها دست که ویت زه خدمت بو نیمه مه تلېب نییه. سه لامه تی دنیا سه لامه تی سهری پادشایه، وه نه گهر قه دهری پروی داوه، سهر لازمه. ته دبیر له مهراق کردن چاکتره، چونکه عاجزی دل زه عیف نه کات. وه ختی دل زه عیف بوو، یتگی عه قل گوم نه کات. ناشکرایه عه قل موحتاجی ته دبیره. «وشاورهم فی الامر». پادشا وتی: لعم شه وانه دا چند خه ویکی عه جانیم دیوه، معنای خه وه کانم له بهرمه کیسه کان پرسپوه، به جزئی معنایان بو به یان کردوم بو کمری به یان بکن پارچه پارچه نه بې، وه نه گهر بو روزه به یان بکرت پروناکی تاریک نه بې. رجا نه کم سونال له عاجزی من مکه، نه من قووه تی گپړانه وم هده نه تو ناقه تی بیستنت نه بې. نیران دوخت زوری رجا کرد خه و نه کانی به یان بگات. پادشا مه جبور بوو وتی: بهرمه کیسه کان معنای خه و کانیان و لیداره تموه هردو کوهم کم و تو به لاری وه زیری دل پروناک و که مالی کاتبی نوفوس پاک و قبلی له شکر شکتین و حوشتره برختیسه کان له گڼل نه سپه که به شمشیری گوههر نگار سهریم، زهرری خه وکه

دفع نه‌بیت. له گټرانده‌وی معنای خه‌وه‌که نژیک بوو نئیران دوخت له‌هؤش بچیت، وه له‌بهر عه‌قل‌داری و زیره‌کی خؤی ټټیک نه‌دا. وتی: نه‌ی پادشا، هه‌زار که‌سی وه‌ک من و منال و وه‌زیر به‌فیدای سهری جه‌نابت بټ. هه‌تا سهری جه‌نابت باقی بیت ژن و منال و نه‌سباب که‌م نابټ. رڅ‌حق بؤ تو نه‌بیت به‌کاری چی دټ. نه‌ما لازمه‌ به‌قسه‌ی نه‌و غه‌ددارانه‌ باوه‌ نه‌که‌یت. مه‌علومه‌ دوشمنی کؤن به‌ دوستی تازه‌ نابیت. نه‌و مه‌عنایه‌ی نه‌و مه‌لعوونانه‌ وتوویانه‌ ته‌دبیره‌ دروستیان‌ کردوه‌ چونکه‌ کوشتی بټ گونا به‌شیمانیه‌ی زؤره‌. نه‌وی له‌ دست چوو دست ناگه‌وټه‌وه‌. نه‌وی مرد زیندوو نابیت‌موه‌، وه‌ له‌جه‌نابت مه‌علومه‌ به‌رمه‌کیه‌کان کؤنه‌ دوشمن، فکریان واک‌درووه‌ تو به‌ تنها بټ‌نیت‌وه‌و، له‌ جه‌نابت مه‌علومه‌ تنها به‌ ناسان دست نه‌که‌وټ. هه‌تا مومکین نه‌ی له‌ فیل و مه‌کری دوشمن نه‌مین مه‌به‌. دیسان له‌ جه‌نابت مه‌علومه‌ پټستی سه‌گ و به‌راز ده‌باغی نایدت، وه‌ له‌ جه‌نابت مه‌علوم بټ عه‌قل ته‌شبهه‌ به‌تټخ‌ کراوه‌ و هه‌موو که‌سی بټ نه‌کؤزیت، وه‌ حیل‌مه‌ده‌ بؤ نه‌فس و هه‌واو، لازمه‌ جه‌نابت خه‌وه‌کان له‌ (کاریدوون)ی هه‌کیم به‌رسیت، زؤر عابیدیک‌ی به‌ تاعه‌ته‌، جټگه‌ی له‌ که‌می سه‌وزه‌، له‌غارټک شو و رڅ‌ به‌ عیباده‌ت خه‌ریکه‌، قسه‌ی زؤر راسته‌ و له‌ معنای خه‌و زؤر شاه‌زایه‌. هه‌ر وه‌خت کاریدوون معنای خه‌وه‌کانی به‌یان کرد، دوشمنی به‌رمه‌کیه‌کان ناشکرا نه‌بټ. پادشا نام‌ز‌ه‌گاری نئیران دوختی به‌ جوان زانی. نه‌میری کرد ټول‌اغ زین‌کرا، سوار بوو، رووی کرد بؤ که‌می سه‌وز. وه‌ختی گه‌شسته‌ پټش ده‌می غاره‌که‌، چوه‌ لای عابید سه‌لامی کرد. کاریدوون جوابی سه‌لامی دایه‌وه‌، به‌ رووی خوشه‌وه‌ به‌خټ‌هاتنی کرد، وتی: شاه‌م، مومکینه‌ به‌کاری ته‌شریفت هاتوه‌. نه‌گه‌ر نه‌مرت بکر دایه‌ به‌ خزمه‌ت نه‌گه‌یشتم. فهرموو نه‌مرت چیه‌؟ پادشاه‌ خه‌وه‌کانی یه‌که‌ یه‌که‌ به‌یان کرد و، معنای به‌رمه‌کیه‌کانیشی گټرایه‌وه‌. کاریدوون نه‌مورستی به‌ ده‌ما برد. وتی: نه‌ی پادشاه‌، زؤر سه‌هو بویت قسه‌ی دل‌ی خؤت بؤ دوشمن ناشکرا کردوه‌. معنای نه‌و خموانه‌ بؤ نه‌و کافرانه‌ دروست نییه‌، وه‌ لازمه‌ جه‌نابت به‌و خموانه‌ زؤر شوکرانه‌ به‌کیت. به‌ خه‌وه‌کانتا واک‌دیاره‌ زؤر به‌ نار‌ه‌زوو تا مردن له‌سهر ته‌ختی سه‌لته‌نه‌ت پادشاه‌ نه‌بیت. معنای خه‌وه‌کانت نه‌ویه‌ به‌یان نه‌کرتیت. نه‌وه‌ل نه‌و دوو ماسیه‌که‌ له‌سهر کلک وه‌ستان عیباره‌ته‌ له‌ ره‌وانه‌کراوټک له‌ تهره‌ف سه‌ره‌ندیب، دوو فیل‌ی گه‌وره‌ و چوار سه‌ده‌تل یاقوتی رومانی به‌ هه‌دیه‌ دټ بؤ جه‌نابت. دووم دوو مراوی و قازه‌که‌ عیباره‌ته‌ له‌ دوو نه‌سپ و نټ‌ستری له‌ تهره‌ف پادشای دیه‌لی به‌ دیاری دټ بؤ جه‌نابت. ستییم نه‌و هاره‌ له‌ قاچت نالا عیباره‌ته‌ له‌ شم‌شیری مشتووی یه‌ک پز

یا قوت و یک نیز پیروزه و یک گوهه‌ری بۆ دوست کراوه له تهرهف جزیره‌وه به دیاری دیت بۆ خزمهت جه‌نابت. چواره‌م خوینه‌که به سهرتا پڑا عیبارته له خه‌رقه‌یه‌ک نه‌رغه‌وانی به جم‌واهرات نه‌قش کراوه له‌تهرهف پادشای خه‌زنه‌وه به دیاری بۆ جه‌نابت دیت. پینجهم نه‌و نیستره که سواری بوویت عیبارته له فیلیکی سهی له‌تهرهف پادشای بیجان‌گروه به دیاری بۆ جه‌نابت دیت. شه‌شم نه‌و ناگره له‌سهر سهرت کرابه‌وه عیبارته له تاجن بریسکه‌ی دوو پوژ پتکه نه‌روات، له‌تهرهف پادشای سیلان‌وه به دیاری دیت. هه‌وته‌م نه‌و تیره که ده‌نوکی به‌سهرتا کیتشا عیبارته له نه‌خته عاجزین له‌گه‌ل خۆشه‌ویست تا سن پوژ. کاریدوون وتی: مه‌عنای خه‌وه‌کانت نه‌وه‌یه. نه‌ی پادشاه لازمه بۆ جه‌نابت سه‌ری خۆت لای هه‌موو کهس ناشکرا نه‌که‌یت و، له‌سفله‌و کهم غیبه‌ت دوور به. بئ ته‌جربه کهس به چاک مه‌زانه. پادشاه وه‌ختی نه‌و مژده‌ی له عابید بیست وه‌ک گول که‌شایه‌وه. دوعا خوازی کرد، سواربوو که‌رایه‌وه بۆ جیگه‌ی خۆی. جه‌وت پوژ دوا به دوا یه‌ک دیارییه‌کان وه‌ک عابید به‌یانی کرده‌بوو یه‌که‌یه‌که که‌یشت. له‌پاش دیارییه‌کان پادشا کووه‌کانی و نیران دوخت و به‌لاری وه‌زیر و که‌مالی کاتب هه‌موو بانگ کردن، وتی: سه‌هوتکی خرابم کرد خه‌وه‌کانم بۆ دوشمن گه‌ن‌رایه‌وه. نه‌گه‌ر لوتفی خودا نه‌ه‌بوو و، نامۆ‌گاری نیران دوخت ناگری دلسی نه‌کوژاندایه‌وه، به ته‌دبیری به‌رمه‌کییه‌کان خۆم و نه‌تبعام به هیلاک نه‌چووین و، هه‌رکه‌س نامۆ‌گاری خۆشه‌ویستی به چاک زانی له‌فیه‌ته‌ی دنیا دووره‌و، فکرم وایه دیارییه‌کان به‌سهر نیوه‌دا ته‌قسیم بکه‌م. وه‌زیر وتی: خه‌مه‌تکار سوپه‌ری سه‌ری پادشایه. وه هه‌رکه‌س حه‌قوق بزانی پوچ و مالی فیه‌دای گه‌ره‌ی نه‌کات. نه‌ما نیران دوخت مه‌له‌که‌ی پادشایه، تاجی موهره‌سه‌عی وه‌یا خه‌رقه‌ی نه‌رغه‌وانی یه‌که‌تیکیان بۆ ته‌به‌پروک هه‌ل‌گرت قاهیله‌ چونکه مه‌تی زۆره به‌سهر نیسه‌وه. پادشاه نه‌میری کرد تاج و خه‌رقه‌که به‌رنه‌ نۆده‌ی هه‌رم، وه له‌گه‌ل وه‌زیر پوژیشتی بۆ هه‌رم. پادشا گورجیه‌کی بوو له جوانی یا بئ نه‌مسال بوو، زۆری خۆش نه‌ویست. پادشاو به‌لار هه‌ردوکیان چوونه‌ نۆده‌ی هه‌رم. نیران دوخت و گورجیه‌که به‌یه‌که‌وه دانشتبوون، تاج و خه‌رقه‌که له‌به‌ر ده‌میانا بوو. پادشا نه‌میری کرد به ژنه‌کان هه‌ریه‌که یه‌که‌یکی هه‌ل‌گرن. نیران دوخت ته‌ماشای وه‌زیری کرد: نایا کامیان هه‌ل‌گرت؟ وه‌زیر به چاو نه‌شاره‌تی کرد خه‌رقه‌که هه‌ل‌گرت. له‌و وه‌خته دا پادشا چاوی له چاو داگرتی وه‌زیر بوو. نیران دوخت له‌به‌ر نه‌وه پادشا به‌ ئیشاره‌ته‌که نه‌گات تاجه‌که‌ی هه‌ل‌گرت. وه‌زیر له‌به‌ر نه‌وه‌ی پادشا به ئیشاره‌ته‌که نه‌زانی چاوی خۆی خوار کرد. هه‌تا چل سال وه‌زیر بوو، هه‌ر چه‌ند داخل نه‌بوو

به خزمهت پادشاه بهو جزیره چاوی خوار نه‌کرد. نه‌گمر عه‌قل رتگی نیشان به هردو کیان نه‌ندا به قه‌هری پادشاه له‌ناو نه‌چوون. وه‌ختی نیران دوخت تاجه‌که‌ی هه‌ل‌گرت و گورجیه‌که‌که‌ناوی (به‌زم نه‌فرۆز) بهو خه‌رقه‌که‌ی هه‌ل‌گرت، هه‌ریه‌که‌که‌نه‌وه جینگه‌ی خویان. وه‌زیر دوعا خوازی له پادشا کرد، رۆشت. وه پادشا هه‌ر شه‌وی لای ژنیکه‌ی نه‌نوست. شه‌ویک پادشا رووی کرد به‌ نۆده‌ی نیران دوخت. له‌و وه‌خته‌دا نیران دوخت سینییه‌ی به‌نج و خواردنی به‌ دسته‌وه به‌و. پادشا له‌به‌ر نۆده‌که‌ به‌قسه‌کردن له‌گه‌ل نیران دوخت خه‌ریک به‌و، مه‌یلی به‌نج خواردنی کرد و ماچ کردنی نیران دوخت به‌و به‌ پیتخۆز. ته‌سادوف به‌زم نه‌فرۆز به‌لایانا رابه‌ورد. پادشا چاوی به‌ له‌نجه‌ونا‌زی به‌زم نه‌فرۆز که‌وت، مه‌یلی وه‌سلی کرد. رووی کرده به‌زم نه‌فرۆز وتی: مه‌رحه‌با نه‌ی حۆزی جه‌ننه‌ت لیقا. نه‌و تاجه‌ی نیران دوخت هه‌ل‌گرت قابیلی تۆ به‌و. نیران دوخت ناگری عیشقی داگیرسا، به‌بن نیتیار سینییه‌که‌ی به‌سه‌ر پادشادا پژاند، ده‌موچاوی پادشا چیتستای به‌و، وه‌ ته‌عبیری خه‌وه‌که‌ی ناشکرا به‌و که‌ له‌گه‌ل خۆشه‌ویستی دوو سێ رۆژ عاجز نه‌بن. له‌و وه‌خته‌دا ناگری قه‌هری پادشا داگیرسا، نه‌مری کرد به‌لاری وه‌زیری بانگ کرا. رووی کرده وه‌زیر: هه‌ر نیتستا نیران دوخت نه‌به‌یت سه‌ری له‌به‌دن جیا نه‌که‌یت‌وه تا جارێکی که‌ که‌س نه‌و جزیره‌ی نه‌ده‌به‌یانه نه‌کات. وه‌زیر نیران دوختی هه‌ل‌گرت، له‌ حه‌رمه‌ بردیه‌ ده‌روه. فکری کرد: نیتستا نیران دوخت خۆشه‌ویستی پادشایه و من به‌یکۆژم مه‌علومه‌ پادشا په‌شیمان نه‌بیت‌وه و له‌ جینگه‌ی نیران دوخت من نه‌کوژیت‌وه. چاک وایه‌ په‌له‌ نه‌که‌م، چونکه‌ نیران دوخت له‌ عه‌قل‌دا به‌ن نه‌مه‌اله. هه‌ر وه‌خت پادشا به‌ مودده‌ی سێ رۆژ په‌شیمان به‌وه‌وه، نه‌بیت‌وه ته‌دبیریکی جوان. وه‌ نه‌گمر په‌شیمان نه‌به‌وه‌وه، کوشتنی سه‌هله. به‌و فکره‌ نیران دوختی برده‌ ماله‌وه‌ شار‌دیوه‌وه، نه‌مری کرد به‌ خزمه‌تی به‌دزیه‌وه‌وه بکری. وه‌زیر رۆشته‌وه خزمه‌ت پادشا، ته‌مه‌نای بۆ کرد: شاهم، نیران دوخت سه‌ره‌پرا و لاشه‌که‌ی دفن کرا. پادشا قه‌هر و غه‌زه‌ی نیتسبه‌وه‌وه، له‌گه‌ل نه‌و قسه‌ی له‌ وه‌زیر به‌یست وه‌ک مار پیتی خوارد و گرژ به‌و، به‌ عه‌بی زانی په‌شیمانی به‌یان به‌کات، هه‌ناسه‌ی هه‌ل‌کیتشا، وتی: حه‌یف به‌یه‌ک به‌ن نه‌ده‌ی عه‌قل و نامۆگاری نیران دوختم فکر نه‌ما و په‌له‌م له‌ کوشتنی کرد. وه‌زیر وتی: نه‌ی پادشاه، تیر له‌ که‌وان، قسه‌ له‌ زویان که‌ ده‌رچوو هاته‌وه‌ی مومکین نابن. غه‌م و مه‌راق لازم نا‌کات چونکه‌ مه‌راق خواردنی جه‌نابت به‌ دۆست ناخۆشه، وه‌بۆ دوشمن به‌ جه‌ژن ته‌ماشاش نه‌کری‌ت. وه‌ نه‌م مه‌سه‌له‌ ناشکرا نه‌که‌یت، چونکه‌ نه‌لێن پادشاه نه‌مریکی کرد و ناننه‌ن په‌شیمان به‌وه‌وه، وه‌ لازم به‌و جه‌نابت سه‌ه‌رت به‌کردایه‌ وه‌ ناگری

غزه بیت به ناری حیلیم بکوزانایموه، ههروهک پادشای (ذو الرقاع) بهستی وه رهقه ناگری
غزه بی نهکوزایموه. پادشا پرسیی: چۆن بهوه؟

حیکایهت

وهزیر وتی: نهگتیه نهوه له شاری یه مهن پادشایهک بهو، زۆر حوکمدار و عادل بهو. نهو
پادشایه پرووی کرد بۆ سهحرا بۆ راوکردن. ئولاغی به دواى تیتچیرا توند کرد. تهسادوف
کابراههکی درک فرۆش له موحتاجییا پیتستی حه یوانه کتیویهکی کرد بهو به خهرقه،
له بهربابوو. نهو پۆزه دنیا سارد بهو. له درک ههلهکه نندن بهو بهوه، له بهو بهو خۆی دابوو
به سهه بهردیکا خموی لێ کهوت بهو. پادشا که چاوی پیتی کهوت وایزانی حه یوانه کتیویه،
تیری بۆ هاوتشت، دای له کابراه، بهرندار بهو. وهختی پادشا گه یشته سهه تهماشای کرد
پیاویکی فه قیره له ناو خوتنا گوم بهو. پادشا له پهله کردن و تی نهفکرین په شیمان
بهوه، دلخۆشیی کابراهی دایم وه، ههزار دیناری بۆ بهخشی بۆ حه کیم و ده رمان،
گه ره نهی خۆی بۆ نازا کرد. پادشا جلهوی ئولاغی گتیه پیهوه، پرووی کردهوه
داروسسه لته نهت، عابیدئ له نه ترافي یه مهن به پیاوچاک متهوور بهو. پادشا پرووی کرد
بۆ لای عابید. وهختی گه یشته لای عابید خۆشی چۆنیان له یهک کرد. میقداری به یه کهوه
دانیشتن. پادشاه وتی: ها تووم چهند نامۆزگاری بهکم بکهیت بۆ دنیا و ناخیرهت به کار
بۆ. عابید وتی: نهی پادشا، نامۆزگاری بهی که به کار بۆ حیلیم. له وهختی رق ههلسان و
غزه ب گرتن سهه بهر و حیلیم به کار دیت. پادشا وتی: نه زانم رق خوارد نهوه له هه موو
په وشتی چاکتره. حیلیم حوکمی به سهه نهفسدا زۆره. عابید وتی: سق وه رهقه بۆ تو
نه نووسم و تۆیش تهسلیمی نه مینداری بکه. هه وهخت زانیان ناگری غزه بیت داگیرساوه
یه که یه که وه رهقه کان نیشان به تو بدن، نهفست قوه ته به سهه حیلیمدا ناخیتیت. پادشاه
بهو قسه به دلی کرایم وه. عابید کاغه زهکانی بۆ نووسی. نهو وهل کاغه ز نووسرا بهو: له
جیتکه ی نیتیدار جلهوی نیختیار به دهستی نهفس مه ده نه تخته بههری ههلاکه تهوه.
دووم نووسرا بهو: له وهختی رق ههلسان له گهله خزمهتکاران به رهحم به، تا پۆزی ناخهت
له بهر رهحمی خۆت رهحم به تو بکریت. ستههه نووسرا بهو: له حوکم کردن له پتگی
نیهساف و راستهوه موعامه له بکه تا به ناغی ژیا نهت به بهلا ییک نهچن. کاغه زهکانی
وه رگرت، دوعا خوازی له عابید کرد، پرووی کردهوه دار و سه لته نهت. هه وهخت رقی
هه لته سا بهو سق کاغه زه ناگری غزه بی نهکوزایم وه. له بهر نهوه ناو نرا مهلیک (ذو

الرقاع). مهلیک ذو الرقاق جاریه‌یکی بوو له دهره‌جی حوسن و جه‌مالا بوو. دلی پادشا دایما مدیلی جاریه‌کمی نه‌کرد. ژنی پادشا لهو مسئله‌یه زور تیکچوو، ناره‌زووی کوشتنی پادشاو جاریه‌کمی کرد. دهردی دلی بۆ ممشاشاته‌یک به‌یان کرد. (ممشاشاته به‌وانه نهلین خالی ژنان نه‌کوتن) ممشاشاته وتی: نهی خانم، پادشا ناره‌زووی ماچ کردنی چ جیتگه‌یه‌کی نه‌کات؟ خانم وتی: پادشا ناره‌زووی ماچ کردنی چالی چنه‌گاهی نه‌کات. له‌گه‌ل پادشا دهم به‌چالی چنه‌گاهی جاریه‌کمه نه‌می‌ژیت، وا نه‌زانی ناوی حه‌یاته هتا خه‌وی لڼ نه‌کوهیت چنه‌گاهی نه‌می‌ژیت. ممشاشاته وتی: خانم، دلت نازار مه‌ده، دهر‌دیان دهرمان نه‌کهم. میقداری زه‌هری هه‌لاهه‌ل و له‌گه‌ل نیل که ناوی گیایه‌که. چالی چنه‌گاهی جاریه‌که نه‌کوتم. هه‌روه‌خت پادشا دهم بڼت به‌چنه‌گاهی‌وه روحی دهرنه‌چیت. ممشاشاته میقداری زه‌هر و نیلی تیکه‌ل کرد، به‌نه‌فسون خو‌یتدنی هارووت و مارووت پروی کرد بۆ لای جاریه‌که، چه‌شم به‌ندی له‌جاریه‌کرد، خه‌وی لڼ کهوت. ممشاشاته به‌دهرزی چاله‌کمی کوتاو دهرمانه‌کمی تڼ پڼاند. ته‌سادوف غولام‌تکی سپری پادشا لهو مسئله‌خه‌به‌ردار بوو، فکری بوو پادشا لهو مسئله‌خه‌به‌ردار بکات، مومکڼ نه‌بوو. ته‌سادوف پادشا چوه‌لای جاریه‌که، له‌رتگه‌وه خه‌وی پیا کهوت، چونکه سه‌رخۆش بوو. غولامه‌که حه‌قی نه‌سمه‌تی به‌جیته‌ینا، چوه‌ ژورور سه‌ری جاریه‌که، به‌لکی ده‌سته‌سه‌ر دهرمانه‌کمی له‌چنه‌گاهی جاریه‌که پاک نه‌کرده‌وه. لهو وه‌خته پادشا هاته‌وه هۆش خۆی، چاوی لڼوه بوو غولام ده‌ست بۆ چنه‌گاهی جاریه‌که درۆژ نه‌کات، ناگری قه‌هری داگیرسا. ده‌ستی برد شمشیری هه‌ل‌گرت، به‌قه‌سدی کوشن په‌لاماری غولامه‌کمی دا. غولام فیراری کرد، پادشا شو‌ینی کهوت، نه‌مینه‌دار له‌رتگه‌ تووشی پادشا بوو، زانیی ناگری قه‌هری داگیرساوه، یه‌که وه‌ره‌قه‌ی نیشان دا فائیده‌ی نه‌بوو. دوهم کاغه‌زی نیشان دا فائیده‌ی نه‌بوو. سیه‌هم وه‌ره‌قه‌ی نیشان دا، پادشابه‌ ناوی حیلیم ناگری غه‌زه‌بی کوژایه‌وه. به‌زوبانی شیرین بانگی غولامه‌کمی کرد وتی: چۆن زاتت کرد ده‌ستت بۆ چنه‌گاهی مه‌جسوه‌بی من درۆژ کرد؟ غولام نه‌ووه‌ل و ناخری قیسسه‌ی خانم و ممشاشاته‌کمی بۆ پادشا به‌یان کرد. پادشا بانگی خانی کرد، خانم له‌قه‌ی غولام ښکاری کرد، وتی: درۆ نه‌کات. چهند جار به‌چاو دیومه‌ ښی خراپه‌ی له‌گه‌ل جاریه‌که‌ت کردووه، وه‌ ښستا پادشا به‌چاوی خۆشی چاوی پڼ کهوت و جه‌زای خانڼ و درۆژن کوشته. غولام ته‌ماشای کرد پادشا فکری خه‌ریکه‌ بگۆژرت. غولام وتی: نهی پادشا بۆ درۆی من ناشکرایه. دهرمانه‌که لای ممشاشاته‌ماوه. ته‌مه‌ر به‌هرموو به‌حازر بوونی. پادشاه نه‌میری کرد

مهشاته که حازر کرا و باقیی دهرمانه که دهرخواردی مهشاته درا، نانن رژی دهرچوو. پادشا نه مری کرد به چه پس کردنی خانم و خهلاتی غولامه کهی کرد. پادشای (ذو الرقاق) سهبر و حیلمی به واسیتهی کاغزه کانی عابیده دهست کهوت. وهزیر وتی: بویه نم میساله بژ جهنابت هینایمه تا بژت مهعلوم بین لهسهبر و حیلیم چاکتر له دنیا دا دهست ناکه ویت. پادشا وتی: نهوهی ناموزگاری عاقلان بوو تو گیترا نهوه، عهجهب بژ دلی تو که قویولت کرد، بین نمسالتیکی وهک نیران دوختت کهوت. وهزیر وتی: گونا لهمن نه بوه، وه نه مری جهنابت بهجن هینراوه. نیستایش لازم ناکات نهونده بژ ژنی خژی عاجز بکات، بژ ره فاقه تی باقیی دوستانی دهست دریژ نهکات. پادشاه به ته وای بژی مهعلوم بوو نیران دوخت کوژراوه، دیسان هه ناسهی هه لکیتشا، وتی: داغی نیران دوخت چاک نابیتسه وه. وهزیر جوابی دایمه: سن کار نه سیری دهر و به لایه، نه وول رهنج دان له گهل نیسنانی بهد. دووم له وهختی دهست رقیشتندا چاکه نه کردن. سیهدهم پهله پهله کردن له کار، وه دیسان سن کار ههیه پهشیمانیی له شوین دیت: به لیجاسی سپیه وه شیشه گهری و، به جله وه گازری کردن له ناو ناودا و، بازرگانی ژنی جوانی بین روو بژ سهفر بکات، دهرنگ بیتمه. وه له زاتی پادشا ناشکرا بین من له کوشنی نیران دوخت پهلهم نه کرد و نه مری پادشام بهجیه نهاده. پادشا وتی: چاری دهردی من بکه له دوری نیران دوخت نارام نه ماوه. وهزیر وتی: چاری دهردی تو به من ناکریت، وه ههرکهس پهله ی کرد و تن نه فکری، نهوهی بهسهبر دیت بهسهبر کوژره هات.

پادشا پرسیی: چۆن بووه؟

حیکایت

وهزیر وتی: نه گیترا نهوه دوو کوژر جووتیان گرتبوو، وه میقداری دانیان له هاوینا بژ زستان کوژ کردبووه. دانه که که میتک شوی ته پی بوو، وهختی دنیا گهرم بوو، دانه که وشک بووه وه. میقداره که کهمی کرد. وهختی کوژره نیره که رقیشته وه ته ماشای کرد دانه که کهم بووه نهوه، وایزانی ژنه کهی خوار دوویه تی. وتی: ره فیق، شهرم ناکه بیت خیانهت لهمن نه کهیت؟ زه خیره که بژ زستان دانرا بوو له نیستاه دهستت کردوه به خواردنی، وه نیستا خواردن له هه موو شوینتی دهست نه که ویت. زستان که بهفر باری، دان له کوژی دهست خومان بهخهین؟ میتیه که ههرچند سویندی خوار، نیره که باوهری نه کرد، دهستی کرد بهلیدن. نهونده دهنوکی پیا کیتشا هه تا میتیه که رژی دهرچوو. وهختی گه یشته زستان

تماشای کرد دانه که زیاد بوده، بوی معلوم بود ژنه‌ک‌های خیانه‌تی نه‌کردوه. دست‌ی کرد به گریان. زور په‌شیسان بوده‌ه بۆ مردنی. وه‌زیر وتی: که‌سن عاقل بِن په‌له ناکات و سه‌بر کردن ده‌رگای کراوه‌یه. پادشا وتی: که من رقم هه‌لساو په‌لم کرد، تو پَنج له‌کوشتنی نیران دوخت په‌له‌ت کرد و جگه‌ری منت سووتاند؟ وه‌زیر وتی: سن تانیفه دوچار ی مہراق نِبِن. نه‌وول نه‌و که‌سه ی رۆژی موچاربه له خۆی غافلہ. دووم نه‌و که‌سه واریس نییہ مالی مردو به حرام داگیر نه‌کات و نه‌یخوات. سیته‌م نه‌و که‌سه که پیر بووه و ژنی که‌نج نه‌خوایی، هه‌موو رۆژ ژنه‌که مہرگی له خودا ته‌لب نه‌کات. پادشا وتی: گونا‌های کوشتنی نیران دوخت به تو نه‌ناسریت. وه‌زیر وتی: گونا‌های له‌سه‌ر من نییہ چونکه تو نه‌مرت به من کردوه. من به تنه‌ها بِن گونا‌هم نه‌کوشتوه و نه‌تاعده‌تی نه‌مری جه‌ناہم کردوه. پادشا وتی: بۆ نیران دوخت جگه‌رم کون کون بووه. وه‌زیر وتی: بۆ پَنج تانیفه جگه‌ر کون بون لایقه: یه‌کَن خولقی سه‌خی بِن و په‌وشت و جه‌مال جوان بِن. دووم عاقل و زیره‌ک و یه‌ک دل بِن. سیته‌م له هه‌موو رتبه‌ی نامۆزگاری شاره‌زا بِن، له دوور و نزیک خوشه‌ویست بِن. چواره‌م له‌ته‌نگانه و سه‌ره‌خی رۆحی له‌گه‌ل رۆح بِن. پَنجه‌م قودووم مباره‌ک و نوفوسر. پاک بِن، وه‌ نیران دوخت داخلی نه‌م پَنج په‌وشته بوو، هه‌ر جۆزی مہراق بخۆیت مہ‌نعت ناکه‌م. پادشا وتی: نه‌ی به‌لار قسه‌ زور گران نه‌کیت، له نه‌ده‌ب چو‌ویته ده‌روه. فکره‌م وایه تو له خۆم دوور بخه‌مه‌وه. وه‌زیر وتی: له دوو تانیفه دووری لازمه، نه‌وول که‌سن وه‌فای نه‌بِن چاک و خراب به‌ی‌ک بزانن، چاکه‌ی دونیا نه‌که‌به‌نیته ناخیره‌ت. دووم که‌سن زاہیر و باتین و گه‌مه و راست فہرق نه‌کات. پادشا وتی: وا دیاره له‌به‌ر چاوت سامم نه‌ماوه به‌و جۆزه قسانه‌تا که نه‌یکه‌یت. وه‌زیر وتی: سام و ترس بۆ سن تانیفه نییہ: نه‌وول که‌سن شه‌و و رۆژ له نان خواردن و نووستن جیا بو‌نه‌وه‌ی مو‌مکین نه‌بِن و قسه‌ی له‌هو له‌ع‌ب له‌به‌نیانا رابورده‌بِن. دووم که‌سن ده‌ستی بۆ مالی ناغای درتۆ کردبِن، سه‌روه‌ت و مالی به‌رامه‌بر سه‌روه‌ت و مالی ناغای بِن و مو‌مکینه له ناغای خۆی به‌گه‌وره‌تر تماشا بکات. سیته‌م خزه‌تکاری بِن ته‌جربه به‌نه‌میندار دانرابین و له‌سری ناغای شاره‌زا بِن: نه‌و جۆزه که‌سانه هه‌موو وه‌خت بِن پاک قسه‌ له‌گه‌ل ناغایان نه‌کِن. پادشا وتی: من تو‌م ته‌جربه‌یه. وه‌زیر وتی: هه‌شت تانیفه به هه‌شت جیگه نه‌ییت ته‌جربه نا‌کرت: پیاوی ره‌شید له وه‌ختی شه‌ردا، ف‌للاح له وه‌ختی زه‌راعت کردندا، گه‌وره له وه‌ختی غه‌زب داگیرساندا، بازگان له وه‌ختی حیسابدا، ره‌فیب له وه‌ختی مو‌حتاجیدا، وه‌جاخزاده له وه‌ختی لیقه‌وماندا، عایید له وه‌ختی

عبادت کردند، مهلا له وهختی قسه کردن و وه عز داندا. پادشا هر سونالیکي له وه زیر نه کرد، جوابی ناخوشی نه بیست و سه بر و حیلمی له سر جوابی وه زیر ژور بوو. ناخري بهلار زوبانی به مدح و سمنای پادشا کرده وه، وتی: عوزر قیووله، من به گوناخی خوم نیعتراف نه کم چونکه بنی نمری جه نایتم نه کرده وه. له سر نمری جه نایت ناندن نیران دوختم نه کوشتوه و نیستایش نمر نمری جه نایتم. عه فری نه کیت وه یا نمر به کوشتنی نه کیت. پادشا له خوشیا سوچه دی شوکری برد، حمد و سمنای خوی به جهیتنا. وتی: نهی وه زیر من له فکر و عه قلی تو شاره زای بوم، له وه عه جانیب ماوم موده تیکه هه رچهند قسه نه کیت و اده نه کیت نیران دوخت کوشتوه، چونکه جوابه کانت ناخوش بوو. وه زیر وتی: نهی پادشا، بویه جوابم ناخوش بوو ناره زوم کرد بوم معلوم بین له کوشتنی نیران دوخت په شیمان بوویمه یا نه؟ هه وهخت بوم معلوم ببویه کوشتنی ناسان بوو. نیستا نه له مدولیللا سهلامه ته، نمر نه فرمویت بیه نتمه خزمه ت. پادشا وتی: نهی وه زیر برژ دلی بیته روه جیکه ی خزی، من سهلامه تیی نوم مه تله به. وه زیر رزیشت نیران دوختی برده خزمه ت پادشا. نیران دوخت رسمی نه دی به جهیتنا. پادشا وتی: نهی نیران دوخت، نهو ژبان له بهلار بناسه. به واسیته تده بر و زیر کی بهلار نه جات بوو. وه زیر وتی: هه موو له سایه ی جه نایتمه دست که وتوه. بنده وجودم چیه ژبانی مهله که له من بناسریت؟ پادشا وتی: له مهودوا تمه روفاتی شاره که عایدی تویه، وه هه رچی چاک و خراب بنی حوکمی به زوبانی تو لازمه. نه مری تو موافقی نه مری منه. وه زیر جوابی دایمه: ژبانم له واسیته ی نوفوسی جه نایتمه موکین نه بنی، وه هه ژبانم بنی شوکری نیعمه ت نه کم، وه نیحیاجی بنده یک رجایه: له عه جهله کردن حیل لازمه. هه روهخت ناگری غه زهت داگیرسا به ناوی حیلم بیکوژتمه وه، وه بز هه موو نوو صوراتی تده بر لازمه. پادشا وتی: له مهودوا بنی تده بری تو دست بز نوو رات درژ ناکم. له قسه کردن بوونه وه. وه زیر دوعا خوازی کرد. پادشا خه لاتی لایقانه ی به وه زیر عه تا کرد. نهو شمه وهی نیسراحه تی له کم نیران دوخت کرد. بز رژ بوونه وه روی کرده داروسه لته نه ت، نه مری به حازر بوونی هه موو نومرا کرد. مه جلیس گیرا، بهر مه کیسه کانی حازر کرد. بهو جزره که وهی دیسو له ناو مه جلیسدا گتراه وه، وه مه عنایکه شی که بهر مه کیسه کان و تبویان به یان کرا، وه کاریدونی هه کیم داخل به مه جلیس بوو. پادشا جه زای بهر مه کیسه کانی له کاریدون ته لب کرد. کاریدون نمری کرد نیوه یان بکریت به داری سیاسه تدا، وه له بر ریگه له ری گوزرا بز عبیره ت هه ماشا

بکرین و، نیویان دهمت و یی بهمستریق و لمریز پیتی فیلان رۆحیان دهرچیت. جهزای خانین ههر جۆزۆ خراپ بی نهوه لازمه. بهو جۆزه ههموویان کوژران. پادشا و نیران دوخت و کوڤه‌کان و نه‌ساسی تا سهر به‌خۆشی رایانبارد. فانیده‌ی نامۆزگاری نه‌ویه ههرکس ته‌ماشای نه‌م حیکایه‌تانه بکات بۆی ناشکرا نه‌بی گهوره‌ییی حیلیم چۆنه. حه‌لیم دایم سه‌لامه‌ته.

نه‌سه‌له‌تی سیازده‌هم

ته‌جربه‌کردن و ناسینی چاک و خراپ

دایه‌شلیم ږووی کرده ږه‌همن، وتی: له گهوره‌ییی حیلیم و سه‌هر تینگه‌یشتم. ږجا نه‌که‌م به ته‌واوی خۆپاراستن له‌قه‌سه‌ی خانین و که‌سه‌ی غه‌ددار بی، چۆنه، نیشانم به‌دریت. ږه‌همن وتی: بۆ پادشا لازمه ههمو نو‌مه‌را ههر ږه‌که به وه‌زفه‌ی خۆی نی‌میت‌یحان بکات. ږه‌وشت و دیانه‌تی نو‌مه‌را ته‌حقیقی لازمه، وه‌ه‌تا ږه‌وشت و ږاستیی نو‌مه‌را له پادشا ناشکرا نه‌بی قابیلی نو‌موورات نییه، چونکه بناغه‌ی ده‌وام له‌سه‌ر ږاستی به‌نده. نا نه‌سل و خانین ها‌تو چۆی پادشا بکات، هو‌کمداریی پادشا به‌مورده‌تیککی که‌م نامیت‌یت. خزمه‌تچی پادشا لازمه سن ږه‌وشتی بی. نه‌وو‌ل قسه‌ی ږاست و نه‌مین بیت. که‌سه‌ی که ږاست بوو خۆشه‌وستی خودایه و لایقی سپهری پادشایه. دو‌وم که‌سن بی جه‌سوور و ساحیب نی‌قتیدارین، بۆ ته‌مه‌ع درۆ له‌زو‌بانی جاری نه‌بی. سه‌یهم خانه‌دان و نه‌سک بی. که‌سن نه‌هلی خانه‌دان بی ئاره‌زووی خراپه‌ناکات و حه‌قی وه‌لی نی‌عه‌مه‌تی تا مردن گوم‌ناکات. بۆ پادشا لازمه له‌قووه‌ت و ږاره‌زۆری که‌س تن نه‌فکری. پادشا لازمه ته‌بیب بی، ته‌ماشای ههرکس بکات و قسه‌ی وه‌رگرت، له‌ده‌رده‌کی بزانتیت، وه‌ک ته‌بیب ږارتیز و ده‌رمانی بۆ بکات به‌می‌عاد، وه‌بزانتی ههر که‌سه قابیلی نو‌مووراتیکه، وه‌ته‌جربه‌ی بکات قابیلی سپهری پادشا کیتی. خزمه‌تچی خاسه‌ی پادشاه نه‌مین خانه‌دان و قسه‌ ږاست و نه‌مین بی، غمه‌زی له‌می‌لله‌ت نه‌بی. وه‌ خزمه‌تچی پادشا نه‌گه‌ر خانین بوو مورمکینه بی گونا‌ه دو‌جاری عه‌زاب بکات و ناوی خراپه‌ی پادشا بلاو نه‌بیت‌ه‌وه. هه‌روه‌ک پادشاه به‌قه‌سه‌ی زه‌ږنگه‌ر خۆی خراپ کرد.

دایه‌شلیم ږه‌رسیی: چۆن بووه؟

حیکایه‌ت

ږه‌همن وتی: نه‌گیت‌نه‌وه له‌شاری حه‌له‌ب پادشاه‌ی بوو وه‌چهند پادشاهانن به‌ر

حوکمی بوون. نوو پادشایه کچتکی بوو له جوانییا بین نهمسال بوو، وهلای پادشاه زور خۆشه‌ویست بوو. رژۆئی پادشاه کراسیکی بۆ کچه‌که به دروست کردن دا، بۆ وه‌ستایه‌کی نه‌قفاش که زهرنگهر بین نه‌قشی نالتوون له‌سه‌ر کراسه‌که دروست کات نه‌گهران. له‌شاری حه‌له‌ب زهرنگهری بوو له‌زوبان لووسی و عه‌یاریدا بین نهمسال بوو. شۆره‌تی گه‌یسته خزمه‌ت پادشاه. له‌همموو جۆزه‌جه‌واهیراتی نرایه‌پیش ده‌می پادشا. پادشاه له‌چاویتکه‌وتنی نمو جه‌واهیراته‌ته‌حه‌ییسور ما. پادشا وتی: فکرم وایه‌کراسن بۆ کچه‌که‌م دروست بکه‌م له‌دونیا دا بین نهمسال بین. زهرنگهر وتی: هه‌رچی زانستیم بین له‌نه‌قشی کراسه‌که دا سه‌رفی نه‌که‌م و، به‌زوبان لووسی ده‌ستی کرد به‌مه‌دح کردنی پادشاه. پادشاه وتی: لازمه‌همموو رژۆئی یه‌ک ده‌فعه‌چاوم پیت بکه‌ویت. ورده‌ورده‌زهرنگهر بوو به‌مه‌هرمی نو‌ده‌ی هه‌رم. وه‌زیری پادشا زیره‌ک و ساحیب فکر بوو، به‌و مه‌سه‌له‌ی زانی، فکری کرد: پادشاه چۆن پێگه‌ی بێگانه‌ی داوه‌بۆ هه‌رم و، به‌چ فیتلی دلی پادشا نه‌مین بووه؟ وه‌زیر رۆیسته‌خزمه‌ت پادشا، وتی: شاهم چهند قسه‌بین هه‌یه‌نهمر نه‌فه‌رموویت به‌یانی بکه‌م. پادشا وتی: مه‌ژوونی. وه‌زیر وتی: قابیل نییه‌بۆ بێگانه‌هاتوچۆی هه‌رم به‌کات، وه‌نیستا بۆم مه‌علوم بووه‌وستا هاتوچۆی هه‌رم نه‌کات. لازم بوو حه‌قیقه‌تی نه‌حوالی زهرنگهر بزانرایه، نوو وه‌خته‌بۆ هه‌رم پرۆیستایه، به‌نوقسان ته‌ماشانه‌که‌را، وه‌فکرم وایه‌پیاویتی هه‌رامزاده‌یه، به‌ناوچه‌وانیا زور خائین و به‌ده‌ئه‌تواره. پادشا وتی: به‌زوبان و به‌قسه‌کردندا پیاویتی خانه‌دانه. شەرع‌زاهیر بینه. و‌زیر وتی: له‌مه‌کته‌بی حیکمه‌ت نالتوون به‌مه‌دک نه‌ناسریت. زور کەس بوون به‌ناشکرا پیاوی چاک بوون و له‌تره‌وه‌خودا نه‌ناس و بین دین بوون. پادشاه وتی: نه‌گه‌رچی له‌ئه‌وه‌له‌وه‌ته‌رییه‌تی نه‌بووین، نو‌مید ده‌که‌م به‌واسیته‌ی هاتوچۆکردنی ئیتموه‌ته‌رییه‌ت وه‌رگریت. وه‌زیر وتی: نه‌ی پادشاه، خه‌نجه‌ری له‌ئه‌وه‌له‌وه‌جه‌وه‌ری نه‌بووین، به‌مشتوما‌ل جه‌وه‌هر په‌یدا ناکات. ته‌رییه‌تی نا‌نمسل وه‌ک گوێز هاویشتن بۆ سه‌ر گومه‌زه. که‌سی له‌ئه‌وه‌له‌وه‌که‌م ته‌رییه‌ت بین ناخری ته‌رییه‌ت وه‌رناگرئ. دووری نا‌نمسل به‌فرسه‌ت بزانه، وه‌هه‌رکه‌سی ته‌رییه‌تی نا‌نمسل به‌کات نه‌وه‌ی به‌سه‌ر دیت به‌سه‌ر کهره‌پادشاکه‌و که‌وشدروو هات.

پادشا پرسیی: چۆن بووه؟

حیکایه‌ت

وه‌زیر وتی: نه‌گه‌تره‌وه‌له‌شاری فارس پادشایه‌کی رووخۆش و میلله‌ت په‌روه‌ر بوو.

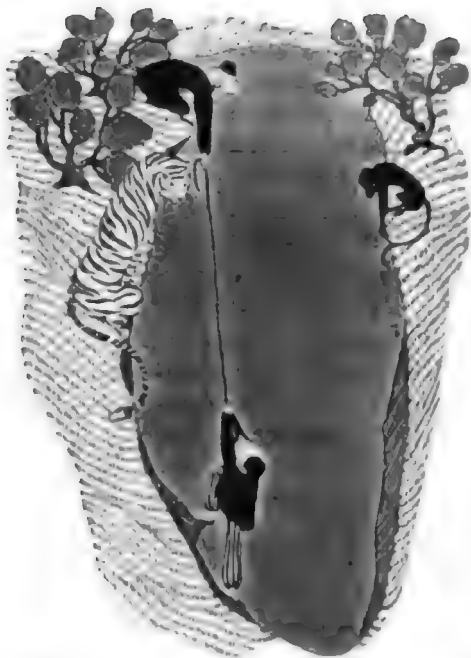
پادشا کورپنکی بوو زور عاقل و جوان بوو. کورپه که سهرشانی میقداری له په دستن خالی رهشی پتوه بوو. پادشا زور عاجز یوو له بهر خاله که ی کورپه که ی. نمری کرد حوکما و مونه جیمان کویونه نو، سونالی نهو خاله ی کرد. وتیان: نهی پادشا، نیمه له کتیبی حیکمه تدا چارمان پین که وتوه هه رکس نهو جوره نیشانه ی بهر شانه وه بوو توزه نازارتکی دیتنه پتکه، وه له ناخریدا نه بیته نیقلیم گیر، دونیا نه گرته ژیر ده ست. پادشا بهو مزده یه زور خوشحال بوو، وه به دیققت خزمه تی کورپه که ی نه کرد. تهادوف کارایه کی که وشدروو دراوستی پادشاهو، له هه رامزاده یی و ناپاکیدا رفیقی نه بوو. پادشا له بهر نه جری دراوستیه تی کردی به خزمه تجیی کورپه که ی. چهنده وخت بهو جوره له گهل کورپه که هاتوجی مالی پادشای کرد. مرده تی نانی نیسراحتی خوارد. وهختن عومری کورپه که گه یشته چواره سال، وه زیر وتی: نهی پادشا، به چاکی نازانم پتگی وهلی عهده بدری هاتوجی که وشدروو بکات. له وه نه ترسم رهوشی پیسی که وشدروو بگریت. پادشا وتی: نیستا مناله. وهختن گه وه بوو پتکه نه دانی ناسانه، چونکه هزگری که وشدروو بهوه، نیستا پتگی نه دریت عاجز نه بین. وه زیر قسه ی نه کرد. پادشا که وشدروو بانگ کرد وتی: وه ستا، هه تا مومکین نه بین خزمه تی کورپه که نه کهیت و خدلات پرو له زیادی نه بین. که وشدروو دستن نایه سهو چاری وتی: قوریان، بهنده وجودم نه بهوه. نیستا له سایه ی وهلی عهده وه ناوم پهیدا کردوه. نومید ده کم خزمه تم به جزئی بین به ته ریخ بگریته وه. پادشا له قسه ی که وشدروو نومیدی پهیدا کرد. پروی خوشی به که وشدروو دا، بوو به نه مینداری پادشاه. تهادوف سهفدری که وته بهر پادشاه. که وشدروو بانگ کرد، وتی: من نه پرم بۆ سهفهر، وه نه مانه تی تۆ وهلی عهده. بۆ ناگاداری کورپه که ناموزگاری که وشدروو کرد. پادشا ریشتم بۆ سهفهر. له نه ترانی شاره که باغیکی زور خوش بوو. کورپه پادشا ناره زوی سهیرانی کرا. ریشتمه ماله وه، نه لبیسه ی تازه ی به قیسه تی له بهر کردو تاجی جهوا هیراتی له سه رکرد. له گهل که وشدروو و میقداری خزمه تکار پروی کرد بۆ ناو باغه که. که وشدروو چاری به تاج و نه لبیسه ی کورپه که کوت، نه فسی پیسی که وته جولان. فکری کرد فرسه ته، پادشا له شار نییه، دایکی کورپه که له من نه مینه. چاک وایه تاج و لبیاسی کورپه که بهرم، بیفرۆشم، پشتاویشتم بیخوات کم نابیته وه. بهو فکره پیسه کاری خوی دروست کرد. میقداری دهرمانی بیتهوشی تیکهل خواردن کرد، دهرخواردی کورپه که و خزمه تکاره کانی دا بیتهوش بوون. که وشدروو غولامینکی بوو خه بهرداری کرد و کورپه پادشای خسته ناو سندوق وه، دهرگای محکمه

کرد، بهستی بهسر نولاغیتی خیرادا، خوی سواری نولاغ بوو، وه غولامه‌کی سواری نولاغی بوو، قامچی‌یان راکیتشا. شمو و رۆژی پښه‌ی حفته‌یه‌ک رۆیشتن. له‌ولاده باغ‌هوان تماشای کرد خزمه‌تکار هم‌موی بپه‌ژشه، میقداری سرکه و رۆن دای به لووتیان، هاتنه‌وه هوش خویان. تماشایان کرد شه‌زاده‌و که‌وشدروو نه‌بون دیار، خه‌به‌ریان برد بۆ ژنی پادشا. ژنی پادشا سواری‌بوو روی کرده باغ، هرچه‌ند گه‌ران خه‌به‌ری کوره پادشایان نه‌زانی، و، قاسیدیان بۆ نه‌تراف په‌وانه‌کرد، کس خه‌به‌ری بۆ مه‌علوم نه‌کرا. دایکی شمو و رۆژ به‌ گریان و هاوار خه‌ریک بوو. خه‌به‌ر بۆ پادشا په‌وانه کرا، پادشا له‌ سفر هاته‌وه، جگه‌ری کون کون بوو. شمو و رۆژ به‌ گریان و هاوار خه‌ریک بوو. موده‌تی ده‌ سال خه‌به‌ری کوره‌که نه‌بوو. نه‌ما که‌وشدروو له‌گه‌ل وه‌لی عهد و غلام گه‌یشته‌ حه‌لب. نه‌سباب و تاجه‌که‌ی له‌ شاهزاده‌ کرده‌وه برده بازار فرۆشتی به‌ بازارگانی.

کا‌برای بازارگان پیاو‌یکی عاقل و دنیا دیده بوو. فکری کرد: نه‌گه‌ر پادشا خه‌به‌ری نه‌م عه‌ده‌ بزانی به‌ زۆر لیم نه‌ستی. چاک وایه به‌ رسمی دیاری بیهم بۆ پادشای فارس، مومکینه دوو قه‌مه‌تی عه‌ده‌که‌م بداتی. بازارگان شاهزاده‌ی هه‌لگرت، روی کرد بۆ شاری فارس. وه‌ختی شاهزاده‌ داخل به‌ مالی باوکی بۆوه، قه‌ده‌ری زمان و بپه‌ژشی له‌ فکری نه‌ما‌بو مالی باوکیته‌ و، باوکیشی نه‌یناسییه‌وه. پادشا مه‌منونی بازارگان بوو و دوو قه‌مه‌تی به‌ بازارگان عه‌دا کرد. پادشا نه‌م‌ری کرد ته‌سلیمی غولامی خاسه‌ به‌کرت. کوره‌که‌ چونکه‌ خانه‌دان و نه‌سل بوو ره‌وشتی غولامانه‌ی نه‌بوو، وه‌ په‌حمی باوکی که‌وته‌ جیولان، هم‌مو رۆژی که‌وه‌ریکی خه‌لات نه‌کرا. کوره‌که‌ که‌وه‌ره‌که‌ی ته‌سلیم به‌ خه‌زنه‌وان نه‌کرد. رۆژی خه‌زنه‌وان وتی: تو نه‌م هم‌مو چاکیه‌ له‌گه‌ل من نه‌که‌یت، چاک وایه نه‌جرت بده‌مه‌وه. نامۆ‌گاریه‌کت نه‌که‌م له‌قسم ده‌رمه‌چۆ. نه‌مووستیله‌یه‌ک له‌ نه‌مووستی پادشایه‌ هرکه‌س بی‌کاته‌ ده‌ستی نه‌بپته‌ شه‌ه‌نشا. نه‌گه‌ر بیتو نه‌مووستیله‌که‌ له‌ پادشاه‌ بدزیت من نه‌قیمه‌که‌ی ده‌ردنم و نه‌یکه‌م به‌ نه‌مووستیله‌ بی‌که‌ره‌ ده‌ستت نه‌بیت به‌ پادشا، وه‌ تۆیش شرت له‌گه‌ل من به‌کیت که‌ بویت به‌ پادشاه‌ من به‌کیت به‌ وه‌زیر. کوره‌که‌ قه‌بوولی کرد. ته‌سادوف شه‌وی تۆیه‌چی سه‌ری پادشا بوو، ده‌ستی بۆ نه‌مووستیله‌که‌ درێژ کرد، پادشا خه‌به‌ری بۆوه. وتی: چۆن جورنه‌تت کرد ده‌ست بۆ نه‌مووستیله‌ی من درێژ نه‌که‌یت؟ کوره‌که‌ جوابی بۆ نه‌دراپه‌وه. پادشا ناگری قه‌مه‌ری داگیرسا، بانگی کرد: جه‌لاب.. جه‌لاب به‌شمشیره‌وه‌ حازر بوو. پادشاه‌ نه‌م‌ری کرد:

له‌بەر چاوم سه‌ری نه‌و به‌ی نه‌ده‌به له به‌ده‌ن جودا بکه‌روه. جه‌للاب ته‌شتی هه‌تایه به‌ر گه‌ردنی شاه‌زاده، کراسه‌که‌ی له‌بەر شاه‌زاده دامالی، سه‌ری خسته ناو ته‌شته‌که‌وه، خاله ره‌شه‌که‌ی سه‌رشانی ده‌رکه‌وت. وه‌ختی پادشا چاری به‌خاله ره‌شه‌که که‌وت هاواری کردو بیه‌توش بو. جه‌للاب وه‌ستا تا پادشا هاته‌وه هوش خوی. پادشا راست بو‌وه شاه‌زاده‌ی گه‌رت به‌ه‌وش، نه‌ولاو نه‌ولای ماچ کرد، وتی: نووری چاوم، که‌وشدرووی نانه‌سل منی به‌ ده‌ردی تووه موته‌لا کرد. شاه‌زاده وتی: بابه، خه‌زێنه‌داری خانی منی به‌ دزی خه‌جاله‌ت کرد. پادشا وتی: نووری چاوم له ره‌ه‌فاقه‌تی نانه‌سلان دوور به. هه‌تا له دونیا ژیا‌نت مومکین نه‌بێ ره‌ه‌قیقی نانه‌سل و فیتنه مه‌که. پادشا نه‌مری کرد لی‌باسی پادشاهانه‌یان له‌بەر شاه‌زاده هه‌لکێشا و خه‌زێنه‌دلریان به‌داری سه‌یاسه‌ت که‌وت. وه‌زیر وتی: نه‌ی پادشا، بۆیه نه‌م مه‌ساله‌م بۆ جه‌ناه‌ت هه‌تایه‌وه له جه‌ناه‌ت ناشکرا به‌ی زه‌رنه‌گر له‌و که‌سانه نی‌یه لایقی هاته‌وجۆ کردنی چه‌ره‌م به‌ی. پادشا وتی: به‌سته‌روه له‌په‌ش‌وونان و ته‌ویانه هه‌ر که‌س نه‌تسه خه‌وشمان وسته سه‌ری له هه‌موو که‌س په‌لندتر نه‌بێ. لوتفی نه‌تسه به‌سه‌رشۆرستانا رابه‌ریت وه‌ک باغی به‌هه‌شت نه‌راز ته‌وه. قه‌ه‌ری نه‌تسه به‌سه‌ر به‌رده نه‌ستێدا رابه‌وریت وه‌ک مه‌تو و پۆن نه‌رم نه‌بێ. وه‌زیر بۆی مه‌علووم کرا پادشا به‌قه‌سه‌ی ناکات، درێژه‌ی به‌قه‌سه نه‌دا. چهند رۆژێ بۆ جوژه خه‌ریکی نه‌قشکردنی کراسی بو، ته‌که‌به‌پور لووتی به‌رز بو‌وه‌وه ده‌ستی زولسی بۆ مالی خه‌لق درێژ کرد. ته‌سادووف موحتاج بوون بۆ گه‌وه‌هه‌رێ له‌سه‌ر یه‌خه‌ی کراسه‌که دائه‌ی. نه له خه‌زێنه‌ی پادشا و نه له دووکانی جه‌واهه‌یر فرۆش ده‌س نه‌که‌وت. کابه‌رای زه‌رنه‌گر خه‌به‌ری زانی کچه باززگانه‌ی هه‌موو جوژه جه‌واهه‌یرات و به‌ردی به‌قه‌مه‌تی هه‌یه. زه‌رنه‌گر جوابی نارد بۆ کچه باززگانه‌که مه‌قداری جه‌واهه‌یراتی بۆ به‌نێتێ. کچه‌که و ته‌وی جه‌واهه‌یراتم نی‌یه. زه‌رنه‌گر خه‌به‌ری به‌ کچی پادشا دا کچه باززگان دوو جه‌واهه‌یراتی نایابی هه‌یه نه‌مر به‌فرموو به‌یه‌تێ یا به‌هه‌مه‌ت یا به‌قه‌مه‌ت، نه‌وه‌ی قابه‌لی کراسه‌که‌ی به‌ی نه‌ستێن. کچی پادشا ناردی کچه باززگان و جه‌واهه‌یراته‌که‌کانیان حازر کرد، هه‌ر چه‌ند گه‌ران بۆ گه‌وه‌هه‌ری قابه‌لی کراسه‌که به‌ی نه‌بو. کچه‌که سو‌تێندی خو‌ارد له‌وه زیاتر نی‌مه. زه‌رنه‌گر وتی: به‌ چاری خۆم دیومه، درۆ نه‌کات. نه‌مر به‌فرموو به‌ لێدان لێی به‌ستێن. نه‌یه‌یه‌ت نه‌وه‌نده دارکاره‌یان کرد کچه‌که له‌مێر دارا رۆژی ده‌رچوو. خه‌به‌ر و هاوار گه‌یشه‌ی لای وه‌زیر. وه‌زیر مه‌سه‌له‌ی له‌سه‌ر کاغه‌ز نووسی به‌ردیه پێش ده‌می پادشا دا‌ینا. پادشا له‌و مه‌سه‌له‌یه زۆر عاجز بو، ناردی باززگانیان هه‌تا و خه‌وتنی کچه‌که‌ی ته‌سلیم کرد و ده‌لخه‌وشی باززگانی دا‌یه‌وه و کچه‌که‌ی خه‌تی له‌بەر

چاو ناشیرین بوو، نهمری کرد جاریکی که نهیده پتیش چاوم. زهرنگهر له ترسی پادشاه
 فیراری کرد. موده تیکی پت چوو دایکی کچه که رووی کرد بۆ سهیران، جیتکه بهک بوو
 ناوی (چوارباغ) بوو، ژنی پادشا و کچه که رۆیشتن بۆ چوارباغ. تهمسادوف زهرنگهر
 خهبری زانی کچی پادشا رووی کردووه بۆ چوارباغ، خۆی گه یانده کچه که. کچه که وتی:
 نهی پیسی گلار، نزیکم مه کهوه. له پیسی تۆوه له خۆشه ویستی باوکم دور که و تهموه.
 زهرنگهر رووی کرده چۆل، رۆیشت، شهوی به سهیراهات. چالنی بۆ گرتنی حه یوانات
 هه لکه نرابوو، زهرنگهر کهوته ناوی. میقداری حه یوانات کهوتبوونه چاله کهمه، له بهر
 نازاری خۆیان ناگه هداري زهرنگهر نه یون، هه تا رۆژ هه موویان له ناو چاله که دا مانه وه.
 تهمسادوف رۆژ هه له هاتبوو سه یاحتیک رتگی کهوته سه ر نهو چاله، تهماشای کرد به نی
 نادمه و میقداری حه یوانات له ناو نهو چاله دا حه پس کراون، فکری کرد بۆ نه جری
 قیامهت نه جاتیان بدات. گوریسی خسته ناو چاله کهوه، نهو وه له مه یون سه ر کهوت.
 دووم بهر سه ر کهوت. ستهم مار سه ر کهوت. دوعایان بۆ سه یاح کهوت، وتیان بهم
 په له په له نه جری تۆمان بۆ نادر تهموه. مه یون وتی: جیتگی من بهو شاخه وه به که پشت
 شار کهوتوه هه ر وهخت ته شریفتان هات، نهوی نیقتیدارم بپت قوسور ناکم. بهر وتی
 جیتگی من له چوارباغه. هه ر وهخت ته شریفتان هات، نهوی نیقتیدارم بپت قوسور ناکم.
 مار وتی: جیتگی من له ناو شارایه له بهن گو تسانه ی مالیک که مالی پادشایه، هه ر
 وهخت ته شریفت هات، نهوی بزانم قاهیله پتیشکشی جه ناهتی نه کم. مار وتی: نیستا بۆ
 چاکه نامۆزگاریت نه کم له قسم ده ره چۆ، نهو کارایه که له ناو چاله که دایه، نه جاتی
 مه ده. وهمن ره فاقه تم کردووه میقداری هه شت سه عات، بۆم مه علوم بووه زۆر نانه سل و
 ره وشت خرایه، جه زای چاکه به خراب نه داته وه. نه گهر نه جاتی به دیت پشه یمانی له
 شوین دیت. حه یوانه کان دوعا خوازیان له سه یاح کرد، هه ره که چو نه وه جیتگی خۆیان.
 سه یاح به قسمی مار قانع نه بوو، گوریسی داهیشه ناو چاله کهوه زهرنگهری نه جات دا.
 زهرنگهر وتی: نهی سه یاح نه گهر ته شریفت زه حه مت بکتیشی بۆ مالی نیتم هه تا مردن له
 خزمهت قوسور ناکم. نه ما نیستا رتگم له بهره. دوو رۆژی که نه گهر تهموه. نومیتد
 نه کم به خزمهت به کم. دوعا خوازیان له یهک کرد. هه ره که روویان کرده رتگه یهک.
 له ولاره چهند ئومهرایهک رجایان له پادشا کرد له گه ل کچه که ی ناشت بیتهموه، بپت فایده
 بوو. تهمسادوف کارای سه یاح چهند شاری گه را، میقداری ستهم دره می پیدای کرد،
 که رایه وه بۆ شاری حه له ب. له ترسی پیساو خراب شهو به رتگه دا نه رۆیشت. له رتگه

تووشی صیقلداری دز بوو. دزه‌کان سه‌یاحیان پرووت کرده‌وه، دست و قاچیان همت، لهو سه‌حرایه دا جینیان هیشته. وهختی رۆژ بووه‌وه دمستی کرد به هاوار کردن. مه‌یوونه‌که بۆ خواردن نه‌گه‌را، ده‌نگی سه‌یاحی ناسی، رۆشت به هاواریه‌وه، وتی: نه‌ی ساحتیب وه‌فا بۆج دست و همت به‌ستراوه؟ سه‌یاح به‌یانی نه‌حوالی غۆی بۆ کرد. مه‌یوون وتی: خه‌فته مه‌خۆ، من نه‌شیاکانت بۆ نه‌دۆزمه‌وه. وهره له‌گه‌ل من. مه‌یوون سه‌یاحی برد، خانوتیکی له پووش و دار دروست کرده‌وو، سه‌یاحی دانا و غۆی رۆشت. تصادوف دوچاری دزه‌کان بوو، له‌سهر کارتیزی خه‌ریان لێ که‌وتیوو. مه‌یوون له نه‌مووه‌وه نه‌شیای دزه‌کانی کۆ

کرده‌وه، کیسه پاره‌کمی دۆزییوه، دهریه‌تا، بردی له جیگه‌یه‌ک شاریدیوه. به دوو سێ جار هدرچی نهمساییت بوو له دزه‌کانی دزی، شاریدیوه. مەییوون بۆ تەماشای کردن چوووه سەر داری. وەختی دزه‌کان خەبەر بوونەوه، وەک گورگی هار به‌ئەترافی خۆیانای بۆ نەشیاکان نەگه‌ران، تەماشایان کرد شوێن قاچی به‌نی ئادەم دیار نەبوو. وتیان: مومکینه ئیتره جیگه‌ی شه‌یاتین به‌ی، و مستانان له‌م جیگه‌دا چاک نییه. دزه‌کان پۆشیتان. مەییوون پۆشیت سه‌یاحی برده سەر نەشیاکان، ئەوی نەشیای خۆی بوو هەلیگرت. پووی کرد بۆ حەله‌ب. له‌نزیك شار دووچاری به‌یر بوو. سه‌یاح له‌ترسا و مستا. به‌یر بانگی کرد: ساحیب وه‌فا، فەرموو چاکه‌ت بده‌م‌وه. سه‌یاح پاورمستا. به‌یر وتی: سه‌یر که هەر ئیتستا به‌ خزمه‌ت نه‌گه‌م، پووی کرد بۆ چوارباغ. تەسادوف کچه‌کمی پادشا کراسه‌کمی له‌به‌ر کردبوو به‌ناو باغه‌که‌دا نەگه‌را. به‌یر هەله‌ستی دایه، کچه‌کمی خنکاند و کراسه‌کمی دامالی، بردی له‌پیش دەمی سه‌یاح داینا. سه‌یاح له‌ تەماشاکردنی جه‌واهیراتی کراسه‌که تەحه‌ییور ما، فکری کرد: ئەم کراسه‌ پەرمه‌ لای نەمێنداری و ورده‌ورده‌ به‌یروژشیت و سەرفی ژبانی بکه‌م. به‌و فکره‌ پووی کرده‌ شار، پلگه‌ی که‌وته‌ مالی. زه‌رنه‌گر. له‌ولاشه‌وه خه‌به‌ری کوژراوی کچه‌که‌ گه‌یشته‌ دەم پادشاه. ئەمری کرد بۆ گه‌رانندی قاتیلی کچه‌که، وه‌ زه‌رنه‌گر خه‌به‌ری کوژراوی کچه‌ پادشای به‌یست. وەختی سه‌یاح داخل به‌ مالی زه‌رنه‌گر بوو به‌خێره‌اتنی سه‌یاح کرا. به‌یه‌که‌وه دانیشتن زه‌رنه‌گر وتی: ساحیب وه‌فا، له‌و وه‌خته‌وه به‌خزمه‌ت جه‌ناپه‌ت گه‌یشتووم تا ئیتستا نه‌وه‌ندەم دەست نه‌که‌وتوه‌ پێشکه‌شی جه‌ناپه‌ت بکریت. سه‌یاح وتی: خودا نه‌وه‌نده‌ی نارده‌وه‌ هه‌ردوکه‌مان تا مردن به‌یخۆین نابێت‌ه‌وه. کۆله‌کمی کرده‌وه. وه‌ختی زه‌رنه‌گر چاوی به‌ کراس گه‌وت له‌ خوشییا حه‌یاتی تازه‌ بووه‌وه، وتی: ره‌فیق، قیسه‌تی نمو کراسه‌ ته‌واو نابێ. تۆ به‌ سه‌لامه‌تی لێره‌ دانیسه‌. ئیتستا قیسه‌تی مه‌علوم نه‌که‌م، دێمه‌وه. زه‌رنه‌گر دلی خوش بوو. وتی: فرسه‌ته‌، پادشاه له‌من عاجز بووه‌، وه‌ ئیتستا کراسه‌کمی بۆ نه‌بەم، دلی له‌گه‌ل من ناشت نه‌بێت‌ه‌وه. زه‌رنه‌گر چوووه خزمه‌ت پادشا، وتی: شاهم، قاتیلی مه‌له‌کمی مه‌رحووم لای من گه‌راوه‌ و کراسه‌که‌م هێناوه‌ته‌ خزمه‌ت. ئەمر به‌رموو قاتيله‌که‌ به‌تن به‌ داری سیاسه‌ت به‌کوژریت. پادشا ناردی سه‌یاحیان له‌ مالی زه‌رنه‌گر برده‌ ده‌روه‌ و داخل به‌ خزمه‌ت پادشا کرا. وه‌ختی سه‌یاح گه‌یشته‌ خزمه‌ت پادشا، پووی کرده‌ زه‌رنه‌گر، وتی: قیسه‌تی کراسه‌که‌ت مه‌علوم کرد و نه‌جرت دامه‌وه‌؟ پادشا وایزانی گوناهاکه‌ره‌، ئەمری کرد بۆ سیاسه‌ت به‌ نه‌ترافی شارا به‌یگێرن و له‌ زیندان حه‌پس کری تا ته‌عزیه‌ی کچه‌کمی ته‌واو نه‌بێ به‌یکه‌ن به‌ دارا، تیره‌

باران کرئی. لہسر نمری پادشا سہیاحیان بہ نہ تراقی شارا گیترا. تہسادوف مار چاوی
 ین کہوت سہیاح بہدست جہلالابانہوہ حدپسہ. مار دواۓ کہوت تا داخل بہ زندان کرا.
 وہختی سہیاح خرایہ زندانہوہ، مار چوہ لای وتی: رہفیق، نہوہل رۆژ نامۆزگاریم
 نہکردی: چاکہ لہگمل نانہسل مہکہ، بہقسہ نہکردم؟ سہیاح وتی: سد قات لہمہ زیاتر
 سیاسہتم ین بہکرت قابیل چونکہ قسہی نامۆزگاریم شکاندوہ و نیست چارہم نییہ.
 مار وتی: حہقی چاکہت لای من ہدیہ، لازمہ بیدہمہوہ. دوتی داومہ بہ دایکی
 پادشاوہ، ہموو حکیمان عیلاجیان بۆ ناکرئی، دہرمانی بہو چلہ گیایہ نہکرئی نہوا نامہ
 پیش دہمت. دوعا خوازی کرد رۆشت، بہزوبانی حال لہسرہبانی پادشا بانگی کرد:
 دہرمانی دایکی پادشا لای سہیاحی ین گوناہہ کہلہ زندان حدپس کراوہ. لہو وہختہدا
 پادشا لہزور سہری دایکی دانیشتبوو، نمری کرد ہزانن چییہ، بچن سہیاح لہ زندان
 دہریتن سہیاح براہہ خزمہت پادشا، چلہ گیاکہ و میقداری شیر دہرخوارد دایکی پادشا
 درا، چاک ہوہوہ. سہیاح قسہی نہوہل و ناخری بۆ پادشا ہدیہان کرد. وہختی رۆژ ہوہوہ
 زہرنگہر لہن سیدارہ کہدا وستاہو چاوہرتی خنکاندن سہیاحی نہکرد. لہ تہرہف
 پادشاوہ نمر کرا زہرنگہر لہ جتگی سہیاح ہدارا بہکرت. جہلالاب زہرنگہری گرت،
 کردیان بہ داری سیاسہتدا و تیرہ باران کرا، دنیا لہ ژبانی بہدنتواری خالی کراو لاشہی
 فہرئ درا. زہرنگہر لہسر فساد و خرابی بہ جہزای خوی گہبشت، کچی پادشا لہسر
 زولمی خراب بہچنگ بہبرہوہ کوژرا. وہ نگہر پادشا ساحتب حیل نہنہوہ بہ تہدبیری
 چاک کاری دروست نہنہوہ. بۆ ہموو کس لازمہ رتگی نانہسل و فیتنہ نہدات و
 قسہی خوی بۆ ہموو کس بہیان نہکات.

نہسیہت چواردهہم

رازی ہون بہ قہزاقدہر و سہرکردن لہ ژتر بہلادا

دابیشلیم وتی: لہ مہعنای وسیہتی سیازدہہم گہیشتم. ٹومیتد دہکم بہیانی
 وسیہتی چواردهہم، ناخر فہرموودہی جہنابنہ، بہ درۆژی بہیان فہرموویت. زۆر
 تہسادوفی کردوہ چہند عاقلان بۆ نانتی موحتاج ہون و چہند کس عاقلان لہناز و
 نیہمتدا غہرق ہون. مہعلومہ سیرپی نہو نیشہ لہ خودا زیاتر بۆ کس دہرک نہکراوہ.
 برہممن فہرمووی: نہسیاہی ژبان رۆژی نہزل تہقدیر کراوہ، ہرکس بہ واسیہتی
 سنہتیکہوہ نان پیدانہکات و، ہرکس بہواسیہتی تہمہعتیکہوہ تووشی بہلا نہبیت

و، هرکس به واسیتهی نه‌خوشیه‌کوه تووشی مردن نه‌یق. نه‌گهر قه‌دهر نازل بوو
نه‌قووه‌ت نه‌دوله‌ت نه‌عه‌قل هیچی‌ان به‌کار نایه‌ت. هه‌روه‌ک کوپه‌ پادشا له‌ دهر‌وازی
شاری نه‌ستوری نووسی، هه‌تا نیستا بۆ یادگار ماوه‌.

دابه‌شلیم پرسی: چۆن بووه‌؟

هی‌کایه‌ت

بره‌همه‌ن وتی: نه‌گیتی‌نه‌وه‌ له‌ رۆم پادشایه‌کی گه‌وره‌ بوو. نه‌و پادشایه‌ دوو کوپه‌ی بوو،
زۆر ساحیب‌عه‌قل و مه‌عرفه‌ت بوون. وه‌ختی پادشا نه‌مری خودای کرد کوپه‌ گه‌وره‌
له‌جی‌گی دانیش‌ت. کوپه‌ به‌جووکی له‌به‌ر نه‌وه‌ی مه‌حرووم مایه‌وه‌، ته‌رکی وه‌تمنی کرد.
له‌رێگه‌ تووشی جوانی بوو زۆر به‌نه‌ده‌ب و ساحیب‌جه‌مال بوو. شاهزاده‌ فکری کرد له‌گه‌ل
نه‌و جوانه‌ مه‌راقی شه‌ریبی به‌هاد به‌دات. هه‌ردوکیان بوون به‌ ره‌فیق. رۆشتن، رێگه‌یان
که‌وته‌ شارێک. کوپه‌ بازگانی زۆر عه‌قلدار و زیره‌ک بوو، بوو به‌ ره‌فیقان. هه‌رسێکیان
که‌وته‌ رێگه‌، چوونه‌ دییه‌ک. کوپه‌ فه‌لاحی ناره‌زوی ره‌فاقه‌تیانی بوو، له‌گه‌ل نه‌ویش
بوون به‌ ره‌فیق. هه‌ر چواریان رۆشتن به‌ رێگه‌دا تا داخل به‌ شاری نه‌ستوور بوون.
قه‌راریان دا تا سووده‌ی یه‌ک حه‌فته‌ نه‌چه‌ دهره‌وه‌. له‌ نه‌ترافی شاره‌که‌ جی‌گه‌یه‌کیان
دۆزیه‌وه‌ کردیان به‌ مه‌سکه‌نی خۆیان بۆ نووستن. ته‌سادوڤ هیچی‌ان پاره‌یان نه‌بوو سه‌رفی
که‌ن. یه‌کیکیان وتی: نه‌ی ره‌فیقینه‌ نیحه‌ خه‌رجیمان نیسه‌ سه‌رفی به‌که‌ین. لازمه‌ بۆ
خه‌رجی په‌له‌په‌لی به‌که‌ین تا له‌پرسا نه‌مردووین. شاهزاده‌ وتی: ته‌قسیماتی رزق به‌ ده‌ست
خودایه‌. نه‌وه‌ی به‌نسیب بووین بۆمان نه‌نیرئ. لازم به‌ په‌له‌ ناکات. کوپه‌ جوانه‌که‌ وتی:
که‌سه‌ی که‌ حوسن و جه‌مالی جوانی به‌ن روو بۆ هه‌ر جی‌گه‌یه‌ک به‌کات ده‌ست نانین به‌
روویه‌وه‌، کوپه‌ بازگان وتی: سه‌رمایه‌ی ژبان که‌سایه‌ته‌. که‌سه‌ی کاسب بوو موحتاجی
نایه‌ته‌ رێگه‌ی. فه‌لاح وتی: سه‌رچاوه‌ی نالتوون زه‌راعه‌ته‌. که‌سه‌ی فه‌لاح به‌ن موحتاجی
نایه‌ته‌ رێگه‌ی. یه‌کیکیان وتی: له‌م قسانه‌ هیچ ده‌ست ناکه‌ویت، چاک وایه‌ هه‌ریه‌که‌ به‌
کارێک خه‌ریک به‌ین. وتیان: شاهزاده‌ گه‌وره‌یه‌، هه‌رجی نه‌مه‌ر به‌رموویت کردنی چاکه‌.
شاهزاده‌ وتی: من له‌سه‌ر قسه‌ی نه‌وه‌لم، وه‌تیوه‌ نه‌قه‌رموون به‌ جوانی وه‌یا به‌ بازگانی
وه‌یا فه‌لاحی نان په‌یدا نه‌بیت. ئه‌ینکار ناکه‌م. نه‌گهر قه‌زای خودا هات په‌رده‌ به‌سه‌ر
جوانیه‌او، زه‌ره‌ر به‌سه‌ر بازگانییا و، قه‌وتانن به‌سه‌ر فه‌لاحه‌دا نه‌دان. لازمه‌ نیحه‌ به‌
قه‌زای خودا رازی به‌ن، هه‌روه‌ک کاها فه‌لاحه‌که‌ به‌ قه‌زا رازی بوو مه‌تله‌به‌ی ده‌ست که‌وت.

حیکایت

شاهزاده وتی: نه‌گتیر نه‌وه له شاری نه‌نده‌لوس کابرایه‌کی فه‌للاح بوو، دیواخان و موسافیرخانه‌ی بۆ میوان کرده‌بووه، شۆهرتی ناندانی بلاو بوو بووه‌وه. فه‌لاحه‌تی روو له‌ته‌ره‌قی بوو. پاره‌ی نه‌قدی گه‌شته سێسه‌د دینار ئالتون. رۆژێ سه‌رحیسایی پاره‌کی نه‌کرد، له‌ناکاو ره‌فیه‌تیکێ بانگی کرد. فه‌للاح پاره‌کی خسته ناو گۆزه‌وه. له‌گه‌ل ره‌فیه‌که‌ی رۆشت. ته‌سادوف ژنه‌که‌ی گۆزه‌که‌ی هه‌لگرت رۆشت ئاو بێتیت. له‌ رێگه‌ تروشی شوانی بوو، وتی: نه‌ی شوان، نه‌و گۆزه‌یه به‌ره‌ پری که له ئاو بۆم بێته‌ره‌وه. شوانه‌که گۆزه‌که‌ی وه‌رگرت، رۆشت. له‌ رێگه‌ گۆزه‌که‌ی لار کرده‌وه، کیسه‌ پاره‌یه‌ک که‌وته خواره‌وه. شوان کیسه‌که‌ی هه‌لگرت. له‌ خوشیا گۆزه‌که‌ی فکر نه‌ما، وتی: چاک وایه‌ روو بکه‌مه وه‌ته‌نی خۆم به‌ نه‌سراحه‌ت نه‌و پاره‌یه به‌خۆم، به‌و فکره‌ رۆشت، کوپتکی بوو هه‌لگرت، روویان کرده‌ رێگه‌. دیسان فکری کرد مومکینه له‌ رێگه‌ دوچاری پیاو خراپ بېم پاره‌که‌م به‌ زۆر لڤ بستیڤ. چاک وایه‌ بچم گایه‌ک بکرم و پاره‌که به‌اوێژمه‌ قورگیه‌وه. هه‌ر وه‌خت گه‌یشتمه‌ ماله‌وه‌ گاکه‌ سه‌رته‌بېرم پاره‌که‌ ده‌ردێتم. رۆشت گایه‌کی سه‌ند به‌ دواژه‌ دره‌م، پاره‌که‌ی به‌ زۆر ئاخنیه‌ قورگیه‌وه. روویان کرده‌ رێگه‌، فکری چوو نان بکرت. بۆ نان کرین گه‌رایه‌وه، کوپه‌که‌ی به‌ دیار گاکه‌وه جێهێشت. ته‌سادوف فه‌للاح چاوی به‌ گاکه‌وت، فکری کرد بۆ قوربانی چاکه‌ و موعامه‌له‌ی له‌گه‌ل کوپه‌ شوان کرد. به‌ شازده‌ دره‌م گای کړی برديه‌ ماله‌وه. فه‌للاح فکری بوو پاره‌که له‌ گۆزه‌که‌ ده‌رکات، له‌ جێگه‌یه‌کی که‌ قایمی کات، ته‌ماشای کرد گۆزه‌ نه‌بوو، له‌ ژنه‌که‌ی پرسى: گۆزه‌که له‌ کوپه‌؟ ژنه‌که مه‌سه‌له‌ی بۆ فه‌للاح گتیرایه‌وه. فه‌للاح هه‌ناسه‌ی هه‌لکێشا و شوکرانه‌ی خردای به‌جێهێنا، رازی بوو به‌ قه‌زای خودا، رۆشت گاکه‌ی دا به‌ زوویا، کردی به‌ قوربانی، گۆشتی گای پارچه‌ پارچه‌ کرد گه‌شته گه‌رده‌ملى، پاره‌که‌ی دۆزیه‌وه، له‌ خوێن پاکى کرده‌وه، ژماردی سیازده‌ دره‌می که‌م بوو. شه‌رتی کرد جارتیکی که له‌خوی دوور نه‌خاته‌وه. ژنه‌که‌ی وتی: عه‌یبه به‌و جۆره مال خوش وستی. له‌ فکره‌ت چوه‌وه له‌قورگی کا هێناته‌ ده‌روه. بۆت مه‌علوم بێ هه‌تا مالی تو بێت بۆ که‌س ناخوړیت. فه‌للاح وتی: مه‌علومه هه‌رکه‌س موخافه‌زه‌ی مال نه‌کات و پاره‌ی خوش نه‌وت به‌ ساحێب پاره‌ نابێ. ژنه‌که بێ ده‌نگ بوو، فه‌للاح پاره‌که‌ی به‌سته‌ پشستی. رۆژێ فه‌للاح غوسلی کرد و

پاره‌کمی جتن ما، رزشت. له دواي نمو شوانتيک گه‌یشته سمر نمو کارتزه حه‌یوانه‌کان ناو بدات، ته‌ماشای کرد کیسه پارویهک که‌وتوه، هه‌لیگرت، حه‌مد و سه‌نای خودای به‌جته‌پنا، فکری کرد چاک وایه دست بۆ نمو پارویه درتۆ نه‌کم و بۆ رۆژتکی لیتقه‌ومان به‌کار دیت، به شوانی خۆم خه‌ریک بم. له‌ولاه فەللاح که زانیی پاره‌کمی نه‌ماوه، رای کرده سمر کارتزه‌که، میقداری گه‌را، پارهی نه‌دۆزیه‌وه. به نانومیدی پروی کرده ماله‌وه قسه‌ی بۆ ژنه‌کمی کرد. ژنه‌که وتی: قسه له قه‌زاقه‌ده‌ر ناکړی. فەللاح رازی بوو به قه‌زای خودا، شوکرانه‌ی زۆری کرد، وتی: هه‌تا به رۆح زیندووم مال پاشه‌که‌وت نه‌کم. مالی بهم جوړه ساحتیب مه‌راق بڼ خواردنی له هه‌موو شتیک چاکتره. ته‌سادوف رۆژنی کابرای شوان دوچاری میقداری سوار بوو، له ترسا پاره‌کمی فیری دایه ناو بیروه، شوین حه‌یوانه‌کانی که‌وت، رزشت. له‌دواي شوان کابرای فەللاح گه‌یشته نمو، میته‌ره‌کمی که‌وته ناو بیروه. فەللاح چوه ناو بیروه‌که‌وه، پاره‌کمی دۆزیه‌وه، رۆژشته ماله‌وه، خه‌به‌ری به ژنه‌کمی دا. دستي کرد به سهرف کردن. میقداری دووسه‌د دیناری سهرف کرد. کابرای شوان بۆ سبه‌ینن چوه سهر بیروه‌که، هه‌رچه‌ند گه‌را پاره‌کمی نه‌دۆزیه‌وه. وهک ته‌عزیدار دایم عاجز بوو. رۆژنی بۆ نان خواردن ړتگی که‌وته مالی فەللاح. له‌پاش نان خواردن فەللاح سونالی کرد: بۆچ نه‌ونده عاجزیت؟ کابرای شوان وتی: میقداری سیتسه‌د دینارم بوو، رۆژنی له‌ترسی پیاو خراب خسته‌م بیروه. بۆ سبه‌ینن چووم پاره‌که نه‌مايو. فەللاح قسه‌ی بۆ ژنه‌کمی کرد، وتی: نمو سیتسه‌د دیناره که من دۆزیه‌وه به نیمه‌ حه‌رام بوو، مالی نمو شوانه بوو نیمه‌ خه‌رجمان کرد. هه‌رچی ماوه بیهینه ته‌سليم به دستي ساحتیبی بکه‌ینه‌وه. ژنه‌که پاره‌کمی برد به ړسمی هه‌دیبه ته‌سليمی کابرای شوانی کرد، شوان ژماردی سه‌د دیناره، شوکرانه‌ی خودای به‌جته‌پنا، فکری کرد چاک وایه دارده‌سته‌که‌م کون بکه‌م و پاره‌که به‌خه‌مه ناوی. بهو فکره دارده‌سته‌که‌ی کون کرد و پاره‌کمی خسته‌ناو. ته‌سادوف شوانه‌که له قه‌راغ جوړه ناوئ خه‌وی پیا که‌وتسو، گزچانه‌کمی که‌وته جوړه ناوه‌که‌وه. نمو جوړه ناوه به به‌ر ده‌رگای فەللاح‌دا نه‌رۆژشت. فەللاح گزچانه‌کمی گرتوه، شکانه‌ی بیه‌که‌نموه به ناگر، زړه‌ی پاره‌هات، ژماردی سه‌د دیناره، دیسان دستي کرد به سهرف کردن له راهی خودا دا. رۆژتکی که شوان ړتگی که‌وته مالی فەللاح، قسه‌ی دارده‌سته‌که‌ی بۆ فەللاح گتیرایوه. فەللاح وتی: نه‌وول جار نمو سیتسه‌د دیناره‌ت چۆن ده‌ست که‌وت؟ شوان وتی: له‌فلان جتیه‌گه دۆزیه‌وو له‌فلان به‌را قایم کرد. فەللاح وتی: نه‌ی شوان، نمو سیتسه‌د دیناره مالی من بوو، تۆ دۆزیه‌وو من له بیروه‌که ده‌رم هیتا،

و هختن تۆ هاتیت قسمت کرد سهد دیناری مابوو، به مالی من بوو به تۆ نه خورا.

شاهزاده وتی: هیتانه وی نمو میسالم بۆ نموه بوو تا بزائن نه وی به نسیب بووین ره زقاق نه ینهریت، وه نیمه له دائیره ی تمه ککول نه چینه دهره وه. نمو رۆژه به قسانه رایانوار. بۆ سبعه ینتی کوپه جوانه که وتی: خواردنی نیمه رۆتان له سهر من. ههلسا پرووی کرد بۆ شار. وهختی داخل به شار بوو، به ناو شارا نه گهرا، ژنتیک چاوی به کوپه که وت، عاشقی بوو، کاره که ری نارد بانگیان کرد، ژنه که وتی: وا دیاره غهریبی. من عاشقی تۆ بووم، هه موو رۆژ وه ره سهعاتی به زم بگرین، ده درهم غهرجی وه رگره. کوپه که قوبوولی کرد، ده درهمی وه رگرت، رۆشت خواردن و نهسبایی کړی. له شار رۆشته دهره وه. له دهره وه ی نووسی: حهقی جوانی رۆژی ده درهمه. نمو شمو به خواردنی کوپه جوانه که رایانوار. بۆ سبعه ینتی کوپه فه للاح وتی: خواردنی نیمه رۆتان له سهر من. رۆشت، پرووی کرد بۆ شار. له یتکه پرسیی: نه وی به قیسمت بێ چیه؟ وتیان: دار پاره ی چاک نهکات. رۆشت کۆلی داری کرد، پردیه ناو شار، فرۆشتی به شمش درهم، وه هتا نیواره جزمائی کرد به شمش درهم. خواردن و نهسبایی کړی، له شار چوه دهره وه. له دهره وه ی شاره که ی نووسی: حهقی فه لاحت رۆژی دوازه درهمه. نمو شمو به خواردنی کوپه فه للاح رایانوار. بۆ سبعه ینتی کوپه بازرگان وتی: خواردنی نیمه رۆتان له سهر من رۆشت پرووی کرده شار، تماشای کرد پاپۆزی نهسبایی بازرگانی هاتوه مه زات نه کړیت. کوپه بازرگان مو عامه له ی کرد هه مووی کړی و فرۆشتیه وه به سهد دینار قازانج. خواردن و نهسبایی کړی، له شار چوه دهره وه له دهره وه ی نووسی: قانزاجی بازرگانی رۆژی سهد دیناره. رۆشته وه لای ره فیه کانی. نمو شمو به خواردنی کوپه بازرگان رایانوار بۆ سبعه ینتی پرویان کرده شاهزاده: نیمه رۆ نه وی تویه، بزاین یتگی تمه ککول چنه؟ شاهزاده یتگی شاری گرت. ته سادوف نمو رۆژه پادشای شاره که مردبوو، هاوار و گریان که وتیه ناو شار. شاهزاده پرووی کرد بۆ مالی پادشاه، به عاجزی له که ناریکه وه راومهتا. دهرگوان ته ماشای کرد: غهریبه به عاجزی وه ستاوه، وایزانی جاسووسه. دهرگوان شاهزاده ی گرت، پردی له زبندان حه پسی کرد. شاهزاده نمو شمو به حه پسی مایه وه. ره فیه کانی ته ماشایان کرد شاهزاده نه بوو، فکریان کرد وتیان: مو مکینه شاهزاده هیچی دهست نه که وتی، پرووی نه هاتوه بیته وه. کاشکی نۆمهان نه خستایه سهر، چونکه له قسه ی تمه ککول زیاتر هیچی که ی نه نه زانی. له لاولاه له ناشتی جه نازه ی پادشا بوونه وه، مه جلیس گیرا بۆ نموه ی کهن له جیگی پادشا دانریت. دهرگوان وتی: به هتاشی قسه

بکن چونکه نسر جاسوسیکم گرتوه. و تمان بچو بزانی جاسوسی کشیه بیهینه.
 وهختی دهرگاون شاهزادهی داخل به مجلس کرد. وزهرا و نوسرا به عدل رانیان
 جاسوس نییه. سونالیان کرد: تو غریبی، له ج شاریکوه هاتوت؟ شاهزاده له نموول
 تا ناخر قسهی بز مجلس بهیان کرد. هموویان بویان معلوم به شاهزاده به و، چند
 کهسانی ناسپانهوه کوری پادشای رومه، به نیتیفاتی همو نوسرا له جتگی پادشای
 نهستور دانرا و، سوباره گیادیان کرد. عادهتی نو شاره واپو هدر پادشاهک که لمر
 تمخت داهرایه سواری قبلی سبی نهکرا به نترافی شاره که دانیهانگیرا. بهو تهرتیه
 شاهزاده سواری قبل کرا و نوسرا و وزهرا نترافیان گرت، به نترافی شاره که داگیرا.
 وهختی گهشته دهرزادی شار دستخهتی رفیقهکانی ناسپهوه. نهمری کرد بنوسن:
 جوانی و فلاحمت و تجارت و مختی بهکار دیت له قهزا و قهدهری خودا دور بیت، وه
 کمسن نموول پوژ له زندان هیس کرابن دووم پوژ لمر تمختی پادشا حوکیدار بن بز
 عمیروت کافییه. گهراپوه جتگی خوی لمر تمخت دانیش. نهمری کرد رفیقهکانی
 حازر کران. پرووی کرده کوره جوانه وتی: هرچند دوری رفاقت کرانه و معلوم بوو
 حوسن و جهسالی تو هر پوژ ژنیک گرفتار نکات و همو پوژ موحاکمه می تو بهمن

ناکری، چاک وایه پروو بکه‌یته وه‌ته‌نی خۆت، له‌م شاره‌ نه‌میتیت. شاهزاده‌ نه‌مری کرد
 میقداری پاره‌یان دایه و ره‌وانه‌ی وه‌ته‌نی کرده‌وه. پرووی کرده‌ فەللاح وتی: تۆم کرد به
 سه‌رکاری هه‌موو زراعه‌تی مولکی خاسه‌سی هوکوومه‌تی. پرووی کرده‌ کوچه‌ بازرگان،
 وتی: بۆم مه‌علووم بووه‌ ساحته‌ب فکریت، تۆم کرد به‌ وه‌زیر. به‌و جوۆره‌ شاهزاده‌ له‌سه‌ر
 ته‌ختی سه‌له‌ته‌نه‌ت دانیشته و هوکمه‌داری شاری نه‌ستووری کرد. رۆژێ نه‌مری کرد
 مه‌جلس گیرا، پرووی کرده‌ مه‌مهوران، وتی: فه‌رموده‌ی خودایه «ته‌ز من تشاء و تذلل من
 تشاء». عه‌قل به‌ گه‌وره‌یی و به‌جووکی نه‌یه. ئیوه‌ بزانی من ته‌رکی وه‌ته‌نم کرد و له‌گه‌ل
 شه‌ش که‌س بووم به‌ ره‌فیق. هه‌رکه‌سه‌ به‌ جوۆی قسه‌ی مه‌عیشه‌تیاں کرد. من وتم: لازمه
 نینسان رێگه‌ی ته‌وه‌ککول به‌گرت وه‌ به‌ قه‌زاقه‌ده‌ری خودا رازی بێ. ئیوه‌ قسه‌تان چیه
 به‌یانی به‌فرموون، چونکه‌ من له‌ ته‌وه‌ککول زیاتر هیچی که‌ نازانم. یه‌کت له‌ جێگه‌ی خۆی
 هه‌لسا، پرووی کرده‌ پادشاه وتی: شاهم ئه‌وی جه‌ناپ ته‌فه‌رمووت گه‌وه‌رێکه‌ به‌ نه‌له‌س
 دروست کراوه و خودا ژیا‌نی ئیمه‌ی تازه‌ کرده‌وه‌ جه‌ناپتی بۆ ئیمه‌ ره‌وانه‌ فه‌رموه‌ و ئیمه
 قودوومی موها‌ره‌کت به‌ شو‌عه‌لی رۆژ ته‌ماشای نه‌که‌ین. پیاویکی پیر هه‌لسا وتی: نه‌ی
 پادشاه به‌نده‌ له‌ مه‌سته‌له‌ی قه‌زاقه‌ده‌ر رابوردووه‌ک نه‌زانم. نه‌گه‌ر نه‌مر ته‌فه‌رمووت
 به‌یان به‌کریت. پادشاه وتی: به‌گێته‌وه‌، بزانی چۆنه‌؟

جیگایه‌ت

پیره‌که‌ وتی: من خه‌مه‌تجیی پیاویکی گه‌وره‌ بووم. له‌گه‌ل زانی‌م دونیا تا سه‌ر بۆ که‌س
 باقی نابێ، فکرم کرد ده‌ست له‌ دونیا هه‌لگرم و له‌ کونجی به‌ عیبادت خه‌ریک بێ. به‌و
 فکروه‌ دوعا خوازی له‌ ناغام کرد، پروو کرد بۆ بازار، ته‌ماشام کرد دوو تووتی به‌ ده‌ست
 کا‌برایه‌که‌وه‌یه‌ نه‌یفرۆشیت. تووتیه‌یه‌کان به‌ زوبانی خۆیان بۆ حه‌پسی خۆیان نه‌گریان.
 منیش دلم بۆیان سووتا، وتم چاک وایه‌ بۆ جه‌زای ناخه‌ره‌ت هه‌ردوکیان له‌ حه‌پسی نه‌جات
 بده‌م. مو‌عامه‌له‌م کرد داوای دوو دره‌مه‌یان نه‌کرد و منیش له‌ دنیا دا له‌ دوو دره‌م زیاتر
 نه‌بسوو. نه‌فس رێگه‌ی نه‌نه‌دا. عه‌قل وتی: بۆ کاری خه‌یر ته‌نخه‌یر به‌وون نافات په‌یدا
 نه‌کات. مه‌جسور بووم دوو تووتیه‌یه‌که‌ به‌ دوو دره‌م سه‌ندم. رۆژێستم له‌ نه‌ترافی شار
 تووتیه‌یه‌کانم به‌ره‌للا کرد. هه‌ردوکیان چوونه‌ سه‌ر دیواری، بانگیان کردم: وه‌ک چاکه‌ت
 له‌گه‌ل ئیمه‌ کرد، ئیمه‌یش لازمه‌ چاکه‌ی تۆ بده‌ینه‌وه‌. نمو دیواره‌ هه‌لکه‌نه‌ قوتوویه‌ک پره‌
 له‌جه‌وه‌ر به‌یه‌ بۆ ئیحتیاجی خۆت سه‌رفی که‌. منیش له‌ قسه‌ی تووتیه‌یه‌کان سه‌رسام بووم.

وتم: مدعای چپیه قوتوویهک لمرژر دیوار له نینه دیاره، نهما چاوتان به داو ناکهویت خوتان دوو چاری همهس نهکن؟ تووتیهکان وتیان قهزاوقهدهر که نازل بوو چاو کوتر نهبن و گوتچکه گران نهکات، وه قسهی تووتیهکان موافیقی فرموده‌ی پادشایه. منیش چوم دیواره‌که‌م هه‌لکه‌ند و قوتووه‌که هر بوو له جموهر دهرمه‌تتا وه نیتستاش حازره له ترسا نه‌مفرۆشته، وه قابیلی خه‌زته‌ی پادشایه، نهر نه‌فرمویت بجم به‌تتم ته‌قدیمی خه‌زته‌دار به‌کرت. پادشا فرموی حه‌لالی خوته، حه‌قی خه‌زته‌ی پادشای نییه. هه‌موو حازران موباره‌کباد و نافه‌رینان له زیره‌کیی پادشا کرد، په‌که‌یه‌که همد و سه‌نای خودایان به‌جه‌تته‌تا و، شه‌زاده تا موده‌ی ژبانی له پتکه‌ی راستیه‌وه حوکمدار بوو به‌سهر شاره‌که‌دا.

وه‌ختی بره‌مه‌ن چواره نامۆ‌گارییه‌که‌ی بۆ دابیشلیم گتیرایه‌وه، دابیشلیم پرووی کرده بره‌مه‌ن فهرموی: نه‌ی حه‌کیسی دل رووناک، هر مه‌قسه‌دیکم بوو له واسیتته‌ی نوفووسی جه‌ناه‌تیه ده‌ست که‌وت، وه نومید ده‌کم دیاری یه‌ک بۆ یادگار بۆ جه‌نابت به‌جی بیتلم قوبوولی به‌فرمویت. بره‌مه‌ن وتی: نه‌ی پادشا، من ده‌ستم له دونیا هه‌لگرتوه و ناره‌زووی نه‌فسم نه‌ماوه و چاوم له ته‌مه‌عی دونیا نییه، وه نه‌گهر جه‌نابت مه‌رحمه‌ت له‌گه‌ل من نه‌که‌یت له دوعای خیر غافلیم مه‌که «دعا الامام العادل لایده». وه رجا نه‌کم نه‌م نامۆ‌گارییه‌انه له‌سهر کاغه‌ز بنووسنه‌وه، وه له‌سهر قانونی نه‌م کیتابه حوکمداری به‌که. پادشاه قوبوولی کرد و دوعا خوازییان له‌یه‌ک کرد. دابیشلیم داخل به‌ ته‌ختی سه‌لته‌نه‌ت بووه‌وه، نهمری کرد به‌ نووسینه‌وه‌ی. وه‌ختی که نوسرایه‌وه له خه‌زته‌ی پادشا دانرا. (خچسته‌رای) که وه‌زیری هوما‌یون فال بوو نه‌وول تا ناخر قیسسه‌ی بۆ هوما‌یون فال گتیرایه‌وه. پادشا رۆچی زیندوو بووه‌وه و نهمری کرد به‌ خه‌لات کردنی خچسته‌رای. وه‌زیر وتی: نه‌ی پادشا، نه‌وی به‌نده گتیرامه‌وه لازمه بنووسرتیه‌وه، چونکه قیسسه‌ی نامۆ‌گاری وه‌ک رۆژ شوعله نه‌دات. رۆژ به‌ پارچه هه‌ورێ رووناکیی نامینیت، وه نه‌گهر جه‌نابت نه‌م نامۆ‌گارییه‌انه نه‌نووسیتیه‌وه، به‌ موده‌تیکێ کم ناوی نامینیت. نهمر کرا به‌ نووسینه‌وه‌ی، ناو‌نرا (که‌لیله و دیمه)، وه له‌زه‌مانی سولتان حوسه‌ین کوری نه‌میری ساحیق‌ن کوری ته‌مبوری گورگانی ته‌رجمه‌مه کرا به‌ فارسی، به‌ زبانی مه‌لا حوسه‌ینی کاشیفیه‌وه، ناو‌نرا (نه‌ناری سوه‌یلی) له سه‌نه‌ی ۹۱۰هـ هجریدا.

دیسان له سالی ۱۹۳۴ له زه‌مانی مه‌لیک‌ولعیراق فه‌یسه‌لولنه‌وول کوری مه‌لیک حوسه‌ین شه‌ریفی مه‌که‌کی موعه‌ززه‌مه (زاد شرفها) ته‌رجمه‌مه کرا به‌ کوردی، به‌ زبانی

مهلا کهریم کوری حاجی سه عید کوری مهلا کهریم، وه ناو نرا (گه لایژی کوردستان)،
 لمسه نهی ۱۳۵۱، ۲۸ی (ذوالحجه) رژی جومعه. رجا نه کم له هرا خوشه و بسته گانم
 سه هوه ویا غه له تن که نه بین، قه له می عه قوی به سه را بکیشن. ان الله هو ستر
 العیوب. عبد الکرم.

نامۆژگاری یازدهم

زانیی ره وشتی چاکه، وه هه رام و هه لال

نه گه نه وه له شاری به عداد کابرایه کی بازرگان زۆر زهنگین بوو، نه ما نه ولادی نهینهی
 نه بوو. له خوسوسه نه ولاد نه بوو نه وه زۆر عاجز بوو، فکری کرد وتی: بزم ناوم کوتر
 نه بهینه وه. بهو خه یالاته دهستی پارانوه و گریان یه قایی خودا درێژ کرد. به نوێژ کردن
 شهوی رژی نه کرد وه. به رژی به رژی بوو. داتیما خه ریکی زیارهت کردنی پیاوچاگان
 بوو. نه ذری کرد له سه ره خۆی مه ولودی په خه مبه ره (صلی الله علیه وسلم) و کراسی
 هه تیوان و دهستگیری فقهیران. ئینیها خودای تهعالا مه قسه دی حاصل کرد، وه ختن
 ژنه کی حامله بوو. ئینیهای هه ملی هات، کو ریکی ناوچه وان نورانیان بوو. رژی
 هه وتهی تهواو بوو، بانگیان به گوته دا، ناویان نا (ابو الحسن) و ته سلیم به دایم کرا.
 وه ختن عومری گه یشته شهش سال ته عیلمی خوئندنیان کرد. به موده تهی چند سال له
 خوئندن ی قورانی مه جید و له نادابی شه ره و له عیلمی حیساب و له تیر نه ندازی و
 سواری کردن، ره فقی دهست نه نه که وت. رژی نه بو له سه من له خزمهت هاوکی دانیشتیوو،
 هاوکی رووی کرده نه بو له سه من وتی: نهی روونکی چاو من دوو سن رژی عومرم له دنیا دا
 ماره، غهیره ز لیقای خودا زیاتر تاره زووی کهم نییه، وه چند نامۆژگاری به کت نه کم له
 فکری خۆتی مه به ره وه. نهی کو بزم نه ونده مالی دنیام به پیداکرد ویت له ریگی
 راسته وه سه ره فی کهیت هه تا نه ولادی نه ولادت ناپه ته وه، وه عه مه ملی چاکه بکه. به
 تاره زووی نه فس و شه تان مو عامه له مه که، وه به نیسراف مال سه ره مه که و په فاقه تی
 نانه سل و دوو روو مه که. به ته که بیوو به ریگه دا مه رۆ، وه هه تا سوئال نه کن له مه جلیسه دا
 قسه مه که و حورمه تی هه موو برای دینی به فقه ره بزانه و، تازارت به دراوست نه بین و، له
 غه بیهت و له فیتنه دوو به. ته مسادوف چند رژی ریکی به بین که وت بازرگان نه خوش که وت
 و نه مری خودای به جی هینا. نه بو له سه من کفن و دفنی هاوکی کرد و هه تا سن رژی
 ته عزیه ی بز گرت. له پاش ته عزیه ره فقی و دراوست روویان کرده نه بو له سه من، وتیان:

که سق نه‌ولادیکی وهک تۆی لئ بهجی مایق نه‌مردوو. ناری به زیندوویی بائی ماوه.
 ته‌عزیه گرتن بۆژن هاتوو. بۆ پیاو ناشیرنه. نینتیه‌ها کوره‌که‌یان برده جه‌مام، لیباسی
 ته‌عزیه‌یان له‌بهر داگه‌ند، لیباسی جوانیه‌ان له‌بهر کرد. نه‌بو له‌سه‌ن وه‌سیه‌تی باوکی
 فه‌رامۆش کرد، به مالی دنیا مه‌غرور بوو، وایزانی فه‌قیری نایه‌ته‌ یتگی، ده‌ستی کرد
 به خه‌رج کردنی پارو به به‌خشینی. ناخری مالی نه‌ما له جاریه‌یک زیاتر. نه‌و جاریه‌یه
 له جوانی و خوێندن ره‌قیقی ده‌ست نه‌نه‌که‌وت. وه‌ختی نه‌بو له‌سه‌ن فه‌قیر بوو، له
 موحتاجیا وای لئ هات تا سق رۆژ نایه‌ان ده‌ست نه‌که‌وت به‌خۆن. جاریه‌که‌ رووی کرده
 ناغای، وتی: من برده خزمه‌ت ها‌روونور شه‌ید، به‌فرۆشه به ده هزار دینار ئالتوونی
 سوور. نه‌گه‌ر وتی: به‌و قیسه‌ته‌ گرانه، تۆ بۆتی: نه‌ی خه‌لیفه قیسه‌تی نه‌م جاریه‌ ته‌واو
 نای. وه له‌عیلم و فه‌ن نه‌زانیت، ئیمتیحانی بکه. نه‌گه‌ر قابیل بوو موباره‌که. نه‌ما هزار
 جوړه‌ ته‌کلیم بکا له‌و قیسه‌ته‌ که‌متر رازی نه‌بیت. له‌پاشا نه‌بو له‌سه‌ن جاریه‌که‌ی برد و
 چوو خزمه‌تی خه‌لیفه. نه‌وه‌ی به‌یان کرا عه‌رزى خه‌لیفه کرا. خه‌لیفه له جاریه‌که‌ی پرسى:
 ناوت چیسه؟ جاریه‌که‌ جوابی دایه‌وه‌ ناوم (ته‌وه‌ددود). خه‌لیفه وتی: له عیلم چی
 نه‌زانیت؟ جوابی دایه‌وه‌: نه‌ی خه‌لیفه، عیلمی نه‌حو، سه‌رف، فیهقه، ته‌فسیر، لوغته،
 مۆسیقا، عیلمی ستاره، حساب، جهمع، ته‌رح، زه‌رب، ته‌قسیم، وه‌ قورئان به‌ حه‌وت
 قیرائت، وه‌عه‌ده‌دی سووره، حمزب، رویع، عه‌شه‌ره، سوچده، ناسیخ و مه‌نسوخ و
 سه‌به‌بی نازل بوونی، وه‌ نه‌حاده‌سی شه‌ریف له‌ موسه‌د و مورسه‌ل و موه‌سوق، وه‌ له
 عولومی ریازی و هندسه، فه‌لسه‌فه، حیکمه‌ت، وه‌ مه‌نتیق و مه‌عانی و به‌یان
 شاه‌زام، شیع‌ر خوێندنه‌وه، تار لیدان، به‌سته‌ وتن، ره‌قس کردن، عوموم نه‌زانم. نه‌گه‌ر
 خۆم ئارایشته‌ بده‌م ره‌قس بکه‌م ژن و پیاو، پیر و جوان وه‌ک یه‌ک سه‌رخۆش نه‌که‌م. له
 هه‌موو فه‌ن و سنعته‌ نه‌وه‌نده شاه‌زام غه‌یره‌ز خودا نه‌بیت، بۆ که‌س حساب نا‌ک‌ریت.
 وه‌ختی خه‌لیفه نه‌و قسه‌ فه‌سیحانه‌ی له‌ ته‌وه‌ددود به‌ست، له‌ فه‌ساحته‌ و به‌لاغه‌تی
 ته‌عه‌ججوب ما، رووی کرده نه‌بو له‌سه‌ن، فه‌رمووی: من عالیمان و حه‌کیمان و شاعیران
 و قاری یان و مونه‌ججیمان و فه‌لاسیفه‌ حازر نه‌که‌م، هه‌ر وه‌قت له‌ ئیمتیحان ده‌رچوو، نه‌و
 قیسه‌ته‌ به‌تۆعه‌تا نه‌که‌م، وه نه‌گه‌ر ده‌رنه‌چوو بۆ من به‌کار نایه‌ت، قابیلی خۆته. له‌پاشا
 خه‌لیفه کاغه‌زی بۆ عامیلی به‌سه‌ر نووسی که‌ ئیبراهیم کوپی سه‌ییار له‌ به‌لاغته‌ و شیع‌ر
 و نه‌ده‌ب بێ نه‌مسال بوو په‌وانه‌ی به‌غدادی بکات. به‌ مه‌رده‌تی چه‌ند رۆژی نه‌وی
 مه‌ته‌له‌ب بوو له به‌غداد له‌ خزمه‌تی خه‌لیفه حازر بوون. که‌سه‌یان سه‌به‌بی ته‌له‌ب کردنی

خه‌لیفه‌یان بۆ مه‌علوم نه‌کرا بوو. له‌پاشا خه‌لیفه نه‌میری کرد به حازربوونیان و به‌حازربوونی ته‌وه‌ددود و مه‌جلس گیسرا. وه‌ختی ته‌وه‌ددود به‌ی حیجاب داخل به مه‌جلس بوو رووی وه‌ک رۆژ شوعلهی ئەدا. حازران له ته‌ماشای کردنی سه‌رسام بوون. به نه‌میری خه‌لیفه کورسیی ئالتونیان بۆ هینا. دانیشته، ده‌ستی کرد به‌قسه کردن، وتی: ئەی خه‌لیفه نه‌مر به‌فرموو به‌حازران یه‌که‌یه‌که سونال به‌کن و جواپیان وه‌رگرن. خه‌لیفه رووی کرده حازران، به‌فرمووی: ناره‌زوو نه‌که‌م له‌گه‌ل ئەم جاریه سونال و جواب به‌کن. حازران به‌ریان کرد: نه‌مر نه‌میری جه‌ناپته. ته‌وه‌ددود سه‌ری به‌رز کرده‌وه، وتی: گامتان له عیلمی شه‌رع و دیانته نه‌زانن؟ یه‌کتیکیان هه‌لسا، وتی: من. ته‌وه‌ددود وتی: هه‌رچی ناره‌زوو نه‌که‌یت سونال به‌فرموو. مه‌لا وتی: تۆ قورئانت خوێندووه، له ناسیخ و مه‌نسوخ ورد به‌ویته‌وه؟ ته‌وه‌ددود وتی: به‌لێ، مه‌لا وتی: خودای تۆ کتیبه؟ پێغه‌مبه‌ر و ئیمامی تۆ کتیبه؟ قیبه‌له و براده‌رانی تۆ کامه‌یه؟ ته‌وه‌ددود وتی: ئەوه‌ی عالمی خلق کردووه خودای منه و، (محمد المصطفی) صلی الله علیه وسلم پێغه‌مبه‌ری منه. که‌عبه‌ی موعه‌ظه‌مه قیبه‌له‌ی منه. موسولمانان بۆی دینی منه. خه‌لیفه و حازران له فم‌ساحه‌تی ته‌وه‌ددود سه‌رسام مان. مه‌لا وتی: خودا چۆن ئەناسی؟ ته‌وه‌ددود وتی: به‌عه‌قل. مه‌لا وتی: عه‌قل چیه؟ ته‌وه‌ددود وتی: عه‌قل دوو عه‌قله. یه‌کتیکیان عه‌قلی مه‌وه‌هوب، یه‌کتیکیان عه‌قلی مه‌کسووب. عه‌قلی مه‌وه‌هوب ئەوه‌یه خودای ته‌ع‌الا به‌عه‌بدی خۆی عه‌تا نه‌فه‌رمیت. به‌وه‌ عه‌قله‌ ڕه‌گه‌ی راست نه‌دۆزینه‌وه. عه‌قلی مه‌کسووب ئەوه‌یه ئینسان به‌مه‌عریفه‌تی خۆی که‌سبێ ئەکات. مه‌لا وتی: ئافه‌رین، راسته. ئەما عه‌قل جیه‌گی کو‌تیه؟ ته‌وه‌ددود وتی: عه‌قل له‌ناو دلا خودا خه‌لقی کردووه، شوعلهی بۆ می‌شکی سه‌ر به‌رز نه‌به‌تته‌وه، له‌وێ نه‌وستن. مه‌لا وتی: خه‌به‌رم به‌ده‌ی پێغه‌مبه‌ر صلی الله علیه وسلم چۆن ئەناسی؟ ته‌وه‌ددود وتی: به‌قورئان و به‌ده‌لیلی مو‌ع‌ج‌یزات ئه‌یناسم. مه‌لا وتی: له‌فه‌رز و سوننه‌ت خه‌به‌رم به‌ده‌ی. ته‌وه‌ددود وتی: فه‌رز پێنجه (١) ئیقرار کردن به‌ته‌نهایی خودا و ته‌س‌دیق کردن محمد المصطفی صلی الله علیه وسلم. (٢) پێنج فه‌ره‌زی نوێژ. (٣) زه‌کات دان. (٤) رۆژووی مانگی رهمه‌زان. (٥) حه‌جی به‌یت‌ولحه‌رام. ئەما سوننه‌ت که‌به‌وه و هه‌تا ئاخ‌ر ته‌بێ چواره: رووناکیی رۆژه و تاریکیی شه‌وه هه‌له‌تانی مانگ و رۆژه بۆ ئەوه‌ی وه‌ختی پێ بزانن. ئەما مه‌ردن مه‌علوم نییه. مه‌لا وتی: خه‌به‌رم به‌ده‌ی له‌پیش نوێژ چهند شت له‌سه‌ر تۆ فه‌رز کراوه؟ ته‌وه‌ددود وتی: ته‌هاره‌ت، داپۆشینی عه‌وره‌ت، لیباسی پێس له‌خۆ دوور خستن، روو له‌قیبه‌له کردن، نییه‌ت دابه‌ستن،

(الله اکبر) وتن له سهر من فهرزه. مهلا وتی: خه بهرم بده ری چۆن بۆ مرگهوت نه چیت؟
 تهوه دود وتی: به نییه تی عیبادت. مهلا وتی: چۆن نه چیته دهرهه؟ تهوه دود وتی: به
 نییه تی خزمهت. مهلا وتی: خه بهرم بده ری نهووه لی دابه ستی نوێژ چۆنه و، ته حلیل و
 ته حریمی چۆنه؟ تهوه دود وتی: نهووه لی دابه ستی نوێژ ده ستوێژ و غوسله و، ته حریمی
 نوێژ (الله اکبر) و، ته حلیلی سلام دانهویه. مهلا وتی: نهووه لی نوێژ ناکات لایقی چییه؟
 تهوه دود وتی: له حمد یسمی سه حیح ریوایهت کراوه. هه رکهس بی عوزری شه رع ی به
 عه مدن ته رک ی نوێژ بکا، له موسولمانی بی به ره ره. مهلا وتی: فائیده ی نوێژ چییه؟
 تهوه دود وتی: نوێژ سه به بی گه یاندنی ره حمه تی خودا به به عه دی. نوێژ کردن ده
 خسته تی هه به: (۱) دل رووناک نه کات و رووی نینسان نورانی نه کات، ره حمه تی
 خودا زیاد نه کات. رقی شه یان هه لته ستی. بهلا دوور نه خاته وه. عه بد به خودا نزیک
 نه کاته وه له شه ری دشمن مه حقووز نه بهت. غه زه بی خودا دوور نه خاته وه. نینسان له
 کاری خراب لانه دا. نوێژ واجیه. کۆله کی دینی نیسلامیه ته. مهلا وتی: کللی نوێژ
 چییه؟ تهوه دود وتی: کللی نوێژ ده ست نوێژه. مهلا وتی: کللی ده ست نوێژ چییه؟
 تهوه دود وتی: ناو بردنی ناوی خودا به. مهلا وتی: کللی ناو بردنی خودا چییه؟
 تهوه دود وتی: به قینه. مهلا وتی: کللی به قینه چییه؟ تهوه دود وتی: تهوه ککوله. مهلا
 وتی: کللی تهوه ککوله چییه؟ تهوه دود وتی: نومیند بوونه. مهلا وتی: کللی نومیند
 چییه؟ تهوه دود وتی: نیساعت کردنه. مهلا وتی: کللی نیساعت چییه؟ تهوه دود
 وتی: نیستیراف کردنه به ته نهایی خودا. مهلا وتی: واجباتی ده ست نوێژ چه نده؟
 تهوه دود وتی: واجباتی ده ست نوێژ به مه زه به ی نیسامی شافعی شه شه: (۱) نییه ت
 (۲) ده مو چاو شقن هه تا بنا گوێ (۳) هه ردو ده ست شقن هه تا نه نیشک (۴) مه سح
 کردن ی لایه کی مووی سه ر (۵) شتی هه ردو پیتی تا قوله پیتی (۶) یه ک له دوای یه ک
 شقن شه رته. مهلا وتی: سونه تی ده ست نوێژ چۆنه؟ تهوه دود وتی: سونه تی ده ست نوێژ
 ده جیژه: (۱) بسم الله وتن. (۲) ده ست شقن. (۳) ناو له دم و مردان. (۴) ناو له
 لووت و مردان. (۵) ته ر کردن ی هه ردو گوێ زا هیر و باتینی. (۶) ناو داخل کردن به ناو
 به شی پر. (۷) ده ست هینان به به یینی نه موسته کانی. (۸) لای راست شقن له پیش لای
 چه په. (۹) هه ر نه عزایه ک سی ده قعه شقن. (۱۰) یه ک له دوای یه ک شقن. مهلا وتی:
 فهرز و سونه تی غوسل چۆنه؟ تهوه دود وتی: فهرزی غوسل نییه ت هینانه و به دن
 ته رکرنه به عوموم. وه سونه تی غوسل نهووه لی ده ستوێژ شته و ده ستی ته ر هینانه به

به دناو گه یاندنی ناوه به ناو مسووه کان. مهلا وتی: خه بمرم بدهری له فهرز و سونه تی
 تهیه موم. تموه دود وتی: فهرزی تهیه موم چواره: (۱) نییه ت هینانه. (۲) خاکه. (۳)
 یک دست کیشان به خاکدا بو دمو چاو هینان. (۴) یک دست کیشان به هردوو
 دستی. وه سونه تی تهیه موم هینانی ناوی خودایه. پیش خستی دستی راست له
 دستی چپیی. مهلا وتی: شهرایتی نویژ و نه رکانی و سونه تی چونه، به یانی
 بکه. تموه دود وتی: شهرایتی نویژ پینجه: (۱) پاک بوونی بدهن. (۲) داپوشینی
 عه ورت. (۳) روو له قبیله کردن. (۴) له جیگه ی پاک راوهستان. (۵) به جی هینانی
 وهقت. هر نویژه وهختی خوی کردنی لازمه. نه رکانی نویژ نه وهل نییه ته و (الله
 اکبر) به پتیه وستانه نه گهر نیقتیداری بوو. خویندن سوره ی فاتحه یه. روکووه و
 قه رار گرته له روکووه دا. راست بوونه ویه له گهل قه رار گرتندا. سه جده ی نه ووه له له گهل
 قه رار گرتن. سر بهرز کردنه ویه بو دانیشان له یینی هردوو سه جده دا. سه جده ی دووه مه
 له گهل قه رار گرتن. دانیشته وهختی (التحیات). شهاده ت هینانه به تنهایی خودا و
 ره وانه کراوی محمد المصطفی صلی الله علیه وسلم، وه سه له وات دان له محمد صلی
 الله علیه وسلم، وه سه لام دانه وه له پاش التحیات و سه له وات به نییه تی ته وار بوونی
 نویژ. نه ما بانگدان و قامه ت کردن و ده ست بلند کردنه وه له وهختی (الله اکبر) دا و،
 نامین وتن له پاش (الحمد) و، سوره یین له قورئان خویندن و الله اکبر له هله سان و
 دانیشتندا، وه سمع الله به بلند وتن و، فاتحه بلند خویندن له مه و قیعی جهه ر و،
 هیواش خویندن له مه و قیعی نیخفات و، سه لام دانه وه به بلند، هر یکه له جیگه ی
 خوی لازمه. مهلا وتی: نافهرین، راسته. مهلا وتی: له چند زه کات واجبه؟ تموه دود
 وتی: نالتون گه یشته بیست مسقال نیو مسقال زه کات واجبه. لهو میقداره زیاد بوو بهو
 جوزه حیساب نه کریت، وه زه کاتی هه یوان له پینج حوشر مهریک زه کاته. له بیست و
 پینج حوشر یک حوشر زه کاته. مهر و بز له چل عده ده یک عده ده زه کاته. مهلا وتی:
 شورووت و فهرزی روژوو چونه؟ به یانی بکه. تموه دود وتی: نییه ته و خویاراستنه له
 خواردن و خواردنه وه، جماع نه کردنه و رشانه ویه به عه مدهن. روژوو واجب نه بیت
 به چاو پتیکه وتی مانگ له مانگی ره مزاندا، وه یا به شه هاده تی دو کس که راست بئ.
 فهرزی روژوو نه ویه به شهو نییه ت بیتیت، وه سونه ته زو نیفتار به کاته وه درهنگ
 پارشیو بکات، وه تمرک کردنی قسه ی خراپه، وه قورئان خویندن. نه ما به روژو خه وور
 کردن و، چاو رشتن و، توژ به قورگا چوون و، ناوی دم قسو ته دانه وه و جاری بوونی

شه هوهوت به نيحتيلا م و، تهماشا كردني ژني بيگانه و، خوئين بهردان و جهامدت گرتن زهره به رږزوو نهگه به نيت. مهلا وتي: له نويزي هردوو جمنژن نه لتييت چي؟ تهو ددود وتي: نويزي جمنژن دوو پکاته. بانگ و قامه تي نييه. له پکاتي نهو وېل هوت جار (الله اکبر) وتنه به غهيري (الله اکبر) اي نييه. له پکاتي دوو مدا پېنج جار (الله اکبر) وتنه به غهيري (الله اکبر) اي هه لسانه وه، وه خوئندني (التحيات) او شهادهت به مه زه بهي شافيي. مهلا وتي: نويزي وهر چيه؟ تهو ددود وتي: که مېتريني نويزي وهر يک پکاته. زور تريني يازده پکاته. مهلا وتي: نيحتيکاف چيه؟ تهو ددود وتي: سوننه ته، شهرت و نييه تي نه وه بې له مزگهوت نه چيته دهره وه مهگه رږ نيحياجی کاری خوئی، وه نزيک نه بوونه به ژنان، به رږزوو بې قسه ي له هو له عې نه کات. مهلا وتي: خه بهرم بدهري حج چوڼ واجب نه بېت؟ تهو ددود وتي: به چوار جوړ: (۱) به بولوغی. (۲) به عقل ته وای. (۳) به نيسلامی. (۴) به نيقتيدار بوون. وه له مودده تي عومري يک جار. مهلا وتي: فمرزي حج چنده؟ تهو ددود وتي: نيحرام، وستان له عهده فات، وهتواف، وه سعی کردن، وه سرتاشين، فمرزي عمره تواف و سعی. مهلا وتي: سوننه تي حج کامه يه؟ تهو ددود وتي: (البیک) وتن، له موزده لېفه، مينا نوستان، وه شديان رهم کردن. مهلا وتي: فمرزي نيحرام کامه يه؟ تهو ددود وتي: نيحرام درو ماناوی نه پوښينه، عهتر به خويا نه کردنه، سهر نه تاشينه، نينژک نه کردنه، شمشير دهر نه هېتانه، جيماع نه کردنه. مهلا وتي: راسته. مهلا وتي: غهزا چونه؟ تهو ددود وتي: هاتنه دهره وي کوفغاره رږ سهر نيسلام له وهختي بووني خه لېفه نيسلامدا و حازر کردني نه سليحه يه و، نيقتيدار بووني وستانه له وهختي هريدا. وه سوننه تي غهزا دلخوشي دانه وي نيسلامه و غيرت نانه بهريانه رږ سهر قهومي کوفغار وه خوداي ته عالا فمرويه تي: «يا أيها النبي عرض المؤمنين على القتاله». مهلا وتي: نافه رين، راسته. مهلا وتي: خه بهرم بدهري له نه شي يهک به نه شي فروشتني دروست نييه. تهو ددود وتي: له همديشي پتېغهمبهردا (صلی الله عليه وسلم) بوم مه علوم کراوه فروشتني خورما به روتب دروست نييه و، هه غجيري تهر به وشک دروست نييه و، گوشتي وشک به گوشتي تازه دروست نييه و، کهره به رږن دروست نييه، نه يي لي کراوه.

وهختي مهلا نهو قسه فسيحانه ي له تهو ددود بيست، بزي مه علوم کرا له دهره جدي عهقل و فاما يه. فکري کرد: به لکي به حيله فايق بم. له پاشا مهلا وتي: نه ي تهو ددود مه عناي ده ستويز چيه؟ تهو ددود وتي: نويز به لوغت نه زافه ته له چلکني. مهلا وتي:

مدعای نویژ چیه؟ توه دود و تی: نویژ به لوغت دوعا کردند. مەلا و تی: مدعای غوسل له لوغتدا چیه؟ توه دود و تی: غوسل به لوغت خۆ پاک کردنهویه. مەلا و تی: مدعای پۆزوو له لوغتدا چیه؟ توه دود و تی: پۆزوو به لوغت خۆ پاراستنه له خواردن و خواردنوه. مەلا و تی: مدعای زهکات له لوغتدا چیه؟ توه دود و تی: زهکات به لوغت زیادیی ماله و پاک کردنهویه. مەلا و تی: مدعای حج له لوغتدا چیه؟ توه دود و تی: حج به لوغت قەسد کردند. مەلا و تی: جهاد له لوغتدا چیه؟ توه دود و تی: جهاد به لوغت وهلایه. وهختی سونالی مەلا تەواو بوو، مەلا هەلسایه سەر پیتی، و تی: ئەی خەلیفه بە شاھید بە ئەم جاریه لەم و لە تۆ عالمتره. ئەنجیا توه دود و تی: ئەی مەلا ئەهێ سونالی منه وه جوابی تۆیه. مەلا و تی: فەرموو. توه دود و تی: سیهایم دین چەندە؟ مەلا و تی: سیهایم دین دەیه: (١) شەھادت. (٢) نویژ. (٣) زهکات. (٤) پۆزوو. (٥) حج. (٦) غەزا. (٧) ئەمر بە چاکه. (٨) ئەهێ له خراپه. (٩) ئولفەت و موعاشەرەت. (١٠) تەلەبی عیلم. توه دود و تی: ئوسوولی ئیسلام چیه؟ مەلا و تی: ئوسوولی ئیسلام چوارە: (١) شەرت. (٢) راستی. (٣) ئەمین بوون. (٤) وهلا و عەھد. توه دود و تی: یەك سونالم ماوه، ئەگەر جوابی بەیان نەکەیت، لیباسەکانت داکنه به رووتی پۆزه دەرۆه. مەلا قەبوولی کرد. توه دود و تی: فورووعی ئیسلام کامەیه؟ مەلا سەری به پەرۆکیا شۆر کردوه، تا سەعاتی جوابی نەبوو. توه دود و تی: لیباسەکانت دامالە هەتا فورووعی ئیسلام بۆ تۆ بەیان بکەم. خەلیفه فەرمووی: ئەی توه دود، تۆ بەیانی بکە، من لیباسەکانی دانەمالم. توه دود و تی: فورووعی ئیسلام بیست و دوو: (١) پاوەر کردن به قورئان. (٢) نیقتیدا کردن به موحەمەدی (صلی الله علیه وسلم) ناخر زمان. (٣) نازار لا بردن لەسەر موسلمان. (٤) خۆ پاراستن له حەرام. (٥) نەجاتدانی مەزئووم له دەست زالم. (٦) تۆیه کردن له گونا. (٧) مەسنەلە ی دین فێر بوون. (٨) پەقیقی دۆست به پەقیق گرتن. (٩) به موعجیسی قورئان موعامەلە کردن. (١٠) به پێغه مبهەر پاوەر کردن. (١١) بۆ غەزا حازر بوون. (١٢) دل سافی و عەفو کردنی خەتا له وهختی دەست رۆشتن. (١٣) سەبر کردن لەسەر مسیبهت. (١٤) شوکر کردن لەسەر نیعمەت. (١٥) ناسینی خودا به تەنهایی. (١٦) ناسینی حوکی پێغه مبهەر. (١٧) شکاندنی تارەزووی نەفس. (١٨) خۆ لادان له ڕێگی شەیتان. (١٩) به ئیخلاص تەسليم بوون به ئەمر و ئیرادەی خودای تەعالا. وهختی خەلیفه ئەو قەسە فەسیحانە ی له توه دود بیست، ئەمری کرد به رووت بوونەوی مەلا و

به‌خه‌جاله‌تی رۆښسته ده‌روه.

نه‌نجا دو‌روم مه‌لا چوه‌ پېشه‌وه، رووی کرده‌ ته‌وه‌دود وتی: سی‌ح‌ح‌ت ته‌س‌لیم بوونی
چییه؟ ته‌وه‌دود وتی: قه‌ده‌ر مه‌علوومه، جه‌نس مه‌علوومه، نه‌جه‌ل مه‌علوومه. مه‌لا وتی:
خواردن فه‌رز و سونه‌تی چییه؟ ته‌وه‌دود وتی: فه‌رزی خواردن نه‌عتیراف کردنه‌ به‌وه‌ی
خودای ته‌ع‌لا رزق نه‌داو شوکرانه‌ کردن له‌سه‌ر نه‌عمه‌ت. مه‌لا وتی: شوکرانه‌ چۆنه؟
ته‌وه‌دود وتی: شوکرانه‌ مه‌ع‌نای نه‌وه‌یه‌ خودا هه‌ر رزقی نه‌نیریت بۆ لازمه‌ت سه‌رف
ک‌ریت. وه‌ سونه‌تی خواردن نه‌وه‌یه‌ نه‌وه‌ل به‌س‌م‌للا وتن و شتنی هه‌ردوو ده‌ستی،
دانیش‌ق له‌سه‌ر رانی چه‌پ، به‌س‌ن نه‌مووست خواردن، خواردنی شتیک به‌ خواردن نزیک
ه‌ن. مه‌لا وتی: نادابی خواردن چۆنه؟ ته‌وه‌دود وتی: تیکه‌ی به‌چووک گرتن، ته‌ماش‌ا
نه‌کردن به‌ ره‌ف‌یقی هاو‌نشین. مه‌لا وتی: له‌ عه‌ق‌ایدی دل و زیددی خه‌به‌رم به‌دری.
ته‌وه‌دود وتی: عه‌ق‌ایدی دل سه‌انه‌ و زیددی سه‌انه‌: (١) نه‌عتیق‌ادی نه‌مان و زیددی نه‌و
دووری له‌ کو‌فر. (٢) نه‌عتیق‌ادی سونه‌ت و زیددی نه‌و دووری له‌ به‌ده‌عت. (٣)
نه‌عتیق‌ادی تا‌عه‌ت و زیددی نه‌و دووری له‌ گونا‌ه. مه‌لا وتی: خه‌به‌رم به‌دری له‌ س‌ن ش‌ت
مانیعی س‌ن ش‌ته. ته‌وه‌دود وتی: له‌ سه‌ف‌یانی سه‌و‌ریه‌وه‌ ر‌یو‌ایه‌ت ک‌راوه: س‌ن ش‌ت
مانیعی س‌ن ش‌ت نه‌ه‌ن: (١) به‌سووک زانی‌نی سال‌ح‌ان ق‌یامه‌ت له‌ ده‌ست نه‌چ‌ن. (٢) به‌
سووک زانی‌نی پا‌دش‌اه‌ان زین‌دویتی له‌ ده‌ست نه‌چ‌ن. (٣) به‌ سووک زانی‌نی مال و
ده‌وله‌ت خو‌رمه‌ت له‌ ده‌ست نه‌چ‌ن. مه‌لا وتی: ده‌رگای ناس‌انه‌کان بۆ من به‌یانی به‌که.
ته‌وه‌دود وتی: خودا فه‌رموویه‌تی: «و‌ف‌ت‌ح‌ت الس‌ما» ف‌کانت ا‌ه‌واب‌ا». پ‌تفه‌مه‌به‌ر ص‌لی الله
ت‌ع‌الی علیه‌ و‌س‌لم فه‌رموویه‌تی: ژماره‌ی ده‌رگای ناس‌انه‌کان بۆ که‌س مه‌علووم نه‌ک‌راوه
ن‌یلا بۆ نه‌وه‌ نه‌ه‌ن که‌ خه‌لقی کردووه. هه‌ر به‌نی ئاده‌مه‌ی دوو ده‌رگای له‌ ناس‌مان هه‌یه.
یه‌کیکی رزقی بۆ د‌یت‌ه‌ خو‌اره‌وه، یه‌کیکی عه‌مه‌لی پ‌یا به‌ره‌و ژو‌ور نه‌که‌نه‌وه. رزقی نه‌و
عه‌به‌ده‌ قه‌ت‌ع نا‌ک‌ریت هه‌تا ر‌ۆ‌ح‌ی نه‌ه‌ن بۆ ناس‌مان. مه‌لا وتی: به‌یانی که‌ قه‌لب چییه؟
ته‌وه‌دود وتی: قه‌لب هه‌یه‌ سه‌لامه‌ت، قه‌لب هه‌یه‌ شه‌قاوه‌ت. قه‌لب هه‌یه‌ (مو‌نیب)
یه‌ع‌نی له‌ خ‌راپه‌ دو‌وره. قه‌لب هه‌یه‌ (نه‌ذ‌یر) یه‌ع‌نی تر‌ساو. قه‌لبی سه‌لامه‌ت د‌لی
ن‌یمان‌داره. قه‌لبی شه‌قاوه‌ت د‌لی کو‌ف‌ف‌اره. قه‌لبی مو‌نیب د‌لی پ‌یاو‌چا‌کانه. قه‌لبی نه‌ذ‌یر
د‌لی پ‌تفه‌مه‌به‌رانه‌ علیهم‌ الس‌لام. وه‌هم نه‌ل‌ت‌ن دل س‌ن ج‌ۆ‌ره. د‌لیک ساب‌یت ه‌ن نه‌وه‌ د‌لی
ن‌یسلامه. د‌لیک نه‌خ‌ۆشه‌ نه‌وه‌ د‌لی من‌اف‌قه. د‌لیک مو‌عه‌له‌لق نه‌وه‌ د‌لی کو‌ف‌ف‌اره. وه‌ س‌ن
ج‌ۆ‌ری که‌ دل هه‌یه. د‌لی پر له‌ نو‌وری نه‌مان و، د‌لی له‌ تاوی خه‌فه‌ت به‌ر‌ین‌دار و، د‌لی

نه ترسځ له زهليل و عاجزۍ. مهلا وتی: نافه رڼ پراسته. توه ددود وتی: نهی خهليفه مهلا سونالی نه ما. من دوو سونال له مهلا نه کم. نه گهر جوابی نه دایه وه لیباسه کانی داکه نی به پروتی بچیته دهره وه. مهلا وتی: هرچی ناروزو نه کیت سونال بکه جوابت بدهمه وه. توه ددود وتی: نیهان چییه؟ مهلا وتی: نیقرار کردنه به زویان و باوهی کردن به دل و عمه ل کردنه به فهرموده ی پیغه میهری ناخر زه مان. نیسانتی نیحانی تمواو نابی هه تا پتیج ره وشتی نه بی: (۱) توه ککول به خودا. (۲) سپاردنی هممو کاری به خودا. (۳) تمسلم برون به حوکمی خودا. (۴) بین خوش برونی قهزا و قهدهری خودا. (۵) هر نیشتیک بکه یت به خودا بی. نو وهخته نیحانی تهاوه. توه ددود وتی: له واجبترینی فهرزه کان و، له فهرزی پیش هممو فهرزیکو، له فهرزی هممو فهرزه کان بهو فهرزه موحتاجن و، له فهرزی به نه ترافی هممو فهرزه کانا هاتوه - خه بهرم بدهری. مهلا بین دهنگ بو، جوابی به نه دایه وه. خه لیفه پروی کرده توه ددود، فهرمودی جوابی سوناله کت به بیان بکه، مهلا به پروتی نه کینه دهره وه. توه ددود وتی: واجبترینی هممو فهرزی ناسینی خودایه. وه فهرزی پیش هممو فهرزیکه (أشهد أن لا اله الا الله وأشهد أن محمد رسول الله). وه فهرزیک هممو فهرزه کان بهو موحتاجن دهستوتوه. وه فهرزی به نه ترافی فهرزه کانا هاتوه غوسلی جدنا به ته. وه ختی توه ددود قسه ی تمواو کرد، مهلا هه لسا به سدر بین پروی کرده خه لیفه، وتی: تز به شاهید به نم جاریه له من عالمته. لیباسه کانی داکه ند تمسلمی توه ددودی کرد، به شهرمه وه چوه دهره وه.

نه مجا سیهم که میان بهرام بهر به توه ددود دانیش، (قه پراء) بوو، یه عنی قورئان خوین، وتی: نهی توه ددود قورئانت خویندوه؟ له ناسیخ و مدسووخ ورد بوو یتوه؟ وه له مه ککی و له مه مدنی شاره زایت؟ توه ددود وتی: به لئی، زور شاره زام. قه پراء وتی: خه بهرم بدهری له سووره یی قورئان، وه له نایاتی، وه له حورووفاتی. وه له پیغه مبه رانی نایان له قورئانا به بیان کراوه، وه له بالنده بین که نایان له قورئانا هیه، وه له ناسیخ و مدسووخی، وه له نایاتی له مه ککه و له مه دینه نازل بووه. توه ددود وتی: قورئان سی جزه و سد و چواره سووره به حفتای له مه ککه و چل و چواری له مه دینه نازل بووو، شش هزار و شش سد و شست و شش نایه ته. یه هزار و عده، یه هزار و عده یه عنی هه رشه، یه هزار و نه صره، یه هزار و نه هیه. یه هزار و بهو خوروسی موحه مده (صلی الله علیه وسلم). یه هزار و قسه ی پتیشووه. پتیجسه دی به حسی حال و حرامه. سدی ناوی تمسیحی خودایه. شست و ششی مدسووخه. وه

خوږوولتای سټ ملیټن و بیست و سټ هه زار و شمش سدد و هفتاو یکد حه رفه . قورټان خوټین به هر حه رفټکی ده خټیری یو نه نوو سرت، وه سه جده ی قورټان چوارده یه ، نهو پټغه مبه رانه که ناویان له قورټانا به بیان کراوه بیست و پینج پټغه مبه ره : نادم ، نوح ، نبراهیم ، نسماعیل ، نسیحاق ، یه عقیوب ، یوسف ، وهلیه مسع ، یونس ، لوت ، صالح ، هوو ، شوعه یب ، داوود ، زولکفیل ، نیدریس ، نیلیاس ، یه حیا ، زه که ریسا ، نه ییوب ، موسا ، عوزه یر ، هاروون ، عیسا ، موحه مه د (صلوات الله علیهم اجمعین) . وه بالنده یی که ناویان به بیان کراوه نویه : میتشسوله ، ههنگ ، میتش ، میترووله ، په پو سټمانکه ، قه ل ، کولله ، ته یرن نه بابیله ، شمشه مه کوټره . قه پرا وتی : نافه رین راسته . نه ی تموه دود ، له قورټانا کام سووره گه وره یه و ، کام نایه ت گه وره یه ؟ تموه دود وتی : گه وره ترینی سووره ی قورټان سووره ی (به قه ره) یه ، گه وره ترینی نایه تی قورټان (آیه الکری) یه . (آیه الکری) په لجا که لیمه یه ، هر که لیمه ی په لجا جوړ به ره که تی هه یه . قه پرا وتی : کام نایه ت نو نایه ت به بیان نه کات ؟ تموه دود وتی : «ان فی خلق السماوات والأرض واختلاف الليل والنهار والفلک التي فی البحر» هه تا ناخری نایه ت . قه پرا وتی : کام نایه ت عه ده ؟ تموه دود وتی : «ان الله بأمر بالعدل والاحسان وأیضا ، ذی القربی ونهی عن الفحشاء والمنکر والبغی» . قه پرا وتی : کام نایه ت نایه تی تمعه ه ؟ تموه دود وتی : «أیطمع کل أمری . منهم أن یدخل جنة نعیم» . قه پرا وتی : کام نایه ت نایه تی نومیده ؟ تموه دود وتی : «قل یا عبادی الذین أسرفوا علی انفسهم لاتقتطوا من رحمة الله ، ان الله یغفر الذنوب جمیعاً . انه هو الغفور الرحیم» . قه پرا وتی : به چی قیراته ت قورټان نه خوټینی ؟ تموه دود وتی : به قیراته تی نه هلی به هشت . قه پرا وتی : کام نایه ت کافران راستیان وتوه ؟ تموه دود وتی : «وقالت اليهود لیست النصاری علی شیء ، وقالت النصاری لیست اليهود علی شیء» . هه ردوولیان راستیان وتوه . قه پرا وتی : کام نایه ت خودا یو خوی به یانی فمرموه ؟ تموه دود وتی : «وما خلقت الجن والانس الا لیعبدون» . قه پرا وتی : کام نایه ت خودا له قه ولی مه لایکه فمرموه تی ؟ تموه دود وتی : «ونحن نسبح بحمدک وتقديس لک» . قه پرا وتی : له (اعوذ بالله من الشیطان الرجیم) خه به رم یده ی . تموه دود وتی : واجیه . خودای تعالا نه رمی فمرموه نهووه لی خوټندن به (اعوذ بالله من الشیطان الرجیم) . ده لیلی نایه ت : « فاستعذ بالله من الشیطان الرجیم» . قه ولی سه حیح نهوویه له قورټان به بیان کراوه ، له حه دیسدا به بیان کراوه هر وهخت موحه مه د (صلی الله علیه وسلم) ده سټی نه کرد به خوټندن ، نهووه ل نه یغه رمو :

«عوذ بالله من الشيطان الرجيم. بسم الله الرحمن الرحيم». قهپرا وتی: (بسم الله) به نایهت دائراوه؟ تموهددود وتی: بهلتي به نایهت دائراوه، له سوروی نهملدا به نایهت نهمتردری، وه لهناو عولهمادا ئیختیلاف زۆره بق خوشووسی (بسم الله). قهپرا وتی: معنای (بسم الله) چۆنه؟ تموهددود وتی: گهورهیی و بهرهکتهی (بسم الله) تهواو نابن. (بسم الله) له ههر شتیگ بخوینریت بهرهکتهی زۆر نهبن و، بهسهر ههر نهخوشتیکدا بخوینری چاک نهبیتموه. وهختی خودای تهعالا عهرشی نافهریده کرد لهرزانی گهوره به عهرش کهوت، «بسم الله الرحمن الرحيم» له عهرش نووسرا، له لهرزه کهوت. وهختی بق موحه محمد (صلی الله علیه وسلم) (بسم الله الرحمن الرحيم) نازل بوو، فهرمووی: له سنی شت نهمین بووم. ئهوهول به زهوییا چوونه خواروه. دووه له مفسخ بوون. ستههم له غهرق بوون. گهورهیی و معنای (بسم الله) درتژی زۆره تا قیامهت تهواو بوونی نییه. قهپرا وتی: نایا خودای تهعالا قورنانی بهیهک جار نازل کرد، وهیا به جیاجیا؟ تموهددود وتی: جوهراتیلی ئهمین له خزمت رهبر لهاله مین به بیست و سنی سال به جیا جیا قورنانی نازل کردووه سهر موحه محمد (صلی الله علیه وسلم). قهپرا وتی: خه بهرم بهدری له ئهوهول سوریهی بق موحه محمد (صلی الله علیه وسلم) نازل بوو. تموهددود وتی: بهقهولی ئیبنو عبباس، ئهوهول سوریهی که نازل بوو سوروی عهلق بوو، بهقهولی جابری کوری عهبدوللا سوروی موده سسیر (مذکر) بوو. قهپرا وتی: له ناخر سوروه خه بهرم بهدری. تموهددود وتی:

نایهتی پهیا بوو، وه پهوایهت کراوه «اذا جاء...» بوو. قهپرا وتی: لهو قهپرایانهنی قورنانه خوشتراره خه بهرم بهدری. تموهددود وتی: چوار کهس بوون: (۱) نویدی بنی کهعب. (۲) معاز بنی جبیل. (۳) سالم عهبدوللا. (۴) عهبدوللا بنی مهسعود. قهپرا وتی: معنای «وما ذبح علی النصب» چییه؟ تموهددود وتی: نهوانه بهشیکه ههلیانوسیوه کوففار عیبادهتی نهکن. قهپرا وتی: معنای چییه خودا فهرموویته: «یا أیها الذین آمنوا لا تحرموا طیبات ما أحل الله لکم؟ تموهددود وتی: شیخ رهحمهتی خودای لی بیت فهرموویته: پهوایهت کراوه له عدلی کوری نهبوو تالیب وه عوسمانی کوری مهزعوون و له گهل میقداری، وتیان: ئیسه ترکی دونیا نهکین و له ژنان دور نهکومینهوه، تنهایی ئیختیار نهکین. نهو وهخته نهو نایهته نازل بوو. قهپرا وتی: واتخذ الله ابراهیم خلیلًا معنای چییه؟ تموهددو وتی: خلیل بهعنی فقیر و موحتاج وهیا معنای خوشهویستی قهتعی. قهپرا بۆی مهعلوم بوو له جوابدانهوه هیلاک نابن،

هه‌ل‌سایه‌ سه‌ر پیتی‌ان، وتی: نه‌ی خه‌لیفه، تۆ به‌ شاهید به‌ ته‌وه‌ددود له‌ خوێندن و له‌ ته‌فسیر له‌ من‌ شاره‌زاتره‌. ته‌وه‌ددود وتی: نه‌ی قه‌ه‌را نه‌یه‌ سوئالی منه‌ و جوابی تۆیه‌. نه‌گه‌ر جوابم نه‌ده‌یت‌ه‌وه‌ به‌رووتی بۆ ده‌روه‌ه‌ خۆت دانێ. خه‌لیفه‌ وتی: جوابت نه‌دات‌ه‌وه‌ رووت کردنه‌وه‌ی له‌سه‌ر من. ته‌وه‌ددود وتی: نه‌ی قه‌ه‌را کام نایه‌ ته‌ بیست و سێ کافی تیا به‌، وه‌ کام حیزب نایه‌ ته‌ شازده‌ میمی تیا به‌، وه‌ کام نایه‌ ته‌ نایه‌ ته‌ سه‌د و چل عه‌ینه‌ (به‌عنی چاو) وه‌ کام حیزب ناوی (الله‌)ی تیا نووسراوه‌؟ قه‌ه‌را جوابی بۆ نه‌درا به‌وه‌. خه‌لیفه‌ وتی: ته‌وه‌ددود مه‌عنا‌ی به‌یان بکه‌، رووت کردنه‌وه‌ی قه‌ه‌را ناسانه‌. ته‌وه‌ددود وتی: نه‌ی خه‌لیفه‌، نه‌و نایه‌ ته‌ بیست و سێ کافی تیا به‌ له‌ سووره‌ی (به‌قه‌ره‌) دایه‌، نایه‌ تی دینه‌. نه‌و نایه‌ ته‌ شازده‌ میمی تیا به‌ له‌ سووره‌ی هه‌ودایه‌ «قیل یا نوح‌ اهبط» تا ناخری. نه‌و نایه‌ ته‌ سه‌د و چل عه‌ینه‌ له‌ سووره‌ی (ئه‌عراف) دایه‌ «واختار موسی قومه‌ سبعین رجلا»، وه‌ حیزب ناوی (الله‌)ی تیا نییه‌ سووره‌ی (قه‌مه‌ر) و (الرحمن) و (اذا وقعت الواقعة) به‌. ناخری قه‌ه‌را به‌رووتی به‌ شه‌رمه‌وه‌ رۆژشته‌ ده‌روه‌ه‌.

چوارمه‌ که‌سیان چوه‌ پێشه‌وه‌ هه‌کیم بوو، وتی: له‌ عیلمی دیا نه‌ت نه‌جانت بوو، نۆیه‌ عیلمی به‌ده‌نه‌. هه‌کیم وتی: ئه‌نسان چۆنه‌ و چهند ئه‌سقانی له‌به‌ده‌ندایه‌، وه‌ چهند ره‌گ و ده‌ماری هه‌یه‌ و، سه‌ری ره‌گه‌کان به‌ کۆتیه‌یه‌؟ ته‌وه‌ددود وتی: به‌به‌نی ئادهم به‌وه‌ ئه‌لێن چونکه‌ گه‌نم ره‌نگه‌. ئادهم به‌عنی رووی ئه‌رز. هه‌زه‌رتی ئادهم له‌ رووی ئه‌رز خه‌لق بووه‌، سنگی له‌ خاکی که‌عه‌، سه‌ری له‌ خاکی مه‌شریق، پای له‌ خاکی مه‌غرب. بۆ سه‌ری به‌نی ئادهم هه‌وت کون ئافه‌زیده‌ بوو: دوو چاو، دوو گوێ، دوو کونه‌ لووت، یه‌ک ده‌م. چاو بۆ ته‌ماشاکردن، گوێ بۆ به‌ستن، لووت بۆ هه‌ناسه‌ و بۆن کردن. ده‌م بۆ خوێاردن و نه‌وه‌ی له‌ دڵا یان به‌ زویان وتن. خودای ته‌ع‌الا ئادهمی له‌ چوار عه‌ونسور خه‌لق کردوه‌: له‌ناو، له‌ ناگر، له‌ خاک، له‌ با، سه‌فرا ته‌بیعه‌ت، ناگری، گه‌رم و وشکه‌. سه‌ودا ته‌بیعه‌ت، خاک، سه‌ردو و وشکه‌. به‌لغهم ته‌بیعه‌ت، ناو، سارد و ته‌ره‌. خوێن ته‌بیعه‌ت، باد، گه‌رم و ته‌ره‌. به‌نی ئادهم سێسه‌د و شست ره‌گ و دوو سه‌د و چل ئه‌سقانی هه‌یه‌ و سێ رۆحی هه‌یه‌. رۆحی هه‌یوانی، رۆحی نه‌فسانی، رۆحی ته‌بیعی. خودای ته‌ع‌الا نه‌وانی هه‌ریه‌که‌ بۆ حوکمێن ته‌رتیب کردوه‌. خودای ته‌ع‌الا دڵ و سه‌یوچه‌گر و سه‌پل و ره‌گ و په‌یخۆله‌ و گورچه‌له‌ و مێشک و ئه‌سقانی له‌مانه‌ بۆ خه‌لق کردوه‌. وه‌ بیست و پێنج هه‌واس... بیست و، چاو پێکه‌وتن و، بۆن کردن و، تام چێشتن و، له‌مس کردن به‌عنی سارد و گه‌رم زانیان... له‌م جو‌رانه‌ به‌نی ئادهم دروست کراوه‌. دڵ له‌ ته‌ره‌فی چه‌په‌وه‌ که‌وتوه‌. مه‌عه‌یده‌ له‌

به رده می دلدا خهلق بهوه. جگه لای دلوه هه لواسراوه. حه کیم وتی: سه ری نینسان
 چند پارچه یه؟ تهو دودوتی: سنی پارچه یه تیکم له پینج حواس: باتنی و، حوسنی
 مرشته رک و، خه یالی موته سه ریغه و، واهیمه و، حیفز کردن کراوه. حه کیم وتی: له
 گه وره یی نیسقانه کان خه بهرم بهدری. تهو دودوتی: موته ککب له دو سه د و چل
 نیسقانه، وه به سنی بهش بهش کراوه: سه ره، به ده نه، ته نه شته. وه سه ره له یازده نیسقانه،
 شه ویلگی خوارو نه بیت به کله و، به روو. وه کله ته ترتیب کراوه له هشت نیسقان.
 چوار نیسقانی گوچک یه پتوه نه سب کراوه، وه دم و چاو بهش کراوه به شه ویلگی
 خوارو و سه روو، وه دوو هم یازده نیسقانه. شه ویلگی سه روو و خوارو دوو نیسقانه
 سی و دوو دانی پتوه نه سب کراوه. به ده نی بهنی نادم سنی به شه: پشت، سنگ و
 ته نه شته. سنگ بهست و چوار نیسقانه، هر لای دوازه نیسقانه. پشت بهست و چوار
 نیسقانه. ته نه شته دوو قهسمه. قهسمیکی سه روو دوو شان نو ساره به قورگه وه، وه
 قهسمیکی عیباره ته به قول و، قهسمیکی عیباره ته له نانشک و قهسمیکی عیباره ته
 له پنجه و، هر پنجه ی عیباره ته له چوار نیسقان و پنجه کان پینج پنجه یه و، هر
 پنجه ی سنی نیسقانه. وه لای خوارو نه موته رانه، یک نیسقانه. دوو هم پورزه سنی
 نیسقانه. سه هم قاقه، نه ویش وهک پنجه ی دهسته که به یانغان کرد. حه کیم وتی: به یانی
 ره گه کان چونه؟ تهو دودوتی: سه روو و و بهینه که نه سلی ره گه کان له و جیابه و نه وه.
 نه لپن سنی سه د و شست ره که به ده نا مه و جوو ده. زوبان بز قسه، دوو چاو بز بهین،
 دوو کونه لووت بز بون کردن و نه فاس کیشان. دوو گوئی بز دهنگ بهستان. دوو دهست له
 جیگه ی بال بز نهش کردن خهلق کراوه. رحم له دلا خهلق بهوه. پیکه نین له تو حال
 (تو حال: طحال، سبیل) دروست کواوه. معیده له جیگه ی خه زنه یه و، قه لب کوله که ی
 به ده نه. نه گهر قه لب خراب بهو، هم مو به ده ن خراب نه یی. حه کیم وتی: له نیشان و
 ده لیلی به ده ن خه بهرم بهدری. تهو دودوتی: نه گهر حه کیم زانست بین ته ماشای پروی
 هر گه س بکات نه خوشبیه که ی نه زانن. حه کیم نه زمی دهست نه خوش به گری، له گه رمی و
 ساری، وشکی و ته ری نه خوش گه یشت، ده رمانی بز نه دوزیتموه. نه گهر نه خوش نازاری
 ناشکرای بهو وهک زه ردیی چاو، مه علومه یه ره قانیه تی. وه نیشانه ی نه خوشبیه باتنی
 شمه (۱) له نه فعاله. (۲) له نیستیفراغ. (۳) له زانه وه. (۴) له جیگه وه. (۵) له
 ناساوییه وه. (۶) له نه عراز. حه کیم وتی: کام خوارن نه زیهت نه دات؟ تهو دودوتی:
 زیاده خوری و، به یانیان زو نان خوارن و نیواران پیش بانگ نان خوارن و، زور جیماع

کردن. لازمه نینسان سکی بکات به سین: بهشتیکی بز خواردن و، بهشتیکی بز خواردنمو، بهشتیکی بز هه ناسه دان، چونکه ریخو له هه زده بسته. به هیتواش رقیشتن سهلامه ته. فهرمووی خودایه: «ولا تمش فی الأرض مرها». حکیم وتی: نیشانهی سهفرا چونه؟ تهو ددود وتی: زهردیی کولم، تالهی دم، نهیز خیرا لیتدان. ساحیب سهفرا نه خوشه، وهک له زو تا و، سه رسام و، پهره قان و قورووچی نه معا، زیادیی تینوتی. حکیم وتی: نیشانهی سهودا چونه؟ تهو ددود وتی: وسوسه نیشانهی سهودایه. حکیم وتی: ده رمان خواردن چ وهخت باشه؟ تهو ددود وتی: دار گه لا بکات، میوه دهنگ بکات. وه سهلامه تی نهویه له پاش نان خواردن یهک سه عات درهنگ ناو بهخوریتسه وه. وه هه رگمسه نارمزهو نهکات تووشی نه خوشی نه بن، هه تا زور برسی نه بن نان نه خوات، وه میقداری برسیه تی مابن دهست هه لگرتی. پیغه مبهمر (صلی الله علیه وسلم) فهرمووی تی: مه عیده خانووی نه خوشیه. نه سلی نه خوشی خواردیتکه له سهر تیر خواردن به خوریت. حکیم وتی: له مهسه لهی هممام نه لیت چی؟ تهو ددود وتی: بز هممام چون له سهر تیری چاک نیسه. پیغه مبهمر فهرمووی تی: هممام جینگهی چاکه. به دین پاک نه کاته وه و جهه نه نم فکر نه خاته وه. وه چوونی هممامیتک چاکه ناوی شیرین بن و پاک بن و بوخاری نه بن. حکیم وتی: ته عام کامیان چاکه؟ تهو ددود وتی: نهو ته عامی ژنان دروستی نه کن. له هه مو ته عامی چاکتر ناو و گوشته. پیغه مبهمر (صلی الله علیه وسلم) فهرمووی تی: زور چاکه (ثرید نسب ثرید) یه عنی ناو و گوشت به نیسه به ژنان وه وهک عانیسه وایه. حکیم وتی: خورش کامیان چاکه؟ تهو ددود وتی: چاکترینی خورش نان و گوشته. حکیم وتی: چاکترینی گوشت کامیه؟ تهو ددود وتی: چاکترینی گوشت گوشتی شهکه. حکیم وتی: چاکترینی میوه کامیه؟ تهو ددود وتی: چاکترینی میوه نهویه تازه پیگه یشتو بن. حکیم وتی: ناو خواردن چ وهخت باشه؟ تهو ددود وتی: به سق وچان ناو خوارد نموه سهلامه تهو، به یهک جار زهره ری زوره، له پاش هممام هاتنه دهره وهو جهصاع کردن، ناو خوارد نموه زور زهره رو، له گیل نان خواردن ناو خوارد نموه چاک نیسه. حکیم وتی: له خواردن شراب نه لیت چی؟ تهو ددود وتی: نهوی له قورنان نازل بووه بز تو کافیه «انما الخمر والمیسر والانصاب والازلام رجس من عمل الشیطان فاجتنبه». شراب دایکی هه مو فهساد و خراپه یه که، باعسی قه تل و زینا و شهر و شوره. نهوی شراب خوره له مردن نزیکه و عه قلی شیرزه یه. نهوانه شراب نه خن له سه رخو خاسیه تی نهویه قرووت به مه عیده پهیدا نهکات و غم دوور نه خاته وه، سه خاوهت نه جو لیتیت و

به عزه عیله تی نه په پرتی. د هرون له پیسې دوور نه خاته وه، مانیعی پیری نه بی، جوانی
 دینې. نه گهر خودای ته بالا حرامی نه کړدایه له همدو دهرمانی چاکتر بو. حکیم وتی:
 له خوین گرتن نه لږتیت چی؟ ته وددود وتی: خوین گرتن بو که سی چاکه خوینی پیس یی
 وه زیادی خوینی زهره ری بی. هر که س ناره زوی خوین گرتی بو، روژی خه قده مانگ
 خوین بگری، هور و باران نه بی. عه جامات گرتن عه قتل و قام زیاد نکات. هر که س
 خوین بگری لازمه تا یهک روژ ترشی و سویری نه خوات. روژی سی شه عومان و هیا
 شیده تی که رما خوین گرتن زور خراپه. چاکترین روژ که خوین بگری روژی به هاره.
 حکیم وتی: له جیماع کردن خه بهرم بهدی. ته وددود سهری به شرمه و داخست، وتی:
 نهی خه لیفه له جوابی عاجز نه بووم، نه ما شرم نه کم جوابی بده موه. خه لیفه وتی:
 جواب دانه وی لازمه. ته وددود وتی: قانزاجی جیماع زوره، چونکه به دمن پر له سه و دایه.
 جیماع ناگری عیشق نه کویتیتوه و مده بهیت رانه کیشق، شوق به دل په پدا نکات،
 وده شست دوور نه خاته وه، غم و خهفت لانه دا. جیماع کردنی زور له پایز و هاویندا
 زهره ری زوره، وه جیماع کردن له گهل ژنی پیر و هیا نه خوش له زهره کوشنده تره. جیماع
 کردن له گهل ژنی گهنج و سهوزه و جوان که تازه مه مکی کردی و ه خوسوس له نه جیب
 زاده کان بی، نهو جورانه قوهت به پیوا زیاد نکات. میروی ژنی جوان پیر بوونی نیه.
 چاکترینی جیماع شو پاش نان خواردن، پیش نوستن، به روژ پاش قاوه لتی. حکیم
 وتی: مدنی له کویت دپته دهره وه؟ ته وددود وتی: پیوا ره گیتی هیه همدو ره گکان ناوی
 لی ورنه گرن، ناو له سی سده و شست ره گ کو نه کاته وه نه یخاته به پزه ی چه پوه، نهو
 وخته نه بی به خوینتیکی سور. له پاشا لهر گهرمی میزاج نه بیته ناوینکی خست و
 سی، بونی وهک بونی گویکی خورمایه. حکیم وتی: خه بهرم بهدی کام بالداره مدنی و
 چه یزی هیه؟ ته وددود وتی: شه مشه کویره یه. ته وددود وتی: نهی خه لیفه، حکیم
 له سوال ماندو بوو، وه من یهک سوال نه کم جوابی بو نادرتموه. خه لیفه وتی:
 نه توانی، به پروتی نه چپته دهره وه. ته وددود وتی: نهو چیه شتی که وهک زوی گرد و
 مسوده و ره هاتوته وه، زور وخت لهر چاو گومه، بی قهر و بی نه میسته، دایما
 چه په، راکردنی نیه، زه نجیر کراوه، دهری نیه، دایم برینداره به تیخی شیر، شه ری
 نه کردوه، حامیه له نه ولادی لمسک دا نیه، چه ماهه ته وه، پالی به هیچمه نه داوه، بی
 ناله تی پیوا ته جیماع نکات، بی قوهت زوران نه گری، به شو له جووتی خوی جیا
 نه بیته وه، به روژ باوهشی پیا نکات؟ حکیم رهنگی زهره بوو، تا سه عاتی قسه ی بو

نهکرا. تەودەدود وتی: لیباسەکانت داکەنە، جوابی وەرگەر. حکیم وتی: ئەم خەلیفە تۆ بە شاهی بە تەودەدود لە من زۆرزان ترە. حکیم ڕووت بۆوە، بە خەجالتی ڕۆشتە دەرەوە. خەلیفە وتی: مەعناي مەتەلەکەت چییە؟ تەودەدود وتی: ئەو کراسە.

ئەنجا پێنجەم کەسیان ڕۆشتە پێشەو. تەودەدود وتی: هەرچی ئارەزوو ئەکەیت سونالی بکە. مەنەججیم وتی: لە تۆلوعووع و غورووب خەبەرم بەدری. تەودەدود وتی: ڕۆژ لەسەرچاوەیک دێتە دەرەو ئەچیتە سەرچاوەیکەو. ئەو جێگەی لێی دێتە دەرەو ناوی مەشریقە. ئەو جێگەی پیا ئەچیتە خوارەو ناوی مەغربیە. هەردوو سەد و هەشتا جوژنە. خودا فەرموویەتی: «فلا أقسم برب المشارق والمغارب». مەنەججیم وتی: شەو چۆن دێت، ڕۆژ چۆن ئەبێتەو؟ تەودەدود وتی: فەرموودی خودایە: «یولج الليل في النهار، ویولج النهار في الليل». مەنەججیم وتی: لەمەنازیلی مانگ خەبەرم بەدری. تەودەدود وتی: بێست و هەشت مەنزله (شرطین، بطین، ثریا، دیران، هقعة، هنة، ذراع، نثرة، طرفه، جهته، زبرة، صرفة، عوا، سمك، غفر، زبانا، اكليل، قلب، شوكة، نعایم، بلدة، سعد، ملح، سعد ذابح، سعد السعود، ذو السعد الاجنبية، فرع موحز، رشاد)، وەنیشان زۆر هەیە غەیرەز خودا ئەبێت بۆ کەس مەعلووم نەکراو. وە تەقسیمی مەنزلهکان دوازدە، لە هەر برجی دوو مەنزله و سولس ئەمەنتیت، هەروەک (شرطین) و (بطین) و (ثلث) و (ثریا) و (حمل). دوو سولس (ثریا)، دیران دوو سولس (هقعة) و (مقام)، (ثوره)، بەو جوژە هەموو مەنزلهکان. مەنەججیم وتی: لە ئەستێرە سەپیار وە لە میزاجیان خەبەرم بەدری، وە لە برجی سەعد و نەحس و خانە شەرەف و هوبوت خەبەرم بەدری. تەودەدود وتی: ئەستێرە سەپیار حەوتە: قەمەرە، عەتاریدە، زوهرە، شەمسە، مێرپێخە، موشتەرە، زوخلە. ئەم شەمس گەرم، وشک، نزیک بەنەحس، لەنەزەر سەعدایە. لە هەر برجی سێ ڕۆژ ئەوەست. ئەم قەمەر سەعد و ساردە، لە هەر برجی بێست و پێنج ڕۆژ ئەوەست، وە مێرپێخ نەحسە، لە هەر برجی دە مانگ ئەوەست، وە موشتەری سەعدە، لە هەر برجی یەک سال ئەوەست. زوخل سەرد و وشک و نەحسە، لە هەر برجی سێ مانگ ئەوەست. ڕۆژ ئەسەدە و شەرەفی ئەو لەحەمدل و هوبوتی ئەو لە دەلوایە، و خانە مانگ سەرتان و شەرەفی ئەو لەسەر و هوبوتی ئەو لەعەقەب، دوو بەلی ئەو لە جەدی، وە زوخل خانە جەدی و دەلو شەرەفی ئەو، وە میزان و هوبوتی ئەو لە حەمدل و بەلی ئەو لەسەرتان و هوبوتی ئەو لە جەدی و بەلی ئەو لە جەوزا و ئەسەدە، و، زوهر خانە سەور و شەرەفی ئەو لە حووت و هوبوتی ئەو لە میزان و بەلی ئەو

عه قهره ب و زوجه لدایه و خانهدی عه تارید و جهوزا و سونبوله و ، شه ره فی نه و هوبوتی نه و له حووت و بالی له سهورایه ، وه خانهدی میرپیخ جهمل و عه قهره ب و ، شه ره فی نه و له جهدی و هوبوتی نه و له سهره تان و بالی له میزانا به . وه خست مونه ججیم ناوی نهستیره کانی به بهیان کرا زانی تهو ددود هه موو جهزه جوابیکی به نه درته تهو ، ناره زووی کرد له ریگهی حیلوه سونال له تهو ددود هکات . مونه ججیم وتی : نهی تهو ددود ، نه مانگه باران نهباریت . تهو ددود سهری داخست ، به دهنگ بوو . خه لیغه وتی : وا دیاره تهو ددود جوابی به نادرته تهو . تهو ددو وتی : نهی خه لیغه له جوابی عاجز نه بووم . نه ما به روخسه تی خه لیغه شمشری داوا نه کم له گهردی نه فهرمه سونه بدهم . خه لیغه و حازران پیته نهین . تهو ددود وتی : نهی مونه ججیم پیته نه شیا هه به له خودا زیاتر به کمس مه علوم نه کراوه . نه عجا نه نایه تهی خویندوه : «ان الله عنده علم الساعة ، وينزل الغيث ، ويعلم ما في الارحام ، وما تدري نفس ماذا تكسب غدا ، وما تدري نفس بأي ارض تموت . ان الله عليم خبير» . مونه ججیم وتی : تافهرین نهی تهو ددود ، له نهستیهان زیاتر مه قسه دیککی کم نه بوو . تهو ددود وتی : هه ره زوئی نهستیره بهک هه به ، نه نهستیره به ساحیبی نه ره زو به ، نه گهر نهو ساله نهو ده ره زو شنه بوو ، ده لالت نهکات له قاتی ، بهنی تادهم زور نه مرین ، نه هالی میسر و شام له زولمی پادشاه هه راسان نهین ، هه ردو زور نهین ، به ره که تی زهراعت کم نه بیت . ساحیبی نهو ره زو هه للی ناوه . سهری سال پهکشنه بوو ده لالت نهکات له زولمی پادشاه و حاکمان . پیاوان زور نه مری و مه شه قهت زور نه کشین . کم بارانی نه بیت . بهری دانه و تله نهین . نیسک و تهری نهفه وتیت . شهر و شقر له ناو پادشاهانا پهیدا کم نه بیت . ناوی ساحیبی نهو ره زو نهافتابه . سهری سال دووشه نه بوو ده لالت نهکات له چاکهی بهختی حاکمان ، له زو بهی بهری میوه و دار زور بوون . نیسک و که تان کم نهین ، تاعوون پهیدا نهین . چوارین نه مری . تهری و ههنگوین و پیو هه رزان نهین . ساحیبی نهو ره زو ناوی قه مه ره . سهری سال سن شنه بوو ده لالت نهکا له مردنی گموره زادن و خوین رشتن ، قاتی و گرانی و کم بارانی ، وه ماسی کم نهین . نیسک و ههنگوین و جه هه رزان نهین . موچاربه له ناو حوکومه تهکانا پهیدا نهین . گویدر ژ زور نه مری . ساحیبی نهو ره زو ناوی میرپیخه . سهری سال چوارشه مه بوو ده لالت نهکات پیاوان بهزه حمهت نهداره نهکن . له ناو میلله تدا دوشمنایه تی پهیدا نهین ، میقداری باران کم نهباری . میقداری زهراعت نهفه وتی . منال و چوارین زور نهین . مردن له ناو بهحرده پهیدا نهین . گهنم گران نهین و

سانیره‌ی ده‌غلل هه‌رزان نه‌یه. ره‌عد و به‌رق زۆر نه‌یه. هه‌نگوین و خورما و که‌تان و په‌نبۆ زۆر نه‌یه. ساحیتی نمو رۆژه ناوی عه‌تاریده. سه‌ری سال پێنج شه‌نبه‌یه‌ی ده‌لاله‌ت نه‌کات وه‌زیران عا‌دل نه‌ین، قازی و مه‌لایان و نه‌هلی دین نه‌یاره‌یان چاک نه‌یه. میوه، دهنکی به‌ردار، دار و گیا زۆر نه‌یه. هه‌نگوین و ته‌ری و په‌نبۆ و کتان هه‌رزان نه‌یه. ساحیتی نمو رۆژه ناوی موشتیه‌یه. سه‌ری سال جو‌مه‌یه بوو ده‌لاله‌ت نه‌کات له‌ درۆ و به‌وتان، له‌ پایزا چاک نه‌یه. هه‌رزانی نه‌که‌وێته‌ شارانه‌وه، فه‌ساد له‌به‌رحدا نا‌شکرا نه‌یه و له‌به‌ر دا زۆر نه‌یه. تۆری که‌تان و گه‌م و هه‌نگوین گران نه‌یه‌ت. ته‌ری و کاله‌ک نه‌فه‌وتی‌ت. ساحیتی نمو رۆژه ناوی زوهره‌یه. هه‌موو ئه‌م مه‌سه‌له‌یه‌ خودا نه‌یزانی، راجیه‌یه به‌ قوده‌تی خودا. نه‌ی مونه‌ججیم یه‌ک سوئال له‌ تۆ نه‌که‌م، جواب نه‌ده‌یت‌وه‌ حازر به‌ به‌ رووتی نه‌چیه‌ ده‌ره‌وه. مونه‌ججیم وتی: سوئاله‌که‌ت چیه‌؟ ته‌وه‌ددود وتی: جێگه‌ی زو‌ه‌ل له‌ کو‌تیه‌؟ مونه‌ججیم وتی: له‌ ئاسمانی هه‌وته‌م. ته‌وه‌ددود وتی: جێگه‌ی موشتیه‌ری له‌ کو‌تیه‌؟ مونه‌ججیم وتی: له‌ ئاسمانی شه‌شه‌م. ته‌وه‌ددود وتی: جێگه‌ی سه‌په‌رخ له‌ کو‌تیه‌؟ مونه‌ججیم وتی: له‌ ئاسمانی پێنجه‌م. ته‌وه‌ددود وتی: جگه‌ی رۆژ له‌ کو‌تیه‌؟ مونه‌ججیم وتی: له‌ ئاسمانی چواره‌م. ته‌وه‌ددود وتی: جێگه‌ی عه‌تارید له‌ کو‌تیه‌؟ مونه‌ججیم وتی: له‌ ئاسمانی دووه‌م. ته‌وه‌ددود وتی: جێگه‌ی مانگ له‌ کو‌تیه‌؟ مونه‌ججیم وتی: له‌ ئاسمانی یه‌که‌م. ته‌وه‌ددود وتی: نه‌ستیره‌کان له‌ سه‌ر چه‌ند قیسه‌؟ مونه‌ججیم جوابی بۆ نه‌درا‌یه‌وه. خه‌لیفه‌ نه‌مه‌ری کرد به‌ رووت بوونه‌وه‌ی مونه‌ججیم. ته‌وه‌ددود وتی: نه‌ی خه‌لیفه‌، نه‌ستیره‌کان له‌ سه‌ر سێ قیسه‌، قیسه‌تیکیان به‌ ئاسمانی یه‌که‌مه‌وه‌ دونیا رۆشن نه‌که‌ت‌وه‌وه‌، قیسه‌تیکیان بۆ به‌هر روون کرد‌نه‌وه‌ به‌ هه‌وا‌وه‌ وه‌ستا‌وه‌وه‌ قیسه‌تیکیان بۆ شه‌یاتین دوورخسته‌وه‌ وه‌ک ده‌له‌یلی نایه‌ته‌ «ولقد زینا السماء الدنيا بمصابیح وجعلناها رجوماً للشیاطین». مونه‌ججیم وتی: یه‌ک دوو سوئال ما‌وه‌ نه‌که‌ر جواب به‌ده‌یت‌وه‌ به‌ زانستی تۆ شه‌هاده‌ت نه‌ده‌م و رووت بوونه‌وه‌ به‌عار نازانم، لیباسه‌کانم ته‌سليم نه‌که‌م. ته‌وه‌ددود وتی: سوئاله‌کان‌ت چیه‌؟ مونه‌ججیم وتی: نه‌وه‌ چیه‌ چوار نه‌شیا به‌یه‌که‌وه‌ن و به‌ یه‌ک دو‌شم‌ن؟ ته‌وه‌ددود وتی: نه‌وه‌ چوار نه‌شیا به‌ گه‌رم و ته‌ری و روت‌وبه‌ت و وشکه‌یه‌. خودا له‌ گه‌رمی ناگری خه‌لق کرد‌وه‌وه‌، ته‌بیعه‌تی نمو گه‌رم و وشکه‌. له‌ ته‌ری ناوی خه‌لق کرد‌وه‌وه‌، ته‌بیعه‌تی نمو سارد و ته‌ره‌. له‌ روت‌وبه‌ت هه‌وا‌ی خه‌لق کرد‌وه‌وه‌، ته‌بیعه‌تی نمو گه‌رم و ته‌ره‌. له‌ وشکی خاکی خه‌لق کرد‌وه‌وه‌، ته‌بیعه‌تی نمو سارد و وشکه‌. خه‌لای ته‌ع‌الا دوا‌زه‌ یه‌رجی خه‌لق کرد‌وه‌وه‌: خه‌مه‌ل، نه‌ور، جه‌وزا، سه‌ره‌تان، نه‌سه‌د،

سونبوله، میزان، عه‌قرب، قه‌وس، جه‌دی، ده‌لو، حووت. نه‌و برجان‌ه له‌سهر چوار ته‌بیعه‌تن، سق برج له‌وان نارییه، سق برج خاکیمییه، سق برج بادیییه، سق برج ناوییه. حه‌مهل، قه‌وس، نه‌سه‌د ناگرییه. نه‌ور، سونبوله، جه‌دی خاکیمییه. جه‌وزا، میزان، ده‌لو بادیییه. سه‌ره‌تان، عه‌قرب، حووت ناوییه. مونه‌ججیم وتی: ده‌ره مه‌عنای چییه؟ ته‌وه‌ددود وتی: ده‌ره ناوی نه‌وقاتی شه‌و و رۆژه. موحه‌مه‌د (صلی الله علیه وسلم) فه‌رم‌وییه‌تی: جتیو به‌ ده‌ره مه‌دن، به‌ راستی ده‌ره ناوی خودایه، وه جتیو به‌ نه‌وقات نه‌دن «فان الساعة آتیة لا‌ریب فیها». وه جتیو به‌ زوی نه‌دن «منها خلقناکم وفیها نعیدکم ومنها نخرجکم تارة‌ اخرى» مونه‌ججیم وتی: له‌ پینج رۆج له‌هر خه‌هرم به‌دری خواردن و خواردنه‌ویان بوو، له‌ سک نه‌زاوون. ته‌وه‌ددود وتی: ناده‌م، شهمعوون، حوشتری صالح پیغه‌مبه‌ر، فیدییه‌ی نیسماعیل، په‌رنده‌یی له‌ غارا نه‌بویه‌کر چاوی پین که‌وت. مونه‌ججیم وتی: له‌و پینجه‌ نه‌چنه‌ به‌ه‌شته‌وه‌ نه‌ له‌ ناده‌من، نه‌جینن، نه‌ مه‌لا‌تیکه‌ن خه‌هرم به‌دری. ته‌وه‌ددود وتی: گورگی یه‌عقوب، سه‌گی نه‌سحابی که‌هف، که‌ری عوزه‌یر، حوشتری صالح پیغه‌مبه‌ر، تولدولی موحه‌مه‌د (صلی الله علیه وسلم). مونه‌ججیم وتی: نه‌وه‌ کتی بوو نوژی نه‌کرده‌ نه‌ له‌ زوی نه‌ له‌ ناسمان؟ ته‌وه‌ددود وتی: سوله‌یمان پیغه‌مبه‌ر بوو له‌سهر ته‌خت نوژی نه‌کرد، ته‌خته‌که‌ی به‌سهر پستی باوه‌ بوو. مونه‌ججیم وتی: خه‌هرم به‌دری له‌و که‌سه‌ نوژی سوچی کرد ته‌ماشای کاره‌که‌ری کرد، به‌و حه‌رام بوو. نیوه‌رۆ به‌و حه‌لال بوو. وه‌ختی عه‌سر به‌و حه‌رام بوو. وه‌ختی مه‌غریب به‌و حه‌لال بوو. وه‌ختی عیشا به‌و حه‌رام بوو. بۆ سوچه‌ینی به‌و حه‌لال بوو ته‌وه‌ددود وتی: نه‌وه‌ پیاویک نوژی سوچی کرد، چاوی به‌ جاریه‌یک که‌وت به‌و حه‌رام بوو. نیوه‌رۆ که‌یی، به‌و حه‌لال بوو. عه‌سر نازادی کرد، به‌و حه‌رام بوو. وه‌ختی مه‌غریب ماره‌ی کرده‌وه، به‌و حه‌لال بوو. وه‌ختی عیشا ته‌لاقی دا، به‌و حه‌رام بوو. بۆ سوچه‌ینی ماره‌ی کرد، به‌و حه‌لال بوو. مونه‌ججیم وتی: نه‌وه‌ کتی بوو شه‌و و رۆژ له‌ ساحیتی جیا نه‌بویه‌وه؟ ته‌وه‌ددود وتی: یۆنس له‌سکی ماسییا شه‌و و رۆژ جیا نه‌بویه‌وه. مونه‌ججیم وتی: خه‌هرم به‌دری له‌ زویه‌یک یه‌ک جار خۆری لی داوه، وه‌ له‌ داویتی نه‌وه‌ل جار به‌ زویه‌یا راکتیشراوه. وه‌له‌شتی نه‌فسی هه‌یه‌ رۆحی نییه. ته‌وه‌ددود وتی: نه‌و زویه‌یه‌ یه‌ک جار خۆری لی دا نه‌و به‌هره‌ بوو به‌ عه‌سای موسا شفق بوو، له‌ دوا‌ی موسا هاتمه‌ یه‌ک. نه‌و دامینه‌ نه‌وه‌ل جار به‌ زویه‌یا راکتیشرا، دامیتی هاجمه‌ خاتوون بوو له‌ شهرمی ساره‌ خاتوون به‌ زویه‌یا راکتیشرا. نه‌و شه‌ی نه‌فسی هه‌یه‌ رۆحی نییه‌ «والصیح اذا تنفس». مونه‌ججیم قسه‌ی ته‌واو بوو.

لیباسه‌کائی داکه‌ند، به‌شهرمه‌وه رۆڤشته ده‌روه.

نه‌نجبا شه‌شه‌هم که‌سیان رۆڤشته پێشه‌وه، ناوی (نیزامی)بوو، روه‌به‌رووی ته‌وه‌ددود دانێشت، وتی: من به‌وانه‌ هه‌زانه. ته‌وه‌ددود وتی: بۆم ناشکرا بوو له‌وان که‌متری، چونکه‌ خۆت هه‌له‌که‌یشی. هه‌تا زوه‌ به‌تیره‌ ده‌ستی لیباسی که‌ت بۆ بیتن. نیزامی وتی: کارێکت به‌سه‌ر دێنم به‌ عیبه‌رت له‌ دونیا به‌گه‌تر پێته‌وه. ته‌وه‌ددود وتی: ئومێد ده‌که‌م ده‌رێت که‌ت له‌ قاچ دامالم، ده‌ستێکت به‌ پێش و ده‌ستێکت به‌ پاش به‌گرت، به‌جێته‌ ده‌روه. نیزامی وتی: خه‌به‌رم به‌ده‌رێ له‌و پێنجه‌ له‌پێش هه‌موو شتی که‌دا خه‌لق گه‌راوه. ته‌وه‌ددود وتی: (١) خاک، (٢) ئاو، (٣) با، (٤) روه‌وناکی، (٥) تاریکی. نیزامی وتی: چیه‌ خودا به‌ ده‌ستی قه‌وده‌تی خۆی خه‌لقی کرد؟ ته‌وه‌ددود وتی: عه‌رش، داری توپیا و به‌هه‌شت، وه‌سانیره‌ی نه‌شیا و مه‌خلووقات خودا قه‌رمووی: بیه، برون، نیزامی وتی: خه‌به‌رم به‌ده‌رێ ته‌وه‌ چی بوو ته‌وه‌ل دار بوو، ناخه‌ی نه‌بوو به‌ رۆح له‌به‌ر؟ ته‌وه‌ددود وتی: عه‌سای مووسا بوو هه‌ر وه‌خت ئاره‌زووی نه‌کرد به‌ ته‌میری خودا نه‌بوو به‌ نه‌ژده‌ها و پاسه‌وان، وه‌یا مووسا عه‌سا که‌ی به‌ زه‌وییا نه‌چه‌قان، نه‌رواو میوه‌ی نه‌گه‌رت مووسا نه‌یخواه‌د، له‌ ژێر سێبه‌ری نه‌یسه‌راحتی نه‌کرد. وه‌ نه‌گه‌ر مووسا له‌ رۆڤشتن مانه‌دو نه‌بوو، سواری عه‌سا که‌ نه‌بوو وه‌ک ولاغ نه‌رۆڤشت. وه‌ نه‌گه‌ر مووسا نه‌خه‌وت عه‌سا که‌ وه‌ک شوان ئاگاداری حه‌یوانه‌کان نه‌بوو. نیزامی وتی: خه‌به‌رم به‌ده‌رێ له‌و ژنه‌ له‌پیاو خه‌لق بوو، وه‌ له‌و پیاوه‌ له‌ ژن خه‌لق بوو. ته‌وه‌ددود وتی: حه‌وا له‌ ئاده‌م و عیسا له‌ مریم خه‌لق بون. نیزامی وتی: له‌ به‌ستراو و له‌ گه‌راوه‌ خه‌به‌رم به‌ده‌رێ. ته‌وه‌ددود وتی: به‌ستراو فه‌رزه، گه‌راوه‌ سونه‌ته. نیزامی وتی: مووسا له‌ حوزووری خودا چه‌ند که‌لیسه‌ قسه‌ی کرد؟ ته‌وه‌ددود وتی: له‌ پێغه‌مبه‌روه‌ پێوایه‌ت گه‌راوه‌ خودای ته‌عالا له‌گه‌ل مووسا هه‌زار و پێنج سده‌ که‌لیسه‌ی ته‌که‌للوم کرد. نیزامی وتی: خه‌به‌رم به‌ده‌رێ ته‌و چواره‌یه‌ چیه‌ قسه‌یان له‌گه‌ل خودا کرد؟ ته‌وه‌ددود وتی: حه‌وت ئاسمان، حه‌وت ته‌به‌قه‌ی زه‌وی «آتینا طاعمین». نیزامی وتی: ئاده‌م چۆن خه‌لق بوو؟ ته‌وه‌ددود وتی: ئاده‌م خه‌لق بوو له‌گه‌ل و، گه‌ل له‌ که‌ف و، که‌ف له‌به‌حر و، به‌حر له‌تاریکی و، تاریکی له‌ نوور و، نوور له‌ ماهی و، ماهی له‌به‌ردی سه‌خت و، به‌رد له‌ یاقووت و، یاقووت له‌ ئاو و، ئاو له‌ قه‌وده‌تی ته‌وه‌وه‌ «انما ام‌ره‌ اذا اراد شیناً ان یقول له‌ کن فیکون». نیزامی وتی: خه‌به‌رم به‌ده‌رێ سیرات چۆنه‌؟ ته‌وه‌ددود وتی: سیرات سێ هه‌زار سال پێگه‌یه، هه‌زار سه‌رو ژوور، هه‌زار راست، هه‌زار سه‌روخواه‌ر. بۆ گوناهاه‌ر له‌ شمشیر تیرتر، له‌ موو باریکتره. نیزامی وتی: موحه‌مه‌د (صلی الله علیه

وسلم) چەند شەفاعەت ئەکا؟ تەوہدود وتی: سێ شەفاعەت ئەکات. نیزامی وتی: نەو کەسە نەو وەل جار نیسانی بە موخەمەد هێتا کێ بوو؟ تەوہدود وتی: نەبوو یەکری سیددق بوو. نیزامی وتی: عەلی پێش نەبوو یەکر نیسانی هێتا یان پاش نەبوو یەکر؟ تەوہدود وتی: عەلی لە منالێمەو خودا هەداوەتی دا، قەتعییەن بێ نەپەرستووە. نیزامی وتی: عەلی و عەباس کامیان گەورەترن؟ تەوہدود رەنگێکی هێتا برد سوور هەلگەرا، وتی: تۆ قەسە لە دوو گەورە بۆج ئەکەیت هەردوکیان وەک یەک خوشەویست و حورمەتدارن؟ خەلیفە راست بوو، وتی: ئافەڕین تەوہدود بۆ زێرەکیە؟ نیزامی وتی: لە هەنگوین شیرینتر لە شمشیر پەندەتر، لە زەر کوشندەتر چییە، وە لەزەتی وەخت و، خوشیی سێ پۆژە و، خوشترین وەخت و، خوشییەک حەفتە و، حەقێ خودا بە تالی ئەکات و، زیندانی دڵ و، خوشیی دڵ و، مەکری نەفس و، مردنی زیندوووەتی و، دەردی بێ دەرمان و، عەبیێ لاپردنی نەبی، چییە؟ وە رۆح لەبەرێ لە ئاوەدانیا نییە، لە وێرانە جێگە ئەکات، دوشمنی بەنی ئادەم، لە حەوت رۆح لەبەر خەلق بوو، کامە یە؟ تەوہدود وتی: کراسەکەت دامالە، مەعنای بەیان بکەم. خەلیفە وتی: تۆ بەیانی بکە داکەندنی کراسەکە لەسەر من. تەوہدود وتی: لە هەنگوین شیرینتر نەو لادە. لە شمشیر پەندەتر زویانە. لەزەر کوشندەتر نەفسی نەفس پیسانە، وە لەزەتی وەخت جیماع کردنی ژنانە. وە خوشیی سێ پۆژە داوێر گرتنی ژنانە، وە خوشترین وەخت پۆژی بەیع و شیرایە، وە خوشیی یەک حەفتە زاوا و بووکیەتی، وە حەقێ خودا بە تالی ئەکات مردنە، وە زیندانی دڵ کوێر ناسالە، وە خوشیی دڵ ژێتیکە لە نیساعی مێردایە. مەکری نەفس مەملوکی نافرمانە. مردنی زیندوووەتی فەقیریە. دەردی بێ دەرمان سودای عیشقە. وە عەبیێ لاپردنی نییە کچی بەد نەتواری. وە رۆح لەبەرێ لە ئاوەدانیا نییە لە چۆل نەنیشیت دوشمنی بەنی ئادەم. لە حەوت رۆح لەبەر ئیجاد بوو کوللە یە، سەری وەک سەری ئەسپ، ملی وەک ملی گا، بالی وەک بالی کەرگەس، پیتی وەک پیتی حوشتر، کلکی وەک کلکی مار، سکی وەک سکی دووشک وایە. شاخی وەک شاخی ناسک نەنوێتی. خەلیفە جوابەکانی زۆر پێ خوش بوو، ئەمەری کرد بە داکەندنی کراسەکە نیزامی نیزامی وتی: ئەی تەوہدود دەرتکەم دامەکەنە، کیتابێ بە شیر لە وەسفت دروست ئەکەم. تەوہدود وتی: لازەم بە پروتی بچیتە دەرەو ئەگەرچی کیتابێ لەزەم دروست بکەیت، منیش حاشیە یۆ دروست ئەکەم، بە تەخمیس لە عەیب و خۆر هەلکێشانە. خەلیفە ناردی کراسێکیان بۆ ئیبراھیمی نیزامی هێتا و کراسەکە یۆ

توده‌دود داکه‌ند، وتی: مویاره‌کت نه‌یی.

حومتهم که‌سیان وه‌ستای شه‌ترنجی بوو چوه پیتسه‌وه، ده‌ستیان کرد به یاری کردن. هر موهره‌یین وه‌ستای شه‌ترنج فریتی نه‌دا توده‌دود به‌تالی نه‌کرد، هه‌تا شه‌ترنجی مات بوو. وتی: بۆیه به هیتواش یاری نه‌کهم تمعاع نه‌نیجه به‌رت. راومه‌سته، ئیتستا یاریت پیشان نه‌دهم. دوویاره ده‌ستیان کرد به یاری هه‌تا وه‌ستا بیته‌وش بوو. توده‌دود پیتکه‌نی، وتی: نه‌ی وه‌ستا، من فهرزین و ره‌خ و مه‌یینه و نه‌سپ به‌ک جار هه‌لنه‌گرم، وه نه‌گه‌ر تو له منت برده‌وه کراسه‌کهم دانه‌که‌نم، وه نه‌گه‌ر من برده‌وه کراسه‌کعت داکه‌نه. وه‌ستا رازی بوو. توده‌دود ده‌ستی کرد به موهره‌هاویشتن. فهرزینی کرد. به‌یده‌قی رخی به به‌یده‌قی نه‌سپ گه‌یاند. وه‌له پتتجهم و شه‌شم بوو به شاه. له پاشا ده‌ستیان کرد به نهردین. به‌ینی زۆر نه‌بوو وه‌ستا دۆراندی. وه‌ستا هه‌ستایه سه‌ریتی، وتی: نه‌ی خه‌لیفه، به‌نیجه‌تی تو قه‌سم جۆزی نه‌م به‌لایه نیجه، وه هه‌تا به رۆح زیندو به‌م له به‌غدادا یاری نه‌کهم.

نه‌نجما خه‌لیفه رووی کرده توده‌دود وتی: ئاله‌تی تهره‌ب ماوه. توده‌دود وتی: نه‌مر به‌فرموو به حازر کردنی. وه‌ختی عهودی گرت به ده‌سته‌وهو، به دنگتکی خوش ده‌ستی کرد به شیعهر خوتندنه‌وه عهود لیدن. ئاو له رۆیشتن، ته‌یر له فرین رانه‌وه‌ستا. به‌ده‌نگتکی نهرم و حه‌زینه‌وه ده‌ستی کرد به شیعهر خوتندنه‌وه هه‌تا حازران بیته‌وش بوون. له‌پاشا توده‌دود هه‌ستا ده‌ستی خه‌لیفه‌ی ماچ کرد و خه‌لیفه نهری کرد ده‌هزار ئالتوونی سسور بدن به نه‌بو‌لحه‌سهن. ته‌سلیمیان کرد. وه رووی کرده توده‌دود وتی: هه‌رچی ئاره‌زوو نه‌که‌یت به‌یانی بکه پتت عه‌تا بکه‌م. توده‌دود وتی: «وما الاحسان الا بالتمام». وه نه‌گه‌ر مه‌رحمه‌ت نه‌فرموویت بجه‌خشه‌روه به نه‌بو‌لحه‌سهن. خه‌لیفه قوبولی کرد و میقدارئ ئالتوونی نایابی له‌گه‌ل میقدارئ نه‌لبسه و له‌وازیماقی مالی پتت به‌خشی و دایمه‌وه به نه‌بو‌لحه‌سهن. شه‌فه‌قه‌ت و مه‌رحمه‌تی ئیبنو عبیاسی نه‌وه بوو ده‌هزار دینار و خه‌لاتتکی زۆر و جاریکی به ئاره‌زوو به‌خشیه‌وه به نه‌بو‌لحه‌سهن.

«نه‌وه‌لی نووسینه‌وه ده‌ست پتت کرا ۱۰ی ته‌شرینی نه‌وه‌لی سه‌نه ۱۹۳۴»

«ته‌واو بوونی گه‌لاویژ ۲۰ی ته‌شرینی ئانی سه‌نه ۱۹۳۴»

سەد نامۆزگارى لوقمەنى حەكىم

- ۱- ئەي رەجى باوكت، خوداي تەنھا بىناسە.
- ۲- ھەر وەز و نامۆزگار يەك ئەلئيت، ئەوول خوت بېكە.
- ۳- قسە بە ئەندازەي خوت وەرگە.
- ۴- ھورمەتى پىياولن بزانە.
- ۵- ھورمەتى ھەمرو كەس بىناسە.
- ۶- ناگات لە سەي خوت بىن.
- ۷- رەفلىت لە وەختى سەغلىتە تاقى كەرەو.
- ۸- دوست بە قانزاج و زەرەر تەجرەمە بېكە.
- ۹- لە كەم عەقىل و ئەزەلن دور بە.
- ۱۰- رەفلىتى زەرەك و عاقل بگرە.
- ۱۱- لە كارى خەر عەجەلە بېكە.
- ۱۲- ئىعتىقاد بە ژنان مەكە.
- ۱۳- تەدبىر بە پىياوى سالىح و عەقلىدار بېكە.
- ۱۴- قسە بە دەلىل بېكە.
- ۱۵- گەنجى بە تالان بزانە.
- ۱۶- لە وەختى گەنجى كارى ھەردوو دىنيا بېكە.
- ۱۷- رەفلىلى دوست بە خۆشەوئست بزانە.
- ۱۸- لەگەل دوست و دوشمن رووخوش بە.
- ۱۹- خزمەتى داىك و باوكت بە تالان بزانە.
- ۲۰- رەستات لە باوكت بە چاگتر بزانە.
- ۲۱- خەرجى بە ئەندازەي قانزاج بېكە.
- ۲۲- لە ھەمرو كارچىكا نەوسەت بە.
- ۲۳- پىياوھتى و چاگە بە رەوشت بگرە.
- ۲۴- خزمەتى مېوان بە واجب بزانە.
- ۲۵- ئەچىتە ھەر مالىن ناگات لە چاو و زوبانت بىن.
- ۲۶- جەل و بەدەن پاگ بى.
- ۲۷- لەگەل جەماعت رەفىق بە.
- ۲۸- ئەولادت فەتىرى عەلم و تەدەب بېكە.
- ۲۹- ئەگەر مەسكەنت بوو فەتىرى تەر ئەندازى و سوارى بېكە.
- ۳۰- كەوش و گۆزەوى ئەوول پىتى راست لە پىن كە، ناخى پىتى چەپ داكەنە.

- ۳۱- له گڼل همدو کس کار به قدمه نغو بکه.
- ۳۲- په شو قسه تکه کیت به هتولشی و نمرم بیکه. به رږز قسه تکه کیت به همدو لایه کا پروانه.
- ۳۳- کم خواردن، کم نووستان، کم وتن به عادت پگره.
- ۳۴- هرچی به خوت لایق نهی به خه لقی لایق مېینه.
- ۳۵- کار به زانستی و به تدبیر بکه.
- ۳۶- له گڼل ژن و مثال قسه ی سړی ناشکرا مکه.
- ۳۷- چاوت له مالی کس نهی.
- ۳۸- چاوت له وه پای نا نسلان نهی.
- ۳۹- بې خوف مېچو بڼ کار.
- ۴۰- ناکردو به کردو معومیره.
- ۴۱- کاری نیمه مېچو مېچو مېچو.
- ۴۲- له گڼل له خوت گوره تر دسبازی مکه.
- ۴۳- له گڼل گوره قسه دریژ مکه مېچو.
- ۴۴- خه لقی به سه رږزتا زوردار مکه.
- ۴۵- نمری موحتاجته ناویندی مکه.
- ۴۶- فکری شمېری راپورودو مکه مېچو.
- ۴۷- خېری خه لقی تیکمېل به خېری خوت مکه.
- ۴۸- مالت به دوست و دشمن مېچو.
- ۴۹- غز مېچو له غزم مېچو.
- ۵۰- کسین که چاک بو غه مېچو مکه.
- ۵۱- به خوت مېچو.
- ۵۲- جه مېچو که وستا توش موافقه تیان بکه.
- ۵۳- نمروست به نمروستا مماله.
- ۵۴- لمېر چاوی خه لقی دین مېچو.
- ۵۵- چلم و تف به قایم و دنگی بمرز قېن مده.
- ۵۶- له باویشکا دست به دهموه پگره.
- ۵۷- لمېر چاوی خه لقی خو ه لکیشان و قېتنه مېچو.
- ۵۸- نمروست به لوتتا مکه.
- ۵۹- قسه راست و دریژ تیکمېل مکه.
- ۶۰- لمېر چاوی خه لقی کس تریق مکه مېچو.
- ۶۱- نیشارمت به چار و نمرز مده.

- ۶۲- قسه‌ی بېژاو تډکرار مډکمرود.
- ۶۳- له قسه‌ی د ک پښکښې بېټې خوت بياريزه.
- ۶۴- ممدح و سمنای خوت و خزمت لای کس مدلن.
- ۶۵- وهک ژنان خوت نارايشت مډکه.
- ۶۶- هدرگيز به نومېدی نه‌ولاد مېه.
- ۶۷- ناگاهداري زويانت به.
- ۶۸- له ومختی قسه‌کردنا دمست مېچولېنه.
- ۶۹- خورمېتی هممو کس بزانه.
- ۷۰- له‌کله‌ی نه‌توار خرابان ره‌طيق مېه.
- ۷۱- ناوی مردو به خراب مېه.
- ۷۲- هدا نه‌تواني شمر و همر دانه‌گېرسته.
- ۷۳- قوه‌تی خوت مېنولنه.
- ۷۴- کسین تېجربه کرايې به چاک، تو به خرابی مېزانه.
- ۷۵- نانی خوت له‌سې سفره‌ی کس مېخو.
- ۷۶- له‌کار کردنا په‌له مډکه.
- ۷۷- بې دونيا خوت عزيمت مډه.
- ۷۸- هدرکس ناسپاوته نه‌وه پناه.
- ۷۹- له ومختی غېزه‌دا قسه‌ی فامیده بکه.
- ۸۰- به فېقيانه لروت مېسره.
- ۸۱- له ومختی هډلھانتی روژ مېنو.
- ۸۲- له ريگه پېش له خو گوره‌تر مډکموه.
- ۸۳- مېچوره ناو قسه‌ی خه‌لقه‌وه.
- ۸۴- سمر مېخمره سمر شوونو.
- ۸۵- نه‌ماشای راست و چپ مډکه، بې به‌رده‌می خوت پروانه.
- ۸۶- نه‌گه نه‌تواني به رووتی سواړی ټولاغ مېه.
- ۸۷- له‌به‌رده‌می ميوان له کس تووره مېه.
- ۸۸- نېش به ميوان مېسپېره.
- ۸۹- له‌کېل شيت و سمرخوش قسه مډکه.
- ۹۰- له‌کېل عاقلان و پادشاهان لمسری کروچه دامه‌نيشه.
- ۹۱- بې قانزاج و زهره‌ر نابرووی خوت مېه.
- ۹۲- لروت به‌رز و ساحېب کبير مېه.

۹۳- رقی خدای مغمیره پلوه.

۹۴- له شهر و فیتنه پاریزگاری بکه.

۹۵- بین کتور و نیمووستیله، بین پاره معبه.

۹۶- ناکات له خوت بین سووک نمبی.

۹۷- خوت قورس راگره.

۹۸- به رلستی روو بکه ره خوا.

۹۹- به ناروزوی نفس مهرۆ.

۱۰۰- له گهل خدای به نینساف به. خزمهتی گموران بکه. شهنهقت له گهل وردان بکه. فلهبران بین بهش مکه. له گهل دوست و رفیقان به نامزگاری به و، هوکم بهسمر دوشمنانا بکه. له گهل جاهیلان مه دوی. له گهل عالمان له ریگی دیانت خمریک به. تهمع مه کمره مالی کهس. مال هاته بهر دمستت، دمستی پیوه مه نن. بهژاره لیسان پرس: بلووغ بهون معنای چیه؟ فهرموی: معنای نهویه شهوت له پیاو بهته دهره و، پیاو له منهت نان بهیته دهره و.

تهواو بوو

بەلەللابەرىن

چەند چىرۆكتىكىم لەم كىتەبە خوتەندىم. بە راستى مۆتىزىم. . مەلا كەرىم، شايانى سولاس و ستايشە. بەلام، داخى بەجەركم، نەمىن ئەم كىتەبە، بۆ چاپكردن، جارىكى تر بەشتەوى نووسىنى زمانى كوردى پرونوس بىكرىتمە. هەندى ئە وشە و گوتارى بىگۆرتىن. مۆزى وىتەكانى دوست بىكرىت. نەمەش كۆشش و پارەى زۆرى نەوئىت. كۆستەم كەوئى! لە بازركان و پارە زۆرەكانى كوردان هاندەرىكى وەها نىيە ئەم نىشە چاكە بىكات، هەتا وەرگىتر بىتوانن جارىكى تر ئەم تەقەلەپە بەدات. پەنا بەمخا.

مەلا ۱۹۵۰/۱/۲۷ - بەغدا: محەممەد عەلى كوردى

حەقىقەت لە خوتەندىم ئەم وەرگىترارە لە زمانى فارسىيە، تازەياتى و كۆشش بە خەرج كراوە. وەرۆ ئەم كەسانەى موشەرى بىن بە خوتەندىم نىستىفادەىكى فەوقەلەهەدە وەرئەگىرىت. زۆر سولاسى خاوەنى وەرگىتر ئەكەين ئەم خەمەدى بۆ بەجىن هەتەنە. بەلام نولسانىيەت ماوە بۆ جىيەتى ئەم كىتەبە. ئەو كەسانەى ساحتىب هىمەتن هەول بەدن بۆ تەبىع كەردنى.

مەلا حەسەن زادە عوبەيدوللا عەبدولمەزىزى مەلا عەلى سەحاف

تەخسىنى مۆتىزىمى ئەم كىتەبە ئەكەم بۆ جىيەياتى. لاکەن ئەگەر هىمەت بىكا بۆ تەبىع كەردنى، خەمەتىكى گەورەتر و بەقىيەتر كوردەتەك نەبى، وە ئەو وەقتە هەموو كەس نىستىفادەى لى ئەكا.

مەلا ۱۹۳۵/۱۰/۲۲: كوردەتەك

زۆر تەقدىرى مۆتىزىمى ئەم كىتەبە ئەكەم، وە تەبىع كەردنى ئەبىتە سەبەبى خەمەتىكى زۆر گەورە، وە ئەزىن كىتەبە كەش قەسەت و شەرەفتىكى زۆر پەيدا ئەكا.

مەلا ۲۲ حوزەيرانى ۱۹۴۵: تەلەپەتەك

لازمە لەمەر كوردەكانان زۆر مەمنونى خاوەن گەلاوێژ بىن بۆ فەكرى كە كەردووەتى وە خوڕوولەتە كە رىكى خستروە. لاى من هەتا نىستا كەس قەسەى واى نەنووسىوە واى رەتەك نەخستروە.

مەلا ۱۹۳۴/۱۲/۱۵: گولانى: شەخ سەلام

سەر تا پیاوێشای ئهم تەرجەمە کراوی که پرە لە حکیمەت و عیلم و مەعریفەت و پرە لە جەوهر و زانستی و تەشبیە و کینایە و نېستەها رەم کرد. تەقدیری مۆتەرجەمە کە دەکەم. نیرادەم کردبوو ئهم خزەمەتە و ئهم هونەرە مە بیکەم. (مع التأسف) مە نائیل نەبووم. بەلام بەم کردووە که لە بیرانی کوردی خۆ ولاتی بەو کرا، عادیەتا وەکوو خۆم کردیتم وای دەزانم. چونکە بە گەلێ زۆیان تەرجەمە کراوە. زۆیانێ کوردیش کەوتە پەژێ ئەوان. کەوابوو سەبەبی نیفتیخارە، ئێ کاکە مەلا کەرم سەعید مەشکوورە. هەموو کەس بەم کردووەیەت مەسرورە. بۆ تەبەیی تەمەنای تەفلیت دەکەم. هەتا ماوم تەقدیر و تەحسین و بۆ تەبە و چایی ئهم ئەرە پر گەوهرە تەشجیعیت دەکەم. لە ئێهەو هیمەت، لەخوداوە تەوفیقێتان نەاز دەکەم.

سەعید سیدقی کابان: ۱۹۳۶/۴/۵

ئەوێ تا ئاخر سەحیفە ئهم گەلاوێژە پووناکەم خوێندووە. زۆر زۆر تەقدیری ساحتیی ئهم گەلاوێژە ئەکەم بۆ خۆی و فکر و تاقەتی که ئهم کتێبە تەرجەمە کردووە، موحەققەق هەرچی نەختی کێژی جوان لەم کتێبە دا، بەخۆی لە زاتیایا مەوجودە. بۆیە ئەمەندە بە تاقەت و تەفسیر ئهم کەلیمانە پەت و تەرجەمە کردووە، هەموو بەشەرێک لە ساحتیی گەلاوێژ، ئێم ئهم نووسراوی مۆتالەعە کردین. فەوقەلەو مەمنونە. ئومیدم وەها یە تەشویقات پکات چەند شەخسێک بۆ خزمەتی عەلەم ئهم کتێبە تەبە بکێن، وەخۆم حازرم بە مواعووەت لەگەڵ ساحتیی گەلاوێژ دا.

ع.ق. ۱۹۳۸/۱۱/۲۰

ئهم کتێبەم خوێندووە. بە راستی پێویستە خاوەنی سوپاس بکێن که لە زۆیانێ فارسییەو گۆڕپویتی بە زۆیانێ کوردی. وە هیوام هەیه خوێندووەوارە کافان پەڕەویی بکەن که زۆر شتی وەها پەخەنە ناووە. خوێندووەوارە کافان که زۆیانێ بێگانه نازانن کەتیی بکەن. وە ئێمەش هەموو ئاسادەین بۆ یارەدەدان، وە یەزدانیش یارەدی ئێمە ئەدات.

هەلەبجە ن.م. عەللان

بۆ خاوەنی تەرجەمە ئهم کتێبە پێشکەشە.

برا شەڕنەکەم، زۆر رجات ئێ ئەکەم بۆ خاتری خزمەتەکەت بە هەوا نەروات. بۆ تەبەیی هەول بەد. نەگەر لەسەر نەفەقە خۆشیت مۆمکێن ناییت. بێدە بە خاوەن مەتیە عەبەک لەچایی بدا یا ئهم ناوہ تەنزیحیەت لە حەیاتدا بۆ بێتەتەو لەپاش مردنیش ناوت وەکوو سانییری پیاوہ بە قەمە تەکانی کورد نەکوژیتەو. ئیتر رچای چاپدانی ئەکەم.

کوردیک

نه‌لین به‌هسته و جیتی عه‌یش و نۆشه نهو شته خوۆشه که دلی پی خوۆشه

نه‌وندی عسکریک که له بره‌نکی کوشنده نه‌جانی بیتی و. نه‌وندی پیاریکی تینۆ له دهشتیکی چۆل کارننن تاو بدۆزیتوه وه‌ک چاری قرزآنگ پروناک بیتی و. نه‌وندی برسپه‌ک که سکی تیر بیتی و. نه‌وندی مه‌لایه‌ک که له‌هموو عیلمتیک نه‌پیتوه وه‌ شهاددی عالمی نه‌دین و. نه‌وندی موخته‌ریه‌یک که ئیختراعن نه‌کا بۆ ره‌حه‌تی به‌شهر و. نه‌وندی قوتابه‌یک که وه‌زفه‌ی خۆی به‌جی دین و مامۆستای مهنون نه‌کات. نه‌وانه چهند مسرور نهن دوو نه‌ونده مسرور بوم که چاوم به‌م کتێبه‌ کمو و خۆنده‌وه. گه‌لێ شوکرانه‌ی خوام بژارد که‌وا شوکر پیای و اه‌له‌که‌وتوه له‌قه‌وه‌که‌ماندا بۆ خزمه‌تی ولاتی خۆی هه‌ول نه‌دات و نه‌سیحه‌ت نامه‌یه‌کی وا جوان دروست نه‌کات بۆ لاوانان که عیبه‌ری لێ وه‌ریگرێ و به‌ گوێری نهن په‌ندانه به‌جولیتوه وه‌ هه‌ر کسێ به‌ گوێری نهن په‌ندانه به‌جولیتوه سهر نه‌که‌وێ له‌ گشت نیشیا. وه‌ دائیما بیتی لیک‌دانه‌وه هیچ ناگات چونکه نهن عیبه‌ره‌تانه‌ی له به‌رچاره و دوربینی نه‌کات له نیشیا. وه‌ نهن کتێبه وه‌ک گه‌وه‌ری وایه له‌بهن به‌هردا بیتی و خاومنی نهن کتێبه گه‌پشتوه‌نه بیتی به‌هر و گه‌وه‌ره‌که‌ی گرتوه به‌ ده‌سته‌وه. نو‌سێد نه‌که‌م گه‌وه‌ره‌که به‌گه‌یه‌ننه سهر نه‌رز، به‌عنی نهن کتێبه زۆر زوو ته‌بعی به‌هرمۆی، به‌له‌کو ته‌نسیر بکاته هه‌موو کورده‌کان و گه‌لێ کتێب ته‌لیف و ته‌رمه‌مه به‌کهن تا‌کو له‌بهن بار ده‌ریچێ بیتی به‌ سهردار. ناوی باشی هه‌له‌ته‌که‌مان به‌که‌وته ناو هه‌له‌ته باشه‌کان و پینشکه‌وتوه‌که‌مانه‌وه. نه‌لجیا یه‌ک رجا‌م هه‌یه، نه‌ویش نه‌ویه که زۆر هه‌ول به‌ده‌یت بۆ چاپ کردنی و به‌لا‌کردنی. بۆ نه‌وی نهن په‌ندانه هه‌موو کس بیزانیت و ئیستیفاده‌ی عومومیی لێ به‌کرت بۆ وریا به‌ونه‌وه.

نهن زۆر نووسی و بۆ مه‌دح کردنی هه‌شتا دوو که‌لیهم نو‌وسیه‌وه. نه‌لجیا ده‌خیل، سه‌د ده‌خیل هه‌ول به‌ده بۆ ته‌بع کردنی. هه‌تا خه‌یراکی، دره‌نگه.

١٩٣٥/١٠/٥ ن. ١. س.

هه‌ریز یا‌خوا خاومنی. نهن کتێبه خوۆشه‌ریستم به‌ ته‌واوی خوێندوه‌وه. زۆر سه‌ن‌پاسی چه‌سه‌مه‌یاتی خاومنه‌که‌ی نه‌که‌م و هیی نه‌و کسه‌یه‌ش که لهن وه‌رگرتوه. من به‌ خه‌یا‌لما نه‌نه‌هات که نهن کتێبه له زه‌رفی چل رۆژ دا به‌کرت به‌ کوردی له فارسیه‌وه. یا‌خوا ساحه‌به‌که‌ی خوا ته‌وفیقی به‌دا له‌سه‌ر خه‌یر و به‌هه‌لتن بۆمان که دائیما نهن نه‌وعه خزمه‌تانه به‌کات بۆ دوا رۆژمان یادگاریکی گه‌وره‌یه بیتی نازانین. هیوام وایه که خوا مو‌وه‌فه‌قی به‌کات بۆ ته‌بع کردنی. وه‌ رجا نه‌که‌م له‌و کسه‌انه‌ی نهن کتێبه نه‌خوێندوه‌وه

له برادره كوردوكان كه ياردهى بدمن خوځشم حازرم بۆ خزمهت به همموو نوع.
خوا هيدايقان بذات لىسمر خيتر له گدل ساحتبه كمى.

هه له بهجه : م.ت. رمشيد، له خسته خانه
۱۹۴۵/۹/۲۰

خواهنى سپاردى (كه لاوتى كوردستان)!

بىن گومان وهركتراندنى ئىم سپارهيهت هونرمه ندى نشان ئىمدا، وه پىوستى سوياس و شانازيه.
به راستى بۆ نه سۆى خوځنده واران و نويسمرانى كورد ته رجعه له تهليف كردن زۆر زۆر باشتريه. نوښته
نه كىن كه هه رچى نه توانى په پىويت بكات له چمشته كارانه دا. وه له خوداسان داوايه كه خوا پرگه
چاپ كړنيت بۆ سووك و ناسان بكات.

۱۹۴۵/۹/۲۲ : ع. ۱ موعه لىمىكى عه باه پلى

ئىم كتيبه م خوځنده وه. تمشه ككۆرى حىسپياتى موته رجىمى خواهنى ئىم كتيبه نه كم.

كورد پىك

براى هاوځونه كان!

به راستى خواهن ئىم كتيبه شايانى سوياس و غيرته بۆ تمشجىمى پىزين. وه پىزدان يارمه تيمان
بذات بىكهين به ده رسى گشتى له قوتا پخانه كوردوكان بخوځرتيت، پر ه له مه عئاي جولن. هه ر پى
خواهنى ئىم كتيبه.

قوتابى: ت. ع - هه له بهجه

ئىم كتيبه م به دىققهت خوځنده وه. حه قىقه ته ن شايستى ستايه. له و وه قتهى كه موته رجىم خه رىكى
ئىم نووسنه پروه حىسپيات و عه مخوارى ئىم نوعه نيشانه كم پروه. (جدا) ته قديرى جىددىيهت و
تىگه يشتنى موته رجىم نه كرى.

۱۹۵۱/۸/۲۴ : نه حمه دىقى

چهنه چىرۆ كىكى ئىم كه لاوتىم خوځنده وه، به خوځنده موى سووځىكى فوقه له ادهم لى و مرگرت و زۆر
مه سروزور بوم. به راستى موته رجىم زۆر شايانى سوياس، وه ته قدير نه كرت بۆ تاقتى كه ئىم كىتابه
ته رجعه كوردوه له فارسى به وه بۆ كوردى. نيتري هه ر پى.

۱۹۵۶/۵/۱ : به رزنجى

بۆ خاۋەنى تەرجەمەى نەم كىتەپە پەشكەشە!

زۆر بە ئېھتىمام مۇتەلەئەى نەم كىتەپەم كەرد. ۋە سۇپاس بۆ مۇتەرجىم مامۇستا مەلا كەرىم مەلا
سەئىد.

۱۹۶۳/۱۲/۱۱: بىرلەشتۈرۈلگەن

رێنۆوسی یەڤگرتووی کوردی

داوا له نووسه رانی بهر تیز ده که پښ، نوانه ی بهر هغه گانیان له پټگۍ دوزگای ناراس- موه بلاو ده که نه وه، پټه روی لم پټو سوسې خواړه وه بکمن که پټو سوسې پښند کړای کتړی زانیاری کور دستانه:

بمقام گیر وگرفتی پیتی (و).

نیشانه‌ی (و) له زمانی کوردیدا به شیوه‌ی خواره‌وه دهنوسری:

۱- پیتی (وای کورت، واته (وای بزوتنی کورت (و: ■)

هؤنمونه: كورد، كورت، كوشت.

۲- پستی (وو) ای درخت، واته (وو) ای بنزونی درخت (وو: ۵)

بۆ غۇرۇنە: سۈرۈ، چۈ، دۈ.

۳- پستی (وای کونسونانت (نه پزوتن). واته (و: w)

بھانجی نمونہ: تاواپی، ویرہ، ہاولر۔

۴- پیتی (۳) ی کراوه. واته (۳: ۷)

بۆ ئىمىز: ۋە، گەپ، ئۆزى.

۱۰۰۰: گیر و گزشتی پستی (و) ای سره تای وشه.

هەر وشە پەك بە پەتە (و) دەست پەك بە پەك (و) دەنوسریت.

نمونه: ربا، ولات، وشه، ورد.

منجمله گیر و گرفته، پستی (ی):

نیشانه‌ی (ی) له زمانی کوردیدا به شیوه‌ی خواره‌وده:

۱- پسر (ای) بیرون. واته (ی: ۱).

نمونه: زوی - Zwi

۲- پنه (ی) کتسه نانت. واته (ی: y)

yar = غمونه: يار =

• **سیدنی (۱) پستچی** - فروگرت هدیه که له نوم سندن، که دی به نه لوسته، لاتیندا

[illegible]

کے لئے یہ نیکو فیہ ہے کہ وہ اپنے لئے اور اپنے لئے

و سوره ۲: نشانو کن: (ع)، یزید: (ع)، کتبت: (ع)، (۱) و (۲) له ست: ع، سدا

مهر، دو کمان هموار نشاندهی (ع) ایاز مهر و بولند او دستمال او بوکت جهاو از نو او کانه به

۱-۲-۳-۴-۵-۶-۷-۸-۹-۱۰-۱۱-۱۲-۱۳-۱۴-۱۵-۱۶-۱۷-۱۸-۱۹-۲۰-۲۱-۲۲-۲۳-۲۴-۲۵-۲۶-۲۷-۲۸-۲۹-۳۰-۳۱-۳۲-۳۳-۳۴-۳۵-۳۶-۳۷-۳۸-۳۹-۴۰-۴۱-۴۲-۴۳-۴۴-۴۵-۴۶-۴۷-۴۸-۴۹-۵۰-۵۱-۵۲-۵۳-۵۴-۵۵-۵۶-۵۷-۵۸-۵۹-۶۰-۶۱-۶۲-۶۳-۶۴-۶۵-۶۶-۶۷-۶۸-۶۹-۷۰-۷۱-۷۲-۷۳-۷۴-۷۵-۷۶-۷۷-۷۸-۷۹-۸۰-۸۱-۸۲-۸۳-۸۴-۸۵-۸۶-۸۷-۸۸-۸۹-۹۰-۹۱-۹۲-۹۳-۹۴-۹۵-۹۶-۹۷-۹۸-۹۹-۱۰۰

[illegible][illegible]

اے کسی کسی سے پیسی (ای) بہ لڑائی پہ لڑدا ودا کہ وہ کسی (ماوایہ لکال)...

(کروایبیہ نقل...) (وہ ساری بیگم کی...) (کروایبیہ بہ فارسی)

دانه سنی (ای) به سپهری (ایضا) به دواى په کردا دین.

روگرفتی پستی ارای کران، وانه ارای یساندار، نم پیسه له هور کوپیه کی وسدا هات دینی

* فرمان:

همل: هملگره. هملسه. هملکشی.

دا: دائن. دلمپه.

را: راگتسه. رامپهپرتنه.

وهر: وهرگره. وهرسوپرتنه.

دهر: دهرپرتنه. دهره.

* حالتی تر. وهک:

هملکشاو. هملنهکشا. دائراو. راهپو. رانهپهپو. وهرگرتوو. وهرگرتنه. دهرگراو. دهرگراو.

۲- نهگه چیناوی لکاو کهوته نیوان پتیشگر و فرمانهکی دوی خوی نهوا بهجیا دهنوسرین و جیناوه که به پتیشگرهوه دهلکترین.

همل: هلم گرن. هملیان گرن. هملان کتشن. هملان مهواسن.

دا: دلمان تمناپه. داپان همن. دای پره.

را: راهان دهگرین. رام کتسه. رام پهپرتنه. رلشان پهپرتنه.

وهر: وهران گرناپه. وهری نهگری. وهران سووپرتنهوه.

دهر: دهران پهپرتنه. دهری هه.

پهپرتنه: گپروگرتی وشه لیکدراو.

نهگه وشه دووم له دؤخی فرماندا بو. بهجیا دهنوسرین:

رچک دهگهون. پتیکان هیناپنهوه. پتیک تمهاتنه. پهکیان نهگرتوو. دستمان نهگموت.

بهلام نهگه وشه دووم له دؤخر، چاوگ یان حالهتی تردا بو نهوا هدروو وشهکوره به پهکوره دهلکترین.

وهک: رچکهوتن. پتیکهاتن. پهکگرتن. دهسختن. پهکگرتوو. دهسکهوتوو. پتیکهاته.

نژدیه: ناسرازی (ش)ای تهکید کهوته ههر شوقیتکی وشوه دهن به بهشیک له وشهکه و ناهن به هزی له تپوونی وشهکه.

وهک: پشتموئی ناتدمن. نهشخوی. گوتی دپم... نهشها. نهشمانگرتن. بهشمانهن.

Aras Press and Publishers
Kurdistan - Erbil